

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

1

2

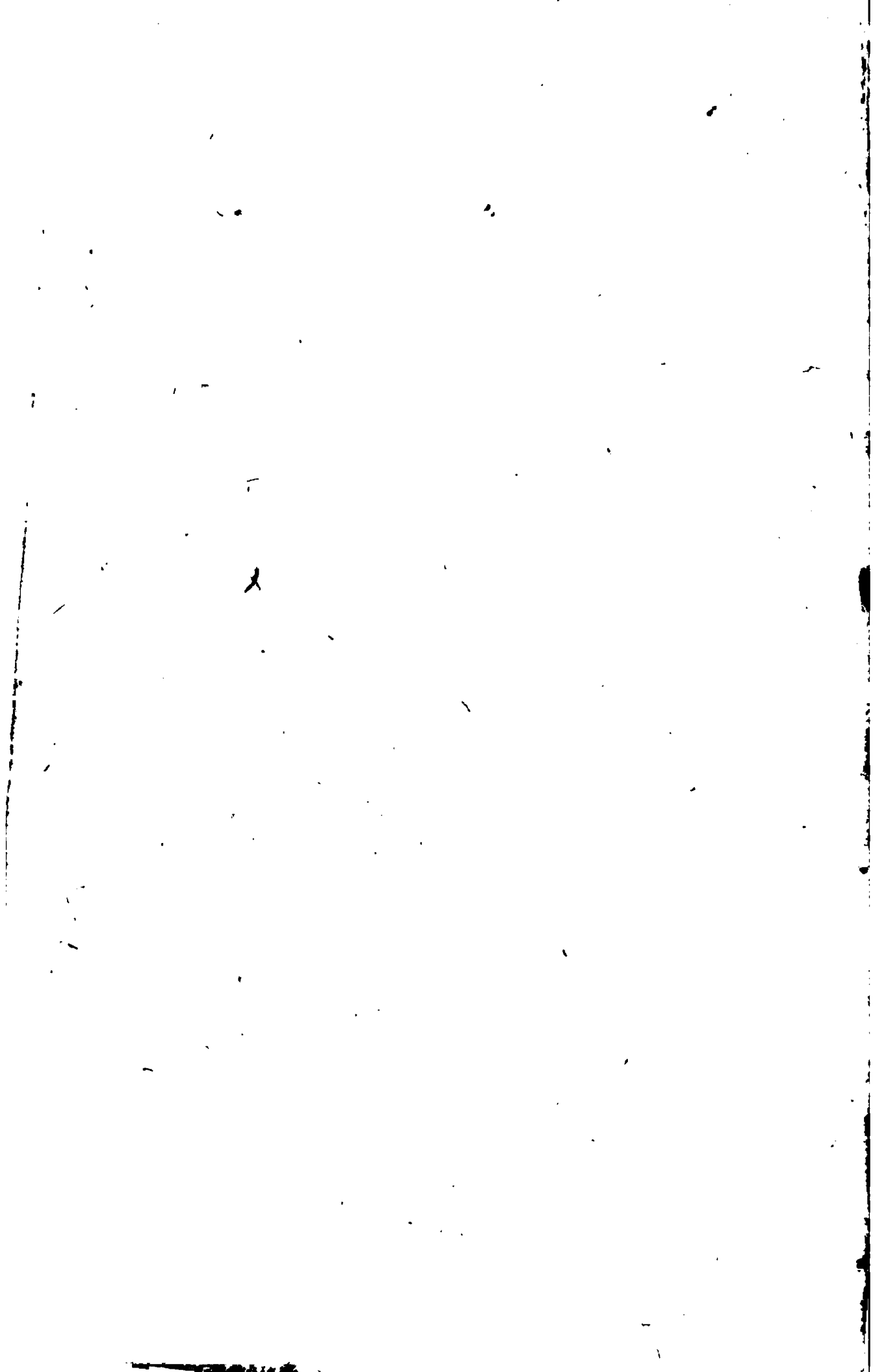
QA

33

53:8

li.

f.

No 16 Hist. of Sci.
high
myners der lya d 1125-29
L. Deckerberg 18533

VOOR-REDEN, aen de leer-lievende
Reken-konst-beminders.

Het Geestesverdoorden (zeer gun-
stige leergierige. tal-konst-oeffe-
naers) en behoefte ik niet op te pronken,
dit myn Rekenkonst-boek, om dat boven
andere te verheffen, en u also tot het zelve
aen te loffen: Want het is nu al drien-
veertig jaer geleden, dat ik het (gemaekt
hebbende) eerstmael door de Druk heb-
be laten in't openbaet kommen. En hoe-
wel het niet gants onangenochten ende
onberispt gebleven en is, zoo hebbe ik
nochtans gespaert, dattet by Geseen niet
onngenaem, maer wel begert is ge-
weest. Sedyle het by den eersten Druk
niet en is gebleven: maer wel bys ofte
zes mael wederom herdrukt zynde, doch
veernig meer te bekomen is. Nadien
dan, dat mynen Zoon (een Boekverkooper
zynde) van zinne gebornden is, het
zelve noch eenmael te laten herdrukken.

zoo hebbe ik oVerzukt my geirne laten
beddigen, dat zesse te oVerzien, op dattet
zoude mogen zuyberder? Van drukfouten
zyn, als ik zonnige nadrukzesse hebnde,
immers zo zuyber als eenigzins mogelyk
is. 'Welk ik Verhoop (alsood 't u te nutte
geschiet) u niet onbegelyk en sal zyn:
als mede, dat ik 't met eenige tusschenge-
stelde questien, een weynig vergroot hebbe.

Of dan ook eenige niet wel aen en
staet, dat ik nevens de opgaven te Geel
onderrichtinge hebbe gestelt, zo Vertrau-
we ik, dat gy my geen ondank weten en
zult, Van't gene ik (u te goede) hier in ge-
daen hebbe: Noch ook, dat ik een weynig
Verbeteringe hebbe gemaakt, inde vrag-
stukken over het zoekenhouden, die daer
achter by geboegt zyn; Want alles is ten
besten gedaen, hoor den genen die 't be-
hoeft. En zullen de myn gekent woorden
by myn eygen onderteykening, onder een
dees Woorden staaende. Winty dan hier

in noch

1
in noch eenige fouten (dat ik niet geirne
en wil) zo gedynkt, dat ik ook een Men-
sche ben, ende dat missen menschelyk is.
Ende wat gy hier in u ten dienste vindt,
gebruikt dat gy naer noodtust, als ghy
my na Vermogen, u te goede gedaen:
Niet heel meer, deshalven, na dezen ghy
my verhoachende, also de graeuwde huy-
ren my vast aenmeldey, dat mynen af-
scheyd-tydt haest hoor-handen is. In
hoegen, dat myn meeste bekommertinge
hoortaeu behoort te syn, met te dynken
op de altyd-durende eenwigheyd, ende te
bezorgen, dat den Godlyken boekhouder
oorzake hebben magh (myn rekeninghe
sluytende) die oer te draghen in den
Boek des Lebens: om in de hoer-er-op-
hoekinghe te mogen hooren, de hermake-
lyke stemme: Komt in de on vergaende
vruet: Sie u allen toegeeffenscht wort,
van my u, ende alder dienstwillige

J. v. B.

Aen Konstelieve Fued, Die leerbaer tracht na duegd.

Gemerkt dat niemant is voortkomen hier binnenvan
Alleen om eygen nut, zoo Cicero vertelt :
Maer dat elk een is meer tot anders hulp gestelt,
Zoo hebb' ik u ter baet does Reken-konst beschreven.

O longers, dus ontfangt des Konst in dank verheven,
Want zy u wert seer nut, tot ander Konsten goet, :
End' als gy Koopmanschap voor u of ander doet,
Behoefdy deze Konst, om rekening te geven.

De Reken-Konste dan, tracht vlytiglyk te leeren,
End' wilt kerzaming mild', ook wederom vereren,
Die sich tot onderwys voor u bereyden zeen.

'T boos Momus achterklap wils tegenstaen met krachten
Het welke niet en doet dan yegelyk verachten,
Want niemands werk zoo goet, of hem schort yet daer aen.

Tot den Lezer.

IS't dat gy hier vint ergens yet mis-stelt,
Door 's Drukkers doen, of myn verget'lyk falen,
Ten argften doch van ons dat niet vertelt,
Maer denkt dat ons het missen al wel quelt,
Want honderd oog' wel slap'rig konde dwalen.

D E N
Maker tot zynen
B O E K.

DIT wonder groot en kan ik niet vol-
sommen
Wat u mijn Zoon alree mag overkom-
men :
Waer wildy heen ? dat gy dus staet bereyd,
Om nu van my té nemen u afscheyd,
End' reyzen uyt op onbekende paden :
Wie heeft u doch tot zulken zinn geraden ?
Is u by my oyt eenig ding misfchiet,
Dat u daer door by my te zijn verdriet ?
Of wildy ook, als zommige gezellen,
Long onbedocht u gaen tot reyzen stellen ?
Wist gy wat elk dan zeggen zou van dy,
Zoo soudy wel my willen blyven by,
Wt vreeze dat gy komen zoud ter fchanden,
Als gy soud' zijn in ander lieden handen.

Dat u aenstaet, want altijd zuld'y zijn,
Door schand' end' spot in angstelyk gepijn;
End' willen zy u door veel vragens dwyngen,
Den tijd moet u d'antwoorde dan voortbryn-
gen,

Naer u verstand; want ik nu qualik kan
Geraden, wat zy zullen vragen dan.

Wat wil ik ook u veel hier zitten praten,
De jongheyd dom wil sich niet raden laten,
Best mag ik u, al waert my tegen dank,
Nu laten gaen, end' reysen uwen gang,
Als ik hebb' eerst genomen onverholen
Oorlof (mijn Zoon) die eeuwiglyk gaet dolen.

End' houd u kloek, ist dat u naekt den nood,
T'eeniger tijd, end' weest voorzichtig bloot,
Dat gy doch my, u Vader, niet onweirdig
Voor 't volk en maakt, door redenen lichtveir-
dig:

Maer liever doch in eere my vermeert,
'Tis 's Vaders vreugd door 't Kindt te zijn ver-
cert.

Soorziet den grond.

Son-

Gy zyt nu t'huys, ik ben u ook niet moe.
Dus blijft hier vry, ik maekt u doch daer toe,
Dat gy by my op mijn komptoor zoudt blyven,
End' tot behulp my som-tijds zout geryven.

Nu eerst gebaert zijt gy met arbeyd zwaer,
Van my bemindt, zoo t' Kind word van den
Va'er,

Mijn hert' end' zin hadd' ik gaen t'waert
strekken:

End' nu wilt gy alreed' van my vertrekken,
Ook zonder raed daer in te vragen my,
Hoewel ik doch u eygen Vader zy.

Dus wildy gaen, end' nergens om vertoeven,
Gaet zijt 't behulp van al die u behoeven,
End' leertze recht den handel rek'nen snel,
End' ist dat zy van doen yet hebben el,
Dat gy (te swak) noch niet en kondt verdragen,
Zy muegen dat de Reken-Leeraers vragen,
Die daer toe zyn voor elk bereyd' altyd,
Zoo lange God hun geven zal respijt.

Maer nu (mijn Zoon) ist dat gy klein van
krachten

In handen komt van die, die't al verachten,
Die sullen u doorzien van blad tot blad,
End' zoeken, of zy ergens vinden wat,
In u mis-stelt, om u daer door te laken.
Dan zal u eerst het groot perijkel naken,
Hier voor verhaelt, end' my in't herte druk,
Als ik u zie (myn Zoon') in ongeluk
By MOMUS volk, die elk een geirn' ont-
eeren,

Mijn herte zucht, als ik dyk op 't verzeeren,
(5 5) Dat

Op het Tal-konst-boeck,

Uytgegeven door

M^r. JAKOB vander SCHURE.

K Aldeeusche Maegd/ van ouds gerezen
 Met Hebers stam/ gy hebt belwezen
 Den mensch u hulp; jae by niet klein:
 Van aenbegin u macht verheben/
 Is altyds meer en meer bekleben/
 In menigtrout hardobbielt een.

Lybye Zoon in't Hemel dragen
 Hebt gy verlicht/ook met behagen
 Op Latmius gebergt gehoegt/
 Endymion en Phebe t'zamen.
 Hiparchus heeft door u (met namen
 Tal-konste by) de locht doorploegt.

Archimedes, en onder ander
 Wifgier vermaert/ Anaximander
 Hebt gy zoo trauw' en wel verzeft/
 Dat gy door u wel hebben weten
 Het wonder konst juist al te meten/
 Berg'/Hemel/Aerd' en bochtig veldt.

Geek konsten schier by obergiffen/
 Die u behulp yet mogen missen:
 Maer zonder u zijn verr' al blind/
 Weeffing gy helpt vermistig baren/
 Door volk/ en lands gemeen welbaren:
 Wel gy verdiend te zijn bemint.

Die 1'onzen dienst dees Konste noch vermeer,
Heeft wel verdient met dank te zyn vereert.
De Konst is recht, voor dien, die recht baer han-
delt.

Niet zonder dat.

L I E R - D I C H T

Op de
Reken - Konst.

Die een konst' al voort verbreydt
Als een recht goed konst-beminder,
Hem wort daer van lof gezeydt
Dikwyls meer dan eersten vinder:
Want wie eerst (als wys verzinder)
Tal-konst vandt, en weetmen niet:
Maer men leeft, wat nut ontbinder
Abra'm was, die 't recht bediet
Heeft verbreydt, by *Nylus* vliet.,
Ook dat binn' d'*Egipfche* palen,
Plato met meer *Grieken* ziet
Wys-gier al zyn kommen halen
Tal-konst grond: End' door vertalen
Onderwys, end' leering hoort,
Brochten zyz' aen *Quirinalen*,
Daerze vry niet bleef versmoort.
Maer gelyk aen elken oort
Heerschappy die hebben kregen,
Hebben zy dees konst al voort
Ook verbreydt, in alle wegen.
Dez' al door hun vlytig plegen
Zegtmen lof end' eer altyd,
Als de gen' die wel genegen
Haer tot nut verbreyden wyd.
Hy die hier door zynen vlyt
Tal-konst heeft tot nut beschreven,
Moet, als zy, ook zyn bevrydt
Voor zyn doen, uyt *Lethes* sneven.

Lust boven konst.

Op past en tijt Astræi schalen/
T'onrecht gē keert en hoedt vooz dwaalen/
De waerhepd helpt gē aen den dag/
Recht vooz gē kliest al veel kraakeelen/
Een peder kont gē t'zijne deelen/
Tot t'minste geld dat tellen mag.

Veel onder voet/ vooz u komt togen/
Op draegt de zorg in veel Comptoonen/
Egaet qualpk daer men u versteekt.
Koopluden als z'u niet bekloeken/
Zp houden maer verworpe boeken/
Zoo dat den bank wel buigt en breekt.

Dus gē die zijt in vroege Jaren
Belust/om al gepakt vol waren
Den hoogen Den te sprongen doen/
In Thetys schoot/ vooz den Eolen,
Tot V A N D E R S C H U E R haest u ter Schoo-
len/

Laet rypen eerst zinnen groen.

In Reken-konst t' verstand laet groeyen/
koopt desen Boek/en laet u wijzen/
Van lit te lit al haer natuer/
D' hert' al wert verwondert blygebig/
Zoo rijpe vrucht in bloeytijd meeging/
Te zien in een zoo jonge S C H U E R.

Een is nodig.

L I E R-

zoo hebbe ik oetzukke my geirne laten
bedrogen, dat zelfs te oetzien, op dattet
zoude mogen zuyberder. Van drukfouten
zyn, als ik zonnige nadrukzels behinde,
immers zo zuyber als eenigzins mogelijk
is. 'Welk ik verhoop (alsood't u te nutte
geschiedt) u niet onbegrijpelyk en sal zyn:
als mede, dat ik't met eenige tusschenge-
stelde questien, een weynig vergroot hebbe.

Of dan ook eenige niet wel aen en
staet, dat ik nevens de opgaven te veel
onderrichtinge hebbe gestelt, zo vertrou-
we ik, dat gy my geen ondank weten en
zult, van't gene ik (u te goede) hier in ge-
daen hebbe: Noch ook, dat ik een weynig
verbeteringe hebbe gemaakt, inde vrag-
stukken over het zoeken, die daer
achter by geboegt zyn: Want alles is ten
besten gedaen, hoor den genen die't be-
hoeft. En zullen de myn gekent woorden
by myn eygen ondertekening, onder een
dees Voorreden staen. Wilt gy dan hier

in noch eenige fouten (dat ik niet geirne
en wil) zo gedynkt, dat ik ook een Men-
sche ben, ende dat missen menschelyk is.
Ende wat gy hier in u ten dienste vindt,
gebruikt dat ghy naer noodtust, als ghy
my na Vermogen, u te goede gedaen:
Niet Geef meer, deshalven, na dezen ghy
my Gerobachtende, also de graeuwe hag-
ren my Gast aenmeldey, dat mynen af-
scheid-tydt haest Goor-Handen is. In
Goegen, dat myn meeste bekommertinge
Goorzaen behoort te zyn, met te dynken
op de altyd-durende eenwigheyd, ende te
bezorgen, dat den Godlyken boeckhouder
oorzake hebben magh (myn rekeninge
slytende) die oer te draghen in den
Boeck des Lebens: om in de Goet er-op-
wakinge te mogen hooren, de hermake-
lyke stemme: Komt in de onvergaende
vruer: Die u allen toegeeffenscht wort,
van my u, ende alder dienstwillige

J. v. B.

Numeratio.

moetmen aen de linker hand beginnen / nae de rechter hand gaende.

De getallen zijn drieley / als :

<i>Digitus.</i>	{	dat zijn	}	enkel	{	getallē.
<i>Articulus.</i>				punct		
<i>Compositus.</i>				t'samengeboegde		

Digitus, oft enkel-getallen,

Zijn alle getallen onder de tien / alzo genaeemt om datze met een enkel / ende niet met twee / oft meer letteren geschreven worden / Als :

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
een.	twee.	drie.	vier.	vijf.	zes.	zeven.	acht.	negen.

Articulus, oft punct-getallen,

Zijn enkel getallen met een o. achter aen / makende het enkel getal tien mael zoo groot / alst in sich zelve is / Als :

10.	20.	30.	40.	50.	60.	70.	80.	90.
tien.	twintig.	dertig.	veertig.	vijftig.	tseftig.	tsebentig.	tachtentig.	negentig.

Ende worden punct-getallen genaeemt / om dat in alle tien den tellinge hare punctuatie ofte be-
rustinge neemt. Daer en is ook geen voorder by-
zonder getals namen / dan tot tien / want tellen-
de ober de tien begint-men weder van een / twee /
drie / etc. doch daer by namende het punct-getal
tien. Ende hoe wel elf / twaelf / dertien / wat
naems veranderinge schynen te hebben : de vol-
gende nachteans / als veertien / vijftien / etc. be-
toonnen d' onveranderinge.

Een

Een	1
Tien	10
Hondert	100
Dupzent	1000
Tien dupzent	10000
Hondert dupzent	100000
Dupzent mael dupzent/of milioen	1000000
Tien milioen	10000000
Hondert milioen	100000000
Dupzent milioen	1000000000
Tien dupzent milioen	10000000000
Hondert dupzent milioen	100000000000
Bimilioen	1000000000000

Compositus, of t'zamen-gevoegde getallen,

Zyn punct-getallen / daer in de plaetse van 0. een enkel ghetal ghestelt wort / ende zyn alzo punct ende enkel getallen t'zamen geboegt : als 30. is dertig/een punct-getal/ende 300 in de plaetse van 0. gestelt ware 3. 300 ware het 35. vijf-entertig/ een t'zamen-geboegt getal/ alzo ook alle andere.

Volgen noch meer getallen.

78. Acht-en-tzebentig.

567. Vijf hondert zeven-en-tzestig.

4078. Vier dupzent ende acht-en-tzebentig.

56008. Ses-en-vijftig dupzent ende acht.

307685. Drie hondert dupzent/zeven dupzent/ zes hondert vijf-en-tachtentig.

Numeratio.

9786354. Negen millioen/zeven hondert dup-
zent / zes-en-tachtentig dupzent / drie hondert
vier-en-vijftig.

78435780. Acht-en-tzebentig millioen / vier
hondert dupzent / vijf-en-dertig dupzent / zeven
hondert ende tachtentig.

908070605. Negen hondert millioen / acht
milioen/tzebentig dupzent/zes hondert ende vijf.

1234567890. Een dupzent millioen / twee
hondert millioen / vier-en-dertig millioen/ vijf
hondert dupzent/zeven-en-tzestig dupzent/ acht
hondert ende negentig.

Mer konden noch hooger getallen gestelt wor-
den / als van Bimillioenen / Trimillioenen /
Quadrimillioenen / etc. Doch 't wort meer on-
noodig als nut geacht. Dus sluyt ik Numeratio
met dit volgende :

5	6	7	8	9	0	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	9
Een hondert	Een	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	Een hondert	

Qua- Trimillioenen Bimillioenen Millioenen Eenigen
drun.

Want waer op datmen letten moet / om zulke groote getallen
upt te spreken / kan hier upt gespuert worden / ende ik hebbe
Maer betoont in mijn antwoorde / op H. H. uptgestelde opgave /
in't Jaer 1607. Als ook hoe men die in goet nederdupts upt spre-
ken moet / ende waer op dattet gegrondt is.

ADDI-

ADDITIO.

T'zamen-tellinge.

De tweede Specie

Leert van twee / drie / oft meer getallen / die t'zamen tellende / een somme ofte getal maken.

In vrueghd gemeen,, hy zonder quellen,, leeft,
Die geld by een,, genoeg te tellen,, heeft.

Als gij abbeeren wilt / stelt uwe getallen recht onder den anderen / eenigen onder eenigen / tien en onder tien / honderden onder honderden / etc. altijd d'eenigen tegen de rechter hand / als hier onder / ende begint aen de eenigen van onder opwaerts : zeggende / 6 ende 2 is 8.
$$\begin{array}{r} 578 \\ 402 \\ 396 \\ \hline 1376 \end{array}$$
 ende 8. is 16. dat is een tien ende ses eenigen / die 6 schrijft onder d'eenigen / ende telt de tien met d'ander tien / ende spreekt : 19 / 0 / ende 7 / is 17 tien en / ofte een hondert ende 7 tien en / die 7 schrijft onder de tien en / ende telt 't hondert met d'ander honderden aldus : 13 / 4 / 5 / is 13 / dat zijn 13 honderden / die schrijft geheel / om dat gij niet boozder t'abbeeren en hebt / ende komt booz de gantsche somme een duysent drie hondert ses-ende-tseventig.

Proeve.

Werpt alle de negenen upt de getallen die geabbeert moeten wezen / en wat u overblijft stelt bove een streepken / dat ter 3de de somma staet / en wat u over de negenen blijft van de upthomen de somme onder 't selve streepken : so dan onder en boven 't streepken een leyplotter komt / 't betoont dat gij recht geabbeert hebt / anders zo is quast.

Additio.

$$\begin{array}{r}
 74321 \\
 5743 \\
 578 \quad \underline{2} \\
 43 \quad \underline{2} \\
 2 \\
 \hline
 80687 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 2015 \\
 45278 \\
 57435 \quad \underline{3} \\
 472583 \quad \underline{3} \\
 380742 \\
 \hline
 958053 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 123456 \\
 54732 \\
 3257 \\
 407 \\
 25 \quad \underline{4} \\
 2 \quad \underline{4} \\
 45 \\
 841 \\
 7305 \\
 80402 \\
 789012 \\
 \hline
 1059484 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 457876 \\
 940258 \\
 347667 \quad \underline{5} \\
 856743 \quad \underline{5} \\
 204987 \\
 544578 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 3352109 \\
 \hline
 4781 \\
 5132 \quad \underline{4} \\
 4983 \quad \underline{4} \\
 4854 \\
 \hline
 19750
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 5275 \\
 4326 \quad \underline{4} \\
 5437 \quad \underline{4} \\
 4568 \\
 \hline
 19606
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 5349 \\
 4890 \quad \underline{5} \\
 4661 \quad \underline{5} \\
 4752 \\
 \hline
 19652
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 4683 \\
 4704 \quad \underline{3} \\
 5765 \quad \underline{3} \\
 4786 \\
 \hline
 19938 \\
 \hline
 7 \\
 \hline
 7
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 19938 \\
 \hline
 78946
 \end{array}$$

Om t'adderen verscheiden specien van gelbe
ofte gewichte / stelt elke name oydentlik onder
t'zjne/als volgt :

gulbens

Additio.

gulden stupbers

325 — 15 6
987 — 13 6
1313 — 8

Addeert eerst de stupb.
komen 28 st. dat's een guld.
8 st. de 8 st. schrijft onder de
stupbers/ende telt den guld.
by d'ander guld. ende zal ko-
men 1313 guld. 8 stupb.

Proeve.

Telt alle de negenen upt de gulden / blijft 7
gulden/dat zijn 140 stupbers/hier upt/mits ook
upt d'ander stupbers/ de negenen getelt/ blijft 6.
die stelt bovē u streepkē/als komende van 't gene
dat geadddeert moet zyn/ ende aen d'upkomende
sommie doet op de zelve wyze / ende 't moet eben
veel over de 9 komen/ als upt het bovenste.

guld. stup. pen.

3457 — 17 — 13
6432 — 15 — 11 5
576 — 13 — 9 5
345 — 11 — 7
10812 — 18 — 8

5987 — 16 — 2
217 — 14 — 8 5
68 — 12 — 5 5
9 — 10 — 11
6283 — 14 — 2

α. β. Floot.

4576 — 99 — 30
8527 — 88 — 21 8
9346 — 77 — 25 8
8527 — 66 — 29
30979 — 33 — 9

marc. onc. eng. azen.

2785 — 4 — 19 — 29
379 — 7 — 17 — 25
684 — 3 — 15 — 21
7852 — 2 — 13 — 17
28 — 5 — 11 — 13

11731 — 0 — 18 — 9

Jar. dag. ur. min.

2134 — 238 — 23 — 56
49785 — 194 — 21 — 45
3476 — 345 — 12 — 34
1397 — 321 — 22 — 23
1596 — 278 — 11 — 40
58391 — 284 — 20 — 18

5 3
5 3

Subtractio,

Af-trekkinge.

De derde Specie

Leert afstrekken een getal van een ander meerder getal/ende 'tgetal daer men afstrekt/heet men schuld/ datmen afstrekt betalinge / ende wat dan blijft is de reste.

Die veel geld schuldig is, door veel koophandels dryven.

End' als hy veel betaelt, noch veel voor schuld moet schryven,

Al trekt hy veel van veel, nochtans moet veel daer blyven.

2345 5

1223 5

1122

2345

Stelt de betalinge onder de schuld/ als hier neffens / ende begint aen de rechter hand aen de eenige/trekken. de 3. van 5. blijft 2. die schryft onder de eenigen / boozts 2. van 4. blijft 2 / 2. van 3. blijft 1 / 1. van 2. blijft 1.

Proeve.

Abdeert reste ende betalinge / ende daer moet komen een getal/ gelijk de schuld : Anders trekt de negenen upt de schuld / ende ook upt reste ende betalinge t' samen / so moet het overblyffel malhanderen gelijk zijn.

12345

6789

5556

12345

Komter in de betalinge een letter meerder dan die in de schuld daer boven staet / soo ontleent 1. van de naeste tet linker hand / die salder u 10. weerd zijn tot behulp van de gene daer op af-trekken moet / doch en vergeet niet t'ontleende 1. met de naeste letter in de betalinge weder te keeren,

450703

78976

102030405

90807060

1000000000

987654321

371727

11223345

12345679

450703

102030405

1000000000

Om te trekken guldens/ stupbers/ penningen
 van guld. stupb. penn. oft eenige andere gelden oft
 ghewichten / stelt elc name onder 't sijne/ ende be-
 gint aende kleinste ter rechter hand : als hier aen
 guld. stu. pen. de penningen / ende soo de be-
 356 — 7 — 8 talinge meer penningen heeft/
 298 — 13 — 12 als de schuld/ so leend i. van
 57 — 13 — 12 de stupbers / dien is soo veel
 356 — 7 — 8 weerd / alser penningen in
 eenen stupber gaen/ alhoewel
 alle andere/ elk na haere weerd-
 dpe / doch dat ontleent is / en mag niet vergeten
 worden weder ghekeert te sijn.

marc. duc. eng. azen.

cc.

ss. Floot.

27008 — 0 — 12 — 17

3456 — 7 — 8

8070 — 3 — 17 — 20

910 — 11 — 12

18937 — 5 — 5 — 15

2545 — 95 — 28

27008 — 0 — 12 — 17

3456 — 7 — 8

Daeld. stup. pen.

jaren. dag. uren min.

2578 — 20 — 10

6420 — 123 — 4 — 56

1490 — 21 — 11

1596 — 280 — 10 — 52

1087 — 28 — 15

4823 — 207 — 18 — 4

2578 — 20 — 10

6420 — 123 — 4 — 56

Multiplicatio.

L. B. g.
 579 — 8 — 3
 27 — 13 — 7

551 — 14 — 8

579 — 8 — 3

daels. a 46 st.

30405 — 0 — 6.

7080 — 3 — 7.

23324 — 4 — 7.

30405 — 0 — 6.

Multiplicatio,

Vermenigvuldige.

De vierde Specie

Leert een getal door sich zelven oft door eenig ander getal te vermenigvuldigen/ waer toe noodig is dese volgende Tafel wel bastelpk van buyten te komen :

Komt hier ter Tafel om te leeren,, recht vermeerren, Zoo muedy komen, t' uwer eeren,, wyt verzeeren.

Tafel van Multiplicatio.

2 mael	1	is	2	3 mael	3	is	9
	2		4		4		12
	3		6		5		15
	4		8		6		18
	5		10		7		21
	6		12		8		24
	7		14		9		27
	8		16		10		30
	9		18		11		33
	10		20		12		36
	11		22				
	12		24				

4 mael

$$4 \text{ mael } \left\{ \begin{array}{c} 4 \\ 5 \\ 6 \\ 7 \\ 8 \\ 9 \\ 10 \\ 11 \\ 12 \end{array} \right\} \text{ is } \left\{ \begin{array}{c} 16 \\ 20 \\ 24 \\ 28 \\ 32 \\ 36 \\ 40 \\ 44 \\ 48 \end{array} \right\} 5 \text{ mael } \left\{ \begin{array}{c} 5 \\ 6 \\ 7 \\ 8 \\ 9 \\ 10 \\ 11 \\ 12 \end{array} \right\} \text{ is } \left\{ \begin{array}{c} 25 \\ 30 \\ 35 \\ 40 \\ 45 \\ 50 \\ 55 \\ 60 \end{array} \right\}$$

$$6 \text{ mael } \left\{ \begin{array}{c} 6 \\ 7 \\ 8 \\ 9 \\ 10 \\ 11 \\ 12 \end{array} \right\} \text{ is } \left\{ \begin{array}{c} 36 \\ 42 \\ 48 \\ 54 \\ 60 \\ 66 \\ 72 \end{array} \right\} 7 \text{ mael } \left\{ \begin{array}{c} 7 \\ 8 \\ 9 \\ 10 \\ 11 \\ 12 \end{array} \right\} \text{ is } \left\{ \begin{array}{c} 49 \\ 56 \\ 63 \\ 70 \\ 77 \\ 84 \end{array} \right\}$$

$$8 \text{ mael } \left\{ \begin{array}{c} 8 \\ 9 \\ 10 \\ 11 \\ 12 \end{array} \right\} \text{ is } \left\{ \begin{array}{c} 64 \\ 72 \\ 80 \\ 88 \\ 96 \end{array} \right\} 9 \text{ mael } \left\{ \begin{array}{c} 9 \\ 10 \\ 11 \\ 12 \end{array} \right\} \text{ is } \left\{ \begin{array}{c} 81 \\ 90 \\ 99 \\ 108 \end{array} \right\}$$

$$10 \text{ ma } \left\{ \begin{array}{c} 10 \\ 11 \\ 12 \end{array} \right\} \text{ is } \left\{ \begin{array}{c} 100 \\ 110 \\ 120 \end{array} \right\} 11 \text{ ma } \left\{ \begin{array}{c} 11 \\ 12 \end{array} \right\} \text{ is } \left\{ \begin{array}{c} 121 \\ 132 \end{array} \right\}$$

$$12 \text{ mael } 12, \text{ is } 144.$$

Om dan te multipliceren/doet alzo: stelt het
getal dat gemultificeert moet worden / ende
't getal daer mede gemultificeert sal worden/al-
tyd d'eenigen aen de rechter hand onder malkan-
deren/ ten ware het ene of 't ander een 0. achter
aen

Multiplicatio.

aen hadde / want die stelt men achter af / buyten
de ander letteren;

$$\begin{array}{r} 164 \\ 2 \\ \hline 328 \end{array}$$

Wilde multiplicere 164 met 2.
stellet als voorsz. ende segt dan
2 mael 4 is 8. die schryft onder
de 4. daer nae 2 mael 6 is 12.
schryft 2 onder de 6. ende onthout 1. seggende dan
2 mael 1 is 2. ende 1. (dat onthouden is) komt 3.
die schryft / soo hebby voorsz product 328. in zul-
ker voegen doet ook met alle andere.

Proeve.

Daer gy mede gemultipliceert hebt / stelt
onder (in 't krups) ende dat gemultipliceert is /
boven (de negenen uyt getelt) multipliceert dat
doorz malkanderen / wat daer ober de 9 uyt komt /
stelt achter in / wat in 't product ober de negenen
komt / stelt voorsz in / komt dan voorsz ende achter
een gelyke letter te staen / soo hebby recht gemul-
tipliceert.

$$\begin{array}{r} 7956 \\ 3 \\ \hline 23868 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2178 \\ 4 \\ \hline 8712 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 48596 \\ 5 \\ \hline 242980 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2968475 \\ 7 \\ \hline 20779325 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4873252784 \\ 9 \\ \hline 43859338056 \end{array}$$

Met twee Letteren.

$$\begin{array}{r} 4798 \\ 37 \\ \hline 33586 \\ 14394 \\ \hline 177526 \end{array}$$

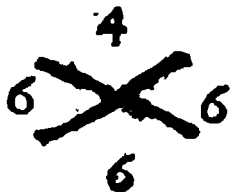

Als gy met d'eerste letter gemultipliceert hebt / so hooren geleert is / multipliceert dan insgelix met de tweede : maer stelt het product een Letter innewaerts / na de linker hant / addeert dan beyde de producte t'zamen.

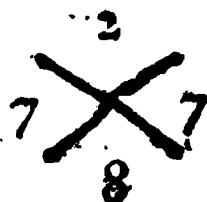
Op zulke wyze doet ook met 3 / 4 / ofte meer letteren / stellende t'elken een letter innewaerts.

Zoo u voorkomt te multipliceren met 10. 100. of 1000. stelt slechts 1/2. ofte 3 mael o. achter aen.

$$\begin{array}{r} 27895 \\ 123 \\ \hline 83685 \\ 55790 \\ 27895 \\ \hline 3431085 \end{array}$$

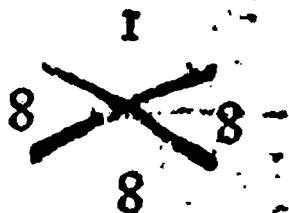

$$\begin{array}{r} 32789 \\ 5210 \\ \hline 327890 \\ 65578 \\ 163945 \\ \hline 170830690 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1073420524315 \\ 13523471 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1073420524315 \\ 7513943670205 \\ 4293682097260 \\ 3220261572945 \\ 2146841048630 \\ 5367102621575 \\ 3220261572945 \\ 1073420524315 \end{array}$$

$$14516371331378697365$$

Multiplicatio.

58342578325743
211204030012

116685156651486
58342578325743
17502773497722900
2333703133029720
1166851566514860
58342578325743
58342578325743
116685156651486

3
3 ~~X~~ 3
7

12322187663687685284198916

Om guldens tot stupbers te maken / multipli-
ceert het getal der guldens met zo veel alffer stup-
bers in eenen gulden zyn / zonder eenige stupbers

5789 guldens.

20

115780 stupb.

neffens de guldens / addeert
die daer by : 'S gelyks ver-
staet sich ook van stupbers
tot penningen / ende alle an-
der gelden / maten ende ghe-
wichten.

1234 guldens / hoe veel penningen zyn dat ?

20

24680

16

148080

2468

394880 penningen.

796 guld. 12 stuph. hoe veel stuphers zijn dat ?

$$\begin{array}{r} 796 \text{ ——— } 12 \\ 20 \end{array}$$

15932 stuph.

345 L . 13 B . 6 g . Hoe veel g zijn dat ?

$$\begin{array}{r} 345 \text{ ——— } 13 \text{ ——— } 6 \\ 20 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6913 \\ 12 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 13832 \\ 6913 \end{array}$$

82962 g .

123 guld. 4 penn. hoe veel penn. zijn dat ?

$$\begin{array}{r} 123 \text{ ——— } 0 \text{ ——— } 4 \\ 20 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2460 \\ 16 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14764 \\ 246 \end{array}$$

39346 penn.

Hoe veel schepel is 5789 last 24 mudde ?

$$\begin{array}{r} 5789 \text{ ——— } 24 \\ 27 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 40547 \\ 11578 \end{array}$$

156327

625308 schepel.

Multiplicatio.

Hoe veel penningen zyn der in 500 Ducaten/
tot 3 guldens 12 stupbers 't stuk ?

Facit 576000 penningen.

Hoe veel g zyn der in 38 Angelotten/tot 5 guld.
8 stupbers 't stuk ?

Facit 8208 g .

Hoe veel stupbers zyn der in 780 Milrez / tot
11 B . 8 g . 't stuk ?

Facit 54600 stupbers.

Hoe veel bzaapenningen zyn der in 248 Gout-
guldenz/ tot 28 stupb.

Facit 5555 bzaapenn. 4 pen.

Als den Roose-Nobel doet 8 guld. 8 stupb. vooz
hoe veel B . sal mender 30 hebben ?

Facit vooz 1400 B .

60 Hongersche ducaten / tot 3 guld. 10 stupb.
ende 75 Bourgoensche daelderz/tot 36 stupbers/
hoe veel penningen makenze te samen ?

60

75

70

36

4200

450

2700

225

6900 met 16.

2700

41400

110400 penning.

Facit 110400 penningen.

D I V I S I O .

Deelinge.

De vijfde Specie

Leert een getal deelen in 2 / 3 / 4 / ofte meer gelyke deelen / recht anders dan in Multiplicatio het vermenigvuldigen geleerde is.

Om deelen recht te leeren met verstande,
Wild uwen zin te werke stellen hier,
Daer't u betoont zal worden goederhande
Met woorden klaer end' werkings recht beffer.

Wilde 495 deelen in twee gelyke deelen / doet hem al 300 / stelt eerst 't getal dat gedeelt sal worden / ende het deelende getal daer onder aen de linker hant / als hier neffens de 2

$$\begin{array}{r|l} 1(1 & 247 \\ 495 & \\ 222 & \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 4 \\ \circ \times \circ \\ 2 \end{array}$$

onder 4. ende segt / hoe menig mael 2. hebbe ik in 4. komt 2 mael / die schryft achter / want 2 mael 2 is 4. duerstreept dan 2 ende 4. ende stelt 2 achterwaerts / onder 9. seggende / hoe menig mael 2 heb ik in 9. komt

4 mael / schryft dat achter / want 4 mael 2 is 8. van 9. blyft 1. dat gy boven de 9. stellen zult / ende duerstrepen 2 ende 9. stellende dan 2 onder de 5. segt / hoe menig mael 2. heb ik in 15. komt 7 mael / dat schryft achter / ende blyft 1. stelt dat boven 5. ende tekenet af door reste die onderbeelt blyft / als min 3nde dan het deelende getal.

Proeve.

Daer gy mede gebibideert hebt / stelt onder in't kruys / ende wat in't uptcomende getal over de 9. komt boven in / multiplicceert door malkanderen /

Divisio.

Wat dan over de 9 blyft / medenemende de reſte / ſtelt achter in / ende wat over de 9 blyft van't getal dat gedevideert woꝛt / ſtelt voꝛ in / komt dan voꝛ ende achter gelyk / 300 iſt recht /

Ofte multiplicieert het upthomende met het deelende getal / daer by abdeerende de reſte / ende moet komen het getal dat gedevideert woꝛt.

$$\begin{array}{r}
 \begin{array}{c} \cancel{1} \cancel{3} \\ \cancel{3} \cancel{7} \cancel{9} \cancel{9} \cancel{2} \\ \cancel{4} \cancel{4} \cancel{4} \cancel{4} \end{array} \bigg| 9492 \quad \begin{array}{c} 6 \\ \cancel{6} \times \cancel{6} \\ 4 \end{array} \quad \begin{array}{c} \cancel{3} \cancel{3} \cancel{3} \cancel{6} \\ \cancel{2} \cancel{7} \cancel{9} \cancel{9} \cancel{2} \\ \cancel{4} \cancel{4} \cancel{4} \cancel{4} \end{array} \bigg| 3978 \quad \begin{array}{c} 6 \\ \cancel{6} \times \cancel{6} \\ 7 \end{array}
 \end{array}$$

Divideerd by met 10 / 100. ofte 1000. 300 ſijnt 1. 2. ofte 3. letteren achter af.

Divideerd by met een punt getal / ſtelt de 6. onder d' achterſte letter / want gꝛze nergens elders en behoeft.

$$\begin{array}{r}
 \begin{array}{c} \cancel{1} \\ \cancel{2} \cancel{7} \cancel{9} \cancel{9} \cancel{2} \\ \cancel{4} \cancel{4} \cancel{4} \cancel{4} \end{array} \bigg| 1263 \quad \begin{array}{c} 3 \\ \cancel{2} \times \cancel{2} \\ 3 \end{array} \quad \begin{array}{c} \cancel{3} \cancel{3} \cancel{3} \cancel{1} \\ \cancel{2} \cancel{7} \cancel{9} \cancel{9} \cancel{2} \\ \cancel{4} \cancel{4} \cancel{4} \cancel{4} \end{array} \bigg| 3955 \quad \begin{array}{c} 4 \\ \cancel{4} \times \cancel{4} \\ 7 \end{array}
 \end{array}$$

Als gꝛ met twee letteren divideert / ſoo moet gꝛ (nae ghenomen te hebben als voꝛ gheleert) met de genomen letter den gheheelen divisor multipliceren / ende dat van het bovenſte af trekken. Ende divideerd by met 3/4. oft meer letteren / doet al in gelyker voegen.

$$\begin{array}{r}
 \begin{array}{c} \cancel{1} \cancel{0} \cancel{2} \cancel{2} \\ \cancel{3} \cancel{9} \cancel{9} \cancel{9} \cancel{2} \cancel{7} \\ \cancel{2} \cancel{3} \cancel{3} \cancel{3} \cancel{3} \\ \cancel{4} \cancel{4} \cancel{4} \cancel{4} \end{array} \bigg| 39109 \quad \begin{array}{c} 4 \\ \cancel{4} \times \cancel{4} \\ 5 \end{array} \quad \begin{array}{c} \cancel{3} \cancel{9} \cancel{4} \\ \cancel{1} \cancel{1} \cancel{9} \cancel{9} \cancel{7} \cancel{1} \\ \cancel{2} \cancel{7} \cancel{9} \cancel{9} \cancel{2} \cancel{7} \\ \cancel{1} \cancel{3} \cancel{3} \cancel{3} \cancel{3} \\ \cancel{1} \cancel{1} \end{array} \bigg| 1754 \quad \begin{array}{c} 8 \\ \cancel{8} \times \cancel{8} \\ 6 \end{array}
 \end{array}$$

Om te maken van penn. stupb. oft stupb. tot guld. divideert dooz soo veel alffer penn. in eenen stup. oft alffer stup. in eenen gul. zijn/alsoo ook van alle andere geliden/maten ende gewichten.

Divisio.

Hoe veel gulden 3pnder in 115780 stupers ?

11578 | 0

Facit 5789 gulden.

Hoe veel gulden 3pnder in 394880 penning.

$$\begin{array}{r|l} 394880 & 24680 \\ \hline 1234 & \end{array}$$
 Facit 1234 gulden.

Hoe veel gulden 3pnder in 15932 stupers ?

$$\begin{array}{r|l} 15932 & 796 \\ \hline \end{array}$$
 Facit 796 guld. 12 stupb.

Hoe veel £ 3pnder in 82962 s ?

$$\begin{array}{r|l} 82962 & 345 \\ \hline \end{array}$$
 Facit 345 £. 13 s. 6 d.

Hoe veel gulden 3pnder in 39364 penningen ?

$$\begin{array}{r|l} 39364 & 12304 \\ \hline \end{array}$$
 Facit 122 guld. 0 stupb. 4 penn.

Hoe veel Lasten zijn 625308 schepels?

2 2 1 1 2	2 1 4 5 (4)	2
5 2 8 3 2	1 5 6 3 2 7	5789
4 4 4 4 4	2 7 7 7 7	
	2 2 2	

Facit 5789 last. 24 mud.

Hoe veel Ducaten van 12 B. sal men hebben
voor 576000 penningen?

Facit 500 Ducaten.

Hoe veel Angelotten van 5 guld. 8 stupbers
't stuk zal men hebben voor 8208 B?

Facit 38 Angelotten.

Hoe veel Milres tot 12 B. 't stuk heeft men
voor 54600 stupbers?

Facit 780 Milres.

Hoe veel Distolletten van 10 B. heeft men voor
118080 penningen?

Facit 123 Distolletten.

Hoe veel Bout-guldens tot 28 stupbers 't stuk
heeft men voor 9995 bjaapening. 4 penks.

Facit 248 Bout-guldens.

Hoe veel Rooze-Robels tot 2 guld. 8 stupb.
't stuk zal men hebben voor 2490 B?

Facit 50 Rooze-Robels.

Enen heeft 110400 penning. ende wil daer
voor hebben 60 Hong. Dael tot 3 guld. 10 stu,
ende voort Bourgoensche Daelers tot 36 stup-
bers / ~~ende hoe veel?~~

Facit 75 Bourgoensche Dael.

Woe veel mabels tot 8 guld. 8 stuks. tusschen
men hebben voor 1008 Ducaten van 12 B?

72576

Fric 432 Robels.

De beel Ducaten van 12 fl. sal men hebben
 432 Robels tot 8 gulden 8 stuivers.

201-3456, ext. 368

2792

432

72376

1000

Facit 1008 Ductum

Regel van Drien

in't geheel.

GY die nu hebt de Specien geleert,
 End' niet en kent haer nüttigheden groot:
REGEL VAN DRIEN, die wel dient hoog
 ge-eert,

Zal u daer van de nutheyd toonen bloot;
 Dus u daer toe met snelle zinnen keert,
 Als gy hem kont, hy werd u hulp' in nood.

Den Regel van Drien, die van vele ten rechten
 den Gulden Regel genaemt wort / overmits zyne
 weerdige behulpzaamheyd in alle andere Rege-
 len / die hier upt haren oorsprong nemen / wert
 Regel van Drien genaemt / om diestwille dat op
 eenen Regel gestelt worden drie bekende getallen /
 daer door het vierde (onbekende) gezocht wort /
 in zulker voegen :

Het tweede moet met het derde zyn gemulti-
 pliceert / ende wat daer van komt met 't eerste
 gedivideert.

Is het eerste maer een eenigh / multipliceert
 het tweede met het derde.

Is het tweede maer een eenig / divideert het
 derde door het eerste.

Is het derde maer een eenig / divideert het
 tweede door het eerste.

'Teerste ende 't derde getal moet altijd gelijk-
 namig zyn / so komt dan het vierde getal van na-
 men te zyn als het tweede.

Regel van Drien

Zijnder in een van dese getallen verscheyden Specien van gelde / die moet gy in hare minste Specie brengen / gelyk als of daer ware gul. stu. pen. 't moeten al tot penninge gebracht worden: ende oft eerste guldens / stupbers / penningen hadde / ende 't derde niet dan guldens / so moet 't derde nochtans ook tot penningen gebracht werden / eben gelyk soo 't eerste maer guldens en hadde / ende 't derde guldens stupbers penningen / ende dat om de gelyknamigheyt der getallen.

Van eenige word deze Regel ook wel genoemd den Regel van Proportien, dats gelykformigheyt / om dat hy in sich vier proportionale getallen begrypende is.

Want gelyk 't eerste ende derde malkander gelykformig begryppen / also ook 't tweede en 't vierde / ende gelyk 't eerste ende tweede malkander gelyk syn / alsoo ook 't derde ende 't vierde.

Exempelen.

1. Als 4 fl Boter kosten 12 stupb. Wat zullen dan kosten 16 fl ?

Stellet alzo:

fl .	stupb.	fl .
4	12	16
	12	

32	2	3	4	8
16	1	2	2	8
192				

Facit: 2 guld. 8 stupb.

In't geheel.

Fol. 13

2. Als men koopt voor 12 stup. 4 fl Water/
Hoe veel fl zal men hebben voor 2 guld. 8 stup.

stup. fl . guld. stup.

12 ——— 4 ——— 2 ——— 8

20

48

4

192

Facit 16 fl .

$\begin{array}{r} \times \\ 16 \text{ fl.} \\ \hline \end{array}$

3. Voor 2 L . 8 fl . koopt men 16 ell. Lijnwaet/
Hoe veel ell. zal men dan hebben voor 12 fl ?

L . fl . Ell. fl .

2 ——— 8 ——— 16 ——— 12

20

12

48

32

16

192

Facit 4 ellen.

$\begin{array}{r} \times \\ 4 \text{ Ell.} \\ \hline \end{array}$

4. Als 16 ellen Lijnwaet kosten 2 L . 8 fl . Wat
zullen dan kosten 4 ellen?

Ell. L . fl . Ell.

16 ——— 2 ——— 8 ——— 4

20

48

4

192

Facit 12 schell.

$\begin{array}{r} \times \\ 12 \text{ fl.} \\ \hline \end{array}$

Regel van Drien

5. Zoo men betaelt vooz 3 ellen zwarten Waep
17 schell. Hoe veel sal men dan betalen vooz een
stuk lang 42 Ell. Ell. B. Ell.

$$\begin{array}{r} 3 \text{ ————— } 17 \text{ ————— } 42 \\ \text{Facit } 11 \text{ L. } 18 \text{ B.} \end{array}$$

6. Doozeen zwart Waep van 42 Ellen / wort
betaelt 11 L. 18 B. Wat belooopen dan 3 Ellen
des zelven stuks ?

$$\begin{array}{r} \text{Ell.} \quad \text{L.} \quad \text{B.} \quad \text{Ell.} \\ 42 \text{ ————— } 11 \text{ ————— } 18 \text{ ————— } 3 \\ \text{Facit } 17 \text{ schell.} \end{array}$$

7. Zo 3 zakken Rogge kosten 17 gul. Hoe veel
zakken sal men dan hebben vooz 238 guldens ?

$$\begin{array}{r} \text{guld.} \quad \text{sak.} \quad \text{guld.} \\ 17 \text{ ————— } 3 \text{ ————— } 238 \\ \text{Facit } 42 \text{ Zakken.} \end{array}$$

8. Zoo men koopt 42 zakken Rogge vooz 238
gul. Hoe veel zakken sal men dan hebben ten zel-
ven prijsse vooz 17 guldens ?

$$\begin{array}{r} \text{guld.} \quad \text{sak.} \quad \text{guld.} \\ 238 \text{ ————— } 42 \text{ ————— } 17 \\ \text{Facit } 3 \text{ Zakken.} \end{array}$$

9. Zoo men vooz 33 stu. koopt een Elle Lyn-
waet / hoe lang zal een stuk wezen daer men vooz
betalen moet 92 gul. 8 stup. Facit 56 Ell.

10. Zoo het Turks grof-greyn gelt 5 B. 6 g
d' Elle / Wat moet men dan betalen vooz 56 Ell.

$$\begin{array}{r} \text{Ell.} \quad \text{B.} \quad \text{g.} \quad \text{Ell.} \\ 1 \text{ ————— } 5 \text{ ————— } 6 \text{ ————— } 56 \\ \text{Facit } 15 \text{ L. } 8 \text{ B.} \end{array}$$

11. Zoo men koopt voor 15 L. 8 S. 56 Ell.
 Turke Grof-greyn/ wat beloopt dan peder elle ?
 Ell. L. S. Ell.

56 ——— 15 ——— 8 ——— 1

Facit 5 L. 6 S.

12. Voor 66 G. gul. tot 28 ft. koopt men 28 zak.
 kers / wat kost daer elke zak in Kar. gl. tot 20 ft.

Zak. G. guld. Zak.

28 ——— 66 ——— 1

Facit 3 Kar. gul. 6 ft.

13. Alsmen voor 92 gul. 8 stuy. koopt een stuk
 Lynwaet / lang 56 Ellen : Op hoe veel komt
 peder Elle te staen ?

Facit 1 guld. 13 stuyb.

14. Zoo eenen zak kers kost 3 Kar. guld. 6
 Den. Hoe veel guldens tot 28 stu. zal men dan
 geven voor 28 zakken ?

Zak. Kar. guld. stuy. Zak.

1 ——— 3 ——— 6 ——— 28

Facit 66 G. gul. tot 28 stuy.

15. Ist dat men voor een B. Kaneel betaelt 4 gul.
 2 stuyb. wat beloopt een Sale van 438 B. ?

B. guld. stuyb. B.

1 ——— 4 ——— 2 ——— 438

Facit 1795 guld. 16 stuyb.

16. Een Sale Kaneels wegende 438 B. kost
 1795 guld. 16 stuy. Wat beloopt dan peder B. ?

B. guld. stuyb. B.

438 ——— 1795 ——— 16 ——— 1

Facit 4 guld. 2 stuyb.

Regel van Drien

17. Voor 4 L. 2 B. koopt men eenen Korf
lang Rozijn/hoe veel kopen zal men dan hebben
voor 1795 L. 16 B?

$$\begin{array}{r} \text{L.} \quad \text{B.} \quad \text{Korf} \quad \text{L.} \quad \text{B.} \\ 4 \quad \text{---} \quad 2 \quad \text{---} \quad 1 \quad \text{---} \quad 1795 \quad \text{---} \quad 16 \end{array}$$

Facit 438 Kopen.

18. Voor 438 Kopen lang Rozijn kosten 1795
L. 16 B. Hoe veel Kopen zal men hebben voor
4 L. 2 B?

$$\begin{array}{r} \text{L.} \quad \text{B.} \quad \text{Korf} \quad \text{L.} \quad \text{B.} \\ 1795 \quad \text{---} \quad 16 \quad \text{---} \quad 438 \quad \text{---} \quad 4 \quad \text{---} \quad 2 \end{array}$$

Facit 1 Korf.

19. Als drie brieven Spellen kosten 3 schell.
9 mpten / (24 mpten in een g.) wat zullen dan
kosten 150 brieven Spellen?

$$\begin{array}{r} \text{bz. Spell.} \quad \text{B.} \quad \text{g.} \quad \text{mpt.} \quad \text{bz. Spell.} \\ 3 \quad \text{---} \quad 3 \quad \text{---} \quad 6 \quad \text{---} \quad 9 \quad \text{---} \quad 150 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 36 \quad \text{---} \quad 43650 \\ 24 \quad \text{---} \quad 873 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 153 \quad \text{---} \quad 130950 \\ 72 \quad \text{---} \quad 43650 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 873 \quad \text{---} \quad 1818 \quad \text{---} \quad 18 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 72 \quad \text{---} \quad 130950 \\ 37 \quad \text{---} \quad 11 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 873 \quad \text{---} \quad 1818 \quad \text{---} \quad 18 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 72 \quad \text{---} \quad 130950 \\ 37 \quad \text{---} \quad 11 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 873 \quad \text{---} \quad 1818 \quad \text{---} \quad 18 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 72 \quad \text{---} \quad 130950 \\ 37 \quad \text{---} \quad 11 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 873 \quad \text{---} \quad 1818 \quad \text{---} \quad 18 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 72 \quad \text{---} \quad 130950 \\ 37 \quad \text{---} \quad 11 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 873 \quad \text{---} \quad 1818 \quad \text{---} \quad 18 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 72 \quad \text{---} \quad 130950 \\ 37 \quad \text{---} \quad 11 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 873 \quad \text{---} \quad 1818 \quad \text{---} \quad 18 \end{array}$$

Facit 7 L. 18 B. 6 g. 18 mpt.

20. Voor 7 ℓ . 11 β . 18 mpten (24 mpten in een ℓ) koopt men 150 brieven Spellen/hoe veel brieven heeft men dan voor 3 schell. 9 mpten?

ℓ . β . ℓ . mjt. β . ℓ . ℓ . mjt.

7 — 11 — 6 — 18 — 150 — 3 — 0 — 9

Facit 3 brieven Spellen.

21. Zoo 2 ℓ Tesselschen Kaes kost 3 stupbers 2 penningen: hoe veel ℓ zal men dan hebben voor 7 guld. 16 stupb. 4 penning.

stup. pen. ℓ . guld. stup. pen.

3 — 2 — 2 — 7 — 16 — 4

Facit 100 ℓ .

22. Zoo 100 ℓ Tesselschen Kaes kost 7 guld. 16 stupb. 4 penn. Wat kost dan peder pond?

ℓ . guld. stupb. pen. ℓ .

100 — 7 — 16 — 4 — 1

Facit 1 stupb. 9 penn.

23. Eenem koopman koopt 4 stukken Lpwaet / lang 52/55/53/56 Ellen / betalende voor peder elle 19 stupbers 8 penningen: Wat betaelt hy dan voor de vier stukken?

52

55

53

56

Ell. stup. pen. —

1 — 19 — 8 — 216 Ell.

Facit 210 gul. 12 stup.

24. Als een elle Lpwaet kost 19 st. 8 penn. hoe veel ellen zal men hebben voor 210 guld. 12 st.

Facit 216 Ellen.

Regel van Drien

25. Als 4 stukken Lpntwaetlang/ 52.55.53. 56
Ellen/kosten 210 guld. 12 stupbena/wat beloopt
peder Elle?

Ell. guld. stupb. Ell.

216 — 210 — 12 — 1

Facit 19 stupb. 8 penn.

26. Zoo men koopt 6 Balen Steinber door 210
L. 12 B. 300 komt peder te staen op 19 stupb.
8 pen. Hoe veel heeft dan peder Bale gewogen?

stupb. penn. B. L. B.

19 — 8 — 1 — 210 — 12

16 20

122

19

312

4212

6

25272

16

154632

25272

404352

1
2 5 8
3 2 5 7
4 3 4 3 5 2
5 1 2 2 2 2
6 1 1 1
7 5
1 2 5 8 | 216 B.

Facit 216 B.

27. Hoe veel Balen Geinber (die elk wegen 216 ℔) zal men koopen voor 210 £. 12 ℔. als elk ℔ komt te staen op 19 stup. 8 pen.

$$\begin{array}{r} \text{℔.} \quad \text{g.} \quad \text{℔.} \quad \text{£.} \quad \text{℔.} \\ 3 - 3 - 1 - 210 - 12 \quad | \quad 1296 \text{ per } 216. \\ \text{Facit } 6 \text{ Balen.} \end{array}$$

28. Zoo men betaelt voor 6 Elle wollen Laken/ 5 £. 19 ℔. 6 g. Wat belooopen dan 24 stukken/ elk lang 42 Ellen?

$$\begin{array}{r} \text{Ell.} \quad \text{£.} \quad \text{℔.} \quad \text{g.} \quad \text{---} \\ 6 \text{ --- } 5 \text{ --- } 19 \text{ --- } 6 \text{ --- } 1008 \text{ Ell.} \\ \text{Facit } 1003 \text{ £ } 16 \text{ ℔.} \end{array}$$

29. Eenem koopman heeft gekocht 24 stukken wollen Laken voor 1003 £. 16 ℔. ende hoe wel hem de langde van peder stuk upt den zinne gegaen is / soo weet hy nochtans dat hy voor peder 6 Ell. betaelt heeft 5 £. 19. ℔. 6 g. Zoo hy u dan vraegde nae de Ellen van peder stuk : wat zoudp hem antwoorden?

$$\begin{array}{r} \text{£.} \quad \text{℔.} \quad \text{g.} \quad \text{Ell.} \quad \text{£.} \quad \text{℔.} \\ 5 - 19 - 6 - 6 - 1003 - 16 \quad | \quad 1008 \text{ Ell. per } 24. \\ \text{Facit } 42 \text{ Ellen.} \end{array}$$

30. Eenem Dettewarier gekocht hebbende een Last Boter / houdende 12 Tonnen / 't hondert voor 20 guldens/ zoo betaelt hy in alles 998 gul. 8 stup. wat komt van peder Tonne te wegen?

$$\begin{array}{r} \text{guld.} \quad \text{℔.} \quad \text{guld.} \quad \text{stu.} \\ 20 - 100 - 998 - 8 \quad | \quad 4992 \text{ ℔. per } 12. \\ \text{Facit } 416 \text{ ℔.} \end{array}$$

Regel van Drien

31. Als 12 Tonnen Boter / wegende elk 416 lb. belopen 998 guld. 8 stupb. Wat beloopt dan 'thondert?

$$\begin{array}{r}
 416 \\
 12 \\
 \hline
 \end{array}
 \begin{array}{r}
 \text{guld.} \quad \text{stupb.} \quad \text{lb.} \\
 4992 - 998 - 8 - 100 \\
 \text{Facit 20 guld.}
 \end{array}$$

32. 12 Tonnen Boter wegende elk 416 lb. kosten 20 guld. 't hondert/ wat beloopt?

$$\begin{array}{r}
 416 \\
 12 \\
 \hline
 \end{array}
 \begin{array}{r}
 \text{lb.} \quad \text{guld.} \\
 100 - 20 - 4992 \\
 \text{Facit 998 guld. 8 stupb.}
 \end{array}$$

33. Zoo men koopt 4992 lb Boter voor 998 guld. 8 st. Hoe veel lb heeft men dan voor 20 gul.

$$\begin{array}{r}
 \text{guld.} \quad \text{stup.} \quad \text{lb.} \quad \text{guld.} \\
 998 - 8 - 4992 - 20 \\
 \text{Facit 100 lb.}
 \end{array}$$

34. Zoo een Elle kost 9 lb. 6 g/ hoe veel ellen zal men hebben voor 119 guld. 14 stupb.
Facit 42 Ellen.

35. Als 12 Ellen zijden Wassement kosten 9 lb. 6 g. Hoe veel Rijck-daelders tot 46 st. 't stuk/ zal men geven voor 42 douzjnen Wassements.

$$\begin{array}{r}
 \text{douz.} \quad \text{lb.} \quad \text{g.} \quad \text{douz.} \\
 1 - 9 - 6 - 42 \mid 2394 \text{ st. per 46.} \\
 \text{Facit 52 Rijck-daeld. 2 stupb.}
 \end{array}$$

36. Voor 52 Rijx-daeld. 2 stuyb. koopt men
42 douzjnen 3den Passements: Hoe veel ellen
zal men hebben voor 9 fl. 6 g.

Rijx. fl. douz. guld. fl.

52 — 2 — 42 — 2 — 17

Facit 12 Ell.

37. Een koopman koopt drie zakken Wlas/
houdende den eerste 225 Steenen / tot 6 fl. 7 g. den
tweeden 236 Steenen / tot 7 fl. 6 g. den derden 247
Steenen / tot 7 fl. 3 g. hoe veel moet hy in alles
betalen?

steen. fl. g. steen. fl. g.

1 — 6 — 7 — 225 | 74 — 1 — 3

1 — 7 — 6 — 236 | 88 — 10 — 0

1 — 7 — 3 — 247 | 89 — 10 — 9

Facit 252 — 2 — 0

38. Drie Zakken Wlas / te weten / 225 steenen /
tot 39 stuyb. 8 penn. 236 steenen / tot 45 stuyb.
ende 247 steenen / tot 43 stuyb. 8 penn. Hoe veel
beloopen die te samen?

steen. guld. fl. pen. steen. guld. fl. pen.

1 — 1 — 19 — 8 — 225 | 444 — 7 — 8

1 — 2 — 5 — 0 — 236 | 531 — 0 — 0

1 — 2 — 3 — 8 — 247 | 537 — 4 — 8

Facit guld. 1512 — 12 — 0

39. Menant koopt drierley Papier / te weten /
225 Riemen / tot 39 stuybers 8 pennigen / 236
Riemen / tot 45 stuybers / 247 Riemen / maer tot
hoe veel / als hy in alles daer voor betalen moet
1512 guldens 12 stuybers?

Regel van Drien

Riem	stuy.	pen.	Riem
1	39	-- 8 --	225
1	45	-- 0 --	236
<hr/>			
1512	12	— 0	975
975	-- 7	— 8	

Riem		Riem
247	537 -- 4 -- 8	1
Facit 2 gul. 3 stu. 8 pen.		

41. Eenem zak Glas wegende in Vlaendren 336 lb. kost 5 stuy. elk lb. als dan 6 lb Vlaemisch 3pn 5 lb Hollandsch/ Hoe veel weegt den zelven Zak in Hollandtschen gewichte / ende hoe dier komt het lb Hollandsch te staen ?

lb Vl.	lb Holl.	lb Vl.
6	— 5 —	336

lb Vl.	stuy.	lb Vl.
1	— 5 —	6

lb Holl.		lb Holl.
5	— 30 —	1

Facit 280 lb Hollantsch tot 6 st. 't lb.

42. Zoo een Elle Karzep gelobet word 3 lb. 6 s. ende men dpyngt af op 20 Ell. 3 guld. Hoe veel gl. betaelt men dan voor 6 stukken / elk lang 40 Ell.

Ell.	stu.	Ell.
1	-- 21 --	20
		21 guld.
		3
		40
		6

Ell.		
20	— 18 —	246

Facit 216 gulden.

43. Eenem

40
6

240-216-2018

CH.

3

En.

20 ~~-----~~ 21 ~~-----~~ 1

Facit 21 stupb.

W. guld. R. W.
100 — 12 — 10 — 100

125 guld. 5125
20

	guld.	
1025	125	102500
	100	
I		100

facit 12500 guld.

100 — 12 — 10 — 1000
 100 — 12 — 10 — 1000

Komt 125 guldens.

Regel van Drien

guilt.

5125

20 gold.

$$\begin{array}{r} 125 \\ \times 1025 \\ \hline 125 \\ 2500 \\ 5000 \\ 12500 \\ \hline 128125 \end{array}$$

Facit 25 B.

46. Een koopman koopende 10 stukken koutieren / lang 54/53/55/56/54/52/55/53/ 52/ 56 Ellen/300 looft men hem de dize Ellen 11 R. 6 g. maer hy dyngt af op peder elle een stup. Wat betaelt hy dan voor de voor33 10 stukken?

54	Ell. B. 8. Ell. B. 8.	
53	3 -- 11 -- 6 -- 1 3 -- 10	
55		2
56	Ell. _____ Ell.	
54	1 -- 3 -- 8 -- 540	
52	12	44
55	_____	_____
53	44	2160
52		216
56	_____	_____
		23760

540 Ellen.

Facit 99

47. Doo 10 stukken Naturellen/upt-bzengende
540 ellen/gekocht werden voor 99 L . als op pe-
der elle een stuiper af-gedongen is : Wat hebben
dan drie ellen geloofd geweest ?

Ell. 2. Ell. | 3 6. 8 8.
 540 — 99 — 1 — 2 Ell.
 1 — 3 — 10 — 3

Facit II B. 68.

48. Eenen

48. Een en koopt 4 Balen Wolle/ wegende peder Bale 384 fl. tot 12 stupbers 8 penn. elk fl. ende 2 fl baet in 't hondert / Hoe veel betaelt hy voor alle de Wolle?

fl.	stu.	penn.	fl.	
1	--	12	--	8 -- 98
				19600 penn.
				384
				4

fl.	penn.	
196	--	19688 -- 1536
Facit 940 guld. 16 stupb.		

49. Hoe veel Balen Wolle/ wegende elk 384 fl. zal men hebben voor 940 guld. 16 stupb. als men voor elk fl. betaelt 12 stupb. 8 penn. ende toe heeft 2 fl. in 't 100 fl. Facit 4 Balen.

50. Zoo 4 Balen Wolle/ kostende 12 stupb. 8 penn. elk fl. ende 2 fl baet in 't hondert / beloopt 940 gul. 16 st. Hoe veel komt peder Bale te wege.

fl.	stup.	penn.	fl.	
1	--	12 -- 8 -- 98		19600 penn.
penn.	fl.	gul.	stup.	
19688	--	196	--	490 -- 16
				1536 fl. per 4.
Facit 384 fl.				

51. Een en koopt een Haerlems Wids-laken/ lang 42 Ellen/ ende heeft 3 fl. op zulke conditie/ dat hy zal betalen voor peder Elle vierkant 4 fl. 6 g. Wat beloopt?

I		42
I	fl.	fl.
		3
<hr/>		
1	--	4 -- 6 -- 126
Facit 28 fl. 7 g.		

Regel van Drien

52. Zoo een Wollen Laken/lang 42 Ellen/ende breeet 3 Ellen / kost 28 L. 7 B. Wat kost een Elle vierkant ?

Ell.

42

3

L.

B.

Ell.

1

1

126 — 28 — 7 — 1

Facit 4 B. 6 g.

53. Zoo men koopt een stuk Lijnwaet voor 13 L. 15 B. ende dat peder Elle komt te staen op 5 B. 3 g. min 1 B. 6 g. op 6 Ell. Hoe lang is dat zelve stuk geweest ?

Ell. B. g. Ell.

1 — 5 — 3 — 6 | 31 — 6

1 — 6

Ell. L. B.

B. 30 — 0 — 6 — 13 — 15

Facit 55 Ellen.

54. Zoo een Elle Lijnwaet ghelobet wordt 5 B. 3 g. ende men dyngt af op 6 Ell. 1 B. 6 g. wat belooopen 55 Ellen ?

Ell. B. g. Ell.

1 — 5 — 3 — 6 | 31 — 6

1 — 6

Ell. — — — — — Ell.

6 — 30 — 0 — 55

Facit 13 L. 15 B.

55. Als 4 pont Supkers kosten 8 B. 4 g. ende 10 pond 300 heel weerd zyn als 16 Ellen Lijnwaet : wat belooopen dan 5 stukken Lijnwaet/lang elk 56 Ellen ?

℥. s. d. ℥.

4 — 8 — 4 — 10

℥.

s.

d.

—

16 — 20 — 10 — 280

20 s. 10 d.

Facit 18 £. 4 s. 7 d.

56. Als 4 pond Weinber kosten 8 s. 4 d. en 10 pond 300 beel weerd 3 p. / als 16 pond wolle / hoe beel pond wolle zal men dan hebben voer 18 £. 4 s. 7 d.

℥ g. s. d. ℥ g. | s. d. ℥. 10. £ s. d.
4 — 8 — 4 — 10 | 20 — 10 — 16 — 18 — 4 — 7

Facit 280 ℥ Woll.

57. Een en koper-flager koopende 1967 pond kopers / betaelt 178 pond tot 7 stupb. 't pond / 169 pond tot 7 stupb. 8 pen. 't pond / 988 pond tot 8 stupb. 8 pen. 't pond / 127 pond tot 8 stupb. 't pond / 289 pond tot 9 stupb. 8 pen. 't pond / ende een peder pond van de reste tot 9 stupb. Hoe beel gelts besteedt hy aen alle 't koper.

℥. stu. pen. ℥. | guld. stup. pen.

1 — 7 — 0 — 178

62 — 6 — 6

1 — 7 — 8 — 169

63 — 7 — 8

1 — 8 — 8 — 988

419 — 18 — 0

1 — 8 — 0 — 127

50 — 16 — 0

1 — 9 — 8 — 289

137 — 5 — 8

1 — 9 — 0 — 216

97 — 4 — 0

Facit guld. 830 — 17 — 0 pen.

Regel van Drien

58. Een Tin-gierter t'Haerlem trekt nae Engelandt / ende koopt aldaer Tin / te weten / 127 pond tot 8 stu. elk fl. 169 fl. tot 7 stu. 8 pen. elk fl. 178 fl. tot 7 stu. elk fl. 216 fl. tot 9 stup. elk fl. 289 fl. tot 9 stup. 8 pen. elk pond / hoe veel pond koopt hy dan noch tot 8 st. 8 pen. elk pond / als hy in alles upt geeft 830 guld. 17 stup.

fl. stup. pen. fl.

1	—	8	—	0	—	127		50	—	16	—	0
1	—	7	—	8	—	169		63	—	7	—	8
1	—	7	—	0	—	178		62	—	6	—	0
1	—	9	—	0	—	216		97	—	4	—	0
1	—	9	—	8	—	289		137	—	5	—	8

410 — 19 — 0

830 — 17

410 — 19

stupb. pen. pond.

8 — 8 — 1 — 419 — 18

Facit 988 pond.

59. Eenem koopt 96 Balen Peper / wegende elk 432 pond / tot 2 fl. 3 fl. elk pond / mits toe hebbende 8 pond op 't hondert / hoe dier staet hem dan alle deze Peper ?

fl.	fl.	fl.	fl.					432
1	—	2	—	3	—	100		225 fl.
								96

108 — 225 — 41472

Facit 4320 fl.

In't geheel.

Fol. 21

60. Zoo yemand koopt 96 Balen Beper / we-
gende elk 432 pond / beo 25920 guld. hoe veel
pond heeft hy toe op 't hondert / als hem elk
pond komt te staen op 13 stuph. 8 penn.

pon. stu. pen. pon. | 432 st.

1 — 13 — 8 — 100 | 67 g. 10 st. 96

———— guld.

guld. 25920 — 41472 — 67 — 10 st.

————
komt 108 st.

100

————
Facit 8 pond.

62. Als yemand winnen kan in vyf Maend zes
Pond-groot,

Tien schellingē daer by, waer op hy moet verteiren
In zevē Maenden tyds, tweenyfzig guldens bloot,
End' noch tien stuyvers net, so raedt sonder ontbeirē
Hoe veel dien zal in't Jaer voor overwinste weiren.

Maend. guld. Maend.

5 ——— 39 ——— 7 | 54 guld. 12 stup.

52 ——— 10

Maend. ——— Maend.

7 ——— 2 ——— 2 ——— 12

Facit 3 guld. 12 stuph.

63. Zoo men alle 5 Maenden winde 39 guld.
Wat verteird men alle 7 Maenden / om 12 st.
's jaers te boven te winnen?

Maend. guld. Maend.

5 ——— 39 ——— 12 | 93 guld. 12 stuph.

3 ——— 12

Maend. ——— Maend.

12 ——— 90 ——— 0 ——— 7

Facit 52 guld. 10 stuph.

Regel van Drien

64. Eenem Zak Glas / wegende in Holland
280 pond / kost 6 stuyb. elk pond / als dan 5 pond
Hollantsch zyn 6 pond Vlaemsch / hoe veel weegt
den zelven zak in Vlaenden / ende hoe dier komt
peder Vlaemsch pond te staen ?

P. Doll. P. Dia. P. Doll.

5 ~~_____~~ 6 ~~_____~~ 280

Facit 336 Vla. tot 5 flu. 't 88.

65. Zoo 4 Ellen gelobet werden 9 schell. en men dingt af op 20 Ell: 3 schell. ende 5 Ell. toe in 't hondert: Wat beloopten dan 900 Ellen?

Cell. B. Cell. 4 — 9 — 20 45 schell.

$\text{EII} \cdot \frac{\quad}{\quad} \cdot \frac{3}{\quad}$ $\text{EII} \cdot \frac{\quad}{\quad}$

$20 - \frac{\quad}{\quad} - 42 - \frac{\quad}{\quad} - 95 | 9 \text{ L. } 19 \text{ B. } 68.$

Ell. 100 — 9 — 12 — 6 — 1988
 Facit 89 L. 15 S. 68.

66. Zoo men betaelt voor 900 Ell. 89 L . 15 S .
68. nae dat men afgedongen heeft 3 S . op 20 Ell.
ende 5 Ell. toe in t'hondert: Wat hebben dan
4 Ell. gelobet geweest?

988-89-5-64155
 988-89-5-64155

25-9-19-6-20
fait 9 B.

Ellen ³ Ellen
26 — 45 — 4

67. Eenen

67. Een en koopman dingt Lynwaet/ en mag hebben een El. om 5 fl . en 5 Ell. toe in't hondert of 3 Ellen om 16 schellen en 10 Ellen toe op't hondert. Welk zal hy nemen om den besten koop?

Ell.	fl .	Ell.	
1	— 5	— 95	475 schell.

Ell.	fl .	Ell.	
100	— 475	— 110	26 fl . 2 fl . 6 g .

Ell.	fl .	Ell.	
3	— 16	— 100	26 fl . 13 fl . 4 g .

Facit 1 Ell. voor 5 fl . best koop.

68. Voor eenen Osse word betaeld 14 fl . byp gelt/ende den Expens 2 fl . 2 g . voor peder fl . slag gelt ende alle andere onkosten belopen 14 fl . 8 g . daer-en-tegen gelt de Hupd 1 fl . 2 fl . 6 g . ende 't Roed wegende 75 pond / 6 g . 't pond / 300 dan den zelve Osse upbrengt 795 pond klager vleesch: Op hoe veel komt peder pond te staen?

Roed.	g .	W.	fl .	fl .	g .
1	— 6	— 75	1	— 17	— 6
Hupd			1	— 2	— 6

fl 3 — 0 — 0

	fl .	fl .	g .
Osse ende expens	15	— 10	— 4
Onkost	—	— 14	— 8

16 — 5 — 8

3

795 — 13 — 5 — 0

Facit 4 g 't pond.

Regel van Drien

69. Zoo eenen Offe kost 84 gulden / ende men betaelt voor excys 13 stupers / 't L. Slag-gelt ende andere onkosten 3 p 4 gul. 8 stup. daer-en-tegen verkoopt men de Dupd voor 6 guld. 15 stuph. ende 't Goed wegende 75 pond tot 3 stup. elk pond. Hoe veel pond vleesch moet den Offe dan upbrengen / op dat het home te staen op 2 stuph. elk fl ?

Off. Goed.	stup.	Off. guld.	stup.
1 ———	3 ———	75 11 ———	5
		Dupd 6 ———	15
		—————	—————

L. stuph.	L.	18 ———	0
1 ———	13 ———	14 komt 9 guld.	2 stup.

	guld.	stuph.
Offe	84 ———	0
Excys	9 ———	2
Onkost	4 ———	8
	—————	—————
	97 ———	10
	18 ———	0
	—————	—————

stup.	Off.	79 ———	10 stup.
2 ———	1 ———	79 ———	10 stup.

Facit 795 pond.

70. Een en koopt 48 Tonnen aschen voor 712 guld. 16 stuph. sod staet hem elk pond op eenen stuph. ende den Tara is 48 pond op ieder Tonne. Wat hebben dan de Tonnen voor malkanderen elk moeten wegen?

stup.	Off.	guld.	stu.	14256 pond/per 48.
1 ———	1 ———	712 ———	16	

Komt 297 pond / addeert 48 pond de Tara.
Facit 345 pond.

71. Als men koopt 48 Tonnen Afschen/ waer
van peder Tonne weegt 345 pond voor 712 guld.
16 stupb. Zoo komt het pond te staen op eenen
stupb. Wat is den Tara op peder Tonne?

stu.	℔.	guld.	stu.		345 ℔.
1	—	1	—	712	—
16	—	1	—	14256	℔.
					2760
					1380
					<hr/>
Facit 48 ℔.					16560
					14256
					<hr/>
					2304 buer 48.

72. Zoo men betaelt voor 16 Balen Geinber/
wegende t'zamen 5438 pond. 2864 ℔. guld. tot
28 stupb. Zoo komt het pond te staen op 16 stup-
bers/ wat is dan den Tara in alles?

stup.	pond.	℔. guld.	
16	—	1	—
		2864	5012 pond.
<hr/>			
5438			
5012			
<hr/>			
Facit 426 pond.			

73. Eenem koopt 16 Balen Geinber / wegende
300/364/358/312/316/340/324/338/332/346/344/
346/348/354/356/360 pond/ Tara 22/13/24/25/
36/27/48/19/20/25/32/23/24/35/ 26/ 27 pond.
Ende betaelt voor peder pond 3 ℔. min 48. Zoo
hy nu al met Gout-guldens van 28 stup. betaelt/
hoe veel moet hyer dan geven?

Regel van Drien

300	22		
364	13		5438
358	24		426
312	25	8. stup.	—
316	36	1 — 16	5012 8.
340	27		16
324	48		—
338	19		30072
332	20		5012
346	25		—
344	32		80192
346	23	1 1	
348	24	2 4 7 1	
354	35	8 8 1 8 2	2864 G. guld.
356	26	2 8 8 8 8	
360	27	2 2 2	
5438	426		

Facit 2864 G. guld.

74. Als 8 El. Hollandtsch 3pn 5 Garten Engelsch / ende 20 guld. Hollantsch 3pn 40 B. Engelsch / ende een Elle Hollantsch kost 7 gul. 10 stu. Hoe veel komt een Garte Engelsch te staen ?

El. gul. stup. El.

1 — 7 — 10 — 8 | komt 60 guld.

Gul. B. gul.

20 — 40 — 60 | komt 120 B.

Gart. B. gart.

5 — 120 — 1 | Facit 24 B.

75. Als 5 Garten Engels 3pn 8 El. Hollants / ende een L Engelsch 10 guld. Hollandtsch / ende een Engelsche Garte komt te staen op 1 L. 4 B. Engelsch / Wat heeft een Elle Hollandtsch in Hollandtsch gelt gekost ?

Gart.

Gart. L. B. Gart. |
1 — 1 — 4 — 5 | 6 L.

Ell. gul. Ell.
8 — 60 — 1

10

60 Guld.

Facit 7 guld. 10 stuph.

76. Zoo een Last Rogge kost in Dantzik 72 Poolg. guldens/ ende datmen vooz vracht/ inkommen ende onkosten/ betaelt 20 Rpx. daeld. Op hoe veel komt den zak te staen/ als men rekent 38 zakken in't Last / ende 2 Kar. gul. vooz een Poolg. gulden/ ende 46 stup. vooz den Rpx. daelder?

46

72

20

72

92 | 0

46

46

Zak.

————

Zak.

38

190

1

Facit 5 Kar. guld. tot 20 stup.

77. Eenē koopt in Dantzik 80 last Rogge/ tot 72 Pool-g. tlast (den Pool-g. gerekend tot 2 Kar. gu.) 30 bevint hy dan/ dat peder zak hem komt te staen op 5 Ka. gu. tot 20 st. als hy telt 38 zakke in't last/ hoe veel Rpx. daeld. tot 46 st. moet hy dan betalen vooz vracht/ inkomē en onkosten/ en op hoe veel G. gul. van 28 stu. komt hem tlast te staen?

zak. gul. zak.

72

1

5

38

190 guld.

72

144

144

46 g. vracht per last syn 20 R. d.

80

1600 R. d.

28

190

20

135

G. guld.

20

stuph.

Fac.

1600 Rpx. daeld. vracht ende inkommen.

135 G. gu. 20 st. komt hem tlast te staen.

Regel van Drien

78. Een en koopt 102 pond 21 loot Koeckenille/
in zulker voegen / dat hy betalen zal 1002 5 pond
4 onc. 82 guld. 10 stuy. 4 pen. Hoe veel zal hy in
alles dan moeten betalen?

ES. Lo. gu. stu. pen. ES. Lo.

5-8-82-10-4-102-21

22

20

32

168

1650

3285

16

9904

165

26404

3285

132020

211232

52808

79212

86737140

**Zoo u na het
Wibideren wat
over-blijft / dat
gp tot geen min-
der Gelt maken
en kont/300 stelt
de reſte des di-
biderens / ende
de Wibifoir daer
onder / mindert
het tegen mal-
kanderen / dooz
2/3/5/ofte 7/300
verre gp kontt :
Wat u ten laet-
ſten van zulcke
minderinghe o-
verblijft / is een
deel des minſten
Gelts.**

$ \begin{array}{r} x \\ x \ 4 \ 5 \ 4 \ (8 \\ x \ 6 \ 8 \ 9 \ 8 \ 7 \ (4 \\ \hline x \ 6 \ 7 \ 8 \ 7 \ 1 \ 4 \ 9 \\ x \ 6 \ 8 \ 8 \ 8 \ 8 \ 8 \ 8 \\ x \ 6 \ 6 \ 6 \ 6 \ 6 \\ x \ x \ x \ x \end{array} $										$ \begin{array}{r} \text{Belts.} \\ x \ x \\ x \ 4 \ 9 \ 8 \ (4 \\ \hline x \ 1 \ 6 \ 7 \ 9 \ x \\ x \ 6 \ 6 \ 6 \ 6 \ 6 \\ x \ x \ x \ x \\ \hline 3226 \ [8 \\ 1613 \end{array} $									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

$$\begin{array}{r} 2 2 3 7 \\ 84 \mid 42 \mid 21 \mid 7 \mid 1 \\ \hline 168 \mid 84 \mid 42 \mid 14 \mid 2 \end{array}$$

Facit 1613 guld. 8 stup. 4½ penn.

79. Zoo in een lang Garen dat 320 Boffen
14 Loots/ 560 boffen 16 Loots / ende 340 Bos-
sen 12 Loots Garen / die 1000 malkanderen her-
kocht werden 25 stu. den bos/ hoe heel zoude dat
peder pond beloopē?

Boff.	320	560	340
Loot.	14	16	12
	<u>4480</u>	<u>8960</u>	<u>4080</u>
	8960		
	4080		

17520 Loot Garen.

320 Boff.

560

340

Boff. stup. 1220 | 1525 guld.

Loot. guld. Loot.

17520 — 1525 — 32

2190

4

1095

2

Facit 2 guld. 15 stup. 11⁷/₁₆ penn.

80. Zoo in eē stuk van Lynwaet gaē 24 boffen
garen dat kost 23 st. 8 pen. den bos/ende men re-
kent 1000 reeden eē weefloon van 't selve stuk 10
gul. op hoe veel komt peder elle te staen/ als 't stuk
50 ellen lang is? Facit 15 stup. 4¹/₂ pen.

81. Eenē koopt 4 Balen Weper/ wegende 460
pond peder Bale/ Tara 6 pont op elke Bale/ende
betaelt het pond tot 5 fl. 6 g. hoe heeft hy 7 pond
toe in't 100. Hoe veel gelt heeft daer aen?

Regel van Drien

460	℥.	℔.	℔.	℔.	
4	1	5	6	93	61382
1840					
24	℥.	℔.	℔.		
1816	100	6138	1816		

Parit 464 ℔. 8 ℔. 10 1/2 ℔.

82. Vier stukken Lynwaet / lang 51 / 54 / 53 / 56 Ellen / kosten 27 / 33 / 37 / 45 ℔ d' Elle / Wat be-
loopenze d' Elle door een ?

Ell.	℔.	Ell.	℔.
1	27	51	1377
1	33	54	1782
1	37	53	1961
1	45	56	2520

Ell. 214 — 7640 ℔. — 1

Parit 35 1/2 ℔.

83. Als Lynwaet fyn, voor vyf-en-twintig Ellen
Negen Pond-groot betaelt wort, end' men moet
Achtion pond Vlas, gelyk vyf ellen sellen
Even veel weerd, end' yemand kochte vroed
Twaelf zakken Vlas, tot zulken pryze goed
Daer af den Zak twee hondert Steenen het
Den Steen zes pond, hy trekt af metter spoed
Acht pond per Zak, end' noch men hem toe geeft
Op 't hondert tien : Zoo wilt my zeggen nu,
Wat hy betaeld voor dees twaelf zakken Vlas.

Ell.

Ell.	L.	Ell.			
25	—	9	—	5	1 L. 16 schell.
					12 Zakken.
					200 Steen.
5		1			
W.	L.	B.	W.		2400
18	—	1	—	16 — 100	10 L. 6
					14400 W.
					96 W. Tara.
W.		L.			
11	—	10	—	14304	
Facit 1300 L. 7 B. 318.					

84. Zoo men koopt 300 bollen 16 loots garen/
tot 24 stuks. 8 pen. den bus/ ende 't zelve zieden-
de/ rekent men een braspennning van pater W. rau
voor 't zieden/ op hoe veel komt dan een W. ge-
zoden te staen / zoo de 6 W. rau maer 5 W. gezo-
den en wegen?

Facit 3 guld. 0 stuks. 4 pen.

Numeratio,

In 't gebroken.

Leert de gebroken getallen kennen.

Als yet in twee, drie, vier, oft vyf stuks wort ge-
broken,

Voor brueken worden dan die stukken uytgespro-
ken,

Als halve, derde, vierd' end' vyfde deelen klaer,
All' ander ook alzoo, gelyk hier volgt voorwaer.

Numeratio.

negende deelen
achtste deelen
zevende deelen
zeste deelen
vijfde deelen
vierde deelen
derde deelen
halve

	$\frac{1}{1}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{3}{3}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{5}{5}$	$\frac{6}{6}$	$\frac{7}{7}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{9}{9}$
	$\frac{1}{2}$	$\frac{2}{3}$	$\frac{3}{4}$	$\frac{4}{5}$	$\frac{5}{6}$	$\frac{6}{7}$	$\frac{7}{8}$	$\frac{8}{9}$	
De Bye-	$\frac{1}{3}$	$\frac{2}{4}$	$\frac{3}{5}$	$\frac{4}{6}$	$\frac{5}{7}$	$\frac{6}{8}$	$\frac{7}{9}$		
ken geschre-	$\frac{1}{4}$	$\frac{2}{5}$	$\frac{3}{6}$	$\frac{4}{7}$	$\frac{5}{8}$	$\frac{6}{9}$			
ven staende / als	$\frac{1}{5}$	$\frac{2}{6}$	$\frac{3}{7}$	$\frac{4}{8}$	$\frac{5}{9}$				
Hier neffens in de	$\frac{1}{6}$	$\frac{2}{7}$	$\frac{3}{8}$	$\frac{4}{9}$					
Tafel/300 werd het ge-		$\frac{1}{7}$	$\frac{2}{8}$	$\frac{3}{9}$					
tal dat onder 't streep-									
ken staet/noemer gehee-									
ten/ om dies wille/ dat									
daer door de groothed									
der stukken of deele ver-									
klaert word/ en 't getal									
dat boven het streepken									
staet/ heet mē teller/om									
dat daer door verklaert									
word 't getal der stukke									
ofte deelen.									

Wanneer Teller ende Noemer eben groot 300/
300 ist effen een eenig/ als $\frac{3}{3}$ / etc.

Maer 300 den Teller meerder is dan den Noe-
mer/ 300 divideert den Teller door den Noemer :
Ende zulke Divisio zal u upthopen / hoe veel
eenigen datter in 300 / Als :

$$\begin{array}{r|l} 25 & \\ \hline 33 & 1\frac{1}{3} \end{array} \quad \begin{array}{r|l} 25(2) & \\ \hline 33 & 28\frac{1}{3} \text{ oft } 28\frac{1}{3} \end{array}$$

Ende

Als den Teller minder is dan den Noemer / zo
ist een bzeuke / alsoo genaemt / om dieswille dat
ter geen geheel eenig upthomen en kan / want 2 is
2 min dan een geheel eenig / etc.

Abbreviatio,

Verkortinge.

Leert de rechte maniere om gebroken getallen
te verkorten ofte minderen / 't welk geschiedt

Duer $\left\{ \begin{array}{l} 2 \\ 3 \\ 5 \\ 7 \end{array} \right.$ ofbissio.

Alle getallen daer 2 / 4 / 6 / 8 / oft o achter aen
staet / die kan men dooz 2 minderen.

Alle getallen die dooz 3 konnen gedeelt worden
zonder oberblyf / die kan men dooz 3 minderen.

Alle getallen daer 5 ofte o achter aen staet /
die kan men dooz 5 minderen.

Abbreviatio.

Alle getallen die door 7 kunnen gedeelt worden
zonder overblyf/ die kan men door 7 minderen.

Alle getallen die door deze vier doors 3 manie-
ren niet en kunnen gemindert worden / daer zal
men Divisio moeten toe gebruiken.

Door 2										3
2304	1152	576	288	144	72	36	18	9	3	1
9216	4608	2304	1152	576	288	144	72	36	12	4

Door 3										2
4374	1458	486	162	54	18	6	2	1		
34992	11664	3888	1296	432	144	48	16	8		

Door 5										
390625	78125	15625	3125	625	125	25	5			
468750	93750	18750	3750	750	150	30	6			

Door 7										
117649	16807	2401	343	49	7	1				
823543	117649	16807	2401	343	49	7				

Abbreviatio door divisio.

Ziende als doors 3 is dat u getal door 2/3/5/7/
niet en kan gemindert worden / zoo divideert
den Noemer door den Teller/ ende dan voort den
Divisor door de reste / soo lange als gy kunt/
ende daer gy dan laetst mede divideert/ alffer niet
overblyft / daer mede kondt minderen / blyft u
dan een over/ zoo beteeckenet dat de dyende niet en
kan gemindert worden.

Wat

Wat is't minste getal van $\frac{11}{12}$?

$$\begin{array}{r|l} (1109) & \\ \hline 4888 & \\ 3877 & \end{array} \quad \begin{array}{l} 1 \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} (244) & \\ \hline 3877 & \\ 1109 & \end{array} \quad \begin{array}{l} 3 \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 33 & \\ \hline 109 & \\ 444 & \end{array} \quad \begin{array}{l} 4 \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} (111) & \\ \hline 744 & \\ 133 & \end{array} \quad \begin{array}{l} 1 \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} (22) & \\ \hline 133 & \\ 111 & \end{array} \quad \begin{array}{l} 1 \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 1 & \\ \hline 1 & \\ 5 & \end{array}$$

Om dieswille hier ten laetsten 1 overblijft/be-
teekenet dat $\frac{11}{12}$ niet en kan gemindert worden.

Wat is't minste getal van $\frac{11}{12}$?

$$\begin{array}{r|l} (27) & \\ \hline 478 & \\ 341 & \end{array} \quad \begin{array}{l} 1 \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} (33) & \\ \hline 341 & \\ 77 & \end{array} \quad \begin{array}{l} 4 \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} (11) & \\ \hline 77 & \\ 33 & \end{array} \quad \begin{array}{l} 2 \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 33 & \\ \hline 33 & \\ 11 & \end{array} \quad \begin{array}{l} 3 \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 11 \\ \hline 341 | 31 \\ \hline 418 | 38 \end{array}$$

Wat is't minste getal van $\frac{101}{124}$?

$$\begin{array}{r|l} (1331) & \\ \hline 3324 & \\ 3993 & \end{array} \quad \begin{array}{l} 1 \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 3993 & \\ \hline 3324 & \\ 1331 & \end{array} \quad \begin{array}{l} 3 \\ 1 \end{array}$$

Wissdeert den Teller ende Roemer / elk doog
1331, ende zal komen 3.

$$\begin{array}{r} 3993 \\ \hline 5324 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 3993 & \\ \hline 1331 & \end{array} \quad \begin{array}{l} 3 \\ 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 3324 & \\ \hline 1331 & \end{array} \quad \begin{array}{l} 4 \\ 1 \end{array}$$

Abbreviatio.

147
 294
20
 30
108
 144
144
 180
210
 252
666
 777
714
 816
1032
 1161
2232
 2480
102030
 112233
11221
 1332

Seabbegeert/18

1
 2
2
 3
3
 4
4
 5
5
 6
6
 7
7
 8
8
 9
9
 10
10
 11
11
 12

Reductio,

Reductio,

Verboeginge.

Gebroken getallen leert brengen ende voegen,
Op vele manieren daer't past om Konst vernoegē.

Brucken die onghelpke Noemers
hebben / tot gelyke Noemers te bren-
gen.

Hier in
wordt u
geleert

Te kennen onder twee Brucken/
welke de grootste is.

Kleene geldē / gewichten en maten /
tot deelen van de groote te brengen.

Deelen van Gelden / Gewichten /
en Maten / tot haer weerdpe te bren-
gen.

Wetende de wierdpe des deels / te
zoeken de wierdpe des geheels.

Ongelyke Noemers tot gelyke Noemers te brengen.

Multiplificeert de Noemers t'zamen / zoo komt
u den Noemer / dan multiplificeert den rechteren
Noemer met den linker Teller / zo komt u den
Teller van't linker getal / daer na multiplificeert
den linker Noemer met den rechteren Teller /
ende u sal komē den Teller van het rechter getal.

Zonder meer dan twee brucken die gy tot ge-
lyke Noemers maken wilt / zoo doet alzoa :

Reductio.

Om den Noemer te binden/ multiplicceert alle de Noemers/ ende om de Tellers te binden/ multiplicceert pegelske Teller met alle vander Noemers/ dan muedp de Tellers tegē malkanderen minderen/ ende de noemer met het zelve getal.

Anders om de Tellers te binden/ kondp ook (ende wel zoo geboeglik) den gemeenen Noemer divideeren door elks noemer / ende wat daer upt komt/ multiplicceeren met elks teller.

$\frac{1}{2}$ ende $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{2}{3}$ is $\frac{1}{2}$ ende $\frac{1}{3}$

6

Proeve.

Abbzegeert de bzeuken / ende daer zal elk weder tznne upt komen.

$\frac{27}{3}$

$\frac{35}{5}$

$\frac{27}{3}$

$\frac{27}{3}$

63

$\frac{247}{13}$

$\frac{255}{15}$

$\frac{347}{127}$

$\frac{255}{127}$

323

$\frac{12}{2}$

$\frac{16}{2}$

$\frac{18}{2}$

komt $\frac{12}{24}$

$\frac{16}{24}$

$\frac{18}{24}$

ofte $\frac{6}{12}$

$\frac{2}{12}$

$\frac{3}{12}$

24

$\frac{2}{3} \frac{2}{3} \frac{2}{3}$ komt $\frac{12}{27}$

$\frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{2}$ komt $\frac{1}{8}$

$\frac{1}{3} \frac{1}{3} \frac{1}{3}$ komt $\frac{1}{27}$

$\frac{1}{4} \frac{1}{4} \frac{1}{4}$ komt $\frac{1}{64}$

Wetp weten welke bzeuke de grootste is/ zoo doet alzo / als zo dat gelyke noemers gebrucht syn: bezet dan welks Teller grootst is/ ende dat zal dan de meeste bzeuke wesen.

Om

Om kleene Gelden, Maten ende Gewichten,
tot deelen van hare groote te brengen.

Als

16 stu. Wat deel ist van een guld.

Stelt 16 st. als Teller/ende 20 stu. die weerdye
van een gulden/ als Noemer/ en mindertze tegen
malkanderen/ 300 komt 16 stu. te wesen $\frac{1}{2}$ guld.

$$\begin{array}{r} 4 \\ 16 \overline{) 4} \\ 20 \overline{) 5} \end{array}$$

Zonder penningen by de stupbers / maket al
tot penningen / ende neemt tot Noemer 300 deel
penningen alser in een gulden 300/ alzo ook alle
ander Gelden ende Gewichten.

16 stup. 8 pen. Wat deel ist van een guld.

$$\begin{array}{r} 16 \text{ — } 8 \\ 16 \qquad 20 \\ \hline 104 \qquad 16 \\ 16 \qquad \hline 264 \qquad 320 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \qquad 4 \\ 264 \overline{) 132} \overline{) 33} \\ 320 \overline{) 160} \overline{) 40} \end{array}$$

Facit $\frac{1}{2}$ guld.

13 Mudden 2 Schepels/ Wat deel ist van een
Last/ als Last heeft 27 Mudden/ ende de Mud-
de 4 Schepel? Facit $\frac{1}{2}$ Last.

4 Onzen 10 Eng. Wat deel ist van een Mark?
Facit $\frac{1}{2}$ Mark.

Reductio.

34 stuyb. 8 penn. Wat deel ist van eenen Rijr-
daeld. tot 46 stuyb. Facit $\frac{1}{2}$ Rijr-daeld.

2 guld. 5 stuyb. Wat deel ist van een L $\frac{1}{2}$.
Facit $\frac{1}{2}$ L . Het L is 6 guld.

Deelen van Gewichten, Gelden ofte

Maten, tot hare weirdye te brengen.

Multipliceert de weirdye des geheels met den
teller des deels/ en divideret met 3ynen Noemer.

Hoe veel is $\frac{1}{2}$ guld.

20 stu. Weirdye des geheels van een guld.

4 Teller des deels.

80

$\begin{array}{r|l} 3 & \\ \times 4 & \\ \hline 12 & \end{array}$ 16 stuyb.

Facit 16 stuyb.

Hoe veel stuybers is $\frac{1}{2}$ guld.

Facit 16 stuyb. 8 penn.

Hoe veel Mudden is $\frac{1}{2}$ Last $\frac{1}{2}$

Facit 13 Mudden 2 Schepel.

Hoe veel Oncen is $\frac{1}{2}$ Mark $\frac{1}{2}$

Facit 4 Oncen 10 Eng.

Hoe veel stuyb. is $\frac{1}{2}$ Rijr-daeld. tot 46 stuyb.

Facit 34 stuyb. 8 penn.

Hoe veel gulden is $\frac{1}{2}$ L $\frac{1}{2}$

Facit 2 guld. 5 stuyb.

Wetende

**Wetende de weirdye des deels,
te zoeken de weirdye des geheels.**

**Multipliceert de weirdye des deels met zynen
Noemer/ ende divideret met zynen Teller.**

**Als 16 stup. is 1 gulb. Hoe veel stupbers heeft
den gulden dan?**

$$\begin{array}{r|l} 16 & \\ \hline 5 & \\ \hline 80 & 20 \text{ stupb.} \end{array}$$

Facit 20 stupb. den gulden.

**Als 16 stu. 8 pen. is 1/2 gulb. Hoe veel stupbers
heeft den gulden dan?**

Facit 20 stupb.

**Als 13 Mudd. 2 Schepels is 1/2 Last/ hoe veel
Mudden zonder dan in 't Last?**

Facit 27 Mudden.

**Als 4 Onzen 10 Engelschen is 1/2 Mark/ hoe
veel Onzen zonder dan in 't Mark?**

Facit 8 Onzen.

**Als 34 stupb. 8 pen. is 1 Apr-daelb. Hoe veel
stupbers heeft den Apr-daelb. dan?**

Facit 46 stupbers.

**Als 2 gul. 5 stup. is 1 L. hoe veel guldens zyn-
der dan in een L?**

Facit 6 guldens.

Reductio.

Om te weten welk meer is $\frac{1}{2}$ guldens tot 20 st.
of $\frac{1}{2}$ Rijx-daelder tot 46 stu. maket beyde tot stu.
ende welk meest stupb. uptbzent/dat is meer.

$$\begin{array}{r} 20 \\ 3 \\ \hline 60 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ 88 \\ 44 \\ \hline \end{array} \quad \left| \quad 15 \text{ stupb.} \right.$$

$$\begin{array}{r} 2(1 \\ 48 \\ 33 \\ \hline \end{array} \quad \left| \quad 15 \frac{1}{2} \text{ stupbers.} \right.$$

Facit: Rijx-dael. is meer.

Welk is meer $\frac{1}{2}$ Rijx-dael. tot 46 stu. of $\frac{1}{2}$ L

$$\begin{array}{r} 46 \\ 9 \\ \hline 414 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8(7 \\ 444 \\ 444 \\ 44 \\ \hline \end{array} \quad \left| \quad 37 \frac{1}{2} \text{ stup.} \right.$$

$$\begin{array}{r} 220 \\ 22 \\ \hline \end{array} \quad \left| \quad 40 \text{ stu.} \right.$$

Facit: L

Welk is meer $\frac{1}{2}$ G. guld. tot 28 stupbers/ ofre
 $\frac{1}{2}$ Hollandtschen Dael. tot 37 stupb.

$$\begin{array}{r} 28 \\ 7 \\ \hline 196 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8(4 \\ 288 \\ 88 \\ \hline \end{array} \quad \left| \quad 24 \frac{1}{2} \text{ stupb.} \right.$$

$$\begin{array}{r} 37 \\ 4 \\ \hline \end{array} \quad \begin{array}{r} (3 \\ 48 \\ 88 \\ \hline \end{array} \quad \left| \quad 29 \frac{1}{2} \text{ stupb.} \right.$$

148

Facit: $\frac{1}{2}$ Hollandtsche Dael.

ADDI.

ADDITIO,

In 't Gebroken.

Zyn de Roemers gelyk / 300 addeert beyde de
Tellers/ende stelt den Roemer daer onder: Ende
zyne ongelyk / maektse gelyk door Reductio/
ende doet als voor3.

3 ende komt 3

3 ende komt 3/ ofte 4

72
9
8
12

21 20

3 ende komt 1
3 ende komt 1

Zonder geheele by de byenken / maket al tot
byenken/ende doet als vooren/of addeert de byen-
ken ende ruyt komende by de somme der geheele.

21 ende 31

20 26

43¹/₁₆ }
32¹/₁₅ } 20

3478¹/₅₀ }
1256¹/₅₄ } 60

75

1¹¹/₂₀

76¹¹/₂₀

4734

1¹¹/₁₇

4735¹¹/₁₇

443¹/₂

Additio in't gebroken.

$$\begin{array}{r} 443\frac{1}{2} / 30 \\ 456\frac{1}{2} / 20 \\ 379\frac{1}{2} / 15 \\ 568\frac{1}{2} / 12 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 443\frac{1}{2} / 30 \\ 456\frac{1}{2} / 20 \\ 379\frac{1}{2} / 15 \\ 568\frac{1}{2} / 12 \end{array}} \right\} 60$$

1847 $\frac{1}{2}$

guld. stuph. penn.

$$\begin{array}{r} 2345 \text{ — } 19 \text{ — } 14\frac{1}{2} / 30 \\ 7682 \text{ — } 17 \text{ — } 10\frac{1}{2} / 75 \\ 3579 \text{ — } 16 \text{ — } 13\frac{1}{2} / 80 \\ 8123 \text{ — } 18 \text{ — } 15\frac{1}{2} / 96 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 2345 \text{ — } 19 \text{ — } 14\frac{1}{2} / 30 \\ 7682 \text{ — } 17 \text{ — } 10\frac{1}{2} / 75 \\ 3579 \text{ — } 16 \text{ — } 13\frac{1}{2} / 80 \\ 8123 \text{ — } 18 \text{ — } 15\frac{1}{2} / 96 \end{array}} \right\} 120$$

21732 — 13 — 6 $\frac{1}{12}$

Soubstractio, In 't Gebroken.

Zoo de Roemers geljk zyn/trekt den minsten Teller van den meesten / ende stelt den Roemiet daer onder / zyn de Roemers ongeljk / maaktze geljk / ende doet als voorsz.

't Getal dat afgetrokken moet wezen / stelt aen de rechter hand.

3 3 blyft 3

5 3 blyft 5

28 20

56 39

3 3 blyft 3

17 3 blyft 17

35

91

$$\begin{array}{r} 5\frac{1}{2} \\ \hline 7\frac{1}{2} \end{array} \quad \begin{array}{r} 2\frac{1}{2} \\ \hline 1\frac{1}{2} \end{array} \quad \begin{array}{r} 46 \\ 2\frac{1}{2} \\ \hline 8 \end{array} \quad \begin{array}{r} 20 \\ \frac{1}{2} \text{ blyft} \end{array} \quad \begin{array}{r} (2 \\ \hline 2\frac{1}{2} \\ \hline 5 \end{array} \quad \left| \begin{array}{r} 3\frac{1}{2} \end{array} \right.$$

$$\begin{array}{r} 76\frac{11}{18} / 11 \\ 43\frac{1}{2} / 16 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 76\frac{11}{18} / 11 \\ 43\frac{1}{2} / 16 \end{array}} \right\} 20 \quad \begin{array}{r} 700903\frac{1}{2} / 20 \\ 368579\frac{1}{2} / 21 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 700903\frac{1}{2} / 20 \\ 368579\frac{1}{2} / 21 \end{array}} \right\} 24$$

$$32\frac{1}{2} \quad 332323\frac{1}{2}$$

$$\begin{array}{r} \text{L.} \quad \text{B.} \quad \text{S.} \\ 574 \text{ --- } 15 \text{ --- } 10\frac{1}{2} / 3 \\ 87 \text{ --- } 19 \text{ --- } 11\frac{1}{2} / 8 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 574 \text{ --- } 15 \text{ --- } 10\frac{1}{2} / 3 \\ 87 \text{ --- } 19 \text{ --- } 11\frac{1}{2} / 8 \end{array}} \right\} 12$$

$$486 \text{ --- } 15 \text{ --- } 10\frac{1}{2}$$

Multiplicatio,

In't Gebroken.

De Tellers t'zamen gemultipliceert / brenge
 upt den Teller / ende de Roemers t'zamen ge-
 multipliceert / brenge upt den Roemer : 'tzy dan
 of de Roemers gelph ofte ongelph zyn.

$\frac{1}{2}$ met $\frac{1}{2}$ komt $\frac{1}{4}$

$\frac{1}{2}$ met $\frac{3}{4}$ komt $\frac{3}{8}$

$\frac{3}{4}$ met $\frac{3}{4}$ komt $\frac{9}{16}$

Multiplicatio in 't gebroken.

$$\begin{array}{r} 3\frac{1}{2} \text{ met } 6\frac{1}{2} \\ \hline 1\frac{1}{2} \quad 2\frac{1}{2} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ \times 13\frac{1}{2} \\ \hline 26\frac{1}{2} \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 19 \text{ met } 3\frac{1}{2} \\ 20 \text{ met } 7\frac{1}{2} \\ 2\frac{1}{2} \text{ met } 8 \\ 2\frac{1}{2} \text{ met } 10\frac{1}{2} \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} 19 \\ 20 \\ 2\frac{1}{2} \\ 2\frac{1}{2} \end{array}} \right\} \text{ komt } \left\{ \begin{array}{l} 14\frac{1}{2} \\ 4 \\ 6 \\ 35 \end{array} \right.$$

$$\begin{array}{r} 3456\frac{1}{2} \\ 243\frac{1}{2} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 10368 \\ 13824 \\ 6912 \\ 1728 \\ 81 \\ \hline 81\frac{1}{2} \end{array}$$

$$841698\frac{1}{2}$$

Mark. Onzen. Eng. Nzen.

$$234 \text{ — } 6 \text{ — } 19 \text{ — } 27\frac{1}{2} \text{ met } 9\frac{1}{2}$$

$$\begin{array}{r} 2113 \text{ — } 6 \text{ — } 18 \text{ — } 19 \\ 33 \text{ — } 4 \text{ — } 8 \text{ — } 17\frac{1}{2} / 20 \\ 1\frac{1}{2} / 28 \quad | \quad 35 \\ 0\frac{1}{2} / 1 \end{array}$$

$$2147 \text{ — } 3 \text{ — } 7 \text{ — } 6\frac{1}{2}$$

DIVISIO,

In 't Gebroken.

Zyn de Roemers gelyk / soo divideert den Teller des getals dat gy deelen moet door den Teller des Divisoirs: maer zyn de Roemers ongelijk maektze gelyk / ende doet als voorsz.

Ofte multiplicceert de Roemer des Divisoirs met den Teller des getals dat gy deelen moet / daer upt komt uwē Teller / dan multiplicceert de Roemer des getals / dat gy deelen moet met den Teller des Divisoirs / byzengt upt uwē Roemer.

$\begin{array}{r} \frac{1}{2} \text{ door } 2 \text{ komt } 5 \\ \frac{1}{3} \text{ door } 3 \text{ } \end{array} \left. \begin{array}{l} \frac{1}{4} \text{ door } 4 \\ \frac{1}{5} \text{ door } 5 \end{array} \right\} \text{ komt } \left. \begin{array}{l} 11\frac{1}{4} \\ 9 \end{array} \right\} 37\frac{1}{2}$	$\begin{array}{r} \frac{1}{2} \text{ door } 2 \text{ komt } 5 \\ \frac{1}{3} \text{ door } 3 \text{ } \end{array} \left. \begin{array}{l} \frac{1}{4} \text{ door } 4 \\ \frac{1}{5} \text{ door } 5 \end{array} \right\} \text{ komt } \left. \begin{array}{l} 11\frac{1}{4} \\ 9 \end{array} \right\} 37\frac{1}{2}$
--	--

Laft. Rubb. Schep.

376	8	11 $\frac{1}{2}$ door 8
8/	72	0 $\frac{1}{2}$

De proe- be van	Additio	is	Soubtractio.
	Soubtractio		Additio.
	Multiplicatio		Divisio.
	Divisio		Multiplicatio.

Regel van Drien,

In 't Gebroken.

De Specie geleert,
 Zyn nu met klaerbedien,
 Dus laet den moed niet vallen;
 Maer snel u zinnen keert,
 Tot den Regel van Drien,
 Gebroken in getallen.

Den Regel van Drien in 't gebroken/ en heeft
 met den Regel van Drien in 't geheel anders geen
 onderscheyd / dan alleenlyk de verhandelinge der
 Bzueken/ die alzoo geschiedt.

Alst vooren een bzueke / den Teller zal 't ge-
 tal wesen dat voorsztaen moet/ende met den Roe-
 mer moetmen 't achterste getal multipliceren/
 komter in de middel of achter een Bzueke / den
 Teller is 't getal datter staen moet/ende met den
 Roemer moetmen 't voorszte getal multipliceren.

Zonder geheele getallen by de Bzueken/ die
 moetmen ook tot bzueken maken/ ende doen als
 vooren gezeydt is.

Exempelen.

1. Als 3 Ellen kost 5 β. Wat zullen dan kosten
 52 Ellen?

Ell.	β.	Ell.
3	5	52
—————		
Ell. 3	5	208 Ell.
—————		
Facit 17 β. 6 β. 8 β.		

2. Als

2. Als 1½ ss. kosten 3 fl. 6 g. Wat zullen dan kosten 75 ss. ?

ss.	fl.	g.	ss.
1½	3	6	75
<hr/>			
12			
<hr/>			
7 ss.	42 g.	300 ss.	
<hr/>			
1 ss.	6 g.	380 ss.	
<hr/>			
Facit 7 fl. 10 fl.			

3. Zoo 4 ss. Teyn kosten 18 fl. 9½ g. Wat zullen kosten 105 ss. ?

ss.	fl.	g.	ss.
4	18	9½	105
<hr/>			
20 ss.	1126 g.	105 ss.	
<hr/>			
Facit 24 fl. 12 fl. 7½ g.			

4. Zoo 4 daelden kosten; stuph. Wat kosten 100 daelden ?

daeld.	stuph.	daeld.
4	1	100
<hr/>		
12	1	100
<hr/>		
Facit 8½ stuph.		

5. Als 52 Ellen kosten 17 fl. 6 fl. 8 g. Wat be-
loopt 1 Ell.

Ell.	fl.	fl.	g.	Ell.
52	17	6	8	1
<hr/>				
208 Ell.	4160 g.	3 Ell.		
<hr/>				
Facit 5 fl.				

Regel van Drien

6. Ist datmen betaelt voor 75 fl Specerpe/
7 L 10 B . Wat belooopen 1 $\frac{1}{2}$ fl . ten zelveu pypse?

fl .	L .	B .	fl .
75	— 7 —	10	— 1 $\frac{1}{2}$ —
<hr/>			
300 fl .	— 150 B .	— 7 fl .	
Facit 3 B . 6 g .			

7. Ist dat 52 $\frac{1}{2}$ El . Lynwaet belooopen 44 $\frac{1}{2}$ gul.
Wat heeft peder Elle gekost?

El .		guld.		El .
52 $\frac{1}{2}$	—	44 $\frac{1}{2}$	—	1
Facit 17 stup.				

8. Doe 6 fl Supker kosten 3 $\frac{1}{2}$ gul. Wat kosten
102 $\frac{1}{2}$ fl ?

fl .		guld.		fl .
6	—	3 $\frac{1}{2}$	—	102 $\frac{1}{2}$
Facit 56 gul. 18 st. 14 $\frac{1}{2}$ pen.				

9. 3 $\frac{1}{2}$ fl . kosten 7 $\frac{1}{2}$ B . Wat kosten 12 $\frac{1}{2}$ fl ?

fl .		B .		fl .
7	—	22	—	49
<hr/>				
2		3		4
Facit 1 L 5 B . 8 g .				

10. Als 105 fl Twyn kosten 24 L 12 B . 7 $\frac{1}{2}$ g .
Wat zullen dan kosten 4 fl ?

fl .	L .	B .	g .	fl .
105	— 24 —	12	— 7 $\frac{1}{2}$ —	4
Facit 18 B . 9 $\frac{1}{2}$ g .				

11. Een en koep 100 naelden voor 8 $\frac{1}{2}$ stupbers/
Hoe veel heeft hyer dan voor $\frac{1}{2}$ stupber?
stup. naeld. stup.

$$8\frac{1}{2} \text{ ————— } 100 \text{ ————— } \frac{1}{2}$$

Facit 4 naelden.

12. Als een ell. kost 17 stu. wat kosten 52 $\frac{1}{2}$ Ell.
Ell. stup. Ell.

$$1 \text{ ————— } 17 \text{ ————— } 52\frac{1}{2}$$

Facit 44 guld. 12 stup. 8 pen.

13. 102 $\frac{1}{2}$ pond. Supker kost 56 guld. 18 stupb.
14 $\frac{1}{2}$ penn. Hoe veel pond. sal men dan hebben voor
3 guld. 6 stupb. 10 $\frac{1}{2}$ penn.

gul. stu. pen. ₤. guld. stu. penn.

$$56 \text{ — } 18 \text{ — } 14\frac{1}{2} \text{ — } 102\frac{1}{2} \text{ — } 3 \text{ — } 6 \text{ — } 10\frac{1}{2}$$

Facit 6 ₤.

14. Voor 12 $\frac{1}{2}$ pond betaeld men 1 ₤. 5 s. 8 d.
Wat kosten dan 3 $\frac{1}{2}$ pond?

₤. ₤. s. d. ₤.

$$12\frac{1}{2} \text{ — } 1 \text{ — } 5 \text{ — } 8 \text{ — } 3\frac{1}{2}$$

Facit 7 s. 4 d.

15. Zoo in een stuk rau Lynwaet gaet 24 Bos-
sen Garen/en men rekent voor reeden ende weef-
loon van't selve stuk 10 gul. Hoe veel heeft elken
Bos gekost als 't stuk lang is 50 ellen/ende komt
te staen op 15 stupb. 4 $\frac{1}{2}$ pen. d' Elle?

Facit 23 stupb. 8 pen.

16. Zoo men betaelt voor 50 Ellen Kamersph-
doek/ 70 guld. 13 stup. 8 pen. Hoe veel Ellen zal
men hebben voor 978 guld. 17 $\frac{1}{2}$ stupb.

guld. stu. Ell. guld. stup.

$$70 \text{ — } 13\frac{1}{2} \text{ — } 50 \text{ — } 978 \text{ — } 17\frac{1}{2}$$

Facit 692 $\frac{1}{2}$ Ell.

Regel van Drien

17. Voor 978 gul. $17\frac{1}{2}$ stup. koopt men $692\frac{1}{2}$ Ellen : Wat beloopten dan 50 Ell.

Ell.	guld.	stup.	Ell.
$692\frac{1}{2}$	--	978	--
		$17\frac{1}{2}$	--
		50	
Facit 70 guld. 13 stup. 8 pen.			

18. Zoo 102 $\frac{1}{2}$ fl. kochtenille kosten 1613 guld. 8 stup. $4\frac{1}{2}$ penn. Wat kost $5\frac{1}{2}$ fl. ?

fl.	guld.	stup.	penn.	fl.
102 $\frac{1}{2}$	--	1613	--	8
			--	$4\frac{1}{2}$
			--	$5\frac{1}{2}$
Facit 82 guld. 10 stu. 4 pen.				

19. Zoo men heeft voor 72 fl. 16 fl. $9\frac{1}{2}$ fl. 775 fl. Domersche wolte. Hoe veel fl. moet men hebben ten zelven prijze voor 789 Pools-guld. gerekent tot 40 stup. 't stuk?

fl.	fl.	fl.	fl.	P. guld.
72	--	16	--	$9\frac{1}{2}$
			--	775
			--	789
Facit 2798 $\frac{1}{2}$ fl.				

20. Voor 789 Pools gul. tot 40 stup. 't stuk gerekent heeft men 2798 $\frac{1}{2}$ fl. Domersche Wolle/ Wat beloopten dan 775 fl. in fl. Vlaems?

fl.	Pools-guld.	fl.
2798 $\frac{1}{2}$	--	789
		775
Facit 72 fl. 16 fl. $9\frac{1}{2}$ fl.		

21. Als $1\frac{1}{2}$ fl. Kaneels kost 17 guld. 6 stup. 10 $\frac{1}{2}$ penn. Wat beloopt een Bale / wegende 43 $5\frac{1}{2}$ fl. als men afrekt voor vuplighepd $47\frac{1}{2}$ fl. ?

fl.	guld.	stu.	penn.	43 $5\frac{1}{2}$
				47 $\frac{1}{2}$
$1\frac{1}{2}$	--	17	--	6
			--	10 $\frac{1}{2}$
			--	388 $\frac{1}{2}$
Facit 3843 guld. 12 stu. $4\frac{1}{2}$ penn.				

22. Zoo een Sale Kancels / wegende 435¹/₂ lb.
 kost 3843 guld. 12 stu. 4¹/₂ pen. ende den Tara
 is 37¹/₂ lb. Wat zullen dan belooopen de 1¹/₂ lb. ?

435¹/₂47¹/₂

———— guld. stu. pen. lb.

388¹/₂ — 3843 — 12 — 4¹/₂ — 1¹/₂Facit 17 gul. 6 stu. 10¹/₂ pen.

23. Een en koopt Smallen/ende men looft hem
 3 Ell. 7¹/₂ B. maer hy dingt of op peder Ell. 3 g. wat
 betaelt hy dan voor 10 stukken/lang elk 20 Ell.

Ell. B. Ell.

3 — 7¹/₂ — 1 | 2 B. 4¹/₂ g.

10

20

3

Ell. ————— Ell. 200

1 — 2 — 1¹/₂ — 200

Facit 21 L. 10 B.

24. Hoe veel bossen garens tot 23 stu. 8 pen. den
 bos gaender in een stuk rau Lynwaet van 50 El-
 len/als men voor reeden ende weefloon van't zelve
 stuk rekent 10 gul. en dat elke Elle komt te staen
 op 15 stu. 4¹/₂ pen. Facit 24 Bossen.

25. Een en koopt voor 21 L. 10 B. 200 Ellen
 Smallen/als hy afgedongen heeft op peder Elle
 3 g. wat hebben hem 3 Ell. gelobet geweest ?

Ell. L. B. Ell.

200 — 21 — 10 — 1 | 2 B. 1¹/₂ g.

3

Ell. ————— Ell.

1 — 2 — 4¹/₂ — 3Facit 7 B. 2¹/₂ g.

Regel van Drien

26. Zoo 32 fl. Loerman kosten 7 fl. 8 g. ende
1 fl. Musschaten is zoo goed als 22 fl. Loer-
man. Hoe veel zal men dan betalen voor 552 $\frac{1}{2}$ fl.
Musschaten?

$$\begin{array}{r} \text{fl. Loer.} \quad \text{fl.} \quad \text{g.} \quad \text{fl. Loer.} \\ 32 \quad \text{---} \quad 7 \quad \text{---} \quad 8 \frac{1}{2} \quad \text{---} \quad 22 \quad | \quad 63 \frac{3}{4} \text{ g.} \\ \text{fl. Muss.} \quad \text{g.} \quad \text{fl. Muss.} \\ 1 \quad \text{---} \quad 63 \frac{3}{4} \quad \text{---} \quad 552 \frac{1}{2} \end{array}$$

Facit 145 fl. 17 fl. 4 $\frac{1}{2}$ g.

27. Ist dat 552 $\frac{1}{2}$ fl. Musschaten gekocht wer-
den voor 145 fl. 17 fl. 4 $\frac{1}{2}$ g. Ende peder pond is
zoo veel weerd/ als 22 pond Loerman / wat zal
men dan moeten betalen voor 32 pond Loerman.

$$\begin{array}{r} \text{fl. Muss.} \quad \text{fl.} \quad \text{g.} \quad \text{fl. Muss.} \\ 552 \frac{1}{2} \quad \text{---} \quad 145 \quad \text{---} \quad 17 \quad \text{---} \quad 4 \frac{1}{2} \frac{1}{2} \quad \text{---} \quad 1 \quad | \quad 63 \frac{3}{4} \text{ g.} \\ \text{fl. Loer.} \quad \text{g.} \quad \text{fl. Loer.} \\ 22 \quad \text{---} \quad 63 \frac{3}{4} \quad \text{---} \quad 32 \end{array}$$

Facit 7 fl. 8 $\frac{1}{2}$ g.

28. Eenem Apoteker heeft gekocht 4 Balen
Peper / waer van de somme beloopt 464 fl. 8 fl.
10 $\frac{1}{2}$ g. Zoo komt hem 't pond te staen op 33 stu.
als hy afrekt 6 pond per Bale/en noch toe heeft
7 pond in 't 100. wat heeft dan peder Bale moet
wegen.

$$\begin{array}{r} \text{fl. stup.} \quad \text{fl.} \\ 1 \quad \text{---} \quad 33 \quad \text{---} \quad 93 \quad | \quad 153 \text{ guld. 9 stup.} \\ \text{guld. stup. pond.} \quad \text{fl.} \quad \text{fl.} \quad \text{g.} \\ 153 \quad \text{---} \quad 9 \quad \text{---} \quad 100 \quad \text{---} \quad 464 \quad \text{---} \quad 8 \quad \text{---} \quad 10 \frac{1}{2} \end{array}$$

Komt 1816 pond.

24 add. den Tara.

1840

41 ---
Facit 460 pond.

29. ~~W~~ **W**e koopt 4 Balen Scheer-wolle/wegende 589/577/588/535 **fl.** tot 39½ guld. 't hondert/300 heeft men 9 pond baet op 't hondert/ Hoe veel zal men dan moeten betalen voor de 100½ Wolle.

	589
	577
100	588
9	535

109 — 39½ — 2289

Facit 823 guld. 4 stup.

30. **Z**oo 4 Balen Bloek-wolle/ wegende 577/535/589/588 pond gekocht werd' 't hondert voor 39½ guld. 300 beloopt de gantsche somme 823 gul. 4 stup. Hoe veel pond baet heeft men dan gehad op peder hondert ponden?

guld.	stup.	pond.	guld.	
823	—	4	—	2289 — 39½
				109 pond.
				100

Facit 9 pond.

31. **Z**oo 5 Tonnen Driessche Boter/ wegende 252½/263½/258½/249½/454½ pond/ gekocht werden voor 3½ st. elk pond/ ende den Tara is 3 pond in 't 100. Wat beloopt alle de boter in **G.** gul. tot 28 st.

pond.	stup.	pond.	
1	—	3½	— 97
			304½ stup.
			252½/6
			263½/3
			258½/6
			249½/4
			454½/3

pond.	stup.	
100	—	304½
		1477½

Facit 160 **G.** guld. 25 stup. 4½ pen.

Additio in't gebroken,

$$\begin{array}{r}
 443\frac{1}{2} / 30 \\
 456\frac{1}{3} / 20 \\
 379\frac{1}{4} / 15 \\
 568\frac{1}{5} / 12
 \end{array}
 \left. \vphantom{\begin{array}{r} 443\frac{1}{2} / 30 \\ 456\frac{1}{3} / 20 \\ 379\frac{1}{4} / 15 \\ 568\frac{1}{5} / 12 \end{array}} \right\} 60$$

$$1847\frac{1}{6}$$

guld.	stuyb.	penn.
2345	19	14 $\frac{1}{2}$ / 30
7682	17	10 $\frac{1}{2}$ / 75
3579	16	13 $\frac{1}{2}$ / 80
8123	18	15 $\frac{1}{2}$ / 96

120

$$21732 \text{ — } 13 \text{ — } 6\frac{1}{12}$$

Soubstractio,

In 't Gebroken.

Zoo de Roemers gelyk zyn / trekt den minsten Teller van den meesten / ende stelt den Roemer daer onder / zyn de Roemers ongelijk / maektze gelyk / ende doet als voorsz.

't Betal dat afgetrokken moet wezen / stelt aen de rechter hand.

1 1 blyft 1

5 1 blyft 5

28 20

56 39

1 1 blyft 11

11 1 blyft 17

35

91

$$\begin{array}{r} 5\frac{1}{2} \\ \hline 2\frac{1}{2} \\ \hline 3\frac{1}{2} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 46 \\ \hline 2\frac{1}{2} \\ \hline 8 \end{array} \quad \begin{array}{r} 20 \\ \hline 2\frac{1}{2} \end{array} \quad \begin{array}{r} (2) \\ \hline 2\frac{1}{2} \\ \hline 3\frac{1}{2} \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{blyft} \\ \hline 3\frac{1}{2} \end{array}$$

$$\left. \begin{array}{l} 76\frac{11}{16} / 11 \\ 43\frac{1}{2} / 16 \end{array} \right\} 20$$

$$\left. \begin{array}{l} 700903\frac{1}{2} / 20 \\ 368579\frac{1}{2} / 21 \end{array} \right\} 24$$

$$32\frac{1}{2}$$

$$332323\frac{1}{2}$$

\mathcal{L}	\mathcal{B}	\mathcal{S}
574 ———	15 ———	$10\frac{1}{2} / 3$
87 ———	19 ———	$11\frac{1}{2} / 8$
$\left. \vphantom{\begin{array}{l} 574 \\ 87 \end{array}} \right\} 12$		
486 ———	15 ———	$10\frac{1}{2}$

Multiplicatio,

In't Gebroken.

De Tellers t'zamen gemultipliceert / brenge
 upt den Teller / ende de Noemers t'zamen ge-
 multipliceert / brenge upt den Noemer : t'z van
 of de Noemers gelyk ofte onghelyk zyn.

$\frac{1}{2}$ met $\frac{1}{2}$ komt $\frac{1}{4}$

$\frac{1}{2}$ met $\frac{1}{3}$ komt $\frac{1}{6}$

$\frac{1}{2}$ met $\frac{1}{4}$ komt $\frac{1}{8}$

Multiplicatio in 't gebroken.

$$\begin{array}{r} 3\frac{1}{2} \text{ met } 6\frac{1}{2} \\ \hline 12 \quad 31 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ \times 4(5 \\ 449 \end{array} \Bigg| 26\frac{1}{2}$$

$$\begin{array}{l} 19 \text{ met } \frac{1}{2} \\ 20 \text{ met } \frac{1}{2} \\ \frac{1}{2} \text{ met } 8 \\ \frac{1}{2} \text{ met } 105 \end{array} \Bigg\} \text{ komt } \begin{array}{l} 14\frac{1}{2} \\ 4 \\ 6 \\ 35 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3456\frac{1}{2} \\ 243\frac{1}{2} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 10368 \\ 13824 \\ 6912 \\ 1728 \\ 81 \\ \hline 81\frac{1}{2} \end{array}$$

$$841698\frac{1}{2}$$

Mark. Onzen. Eng. Nzen.

$$234 \text{ — } 6 \text{ — } 19 \text{ — } 27\frac{1}{2} \text{ met } 9\frac{1}{2}$$

$$\begin{array}{r} 2113 \text{ — } 6 \text{ — } 18 \text{ — } 19 \\ 33 \text{ — } 4 \text{ — } 8 \text{ — } 17\frac{1}{2} / 20 \\ \quad \quad \quad 1\frac{1}{2} / 28 \Bigg| 35 \\ \quad \quad \quad 0\frac{1}{2} / 1 \end{array}$$

$$2147 \text{ — } 3 \text{ — } 7 \text{ — } 6\frac{1}{2}$$

DIVI.

DIVISIO,

In 't Gebroken.

Zyn de Roemers gelyk / soo divideert den Teller des getals dat gy deelen moet door den Teller des Divisoirs: maer zyn de Roemers ongelijk maektze gelyk / ende doet als voorsz.

Ofte multiplicceert de Roemer des Divisoirs met den Teller des getals dat gy deelen moet / daer uptkomt uwē Teller / dan multiplicceert de Roemer des getals / dat gy deelen moet met den Teller des Divisoirs / byzengt upt uwē Roemer.

$\begin{array}{r} \frac{1}{2} \text{ door } \frac{1}{2} \text{ komt } 5 \\ \frac{1}{3} \text{ door } \frac{1}{3} \text{ } \end{array}$ $\begin{array}{r} \frac{1}{4} \text{ door } \frac{1}{4} \text{ } \\ \frac{1}{5} \text{ door } \frac{1}{5} \text{ } \\ \frac{1}{6} \text{ door } \frac{1}{6} \text{ } \\ \frac{1}{7} \text{ door } \frac{1}{7} \text{ } \\ \frac{1}{8} \text{ door } \frac{1}{8} \text{ } \end{array}$	$\begin{array}{r} \frac{1}{2} \text{ door } \frac{1}{2} \text{ komt } 5 \\ \frac{1}{3} \text{ door } \frac{1}{3} \text{ } \\ \frac{1}{4} \text{ door } \frac{1}{4} \text{ } \\ \frac{1}{5} \text{ door } \frac{1}{5} \text{ } \\ \frac{1}{6} \text{ door } \frac{1}{6} \text{ } \\ \frac{1}{7} \text{ door } \frac{1}{7} \text{ } \\ \frac{1}{8} \text{ door } \frac{1}{8} \text{ } \end{array}$
--	--

Last.

Numb.

Scheep.

576	8	112 door 8
8/	72	14
72	81	112

De proe- be van	Additio Soubstractio Multiplicatio Divisio
--------------------	---

Regel van Drien,

In 't Gebroken.

De Specie geleert,
 Zyn nu met klaer bedien,
 Dus laet den moed niet vallen;
 Maer snel u zinnen keert,
 Tot den Regel van Drien,
 Gebroken in getallen.

Den Regel van Drien in 't gebroken/ en heeft
 met den Regel van Drien in't geheel anders geen
 onderschepd / dan alleenlyk de verhandelinghe der
 Bueken/ die atzoo geschiedt.

Mer boozen een bueke / den Teller zal 't ge-
 tal wesen dat boozstaen moet/ende met den Ro-
 mer moetmen 't achterste getal multipliceren /
 komter in de middel of achter een Bueke / den
 Teller is 't getal datter staen moet/ende met den
 Roemer moetmen 't boozste getal multipliceren.

Zonder geheele getallen by de Bueken/ die
 moetmen ook tot bueken maken/ ende doen als
 boozen gezept is.

Exempelen.

1. Als 3 Ellen kost 5 B. Wat zullen van kosten
 52 Ellen ?

Ell.	B.	Ell.
3	5	52
<hr/>		
Ell. 3	5	208 Ell.
Facit 17 ℓ . 6 s. 8 d.		

2. Als

2. Als 1½ ℥ . kosten 3 ℔ . 6 g . Wat zullen dan kosten 75 ℥ ?

$$\begin{array}{ccccccc} \text{℥.} & & \text{℔.} & & \text{g.} & & \text{℥.} \\ 1\frac{1}{2} & \text{---} & 3 & \text{---} & 6 & \text{---} & 75 \\ & & 12 & & & & \end{array}$$

$$\begin{array}{ccccccc} 7\text{ ℥.} & \text{---} & 42\text{ g.} & \text{---} & 300\text{ ℥.} & & \\ & & & & & & \end{array}$$

$$\begin{array}{ccccccc} 1\text{ ℥.} & \text{---} & 6\text{ g.} & \text{---} & 380\text{ ℥.} & & \end{array}$$

Facit 7 ℔ . 10 ℔ .

3. Zoo 4 ℥ Topen kosten 18 ℔ . 9½ g . Wat zullen kosten 105 ℥ ?

$$\begin{array}{ccccccc} \text{℥.} & & \text{℔.} & & \text{g.} & & \text{℥.} \\ 4 & \text{---} & 18 & \text{---} & 9\frac{1}{2} & \text{---} & 105 \end{array}$$

$$\begin{array}{ccccccc} 20\text{ ℥.} & \text{---} & 1126\text{ g.} & \text{---} & 105\text{ ℥.} & & \end{array}$$

Facit 24 ℔ . 12 ℔ . 7½ g .

4. Zoo 4 Maelden kosten; stuph. Wat kosten 100 Maelden ?

$$\begin{array}{ccccccc} \text{Maeld.} & & \text{stuph.} & & \text{Maeld.} & & \\ 4 & \text{---} & 1 & \text{---} & 100 & & \end{array}$$

$$\begin{array}{ccccccc} 12 & \text{---} & 1 & \text{---} & 100 & & \end{array}$$

Facit 8½ stuph.

5. Als 52 Ellen kosten 17 ℔ . 6 ℔ . 8 g . Wat be-
loopt ½ Ell .

$$\begin{array}{ccccccc} \text{Ell.} & & \text{℔.} & & \text{℔.} & & \text{g.} & & \text{Ell.} \\ 52 & \text{---} & 17 & \text{---} & 6 & \text{---} & 8 & \text{---} & \frac{1}{2} \end{array}$$

$$\begin{array}{ccccccc} 208\text{ Ell.} & \text{---} & 416\text{ g.} & \text{---} & 3\text{ Ell.} & & \end{array}$$

Facit 5 ℔ .

Regel van Drien

6. Ist datmen betaelt voor 75 fl. Specerpe/
7 L. 10 fl. Wat beloopten 1 $\frac{1}{2}$ fl. ten zelveu pypse?

fl.	L.	fl.	fl.
75	7	10	1 $\frac{1}{2}$
<hr/>			
300 fl.	150 fl.	7 fl.	
Facit 3 fl. 6 g.			

7. Ist dat 52 $\frac{1}{2}$ El. Lynwaet beloopten 44 $\frac{1}{2}$ gul.
Wat heeft peder Elle gekost?

El.	guld.	El.
52 $\frac{1}{2}$	44 $\frac{1}{2}$	1
Facit 17 stup.		

8. Doe 6 fl. Supker kosten 3 $\frac{1}{2}$ gul. Wat kosten
102 $\frac{1}{2}$ fl. ?

fl.	guld.	fl.
6	3 $\frac{1}{2}$	102 $\frac{1}{2}$
Facit 56 gul. 18 fl. 14 $\frac{1}{2}$ pen.		

9. 3 $\frac{1}{2}$ fl. kosten 7 $\frac{1}{2}$ fl. Wat kosten 12 $\frac{1}{2}$ fl. ?

fl.	fl.	fl.
7	22	49
<hr/>		
2	3	4
Facit 1 L. 5 fl. 8 g.		

10. Als 105 fl. Wynn kosten 24 L. 12 fl. 7 $\frac{1}{2}$ g.
Wat zullen dan kosten 4 fl. ?

fl.	L.	fl.	g.	fl.
105	24	12	7 $\frac{1}{2}$	4
Facit 18 fl. 9 $\frac{1}{2}$ g.				

11. Een en koep 100 naelden voor 8 $\frac{1}{2}$ stupbers/
Hoe veel heeft hyer dan voor $\frac{1}{2}$ stupber?
stup. Naeld. stup.

8 $\frac{1}{2}$ ————— 100 ————— $\frac{1}{2}$

Facit 4 Naelden.

12. Als een ell. kost 17 stu. wat kosten 52 $\frac{1}{2}$ Ell.
Ell. stup. Ell.

1 ————— 17 ————— 52 $\frac{1}{2}$

Facit 44 guld. 12 stup. 8 pen.

13. 102 $\frac{1}{2}$ pond. Supker kost 56 guld. 18 stuph.
14 $\frac{1}{2}$ penn. Hoe veel pond. sal men dan hebben voor
3 guld. 6 stuph. 10 $\frac{1}{2}$ penn.

gul. stu. pen. ₤. guld. stu. penn.

56 — 18 — 14 $\frac{1}{2}$ — 102 $\frac{1}{2}$ — 3 — 6 — 10 $\frac{1}{2}$

Facit 6 ₤.

14. Voor 12 $\frac{1}{2}$ pond betaeld men 1 ₤. 5 s. 8 d.
Wat kosten dan 3 $\frac{1}{2}$ pond?

₤. ₤. s. d. ₤.

12 $\frac{1}{2}$ — 1 — 5 — 8 — 3 $\frac{1}{2}$

Facit 7 s. 4 d.

15. Zoo in een stuk rau Lynwaet gaē 24 Bos-
sen Garen/en men rekent voor reeden ende weef-
loon van 't selve stuk 10. gul. Hoe veel heeft elken
Bos gekost als 't stuk lang is 50 ellen/ende komt
te staen op 15 stuph. 4 $\frac{1}{2}$ pen. d' Elle?

Facit 23 stuph. 8 pen.

16. Zoo men betaelt voor 50 Ellen Kamerphs
doek/ 70 guld. 13 stup. 8 pen. Hoe veel Ellen zal
men hebben voor 978 guld. 17 $\frac{1}{2}$ stuph.

guld. stu. Ell. guld. stup.

70 — 13 $\frac{1}{2}$ — 50 — 978 — 17 $\frac{1}{2}$

Facit 692 $\frac{1}{2}$ Ell.

Regel van Drien

17. Voor 978 gul. $17\frac{1}{2}$ stup. koopt men $692\frac{1}{2}$ Ellen : Wat beloopt dan 50 Ell.

Ell.	guld.	stup.	Ell.
$692\frac{1}{2}$	--	978 --	$17\frac{1}{2}$ -- 50
Facit 70 guld. 13 stup. 8 pen.			

18. Zoo 102 $\frac{1}{2}$ fl. Koehenille kosten 1613 guld. 8 stup. $4\frac{1}{2}$ penn. Wat kost $5\frac{1}{2}$ fl. ?

fl.	guld.	stup.	penn.	fl.
102 $\frac{1}{2}$	--	1613 --	8 -- $4\frac{1}{2}$	-- $5\frac{1}{2}$
Facit 82 guld. 10 stu. 4 pen.				

19. Zoo men heeft voor 72 fl. 16 fl. $9\frac{1}{2}$ fl. 775 fl. Domersche wolle. Hoe veel fl. moet men hebben ten zelven prijze voor 789 Pools-guld. gerekent tot 40 stup. 't stuk ?

fl.	fl.	fl.	fl.	P. guld.
72	--	16 --	$9\frac{1}{2}$ --	775 -- 789
Facit 2798 $\frac{1}{2}$ fl.				

20. Voor 789 Pools gul. tot 40 stup. 't stuk gerekent heeft men 2798 $\frac{1}{2}$ fl. Domersche Wolle / Wat beloopt dan 775 fl. in fl. Vlaems ?

fl.	Pools-guld.	fl.
2798 $\frac{1}{2}$	--	789 -- 775
Facit 72 fl. 16 fl. $9\frac{1}{2}$ fl.		

21. Als $1\frac{1}{2}$ fl. Kaneels kost 17 guld. 6 stup. $10\frac{1}{2}$ penn. Wat beloopt een Bale / wegende 435 $\frac{1}{2}$ fl. als men afstrekt voor duplighed 47 $\frac{1}{2}$ fl. ?

fl.	guld.	stu.	penn.	435 $\frac{1}{2}$
$1\frac{1}{2}$	--	17 --	6 --	$10\frac{1}{2}$ -- 388 $\frac{1}{2}$
Facit 3843 guld. 12 stu. $4\frac{1}{2}$ penn.				

22. Zoo een Bale kaneels / wegende 435¹/₂ lb.
kost 384³/₇ guld. 12 stup. 4¹/₂ pen. ende den Tara
is 37¹/₂ lb. Wat zullen dan belooopen de 1¹/₂ lb ?
lb.

435¹/₂47¹/₂

— guld. stup. pen. lb.

388³/₇ — 384³/₇ — 12 — 4¹/₂ — 1¹/₂Facit 17 gul. 6 stu. 10¹/₂ pen.

23. Eenem koopt Smallen/ende men looft hem
3 Ell. 7¹/₂ lb. maer hy dingt of op peder Ell. 3 lb. wat
betaelt hy dan vooz 10 stukken/lang elk 20 Ell.

Ell. lb. Ell.

3 — 7¹/₂ — 1 | 2 lb. 4¹/₂ lb.

10

20

3

Ell. — — — — — Ell. 200

1 — — 2 — 1¹/₂ — — 200

Facit 21 L. 10 lb.

24. Hoe veel bossen garens tot 23 stu. 8 pen. den
bos gaender in een stuk rau Lynwaet van 50 El-
len/als men vooz reeden ende weefloon van't zelve
stuk rekent 10 gul. en dat elke Elle komt te staen
op 15 stu. 4¹/₂ pen. Facit 24 Bossen.

25. Eenem koopt vooz 21 L. 10 lb. 200 Ellen
Smallen/als hy afgedongen heeft op peder Elle
3 lb. wat hebben hem 3 Ell. gelobet geweest ?

Ell. L. lb. Ell.

200 — 21 — 10 — 1 | 2 lb. 1¹/₂ lb.

3

Ell. — — — — — Ell.

1 — — 2 — 4¹/₂ — — 3Facit 7 lb. 2¹/₂ lb.

Regel van Drieh

26. Zoo 32 lb. Loerman kosten 7 lb. 8¹/₂ s. ende
1 lb. Musschaten is zoo goed als 22 lb. Loer-
man. Hoe veel zal men dan betalen voor 552¹/₂ lb.
Musschaten?

lb. Loer.	lb.	s.	lb. Loer.	
32	—	7	—	8 ¹ / ₂ — 22
lb. Muss.		s.	lb. Muss.	
1	—	63 ¹ / ₂	—	552 ¹ / ₂
Facit 145 lb. 17 lb. 4 ¹ / ₂ s.				

27. Ist dat 552¹/₂ lb. Musschaten gekocht wer-
den voor 145 lb. 17 lb. 4¹/₂ s. Ende peder pond is
zoo veel weerd/ als 22 pond Loerman / wat zal
men dan moeten betalen voor 32 pond Loerman.

lb. Muss.	lb.	s.	lb. Muss.	
552 ¹ / ₂	—	145	—	17 — 4 ¹ / ₂ — 1
lb. Loer.		s.	lb. Loer.	
22	—	63 ¹ / ₂	—	32
Facit 7 lb. 8 ¹ / ₂ s.				

28. Eenem Apoteker heeft gekocht 4 Balen
Peper / waer van de somme beloopt 464 lb. 8 lb.
10¹/₂ s. Zoo komt hem 't pond te staen op 33 stu.
als hy afrekt 6 pond per Bale/en noch toe heeft
7 pond in 't 100. wat heeft dan peder Bale moet
wegen.

lb.	stuy.	lb.	
1	—	33	— 93
guld.	stuy.	pond.	lb.
153	—	9	— 100 — 464 — 8 — 10 ¹ / ₂
Komt 1816 pond.			
24 add. den Tara.			

1840

4/	—
Facit 460 pond.	

In't gebroken.

Fol. 38

29. ~~Men~~ koopt 4 Balen Scheir-wolle/wegende 589/577/588/535 lb. tot 39½ guld. 't hondert/300 heeft men 9 pond baet op 't hondert/Hoe veel zal men dan moeten betalen dooz de 100½ 3 Wolle.

	589
	577
100	588
9	535

109 — 39½ — 2289

Facit 823 guld. 4 stup.

30. Zoo 4 Balen Block-wolle/ wegende 577/535/589/588 pond gekocht werdē 'thondert dooz 39½ guld. 300 beloopt de gantsche somme 823 gul. 4 stup. Hoe veel pond baet heeft men dan gehad op peder hondert ponden?

guld.	stup.	pond.	guld.
823	—	4	—
—	—	2289	—
—	—	—	39½

109 pond.
100

Facit 9 pond.

31. Zoo 5 Tonnen Driessche Boter/ wegende 252½/263½/258½/249½/454½ pond/ gekocht werden dooz 3½ st. elk pond/ ende den Tara is 3 pond in't 100. Wat beloopt alle de boter in G.gul. tot 28 st.

pond.	stup.	pond.
1	—	3½
—	—	97

304½ stup.

252½/6	} 12
263½/3	
258½/6	
249½/4	
454½/3	

pond.	stup.
100	—
—	304½

1477½

Facit 160 G.guld. 25 stup. 4½ pen.

32. Remant

Regel van Drien

32. Nemant koopende 5 Tonnen Zeep / we-
gende $252\frac{1}{2}/263\frac{1}{4}/258\frac{1}{2}/249\frac{1}{2}/454\frac{1}{2}$ fl. door 160 fl.
gul. 25 fl. 4 $\frac{1}{2}$ pen. Zoo trekt hy af 3 fl. in't hon-
dert. Hoe veel komt hem dan peder pond te staen?

fl. fl. guld. flupb. penn. fl.
1477 $\frac{1}{2}$ ——— 160 ——— 25 ——— 4 $\frac{1}{2}$ ——— 100

15 guld. 4 flupb. 13 $\frac{1}{2}$ penn.

fl. fl. guld. flupb. penn. fl.

97 ——— 15 ——— 4 ——— 13 $\frac{1}{2}$ ——— 1.

Facit 3 flup. 2 $\frac{1}{2}$ penn.

33. Zoo den Franschen wyen gelobet word 12 $\frac{1}{2}$
flupb. den stoop / op hoe veel Stooopen dingt men
af 3 fl. als men betaelt door 100 Stooopen 10 fl.
4 fl. 2 fl. ?

Stoop.	fl.	fl.	fl.	sto.		$25\frac{1}{2}$
100	— 10	— 4	— 2	— 1	24 $\frac{1}{2}$ fl.	24 $\frac{1}{2}$
				3		
				12		1

fl. Stoop ———

1 ——— 1 ——— 36 fl.

Facit op 36 Stooopen.

34. Eenem betaelt door 100 stooopen Wyens 43 $\frac{1}{2}$
 fl. guld. als hy afgedongen heeft op 36 Stoo-
pen 3 fl. Hoe veel is hem dan van peder stoop ge-
epscht geweest?

Stoop. fl. guld. sto.

100 — 43 $\frac{1}{2}$ — 36 | 441 flup.

18 flup. door de 3 fl.

stoop. ———

36 — 459 flup. — 1 stoop.

Facit 12 fl. 12 pen.

35. Nientant koopt zekere Ammelaken / lang
t'samen 273½ Ell. die bzeet 3pn 4½ Ell. met zulke
boorwaerde dat hy betale sal boor 2 El. vierkant
2 gul. 17 stu. 10½ pen. Wat moet hy dan betalen?

Ell.

Ell.

2

273½

2

4½

— guld. stup. pen. —

4 — 2 — 17 — 10½ — 1162½

Facit 837 gul. 17 stu. 9½ pen.

36. Zoo men betaelt den Baep 2 Ell. vierkant
tot 2 guld. 17 stup. 10½ penn. Zoo belooopen 273½
Ell. 837 guld. 17 stup. 9½ pen. Hoe bzeet is den
zelfden Baep?

guld. stup. pen. Ell. guld. stup. pen.

2 — 17 — 10½ — 4 — 837 — 17 — 9½

Komt 1162½ per 273½

Facit 4½ Ell.

37. 't Blaeu Zyden Laken kost, drie Ellen twee
Pond-groot,
Min negen groot end' half; end' van 't Fluweel vyf
Ellen

Gelden zoo veel als acht van 't Zyden Laken bloot.
Hoe veel Ellen Fluweel krygt men dan, met ver-
snellen,

Als men daer vooren moet een duyft Ryx-daelders
tellen?

Ell. L. B. g. Ell.

3 — 1 — 19 — 2½ — 8

1254½ g.

g. Ell.

Ryx-d.

1254½ — 5 — 1000

Facit 366½ Ell.

Regel van Drien

38. Voor 1000 Apr-daeld. koopt men 366 $\frac{1}{4}$ Ell. Plumeel / waer af 5 ell. soo veel weert 3pn / als 8 Ell. 3pden Laken / Hoe veel Ell. 3pden Laken zal men dan hebben voor 2 \mathcal{L} . min 9 $\frac{1}{2}$ gr. :

Ell.	Apr-d.	Ell.	
366 $\frac{1}{4}$	— 1000 —	5	1254 $\frac{1}{2}$ gr.
	\mathcal{L} .	B.	\mathcal{S} .
	2 —	0 —	0
			9 $\frac{1}{2}$
\mathcal{S} .	Ell.		
1254 $\frac{1}{2}$ —	8 —	1 —	19 —
			2 $\frac{1}{2}$
Facit 3 Ell.			

39. Eenem graen-kooper koopende 29 Last 7 $\frac{1}{2}$ Tonnet Brut / betaelt 32 $\frac{1}{2}$ Tonnen / tot 20 $\frac{1}{2}$ stu. de Tonne / 62 $\frac{1}{2}$ Tonnen / tot 23 $\frac{1}{2}$ stu. de Tonne / 102 $\frac{1}{2}$ Tonnen tot 22 stu. min $\frac{1}{2}$ stu. de Tonne / ende peder Tonne van de reste / tot 22 $\frac{1}{2}$ stu. Wat besloopt dan alle 3pn Brut ?

Ton.	stup.	Ton.	guld.	stup.	pen.
1 —	20 $\frac{1}{2}$ —	32 $\frac{1}{2}$	33 —	3 —	0
1 —	23 $\frac{1}{2}$ —	62 $\frac{1}{2}$	73 —	8 —	12
1 —	21 $\frac{1}{2}$ —	102 $\frac{1}{2}$	110 —	5 —	1 $\frac{1}{2}$ /40
1 —	22 $\frac{1}{2}$ —	158 $\frac{1}{2}$	178 —	18 —	15 $\frac{1}{2}$ /45
} 72					
Facit guld. 395 — 15 — 13 $\frac{1}{2}$ pen.					

40. Eenem Hout-kooper koopt 355 $\frac{1}{2}$ hondert Kap ravens / ende betaelt 32 $\frac{1}{2}$ hondert tot 20 $\frac{1}{2}$ st. 't hondert / 62 $\frac{1}{2}$ hondert tot 23 $\frac{1}{2}$ st. 't hondert / 102 $\frac{1}{2}$ hondert tot 22 stupers / min $\frac{1}{2}$ \mathcal{S} . 't hondert / wat betaelt hy peder hondert van de reste / als hy in alles upt geeft 395 gulden 15 stu. 13 $\frac{1}{2}$ pen.

hond.

hond.	stuy.	hond.	guld.	stuy.	penn.
1	20 $\frac{1}{2}$	32 $\frac{1}{2}$	33	3	0
1	23 $\frac{1}{2}$	62 $\frac{1}{2}$	73	8	12
1	21 $\frac{7}{8}$	102 $\frac{1}{8}$	110	5	1 $\frac{1}{2}$

	197 $\frac{1}{2}$	216	16	13 $\frac{1}{2}$
honderd	guld.	stuy.	penn.	
355 $\frac{12}{24}$	395	15	13 $\frac{1}{2}$	
197 $\frac{1}{2}$	216	16	13 $\frac{1}{2}$	

158 $\frac{1}{2}$	178	18	15 $\frac{1}{2}$	1
-------------------	-----	----	------------------	---

Facit 22 stuyb. 9 penn.

41. Zoo men koopt 300 bollen 16 loots garen / ende 't selve ziedende rekt een bzaspenning van elk fl rau booz 't zieden / ende 't garen mindert in 't zieden van 6 fl . op 5 fl . ende een fl gezoden komt te staen op 3 gul. 4 $\frac{1}{2}$ penn. Hoe veel heeft dan elken Bos gekost ?

Facit 24 stuyb. 8 penn.

42. Een en ontfergt een Koffer met Twyn / daer in 3 ynde 320 bollen van 14 loot / 560 bollen van 16 loot / ende 340 bollen van 12 loot : Hoe veel is peder bollen weerdig / als pond booz malkanderen komt te staen op 2 gul. 15 stuyb. 11 $\frac{7}{8}$ penn.

320	560	340
14	16	12
4480	8960	4080
8960		
4080		
17520	Loot.	Loot

Regel van Drien

Loot gul. stup. penn. Loot |
 32 — 2 — 15 — 11²/₃ — 17520 | 1525 guld.

340

560

320

————— guld. Bostk.

1220 Bostk. — 1525 — 1

Facit 25 stuph.

43. Zoo een last Rogge kost 100 G. guld. tot 28 stu. ende men rekent d' Expze ende Bak-gelt door peder Zak (die der 38 in 't Last 3pn) 25¹/₂ st. op hoe veel komt een Broot te staen / als men der 24 npt peder Zak bakt ?

100

28

—————
 280 | 0

—————
 140

38

24

—————
 152

76

—————
 912

Zak. stuph. Zak. guld. stup.

1 — 25¹/₂ — 38 |

48 — 9

140 — 0

Broot.

Broot.

912

188

9

1

Facit 4 stu. 2⁷/₈ pen.

44. Eenem koopt 4 stukken Lynwaet / lang 51 Ell. tot 27 g. d' Elle / 54 Ellen tot 33 g. d' Elle / 53 Ell. tot 37 g. d' Elle / 56 Ell. maer tot hoe veel d' Ell. als 3p komen te staen op 35³/₄ g. d' Elle / door malkanderen ?

Ell.

Ell.	g.	Ell.	g.
I ———	27 ———	51 ———	1377
I ———	33 ———	54 ———	1782
I ———	37 ———	53 ———	1961
			53
			56
			5120

Ell.	g.	Ell.	g.
I ———	35 ⁷⁵ ———	214	7640 g.
Ell.	g.	Ell.	g.
56 ———	2520 ———	I	5120
			2520

Facit 45 g.

45. Zoo men koopt 300 Boffen 16 laots garen/ tot 24 ftu. 8 pen. den bos/ en men rekent een bja- pen. van elk w. zaer boog t zieden/ hoe veel minde- ret garen dan in't zieden als elk w. ge zoden komt te staen op 3 gul. 0 ftu. 4 pen.

Facit van 6 w. op 5 w.

46. Een Last Rogge houdende 38 Zakken/ kost 100 G. guld. tot 18 stup. d' Ercijze ende Bak- geld is 2 1/2 stup. boog den Zak/ Hoe veel Brooden moetmen dan upt eenen Zak bakken / op dat pe- der Brood komt te staen op 4 ftu. 2 1/2 pen.

Zak.	ftu.	Zak.	guld.	ftu.	280	0
I —	25 1/2 —	38	48 —	9	—	—
			140 —	0	140	

ftu.	pen.	Brood
4 —	2 1/2 —	188 — 9

Facit 24 Brooden.

47. 4 Tonnenkens kashemille/ wegende 160/168/ 176/130 w. Tara 2 1/2/ 4 1/2/ 1 1/2/ 6 1/2 w. kost peder w. 4 L. 19 B. 11 1/2 g. Wat beloopt?

160

Regel van Drien

160	2 $\frac{9}{16}$ / 360	} 420
168	4 $\frac{1}{2}$ / 350	
176	3 $\frac{1}{2}$ / 336	
130	6 $\frac{1}{2}$ / 315	

634	18 $\frac{101}{128}$
18 $\frac{101}{128}$	

615 $\frac{119}{128}$

pond. £. s. d. pond.
 1 — 4 — 19 — 11 $\frac{11}{12}$ — 615 $\frac{119}{128}$

Facit 3078 £. 11 s. 8 $\frac{11}{12}$ d.

48. Eenen koopt 4 Tonnelens Rochenille/wegende 160/168/176/130 lb. Tara 2 $\frac{9}{16}$ /4 $\frac{1}{2}$ /3 $\frac{1}{2}$ /6 $\frac{1}{2}$ lb. ende betaelt daer voor 3078 £. 11 s. 8 $\frac{11}{12}$ d. Wat beloopt peder pond?

160	2 $\frac{9}{16}$ / 360	} 420
168	4 $\frac{1}{2}$ / 350	
176	3 $\frac{1}{2}$ / 336	
130	6 $\frac{1}{2}$ / 315	

634	18 $\frac{101}{128}$
18 $\frac{101}{128}$	

615 $\frac{119}{128}$ — 3078 — 11 — 8 $\frac{11}{12}$ — 1

Facit 4 £. 19 s. 11 $\frac{11}{12}$ d.

49. Zoo men betaelt voor 97 $\frac{1}{2}$ pond 13 £. 12 s. 6 d. ende 7 $\frac{1}{2}$ pond 3 pn alzo goed als 13 £. 1 pn waet : Wat zullen dan kosten 12 stukken 1 pn waet/lang 56 $\frac{1}{2}$ /54 $\frac{1}{2}$ /55 $\frac{1}{2}$ /54 $\frac{1}{2}$ /55 $\frac{1}{2}$ /56 $\frac{1}{2}$ /56 $\frac{1}{2}$ /57 $\frac{1}{2}$ /56 $\frac{1}{2}$ /55 $\frac{1}{2}$ /54 $\frac{1}{2}$ /55 $\frac{1}{2}$ Ell.

56 $\frac{1}{2}$

$$\begin{array}{r}
 56\frac{1}{2} / 12 \\
 54\frac{1}{2} / 8 \\
 55\frac{1}{2} / 6 \\
 54\frac{1}{2} / 6 \\
 55\frac{1}{2} / 8 \\
 56\frac{1}{2} / 8 \\
 56\frac{1}{2} / 6 \\
 57\frac{1}{2} / 3 \\
 56\frac{1}{2} / 3 \\
 55\frac{1}{2} / 4 \\
 54\frac{1}{2} / 12 \\
 55\frac{1}{2} / 12
 \end{array}
 \left. \vphantom{\begin{array}{r} 56\frac{1}{2} / 12 \\ 54\frac{1}{2} / 8 \\ 55\frac{1}{2} / 6 \\ 54\frac{1}{2} / 6 \\ 55\frac{1}{2} / 8 \\ 56\frac{1}{2} / 8 \\ 56\frac{1}{2} / 6 \\ 57\frac{1}{2} / 3 \\ 56\frac{1}{2} / 3 \\ 55\frac{1}{2} / 4 \\ 54\frac{1}{2} / 12 \\ 55\frac{1}{2} / 12 \end{array}} \right\} 24$$

666 $\frac{2}{3}$

pond.	℥.	℔.	§.	pond.	
97 $\frac{1}{2}$	— 13	— 12	— 6	— 7 $\frac{1}{2}$	245 $\frac{1}{2}$ §.
Ell.		§.		Ell.	
13	—	245 $\frac{1}{2}$	—	666 $\frac{2}{3}$	
Facit 52 ℥. 7 ℔. 5 $\frac{2}{3}$ §.					

50. Zoo 12 stukken Lijnwaet lang t'samen 666 $\frac{2}{3}$ Ell. beloopten 52 ℥. 7 ℔. 5 $\frac{2}{3}$ §. ende dat 7 $\frac{1}{2}$ pond zoo veel weerdig zyn / als 13 Ell. Hoe veel pond zal men dan hebben voor 13 ℥. 12 ℔. 6 §. ?

Ell.	℥.	℔.	§.	Ell.	
666 $\frac{2}{3}$	— 52	— 7	— 5 $\frac{2}{3}$	— 13	245 $\frac{1}{2}$ §.
§.	pond.	℥.	℔.	§.	
245 $\frac{1}{2}$	— 7 $\frac{1}{2}$	— 13	— 12	— 6	
Facit 97 $\frac{1}{2}$ pond.					

51. Eenem koopt 19 Balen Weyer/waer af de 8 wegen elk 325 $\frac{1}{2}$ pond/ende zoo men met 6 $\frac{1}{2}$ multiplieert/'tgene dat elk der resterende Balen weegt komt 1932 $\frac{1}{2}$ pond/ Zoohy dan voor peder pond betaelt 8 ℔. 9 $\frac{1}{2}$ §. Wat beloopt alle zyn Weyer. ?

Regel van Drien

325 $\frac{1}{8}$ fl.
8

1932 $\frac{1}{2}$ per 6 $\frac{1}{2}$ komt 297 $\frac{1}{4}$ fl.
11

2602 $\frac{1}{2}$ fl.

3269 $\frac{1}{4}$

3269 $\frac{1}{4}$

fl. b. s. fl.

1 — 8 — 9 $\frac{1}{2}$ — 5872 $\frac{1}{2}$

5872 $\frac{1}{2}$ fl.

Facit 2574 fl. 1 b. 6 $\frac{1}{2}$ s.

52. Indien 19 Balen Kaneels (waer af d'eerste 8. elk wegen 325 $\frac{1}{8}$ fl. ende 'tgewichte van elk der resterende Balen/met 6 $\frac{1}{2}$ gemultipliceert is 1932 $\frac{1}{2}$ fl.) in alles kosten 2574 fl. 1 b. 6 $\frac{1}{2}$ s. Wat heeft dan peder fl. gekost?

fl.

325 $\frac{1}{8}$
8

1932 $\frac{1}{2}$ per 6 $\frac{1}{2}$ komt 297 $\frac{1}{4}$
11

2602 $\frac{1}{2}$

3269 $\frac{1}{4}$

3269 $\frac{1}{4}$

fl. b. s. fl.

5872 $\frac{1}{2}$ — 2574 — 1 — 6 $\frac{1}{2}$ — 1

Facit 8 b. 9 $\frac{1}{2}$ s.

53. Zoo 1 $\frac{1}{2}$ mael 4 $\frac{1}{2}$ ell. kosten 7 $\frac{1}{2}$ mael 10 $\frac{1}{2}$ gul. Wat zullen dan kosten 13 $\frac{1}{2}$ mael 16 $\frac{1}{2}$ ell.

ell.

guld.

ell.

1 $\frac{1}{2}$

7 $\frac{1}{2}$

13 $\frac{1}{2}$

4 $\frac{1}{2}$

10 $\frac{1}{2}$

16 $\frac{1}{2}$

8 $\frac{1}{2}$

86 $\frac{1}{2}$

236 $\frac{1}{2}$

Facit 2524 gul. 0 fl. 6 $\frac{1}{2}$ pen.

54. Ist datmen betaeld vooz 16 $\frac{1}{2}$ mael 13 $\frac{1}{2}$ ell. 2524 guld. 0 fl. 6 $\frac{1}{2}$ pen. Hoe veel zal men dan betalen vooz 4 $\frac{1}{2}$ mael 1 $\frac{1}{2}$ ell.

ell.

Ell. guld. stup. pen. Ell.
 236 $\frac{1}{4}$ — 2524 — 0 — 6 $\frac{77}{100}$ — 8 $\frac{1}{2}$
 Facit 86 guld. 2 stup. 6 $\frac{1}{2}$ pen.

55. Zoo 12 stukken Naturellē die t'zamen lang
 zijn 625 Ell. belopen dooz malkanderen 33 $\frac{1}{4}$ g.
 d' Elle/ ende men upt de zelve stukken een neemt/
 lang 55 Ellen/ dat gekost heeft 29 g. d' Elle/ende
 in zijn plaetse een doet van 56 Ellen / dat 39 g.
 d' Elle kost: Wat zullenze van d' Elle belopen
 dooz malkanderen?

Ell. g. Ell.		625
I — 33 $\frac{1}{4}$ — 625	20781 $\frac{1}{4}$ g.	55
I — 29 — 55	1595 g.	<u>570</u>
	19168 $\frac{1}{4}$	56
I — 39 — 56	2184 g.	<u>626</u>
	21370 $\frac{1}{4}$	

Ell. g. Ell.
 626 — 21370 $\frac{1}{4}$ — I
 Facit 34 $\frac{141}{100}$ g.

56. Zoo 12 stukken Naturellen die t'zame lang
 zijn 626 Ellen / belopen dooz malkanderen
 34 $\frac{141}{100}$ g. d' Elle/ en men neemt upt de zelve stuk-
 ken een/ lang 56 Ellen tot 39 g. d' Elle/ ende doet
 in zijn plaetse een van 55 Ellen tot 29 g. d' Elle:
 Wat belopenze van d' elle dooz malkanderen?

Facit 33 $\frac{1}{4}$ g.

Practica.

Al kond' ik nu (beminde Lezers) wel
 Hier varen voord, op dat dit werk mocht snel,
 Vervolgens al gebrocht ten eynde wezen:
 Nochtans om dat PRACTICA noodig groot
 Van velen hier haer plaets beschikt word bloot,
 End' dat zulks word van allen zeer geprezen,
 Zoo is daer toe ook mynen zin gerezen
 Dat ik daer van (in't korte doch) ook wat
 Voorstellen zal, op dat elk uytgelezen,
 Daer aen genoeg' end' dankbaer neme dat.

Tafelen van Practica.

B.	12	B.	B.	8.	L.
1	————	12	1	8	—
2	————	12	2	6	—
3	————	12	3	4	—
4	————	12	6	8	—
5	— 3 — 2 —	12	7	6	—
6	————	12	8	4	—
7	— 4 — 3 —	12	11	8	—
8	— 4 — 4 —	12	12	6	—
9	— 6 — 3 —	12	13	4	—
10	— 6 — 4 —	12	16	8	—
11	— 6 — 3 — 2 —	12	17	6	—
12	————	1	18	4	—

staph.		guld.	oncen		staph.
℞.		℥.	penningen		℞.
1	_____	$\frac{1}{16}$	1	— _____	$\frac{1}{16}$
2	_____	$\frac{2}{16}$	2	— _____	$\frac{2}{16}$
3	— 2— 1 —	$\frac{3}{16}$	3	— 2— 1 —	$\frac{3}{16}$
4	_____	$\frac{4}{16}$	4	_____	$\frac{4}{16}$
5	_____	$\frac{5}{16}$	5	— 4— 1 —	$\frac{5}{16}$
6	— 4— 2 —	$\frac{6}{16}$	6	— 4— 2 —	$\frac{6}{16}$
7	— 5— 2 —	$\frac{7}{16}$	7	— 4— 2— 1 —	$\frac{7}{16}$
8	— 4— 4 —	$\frac{8}{16}$	8	_____	$\frac{8}{16}$
9	— 5— 4 —	$\frac{9}{16}$	9	— 8— 1 —	$\frac{9}{16}$
10	_____	$\frac{10}{16}$	10	— 8— 2 —	$\frac{10}{16}$
11	— 10— 1 —	$\frac{11}{16}$	11	— 8— 2— 1 —	$\frac{11}{16}$
12	— 10— 2 —	$\frac{12}{16}$	12	— 8— 4 —	$\frac{12}{16}$
13	— 10— 2— 1 —	$\frac{13}{16}$	13	— 8— 4— 1 —	$\frac{13}{16}$
14	— 10— 4 —	$\frac{14}{16}$	14	— 8— 4— 2 —	$\frac{14}{16}$
15	— 10— 5 —	$\frac{15}{16}$	15	— 8— 4— 2— 1 —	$\frac{15}{16}$
16	— 10— 5— 1 —	$\frac{16}{16}$	16	_____	℞
17	— 10— 5— 2 —	$\frac{17}{16}$			
18	— 10— 4— 4 —	$\frac{18}{16}$			
19	— 10— 5— 4 —	$\frac{19}{16}$			
20	_____	℞			

Additio in Practica.

3789 daeld. 30 stup.
4578 guld. 20 stup.

8367

1894½

10261½ guldens.

Om t'adderen guldens
ende daelders datter gul-
dens upt komen: Abbeert
eerst beyde de sommen/ en
dan / (om dies-wille een
Daelder is 1½ Guldens)
neemt de helft der Daeld.
en adderet by 't aggregat.

't Selve, datter daelders wyt komen.

3789 daeld.
4578 guld.

8367

1526

6481

Abbeert hebbenbe
beyde de sommen / neemt
het derdendeel der Guld.
(om dat een Gulden is
3 daelder/ende trekket van
het aggregat.

Proeve.

Macht beyder aggregat tot stupers/ ende daer
moeten eben veel stupers upt komen.

47853 G. guld. 28 stu. 7.
27965 R. guld. 20 stu. 5.

75818

3968

3968

7990

67828 G. guld.

47853 G. guld.
27965 R. guld.

75818

9570 — 12 —

9570 — 12 —

R. g. 94959 — 4 stup.

L.	B.	S.	
3789	13	6	Eng. 10
2853	10	8	Wlaems 6

} guld.

6643	4	2
1263	4	6
1263	4	6

9169 — 13 — 2 Wlaemisch.

Ofte:

L.	B.	S.	
2853	10	8	Wlaems.
3789	13	6	Engels.
1263	4	6	
1263	4	6	

9169 — 13 — 2 Wlaemisch.

L.	B.	S.	
3789	13	6	Eng.
2853	10	8	Wlaemisch.

6643 — 4 — 2

1141 — 8 — 3½

576 — 14 — 15

1141 — 8 — 3½

5501 — 15 — 10½ Eng.

Soubtractio

In Practica.

3 4 7 8 Kroon. 48 stu.
1 4 5 7 Nobels 58 stu.

2 0 2 1
3 6 4 $\frac{1}{4}$

1 6 5 6 $\frac{1}{2}$ Kroonen.

3 4 7 8 Kroonen.
1 4 5 7 Nobels.

2 0 2 1
6 9 5 $\frac{1}{2}$

1 3 2 5 $\frac{1}{2}$ Nobels.

2 8 6 8 β . 1 2 8.

2 7 8 5 Realen 7 8.

8 3
4 0 9 $\frac{1}{2}$
1 6 3 8 $\frac{1}{2}$

2 1 3 1 $\frac{1}{2}$ Realen.

2 8 6 8 β .

2 7 8 5 Realen.

8 3
2 3 2 $\frac{1}{2}$
9 2 8 $\frac{1}{2}$

1 2 4 3 $\frac{1}{2}$ β .

Om te hebben de reste in Kroonen/ gesoubstraheert hebbende/ neemt het vierde deel der Nobels/ ende trekket van de reste/ want de betalinge is meerder geld / als de schult.

Om te hebben de reste in Nobels (na de Soubstractie) zoo neemt het vijfde deel der Kroonen/ ende trekket van de reste.

Om dat de Schuld meerder geld is dan de betalinge/ zoo neemt (na de Soubstractie) de $\frac{1}{4}$ der β . en adderet by de reste/ zoo komē u Realen voor reste.

Om te hebben de reste in β . zoo neemt (nae de Substractie) de $\frac{1}{4}$ der Realen / ends adderet by de reste.

L.	B.	S.	
325	2	6	Brab. 4.
213	3	9	Wlaem. 6.
III	18	9	
106	11	10½	
5	6	10½	Brabant.
L.	B.	S.	
325	2	6	Brab.
213	3	9	Wlaem.
III	18	9	
108	7	6	
3	11	3	Wlaem.

Multiplicatio,

In Practica.

2785 met 11

2785

30635

427 met 1111

427

427

427

474397

5782 met 16

34692

92512

Anders

5782

23128

92512

/4

/4

Multiplicatio in Practica.

Als men multiplicceert met twee letteren / daer van dat d'eerste is een-eenig / zoo multiplicceert met de laetste letter / ende stellet een letter uptwaerts / ende addeertze dan t'zamen / want 't getal dat gemultipliceert moet worden / blyft tegen het 1.

Is de laetste letter een eenig / multiplicceert met d'eerste / ende stellet een letter innewaerts.

$$\begin{array}{r} 4789 \text{ met } 81. \\ 38312 \\ \hline 387909 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5678 \text{ met } 18. \\ 45424 \\ \hline 102204 \end{array}$$

Is een ander getal / zoo neemt twee of meer letteren / die dooz malkanderen gemultipliceert / 'tzelve getal upthenghen / ende multiplicceert eerst met de eene / ende 't uptkomende met d'ander / ende in zulker voegen meugdy alderhande getallen doen.

$$\begin{array}{r} 4789 \text{ met } 81. \\ \hline 43101 / 9 \\ \hline 387909 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3476 \text{ met } 84. \\ \hline 6952 / 2 \\ \hline 41712 / 6 \\ \hline 291984 / 7 \end{array}$$

Kommender geheele ende byeken / met geheel ende byeken te multipliceren / zoo multiplicceert eerst de gheheele dooz malkanderen / ende dan 't bovenste geheel dooz d'onderste byek / daer na 't onderste geheel dooz de bovenste byek / ende eyndelyk de byeken dooz malkanderen / ende addeert dan al te zamen.

5978 $\frac{1}{2}$
72 $\frac{1}{2}$

41846
11956
2989
1494 $\frac{1}{2}$
747 $\frac{1}{2}$
36
18 $\frac{11}{12}$

435701 $\frac{11}{12}$

£ 1597 — 2 — 3 $\frac{1}{2}$ met 18.

9582 — 13 — 9

£ 28748 — 1 — 3

Kommender guld. stuph. door guld. stuph. te multipliceren/ de stuphers werden verbept/ als oft bzuken aen de guld. waren.

guld. stuph.

16 — 8 met 12 guld. 6 stuph.

12 — 6

192
5/ 4
1/ 0 — 16

4/ 2 — 9 — 3 $\frac{1}{2}$
4/ 2 — 9 — 3 $\frac{1}{2}$

201 — 14 — 6 $\frac{2}{3}$

16 — 8
12 — 6

192
4 — 16
4 — 2

5/ 4 — 2
1/ — 16 — 6 $\frac{2}{3}$

201 — 14 — 6 $\frac{2}{3}$

Divisio in Practica.

Om te divideren door twee ofte meer letteren/
 zoo zoekt 2 of meer getallen / die door malkan-
 deren gemultipliceert / 't zelve getal upt brengen/
 ende divideert eerst door 't eene getal / ende 't upt-
 komende door 't ander.

$$\begin{array}{r} 30635 \text{ door } 12 \\ 4/ \overline{30635} \\ 7658\frac{1}{2} \\ 3/ \overline{7658\frac{1}{2}} \\ 2552\frac{11}{12} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 92512 \text{ door } 16 \\ 4/ \overline{92512} \\ 23128 \\ 4/ \overline{23128} \\ 5782 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 387909 \text{ door } 54 \\ 9/ \overline{387909} \\ 43101 \\ 6/ \overline{43101} \\ 7183\frac{1}{2} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1291984 \text{ door } 96 \\ 8/ \overline{1291984} \\ 161498 \\ 4/ \overline{161498} \\ 40374\frac{1}{2} \\ 3/ \overline{40374\frac{1}{2}} \\ 13458\frac{1}{2} \end{array}$$

	℞.	℥.	℥.	℥.	℥.
	3457	— 14	— 19	— 31	door 504
9/	$\overline{3457}$				9/ $\overline{504}$
	384	— 3	— 8	— 28 $\frac{1}{2}$	56
8/	$\overline{384}$				8/ $\overline{56}$
	48	— 0	— 8	— 19 $\frac{1}{2}$	7
7/	$\overline{48}$				7/ $\overline{7}$
	6	— 13	— 15	— 16 $\frac{1}{2}$	1

Divideert op

Divideerdp met geheele ende byueken / zoo stelt den divisoer in 3pn byueken / ende Multipliceert met den Noemer der byueken / 't getal dat gede-
videert moet worden / ende dat daer van komt divideert met den Teller der byueken.

Divideerdp door gulden / stupers / zoo neemt de stupers voor byueken of deelen der gulden / alzo in Multiplicatio gezeyt is / ende doet als vooren geleert is.

	guld.	stup.	pen.	
	201	14	6 $\frac{3}{4}$	door 12 g. 6 st.
				/10
3/	2017	4	0	12 $\frac{3}{4}$
	672	8		123
41/				10
	guld. 16	8 stupers		

't zelve door 16 guld. 8 stupers.

	201	14	6 $\frac{3}{4}$	
				/5
	1008	12	0	16 $\frac{3}{4}$
41/				82
	24	12		5
2/				
	guld. 12	6 stupers		

Regel van Drien in Practica.

1. 258 Ell. tot 5 g. d' Elle 4

$$\begin{array}{r} 8.3. \\ 2/ \end{array} \quad \begin{array}{r} 64 \\ 43 \end{array} \quad \begin{array}{r} \text{---} \\ \text{---} \end{array} \quad \begin{array}{r} 6 \\ 0 \end{array}$$

$$10/7 \quad \text{---} \quad 6$$

Facit 5 L. 7 B. 6 g.

2. 345 Ell. tot 6 g. d' Elle 4

$$8.6. \quad 17/2 \quad \text{---} \quad 6$$

Facit 8 L. 12 B. 6 g.

3. 978 Ell. tot 7 g. d' Elle 4

$$\begin{array}{r} 8.6/ \\ 1/ \end{array} \quad \begin{array}{r} 489 \\ 81 \end{array} \quad \begin{array}{r} \text{---} \\ \text{---} \end{array} \quad \begin{array}{r} 6 \\ \text{---} \end{array}$$

$$57/0 \quad \text{---} \quad 6$$

Facit 28 L. 10 B. 6 g.

4. 786 Ell. tot 9 g. d' Elle 4

$$\begin{array}{r} 8.6/ \\ 3/ \end{array} \quad \begin{array}{r} 393 \\ 196 \end{array} \quad \begin{array}{r} \text{---} \\ \text{---} \end{array} \quad \begin{array}{r} 6 \\ \text{---} \end{array}$$

$$58/9 \quad \text{---} \quad 6$$

Facit 29 L. 9 B. 6 g.

1 476. Ellen tot 108. d'Elle.

8.6/ 238

4/ 158 ————— 8

39/6 ————— 8

Facit 19 £ 16 B. 8 q.

6 798 £. tot 11 £. 1 B.

8.6/ 399

3/ 199 ————— 6

2/ 133

73/1 ————— 6

Facit 36 £ 11 B. 6 q.

7 375 Ell. tot 7 stu. d'Elle.

stu. 5/ 93 ————— 15

2/ 37 ————— 10

Facit gu. 131 ————— 103 stu.

8 258 £. tot 8 £. 1 B.

8.4/ 51 ————— 11

4/ 51 ————— 12

Facit £ 103 ————— 4 B.

Regel van Drien

9 345 Ell. tot 9 stu. d' Elle.

stu. 5/ 86 ——— 5
4/ 69 ——— 0

Facit gu. 155 ——— 5 stu.

10 791 Ell. tot 11 B. 't Ell.

B. 10/ 395 ——— 10
1/ 39 ——— 11

Facit L 435 ——— 1 B.

11 763 Ell. tot 13 stu. d' Elle.

B. 10/ 381 ——— 10
2/ 76 ——— 6
1/ 38 ——— 3

Facit gu. 495 ——— 12 stupers.

12 478. Ell. tot 15 B. 't Ell.

B. 10/ 239 ———
5/ 119 ——— 11

Facit L 358 ——— 10 B.

13

764 $\text{fl. tot 18 stu. 't 18}$

stu. 10/	382		
4/	152	<u> </u>	16
4/	152	<u> </u>	16

Facit gul. 687 12 stupberg.

14

2769 $\text{fl. tot 19 fl. 't 18}$

fl. 10/	1384	<u> </u>	10
5/	692	<u> </u>	5
4/	553	<u> </u>	16

Facit L. 2630 11 fl.

15

963 $\text{ell. tot 15 pen. 't 11}$

pen. 8/	481	<u> </u>	8
4/	240	<u> </u>	12
2/	120	<u> </u>	6
1/	60	<u> </u>	3
9/	90	<u> </u>	13

Facit gul. 45 13 pen.

16

1600 $\text{ell. tot 1 stu. 12 pen.}$

8/	800	<u> </u>	12
4/	400	<u> </u>	12
	280	<u> </u>	12

Facit 140 gulberg.

Regel van Drien

Anders.

$$\begin{array}{r}
 1600 \\
 \hline
 3200 \\
 4/ \quad 400 \\
 \hline
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 2800 \\
 \hline
 \end{array}$$

140 guldens.

17 fl. 1/ 478. Ell. tot 1 fl. 6 g. d' Ell.
 8. 6/ 239

$$\begin{array}{r}
 717 \\
 \hline
 \end{array}$$

Facit 35 fl. 17 g.

Anders.

$$\begin{array}{r}
 478 \\
 \hline
 \begin{array}{r}
 \text{fl. 1/} \quad 23 \quad \hline \\
 \text{8. 6/} \quad 11 \quad \hline \\
 \text{fl. 35} \quad \hline
 \end{array}
 \end{array}$$

18 276 Ell. tot 2 fl. 9 g. 1 Ell.

$$\begin{array}{r}
 \text{fl. 2/} \quad 27 \quad \hline \\
 \text{8. 6/} \quad 6 \quad \hline \\
 3/ \quad 3 \quad \hline
 \end{array}$$

Facit fl. 37. 19 g.

19

347 ℥ . tot 3 ℥ . 5 q . 't ℥ .

℥ . 2/	34	—	14
1/	17	—	7
q . 3/	4	—	6 — 9
2/	2	—	17 — 10

Facit ℥ . 59 — 5 — 7 q .

20

6756 ℥ ℓ. tot 9 stu . 8 pen . 8 ℥ ℓ.

stu . 5/	1689	
4/	1351	— 4
pen . 8/	168	— 18

Facit guld . 3209 — 2 stupbers .

21

1248 ℥ . tot 11 stu . 12 pen .

stu . 10/	624	
1/	62	— 8
pen . 8/	31	— 4
4/	15	— 12

Facit gul . 733 — 4 stupbers .

22

3476 ℥ ℓ. tot 19 ℥ . 11 q . 't ℥ ℓ.

℥ . 10/	1738	
5/	869	
4/	695	— 4
q . 6/	86	— 18
3/	43	— 9
2/	28	— 19 — 4

Fa. ℥ . 3461 — 10 — 4

Regel van Drien

Anders.

$$\begin{array}{r}
 3467 \\
 12/ \overline{) 289-8} \\
 \hline
 14/ \overline{) 8} \\
 \hline
 3476 \overline{) 0} \overline{) 0} \\
 14 \overline{) 9} \overline{) 8} \\
 \hline
 3461 \overline{) 10} \overline{) 4}
 \end{array}$$

23 923 $\text{fl. tot 16 stu. 15 pen.}$

$$\begin{array}{r}
 \text{stu. } 10/ \overline{) 461} \overline{) 10} \\
 5/ \overline{) 230} \overline{) 15} \\
 1/ \overline{) 46} \overline{) 3} \\
 \text{pen. } 8/ \overline{) 23} \overline{) 1} \overline{) 8} \\
 4/ \overline{) 11} \overline{) 10} \overline{) 12} \\
 2/ \overline{) 5} \overline{) 15} \overline{) 6} \\
 1/ \overline{) 2} \overline{) 17} \overline{) 11}
 \end{array}$$

Facit gul. 781 $\overline{) 13} \overline{) 5}$

24 Een $\text{fl. kost 12 stu. 13 fl. 8 Onzen.}$

$$\begin{array}{r}
 \text{fl. stu. fl. Onc.} \\
 1 \overline{) 12} \overline{) 13} \overline{) 8} \\
 \hline
 \text{flup. } 10/ \overline{) 6} \overline{) 10} \\
 2/ \overline{) 1} \overline{) 6} \\
 \text{Onc. } 8/ \overline{) 6}
 \end{array}$$

Facit gul. 8 $\overline{) 2}$ stu. 13

25 Een \mathfrak{B} . kost 6 \mathfrak{B} . Wat kosten 481 \mathfrak{B} . 16
 Loot.

\mathfrak{B} .	\mathfrak{B} .	\mathfrak{B} .	Loot.
1	6	481	16

\mathfrak{B} .	51	120	5
	1	24	1
Loot 16	/		3

Facit \mathfrak{L} . 144 — 9 \mathfrak{B} .

26 Een \mathfrak{B} . kost 19 stuy. 15 pen. Wat kosten 99
 \mathfrak{B} . 31 Loot.

\mathfrak{B} .	stu.	pen.	\mathfrak{B} .	Loot.
1	19	15	99	31

stuy.	10	/	49	—	10
	5	/	24	—	15
	4	/	19	—	16
pen.	8	/	2	—	9 — 8
	4	/	1	—	4 — 12
	2	/			12 — 6
	1	/			6 — 3
Loot.	16	/			9 — 15 1/16
	8	/			4 — 15 1/24
	4	/			2 — 7 1/28
	2	/			1 — 3 1/30
	1	/			9 1/31

Facit guld. 99 — 13 — 25 1/2 pen.

27 Als een Elle kost. 9 \mathfrak{B} . 8 \mathfrak{g} . wat zullen dan
 belopen 345 Ellen.

Facit 166 \mathfrak{L} . 15 \mathfrak{B} .

Regel van drien

28 Als 1 ℥ . kost 16 ℔ . 8 q . Wat kosten dan 127 ℥ . 7 Onc .

℥ .	℔ .	q .	℥ .	Onc .
1	16	8	127	7

℔ 10/	63	—	10
5/	31	—	15
1/	6	—	7
8 4/	2	—	2 — 4
4/	2	—	2 — 4
Onc 4/			4 — 2
2/			2 — 1
1/			1 — 0 $\frac{1}{2}$

Facit ℔ . 106 — 3 — 11 $\frac{1}{2}$ q .

29 Als een ℥ . kost 15 stuys. 12 pen. Wat zullen dan kosten 246 ℥ . 20 Loot.

Facit 194 guld. 4 stuys. 5 $\frac{1}{2}$ pen.

30 Een ℥ . kost 13 stuys. 8 pen. Wat kosten 38 ℥ . 12 Oncen.

℥ .	stuyb.	penn.	℥ .	Onc .
1	13	8	38	12

stuyb.	10/	19
	2/	3 — 16
	1/	1 — 18
penn.	8/	19
Onc .	8/	6 — 12
	4/	3 — 6

Facit guld. 26 — 3 — 2 pr.

31. Een fl. kost 19. stuyb. 11. pen. Wat kosten
dan 378. fl. 27. Loot.

fl. stuy. pen. fl. Loot.
1 — 19 — 11 — 378 — 27

stuy. 10/	189	
5/	94 — 10	
4/	75 — 12	
pen. 8/	9 — 9	
2/	2 — 7 — 4	
1/	1 — 3 — 10	
Loot. 16/	9 — 13 $\frac{1}{2}$ / 16	} 32
8/	4 — 14 $\frac{1}{2}$ / 24	
2/	1 — 3 $\frac{1}{2}$ / 22	
1/	9 $\frac{1}{2}$ / 27	

Facit guld. 372 — 18 — 7 $\frac{1}{2}$ pen.

32. 4. fl. kost 16. fl. 8. g. Wat kosten 357. fl.

fl. fl. g. fl.
4 — 16 — 8 — 357

1 — 4 — 2	
fl. 4/	71 — 8
1/	17 — 17
g. 2/	2 — 19 — 6

Facit L. 74 — 7 — 6 g.

33. Ist datmen booz 12. fl. betaelt 8. gul. 19. stuy.
4. pen. wat zullen beloozen 575. fl.

Facit 504. guld. 2. stuyb. 13. pen.

Regel van drien

34. Als 7. Ellen kamerijr-doek kost 7. guld.
14. stupb. Wat zullen kosten 1598. stukken/ elk
lang 11. Ellen.

			Ellen
			1598
			1598
Ell.	guld.	stupb.	
7	7	14	17578
			stu. 2. 1757 — 16
1	1	2	
Facit			gulden 19335 — 16 stupb.

35. Als vier Ellen Lijnwaet koste 5. guld. 4. stu.
wat zullen belopen 8. stukke lang elk 53. Ellen.
Facit 551. guld. 4. stupb.

36. Als men betaelt hooz 8. B. 19. B. 11. g. Wat
zal men betalen hooz 168. B. 24. loot.

B.	B.	g.	B.	loot.
8	19	11	168	24
1	19	11	21	3
B.	10/	10	10	
	5/	5	5	
	4/	4	4	
g.	6/	10	6	
	3/	5	3	
	2/	3	6	
Loot	2/	1	2 1/2	30
	1/	7 1/2	15	32
Facit				0 — 11 8

37. Zoo men betaelt voor 5. \mathfrak{B} . Specerije 1. \mathfrak{L} .
 10. \mathfrak{B} . Wat zal men moeten betalen voor 481. \mathfrak{B} .
 16. Loot.

\mathfrak{B} .	\mathfrak{L} .	\mathfrak{B} .	\mathfrak{B} .	Loot.
5	1	10	481	16
<hr/>				
1	0	6 \mathfrak{B} . 5/	120	5
			1/	24
			Loot 16/	3

Facit \mathfrak{L} . 144 — 9 \mathfrak{B} .

38. Als 4 Ellen Rouffebandelut kosten 7. stu.
 Hoe veel Ell. zal men dan hebben voor 45. gul.
 17. stupers.

stu.	Ellen	gul.	stu.
7	4	45	17
		20	
		917	
		7/	
		131	
		—/4	

Facit 524. Ellen.

39. Voor 7. stu. koopt men 4. Ell. Passament:
 Wat kosten dan 524. Ellen.

Ell.	stu.	Ellen.
4	7	524
<hr/>		
1	7	131
		—/7
		917

Facit gul. 45 — 17. stu.

Regel van drien

Anders.

$$\begin{array}{r}
 524 \\
 \hline
 3668 \\
 \hline
 917
 \end{array}$$

Facit guld. 45 — 17 stups.

40. Een Elle kost 12. B. 6½. 8. Wat zullen dan kosten 2769. Ell.

Ell.	B.	8.	Ell.
1	12	6½	2769

B. 10/	1384	— 10
2/	276	— 18
8. 6/	69	— 4 — 6
½/	5	— 15 — 4½

Facit £. 1736 — 7 — 10½ 8

41. Als een Elle kost 7½. stups. Wat zullen dan kosten 3789. Ell.

Ell.	stups.	Ell.
1	7½	3789

stups. 5/	947	— 5 — 5
2/	378	— 18
½/	37	— 17 — 12½

Facit guldens 1364 — 9 — 12½ pe.

42. Als

Ell. gold. stuph. Ell.
 7½ ——— 18 ——— 15 ——— 1200

15 — 37 — 10 2400
 ————— ft. 10. 600.

I — 2 — 10 —
Facit 3000 guld.

En. — B. — 2 — En.
9 — 13 — 6 — 57½

I — 1 — I — 6 B. 17 — 2 — 17

9. Deetell. 37

Facit 2.4-6-4

ff.	guld.	flupb.	ff.
84	—	161	336

7-18

— gold, 23 — 6

45. 21st

Regel van drie

45. Als 21. ℓ . kosten 43. gulden 12. stuph. Wat kosten 1078. ℓ .

ℓ .	guld.	stuph.	ℓ .
21	43	12	1078
7/			
3			154
			462
			616
			77
			15
			8
			6714
			8
			2238
			2
			10 1/2 p.

Facit 2238. guld. 2. stuph. 10 1/2 pen.

46. 336. Ellen kosten 23. guld. 6. stupbers. Wat kosten 84. Ellen.

Ellen	guld.	stuph.	Ellen.
336	23	6	84
28			
4			
			16 1/2
			8
			Facit 5. guld. 16. stuph. 8. pen.

47. 32. Ellen loosten 65. gulden 13. stupbers ende men dingt af op 8. Ellen 5. stu. Wat betaelt men dan voor 693. Ellen.

Ell.

Ell.	guld.	stuyb.	Ell.
32	65	12	8
<hr/>			
4	16	8	1

Ell.	guld.	stuyb.	Ell.
8	16	3	693
<hr/>			
			4158

stuyb.	2/	69	6
	1/	34	13

11191	19
-------	----

8/	
----	--

Facit guld. 1398 — 19 — 14 p.

48. 36. Ellen kosten 72. guld. 18. stuyb. ende
4. Ellen 3pn alzo goet als 6. w. Wat zullen dan
kosten 999 w.

Ell.	guld.	stuyb.	Ell.
36	72	18	4
<hr/>			
1	2	0	8

<hr/>			
8	2	0	4

w.	guld.	stu.	w.
6	8	2	999

<hr/>			
stuyb.	5/	249	15
1	1	32	18

Facit guld. 1348 — 13

49. Zouwen pond kost 10. stuyb. 8. penningen
ende dat men toe heeft 1. pond op 1 hondert. Wat
zullen dan kosten 5775. pond,

w.

Regel van drie

℥. stuyb. pen. ℥.

1 — 10 — 8 — 100
/100

guld. 52 — 10 — 0

℥. guld. stuyb. ℥.

105 — 52 — 10 — 5775

— /5 —

15 262 — 10 825

— /15 —

1 2887 — 10 55

Facit 2887 guld. 10. stuyb.

50. Zoo 28. ℥. kosten 57. £. 8. s. Wat zullen dan kosten 1545. ℥. als men toe heeft 3. ℥. op 't hondert.

℥. £. s. ℥.
28 — 57 — 8 — 100

— /2 —

1 — 2 — 1 200

3. £. 1/

℥. — ℥.

103 — 205 — 1545

— /5 —

1 1025 15

— /3 —

3075

Facit 3075 £.

51. Als 6½ ℥. kosten 3. £. 15. s. 9½ d. ende 46½ ℥. gelden 300 heel als 50½ ℥. Wat zullen dan kosten 341½ ℥. Ellen.

℥.

℥.	℥.	℥.	℥.	℥.
6½	— 3 —	15	— 9½ —	46½
<hr/>				
28	℥. 26	— 10 —	8½	148
<hr/>				
I	℥.	℥.	℥.	℥.
56½	— 26 —	10	— 8½ —	34½
<hr/>				
455	℥. 159	— 4 —	5½	2730
<hr/>				
I				6
<hr/>				
Facit ℥. 159 — 4 — 5½ 8.				

51. Eenen koopman koopende Salnoté/magze hebbé om 12 stup. 'tpond/met 10 ℥. baet int 100 oft om 11½ stup. met 4. ℥. baet op't 100. welk zal hy nemen om den besten koop.

℥.	stup.	℥.	℥.	stup.	℥.
I	— 12 —	90	I	— 11½ —	100
<hr/>					
—	stup. 10/	45	—	stup. 10/	50
	2/	9		1/	5
℥	<hr/>		℥	<hr/>	
100	— 54 —	104	104	— 1 —	5
<hr/>		216	<hr/>		
<hr/>			<hr/>		
guld. 56 16			guld. 58 — 15		
<hr/>			<hr/>		
stupb. 3 28 1			stupb. 3 28 1		
<hr/>			<hr/>		
188 5			188 5		

Facit 12. stupb. 'tpond is best koop.

Regel van drien

52. Eenen Koopman koopt 4. Balen Meede/
wegende elk 268 fl. tot 10. stu. 13½ pen. 10. Zou
heeft hy toe 5. fl. in 't 100, wat beloopt dan alle
3pn Meede.

fl. stup. pen. fl.

1 — 10 — 13½ — 95

stu. 10/	47 — 10	
1/	4 — 15	
pen. 8/	2 — 7 — 8	
4/	1 — 3 — 12	
1/	5 — 15	268
1/	1 — 15½	4

fl.

100 — 51 — 9 — 2½ — 1072

5360

stup. 5/	268
4/	214 — 8
1/	53 — 12
pen. 2/	6 — 14
1/	2 — 4 — 10½

551 | 63 — 6 — 10½

20

12 | 66

10 | 66

3

200

300

Facit 551. guld. 12. stup. 10½ pen.

53. Als 7 Ellen koste 15. B. 6; 8. ende 9. B. 3. pr 300
 deel weerd, als 12. Ellen: Wat zullen beloopt
 34567 B. als men toe heeft 5. B. ten 100.

$$7 \text{ --- } 15 \text{ --- } 6 \frac{1}{2} \text{ --- } 12$$

$$18 \frac{1}{6} \text{ --- } 4$$

$$9 \text{ --- } 6 \text{ --- } 4$$

$$7 \frac{1}{2} \text{ --- } 100$$

$$9 \text{ --- } 1 \text{ --- } 6 \text{ --- } 7 \frac{1}{2} \text{ --- } 100$$

$$13 \text{ --- } 6 \text{ --- } 2 \frac{1}{2} \text{ --- } 10$$

$$13 \text{ --- } 6 \text{ --- } 2 \frac{1}{2} \text{ --- } 10$$

$$13 \frac{1}{2} \text{ --- } 1 \text{ --- } 10 \frac{1}{2}$$

$$105 \text{ --- } 14 \text{ --- } 15 \text{ --- } 9 \frac{1}{2} \text{ --- } 34567$$

$$138268$$

$$17283 \text{ --- } 10$$

$$8641 \text{ --- } 15$$

$$1118 \text{ --- } 7$$

$$864 \text{ --- } 3 \text{ --- } 6$$

$$432 \text{ --- } 1 \text{ --- } 9$$

$$111 \text{ --- } 6 \text{ --- } 7$$

$$20 \text{ --- } 11 \text{ --- } 6 \frac{1}{2}$$

$$6 \text{ --- } 17 \text{ --- } 2 \frac{1}{2}$$

$$2 \text{ --- } 5 \text{ --- } 8 \frac{1}{2}$$

63. Deelen.

$$511189 \text{ --- } 4 \text{ --- } 7 \frac{1}{2}$$

$$73027 \text{ --- } 0 \text{ --- } 7 \frac{1}{2}$$

$$14605 \text{ --- } 8 \text{ --- } 1 \frac{1}{2}$$

$$4868 \text{ --- } 9 \text{ --- } 4 \frac{1}{2}$$

Part 4868. L. 9. B. --- 4 $\frac{1}{2}$ 8.

Regel van drien

54. Zoo men betaelt vooz 13. Mudden 28. guld.
10. stu. zoo heeft men toe 9 Mudden int 160. hoe
veel sal men dan betalen vooz 1600 Mudden.

Mud. guld. stup. Mud.

13 — 28 — 10 — 91

13/ — — — 17 —

1 199 — 10 7

Mud. guld. stup. Mud.

160 — 199 — 10 — 1600

—————/4

798 — 0

—————/4

Facit guld. 3192 — 0

55. Een en koopt 6. Balen Wolle/ wegende 476.
412. 456. 446. 444. 431. lb. tot 11. stu. 12. pen. 't lb/
dies heeft hy 10 lb. haet te 100. hoe veel betaelt hy

lb. stu. pen. lb. 476

1 — 11 — 12 — 100 412

—————/10 456

117 — 8 446

—————/10 444

117 5 — 0 431

lb. — — — — —

110 — 58 — 15 — 2665 lb.

—————/ 58

21320

13325

stup. 10/ 1332 — 10

5/ 666 — 5

—————

156568 — 15

10/ — — — — —

15656 — 17 — 8

11/ — — — — —

Facit guld. 1423 — 7 — 0. 11 pen.

56. Zoo

56. Zoo men koopt 2. Balen Peper / wegende
324.356 lb. Tara 16.14. lb. 't lb. tot 6 lb. 7½ & mits
toe hebbende 5 lb. in 't 100. Hoe veel beloopt.

lb. lb. 8. lb.

1 — 6 — 7½ — 95

lb. 5/ 23 — 15

1/ 4 — 15

6/ 2 — 7 — 6

1 — 1/ 7 — 11

1/ 2 — 7½

324 16

356 14

680 30

30

100 — 31 — 8 — 0½ — 65½

I 188 — 8 — 4 6½

15 — 14 — 0½

Facit L. 204 — 2 — 4½ 8.

57. Het kocht eens eenen Man, een tonne vol lang
garen,

Waer in dat (zoo men zeyd) acht hondert Boskens
waren,

Elk zeshien loodē zwaer, noch negen hondert van
Veerthien lood elkē Bos, drie hondert noch daer an
Die vierentwintig lood elk hebben moeten wegen;
Voor yegelyken Bos, belooft hy wel ter degen,
Twintig stuyvers end een, twaef penningen, en
noch

Vyf achtste deelen net; rædt nu end' reket doch
Hadd' desen Man gegaen by 't pond dit garē koopē,
Hoe veel zoud' voor het pond, de Somme juyft be-
loopen?

Regel van drien in Practica.

800	900	300	
16	14	24	bef. g. st. pen. bos.
<u> </u>	<u> </u>	<u> </u>	1-1-1-12-2000
12800	12600	7200	100
12600			50
7200			25
<u> </u>			13 - 2 - 8
32600	Loot.		15 - 10
			<u> </u>
			2178-18-2

- Loot. guld. staph. pen. Loot.

32600--2178--18--2--32

 78

17431--5--0

 14

69725--0--0

2/

34862--10

163/

guld. 2 | 13--17 9 1/2

20

staph. 2 | 57

471

pen. 12 | 41

246

240

 68 1/2

 163 1/2

Facit 2. guld. 2. staph. 12. pen.

Rekeninge voor

Kassiers.

58. Eenen Kassier ont-	481	
fangt 481. Kroonen tot	<u> </u>	/6
6. 8. 8. Hoe veel L .	2886	
zijn dat.	4/ 160	4
	4/ 160	4
	<u> </u>	
3/ <u>481</u>	320/6	8
160 -- 6 -- 8		

Facit L 160 -- 6 -- 8

59. Zoo den G . gulden	523	
doet 28 stupb. Hoe veel	104	12
K . gulden van 20. stup.	104	12
zullen doe 523. G . gul-	<u> </u>	
dens.	Facit K . guld.	732 -- 4 stup.

60. Eenen Philippus	643	10
Daelder geld. 51. stup-	643	10
bers. Hoe veel gulden	321	15
zijn dan 643½ Philips	32	3 -- 8
Daelders.	<u> </u>	
	Guld. 1640	18 -- 8

61. Men teld 8. klupten	8	
door eenen hoop / ende	8	86
een klupt doet 2½ guld.	2	688
Hoe veel doen dan 86,	<u> </u>	<u> </u>
hoopen.	18	fa. 1548. gul.

Rekeninge voor Kassiers.

62. Zoo den Angelot doet 5. gulden 8. stupb.
Hoe veel £ zonder dan in 789. Angelotten.

789
<hr/>
394 — 10
263 — 0
52 — 12
<hr/>

Facit £ 710 — 2 s.

63. Eenem Kassier ontfangt 93. Kroonen tot 63 stupbers/ ende 78. Pistoletten tot 3. gulden/ met 125. Rijr-daelders tot 46. stupbers/ hoe veel guldens zijn dat al te samen.

<table style="margin-left: auto; margin-right: 0;"> <tr><td>93</td></tr> <tr><td><hr/></td></tr> <tr><td>279 — 13</td></tr> <tr><td>9 — 6</td></tr> <tr><td>4 — 13</td></tr> <tr><td><hr/></td></tr> <tr><td>292 — 19</td></tr> <tr><td>125</td></tr> <tr><td><hr/></td></tr> <tr><td>250</td></tr> <tr><td>31 — 5</td></tr> <tr><td>6 — 5</td></tr> <tr><td><hr/></td></tr> <tr><td>287 — 10</td></tr> </table>	93	<hr/>	279 — 13	9 — 6	4 — 13	<hr/>	292 — 19	125	<hr/>	250	31 — 5	6 — 5	<hr/>	287 — 10	<table style="margin-left: auto; margin-right: 0;"> <tr><td>78</td></tr> <tr><td><hr/></td></tr> <tr><td>234 — 13</td></tr> <tr><td>234</td></tr> <tr><td><hr/></td></tr> <tr><td>292 — 19</td></tr> <tr><td>234 — 0</td></tr> <tr><td>287 — 10</td></tr> <tr><td><hr/></td></tr> <tr><td>gut, 814 — 9 stu.</td></tr> </table>	78	<hr/>	234 — 13	234	<hr/>	292 — 19	234 — 0	287 — 10	<hr/>	gut, 814 — 9 stu.
93																									
<hr/>																									
279 — 13																									
9 — 6																									
4 — 13																									
<hr/>																									
292 — 19																									
125																									
<hr/>																									
250																									
31 — 5																									
6 — 5																									
<hr/>																									
287 — 10																									
78																									
<hr/>																									
234 — 13																									
234																									
<hr/>																									
292 — 19																									
234 — 0																									
287 — 10																									
<hr/>																									
gut, 814 — 9 stu.																									

64. Zoo een kroone doet 6. s. 8. d. Hoe veel heeft mender dan voor 160. £ 6. s. 8. d.

160 — 6 — 8
20
<hr/>
3206
12
<hr/>
3848 s. 8 d.
8/
<hr/>
Facit 481 Kroonen.
8 nders

Anders.

160; 1002; gedivideert.

48 kroonen.

65. 732 gulden 4 stuph.
 Hoe veel Gout-guldens
 van 28 stuph. zijn dat?

732 — 4
 20

14644

71

2092

41

Facit 523 Gout-guld.

66. Hoe veel Philips daeld. van 51 stup. heeft
 men 1640 guld. 18 $\frac{1}{2}$ stuph.

1640 — 18 $\frac{1}{2}$

/20

32818

/2

65637

171

3861

61

Facit 643 $\frac{1}{2}$ Philips-daeld.

67. Hoe veel Angelotten
 van 5. gulden 8. stuph.
 heeft men 710. f.
 2.ß.

710 — 2

— /20

5 — 8

14202

20

— /6

85212

108

121 — 8

7101

91

Facit 789 Angelottē.

Rekeninge voor Kassiers

68. Een en Beael van acht
ten doet 45. stupbers / ende
men legher 8. in eenen
hoop. Hoe veel hoopen
heeft men dan voor 1548.
gulden?

	8		
	2	5	
	16	6	1548
	2		258
	18	3	86

Facit 86 hoopen.

69. Een en Kassier moet ontfangen 814 guld.
9. stupbers / 300 telt men hem 93 kroonen tot 63.
stupbers / 125. Rijx-daelders tot 46. stupbers /
ende 78. Distoletten / maer tot hoe veel / als hy
daer mede zijn volle somme heeft?

93 Kroonen.	125 Rijx-daeld.
279	250
9 ——— 6	31 ——— 5
4 ——— 13	6 ——— 5
292 ——— 19	287 ——— 10
	292 ——— 19
	580 ——— 9

814	9
8 — 7	9
580	9
234	0 voor 78.
13 /	
18	
6 /	
3	

Facit tot 3 gulden.

70. Een en Beael doet 11½ 8. ende 4 3 ginder in een
wozp: hoe veel guld. zijn dan 248 wozen?

20/ 448

2½/ 31

Facit 279 guldens.

71. Hoe veel doen 1234
wozen dobbel stupbers/
4. stukken int woze.

1234

246 — 16

246 — 16

Facit guld. 493. — 12

72. 780 Wozen Rupters-Blanken/ doende elk
7 stupbers ende 5 int woze: Hoe veel beloopt?

780

stu. 4/ 156

9

9/

4

17

8

Facit gul. 170 — 12 — 8 pen.

73. Hoe veel wozen dobbel stupbers van 4
stukken int woze heeft men 493 gulden 12.
stupbers?

493

12

20

9872

8/

Facit 1234 wozen.

Rekeninge voor Kassiers.

74. Hoe veel worpen
 Realen tot $11\frac{1}{2}$ 8. 't stuk/
 ende 4 stukken in 't worp
 heeft men voor 279.
 guldens. 279 per $11\frac{1}{2}$ 8
 2232
 $9/$
 Facit 248 worpen.

75. Hoe veel worpen Ruppers Blanken tot 7
 stuivers 't stuk/ ende 5 stukken in 't worp/ heeft
 men voor 170 gulden 12 stuivers 8 pen.
 $170 - 12\frac{1}{2}$
 20

$3412\frac{1}{2}$
 27300
 $5/$
 Facit 780 worpen.

76. Hoe veel belopen
 1000. Engelsche 8. tot
 10 stuivers / met 2 ten
 100 baet
 $1000 - 102\frac{1}{2} - 1000$
 10
 $2/$
 Facit 10 gul.

77. Als 1000. Engel-
 sche 8. met 2. ten
 baet/ belopen 510 gul.
 Hoe veel gheld den 8?
 $1000 - 102\frac{1}{2} - 1000$
 10
 $1020 - 510 - 1$

$2\frac{1}{2} - 1 - 1$
 Facit 10 stuivers.

78. Een

78. Een en koopman moet ontfangen 450 guld.
 Zoo telmen hem 120 Rjr-daelers tot 46 stup.
 ende de reste in gouden Konings-daelers tot 55
 stupbers / die maer wierd en zijn 54 stupbers /
 Hoe veel verliest hy dan ?

$$\begin{array}{r}
 120 \text{ R. daeld.} \quad 450 \\
 120 \quad \quad \quad 276 \\
 \underline{36} \quad \quad \quad \underline{\hspace{1cm}} \quad \quad \quad 3\frac{1}{2} \text{ guld.} \\
 174 \\
 \underline{276} \quad \quad \quad \underline{4/} \quad \quad \quad 11 \\
 696 \\
 11/ \quad \quad \quad \underline{\hspace{1cm}} \quad \quad \quad 4
 \end{array}$$

63 $\frac{1}{2}$ Konings-dael. daer
 hy op elk een stupber ver-
 lieft / 't welk is 3. guldens
 3 $\frac{1}{2}$ stupbers.

Facit 3. guld. 3 $\frac{1}{2}$ stupbers.

79. Een en ontfangt 120 Rjr-daelers tot 46.
 stupbers / ende voort gouden Konings-daelers
 tot 55 stupb. die maer 54 stupbers wierd en zijn /
 300 verliest hy 3 gul. 3 $\frac{1}{2}$ stupbers / Hoe veel moet
 hy dan ontfangen ?

$$\begin{array}{r}
 120 \\
 120 \quad \quad \quad 63\frac{1}{2} \\
 \underline{36} \quad \quad \quad \underline{\hspace{1cm}} / 11 \quad \quad \quad 2\frac{1}{2} \\
 276 \quad \quad \quad 696 \quad \quad \quad \underline{\hspace{1cm}} \\
 \quad \quad \quad 4/ \quad \quad \quad \underline{\hspace{1cm}} \quad \quad \quad 11 \\
 \quad \quad \quad 174 \quad \quad \quad \underline{\hspace{1cm}} \\
 \quad \quad \quad 276 \quad \quad \quad \underline{\hspace{1cm}} \quad \quad \quad 4
 \end{array}$$

Facit 450 guldens.

Verkeerden Regel

Regula de Tri Conversa,

Dat is/

Verkeerden Regel van Drien.

In den Regel van Drien hebt gy ter rechterhand,
Gestelt u vraeg' altijd, maer hier word u geleert
Ter linker hand de vraeg' altijd te stellen, want
Daerom word dit genaemt, Regel van Drien ver-
keert.

1. Eenem mantel makende / nam ik daer toe $3\frac{1}{2}$
Ellen Laken / byet $2\frac{1}{2}$ Ellen / den zelven Mantel
voederde ik met Waep die byet was $1\frac{1}{2}$ Ellen/
Hoe veel Ellen des zelven Waeps behoeftde mi
om den mantel te volvoederen ?

$$1\frac{1}{2} \text{ — } 3\frac{1}{2} \text{ — } 2\frac{1}{2}$$

—————

$$15 \text{ — } 7 \text{ — } 9$$

8 | 3

1 | 8

4 | Ellen.

Facit $4\frac{1}{2}$ Ellen.

2. Zoo men tot eenem Mantel neemt $3\frac{1}{2}$ Ellen
Lakens / dat byet is $2\frac{1}{2}$ ellen / ende offi den zelven
te volvoederen $4\frac{1}{2}$ Ellen Waep / Hoe breed moet
dan den zelven Waep wezen ?

$$4\frac{1}{2} \text{ — } 2\frac{1}{2} \text{ — } 3\frac{1}{2}$$

Facit $1\frac{1}{2}$ Ellen.

3. Als 7 Werk-lieden maken een Hups binnen
11 weken 2 dagen / In hoe lange zullen 't zelve
Hups maken 17 Werk-lieden / al een kloek wer-
kende / elke weke woxt gerekent 6 werkdagen ?

$$17 \text{ ————— } 11 \text{ ————— } 2 \text{ ————— } 7$$

Facit in 4. weken 4. dagen.

4. Ist dat 17 Werk-lieden een Hups konnen
maken in 4. weken 4. dagen / Hoe lange zullen
daer ober werken 7 der zelve Werk-lieden ?

$$7 \text{ ————— } 4 \text{ ————— } 4 \text{ ————— } 17$$

Facit 11. week en 2 dagen.

5. Eenem Man leent my 256 gulden voer 9
maenden / Hoe lange zal ik hem wederomme le-
nen 49 L. om dese welbaed te vergelden ?

$$294 \text{ ————— } 9 \text{ ————— } 256$$

Facit 7 $\frac{1}{2}$ maend.

6. Zoo pement my leent 49 L. voer 7 $\frac{1}{2}$ maend.
voer hoe lange zal ik hem weder leenen 256 gul.

$$256 \text{ — } 7\frac{1}{2} \text{ — } 294$$

Facit 9 maenden.

7. Zoo ik mijnen Vriend leene 49 L. voer 7 $\frac{1}{2}$
maenden tijds / om te vergelden een leeninge die
hy my gedaen heeft voer 9 maenden tijds : Van
hoe veel gelts was de zelve ?

$$9 \text{ — } 49 \text{ — } 7\frac{1}{2}$$

Facit 42 L. 13 S. 48.

Verkeerden Regel

8. Doen men de Rogge 'tlaft zevenmael vijf pond groot

Betaeld heeft, gaf men voor elf grooten, zes pond brood :

Als dan den Rogge gelt hondert Gout-guldens even,

Hoe veel pond broods aldan, zal men voor dat gelt geven ?

$$100 \text{ ————— } 6 \text{ ————— } 150$$

Facit 9. W.

9. Als den Rogge gelt 100 G. guld. 't Laft / zoo koopt men voor 11 8. 9 W. broods : Hoe veel pond broods zal men hebben voor 't zelve gelt / als den Rogge opslaende / gelt 150 G. guldens ?

$$150 \text{ ————— } 9 \text{ ————— } 100$$

Facit 6 W.

10. Zoo in een Stad zijn 294 Menschen / die victuaillieert syn voor 3 Jaer ende 7 Maendē / ende dat daer terstont upt. trekken 120. Menschen : Hoe veel tijds zullen de blyvende daer by leben ?

$$174 \text{ ————— } 3\frac{1}{2} \text{ ————— } 294$$

Facit 6 $\frac{1}{2}$ Jaer / of 6 Jaer 0 $\frac{1}{2}$ Ma.

11. Ist dat in de Hollantsche Blote uptbarend Anno 1599 in May / geordonneert zijn te baren 294 Soldaten / ende datze victuaillie hebben voor 3 Jaer 7 Maenden / Hoe veel zullen der zelve Soldaten moeten t'huys blyven op dat d'an- der kost hebben voor 6 $\frac{1}{2}$ Jaer ?

$$6\frac{1}{2} \text{ ————— } 294 \text{ ————— } 3\frac{1}{2}$$

komt 174 van 294.

Facit 120.

12. Eenem Man/ hebbende dagelijc aen zyn ta-
fel 36 personen/ is voorszien van kost vooz een ge-
heel Jaer: Zoo het dan gebuert / dat hy ten 6
maenden 14 van zyn Tafeliere quijt wort: Hoe
veel tyd zal dan zynen kost te langer dueren.

36

14

24 ——— 6 ——— 14

Facit 31½ Maenden.

13. Als 36 Menschen/ kost hebben vooz een
Jaer. Hoe veel moetender ten 6 Maenden weg
gaen/ op dat de reste met den zelfe kost 31½ maen-
den te langer leven & wel verstaende / datze elk al
even veel moeten eten.

6

31½

21 ——— 36 ——— 6

Komt 22. van 36. Facit 14 Menschen.

14. Yemand moet geven my twaelf pond in een
half jaer,

End' ik hem dertig pond in Maendē acht daer naer.
Zoo hy my komt mijn geld in maendē vier betalen,
Wanneer zal hy zyn geld van my dan moeten halen?

30 ——— 2 ——— 12 | komt;

14

10½

2

13½

Facit in 13½ Maenden.

Verkeerden Regel

15. A. is B. schuldig 180 guldens / te betalen in 14 maenden / ende B. is A. schuldig 72 guldens / te betalen binnen zes maenden / 300 A. zijn schuld betalen wil / als 13½ maenden verlopen zijn. Hoe veel te vroeger moet dan B. zijn schuld betalen?

$$72 \text{ ————— } \frac{1}{2} \text{ ————— } 180$$

Facit 2 Maenden.

16. Zoo den Rijk-daelder doet 46 stupb. ende den Philips-daelder 51 stupbers. Hoe veel Philips-daelbers zal men dan hebben voor 1597 Rijk-daelbers?

$$51 \text{ ————— } 1597 \text{ ————— } 46$$

Facit 1440½ Philips-daelbers.

17. Een Philips-daelder doet 8 B. 6 g. ende voor 1440½ Philips-daelbers heeft men 1597 Rijk-daeld. Hoe veel stupb. zijn der dan in eenen Rijk-daelder?

$$1597 \text{ ————— } 51 \text{ ————— } 1440\frac{1}{2}$$

Facit 46 stupbers.

18. Hoe veel Rijxdaeld. tot 46 stu. zal men hebben voor 1440½ Philips-daelbers / tot 51 stupb.

Facit 1597 Rijk-daelbers.

19. Een koopt / om hem te verkleeden / 24 Ellen Laecken / dat breed is 3 Ellen / 't welk nat gemaakt zijnde / krimt in 4 Ell. langde ½ Ell. ende in 2 Ell. breedde ½ Ell. daer toe koopt hy voeder-laken / dat in 't nat maken krimpt / in 3 Ell. langde ½ Ell. en in een Ell. breedde ½ Ell. Zoo hy na 't nat maken aen Laecken ende voeder gelijk opt komt / ende 't voeder-laken breed was 2 Ellen. Hoe veel Ellen heeft hyer af gekocht,

4	—	3½	—	24	21
2	—	1½	—	3	2½
1	—	1	—	2	1½
1½	—	21	—	2½	komt 30
2½	—	3	—	30	
Facit 33½ Ellen.					

20. Een en koopt Laken / dat breed is 3 Ell. welk in 't nat maken krimpt / in 4 Ell. langde / 1 Ell. ende in 2 Ell. breedde; Ell. Daer na koopt hy 3 ¾ Ell. ander Laken / breed 2 Ell. dat in 't nat maken krimpt / in 3 Ell. langde; Ell. ende in een Ell. breedde; Ell. Zoo dan dit Laken / beyde nat gemaakt (over langde ende breedde) een veel bestrekken mag. Hoe veel Ell. kocht hy dan van 't eerste Laken.

Facit 24 Ellen.

Dobbelen Regel,

Oft

Regel van Vyven.

Twée Regelen van Drien te zamen zyn gestelt, In dezen Regel klaar, dus zynen naem befaemt, Den Regel dobbel is: want elk weet ongequelt, Dat twee in een vervaet, moet dobbel zyn gement.

Dobbelen Regel

Den Dobbelen Regel (anders.gezept) den Regel van Opven / heeft vyf bekende getallen / daer duer men het zeste (onbekende) zoekt / welke 5 getallen krups-wijs staende / ende de twee boozste t'zamen gemultipliceert / daer nae ook bepde d'achterste/ende 't gene midden in't krups staet / daer tusschen gestelt / is eenen rechten Regel van Dzien.

1. Zoo 4 Zilversmits / in 12 dagen maken 96 Schalen. Hoe veel Schalen zullen van 23 Zilvermits maken in 29 dagen?

$$\begin{array}{r}
 \begin{array}{cc} 4 & \left. \vphantom{\begin{array}{c} 4 \\ 12 \end{array}} \right\} 96 \\ 12 & \end{array} & \begin{array}{cc} \left. \vphantom{\begin{array}{c} 23 \\ 29 \end{array}} \right\} 23 \\ & 29 \end{array} \\
 \hline
 48 - 96 - 667 \\
 \hline
 1 - 2
 \end{array}$$

Facit 1334 Schalen.

Anders / duer 2 Regelen van Dzien.

$$\begin{array}{r}
 4 \text{ — } 96 \text{ — } 23 \quad | \quad 552 \\
 12 \text{ — } 552 \text{ — } 29 \quad |
 \end{array}$$

Facit als boven.

2. Zoo men geeft voor eenen Centner 30 Mijlen weegs te voeren / 1 fl. 6½ g. Wat zal men geven voor 492 Centner te voeren 56 mijlen?

$$\begin{array}{r} 1 \\ 30 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 1 \\ 30 \end{array}} \right\} 1 \text{ --- } 6 \left. \vphantom{\begin{array}{r} 1 \\ 30 \end{array}} \right\} \begin{array}{r} 492 \\ 56 \end{array}$$

$$60 \text{ --- } 37 \text{ --- } 27552$$

Facit 70 $\text{L. } 15 \text{ B. } 10 \frac{1}{2} \text{ S.}$

3. Drie Arbeiders winnē in acht dagen 21 gu.
12 stuyb. Wat zullen in zulker poegen winnen
24 Arbeiders in 49 dagen?

$$\begin{array}{r} 3 \\ 8 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 3 \\ 8 \end{array}} \right\} 21 \text{ --- } 12 \left. \vphantom{\begin{array}{r} 3 \\ 8 \end{array}} \right\} \begin{array}{r} 24 \\ 49 \end{array}$$

$$24 \text{ --- } 21 \text{ --- } 12 \text{ --- } 1176$$

Facit 1058 guld. 8 stuyb.

4. Zo haerder 12. in 12 $\frac{1}{2}$ dagen konnen maken
twee hupzen. Hoe veel hupsen zullen 24 maken in
34 $\frac{1}{2}$ dagen?

$$\begin{array}{r} 12 \\ 12 \frac{1}{2} \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 12 \\ 12 \frac{1}{2} \end{array}} \right\} 2 \left. \vphantom{\begin{array}{r} 12 \\ 12 \frac{1}{2} \end{array}} \right\} \begin{array}{r} 24 \\ 34 \frac{1}{2} \end{array}$$

Facit 11 Hupsen.

5. Zoo men met 165 L. in 7 Maenden wint
4 L. Hoe veel zal men met 1000 L. winnen in
18 Maenden?

$$\begin{array}{r} 165 \\ 7 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 165 \\ 7 \end{array}} \right\} 4 \left. \vphantom{\begin{array}{r} 165 \\ 7 \end{array}} \right\} \begin{array}{r} 1000 \\ 18 \end{array}$$

Facit 66 $\text{L. } 4 \text{ B. } 8 \frac{1}{2} \text{ S.}$

Dobbelen Regel

6. Als 365 $\frac{1}{2}$ gulden / winnen in 3 $\frac{1}{2}$ maenden 17 $\frac{1}{2}$ gulden. Wat zullen dan winnen 100 gul. in 12 Maenden?

$$\begin{array}{r} 365\frac{1}{2} \\ 3\frac{1}{2} \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 365\frac{1}{2} \\ 3\frac{1}{2} \end{array}} \right\} 17\frac{1}{2} \left\{ \begin{array}{r} 100 \\ 12 \end{array} \right.$$

Facit 17 guld. 4 st. 6 $\frac{1}{2}$ pen.

7. Een en neemt aen te voeren 37896 fl. 96 Mijlen weegs voor 440 gulden / half wege zynde ende hem boelende te zwaer geladen / 300 huert hy eenen die hy oplegt 9474 fl. hem belovende daer voor te geve / 300 veel als hy zelve daer voor hebben zoude / op 300 veel weg. Hoe veel ontfangt dan elk voor loon?

$$\begin{array}{r} 37896 \\ 96 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 37896 \\ 96 \end{array}} \right\} 440 \left\{ \begin{array}{r} 28422 \\ 48 \end{array} \right. \left| \begin{array}{l} 165 \text{ guld.} \\ 2/ \end{array} \right. \begin{array}{r} 440 \\ 220 \\ 165 \\ \hline 385 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 37896 \\ 96 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 37896 \\ 96 \end{array}} \right\} 440 \left\{ \begin{array}{r} 9474 \\ 48 \end{array} \right. \left| \begin{array}{l} 55 \text{ guld.} \\ - \end{array} \right. \begin{array}{r} 385 \end{array}$$

Facit $\left\{ \begin{array}{l} 385 \text{ Gulden den eersten.} \\ 55 \text{ Gulden den tweeden.} \end{array} \right.$

Of zoekt slechts wat den gehuerden komt / ende trekt dat van de gantsche vracht / de reste is voor den eersten.

8. Een Schipper geladen hebbende 360 last Rogge om te voeren 175 Mijlen voor 10 Rijdaelders 't last / zo ontsaecht hy 80 last in een ander Schip / als hy gebaren heeft 50 mijlen / overmits hy hem te zwaer geladen voelt tegen den aenstaenden

staenden stozm/300 hy dan met de reste 3pn baert
voldoet/wat beloopt zijn vracht?

$$\begin{array}{r} 175 \quad 1 - 10 - 360 \mid 3600 \\ \underline{50} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 125 \quad 1 \} \\ 175 \quad 10 \} \text{ komt } 571\frac{1}{2} \\ 3600 \\ \underline{571\frac{1}{2}} \end{array}$$

Facit 3028; Rijr-daelbers.

9. Eens eenē Voerman zou dertig en acht quintalen
Tienmael twaelf mijlē weegs my voeren, dies ik net
Voor yeder hondert pond vijf guldens zou betalen;
Nu nebbende gevoert twaelf mijlen zonder falen,
Leyd' hy acht hondert af door quaden wegs belet,
Na dertig mijlen hy tien hondert weer opzet,
Voldoende synen weg die eerst hy zoude varen;
Ik gaf hem twaelf pond groot: Wat moet ik geven
bet,

Om zynē loon voldoen? wilt grondich my verklaren.

$$\begin{array}{r} 1 \quad \} \quad \{ \begin{array}{l} 38 \\ 12 \end{array} \mid 19 \text{ gul.} \\ 120 \quad \} \quad \{ \end{array} \quad \begin{array}{r} 19 \text{ — } 0 \\ 37 \text{ — } 10 \\ 130 \text{ — } 0 \\ \hline 186 \text{ — } 10 \\ 72 \text{ — } 0 \\ \hline 114 \text{ — } 10 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \quad \} \quad \{ \begin{array}{l} 30 \\ 30 \end{array} \mid 37\frac{1}{2} \text{ gul.} \\ 120 \quad \} \quad \{ \end{array} \quad \begin{array}{r} 186 \text{ — } 10 \\ 6 \text{ — } \\ 31 \text{ — } 1 \text{ — } 8 \\ 12 \text{ — } 0 \text{ — } \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \quad \} \quad \{ \begin{array}{l} 40 \\ 78 \end{array} \mid 130 \text{ gul.} \\ 120 \quad \} \quad \{ \end{array} \quad \begin{array}{r} 186 \text{ — } 10 \\ 19 \text{ — } 1 \text{ — } 8 \end{array}$$

Facit 19 £. 1 B. 8 s. of 114 gul. 10 stuy.

Gecompozeerden dob- belen Regel.

**Te zamen is gevoegt hier eenen rechten
Regel van Drien, met eenen omgekeert,
Dies zijnen naem met recht mag zijn geleert.
Gecompozeert end' Dobbel om t' aenhechten.**

**Krupp-wijse op den regel gestelt zijnde/ als in
den Dobbelen regel / multiplicceert het onderste
achter getal / met het bovenste vooz getal / daer
van komt u achter getal / dan multiplicceert het
onderste vooz getal / met het bovenste achter ge-
tal / daer van komt u vooz getal / 't middelste
blijft in de middel.**

Onderscheyd des Dobbelen ende Gecompozeerden.

**Gelyk in den Dobbelen regel gebzaegt wort
nae 't werk ofte gewin / alzo wort in den Ge-
compozeerden gebzaegt na 'twerkende ofte win-
nende/ ofte ook na den tijd.**

**Wanneer gebzaegt wort na 't werkende ofte
winnende/ zoo stelt den tijd boven/ aen beyde zij-
den/ende doet als voozen geleert is.**

**Wanneer gebzaegt wort na den tijd / zoo stelt
het werkende boven/ aen beyde zijden / ende doet
dan ook als voozschrijven.**

**Wanneer men vraegt na 't gene dat werk of wint,
Stelt boven aen, aen beyde zijden tijt :
Maer zoeder wort na tijd gevraegt, verzin
Te stellen daer 't geen' werkt of doet profijt,**

1. Zoo 4 Dzinckers in 12 uren dzincken 96 pot-
ten Bier / Hoe veel Dzinckers zullen dan in 29
uren dzincken 1334 potten?

$$\begin{array}{r}
 12 \quad \left. \vphantom{\begin{array}{c} 12 \\ 96 \end{array}} \right\} 4 \left\{ \begin{array}{c} 29 \\ 1334 \end{array} \right. \quad \begin{array}{c} 8 \ 3 \ 8 \\ 8 \ 4 \ 8 \ 3 \ 2 \\ 2 \ 8 \ 8 \ 4 \ 4 \\ 2 \ 8 \ 8 \end{array} \quad \left| \quad 23 \text{ Dzinckers.} \right. \\
 \hline
 2784 - 4 = 16008 \\
 \hline
 4 \\
 \hline
 64032 \\
 \text{Facit 23 Dzinckers.}
 \end{array}$$

2. Als 4 Webers werken in 12 dagen 96 Ellen :
In hoe lange zullen dan 23 webers werke 1334
Ellen?

$$\begin{array}{r}
 4 \quad \left. \vphantom{\begin{array}{c} 4 \\ 96 \end{array}} \right\} 12 \left\{ \begin{array}{c} 23 \\ 1334 \end{array} \right. \quad \begin{array}{c} 1 \ 8 \ 8 \ 2 \\ 8 \ 4 \ 8 \ 3 \ 2 \\ 2 \ 2 \ 8 \ 8 \ 8 \\ 2 \ 2 \ 8 \end{array} \quad \left| \quad 29 \text{ dagen} \right. \\
 \hline
 2208 - 12 = 5336 \\
 \hline
 12 \\
 \hline
 64032 \\
 \text{Facit in 29 dagen.}
 \end{array}$$

3. Zoo men geeft van 100 fl. 1/2 ser te boeren 30
mijlen weegs 9 stup. 4 pen. Hoe veel fl. zal men
geboert hebben voor 424 guld. 1 1/2 stup. 56 mij-
len weegs?

$$\begin{array}{r}
 30 \quad \left. \vphantom{\begin{array}{c} 30 \\ 9\frac{1}{2} \end{array}} \right\} 100 \left\{ \begin{array}{c} 56 \\ 849\frac{1}{2} \end{array} \right. \quad \left| \quad \text{Facit 49200 fl.} \right. \\
 9\frac{1}{2}
 \end{array}$$

Gecompozeerden

4. Zoo een Schippond word geboert door 9 st.
4 pen. 30 Mijlen weegs/ Hoe veel Mijlen zullen
dan 492 schip w. geboert worden door 424 guld.
15 stupbers/ 3½ pen.

$$\begin{array}{r} 1 \\ 9\frac{1}{2} \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 1 \\ 9\frac{1}{2} \end{array}} \right\} 30 \left\{ \begin{array}{r} 492 \\ 8495\frac{1}{2} \end{array} \right.$$

Facit 56 Mijlen.

5. Als drie werkluyden kloek wel winnen in acht
dagen,

Drie zeven ponden , met twaelf schellingen daer
by :

Hoe vele zullen dan (in zeven weken vry,

Elk zeven dagen lang) voor winste mede dragen,

Duyft vijftig pond end' acht , daer by tot haer be-
hagen,

Acht mael twaelf grooten net : Ik vraeg't, antwoord
dan my.

$$\begin{array}{r} 8 \\ 21 - 12 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 8 \\ 21 - 12 \end{array}} \right\} 3 \left\{ \begin{array}{r} 49 \\ 1058 - 8 \end{array} \right.$$

Facit 24 Werk-lieden.

6. Zoo 3 Kleermakers winnen 21 gulden 12 st.
in 8 dagen. In hoe lange zullen 24 Kleermakers
winnen 1058 guldens 8 stupbers ?

$$\begin{array}{r} 3 \\ 21 - 12 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 3 \\ 21 - 12 \end{array}} \right\} 8 \left\{ \begin{array}{r} 24 \\ 1058 - 8 \end{array} \right.$$

Facit in 49 dagen.

7. Zoo 12 Kiste-makers beschieten 2 Kamers
in $12\frac{1}{2}$ dagen. Hoe veel Kiste-makers zullen dan
11 Kamers beschieten in $34\frac{1}{2}$ dagen?

$$\begin{array}{cc} 12\frac{1}{2} & \left\{ \begin{array}{l} 12 \\ 2 \end{array} \right. \\ & \left\{ \begin{array}{l} 34\frac{1}{2} \\ 11 \end{array} \right. \end{array}$$

Facit 24 Kistemakers.

8. Francisco Metselaer, die konde met elf knechten,

In dagen twaelf end' half, twee huysen gantsch op-
rechten,

Zoo hy nu boven die, twaelf knechten noch aenna-
me,

(In't werk al even kloek) in wat tijd zouden zy,

Te zamen (wild dat net nu eens uytleggen my)

Elf huysen maken gantsch, als werkers kloek be-
quame.

$$\begin{array}{cc} 12 & \left\{ \begin{array}{l} 12\frac{1}{2} \\ 2 \end{array} \right. \\ & \left\{ \begin{array}{l} 24 \\ 11 \end{array} \right. \end{array}$$

Facit in $34\frac{1}{2}$ dagen.

9. Zoo men met 165 guldens winst in 7 Maen-
den $4\frac{1}{2}$ guldens. Met hoe veel guldens zal mē dan
in 18 maenden winnen 66 guld. 4 stu. $8\frac{1}{2}$ pen.

$$\begin{array}{cc} 7 & \left\{ \begin{array}{l} 165 \\ 4-5 \end{array} \right. \\ & \left\{ \begin{array}{l} 18 \\ 66-4-8\frac{1}{2} \end{array} \right. \end{array}$$

Facit met 1000 guldens.

Gecompozeerden

10. Zoo men vooz 165 £ . te bezigt 7 maanden/
geeft 4 $\frac{1}{2}$ £ . Hoe lange zal men van 1000 £ . bezig-
gen/ vooz 66 £ . 4 fl . 8 $\frac{1}{2}$ d .

$$\begin{array}{r} 165 \\ 4 - 5 \end{array} \} 7 \left\{ \begin{array}{r} 1000 \\ 66 - 4 - 8 \frac{1}{2} \end{array} \right.$$

Facit 18 Maenden.

11. Vooz 365 gulden 16 stupvers 10 $\frac{1}{2}$ penning-
gen geeft men in 3 $\frac{1}{2}$ maanden 17 gulden 10 stup-
vers: Vooz hoe veel gulden zal men dan geven
in 12 maanden 17 gulden 4 stupvers 6 $\frac{1}{2}$ pen-
ningen?

$$\begin{array}{r} 3 \frac{1}{2} \\ 17 \frac{1}{2} \end{array} \} 365 \text{ — } 16 \text{ — } 10 \frac{1}{2} \left\{ \begin{array}{r} 12 \\ 17 \frac{1}{2} \end{array} \right.$$

Facit 100 gulden.

12. Zoo mē met 365 $\frac{1}{2}$ gulden wist in 3 $\frac{1}{2}$ maen-
den 17 $\frac{1}{2}$ gulden / in hoe lange zal men met 100
gulden winnen 17 $\frac{1}{2}$ gulden?

$$\begin{array}{r} 365 \frac{1}{2} \\ 17 \frac{1}{2} \end{array} \} 3 \frac{1}{2} \left\{ \begin{array}{r} 100 \\ 17 \frac{1}{2} \end{array} \right.$$

Facit in 12 Maenden.

13. Een en Doerman hadde aengenomen te boe-
ren zekere W . Tin/ 96 Wijlen weegs / vooz 440
gulden / half wege zijnde/ ende hem voelende te
zwaer geladen / nam hy eenen Helper / die vooz
hem boerde 9474 W . hem belovende te geven/
naer

naer abbenant/ 300 vele als hy zelve hebbē zoude/
Zoo dan den Helper vooz vacht ontfangt 55
gulden/ Hoe veel **℞.** hadde den Doerman dan
aengenomen te voeren ?

$$\begin{array}{r} 48 \\ 55 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 48 \\ 55 \end{array}} \right\} 9474 \left. \vphantom{\begin{array}{r} 96 \\ 440 \end{array}} \right\} \begin{array}{r} 96 \\ 440 \end{array}$$

Facit 37896 **℞.**

14. Eenē neemt aen te voeren 37896 **℞.** vooz
440 gulden 96 **℞.** Mijlen weegs/ onder-wege vol-
lende hem overladen/ huiert hy eenen/ die t' zijner
hulpe voeren zal 9474 **℞.** tot dē eynde des weegs:
mits hebbende vacht naer abbenant / van den
eersten. Zoo den gehuerden dan ontfangt 55 gul-
den/ Hoe verre is den eersten gebaren/ eer hy de-
zen tot hulpe neemt ?

$$\begin{array}{r} 37896 \\ 440 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 37896 \\ 440 \end{array}} \right\} 96 \left\{ \begin{array}{r} 9474 \\ 55 \end{array} \right. \left| \begin{array}{r} 48 \text{ van } 96 \end{array} \right.$$

Facit 48 mijlen.

15. Eenē Schipper geladen hebbende 360
Lasten Graen / omte voeren 175 mijlen weegs/
't Laet vooz 10 **℞.** daelders/ 300 voeld hy hem
(als hy 50 mijlen gebaren heeft) te zoeter gela-
dēn ontlædt ettelke Lasten in eē ander Schip/
op zulke kondite / dat sijn vacht-gelt na adbe-
nant zoude gemindert worden. Als hy dan noch
vooz vacht ontfangt 3028 **℞.** daelders/ Hoe
veel Lasten heeft hy ontladen ?

Gecompozeerden

$$\begin{array}{r|l}
 1 - 10 - 360 & 3600 \\
 & 3028\frac{1}{2} \\
 \hline
 & 571\frac{1}{2}
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 175 \\
 50 \\
 \hline
 125
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 175 \\
 3600
 \end{array}
 \left. \vphantom{\begin{array}{r} 175 \\ 3600 \end{array}} \right\} 360
 \left. \vphantom{\begin{array}{r} 175 \\ 3600 \end{array}} \right\} \begin{array}{r} 125 \\ 571\frac{1}{2} \end{array}$$

Facit 80 Lasten.

16. Eenem Schipper gheladen hebbende 360 Lasten Koozns/ om te voeren 175 mijlen/ t Last booz 10 Rijer-daelers / ontlaedt onderwege in een ander Schip (vreezende booz Schips nood) 80 Lasten/ 30 hp dan t eynden de vaert komende booz vracht ontfangt 3028½ Rijer-daelers/ Hoe veel mijlen was hp booz d'ontladinge gebaren?

$$\begin{array}{r|l}
 1 - 10 - 360 & 3600 \\
 & 3028\frac{1}{2} \\
 \hline
 & 571\frac{1}{2}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 1 \\
 10
 \end{array}
 \left. \vphantom{\begin{array}{r} 1 \\ 10 \end{array}} \right\} 175
 \left. \vphantom{\begin{array}{r} 1 \\ 10 \end{array}} \right\} \begin{array}{r} 80 \\ 571\frac{1}{2} \end{array}
 \left| \begin{array}{l} 125 \text{ van } 175 \end{array} \right.$$

Facit 50 mijlen.

17. Eenem neemt aen/ te voert 38 menschen 120 mijlen weegs/ booz 5 guldens peder mensch/ als hp dan gebaren is 12 mijle/ blybender af 8 menschen/ Hoe veel menschen neemt hp dan weder op als hp noch 30 mijlen boozder is / op dat hp in alles booz vracht ontfange 186 guldens 10 stupers / en dat peder mensche betale naer advenant des eersten bedpnges?

$$\begin{array}{r} 120 \left\{ \begin{array}{l} 1 \\ 5 \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} 38 \\ 12 \end{array} \right\} 19 \\ \hline 186 - 10 \\ 56 - 10 \\ \hline 130 - 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 120 \left\{ \begin{array}{l} 1 \\ 5 \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} 30 \\ 30 \end{array} \right\} 37 - 10 \\ \hline 56 - 10 \end{array} \quad \begin{array}{r} 12 \\ 30 \\ \hline 42 \end{array} \quad \begin{array}{r} 120 \\ 42 \\ \hline 78 \end{array}$$

$$120 \left\{ \begin{array}{l} 1 \\ 5 \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} 78 \\ 130 \end{array} \right\} 40. \text{ daer af trekt } 30.$$

Facit 10 Menschen.

Anders:

$$1 - 5 - 38 = 190 \text{ gulden}$$

$$120 \left\{ \begin{array}{l} 1 \\ 5 \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} 8 \\ 108 \end{array} \right\} 36$$

$$\begin{array}{r} 186 \left\{ \begin{array}{l} 10 \\ 154 \end{array} \right\} \\ \hline 32 - 10 \end{array}$$

$$120 \left\{ \begin{array}{l} 1 \\ 5 \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} 78 \\ 32 \frac{1}{2} \end{array} \right\}$$

Facit 10 menschen.

Gecompozeerden Dobbelen Regel.

18. Een en zal voeren 38 Centner 120 mijlen
 weegs / voor 5 guldens peder Centner / ende ge-
 boert hebbende 12 mijlen / legt hy af 8 Centner.
 Hoe hoe veel mijlen laedt hy dan wederomme 10
 Centner / op dat hy in alles voor vrycht ontfange
 186 guldens 10 stuivers ?

$$\begin{array}{r} \text{I} \left. \vphantom{\begin{array}{l} 120 \\ 120 \end{array}} \right\} 5 \left\{ \begin{array}{l} 38 \\ 12 \end{array} \right. \left| \begin{array}{l} 19 \\ \hline \end{array} \right. \begin{array}{r} 186 - 10 \\ 154 - 0 \\ \hline 32 - 10 \end{array} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{I} \left. \vphantom{\begin{array}{l} 120 \\ 120 \end{array}} \right\} 5 \left\{ \begin{array}{l} 30 \\ 108 \end{array} \right. \left| \begin{array}{l} 135 \\ \hline \end{array} \right. \end{array}$$

154 guldens.

$$\begin{array}{r} \text{I} \left. \vphantom{\begin{array}{l} 120 \\ 120 \end{array}} \right\} 10 \left\{ \begin{array}{l} 10 \\ 32\frac{1}{2} \end{array} \right\} 78 \text{ mijlen van } 108. \end{array}$$

Facit nae 30 mijlen.

Anders :

I — 5 — 38 komt 190 gulb.

$$\begin{array}{r} \text{I} \left. \vphantom{\begin{array}{l} 120 \\ 120 \end{array}} \right\} 5 \left\{ \begin{array}{l} 8 \\ 108 \end{array} \right. \left| \begin{array}{l} 36 \\ \hline \end{array} \right. \end{array}$$

186 - 10 154

154 —

32 - 10

$$\begin{array}{r} \text{I} \left. \vphantom{\begin{array}{l} 120 \\ 120 \end{array}} \right\} 10 \left\{ \begin{array}{l} 10 \\ 32\frac{1}{2} \end{array} \right\} 78 \text{ mijlen} \\ \text{van } 108. \end{array}$$

Facit 30 mijlen.

Regel

Regel van Ge- felschap.

Ter linkerhand den gantschen inleg stelt;
In't midden ook 't verlies al, of 't ghewin
Byzonder dan; wat elk voor inleg telt;
Stelt achter aen; end' werkt met kloeken fin.

1. Twee makende Gefelschap/leggen in/A. of
den eersten 460 guldens / B. of den tweeden 390
guldens / ende elk zal hebben van de winst / na
aenpart 3pns inlegs / 300 3p dan winnen 98 gul-
dens/ Hoe veel komt elk daer van ?

$$\begin{array}{r} 460 \\ 390 \\ \hline 850 \end{array} - 98 = \left\{ \begin{array}{l} 460 \\ 390 \end{array} \right.$$

Facit { winst voor A. 53 gul. 0 stup. 11½ pen.
winst voor B. 44 gul. 19 stup. 4½ pen.

guld. 98 — 0 — 0

2. Drie maken Gefelschap/en leggen in/A. 45
L. B. 56 L. C. 67 L. daer mede winnen 3p 300
guldens/ Wat zal van elk voor winste hebben?

Regel van

$$\begin{array}{r}
 45 \\
 56 \\
 67 \\
 \hline
 168 \text{ — } 300 \text{ — } \left\{ \begin{array}{l} 45 \\ 56 \\ 67 \end{array} \right.
 \end{array}$$

$$\text{Facit} \left\{ \begin{array}{l} \text{A. } 80 \text{ — } 7 \text{ — } 2\frac{1}{2} \\ \text{B. } 100 \text{ — } 0 \text{ — } \\ \text{C. } 119 \text{ — } 12 \text{ — } 13\frac{1}{2} \end{array} \right\} \text{ guldens.}$$

$$\begin{array}{r}
 300 \text{ — } 0 \text{ — }
 \end{array}$$

3. Drie maken Gezelschap / ende leggen in A. 800 gulden / B. 600 gulden / C. 1000 guld. Wat deel komt van elk van de winst ?

$$\begin{array}{r}
 800 \\
 600 \\
 1000 \\
 \hline
 2400 \text{ — } 1 \left\{ \begin{array}{l} 800 \\ 600 \\ 1000 \end{array} \right.
 \end{array}$$

$$\text{Facit} \left\{ \begin{array}{l} \text{A. } 1\frac{1}{3} \\ \text{B. } 1\frac{1}{2} \\ \text{C. } 1\frac{2}{3} \end{array} \right.$$

4. Twee maken Gezelschap / A. legt in 460 guldens / ende hare winste is 98 guld. waer van B. komt 44 $\frac{1}{2}$ guldens. Hoe veel heeft hy dan ingelept ?

$$\begin{array}{r}
 98 \\
 44\frac{1}{2} \\
 \hline
 53\frac{1}{2} \text{ — } 460 \text{ — } 44\frac{1}{2}
 \end{array}$$

$$\text{Facit } 390 \text{ guldens.}$$

5. Twee

5. Twee leggen t'zamen in 850 guld. daer mede winnen 3p 98 gulbeng/daer van komt A. 53½ gu. Wat is elc inleg bpzonder?

$$\begin{array}{rcl}
 98 - 850 & \left\{ \begin{array}{l} 53 \text{ --- } 0 \text{ --- } 11\frac{1}{2} \\ 44 \text{ --- } 19 \text{ --- } 4\frac{1}{2} \end{array} \right. & \\
 \text{Facit} & \left\{ \begin{array}{l} \text{A. } 460 \\ \text{B. } 390 \end{array} \right\} & \text{gulbeng.}
 \end{array}$$

6. Drie maken Gezelschap / inleggende A. 45 L. B. 56 L. ende 3p winnen 300 gulbeng/waer van B. komt 100 gulbeng / Wage nae den inleg van C. ende nae de winste van A. ende C.

$$56 - 100 - 45 \mid 80\frac{1}{2} \text{ guld. winst/voor A.}$$

$$\begin{array}{r}
 300 \\
 180\frac{1}{2} \\
 \hline
 180\frac{1}{2}
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 100 \\
 \hline
 180\frac{1}{2}
 \end{array}$$

$$119\frac{1}{2} \text{ guld. winst/voor C.}$$

$$100 - 56 - 119\frac{1}{2} \mid 67 \text{ L. inleg/voor C.}$$

$$\text{Facit} \left\{ \begin{array}{l} 67 \text{ L. inleg/voor C.} \\ 80\frac{1}{2} \text{ gul. winst/voor A.} \\ 119\frac{1}{2} \text{ gu. winst/voor C.} \end{array} \right.$$

7. Drie moeten deelen 2400 guld. daer af komt A. ¼ / B. ¼ / ende C. de reste / Hoe veel gulbeng komt elc?

$$\text{Facit} \left\{ \begin{array}{l} \text{A. } 800 \\ \text{B. } 600 \\ \text{C. } 1000 \end{array} \right\} \text{ gulbeng.}$$

Regel van

8. Drie maken gezelschap/ A. legt in 800 guld.
ende neemt 1/3 van de winst/ ende B. neemt 1/2 van de
winst/ Wat hebben B. ende C. dan ingelept?

$$\begin{array}{r} 800 \\ - 800 \\ \hline \end{array} \left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{3} \\ \frac{1}{2} \end{array} \right\} \text{Facit} \left\{ \begin{array}{l} \text{B. } 600 \\ \text{C. } 1000 \end{array} \right\} \text{guld.}$$

9. Twee leggen t'zamen in 1000 guldens/ daer
mede 30 winnen 190 guldens/ daer van komt A.
100 guldens/ wat heeft elk ingelept?

$$\begin{array}{r} 1000 \\ - 1000 \\ \hline \end{array} \left\{ \begin{array}{l} 100 \\ 90 \end{array} \right\} \text{Facit} \left\{ \begin{array}{l} \text{A. } 526 \frac{2}{3} \\ \text{B. } 473 \frac{1}{3} \end{array} \right\} \text{guld.}$$

10. Twee moeten deelen 1190 guldens/ ende 30
menigmaal als A. heeft 10 guldens/ soo dikwijls
heeft B. 9 guldens/ Hoe veel komt elk dan?

$$\begin{array}{r} 10 \\ 9 \\ \hline 19 \end{array} \begin{array}{r} 1190 \\ - 1190 \\ \hline \end{array} \left\{ \begin{array}{l} 10 \\ 9 \end{array} \right\} \text{Facit} \left\{ \begin{array}{l} \text{A. } 626 \frac{2}{3} \\ \text{B. } 563 \frac{1}{3} \end{array} \right\} \text{guldens.}$$

11. Vier moeten deelen 60 gu. daer af komt A. 1/2.
B. 1/3. C. 1/4. D. 1/5. Hoe veel zal elk hebben?

$$\begin{array}{r} 20 \\ 15 \\ 12 \\ 10 \\ \hline 57 \end{array} \begin{array}{r} 60 \\ - 60 \\ \hline \end{array} \left\{ \begin{array}{l} 20 \\ 15 \\ 12 \\ 10 \end{array} \right\} \text{Facit} \left\{ \begin{array}{l} \text{A. } 21 - 1 - 0 \frac{1}{2} \\ \text{B. } 15 - 15 - 12 \frac{2}{3} \\ \text{C. } 12 - 12 - 10 \frac{1}{4} \\ \text{D. } 10 - 10 - 8 \frac{1}{5} \end{array} \right\}$$

12. Eenem schuldenaer seyndt upt 3 prout knecht
met 120 L . om te betalen 4 van zyn schuld-Deel-
ren / daer van zal hy geven den eersten het $\frac{1}{3}$ den
tweeden het $\frac{1}{4}$ den derden het $\frac{1}{5}$ den vierden het $\frac{1}{6}$ /
ende wat hem dan overblijft / zal hy behouden
dooz $\frac{1}{2}$ jaer huere / wat moet van elke schuld-Deel-
(midts ook de knecht) hebben ?

Facit {
den eersten 40
den tweeden 30
den derden 24
den vierden 20
den knecht 6 } L

120 L .

13. Met haer vijven moeten 3p deelen 120 L .
ende als A. neemt 4. 300 neemt B. 3. ook als B.
neemt 5. 300 neemt C. 4. ende als C. neemt 6. 300
neemt D. 5. insgelijx als D. neemt 10. 300 neemt
E. 3. Vrage hoe veel elk dan komt ?

4 — 3

5 — 4

6 — 5

10 — 3

120 p — 90 p — 72 p — 60 p — 18 p

6/ —

20 — 15 — 12 — 10 — 3

20

15

12

10

3

60 — 120 —

{
20
15
12
10
3 }
3

Facit {
A. 40
B. 30
C. 24
D. 20
E. 6 } L

Regel van Gezelschap.

14. Vier maken gezelschap/ ende leggen in A. het ; ende 8 L. B. het ; min 4 gul. C. het ; min 2 L. D. het ; ende 17 gul. Hoe veel is haren inleg dan al t'zamen ?

20	15	12	10	
I	I	I	I	
<hr/>				
3	4	5	6	
<hr/>				
60				
+ 48 A.	+ 4 B.			
+ 17 D.	+ 12 C.			
<hr/>		<hr/>		
65 gulb.	16 gulb.			
16				
<hr/>		<hr/>		
49 gulb.				
20				
<hr/>		<hr/>		

20
15
12
10
<hr/>
57
<hr/>
60

12 dit ghe-
trocke van
1. rest 12
t welk is
ghelpt 49
gulb.

Facit 980 gulden.

15. Vier kooplieden moeten deelen 980 gulden/ waar van A. komt 48 gulden meer dan het ; B. 4 gulde min dan het ; C. 12 gulden min dan het ; ende D. de reste. Hoe veel komt elk dan ?

980	980	980	374 ²	980
3/ <hr/>	4/ <hr/>	5/ <hr/>	241	799 ¹
326 ²	245	196	184	<hr/>
48	4	12		180 ¹ D.
<hr/>	<hr/>	<hr/>	799 ¹	
374 ² A.	241 B.	184 C.		

Facit A. 374². B. 241. C. 184. D. 180¹ gulb.

16. Vier

16. Vier maken Gezelschap ende leggen in/ \mathfrak{A} .
 1234 guldens/ \mathfrak{B} . 736 hongersche Ducatē tot 72
 stu. den Ducatē/ \mathfrak{C} . 576 \mathfrak{L} . 12 \mathfrak{B} . 4 \mathfrak{S} . ende \mathfrak{D} . 42
 halve Stametten / lang elk 22 \mathfrak{E} ll. gerekent tot
 4 guld. 13 stu. d' \mathfrak{E} ll. 300 haer gewin is 2909 gul.
 19 stu. 8 pen. Hoe veel komt elk een daer van?

\mathfrak{A} . 1234	736	576 — 12 — 4	42
	72	20	22
<hr/>			
1472	11532	84	
5152	12	84	
<hr/>			
5299 1/2	138388	924	
<hr/>			
\mathfrak{B} . 2649 — 12	6919 1/4	4 — 13	
<hr/>			
	\mathfrak{C} . 3459 — 14	3696	
<hr/>			
		462	
<hr/>			
		92 — 8	
<hr/>			
		46 — 4	
<hr/>			

1234 — 0
 2649 — 12
 3459 — 14
 4296 — 12

\mathfrak{D} . 4296 — 12

11639 — 18 — 2909 — 19 — 8

1234 — 0
 2649 — 12
 3459 — 14
 4296 — 12

4 — 1
 Facit { \mathfrak{A} . 308 — 10 —
 \mathfrak{B} . 662 — 8 —
 \mathfrak{C} . 864 — 18 — 8
 \mathfrak{D} . 1074 — 3 —

2909 — 19 — 8

Regel van Gezelschap.

17. Vier makende Gezelschap/leggē in/A. 1234 guldens/B. 736 Hongerſche Ducaten tot 72 ſtu- den Ducaet/ C. 576 ſ. 12 ſ. 48. Ende D. 42 halve Stametten lang elk 22 Ellen/ daer mede winnen 3p 2909 guldens 19 ſtupberg 8 pennin- gen. Waer van D. komt 1074 guldens 3 ſtupb. Tot hoe veel d'elle 3pn dan 3pne Stametten ge- rekent geweest?

	1234 — 0
2909 — 19 — 8	2649 — 12
1074 — 3	3459 — 14

1835 — 16 — 8	7343 — 6 — 1074 — 3
42	komt 4296 guld. 12 ſtupberg.
22	

924	————— 4296 —————	12 ————— 1
-----	------------------	------------

Facit 4 guld. 13 ſtupberg.

18. Om Koopmanschap te doen, vier lieden gin- gen t'zamen

Gezelschap maken kloek, A. leyde voor hem in Vier honderd tzeftigh pond, end' D. naer het beta- men,

Die leyd' zes honderd pond, end' veertig meer noch min.

Maer wat dat B. end' C. inleyden tot 't begin,
 Dat blyft hier ongezeydt, 't verschil doch van A. B.
 B. C. end' ook C. D. was even-veel, 't gewin
 Een duyſent guldens was, drie honderd twintig me.
De

De winst op't hondert, ook, wat B. end' C. inleyden,
End' wat eē yeder wan, wild my nu onderscheyden.

$\begin{array}{r} 640 \\ 460 \\ \hline 180 \\ 3/ \hline 60 \end{array}$	$\begin{array}{r} 460 \text{ Inleg van A.} \\ 60 \\ \hline 520 \text{ Inleg van B.} \\ 60 \\ \hline 580 \text{ Inleg van C.} \\ 60 \\ \hline 640 \text{ Inleg van D.} \end{array}$
$\begin{array}{r} 460 \\ 520 \\ 580 \\ 640 \\ \hline 2200 \end{array}$	$\begin{array}{r} 1320 \\ 6/ \hline 220 \end{array}$

Facit 10 ten 100 winst.

$\begin{array}{r} 460 \\ 520 \\ 580 \\ 640 \\ \hline 2200 \end{array}$	$1320 \left\{ \begin{array}{l} 460 \\ 520 \\ 580 \\ 640 \end{array} \right\} \text{Fac.} \left\{ \begin{array}{l} \text{A. } 276 \\ \text{B. } 312 \\ \text{C. } 348 \\ \text{D. } 384 \end{array} \right\}$
--	--

19. Vier kooplieden leggen t'zamen in 2678 1/2 guldens/dē inleg van A. ende B. gelykt malkander in Proportio supertripartiente octave, den inleg van B. ende C. in Proportio Duple sesquialtera, den inleg van C. ende D. in Proportio Superbipartiente quinte: Hoe veel is van peders inleg byzonder?

Regel van Gezelschap.

11 ————— 8
 5 ————— 2
 7 ————— 5

385 — 280 — 112 — 80

385

280

112

80

857 ————— 2678 1/4

385

280

112

80

Facit { A. 1203 1/4
 B. 8750
 C. 3500
 D. 2500 } guldens.

20. Vier koopen te samen een Schip / ende de
 somma van des eersten gelt / met de helft der an-
 der drie / is de weerdpe des Schips: Ook de som-
 ma des tweeden / met ; part der ander drie : Inf-
 gelyks de somma des derden / met ; part der ander
 drie : als mede de somma des vierden / met ; part
 der ander drie. Indien het Schip van kost 3600
 guldens : Hoe veel geld heeft peder een / Ende
 hoe veel gelt hebben zy te samen ?

Facit den { eersten 97 11/17
 tweeden 1848 11/17
 derden 2432 11/17
 vierden 2724 11/17 } guld.

Facit alle te samen 7102 3/4

Gezelschap met tyd.

Multipliceert,, elx inleg met den tyd,
End' opereert,, als vooren, dan met vlyt.

1. Twee koop-lieden maken t'zamen Gezelschap / A. legt in 400 guldens / voer 7 maenden tijds/ende B. 600 guldens voer 5 maenden tijds/ zoe van haer winninge is 160 guldens : Wat moet elk daer van hebben?

400	— 7	2800	
600	— 5	3000	
		5800	
		160	{ 2800
		29	3000
		80	

Facit { A. guld. 77 — 4 — 13²²
B. guld. 82 — 15 — 2²²

2. Twee maken Gezelschap / A. legt in 400 guldens / voer 7 maenden / B. legt 300 guld. voer 5 maenden / ende van de winst wesende 160 guldens / komt hem 82 gul. 15 stu. 2²² pen. Hoe deel is van 300en inleg?

160	— 400	
82 ²²	— 7	
77 ²²	— 2800	82 ²² 3000. voer 5.
Facit 600 guldens.		

Gezelschap met tyd.

3. Twee koop-lieden leggen t'zamen in 1000 guldens / den eersten is in Gezelschap 7 Maenden / ende den anderen 5 Maenden / 300 komt den eersten van $\frac{1}{2}$ van de winst / Hoe veel heeft elk byzonder dan ingelept?

29

$$\begin{array}{r} 14 \text{ Voor den eersten} \quad \begin{array}{r} 7 \quad 4 \quad 2 \\ \hline 7 \end{array} \quad \begin{array}{r} 7 \quad 5 \quad 3 \\ \hline 7 \end{array} \\ \hline \end{array}$$

15 Voor den anderen.

2

3

$$\begin{array}{r} \hline 5 \text{ — } 1000 \left\{ \begin{array}{l} 2 \\ 3 \end{array} \right\} \text{ Facit } \left\{ \begin{array}{l} 400 \\ 600 \end{array} \right\} \text{ guld.} \end{array}$$

4. Twee koop-lieden maken t'zamen een gezelschap / ende A. legt in 300 guldens voor 7 Maenden / Hoe veel zal B. inleggen voor 10 Maenden / op dat ze de winste gelyk mogen deelen?

300

7

$$\begin{array}{r} \hline 2100 \text{ voor } 10 \end{array}$$

Facit 200 guldens.

5. Twee maken Gezelschap / A. legt in 200 guldens voor 10 Maenden / voor hoe veel maenden zal B. dan inleggen 300 guldens / als zy de winste gelyk zullen deelen?

$$\begin{array}{r} 200 \\ 10\frac{1}{2} \\ \hline \end{array}$$

2100 booz 300. Parit booz 7 maenden.

6. Twee koopliede maken Gezelschap / A. legt in 200 gulden booz 10 $\frac{1}{2}$ maenden: Hoe veel zal B. moeten in leggen booz 7 maenden / om te hebben de helft van de winst?

$$\begin{array}{r} 200 \\ 10\frac{1}{2} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2000 \\ 100 \\ \hline \end{array}$$

2100 booz 7. Parit 300 gulden.

7. Drie maken Gezelschap / A. legt in / 2580 gulden / booz 3 maenden / B. 740 gulden / booz 2 $\frac{1}{2}$ maenden: Hoe veel zal C. inleggen / booz 4 $\frac{1}{2}$ maenden / om te hebben het $\frac{1}{3}$ van de winst?

$$\begin{array}{r} 2580 \\ 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7740 \\ 1850 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9590 \\ 3 / \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 740 \\ 2\frac{1}{2} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1480 \\ 370 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1850 \end{array}$$

3196 $\frac{1}{2}$ booz 4 $\frac{1}{2}$

Parit 710 guld. 7 stuyb. 6 $\frac{1}{2}$ penn.

8. Drie maken Gezelschap / A. legt in 2580 gulden booz 3 Maenden / B. 740 gulden booz 2 $\frac{1}{2}$ Maenden / ende C. 710 $\frac{1}{2}$ gulden booz 4 $\frac{1}{2}$ Maenden / Wat deel komt elk van van de winst?

2580

Gezelschap met tyd.

$$\begin{array}{rcl} 2580 & - & 3 \\ 740 & - & 2\frac{1}{2} \\ 1710\frac{1}{2} & - & 4\frac{1}{2} \end{array} \quad \left| \begin{array}{r} 7740 \\ 1850 \\ 3196\frac{1}{2} \end{array} \right.$$

$$\hline 12786\frac{1}{2} - 1 \left\{ \begin{array}{l} 7740 \\ 1850 \\ 3196\frac{1}{2} \end{array} \right.$$

Facit $\left\{ \begin{array}{l} A. 11\frac{1}{2} \\ B. 11\frac{1}{2} \\ C. 1\frac{1}{2} \end{array} \right\}$ van de winst.

9. Drie leggen t'zamen in 20 L. A. legt in 4 L. B. 6 L. ende C. 10 L. 300 z p de winste van gelyk deelen/Hoe lange is elk in gezelschap geweest?

$$\begin{array}{rcl} 4 & 6 & 10 \\ 2/ \hline 2 & 3 & 5 \end{array} \quad \begin{array}{l} 1\ 1 \\ 2\ 2 \end{array} \left| \begin{array}{l} 6 \\ 2 \end{array} \right. \quad \begin{array}{l} 1\ 1 \\ 2\ 2 \end{array} \left| \begin{array}{l} 4 \\ 3 \end{array} \right. \quad \begin{array}{l} 1\ 1 \\ 2\ 2 \end{array} \left| \begin{array}{l} 2\frac{1}{2} \\ 2\frac{1}{2} \end{array} \right.$$

Facit $\left\{ \begin{array}{l} A. 6 \\ B. 4 \\ C. 2\frac{1}{2} \end{array} \right\}$ Maenden.

10. Drie maken Gezelschap voor een Jaer/ en leggē in gereed/ A. 600 guldens/ B. 500 guldens/ C. 400 guldens/ daer naer A. over drie Maenden noch 900 guldens/ B. over 4 maendē noch 1000 guldens/ ende C. over 5 maenden noch 1200 guldens/t'eynden Jaerē bevinden sy gewonnen te hebben 340 L. Hoe veel moet elk daer van hebben?

$$\begin{array}{rcl} 600 & - & 12 \\ 900 & - & 9 \\ 500 & - & 12 \\ 1000 & - & 8 \\ 400 & - & 12 \\ 1200 & - & 7 \end{array} \quad \left| \begin{array}{r} 7200 \\ 8100 \\ 6000 \\ 8000 \\ 4800 \\ 8400 \end{array} \right. \quad \left\{ \begin{array}{l} 15300 \\ 14000 \\ 13200 \end{array} \right.$$

15300

15300

14000

13200

—————

42500

—————

340

{ 15300
14000
14200

Facit { A. 122½ } L. of guld. { 734 — 8
B. 112 } { 672 — 0
C. 105½ } { 633 — 12

II. Drie maken Gezelschap voor een Jaer / in-
leggende gereed A. 600 guldens / B. 500 guld.
ende C. 400 guld. daer naer leggen 30 weder in /
A. 900 guldens / B. 1000 guldens / ende C. 1200
guldens / ende winnen in dat selve Jaer 340 L.
daer van komt A. 122½ L. B. 112 L. ende C.
105½ L. Wanneer is dan den tweeden inleg van
elk bysonder geschied / als A. een Maend vroeger
dan B. ende B. een maend vroeger dan C. inlegt

600	— 12	7200	122½	112	105½
500	— 12	6000	—	—	—
400	— 12	4800	612	560	528
			4/	—	—

900	1000	1200	153	140	132
			72	60	48
			—	—	—
			81	80	84
81	80	84	12	12	12
9/	10/	12/	9	8	7
9	8	7	—	—	—
			3	4	5

Facit { A. over 3 } Maenden.
B. over 4
C. over 5

Gezelschap met tyd.

12. Twee maken Gezelschap voor een Jaer/
A. legt in 500 guldens gereed / ende nae 3 maen-
den neemt hy weder upt de Compagnie 100 gul-
dens / **B.** legt in 400 guldens gereed / ende nae 5
maenden noch 200 guldens / t'eynden Jaere be-
binden zy gewonnen te hebben 113 Rijx-daels
ders / Hoe veel komt elk een daer van ?

$$\begin{array}{r|l} 500 & 3 \\ 400 & 9 \end{array} \left. \begin{array}{l} 1500 \\ 3600 \end{array} \right\} 5100$$

$$\begin{array}{r|l} 400 & 12 \\ 200 & 7 \end{array} \left. \begin{array}{l} 4800 \\ 1400 \end{array} \right\} 6200$$

51

62

113

113

Facit { **A.** 51 Rijx-daeld.
B. 62 Rijx-daeld.

13. Twee maken Gezelschap voor een Jaer/
A. legt in 500 guldens gereed / ende na 3 maen-
den neemt hy wederom upt 100 guldens / **B.** legt
in 400 guldens gereed / ende na 5 maenden noch
een zekere somme / 300 dat van de winninge / 3 pnde
113 Rijx-daelders / hem komt 62 Rijx-daelders :
Hoe veel is dan 3 pnen tweeden inleg geweest ?

400

13

4800

$$\begin{array}{r}
 500 \text{ ————— } 3 \\
 400 \text{ ————— } 9 \\
 113 \\
 62 \dots
 \end{array}
 \left|
 \begin{array}{r}
 1500 \\
 3600
 \end{array}
 \right.
 \begin{array}{r}
 5100 \\
 5100
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 51 \text{ ————— } 5100 \text{ ————— } 62 \left| \begin{array}{r} 6200 \\ 4800 \end{array} \right.
 \end{array}$$

1400 door 7.

Facit 200. guldens.

14. Twee maken Gezelschap door 1. jaar/waer
 van A. inlegt 400. guldens gereed/ en na 5. maen-
 den noch 200 guldens/ B. legt in 500 guldens ge-
 reed/ en na 3. maenden neemt hy een zekerre som-
 me wederom upt/ t'eynden jare behinden zy ge-
 wonnen te hebben 113. guldens / waer van B.
 komt 51. guldens : Hoe veel is dan syu weder-
 upt-genomen somme geweest.

$$\begin{array}{r}
 400 \text{ ————— } 12 \\
 200 \text{ ————— } 7 \\
 113 \\
 51
 \end{array}
 \left|
 \begin{array}{r}
 4800 \\
 1400 \\
 6200
 \end{array}
 \right.
 \begin{array}{r}
 500 \\
 3 \\
 1500
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 113 \\
 51
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 62 \text{ ————— } 6200 \text{ ————— } 51 \left| \begin{array}{r} 5100 \\ 1500 \end{array} \right.
 \end{array}$$

3600 door 9 komt
 400 van 500

Facit 100. guldens.

Gezelschap met tyd.

15. Twee leggen t'samen in 2000. L. A. is in
Gezelschap 4. maenden ende B. 6. maenden / Hoe
veel heeft elk byzonder dan ingelept / als zy de
winste gelijk moeten deelen.

$$\begin{array}{r}
 \text{A} \quad \begin{array}{r} 12 \\ 3 \\ \hline 15 \end{array} \quad \begin{array}{r} 12 \\ 4 \\ \hline 16 \end{array} \quad \begin{array}{r} 12 \\ 6 \\ \hline 18 \end{array} \quad \begin{array}{r} 6 \\ 2 \\ \hline 8 \end{array} \\
 2000 \left\{ \begin{array}{l} 3 \\ 2 \end{array} \right\} \text{Facit} \left\{ \begin{array}{l} \text{A. } 1200 \text{ L.} \\ \text{B. } 800 \text{ L.} \end{array} \right.
 \end{array}$$

16. Twee maken Gezelschap / A. legt in voer
4. maenden 400 guld. meer / dan B. voer 6. maen-
den: Als haer dan eben veel van de winste komt /
Hoe veel heeft elk byzonder dan ingelept.

$$\begin{array}{r}
 \text{A} \quad \begin{array}{r} 12 \\ 3 \\ \hline 15 \end{array} \quad \begin{array}{r} 12 \\ 4 \\ \hline 16 \end{array} \quad \begin{array}{r} 12 \\ 6 \\ \hline 18 \end{array} \quad \begin{array}{r} 6 \\ 2 \\ \hline 8 \end{array} \\
 400 \left\{ \begin{array}{l} 3 \\ 2 \end{array} \right\} \text{Facit} \left\{ \begin{array}{l} \text{A. } 1200 \text{ guld.} \\ \text{B. } 800 \text{ guld.} \end{array} \right.
 \end{array}$$

17. Drie leggen t'samen in 1313. gulden / ende
zijn in gezelschap A. 2. maende / B. 3. maenden / en
 C. 4. maenden : Zoo zy dan de winste gelijk dee-
len zullen / wat heeft elk byzonder dan ingelept.

$$\begin{array}{r}
 \text{A} \quad \begin{array}{r} 12 \\ 2 \\ \hline 6 \end{array} \quad \text{B} \quad \begin{array}{r} 12 \\ 3 \\ \hline 4 \end{array} \quad \text{C} \quad \begin{array}{r} 12 \\ 4 \\ \hline 3 \end{array} \quad \begin{array}{r} 6 \\ 4 \\ \hline 3 \end{array} \\
 1313 \left\{ \begin{array}{l} 6 \\ 4 \\ 3 \end{array} \right\} \text{Facit} \left\{ \begin{array}{l} \text{A. } 606 \\ \text{B. } 404 \\ \text{C. } 303 \end{array} \right\} \text{gulden.}
 \end{array}$$

18. Drie maken gezelschap / ende leggen in /
 A. 606 guldens / B. 404 guldens / ende C. 303
 guldens: Zoo hare winste dan eben veel beloopt:
 Hoe lange is elk in gezelschap geweest?

A.	B.	C.			
606	404	303	12 2	12 3	12 4
101 /			6	4	3
— 6	4	3			
Facit			$\left. \begin{array}{l} A. 2 \\ B. 3 \\ C. 4 \end{array} \right\} \text{Maenden.}$		

19. Met haer vieren' koopen sy t'zamen eenen
 Oſſe / betalende getyckelyk daer vooz 24 ℓ . A.
 ontfangt het geld vande Wapd / wezende 9 gulds.
 B. betaelt den Ercyns ende 'tſlag-geld / dat t'za-
 men beloopt 13 guldens 16 ſtupbers / C. ont-
 fangt vooz 't Roet / wegende 108 ℓ . 3 $\frac{1}{2}$ ſtupbers
 van 't W. D. houdt alle 't ingewant vooz 5 gul-
 den 11 ſtupb. dan accorderen zy dat elk vleesch
 hebben zal volgens zyn uptgabe ende weder ont-
 fang / ende den Oſſe bypngt upt 30 veel vleesch /
 dattet haer komt te ſtaen op 2 ſtupb. 't W. Hoe
 veel weegt dan den Oſſe in alles / ende hoe veel
 W. vleesch komt elk te hebben?

A.	B.	C.	D.
36 — 0	36 — 0	36 — 0	36 — 0
9 — 0	13 — 16	17 — 11	5 — 11
—	—	—	—
27 — 0	49 — 16	18 — 9	30 — 9

Gezelschap met tyd.

27	—	0
49	—	16
18	—	9
30	—	9

2 — 1 — 125 — 14 | komt 1257 fl.

125 — 14 — 1257	{	27	—	0
		49	—	16
		18	—	9
		30	—	9

Facit { $\text{fl. } 270$
 $\text{fl. } 498$
 $\text{fl. } 184\frac{1}{2}$
 $\text{fl. } 304\frac{1}{2}$ } $\text{fl. } 1257$

Facit den Offe bzengt upt 1257 fl.

20. Twee maken Gezelschap voor een Jaer/
 ende leggen in gereet $\text{fl. } 300$ guldens / $\text{fl. } 400$
 guldens / ende als nu twee Maenden verloopen
 zijn / legt fl. noch in 200 guldens / ende fl. neemt
 daer upt 100 guldens / ende in drie Maenden daer
 na neemt fl. daer upt 150 guldens. Hoe veel legt
 fl. dan in / om t'eynden Jaer voor in-leg ende
 winste (die voor beyden is 1170 guldens) te
 hebben 624 guldens ?

Facit 200 guld.

Gezelschap met tyt.

12. Wyte maken Gezelschap booz een Jaer/ende
leggen in gereed A. 750. guld. B. 340. guld. C. 470
guld. ober 2. maendē legt A. noch 300. guld. ende
ober 1½ maenden daer na/ legt B. noch 1000. gul.
in/ende ½ maendt noch daer na/legt C. noch 800.
guld. terreynde van den Jaere bebinden zy te heb-
ben aen gereeden gelde 183. guldens 2. stupbers/
aen in-schulden 549. guld. 6. stupb. ende aen goed
2197. guldens 4. stupbers. Hoe deel komt elc deel
daer van?

750	—	—	12	9000	}	12000
300	—	—	10	3000		
340	—	—	12	4080	}	12580
1000	—	—	8½	8500		
470	—	—	12	5640	}	12040
800	—	—	8	6400		

12000
12580
12040

Gereet gelb.

3662	—	183	—	2	}	12000
		20				12580
						12040
3662						

Facit { A. 60
B. 61½
C. 60½ } guldens.

12000

12580

12040

In-schulden.

3662s

549

20

6

1200s

1258s

1204s

10986

Facit { A. 180
B. 188 $\frac{7}{8}$
C. 180 $\frac{1}{2}$ } guldens.

12000

12580

12040

Goet.

3662s

2197

20

4

1200s

1258s

1204s

43944

Facit { A. 720
B. 754 $\frac{1}{2}$
C. 722 $\frac{1}{2}$ } guldens.

23. Wy maken gezelschap voor een jaer / ende leggen in gereet / A. 750. guldens / B. 340. guldens / ende C. 470. guldens / daer naer doet elk noch eenen inleg / als A. over 2. maenden 300. guldens / B. over 3 $\frac{1}{2}$. maenden 1000. guldens / ende C. over 4. maenden 800. guldens / 300 zp ten eynde van den jaer hebben te hebben een geld ende goet 2929. guldens 12. stupers: hoe veel komt een peters deel daer van.

Geselschap met tyd.

750	————	12	9000	} 12000	} 36620
300	————	10	3000		
340	————	12	4080	} 12580	
1000	————	8½	8500		
470	————	12	5640	} 12040	
800	————	8	6400		

$$\begin{array}{r}
 36620 \\
 - 2929 \\
 \hline
 58592
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{l}
 12000 \\
 12580 \\
 12040
 \end{array}$$

Facit { A. 969
B. 1006½
C. 963½ } guldens.

24. Twee maken Gezelschap voor een jaer/ende leggen in gereed/A. 300. guldens/en B. 400. guldens/ als nu twee maenden verloopē syn/legt A. noch in 200. guldens/en B. neemt daer upt 100. guldens / ende drie maenden daer naer neemt A. daer upt 150. guldens/ ende B. legger in 100. guldens/als 3 maenden jaer hebben voer inleg en winst 1170. guldens: hoe veel komt elk daer van?

300	2	600	} 4550	} 9750	
500	3	1500			
350	2	700	} 3200		
400	2	800			
300	3	900	} 3200		
500	3	1500			
9750		9750	Fac. { A 546 B 624 } gul.		

Factuer-

Factuer-Rekeninge.

Veel Koop-lien die te wel,,betrouwen den Factuer,
End' alle zorge snel,,hem laten t'alder uer,
Die worden wel somtyd,,door Factuers quaed be-
dryven,

Haer goed te lichte quyt,,dus moet om zyn gery-
ven,

Elk Koopman wel toezien,,om rekeninge klaer
Te houden, end' by dien,,ook dikwils dan voor-
waer,

Van den Factuer ontbien,,zyn rekeninge daer.

Al wat den Factuer belooft word voor zynen
dienst / zal geacht worden / als of hy 300 veel in
gereeden gelde ingelepdt hadde.

Ende 300 hy ook wat inlegt / dat zal neffens
zynen dienst winsten.

1. Eenem Koopman doet zynen Factuer 7 ont-
baer mede te Koopmanschappen 1200 guldens/
met zulke hoogwaerde / dat zynen dienst zal ge-
rekenat worden als of hy 300 guldens in lepde:
wat deel komt hem dan van de winst?

$$\begin{array}{r}
 1200 \\
 + 300 \\
 \hline
 1500 \quad \text{---} \quad 1 \quad \text{---} \quad 300
 \end{array}$$

Facit; van de winst.

Factuer-Rekeninge.

2. Eenem Koopman doet synen Factuer 1200 guldens / ende den Factuer heeft 1000 synen dienst; vande winst / tegen hoe veel is dan synen persoon gerekent ?

$$\begin{array}{r} \text{f} \quad \text{————} \quad 1200 \quad \text{————} \quad \text{f} \\ \quad \quad \quad 4 \end{array}$$

Facit tegen 300 guldens inleg.

3. Eenem Koopman doet synen Factuer 1500 guldens / daer by legt den Factuer noch 300 guldens / ende zal 1000 dienst ende inleggen hebben; vande winst / tegen hoe veel inleg is synen dienst dan gerekent ?

$$\begin{array}{r} \text{f} \quad \text{————} \quad 1500 \quad \text{————} \quad \text{f} \\ \quad \quad \quad 500 \\ \quad \quad \quad 300 \\ \quad \quad \quad \text{————} \end{array}$$

Facit 200 guldens inleg.

4. Eenem Koopman doet synen Factuer 1500 guldens / ende des Factuers persoon zal gerekent wezen tegen 200 guldens inleg: hoe veel moet hy dan daer noch by leggen om te hebben; vande winste ?

$$\begin{array}{r} \text{f} \quad \text{————} \quad 1500 \quad \text{————} \quad \text{f} \\ \quad \quad \quad 500 \\ \quad \quad \quad 200 \\ \quad \quad \quad \text{————} \end{array}$$

Facit 300 guldens.

5. Eenen Koopman doet synen Factuer 1500. guldens/daer hy legt den Factuer noch 300. guldens/ en synen dienst is gerekent tegen 200. guldens inleg / wat deel zal elk van hebben van de winst.

1500	
300	500
200	-----
-----	2000
500	-----

Facit { den Koopman }
 { den Factuer } vande winst.

6. Hoe deel zal eenen Koopman synen Factuer doen/ als den Factuer daer hy legt 300. guldens/ ende dat synen dienst gerekent word tegen 200. guldens inleg / op dat den Koopman hebbe de 1/2 der winninge.

300	
200	-----
-----	500
1/2	-----
1/2	Facit 1500. guldens.

7. Eenen Koopman accordeert met synen Factuer dat hy hem doen zal 360. L. ende den Factuer zal daer hy leggen 90. L. om te hebben (mits synen dienst) het 1/2 der winst/300 gebeurt van dat eenen anderen daer noch hy legt 180. L. indien ze dan winnen 110. L. Hoe deel komt elk daer van.

360	360	30	180	komt 15
3/-----				30
120				90
90				-----
-----				135
30				

Factuer-Rekeninge.

NB. Als wegen 360 L. vanden koopman/des factuers dienst gerekent word-
 135 tegen 30 L. inleg/300 moet 3 pnen dienst
 360 wegen 180 L. vanden bpkommer gere-
 180 kent worden tegen 15 L. inleg.

675	————	110	{	135
				360
				180

Facit den { Factuer 22
 Koopman 58 } L.
 Bpkommer 29

8. Eenem koopman doet 3 pnen factuer 360. L. den welken hebben 30 vooz 3 pnen dienst/ende 90. L. inlegs/ $\frac{1}{2}$ der winst/ dan gebuert het dat daer eenen anderē noch by legt 180. L. na sekeren tyd bevinden 3p 300 veel gewonnen te hebben/ dat den factuer daer af komt 132. guldens: Wat zullen d'ander dan elk vooz winste hebben/ ende wat is de gantsche winste.

360	360 — 30 — 540	komt 45
3/ ———		90
120		
90		
———		135
30	135 — 132 — 540	komt 528

540	———	528	{	360	{	352. guld. koop.
				180		176. guld. bpkom.
						132. guld. fact.

Facit de gantsche winst 660. guld.

9. Twee Kooplieden maken gezelschap / A. legt in 600 fl. ende B. 800 fl. 't zelve geven 300 eenen Factuer / die voer 300 dienſt zal hebben / 300 veel als 100 fl. winnē / 300 daer dan gewonnen wort 700 guldens: Wat komt elk daer van?

600

800

1400 — 700 — 1400 | komt 50 guld. voer
| den Factuer.

50

1400 — 650 — — { 600
800

Facit { A. 278 $\frac{1}{2}$ } guldens.
B. 371 $\frac{1}{2}$

10. Twee Kooplieden geven eenē Factuer / A. 600 fl. en B. 800 fl. hem belovende voer 300 dienſt / 300 veel als 100 fl. winnen: 300 hem dan komt 50 guldens: hoe veel is de gantsche winſte?

600

800

1400 — 50 — — 1400

Facit 700 guldens.

11. Drie Kooplieden A. B. C. zeynden up eenen Factuer in Portaport, met ſtuk-goderen A. gevee heit voer 270 fl. B. voer 240 fl. C. voer 258 fl. Hem belovende voer 300 dienſt

Factuer-Rekeninge.

dienst; des gewins: Boven dien voert hy noch
ettelike stukken goets mede / voor hem zelden /
300 dat hy in alles voor winst brengt 2306 gul-
dens / waer of hem komt voor syn deel 770 gul-
dens: Hoe veel L. was van syn goet weerdig / en
hoe veel blijft der kooplieden winst op peder L.

$$\begin{array}{r} 270 \\ 240 \\ 258 \\ \hline 768 \end{array} \quad \begin{array}{r} 2306 \\ 770 \\ \hline 1536 \end{array} \quad \begin{array}{r} 1 \\ \hline 1 \end{array}$$

Facit 2 guldens winst op peder L.
voor de kooplieden.

Hier moet gemerkt wezen / dat als
den Factuer heeft $\frac{1}{2}$ voor winst / 300
behouden de kooplieden noch $\frac{1}{2}$ / daer-
om word deze 768. voor 8. gedeelt /
want $\frac{1}{2}$ der gantscher winst / is een $\frac{1}{2}$
der kooplieden winst $\frac{1}{2}$

$$\begin{array}{r} 768 \\ 8 \overline{) 768} \\ \underline{96} \end{array}$$

$$1536 \text{ — } 768 \text{ — } 770 \mid \begin{array}{r} 385 \\ 96 \end{array}$$

Facit 289 L. was
syn goed weerd.

12. Drie Boeren zeyden eenen Herder upt
met Schapen / om die te weyden eenen bestem-
/ voor $\frac{1}{2}$ der vermenigvuldiging / A. doeter
o. B. 240. C. 258. 300 weyd den Herder
9. Schapen voor hem gelden / heffens
den tyd voleynd synde / is de vermenig-
je in alles 2306. Schapen: Hoe veel kout
mer van $\frac{1}{2}$

270 . A.			270
240 . B.			240
258 . C.			258
385 . Herder.			<u> </u>
<u>1153</u>	2306	{ 270	768
		{ 240	8/ <u> </u>
		{ 258	96
		{ 385	289
			<u> </u>
			385

Facit { 540 . A.
 480 . B.
 516 . C.
 770 . den Herder.

13. Eenen koopman accordeert met snē factuer dat hy inleggen zal 1000. guldens/ ende den factuer 450. guldens/ 300 sullenze de winninge gelijck deelen/ nu legt den koopman 200. guldens meer in / ende den factuer 150. gulden min dan 'taccord: Wat deel komt elk dan van de winst.

1000 — 550 — 1200 | 660. Factuers dienst.
 300. Factuers inleg.

960

1200
960

2160 — I — { 1200
 960

Facit { 1000 den koopman.
 500 den factuer.

Factuer-Rekeninge.

14. Eenen Koopman belooft zynen Factuer te doen 1000 guldens / ende zoo den Factuer dan daer hy legt 450 guldens / zoo zal hy hebben de helft van de winst; ist dat nu den Koopman zynen Factuer doet 1200 guldens : Hoe veel moet den Factuer dan daer hy doen / op dat hy hebbe de $\frac{1}{2}$ van de winste.

$$\begin{array}{r} 1000 \\ 450 \\ \hline 1000 \text{ — } 550 \text{ — } 1200 \mid 660 \\ \frac{1}{2} \text{ — } 1200 \text{ — } \frac{1}{2} \mid 960 \\ \hline 660 \end{array}$$

Facit 300 guldens.

15. Zoo eenen Koopman heeft belooft zynen Factuer

Te doe zes duysent pont; end' zoo dien dan daer by Een Duyft vyf hondert pont inlegt, mits zyn labuer Zoo zal hy van de winst het derde hebben bly : Maer door oorzaak' end' noot, en kunnen beyde zy Zoo veel bybryngē niet, zoo dat dē Koopman maer Vyf duysent ponden doet, ook duysent ponden vry, Is des Factuers inleg; Hoe vele wint elk daer?

$$\begin{array}{r} 6000 \\ 2 \text{ / } \text{ — } \text{ — } \\ 3000 \text{ — } \\ 1500 \\ \hline 6000 \text{ — } 1500 \text{ — } 5000 \mid \text{Pont } 1250 \\ 1000 \\ \hline 2250 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 5000 \\
 2250 \\
 \hline
 7250
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{c}
 \text{---} \\
 \text{---} \\
 \text{---}
 \end{array}
 \quad
 1
 \quad
 \left\{
 \begin{array}{c}
 500\text{ } \\
 225\text{ }
 \end{array}
 \right\}
 \text{Facit}
 \quad
 \left.
 \begin{array}{c}
 \text{---} \\
 \text{---} \\
 \text{---}
 \end{array}
 \right\}
 \begin{array}{l}
 \text{den Koop-} \\
 \text{(tuer} \\
 \text{den Fac-}
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{l}
 \text{(man} \\
 \text{---} \\
 \text{---}
 \end{array}$$

16. Eenen Koopman belooft zynen Factuer te doen 6000. guldens/ende 300 den Factuer daer by legt 1500. guldens/ 300 zal hy hebben het; van de winst / ist dat nu den Factuer maer in en legt 1000. guldens/ en heeft $\frac{2}{3}$ van de winst : Hoe veel heeft den Koopman hem dan gedaen.

Facit 5000. guldens.

17. Eenen Koopman accordeert met zynen Factuer / dat hy inleggen zal 460. Rijx-daelders tot 46. stupbers / ende den Factuer zal daer by leggen 70. Robels tot 8. guldens / om te hebben de helft van de winst / maer den Koopman en legt niet meer in dan 300. Rijx-daelders/ en den Factuer doet daer by 100. Robels / 300 hare winste dan is 200. guld. Hoe veel komt elk daer van.

460 Rijx-daeld.

46 stupb.

1058 guldens.

560

498 guld. Factuers dienst.

300 Rijx-daeld.

46 stupbers.

690 gulden.

70 Robels.

8 guldens.

560 guldens.

100 Robels.

8 guldens.

800 gulden.

10

1058

Factuer-Rekeninge.

$$\begin{array}{r}
 1058 \text{ ——— } 498 \text{ ——— } 690 \mid 324\frac{12}{27} \text{ gulden.} \\
 800 \\
 324\frac{12}{27} \\
 \hline
 690 \\
 1124\frac{12}{27} 1124\frac{12}{27} \\
 \hline
 1814\frac{12}{27} \text{ ——— } 200 \left\{ \begin{array}{l} 690 \\ 1124\frac{12}{27} \end{array} \right. \\
 \text{Facit} \left\{ \begin{array}{l} 76\frac{22}{27} \text{ gulden den Koopman.} \\ 123\frac{1222}{27} \text{ gulden den Factuer.} \end{array} \right.
 \end{array}$$

18. Eenen Koopman hebbende 2. zarkens vol Rijk-daelers tot 46. stupers/ accordeert met synen Factuer/dat hy hem die doen zal/en de Factuer zal daer by leggen 560. guldens/ op datze ter tyd haerder schepdinge/ de winninge mogen gelijck deelen/ zoo gebueret (duer oorzaak) dat den Koopman hem maer en doet het een zarkē/waer in dat syn 300. Rijk-daelers / ende den Factuer doet daer by 800. guldens: Als zy nu na zekeren tyd bevinden 200. guldens gewonnen te hebben/ zoo komt den Factuer daer van 123 $\frac{1222}{27}$ guldens: Hoe veel Rijk-daelers hebbender dan in het ander zarken geweest.

$$\begin{array}{r}
 76\frac{22}{27} \text{ — } 690 \text{ — } 123\frac{1222}{27} \mid 1124\frac{12}{27} \\
 \phantom{76\frac{22}{27} \text{ — } 690 \text{ — } 123\frac{1222}{27} \mid} 800 \text{ tara.} \\
 \hline
 \phantom{76\frac{22}{27} \text{ — } 690 \text{ — } 123\frac{1222}{27} \mid} 324\frac{12}{27} \\
 \phantom{76\frac{22}{27} \text{ — } 690 \text{ — } 123\frac{1222}{27} \mid} 560 \text{ ad.} \\
 \hline
 690 \\
 324\frac{12}{27} \\
 \hline
 365\frac{1}{27} \text{ ——— } 300 \text{ ——— } 194\frac{12}{27} \\
 \text{Facit 160. Rijk-daelers.}
 \end{array}$$

19. Eenen Koopman doet synen Factuer 1300
 £ om daer mede te Koopmanschappen een jaer
 lang / ende 3ynen dienst zal gerekent syn tegens
 2/ des Koopmans inleg / na 3 maenden doet den
 Factuer daer by 200 £. ende 3p bevinden ten
 eynde van den jaer gewonnen te hebben 426 gul-
 dens: Hoe veel komt dan elk daer van ?

1300		12	15600	5700
325		12	3900	
200		9	1800	
15600				
5700				
21300		426	15600	
			5700	

Facit { 312 gulden den Koopman.
 114 gulden den Factuer.

20. Zommige Vleesch-houwers besteden eenē
 Pupsarian te houden 600 besten/op konditie/dat
 300 hyper vooz hem zelven neffens d'ander houd
 200/300 zal hy hebben 2 van den toe-was/indien
 3per hem dan beschikken 900, ende dat hyper vooz
 hem zelven houd 450. ende den toe-was is 330
 Hoe veel zal elk daer van hebben ?

2		600		2	400
					200

600		200		900	300
					450
					750

Factuer-rekeninge.

$$\begin{array}{r}
 900 \\
 750 \\
 \hline
 1650
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 330 \\
 900 \\
 750 \\
 \hline
 180 \text{ de Vleesch-hantwerk.} \\
 150 \text{ den Wyp-man.}
 \end{array}$$

21. Een en Koopman doet zynen Factuer 1300 L. om daer mede een jaer lang te Koopman-
 schappen / ende zynen dienst zal worden gerekent
 tegen $\frac{1}{2}$ des Koopmans inleg / na 3 maenden legt
 den Factuer daer by een zekere somme / ende
 t'eynden jaer isser in alles gewonnen 426 gul-
 dens / waer van den Factuer komt 114 gul-
 den. Hoe veel was van zynen inleg ?

$$\begin{array}{r}
 426 \\
 114 \\
 \hline
 312
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 1300 \text{ L.} \\
 12 \text{ Maend.} \\
 \hline
 15600
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 114 \\
 \hline
 114
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 15600 \\
 114 \\
 \hline
 15714
 \end{array}$$

312 ————— 15600 ————— 114 / komt 5700

$$\begin{array}{r}
 5700 \\
 3900 \\
 \hline
 1800
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 \frac{1}{2} \text{ van } 1300 \text{ L. is. } 325 \text{ L.} \\
 12 \text{ maen.} \\
 \hline
 3900
 \end{array}$$

9 / —————
 Facit 200 L.

22. Een en Koopman hebbende besloten met
 eenen Factuer / dat hy hem doen zoude 600 gul-
 dens / ende den Factuer zoude daer by doen 200
 gulden om te hebben ; van de winst / ende zy nu
 beyde gelveloos wezende / 300 levert den Koop-
 man

man zyn Factuer 6 last Rogge/tot 107; Goud-
gulden tot 28 stupb. 't last / ende den Factuer
doet daer by 2 last Tarwe / 't welk t'zamen ver-
kocht synde/ 3p 't gewin deelen / latende 'teerste
beslupt onverbzoken / 300 daer dan gewonnen
wort 330 fl. gulden / ende den Factuer daer af
komt 150 fl. gulden : Hoe veel Goud-gulden
is elk last Tarwe weerdig gerekent geweest ?
Facit 160; Goud-gulden.

Erf-deelinge.

Door gierigheyds abuys,,men dikwils zeer ziet ky-
ven

In menig Mans sterf-huys,, ook wel door 't duyfter
schryven :

Dus als de dingen al,,wel net staen opgeschreven,
Door dezen Regel zal,,men elk wel 'tzyne geven.

1. Eenem Man sterbende/ laet achter zyn Wpf
met 9 kinderen/ ende haer te deelen aen geld ende
goed 27000 guld. in zulker voegen/ dat de Moeder
hebben zal de helft van alles/ ende vande bly-
vende helft peder kind eben veel : Hoe veel komt
elk van ?

	27000	
2/	<u> </u>	
Facit	13500	gulden de Moeder.
9/	<u> </u>	
Facit	1500	gulden peder kind.

Erf-deelinge.

2. Een Moeder met vier kinderen wert nage-
 laten van haren overleden Man 6336 guldens 12
 stupbers/ te deele in zulkcr maniere: dat de Moeder
 zal hebben het $\frac{1}{3}$ / en de kinderen van de reste
 elk een deel; Hoe veel komt een pegelph van ?

6336 ——— 12

3/ —————

Facit guld. 2112 ——— 4 stuph. de Moeder.

2/ —————

Facit guld. 1056 ——— 2 stuph. peder kind.

3. Eenem Man liggende op syn Woud-bedde/
 hebbende by hem geroepen syn Wijf/ Zone/ en
 twee Dochteren / maekt syn Testament alzo/
 dat den Zone zal hebben 300 dikwils 4 guldens/
 als de Moeder 3. ende de Moeder 30 menigntael
 5 guldens / als elke Dochter 4. Zoo daer dan in
 alles bevonden word 11920 guldens 19 stupbers.
 Hoe veel moet elk dan daer van hebben ?

4 ——— 3

20

5 ——— 8

15

—————

12

20 — 15 — 24

12

59 — 11920 — 19

20

20

15

12

12

238419

Facit { den Zone/ guld. 4041 — 0 —
 de Moeder/ gul. 3030 — 15 —
 elke Dochter/ gu. 2424 — 12 —

4. Een en Man overleden zynde / heeft achter-
gelaten 5 kinderen met 30000 guldens / welk
gelt hare Moogden upt geven te Rente / alzo dat
16 guldens alle Jare winnen zullen een gulden /
En voer de kost en kleeedinge van dese 5 kinde-
ren / mozt alle Jare betaelt 150 L . Hoe veel komt
van peder kint / als 8 Jare alzo verlopen zyn

$$\begin{array}{r} 150 \\ \hline / 6 \\ 900 \\ \hline / 8 \\ 7200 \end{array}$$

$$16 - 1 - 30000 \left| \begin{array}{r} 1875 \\ \hline / 8 \\ 15000 \\ 7200 \end{array} \right.$$

$$\begin{array}{r} 7800 \\ 30000 \\ \hline 37800 \end{array}$$

5 / \hline
Facit 7560 gul.

5. Een en Man sterbende / laet achter 3 Zonen /
ende haer ten deelen 1598 guldens / hebbende zyn
Testament gemaekt / dat den tweeden hebbē zal
2 mael zoo veel / als den eersten min 8 guldens /
ende den derden 3 mael zoo veel / als den eersten /
min 38 guldens / Hoe veel zal elk van hebben

$$\begin{array}{r} 1598 \\ 8 \\ 38 \\ \hline 1644 \end{array} \quad \begin{array}{l} 6 / \hline \\ \left\{ \begin{array}{l} 274 \text{ guld. den eersten} \\ 540 \text{ guld. den tweeden} \\ 784 \text{ guld. den derden} \end{array} \right. \end{array}$$

Facit

Erf-deeling.

6. De nagelaten Zonen van eenen overleden Man/deelende haers Vaders gelt/300 neemt den eersten $\frac{1}{3}$ der gantscher somme ende 5 L. den tweeden $\frac{1}{3}$ der reste ende 10 L. den derden $\frac{1}{3}$ van datter dan rest / ende 15 L. ende 300 boozts/ neemt elk een $\frac{1}{3}$ van datter rest / ende dan 5 L. meer als den boozgaenden/ ist dat dan elken Zone eben veel heeft : Hoe veel Zonen warenden/ ende hoe veel hadde dan elken Zone/ ook hoe veel wasser in alles te deelen ?

13

1

—————
Facit 12 Zonen.

5

60

.13

$\begin{array}{c} \text{6} \\ \text{7} \text{ 8 } \text{9} \\ \text{1} \text{ 2 } \text{3} \end{array} \bigg| \begin{array}{l} 65 \text{ L. hadde elken} \\ \text{Zone.} \end{array}$

1

—————
780 L. wasser in alles te deelen.

7. Eens eenen Man in doods noodt was gerackt,
End' heeft alzoo zyn Testament gemackt,
Dat zyn lief Wyf de helft van 't goed zoud' krygen,
Min tien pond groot den Zone moeste zwygen,
Met twaelf pond groot meer dan het derde deel;
Want zynen Oom zeer oud, end' lam geheel,
Het twaelfde deel end' acht pond groot zoud' ha-
len.

Nu na zyn dood bevantmen (zonder falen)
Zyn goed al wierd elf duyzent guldens, met
Vyf hondert, ook noch twintig daer by net;
Dus om't verband van dien Man niet te breken,
Hoe veel heeft elk daer, voor zyn deel gestreken.

$$\begin{array}{r}
 11520 \\
 2 \overline{) 5760} \\
 \underline{60} \\
 5700
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 11520 \\
 3 \overline{) 3840} \\
 \underline{72} \\
 3912
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 11520 \\
 12 \overline{) 960} \\
 \underline{48} \\
 1008
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 5700 \\
 3912 \\
 1008
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 1062\frac{1}{2} \\
 6 \overline{) 177} \\
 \underline{59}
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 1152\frac{1}{2} \\
 3 \overline{) 192} \\
 \underline{64}
 \end{array}
 \quad
 \left. \begin{array}{l} 5700 \\ 3912 \\ 1008 \end{array} \right\}$$

Facit { de Moeder 6183 $\frac{1}{2}$
den Zoon 4243 $\frac{1}{2}$
den Dood 1093 $\frac{1}{2}$ } guld.

8. Een en Man overlijdende/ laet achter eene be-
dzunkte bezyuchte Wauwe/ hebbende zyn Testa-
ment gemaakt/ dat/ 300 Goud ter tyd haerder be-
ringe/ haer verleende eenē Zoon/ dien zoude heb-
ben; des goeds/ ende zy de reste; waert daer-en-
tegen een Dochter / 300 zoude zy zelve hebben;
des goeds/ en de Dochter de reste. Na des Mans
dood haerde zy eenen Zoon met een Dochter: hoe
veel komt elk van/ om des Mans uptersten wil-
le niet te verbyeten/ 300' t goed weerdig bebonden
worde 47519 guldens.

Erf-deelinge.

$$\begin{array}{r}
 3 - 2 \\
 3 - 2 \\
 \hline
 9 - 6 - 4
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 9 \\
 6 \\
 4 \\
 \hline
 19 - 47519 -
 \end{array}
 \left\{ \begin{array}{l} 9 \\ 6 \\ 4 \end{array} \right.$$

Facit { den Zone 22509
de Moeder 15006
de Dochter 10004 } guldens.

9. Eenem overleden Man achter-gelaten hebbende eene bevruchte Vrouw met 3175. guldens/ heeft zyn Testamēt gemaakt/dat/ 300 God haer Moeder liete wordē van eenen Zone/ dien zoude 3. mael 300 veel hebben als de Moeder: maer/ 300 t Kind eē Dochter ware/dat en zoude maer hebben half 300 veel als de Moeder. Zoo ontfangt zy ter tyd haerder baringe eenen Zone met een Dochter/ ende een Harmaphroditus, dat is/ half Man half Vrouw/ Hoe veel zal elk dan hebben/ op dat des Mans verbond onverbzoken blyve.

2. de Dochter

4. de Moeder

12. den Zone

(Dochter

7. Perma. $\frac{1}{2}$ 300 veel als den Zone en

$$\begin{array}{r}
 25 - 3175 \\
 \hline
 127
 \end{array}
 \left\{ \begin{array}{l} 2 \\ 4 \\ 12 \\ 7 \end{array} \right.$$

Facit { de Dochter 254
de Moeder 108
den Zone 1524
Perma. 889 } guldens.

Winst ende verlies.

Die WINNING' end' VERLIES, alzoohier
kunnen dragen,

Datz' in voorspoedig zyn, te zeere niet verblien,
End' in den tegenspoed, niet onverduldig klagen.
Gelukkig zyn geacht, als wel-geboren lien.

manneer
gezept
word

Winst tē 100. dat is / dat 100 300 heel
winnen.

Winst in't 100. dat is / dat de hooft-
somme ende winst / maer 100 en
bestrekken.

Verlies ten 100. dat is / dat de hooft-
somme 100 blyft als't verlies daer
af is.

Verlies in't 100. dat is / dat 100 300
heel verliezen.

1. Eenem koopt 5 Engelsche Lakenen / lang
elk 40 El. tot 32 stuyb. d' Elle / de zelve verkoo-
pende / ontfangt hy voor elke 5 Ell. 8. guldens
8 pennin. Wat wint oft verliest hy dan ?

5	—	8	—	0	—	8	—	200	} 321 320	} gul.
1	—	1	—	12	—	0	—	200		

Facit wint 1 guld.

Winst ende Verlies.

2. Zoo men 5. Ellen verkoopt 1. L. 6. S. 9. 8. 300
wint men op 200. Ellen 3. S. 4. 8. Wat heeft dan
een Elle gekost.

$$\begin{array}{r}
 5 \text{ ——— } 1 \text{ ——— } 6 \text{ ——— } 9 \text{ ——— } 200 \\
 \hline
 53 \text{ ——— } 10 \text{ ——— } 0 \\
 3 \text{ ——— } 4 \\
 \hline
 200 \text{ ——— } 53 \text{ ——— } 6 \text{ ——— } 8 \text{ ——— } 1 \\
 \text{Facit } 5. \text{S. 4. 8.}
 \end{array}$$

3. Als een Elle kost 32. stuyb. Wat moet men 6.
Ellen verkoopen/om te winnen op 200. Ellen ee-
nen gulden.

$$\begin{array}{r}
 1 \text{ ——— } 32 \text{ ——— } 200 \mid 320. \\
 1. \\
 \hline
 200. \text{ ——— } 321 \text{ ——— } 5 \\
 \text{Facit 8. guldens 8 pen.}
 \end{array}$$

4. Een Elle kost 5. S. 4. 8. ende men verkoopt 5.
Ellen 1. L. 6. S. 9. 8. op hoe veel Ellen wint men
dan 3. S. 4. 8.

$$\begin{array}{r}
 1 \text{ — } 5 \text{ — } 4 \text{ — } 5 \mid 1 \text{ — } 6 \text{ — } 9 \\
 1 \text{ — } 6 \text{ — } 8 \\
 \hline
 1 \text{ — } 5 \text{ — } 40 \\
 \text{Facit op 200. Ellen.}
 \end{array}$$

104 ——— 107 ——— 36

30	32	100	107
			100

~~107~~ ~~100~~ 32¹/₈

2, $\frac{1}{8}$ ————— 30 ————— 7

18. guld. 18.

$$3-7-5 \mid 11\frac{1}{2}-9-100 \mid 77\frac{1}{2}$$

10

Winst ende verlies.

10. 3. fl. kosten 7 fl. Wat verkooptmen dan 5. fl. als men verliest 22 $\frac{2}{3}$ int honderd.

$$\begin{array}{r} 3 \text{ --- } 7 \text{ --- } 5 | 11\frac{2}{3} \\ 100 \\ 22\frac{2}{3} \\ \hline 100 \text{ --- } 77\frac{1}{3} \text{ --- } 11\frac{2}{3} \\ \text{Facit } 9. \text{fl.} \end{array}$$

11. Als men 5 fl. verkoopt 9 fl. zoo verliest men 22 $\frac{2}{3}$ int honderd/ wat hebben dan 3. fl. geko ft .

$$\begin{array}{r} 100 \\ 22\frac{2}{3} \\ \hline 77\frac{1}{3} \text{ --- } 100 \text{ --- } 9 | 11\frac{2}{3} \\ 5 \text{ --- } 11\frac{2}{3} \text{ --- } 3 \\ \text{Facit } 7. \text{fl.} \end{array}$$

12. Zoo men 3 fl. koopt voor 7 fl. ende 5 fl. verkoopt voor 9 fl. Hoe veel fl. moet men verkoopen om 22 $\frac{2}{3}$ fl. daer aen te verliezen.

$$\begin{array}{r} 3 \text{ --- } 7 \text{ --- } 5 | 11\frac{2}{3} \\ 9 \\ \hline 2\frac{2}{3} \text{ --- } 11\frac{2}{3} \text{ --- } 22\frac{2}{3} \\ \text{Facit } 100. \text{fl.} \end{array}$$

Anders. 5

$$7 \text{ --- } 3 \text{ --- } 9 | \text{ komt } 3\frac{1}{3}$$

$$\begin{array}{r} 1\frac{1}{3} \text{ --- } 5 \text{ --- } 22\frac{2}{3} \\ \text{Facit } 100. \text{fl.} \end{array}$$

13. Zoo men betaeld voor 5. Ellen 2 gulden 14 stuyvers/ Voor hoe veel Ellen zal men ontfangen 2 gulden 2. stuyvers/ om te winnen 22 $\frac{2}{3}$ int 100.

$$\begin{array}{r} 77\frac{1}{3} \text{ --- } 100 \text{ --- } 54 | 70 \text{ --- } 5 \text{ --- } 42 \\ \text{Facit } 3. \text{Ellen.} \end{array}$$

14. Als men 3. Ellen verkoopt 42 stupbers/ 300
wint men 22; int 100. Hoe veel Ellen kooptmen
dan 100; 54. stupbers.

$$100 \text{ ——— } 77\frac{1}{2} \text{ ——— } 42 \mid 32\frac{1}{2} \text{ ——— } 3 \text{ ——— } 54$$

Facit 5. Ellen.

15. Zoo men een Elle verkoopt 33 stupbers/ 300
wint men 6. ten 100. Wat zalmen ten 100. winnen
oft verliezen/ als men die verkoopt 31½ stup.

$$33 \text{ ——— } 106 \text{ ——— } 31\frac{1}{2} \mid \begin{array}{l} 101\frac{1}{2} \\ 100 \end{array}$$

Facit men wint 1,½ ten 100.

16. Als men een lb. verkoopt 5 lb. 3. 8. 300 wint
men 1,½ ten 100. Hoe veel zalmen ten 100. win-
nen/ als men dat verkoopt 5. lb. 6. 8.

$$5 \text{ ——— } 3 \text{ ——— } 101\frac{1}{2} \text{ ——— } 5 \text{ ——— } 6 \mid 106 \text{ daer van } 100.$$

Facit 6. ten 100.

17. Als een lb. Deper kost 33. stupbers / wat
moet men 't zelve verkoopen/ om met 100 lb. 300
veel te winnen als een lb. kost.

$$100 \text{ ——— } 101 \text{ ——— } 33$$

Facit 33,½ stupbers.

18. Als een lb. kost 33. stupbers/ ende men ver-
koopet 33. stupbers 5,7 penningen/ Hoe veel wint
men met 100. lb.

$$1 \text{ ——— } 5\frac{7}{10} \text{ ——— } 100$$

Facit 33. stupbers.

Winst ende verlies.

19. Als men een fl. verkoopt 1. gulden 13. stupbers $5\frac{7}{8}$ penningen / zoo wint men met 100. fl. 300 beel als 1. fl. gekost heeft: Hoe veel heeft men dan voor 1. fl. betaelt.

$$101 - 100 - 1 - 13 - 5\frac{7}{8}$$

Facit 1. guld. 13. stupb.

20. Zoo men betaelt voor een Elle 5. fl. 7. fl. 8. wat moet men ze verkopen om 300 beel te winnen met 100. Ellen / als men een Elle verkoopt.

$$99 - 100 - 5 - 7 - 8$$

Facit 5. fl. 7 $\frac{7}{8}$ 8.

21. Zoo men een Elle verkoopt 5. fl. 7 $\frac{7}{8}$ 8. 300 wint men 300 beel met 100. Ellen / als men d' Elle verkoopt: Wat heeft dan een Elle gekost.

$$100 - 99 - 5 - 7\frac{7}{8} - 8$$

Facit 5. fl. 7. 8.

22. Een Elle koopt men voor 5. fl. 7. 8. ende men verkoopt ze 5. fl. 7 $\frac{7}{8}$ 8. Wat wint men dan op 100. Ellen.

$$1 - 5\frac{7}{8} - 100$$

Facit 5. fl. 7 $\frac{7}{8}$ 8.

23. Zoo 100. fl. koper kost 49. guld. 6. stupbers 10 $\frac{1}{2}$ penningen: Wat moet men peder fl. verkopen / om te winnen 20. ten 100.

$$100 - 120 - 49 - 6 - 10\frac{1}{2} | 59 - 4$$

$$100 - 59 - 4 - 1$$

Facit 11. stupbers 13 $\frac{1}{2}$ penningen.

24. Als men 1 £ koper verhuopt 11 stupberg
 $13\frac{1}{2}$ penning. 300 wint men 20 ten 100. Hoe veel
 £ . heeft men dan gekocht voor 49 guld. 6. stup.
 10 $\frac{1}{2}$ penningen?

$$\begin{array}{r} 120 \text{ --- } 100 \text{ --- } 11 \text{ --- } 13\frac{1}{2} \\ \text{Komt } 9 \text{ stupb. } 13\frac{1}{2} \text{ penning.} \\ 9 \text{ --- } 13\frac{1}{2} \text{ --- } 1 \text{ --- } 49 \text{ --- } 6 \text{ --- } 10\frac{1}{2} \end{array}$$

Facit 100 £ .

25. Als 1 $\frac{1}{2}$ Ell. kosten 4 $\frac{1}{2}$ £ . ende 7 $\frac{1}{2}$ Ellen ver-
 kocht worden voor 10 $\frac{1}{2}$ guldens: Wat zal men
 dan winnen op 100 Ellen?

$$\begin{array}{r|l} 7\frac{1}{2} \text{ --- } 10\frac{1}{2} \text{ --- } 100 & 138 \text{ --- } 7 \text{ --- } 9\frac{1}{2} \\ 1\frac{1}{2} \text{ --- } 4\frac{1}{2} \text{ --- } 100 & 87 \text{ --- } 0 \text{ --- } 0 \end{array}$$

Facit guld. 51 --- 7 --- 9 $\frac{1}{2}$

26. Als men betaelt voor 1 $\frac{1}{2}$ Ellen 29 stupberg/
 hoe veel Ellen verhuopt men voor 10 $\frac{1}{2}$ guldens/
 om te winnen op 100 Ellen 51 guldens 7 stupb.
 9 $\frac{1}{2}$ penningen?

$$\begin{array}{r|l} 1\frac{1}{2} \text{ --- } 29 \text{ --- } 100 & 87 \text{ --- } 0 \text{ --- } 0 \\ & 51 \text{ --- } 7 \text{ --- } 9\frac{1}{2} \end{array}$$

$$138 \text{ --- } 7 \text{ --- } 9\frac{1}{2} \text{ --- } 100 \text{ --- } 10\frac{1}{2}$$

Facit 7 $\frac{1}{2}$ Ellen.

27. Als dat mē betaelt voor 4 Ellen Lijnwaet
 16 £ . 8 $\frac{1}{2}$ s. ende men verhuopt 5 Ellen voor 20
 £ . 10 s. wat wint of verliest men op 3 stukken
 lang 53 $\frac{1}{2}$ / 53 $\frac{1}{2}$ / 54 $\frac{1}{2}$ Ellen?

Winst ende verlies.

$$\begin{array}{r|l}
 4 - 16 - 8\frac{1}{2} - 5 & 20 - 11\frac{1}{2} \\
 & 20 - 10\frac{1}{2} \\
 \hline
 5 & 0 - \frac{11}{2} \\
 & 163\frac{1}{2}
 \end{array}
 \begin{array}{r}
 55\frac{1}{2} \\
 53\frac{1}{2} \\
 54\frac{1}{2}
 \end{array}$$

Facit verliest 7 stup. 7 $\frac{1}{2}$ pen. oft 14 $\frac{1}{2}$ g.

28. Een en koopman verkoopt 3 stukken Lijnwaet/lang 55 $\frac{1}{2}$ /53 $\frac{1}{2}$ /54 $\frac{1}{2}$ Ellen / en ontfangt booz peder 5 Ellen 6 guld. 5 stup. 5 $\frac{1}{2}$ pen. Zoo bebindt hy verlozen te hebben op de boozsz. 3 stukken 7 stup. 7 $\frac{1}{2}$ penn. Hoe veel ellen heeft hy dan gekocht booz 5 guld. 7 $\frac{1}{2}$ penn.

$$\begin{array}{r|l}
 163\frac{1}{2} - 7 - 7\frac{1}{2} - 5 & 3\frac{1}{2} \text{ pen. tot 6 guld.} \\
 & 5 \text{ stup. 5 $\frac{1}{2}$ pen. zoo} \\
 & \text{komt 6 gul. 5 stu.} \\
 & 9 \text{ pen.}
 \end{array}$$

$$6 - 5 - 9 - 5 - 5 - 7\frac{1}{2}$$

Facit 4 Ellen.

29. Een en koopman koopt 12 stukken Lijnwaet/ lang elk 52 Ellen/ d' elle tot 3 fl. 2 g. t selve zeyndende nae Westen/ wozt hem gerekent booz alle onkosten 29 fl. ende aldaer wozt het selve Lijnwaet verkocht tot 6 Realen de Ware / Wat wint oft verliest hy dan/ als men reket 5 Ellen booz 4 Waren/ ende een Reael tot 11 $\frac{1}{2}$ g.

$$\begin{array}{r}
 52 \\
 12
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l}
 1 - 3 - 2 - 624 & 98 \text{ fl. 16 g.} \\
 & 29 - 0
 \end{array}$$

$$127 - 16$$

$$5 \text{ --- } 4 \text{ --- } 624 \mid 499 \frac{1}{2} \text{ Waren.}$$

$$11 \frac{1}{2}$$

$$6$$

$$1 \text{ --- } 67 \frac{1}{2} \text{ --- } 499 \frac{1}{2} \mid 140 \text{ L. 8 S.}$$

$$127 \text{ --- } 16$$

Facit wint 12 L. 12 S.

30. Een koopman koopende 12 stukke Lijnwaet/lang elk 52 Gh. tot 19 stupbers d'Elle/sepnt de zelve na weste/alwaer 3p verkocht worden 6 Bealen de Ware/ een Beael doet 5 stupber/ende 4 Waren zijn 5 Ellen/ Zoo hy dan bevin 75 guldens 12 stupbers gewonnen te hebben / Hoe veel onkost heeft men hem dan toe-gerekent ?

$$1 \text{ --- } 19 \text{ --- } 624 \mid 592 \text{ --- } 16$$

$$75 \text{ --- } 12$$

$$668 \text{ --- } 8$$

$$5 \text{ --- } 4 \text{ --- } 624 \mid 499 \frac{1}{2}$$

$$1 \text{ --- } 33 \frac{1}{2} \text{ --- } 499 \frac{1}{2} \mid 842 \text{ --- } 8$$

$$668 \text{ --- } 8$$

Facit onkost 174 guldens.

31. Een koopman koopt 4 Balen Wolle/ wegende 445 589. 645. 680. lb. den Tara is 59. lb. te betalen chondert tot 57. guldens 12. stupbers / De zelve verkoopt hy wederom tot 14 stupbers 't lb. met 2 lb. haet ten 100. Zoo hy dan noch verliest een 't gewichte 13 lb. wat wint oft verliest hy ?

Winst ende verlies.

445
589
645
680

2359
59

100 — 57 — 12 — 2300
Komt 1324 guld. 16 stuyb.

1 — 14 — 100
2359
13

102 — 70 — 2346
23
23

1610 — 0
1324 — 16

Facit wint gul. 285 — 4 stuyb.

32. Een en koopt een stuk Lynwaet voor 26 L. 8 B. ende verkoopende daer van het achtste deel/ en 4 Ellen voor 5 L. 5 B. 300 wint hy 1 L. 12 B. op 't gantsche stuk: Hoe veel ellen is dan 't zelve stuk lang?

26 — 8
1 — 12

5 — 5
3 — 10 8/ — 0
3 — 10
1 — 15 — 28

Facit 64 Ellen.

33. Enen koopman koopt 4 Balen Wolle/
die t'zamen wege 2359 fl. doch de 59 fl. trekt hy
af booz zakken en duplighet/ de zelve verkoopt
hy tot 14 stuppers t fl. mits toe-gebende 2 fl.
ten 100. ende aen t gewichte verliest hy 13 fl.
winnende als dan noch 285 guldens 4 stuppers/
wat hebben hem dan 100. fl. gekost?

$$\begin{array}{r}
 2359 \\
 1 - 14 - 100 \quad 13 \\
 \hline
 102. \quad 70 \quad 2346 \mid 1610 - 0 \\
 \quad \quad \quad \quad \quad \quad \mid 285 - 4 \\
 \hline
 2300 \quad 1324 - 16 - 100
 \end{array}$$

Facit 57 guld. 12 stup.

34. Zoo een stuk Lijnwaet kost 26 fl. 8 fl. ende
dat; daer van ende 4 Ellen verkocht wort booz
5 fl. 5 fl. om te winnen 1 fl. 12 fl. op 't gantsche
stuk / wat heeft dan een Elle gekost / ende wat
wint men op peder Elle?

$$\begin{array}{r}
 26 \quad 8 \\
 1 \quad 12 \\
 \hline
 5 \quad 5 \quad 28 \quad 0 \\
 3 \quad 10 \quad 8 / \quad \hline
 \hline
 1 \quad 15 \quad 3 \quad 10 \\
 4 \quad 28 \mid 64 \text{ Ellen.} \\
 64 \quad 28 \quad 1 \mid 8 \frac{1}{2} \text{ fl.} \\
 64 - 26 - 8 - 1 \mid 8 \frac{1}{2} \text{ fl. kost een Elle.}
 \end{array}$$

Ende $\frac{1}{2}$ fl. wintmen op d' Elle.

VVinst ende Verlies.

35. In Haerlem zynd' eens eenen Koopman rijke,
 Die met zyn gelt gaen wilde doen trafijke,
 Heeft dat beleydt in Koopmanschappen ras,
 End' zyn gewin op 't hondert twintich was,
 Dus om dat hy zoo wel wan t'zinen loone,
 Straks wederom hy 't gelt beleyde schoone,
 End' wan dan noch in yeder hondert tien,
 Dies hy wel haest door 't gieriglyk verblien
 Zyn gelt noch eens, in Koopmanschap bestelde,
 Fortuyn' eylaes, sloeg vruegd dan van den velde,
 Want hy verloos wel twaelf in 't hondert net,
 End' zeer bedroeft, de hooft-somm' onbelet
 Leyd' hy in 't slot, end' Koopmanschap hy dede,
 Met winst, alleen om rijk te blyven mede,
 End' wan terstont met yeder hondert acht;
 Maer andermael kreeg hy verlies onzacht,
 Op 't hondert twaelf: hy liet dan 't koopen rusten:
 Voor zynen kost betaeld' hy dan met lusten
 Het vierde deel zoo veel, als hy eerst wan,
 Twee-en-dertig duyst acht hondert ponden dan
 Gewonnen gelds, blyft hem noch, wilt verklaren
 Zyn eerste gelt, ghy wert dees konst ervaren.

$$\begin{array}{r}
 90 \text{ ————— } 100 \text{ ————— } 120 \mid 133\frac{1}{3} \\
 100 \text{ ————— } 88 \text{ ————— } 133\frac{1}{3} \mid 117\frac{1}{3} \\
 100 \text{ ————— } 108 \text{ ————— } 17\frac{1}{3} \mid 18\frac{1}{3} \\
 112 \text{ ————— } 100 \text{ ————— } 18\frac{1}{3} \mid 16\frac{1}{3} \\
 11\frac{1}{3} \text{ ————— } 100 \text{ ————— } 32800 \text{ ————— } 11\frac{1}{3}
 \end{array}$$

Paris 280000 *℥*.

Fol. 100

36. - Ist dat 42 ellen kosten 300 veel guldens/als
men ellen hebbe soude ten zelven pze voor 5 14
guld. Wat kost dan peder elle?

42 — I 2 — I 2
I 2

~~_____~~

126

— gelpk 514½/

42

5143

42

1028

2056

21

21609

42

147

I

Facit 3½ guldens.

ofte

42 ~~————~~ 514½ — I

6/-----

7 ——— 854

71 _____

I ————— 12

✓ 12¹/₄ 18 31

Winst ende verlies met tydt.

**Den Regel dobbel, ook Regel Gecompozeert,
Die zullen dikwyls hier behoeven geuzeert.**

Winst ende verlies

1. Zoo men met een L. wint 3. g. ter maend/
wat is de winst ten honderd 'sjaers.

$$\begin{array}{r} 1 \\ 1 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 1 \\ 1 \end{array}} \right\} 12 \left\{ \begin{array}{r} 100 \\ 12 \end{array} \right.$$

Facit 15.

2. Zoo men wint 15. ten 100. 'sjaers / wat
wint men met een L. ter maend.

$$\begin{array}{r} 100 \\ 12 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 100 \\ 12 \end{array}} \right\} 15 \left\{ \begin{array}{r} 1 \\ 1 \end{array} \right.$$

Facit 3. g.

3. Zoo men met een L. wint 3. g. ter maend:
In hoe veel maenden zal men met 100. L. win-
nen 15. L.

$$\begin{array}{r} 1 \\ 12 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 1 \\ 12 \end{array}} \right\} 1 \left\{ \begin{array}{r} 100 \\ 15 \end{array} \right.$$

Facit in 12. maenden.

4. Met een L. wint men ter maend 3. g. Met
hoe veel zal men dan in een jaer winnen 15. L.

$$\begin{array}{r} 1 \\ 12 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 1 \\ 12 \end{array}} \right\} 1 \left\{ \begin{array}{r} 12 \\ 15 \end{array} \right.$$

Facit met 100. L.

met tyd.

Fol. 101

5. Zoo men met 100. guldens wint in 6. Maenden $7\frac{1}{2}$ gulden: Hoe veel zal men met 760. guldens winnen in 9. maenden.

$$\begin{array}{ccc} 100 & \} & 7\frac{1}{2} \\ 6 & \} & 760 \\ & & 9 \end{array}$$

Facit $85\frac{1}{2}$ gulden.

6. Als men met 760. guldens in 9. maende wint $85\frac{1}{2}$ gulden: Hoe veel wint men dan met 100. guldens in 6. maenden.

$$\begin{array}{ccc} 760 & \} & 85\frac{1}{2} \\ 9 & \} & 100 \\ & & 6 \end{array}$$

Facit $7\frac{1}{2}$ gulden.

7. Ist dat men met 100. guldens in 6. maenden wint $7\frac{1}{2}$ gulden: met hoe veel zal men in 9. maenden winnen $85\frac{1}{2}$ gulden.

$$\begin{array}{ccc} 6 & \} & 7\frac{1}{2} \\ & \} & 100 \\ 7\frac{1}{2} & \} & 85\frac{1}{2} \\ & & 9 \end{array}$$

Facit met 760. guldens.

8. Zoo men met 760. guldens in 9. maenden wint $85\frac{1}{2}$ gulden: In hoe lange zal men winnen $7\frac{1}{2}$ ten 100.

$$\begin{array}{ccc} 760 & \} & 85\frac{1}{2} \\ & \} & 9 \\ 85\frac{1}{2} & \} & 7\frac{1}{2} \\ & & 100 \end{array}$$

Facit in 6. maenden.

Winst ende verlies.

9. Een Dat Dopen-bier houdende 72. Potten/
koopt men voor 33. guldens 15. stupbers/ en men
verkoopet tot 11½ stup.den Pot/op 22½ Maenden
dag/ Wat is de winst ten 100 'sjaers.

$$72 - 33 - 15 - 1\frac{1}{9} \text{ stupbers.}$$

$$\begin{array}{r} 11\frac{1}{2} \\ 9\frac{1}{2} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2\frac{1}{2} \\ 9\frac{1}{2} \} 2\frac{1}{2} \left\{ \begin{array}{l} 100 \\ 12 \end{array} \right. \\ 22\frac{1}{2} \end{array}$$

Facit 12½

10. Als men betaelt voor 72. B. Geinber 5. L.
12. B. 6 g. en men verkoopt peder B. tot 11½ stupb.
om te winnen 12. ten 100. 'jaers/ Hoe lange dag
zal men dan moeten geven?

$$72 - 5 - 12 - 6 - 1\frac{1}{18} \text{ g.}$$

$$\begin{array}{r} 23 \\ 18\frac{1}{2} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4\frac{1}{2} \\ 100 \} 12 \left\{ \begin{array}{l} 18\frac{1}{2} \\ 4\frac{1}{2} \end{array} \right. \\ 12 \end{array}$$

Facit 22½ maenden.

11. Een en verkoopt 36. Kannen Olpe/ tot 23 ft.
de kanne/ op 22½ Maenden dag/ ende gewint al-
soo 12 ten 100 'sjaers/ Hoe veel heeft hy dan voor
de voor 3 Olpe betaelt.

met tyd.

Fol. 102

1 — 23 — 36 | 41 guld. 8 stuyb.

122 $\frac{1}{2}$ — 100 — 41 — 8

Facit 33 guldens 15 stuybers.

12. Zoo men betaelt voor 36 Dotten Olyben 33. gul. 15 stu. Hoe veel verkoopt men den pot op 22 $\frac{1}{2}$ maenden dag/ om te winnen 12 ten 100 'sjaers?

36 — 33 — 15 — 1 | 18 $\frac{1}{2}$ stuyb.

$$\begin{array}{r} 100 \\ 12 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 100 \\ 12 \end{array}} \right\} 12 \left\{ \begin{array}{r} 18\frac{1}{2} \\ 22\frac{1}{2} \end{array} \right. \begin{array}{l} \text{komt } 4\frac{1}{2} \text{ stuyb.} \\ 18\frac{1}{2} \end{array}$$

Facit 23 stuybers.

13. Zoo een Tonne Zeep kost 40 guld. geret/ wat verkoopt mense op 4. Maenden dag/ om te winnen 15 ten 100 'sjaers.

$$\begin{array}{r} 100 \\ 12 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 100 \\ 12 \end{array}} \right\} 15 \left\{ \begin{array}{r} 40 \\ 4 \end{array} \right. \begin{array}{l} \text{komt } 2 \\ 40 \end{array}$$

Facit 42 guldens.

14. Zoo een Tonne Zeep kost 40. guld. geret/ ende verkocht wert 42 guld. op 4. maenden dag/ Met hoe veel guldens kan men in zulker voegen winnen 15. guldens in een Jaer.

$$\begin{array}{r} 42 \\ 40 \\ \hline 2 \end{array} \quad \begin{array}{r} 4 \\ 2 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} 4 \\ 2 \end{array}} \right\} 40 \left\{ \begin{array}{r} 12 \\ 15 \end{array} \right.$$

Facit met 100 guld.

15. Zoo

Winst ende verlies

15. Zoo men een Tonne Zeep gekocht hadde 42. guldens op 4. maenden dag / wat zoude men daer voor gered betalen / afflaende tegen 15. ten 100. 'sjaers.

$$12 \text{ ————— } 15 \text{ ————— } 4 \overline{) 5}$$

$$105 \text{ ————— } 100 \text{ ————— } 42$$

Facit 40. guldens.

16. Eenem Zeepzieder verlaet een Tonne Zeep voor 40. guldens gereet gelt / ofte voor 42. guld. op 4. maenden dag : Hoe veel rekent hy ten 100. 'sjaers voor 3pn gelt te kussen.

$$\begin{array}{r} 42 \\ 40 \\ \hline 2 \end{array}$$

$$4 \text{ ————— } 2 \text{ ————— } 16 \text{ komt } 6$$

$$40 \text{ ————— } 6 \text{ ————— } 100 \text{ Facit } 15$$

ofte

$$\begin{array}{c} 40 \\ 4 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{c} 40 \\ 4 \end{array}} \right\} 2 \left\{ \begin{array}{c} 100 \\ 12 \end{array} \right\} \text{ Facit } 15.$$

17. Eenem koopman koopt Rogge voor 1590. Goud-guld. tot 28 st. op 4. maenden dag / den zelven verkoopt hy voor 2240. Kar. gul. gereet gelt / ende met dat zelve gelt wint hy binnen de voor 4. maenden 5. ten 100. Hoe veel zoude hy in zulker wegen winnen in een jaer.

$$\begin{array}{r} 20 / \quad 1590 \\ 4 / \quad 318 \\ 4 / \quad 318 \\ \hline 2226 \end{array}$$

$$100 \text{ — } 105 \text{ — } 2240 \overline{) 2352}$$

$$4 \text{ — } 126 \text{ — } 12$$

Facit 378. guld.

18. Eenem

met tyd.

Fol. 103

18. Een en koopt Rogge voor 1590 Goud-gul-
dens tot 18 stup. op 4 maenden dag / den zelven
verkoopt hy voor 2240 Kar. guldens gereet gelt/
en koopmanschappende met dat gelt de voor 3
4 maenden / bebtint hy 300 veel gewonnen te heb-
ben / dat 300 hy alzoo hadde mogen winnen een
jaer lang / hy gehadt zoude hebben 378 Kar. gul-
dens voor winste : Hoe veel was dan zyn winst
ten 100 binnen deze 4 maenden ?

$$\begin{array}{r}
 20/ \quad 1590 \quad 2240 \\
 4/ \quad 318 \quad 2226 \\
 4/ \quad 318 \quad \text{---} \\
 \text{---} \quad \text{---} \quad 14 \\
 2226 \\
 12 \text{ --- } 378 \text{ --- } 4 \\
 \text{---} \quad \text{---} \\
 3 \text{ --- } 1 \\
 126 \\
 14 \\
 \text{---}
 \end{array}$$

2240 ——— 112 ——— 100 Facit 5.

19. Een en koopman koopt een Bale Lijn-
waet op 4 maende dag / dewelke hy terstont we-
derom verkoopt voor 2240 guldens gereet gelt/
waer mede hy wint binnen dese voor 3 4 maen-
den 5 ten 100. ende bebtint / dat hy alzoo doende
winnen zoude 378 gulden in een jaer : Hoe veel
heeft hy dan de voor 3 Bale Lijnwaet gekocht ?

$$\begin{array}{r}
 12 \text{ --- } 378 \text{ --- } 4 | 126 \\
 100 \text{ --- } 5 \text{ --- } 2240 | 112 \quad 2240 \\
 \text{---} \quad \text{---} \quad 14 \\
 14 \quad \text{---}
 \end{array}$$

Facit 2226. guld.

Winst ende verlies.

$$\begin{array}{l} 10\text{ss} \} \\ 3 \} \end{array} 50 \begin{array}{l} 1\text{ss} \} \\ 12 \} \end{array} 20$$

$$\begin{array}{l} 16\text{ss} \} \\ 7\frac{1}{2} \} \end{array} 200 \begin{array}{l} 1\text{ss} \} \\ 12 \} \end{array} 20$$

Facit 20 ten 100.

24. Ist dat men Boter koopt vyf hondert twintig pont,

Elk pont vyf grooten net gereet gelt, end' terstont
Daer weder van verkoopt twee hondert pont, en
heeft (geeft.

Op't pont een duyrt te winst, drie maenden dag men
End' d'ander Boter al terstont dan ook verkoopt,
Vyf penningen op't pont voor winst daer over loopt
Om zoo op't hondert 'sjaers te winnē twintig even,
Zegt my, hoe lange dag men moet de laetste geven.

$$1 \text{ — } 5 \text{ — } 200 \mid 1000 \text{ g.}$$

$$1 \text{ — } 5\frac{1}{2} \text{ — } 200 \mid 1050 \text{ g.}$$

$$\begin{array}{r} 100 \} \\ 12 \} \end{array} 20 \begin{array}{l} 1000 \\ 3 \end{array} \mid \begin{array}{r} 1000 \\ 50 \text{ g.} \\ \hline 1050 \end{array}$$

$$1 \text{ — } 5 \text{ — } 320 \mid 1600 \text{ g.}$$

$$1 \text{ — } 5\frac{1}{2} \text{ — } 320 \mid 1800 \text{ g.}$$

$$\begin{array}{l} 1\text{ss} \} \\ 2\text{ss} \} \end{array} 12 \begin{array}{l} 16\text{ss} \\ 2\text{ss} \end{array}$$

Facit 7½ maend.

met tyd.

Fol. 105

25. Zoo een Riem Pampier gekocht wert 100
5 guldens 10 stupb. gereet / ende men verkooptze
tot 6 guld. te betalen d'een helft binnen 3 maen-
den / maer in hoe lange d'ander helft / om te win-
nen 16 ten 100 'sjaers ?

12 ——— 16 ——— 3 | 4

104 ——— 100 ——— 60 komt 57½ van 110.
rest 52½

5 ——— 10 6
20 20

110 120

2/ ———

60

52½

7½

100 } 12 { 52½
16 } 7½

Facit 11½ maend.

26. Zoo men een Riem Pampier verkoopt 6.
guldens / te betalen d'een helft binnen 3. maen-
den / ende d'ander helft binnen 11½ maenden /
ende men alzoo wint 16 ten 100. 'sjaers / wat
heeft men de zelve gereet gekocht ?

6

20

120

2/ ———

60

12 ———

Winst ende verlies

12	—	16	—	3	4
104	—	100	—	60	komt 57 $\frac{1}{2}$
12	—	16	—	11 $\frac{1}{2}$	14 $\frac{1}{2}$
114 $\frac{1}{2}$	—	100	—	60	komt 52 $\frac{1}{2}$
					110 stu.

Facit guld. 5 — 10 stu.

27. Een Riem Dampier kooptmen 5 $\frac{1}{2}$ guld. gereet / ende verkoopende ontfangt men 3 guld. binnen 3 maenden / en de rest binnen 11 $\frac{1}{2}$ maenden / wat verkoopt menze dan om te winnen 16 ten 100 'sjaers ?

12	—	16	—	3	4
104	—	100	—	60	57 $\frac{1}{2}$ van 110 blijft 52 $\frac{1}{2}$
12	—	16	—	11 $\frac{1}{2}$	14 $\frac{1}{2}$
100	—	114 $\frac{1}{2}$	—	52 $\frac{1}{2}$	komt 60
					60

120 stu.

Facit guld. 6.

28. Een Riem Dampier koopt men 5 $\frac{1}{2}$ gul. gereet / en men verkooptze 6 gul. t'ontfangen d'een helft binnen 3 maenden/ende d'ander helft binne 11 $\frac{1}{2}$ maenden/ wat is de winst ten 100 'sjaers ?

Facit 16.

Winst ende verlies

$$\begin{array}{r}
 12 \text{ --- } 15 \text{ --- } 7\frac{1}{2} \mid 9\frac{1}{2} \\
 100 \text{ --- } 109\frac{1}{2} \text{ --- } 153 \mid \text{komt } 168 \\
 \hline
 126 \\
 168
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 42 \text{ --- } 294 \text{ --- } 1 \\
 \text{Facit } 7 \text{ gulden.}
 \end{array}$$

31. Zoo men een Haerlems Laken / lang 42. Ellen/verkoopt tot 7 gulden d' Elle / t'ontfangē de 3 in 4 maenden / ende de reste in 7½ maenden / ende alzo gewint 15 ten 100. 'sjaers / Wat heeft men dan voor d' Elle gereet betaelt ?

$$1 \text{ --- } 7 \text{ --- } 42 \mid 294 \text{ gulden.}$$

$$\text{de 3 is } 126$$

$$\text{de 3 is } 168$$

$$12 \text{ --- } 15 \text{ --- } 4 \mid 5$$

$$105 \text{ --- } 100 \text{ --- } 126 \mid \text{komt } 120$$

$$12 \text{ --- } 15 \text{ --- } 7\frac{1}{2} \mid 9\frac{1}{2}$$

$$109\frac{1}{2} \text{ --- } 100 \text{ --- } 168 \mid \text{komt } 153$$

$$\begin{array}{r}
 42 \text{ --- } 273 \text{ --- } 1 \\
 \text{Facit } 6 \text{ guld. 10. stuivers.}
 \end{array}$$

32. Een Elle Lakens kost 6¹/₂ gulden gereet gelt/
ende men verkooptze 7. gulden / t'ontfangen de
3 in 4. maenden / ende de reste in 7¹/₂ maenden :
wat is dan de winst ten 100, 'sjaers ?

Facit 15.

33. Een koopman koopt 130. stukken Lijn-
waet / lang elk 50. Ellen / tot 1. f. d' Elle gereet /
de zelve verkoopt hy / t'ontfangen 55. f. in
6. maenden / 230. f. in 9. maenden / ende de reste
binnen 't jaer / wat moet hy d' Elle verkoopen /
om te winnen 20. ten 100, 'sjaers ?

130

50

650 | 0

325 f.

250

75

12 ——— 20 ——— 6 | 10

11 f ——— 10 f ——— 55 komt 50

12 ——— 20 ——— 9 | 15

115 ——— 100 ——— 230 komt 200

10 f — 12 f — 75 | komt 90 250

230

55

6500 ——— 375 ——— 1

Facit 1. f. 1¹/₂ f

Winst ende verlies

Elken Lynwaet/
 1/2 d' Elle/ende sal
 130 L . in 9 maenden
 1/2 ende getwint af-
 rest by dan vooz

peder Elle gereet betaelt 2

1150 1150 1150

1150 1150 1150

1150 1150 1150 6500 Ellen tot 1 B . 1 $\frac{1}{2}$ 8. ofte 1 $\frac{1}{2}$ 8.

1150 1150 1150

300

300

7500

375 L .

285

90

12

20

6

10

115

105

55

komt 50

12

20

9

15

115

100

230

komt 300

12

20

9

komt 75

6500

325

325 L .

Facit 1 B . d' Elle.

35. Eenem koopt 130 stukken Lynwaet/ lang
 elk 50 Ellen/ tot 1 B . d' Elle gereet /de zelve ver-
 koopt by tot 1 B . 1 $\frac{1}{2}$ 8. d' Elle/ende zal ontfangen
 55 L . in 6 maenden/ 230 L . in 9 maenden: maer
 wanneer de reste omge winne 20 tē 100 jaers 2

130

met tyd.

Fol. 108

130	12	20	6	10	375
50					285
650	118	108	55	komt 50	
325	12	20	9	15	90
					75
115	100	230		komt 200	15

1-1-1¹¹/₁₁-6500/ komt 375 L. 250 vā 325 rest 75
 100 } 12 { 75
 20 } 15 { Facit in 12 maenden.

36. Een en koopt 130 stukken Lpwaet / lang
 elk 50 Ellen / tot 1 B. d'Elle gereet / de zelve ver-
 koopt hy tot 1 $\text{B. 1¹¹/₁₁ 8. d'Elle}$ en ontfangt 55 L.
 in 6 maenden / 230 L. in 9 maenden / en de reste in
 12 maenden / wat is zyn winste ten 100 jaers ?
 Facit 20.

37. Zoo een Elle kost 8 B. op 6 maenden dag /
 Wat moet men ze verkoopen op 15 maenden dag /
 om te winnen 16 ten hondert jaers ?

15	15	16	9	12
6				
100	112	8		Fac. 8 B. 1111/11 8

9
 Merkt / zoo hier gezept ware / gereet te betalē /
 't gene dat op 6 maende dag gekocht is / zoo most
 men die 8 B. in gereet gelt rebatteren / ende zoude
 komen 7 B. 4²/₃ 8. die dan de volle 15 maenden win-
 nen soudē moeten / alzo dat de Facit wesen sou-
 de 8 B. 10²/₃ 8. dan dewyle hier niet van rebatteren
 gezept wort / zoo moet het behoefde gelt op den
 gezetten tyd betaelt worden / en dat wint van de
 6 maenden tot de 15 maenden / gelyk boven staet.

Winst ende verlies

38. Zoo een Elle kost 8 fl. op 6 maendē dag / Op hoe veel maenden moetmen de selve verkoopē tot 8 fl. 11 $\frac{1}{2}$ fl. om te winnen 16 ten hondert 'sjaers ?

$$\begin{array}{r} 8 \text{ — } 8 \text{ — } 11 \frac{1}{2} \text{ — } 100 \mid 112 \\ \phantom{8 \text{ — } 8 \text{ — } 11 \frac{1}{2} \text{ — } 100 \mid } 100 \end{array}$$

$$16 \text{ — } 12 \text{ — } 12 \mid \text{ komt } 9$$

6

Facit 15 Maenden. 15

39. Zoo men verkoopt een Elle voor 8 fl. 11 $\frac{1}{2}$ fl. op 15 Maenden dag / soo wintmen 16 ten hondert 'sjaers / wat heeft de selve dan gekost op 6 maenden dag ?

$$\begin{array}{r} 15 \\ 6 \end{array}$$

$$12 \text{ — } 16 \text{ — } 9 \mid 12$$

$$112 \text{ — } 100 \text{ — } 8 \text{ — } 11 \frac{1}{2} \mid$$

Facit 8 fl.

40. Een Elle wort gekocht voor 8 fl. op 6 maenden dag / Ende wederom verkocht voor 8 fl. 11 $\frac{1}{2}$ fl. op 15 maenden dag / wat is de winst ten hondert 'sjaers ?

$$\begin{array}{r} 15 \\ 6 \\ \hline 9 \end{array} \quad \left. \begin{array}{l} 8 \\ 9 \end{array} \right\} \frac{11}{2} \left\{ \begin{array}{l} 100 \\ 12 \end{array} \right.$$

Facit 16.

41. Een en koopt een Bale Wolle/wegende 490
 lb. tot 12 stupb. 't lb. gereet/ daer van verkoopt
 hy 150 lb. tot 13 stupb. 't lb. op 4 Maenden/ ende
 elk lb. van de reste tot 14 stup. Hoe lange dag zal
 hy geven om te winnen 18 ten hondert 'sjaers?

150 13 <hr/> 1950	12 — 18 — 4 komt 6 106 — 100 — 1950 komt	490 12 <hr/> 5880 1839½ <hr/> 4040½
490 150 <hr/> 340 15 <hr/> 5100 4040½ <hr/> 1059½	100 } 18 } 12 { 4040½ 1059½	

Facit in 17½ Maenden.

42. Een en koopt een Bale Wolle/wegende 490
 lb. tot 12 stup. 't lb. gereet/ daer van verkoopt
 hy 150 lb. tot 13 stupb. 't lb. op 4 maenden dag/
 Wat moet hy elk pont van de reste verkoopen
 op 17½ Maenden dag/ om alzo te winnen 18
 ten hondert 'sjaers?

12 — 18 — 4 komt 6 106 — 100 — 1950 komt	490 12 <hr/> 5880 1839½ <hr/> 4040½ 12 —
---	---

Winst ende verlies

12 ——— 18 ——— $17\frac{17}{17}$ | komt $26\frac{8}{17}$
 100 ——— $126\frac{8}{17}$ ——— $4040\frac{1}{17}$ | komt 5100
 340 ——— 5100 ——— 1 | Facit 15 stupbers.

43. Eenen koopman koopt een Bale Wolle/ wegende 490 ℔ . tot 12 stu. 't ℔ . gereet/ daer van verkoopt hy 150 ℔ . tot 13 stu. 't ℔ . Zoo hy dan elk ℔ . bande reste verkoopt tot 15 stup. en $17\frac{17}{17}$ maenden dag geven moet / om te winnen 18 ten 100 'sjaers/ Hoe lange dag gaf hy de 150 ℔ ?

150	340	
13	15	
<hr/>		
1950	5100	
12 ———	18 ———	$17\frac{17}{17}$ komt $26\frac{8}{17}$
		<hr/>
		490
		12
		<hr/>
		5880
$126\frac{8}{17}$ ———	100 ———	5100 komt ———
		<hr/>
		4040 $\frac{1}{17}$
		<hr/>
		1839 $\frac{1}{17}$
1950		
1839 $\frac{1}{17}$		
<hr/>		
110 $\frac{2}{17}$		
	100 } 12 { 1839 $\frac{1}{17}$	
	18 } 12 { 110 $\frac{2}{17}$	
		Facit 4 Maenden.

44. Eenen koopman koopt een Bale Wolle/ wegende 490 ℔ . tot 12 stup. 't ℔ gereet/ daer van verkoopt hy 150 ℔ . op 4 Maenden / ende elk ℔ . bande reste 15 stup. op $17\frac{17}{17}$ maenden / ende gewint alzo 18 ten 100 'sjaers/ Hoe veel verkocht hy dan peder ℔ . bande 150 ?

met tyd.

Fol. 110

12 — 18 — 17¹⁷²⁷/₁₁₁₉ | komt 26⁸⁰⁶/₁₁₁₉

126⁸⁰⁶/₁₁₁₉ — 100 — 5100 | komt — 5880
4040¹⁷/₁₁

100 } 18 { 1839¹¹/₁₁ | komt 110¹⁷/₁₁
12 } 4 { 1839¹¹/₁₁

150 — 1950 — 1

Facit 13 stupbers.

45. Eenem verkoopt Wolle/ 150 fl . tot 13 stup.
op 4 Maenden/ende 340 fl . tot 15 stup. op 17¹⁷²⁷/₁₁₁₉
Maenden / winnende alzoo 18 ten 100 'sjaers/
Wat heeft hem dan peder fl . g'reet gekost?

12 — 18 — 4 | 6

106 — 100 — 1950 | komt — 1839¹¹/₁₁

12 — 18 — 17¹⁷²⁷/₁₁₁₉ | 26⁸⁰⁶/₁₁₁₉

126⁸⁰⁶/₁₁₁₉ — 100 — 5100 | komt — 4040¹⁷/₁₁

490 — 5880 — 1

Facit 12 stupbers.

46. Eenem koopman koopt 490 fl . Wolle/tot
12 stupb. 't fl . daer van verkoopt hy 150 fl . tot
13 stupb. op 4 maenden/ende d'ander 340 fl . tot
15 stup. 't fl . op 17¹⁷²⁷/₁₁₁₉ maenden/Wat is de winst
ten hondert 'sjaers?

Facit 18.

Winft ende verlies

47. Zoo men koopt 240 stukken Lpntwaet/die t'zamen lang 3pn 12617 Ellen/tot 31 stup. 4 pen. d' Elle/op 4 maenden dag/Wat moet men d' Elle verkoopen op vier 6 maendē/t'elken een gelyke somme/om te winnen 12 ten honderden 'sjaers.

Per Cofs. Facit 34 stup. 8¹²²¹⁵/₁₂₈₁₇ pen.

In dese questie met haer pzoebē/is aen te merken 'tzelve onder schept dooz't rebatteren/dat ick aengewezē hebbe inde 37 questie dezer:want anders zoude de Facit komen 34 stup. 6¹⁵²²¹/₁₂₈₁₇ pen. en zoude ook zonder Cofs konnen gemaakt wordē.

48. Een en koopt 240 stukken Lpntwaet/ lang t'zamen 12617 Ellen/op 4 maenden dag/de zelve verkoopt hy tot 34 stup. 8¹²²¹⁵/₁₂₈₁₇ pen. d' Elle/op vier 6 maenden dag/t'ontfangen elke 6 maenden/ een gerecht vierde deel der somme/ende bebind in zulker boegen te winnen 12 ten hondert 'sjaers/ wat moet hy dan dooz peder Elle betalen?

1 — 34 — 8¹²²¹⁵/₁₂₈₁₇ — 12617 | komt 21802¹/₂ gulde.

4/ —————
5450¹/₂

6 12 18 24

4 4 4 4

2 / 8 / 14 / 20

102 — 100 — 5450¹/₂ | 5343¹/₂

108 — 100 — 5450¹/₂ | 5046¹/₂

114 — 100 — 5450¹/₂ | 4781¹/₂

120 — 100 — 5450¹/₂ | 4542¹/₂

19714¹/₂ gulb.

12617 ——— 19714 ——— 1 ——— 4 ——— 1

Facit 31. stup. 4 penn.

met tyd.

Fol. 111

49. Eenem koopt 240 stukken Lpntwaet / tot 31
 stup. 4 penn. d' Elle / op 4 maenden dag / de zelve
 verkoopt hy voor 21802 gul. 10 st. op vier 6 maen-
 den dag / telken een gelyke somme / ende bebindt al-
 zoo te winnen 12 ten hondert 'sjaers / Hoe veel el-
 len waren dan de zelve stukken lang in alles?

$$\begin{array}{r}
 21802 \text{ ————— } 10 \\
 4 \overline{) 21802} \\
 \underline{4000} \\
 7802 \\
 \underline{4000} \\
 3802 \\
 \underline{4000} \\
 202 \\
 \underline{4000} \\
 202
 \end{array}$$

102 — 100 — 5450 — 12½	5343 — 15
108 — 100 — 5450 — 12½	5046 — 17½
114 — 100 — 5450 — 12½	4781 — 5
120 — 100 — 5450 — 12½	4542 — 3½

$$19714 \text{ — } 1½$$

$$31½ - 1 - 19714 - 1½$$

Facit 12617 Ellen.

50. Eenem koopt 240 stukken Lpntwaet / lang
 t'zamen 12617 Ellen / tot 31 stup. 4 pen. d' Elle /
 De zelve verkoopt hy tot 34 stup. 8½ pen d' El-
 le / op vier 6 maenden / t'elken een gelyke somme /
 ende bebindt alzo zyn winninge 12 ten hondert
 'sjaers / Op hoe veel Maenden dag heeft hy de
 zelve dan gekocht?

Per Cofs.

Facit op 4 Maenden.

51. Eenem

Winst ende verlies met tyd.

51. Eenem koopt 240 stukken Lynwaet / lang
t'zamen 12617 Ellen / tot 31 stupb. 4 penn. d' Elle
le / op 4 maenden dag / de zelve verkoopt hy tot
34 stupb. 8¹²/₁₆ penn. d' Elle / op vier 6 maenden /
t'elken een gelyke somme / wat is dan zyn winste
ten 100 'sjaers.

Facit 12.

52. Zoo men Lynwaet koopt tot 3 B. d' Elle ge-
reet / en men verkoopt t'ontfangen ; in 3 maen-
den / ; in 6 maenden / ende de reste in 9. maenden /
Wat verkooptmen de Elle om te winnen 16 ten
100 'sjaers.

Facit 3 B. 2³³/₇₁ 8.

53. Zoo men Lynwaet verkoopt tot 3 B. 2³³/₇₁ 8.
d' Elle / t'ontfangen ; in 3 maenden / ; in 6 maen-
den / ende de rest in 9. maenden / zoo winnen
16. ten 100 'sjaers / Wat heeft dan een Elle ge-
reet gekost.

Facit 3 B.

Interest.

Den simp'len INT'REST, is, WINST end' VERLIES
MET TYD,

Gelykend' een groot deel, dus van het werk lu-
byt

Zuldy wel heeft verstand gekrygen door u vlyt.

1. Eenem

1. Eenem betaelt jaerlijc 1002 een Rente 123 guld. tegen den penning 16. Hoe veel is dan de gantsche Rente weerdig ?

123
738

Facit 1968 guldens.

2. Nemant koopt een Rente van 1968 guldens/ Hoe veel is hem de zelve jaerlijc weerd/ tegen den penning 16 ?

1968 dooz 16. Facit 123 guld.

3. Als men betaelt Interest tegen den penning 16. Hoe veel is dat ten honderden ?

100 dooz 16. Facit 6½

4. Zoo men 1002 een Rente van 1968, guldens jaerlijc betalen moet 123 guld. tegen hoe veel ten honderd is dat ?

$\begin{array}{r l} 123 & \\ \hline 123 & 16 \\ 123 & \\ 12 & \end{array}$	$\begin{array}{r l} 4 & \\ \hline 123 & 61 \\ 12 & \end{array}$	Facit 6½
--	---	----------

5. Eenem geeft op Interest 100 L. 1002 4 Jaer/ om daer 1002 te hebben simpel Interest/ tegen 6½ ten 100 'sjaers/ Hoe veel ontfangt hij dan ten eynde des tids ?

1 — 6½ — 4 | komt 25
100

Facit 125 L.

Interest.

6. Hoe veel zal men op Interest geven tegen $6\frac{1}{2}$ ten 100 'sjaers / om over 4 jaer t'ontfangen vooz Hoofstomme / ende Interest 750 guldens ?

$$1 \text{ — } 6\frac{1}{2} \text{ — } 4 \mid \begin{array}{r} 25 \\ 100 \end{array}$$

$$125 \text{ — } 100 \text{ — } 750$$

Facit 600 guldens.

7. Zoo mē vooz 600 guldens betaelt in 4 Jaer / 150 guldens van Interest / vooz hoe veel zal men in een jaer betalen $6\frac{1}{2}$ guldens ?

$$\begin{array}{r} 4 \} 600 \{ 1 \\ 150 \} \quad \{ 6\frac{1}{2} \end{array}$$

Facit vooz 100 guldens.

8. Ist dat men 100 £. op Interest upt geeft / ende na vier jaer weder ontfangt 125 £. Wat is dan den Interest ten honderden 'sjaers ?

$$\begin{array}{r} 100 \} 25 \{ 100 \\ 4 \} \quad \{ 1 \end{array}$$

Facit $6\frac{1}{2}$

9. Eenen neemt op Interest 350 guld. vooz 10 maenden tegen 12 ten honderden 's jaers / wat moet hy in alles weder geven ?

$$\begin{array}{r} 100 \{ 12 \{ 350 \\ 12 \} \quad \{ 10 \} \end{array} \mid \begin{array}{r} \text{Komt } 35 \\ 350 \end{array}$$

Facit 385 guldens.

10. Zou men 350 guldens op Interest neemt/
voor 10 maanden / ende dan weder geeft 385 gul.
Wat is den Interest tén hondert 's jaers?

$$\begin{array}{r} 350 \\ 10 \end{array} \} 35 \left\{ \begin{array}{l} 100 \\ 12 \end{array} \right. \quad \begin{array}{r} 385 \\ 350 \\ \hline 35 \end{array}$$

Facit 12

11. Als men geeft op Interest 350 £. tegen 12
tén honderten 's jaers / na hoe lange zal men ont-
fangen voor Hoofst-somme ende Interest 385 £?

$$\begin{array}{r} 350 - 35 = 315 \\ 12 - 12 = 0 \end{array} \quad \begin{array}{l} 10 \\ 100 \end{array}$$

Facit na 10 maanden.

12. Hoe veel geeft men op Interest tegen 12 tén
hondert 's jaers / om na 10 maanden t'ontfangen
voor Hoofst-somme ende Interest 385 £?

$$\begin{array}{r} 12 - 12 = 0 \\ 10 \end{array} \quad \begin{array}{l} 10 \\ 100 \end{array}$$

$$110 - 100 = 10$$

Facit 350 £

13. ~~Enne~~
4 maanden
maanden
betreffende
intergange
terest) tegē
op dan alt

Interest.

$$\begin{array}{r}
 90 \left. \vphantom{\begin{array}{c} 100 \\ 12 \end{array}} \right\} 10 \left\{ \begin{array}{c} 235 \\ 4 \end{array} \right. \left| \text{komt } 8\frac{1}{2}/76 \right. \\
 12 \left. \vphantom{\begin{array}{c} 100 \\ 12 \end{array}} \right\} 10 \left\{ \begin{array}{c} 235 \\ 2 \end{array} \right. \left| \text{komt } 3\frac{1}{2}/99 \right. \\
 \hline
 100 \left. \vphantom{\begin{array}{c} 100 \\ 12 \end{array}} \right\} 10 \left\{ \begin{array}{c} 235 \\ 2 \end{array} \right. \left| \text{komt } 3\frac{1}{2}/99 \right. \\
 12 \left. \vphantom{\begin{array}{c} 100 \\ 12 \end{array}} \right\} 10 \left\{ \begin{array}{c} 235 \\ 2 \end{array} \right. \left| \text{komt } 3\frac{1}{2}/99 \right. \\
 \hline
 235
 \end{array}$$

Facit 247 $\frac{1}{2}$ guld.

14. Zoo ik mynen goeden Wyfend leene 235 gul-
dens voer 4 maenden/ende die verschenen wezen-
de/ik hem 'tzelbe geld noch 2 maenden late/mits
dat ik hebben zal voer de Hoofsomme / tegen
10 ten hondert 'sjaers/ende my dan in alles komt
247 $\frac{1}{2}$ guldens / Hoe veel is den eersten Interest
in 't hondert 'sjaers geweest ?

$$\begin{array}{r}
 100 \left. \vphantom{\begin{array}{c} 100 \\ 12 \end{array}} \right\} 10 \left\{ \begin{array}{c} 235 \\ 2 \end{array} \right. \left| \text{komt } 247\frac{1}{2} \right. \\
 12 \left. \vphantom{\begin{array}{c} 100 \\ 12 \end{array}} \right\} 10 \left\{ \begin{array}{c} 235 \\ 2 \end{array} \right. \left| \text{komt } 3\frac{1}{2} \right. \\
 \hline
 243\frac{1}{2} \\
 235 \\
 \hline
 8\frac{1}{2} \\
 \hline
 \text{Facit } 10.
 \end{array}$$

15. Neman leent my 235 guld. voer 4 maenden/
tegen 10 in 't hondert 'sjaers/ dien tyd verloopen
wezende/ laet hy my 't zelve geld noch eenen tyd/
mits dat ik hem beloebe interest tegen 10 ten hon-
dert 'sjaers/ dan de hoofsomme/ zoo komt hem
dan in alles 247 $\frac{1}{2}$ guld, Hoe lange is dan den
tweeden tyd ?

$$\begin{array}{r}
 90 \left. \vphantom{\begin{array}{l} 90 \\ 12 \end{array}} \right\} 10 \left\{ \begin{array}{l} 235 \\ 4 \end{array} \right| \text{komt } 247 \frac{1}{2} \\
 12 \left. \vphantom{\begin{array}{l} 90 \\ 12 \end{array}} \right\} \left\{ \phantom{\begin{array}{l} 235 \\ 4 \end{array}} \right| \phantom{\text{komt}} \phantom{247 \frac{1}{2}} \\
 \hline
 100 \left. \vphantom{\begin{array}{l} 90 \\ 12 \end{array}} \right\} 12 \left\{ \begin{array}{l} 235 \\ 3 \frac{1}{2} \end{array} \right| \phantom{\text{komt}} \phantom{247 \frac{1}{2}} \\
 12 \left. \vphantom{\begin{array}{l} 90 \\ 12 \end{array}} \right\} \left\{ \phantom{\begin{array}{l} 235 \\ 4 \end{array}} \right| \phantom{\text{komt}} \phantom{247 \frac{1}{2}} \\
 \hline
 \phantom{3 \frac{1}{2}} \phantom{\text{komt}} \phantom{247 \frac{1}{2}}
 \end{array}$$

Facit 2 Maenden.

16. Hoe veel geeft men op Interest/tegen 10 in 100
hondert 8 jaers/ 1002 4 maenden tids / alsinen
t selve geld noch 2 maenden laet / tegen 10 ten
hondert 8 jaers/ 1002 de Hoofstomme/ ende dan
in alles ontfangt / 247 $\frac{1}{2}$ guldens +

$$\begin{array}{r}
 90 \left. \vphantom{\begin{array}{l} 90 \\ 12 \end{array}} \right\} 10 \left\{ \begin{array}{l} 100 \\ 4 \end{array} \right| \text{komt } 3 \frac{1}{2} \\
 12 \left. \vphantom{\begin{array}{l} 90 \\ 12 \end{array}} \right\} \left\{ \phantom{\begin{array}{l} 100 \\ 4 \end{array}} \right| \phantom{\text{komt}} \phantom{3 \frac{1}{2}}
 \end{array}$$

$$12 - 10 - 2 \mid \text{komt } 1 \frac{1}{2}$$

100

$$105 \frac{1}{2} - 100 = 5 \frac{1}{2}$$

Facit 235 guldens.

Interest.

$$\left. \begin{array}{l} 90 \\ 12 \end{array} \right\} 10 \left\{ \begin{array}{l} 235 \\ 8 \end{array} \right. \text{ komt } 17\frac{1}{2}$$

$$\left. \begin{array}{l} 100 \\ 12 \end{array} \right\} 10 \left\{ \begin{array}{l} 235 \\ 4 \end{array} \right. \text{ komt } 7\frac{1}{2}$$

$$\begin{array}{r} 247\frac{1}{2} \\ 235 \\ \hline 12\frac{1}{2} \end{array}$$

Facit 6 Maenden.

18. 325 guldens 12 stupers wort op Interest
 uptgegeven tegen 11 ten hondert 's jaers / wan-
 neer zal men voor Hoofst-somme ende Interest
 ontfangen 651 guld. 4 stup.

$$\begin{array}{r} 651 - 4 \\ 325 - 12 \\ \hline 325 - 12 \end{array}$$

$$\left. \begin{array}{l} 100 \\ 11 \end{array} \right\} 1 \left\{ \begin{array}{l} 325 - 12 \\ 325 - 12 \end{array} \right.$$

Facit over 9 $\frac{1}{2}$ jaer.

19. Zoo men op Interest geeft 325 gul. 12 stup.
 ende nae 9 $\frac{1}{2}$ Jaer / alzo veel voor Interest ont-
 fangt / als voor Hoofst-somme / Wat is den Inte-
 rest ten hondert 's jaers ?

$$\left. \begin{array}{l} 325\frac{1}{2} \\ 9\frac{1}{2} \end{array} \right\} 325\frac{1}{2} \left\{ \begin{array}{l} 100 \\ 1 \end{array} \right.$$

Facit 11

20. Daer wort uptgegebe op Interest 325 gul.
 12 stup. tegen 11 ten hondert 's jaers / Hoe veel
 moet dan over 9 $\frac{1}{2}$ Jaer ontfangen worden voor
 Hoofst-somme ende Interest ?

$$\begin{array}{r} 100 \\ 11 \end{array}$$

100 } II { 325
I } 9

Kommt noch den Zins 325 — 12

Ende hoor de Hoofsomme ook 325 — 12

Facit guldens 651 — 4 stup.

21. Hoe veel geeft men op Interest tegen 11 ten
hondert 'sjaers om naer 9ⁿ Jaer voer Interest
ende Hoofst-somme t'ontfangen 651 gul. 4 stuyd.

1 - 11 - 97; Komit 100; Abb. 100

200-100-651-4

Facit 325 gulb. 12 stupe.

22. Een en geeft op Intérest 300 guldens om t'enden jare daer hooz bontfangen 336 guldens/ daer af neemt hy een Obligatie/ die hy (door in- vallenden nood) terstont verkoopt/ en moet ver- liezen op de somme van de Obligatie / 11 in 't hondert. Vrage na zyn minninge oft verlies?

100-89-3361 Mont 299, gulf, van 300

Printed by Stephen J. Smith

23. Zoo men geeft op Interest 300 guld. vooz
een Jaer/tegen 12 ten hondert/Ende d' Obliga-
tie die men daer af heeft/ terstond verkoopt/ont-
fangende 19 stuyb. 3 penn. min/dan men tijt ge-
geven heeft / wat verliest men op de somme van
Obligatie in elk hondert?

Interest.

$$\begin{array}{r} 100 - 112 - 300 \mid \text{komt } 336 \\ 300 \\ \hline 011 \end{array}$$

$$336 - 299\frac{1}{2} - 100 \mid 89 \text{ van } 100$$

Factit 11.

24. Eenem heeft een Obligatie van gelt/ dat hy op Interest gegeven heeft vooz een jaer/ tegen 12 ten hondert. De zelve verkoopt hy/ en verliest 11 in 't hondert op de somme van de Obligatie/ ende ontfangt alzo 19 stupu. 3¹/₂ penningen min dan hy uptgegeven heeft: Hoe veel is dan zyn uptgave geweest?

$$\begin{array}{r} 100 - 89 - 112 \mid \text{komt } 99\frac{1}{2} \text{ guld. van } 100. \\ \text{rest } \frac{1}{2} \text{ guld. of } 6 \text{ stupu.} \\ 6 \text{ pennin.} \end{array}$$

$$6 - 6 - 100 - 19 - 3\frac{1}{2}$$

Factit 300 gulden.

25. Eenem geeft op Interest 300 gulden vooz een jaer/ daer van neemt hy een Obligatie/ die hy verkoopt/ ende verliest 11 in 't 100 op de somme van d' Obligatie/ ontfangende alzo 19 stuppers 3¹/₂ penninge/ min dan hy uptgegeven heeft: Wat Interest ten 100 is hem dan beloofd geweest?

$$89 - 100 - 299\frac{1}{2} \mid \text{komt } 336$$

300

$$300 - 36 - 100$$

36

Factit 12

26. Eenem

26. Een en koopman koopt Smallekens / booz
450 guldens / op 3 jaer 3 maendé dag: Wat zou-
de hy daer booz gereed betalen moeten / af slaende
tegen 8 ten 100 'sjaers.

$$1 \text{ ————— } 8 \text{ ————— } 3\frac{1}{4} \mid \text{ komt } 26$$

$$126 \text{ ————— } 100 \text{ ————— } 450$$

Facit 357 guldens 2 stuyt. 13½ penn.

27. Zoo men schuldig is 450 guldens te betalen
over 3½ jaer / en men betaelt daer booz gereet 357
guldens 2 stuybers 13½ pen. tegen wat Interest
ten hondert 'sjaers is dat afgetrokken?

$$357 \text{ — } 2 \text{ — } 13\frac{1}{2} \text{ — } 450 \text{ — } 100 \mid \text{ komt } 126,$$

126

100

$$3\frac{1}{4} \text{ ————— } 26 \text{ ————— } 1$$

Facit tegen 8 ten hondert.

28. Hoe veel zal men ontfangē over 3½ jaer booz
357 guldens 2 stuyt. 13½ penn. met den Interest
tegen 8 ten hondert 'sjaers?

$$\begin{array}{l} 100 \} \\ 357\frac{1}{2} \} \end{array} \begin{array}{l} 8 \\ 3\frac{1}{4} \end{array} \mid \text{ komt } 92\frac{1}{2} \text{ guldens.}$$

Facit 450 guldens.

29. Zoo men geeft op Interest 357½ guldens te-
gen 8 ten hondert 'sjaers / wanneer zal mē moe-
ten ontfangen booz hoofst-somme ende Interest
450 guldens?

Interest.

100 } 357½
8 } 92½

Capit over 3½ Jaer.

30. Een en goede vriend leent mij 570 gul. voor 8 maanden/ op konditie dat ik hem wederom me leenē zal een gelijke somme voor zulken tijd/doch (voor onzake) en leene ik hem maer 340 guldens voor drie maanden/ ende de reste vergoede ik hem met Interest tegen 13 ten hondert sjaers / Hoe veel beloopt dan zulken Interest?

12. — 13. — 8 | 8½

100 — 8½ — 23½ komt 19 g. 18 st. 10½ p.

12 — 13 — 5 | 5½

100 — 5½ — 340 komt 18 gul. 8 st. 5½ p.

Capit 38 — 37 stupb.

31. Een mynder vrienden leent mij 570 gul. op konditie dat ik hem wederom me 300 veel leenen zal / voor zulken tyd / doch ik en mag maer 340 guld. missen/ en dat voor 3 maanden/ dies betale ik hem voor de reste Interest tegen 13 tē 100 sjaers/ welck beloopt 38 guld. 7 stupb. Hoe lange heeft hij mij dan zijn geld geleent?

570
340
230

$12 \text{ --- } 13 \text{ --- } 3 \text{ | } 3\frac{1}{2}$
 $10\frac{1}{2} \text{ --- } 3\frac{1}{2} \text{ --- } 23\frac{1}{2} \text{ | komt } 7 \text{ guld. } 9 \text{ stuy. } 8 \text{ p.}$
 $39 \text{ --- } 17 \text{ --- } 8$
 $10\frac{1}{2} \text{ --- } 13 \text{ --- } 57\frac{1}{2} \text{ | komt } 74 \text{ guld. } 2 \text{ stuyt.}$
 $74 \text{ --- } 2 \text{ --- } 12 \text{ --- } 30 \text{ --- } 17 \text{ --- } 8 \text{ | komt } 5$
 $\text{--- } 3$

Facit 8 Maenden.

32. Men leent my een zekere somme geld voor
 8 Maenden/ op konditie dat ik eenig tyd weder-
 om 300 veel leenen zal voor sulke tyd / doch ik en
 kan maer 340 guld. ontbeiren / ende dat voor 3
 maenden/maer de reste vergoede ik met Interest
 tegen 13 ren hondert 8 jaers / welken Interest
 beloopt 38 guld. 7 stuyt. Dat deel heeft sy my
 dan geleent

$12 \text{ --- } 13 \text{ --- } 5 \text{ | } 5\frac{1}{2}$
 $10\frac{1}{2} \text{ --- } 5\frac{1}{2} \text{ --- } 34\frac{1}{2} \text{ | komt } 48 \text{ gul. } 8 \text{ stu. } 5\frac{1}{2} \text{ p.}$
 $49 \text{ --- } 18 \text{ --- } 10\frac{1}{2}$
 $12 \text{ --- } 13 \text{ --- } 100 \text{ --- } 19 \text{ --- } 18 \text{ --- } 10\frac{1}{2} \text{ | komt } 230$
 340

Facit 570 gul.

Interest.

33. Zoo ik iemand leene 570 gulden voor 8 maanden / op konditie dat hy my wederomme 300 veel leenen zal voor gelijken tyd / Hoe veel leent hy my van voor 3 maanden / als hy my voor de reste te betalen stelt met Interest tegen 13 ten hondert 's jaers / ende dat dien Interest beloopt 38 guld. 7 stuy.

12 ——— 13 ——— 8 | 8½

100 ——— 8½ ——— 570 | komt 49 guld. 8 stuy.
38 ——— 7

11 ——— 1

1000 } 12 } 100 { 3
1000 } 13 } 11½
Facit 340 gulden.

34. A heeft B. op Interest gegeve 500 gulden voor 5 jaren tegen 10 ten hondert 's jaers / den tyd hersekenen wezende / ende B. geen geld hebbende / levert hy A. in betalinge 15 stukken A. ynmast / lang elk 50 Ellen / op hoe veel is dan peder Elle geschat geweest

100 } 10 { 500 } komt 250 gulden.
1 } 5 { 500

500 } 50 { 750
750 ——— 750 ——— 1

Facit op eenen gulden.

35. Eenent heeft gehad op Interest 500 guldens
voor 5 jaer tegen 10 ten hondert 'jaers/ ende al
300 hp ter tijt der betalinge niet wel voogstert en
was van gelde/ geeft hp in betalinge 25 stikken
Lijntwaet/ tot 3 fl. 4 g. d' Elle/ maer hoe lang is
peder stuk geweest?

$$\begin{array}{r} 100 \quad \left. \vphantom{\begin{array}{c} 100 \\ 1 \end{array}} \right\} 10 \quad \left. \vphantom{\begin{array}{c} 500 \\ 5 \end{array}} \right\} 500 \quad \text{komt 250 guldens.} \\ 1 \quad \quad \quad 5 \end{array}$$

950

1 — 1 — 750 | komt 750 Ellen/ dit doe
15. (het getal der stikken)
gedruideert.

Facit 50 Ellen.

36. Menant geeft op
de naer vpf jaer wort h
somme ende Interest 15
elck 50 Ellen/ tot eenen
ten hondert 'jaers heel
wonninge gehad?

$$1 \quad \text{---} \quad 1 \quad \text{---} \quad 750 \quad | \quad \text{komt 750 guldens.}$$

500

25

250

500

250

100

50

50

8

Facit 10 ten hondert.

Interest.

27. Hoe veel geeft men op Interest tegen 10 ten
hondert's jaers / als men naer 3 jaren ontfange
en betalinge / voor Hoofsomme ende Interest 15
stuiken Lijnwaets / lang elke 50 Ellen tot 3 8
4 8 8. Elle?

1 ——— 3 ——— 4 ——— 750 | komt 125 L.

1 ——— 10 ——— 5150
155 ——— 100 ——— 125

Facit 83 L. 6 S. 8 8.

28. Van eenen goeden vriend op Interest ik halen
Eentig vyf hondert pond en vyftig onbelet.
Voor negen maenden tyd, om daer voor te betalen
Ten hondert acht in t jaer, noch negen hondert net,
Voor maenden vyf en half, dien Interest gezet
Was twaelf ten hondert's jaers: zoo ik na myn be-
haghen

Als zellens wel dit gelt zoud weder geven bet,
Wanneer zoud moeten zyn, end ook hoe veel, dat's
vragen?

29. Hoof-somme Interest Maend.

550	8	4400	39600
900	12	10800	59400
		15200	99000

78
550
132
6 1/2 Maenden.

100 } 8 { 550 | komt 33
100 } 9 { 550

583

$$\begin{array}{r|l} \begin{array}{l} 100 \\ 12 \end{array} \} 12 \left\{ \begin{array}{l} 900 \\ 5\frac{1}{2} \end{array} \right. & \text{komt} \begin{array}{l} 583 \\ 491 \\ 900 \end{array} \end{array}$$

1532½

Facit ober 6½ Maenden 1532½ £.

39. Eenem neemt op Interest 550 £. tegen 8 ten hondert 's jaers / en 900 £. tegen 12 ten hondert 's jaers / Hoe veel moet hy betalen voer Hoofstomme ende Interest over 6½ Maenden?

$$\begin{array}{r|l} \begin{array}{l} 100 \\ 12 \end{array} \} 8 \left\{ \begin{array}{l} 550 \\ 6\frac{1}{2} \end{array} \right. & \text{komt} \begin{array}{l} 23\frac{1}{2} \\ 550 \end{array} \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} \begin{array}{l} 100 \\ 12 \end{array} \} 12 \left\{ \begin{array}{l} 900 \\ 6\frac{1}{2} \end{array} \right. & \text{komt} \begin{array}{l} 58\frac{1}{2} \\ 900 \end{array} \end{array}$$

Facit 1532½ £.

40. Eenem neemt op Interest 550 £. tegen 8 ten hondert 's jaers / ende 900 £. tegen 12 ten hondert 's jaers / Wanneer sal hy in alles weder geven moeten 1532 £. 10 s?

$$100 \text{ ————— } 8 \text{ ————— } 550 \quad 44 \quad 1532\frac{1}{2}$$

$$100 \text{ ————— } 12 \text{ ————— } 900 \quad 158 \quad 1450.74$$

$$152 \text{ — } 12 \text{ — } 82\frac{1}{2}$$

Facit in 6½ Maenden.

Interest.

41. Zoo men neemt op Interest 550 £. voor 9 Maenden tegen 8 ten hondert 's jaers / Hoe veel sal men noch nemen voor 5½ Maenden tegen 12 ten hondert 's jaers / alst al tseffens te betalen komt in 6½ Maenden ?

Facit 900 £.

42. Eenen heeft Anno 1600. primo May eenen Brief van 300 £. te betalen elk naest-bolgende jaer 100 £. Wat zal den zelven weerdig zijn primo November des zelven jaers / af slaende tegen 12 ten hondert 's jaers ?

106	—	100	—	100	}	94½
118	—	100	—	100		84½
130	—	100	—	100		76½

Facit 256½ £.

43. Eenen koopman koopt Spicerije / voor 256½ £. op 6 maenden dag / wat verkoopt hy de zelve op 3 jaren / elk jaer een gelyke somme / om te winnen 12 ten hondert 's jaers ?

Facit 300 £.

44. Nemant koopt een Hups voor 300 £. te betalen binnen 3 jaer / alle jaer 100 £. daer voor betaelt hy binnen 6 maenden 256½ £. tegen wat Interest ten hondert 's jaers is dat afgetrokken ?

Facit tegen 12.

45. Zoo men schuldig is 300 £. te betalen alle jaer 100 £. Wanneer zal men daer voor moeten betalen 256½ £. af slaende tegen 12 ten hondert 's jaers ?

Facit in 6 maenden.

46. Eenen heeft op Interest 1500 guldens/aen drie personen/tegen 12 ten hondert $\text{\$/}$ jaers/ $\text{\$/}$ A. heeft 300 guldens booz 11 maenden/ $\text{\$/}$ B. 500 guldens booz 8 Maenden/ ende $\text{\$/}$ C. 700 guldens booz 5 Maenden / als hy dan alle zyn geld met den Interest ontfangen heeft/Hoe veel heeft hy?

$$100 - 111 - 300 \mid \text{komt } 333$$

$$100 - 108 - 500 \mid \text{komt } 540$$

$$100 - 105 - 700 \mid \text{komt } 735$$

Facit 1608

47. Eenen doet geld op Interest aen drie personen/tegen 12 ten hondert $\text{\$/}$ jaers/ $\text{\$/}$ A. gebuykt zyn geld 11 Maenden/ $\text{\$/}$ B. 8 Maenden/ ende $\text{\$/}$ C. 5 maenden / ende betalen booz Hoofstomme ende Interest/ $\text{\$/}$ A. 333 guldens/ $\text{\$/}$ B. 540 guldens/ $\text{\$/}$ C. 735 guldens / Hoe veel gelds heeft hy elk byzonder dan gedaen/ ende ook hoe veel in alles?

$$111 - 100 - 333 \mid \text{komt } 300$$

$$108 - 100 - 540 \mid \text{komt } 500$$

$$105 - 100 - 735 \mid \text{komt } 700$$

Facit $\left\{ \begin{array}{l} \text{\$/} 300 \\ \text{\$/} 500 \\ \text{\$/} 700 \end{array} \right\}$ guldens.

Facit in alles 1500 guldens.

48. Drie hebben op Interest genomen 1500 guldens/ $\text{\$/}$ A. heeft 300 guldens booz 11 maenden/ $\text{\$/}$ B. 500 guldens booz 8 maenden / $\text{\$/}$ C. 700 gulb. booz 5 maenden/ende betalen in alles booz Hoofstomme ende Interest 1608 guld. Hoe veel is haren Interest ten hondert $\text{\$/}$ jaers?

Interest.

12 — 6 — 11	5½	100 — 5½ — 300	16½
12 — 6 — 8	4	100 — 4 — 300	20
12 — 6 — 5	2½	100 — 2½ — 700	17½

1608

1500

54

54 — 6 — 108

Facit 12.

49. Eenem Koopman doet 3 ander 1500 guld. op gelyke Interest ten 100 's jaers/ A. gebuykt het zijne 11 maenden/ B. 8 maenden / ende C. 5 maend. ende betalen ten eynde haers tijds/ A. 333 guld. B. 540 gul. ende C. 735 gul. Vrage na den Interest ten 100 's jaers / Ende hoe veel elk gehadt heeft ?

Facit { A. + 300
B. + 500
C. + 700 } guldens.

Pa. 12 is de Interest ten 100. 's jaers.

50. Hemant is schuldig 1598 gulden/ te betalen 658½ gulden over een jaer/ 494½ guld. over twee jaer/ ende 444½ guld. over drie jaer/ soo hy dat altsamen over 2 jaer betaelde/ hoe veel schade soude dan den ontfanger lyden / als men rekent Interest tegen 10 ten hondert 's jaers ?

100 —————	110 —————	658½	724½
100 —————	100 —————	494½	494½
110 —————	100 —————	444½	404½

1623½

1598

Facit 351½ guld.

51. Eenen is schuldig 1598 L. te betalen 658 L. 19 S. 4 $\frac{1}{2}$ over een jaer / 494 L. 4 S. 6 $\frac{1}{2}$ over twee jaer / ende 444 L. 16 S. 6 $\frac{1}{2}$ over drie jaer / hy accordeert met 3 jaeren behuyl-hyer dat al te samen te betalen over drie jaer / ende te geven Interest tegen 12 ten hondert 8 jaers / hoe veel zal hy dan in alle tijden betalen ?

$$\begin{array}{r} 100-124-838-19-4\frac{1}{2} \quad 814-2-5\frac{1}{2} \\ 100-112-494-4-6\frac{1}{2} \quad 533-16-8\frac{1}{2} \\ 100-100-444-16-6\frac{1}{2} \quad 444-16-6\frac{1}{2} \end{array}$$

Facit 1815 L. 9 S. 2 $\frac{1}{2}$ 8.

52. Een koopman heeft een Obligatie / die betaelt moet wesen in 3 papententen / t eerste binnen een jaer / het tweede binnen twee jaer / het derde binnen drie jaer / ende des eersten te 300 veel als des tweeden / ook des tweeden is gelijk des derden : 300 bidt den schuldenaer om de gantsche somme te mogen betalen / ten eynde des derden jaers / belovende Interest tegen 12 ten hondert 8 jaers / Als dan Hoofsomme ende Interest t'zamen beloopt 1815 L. 9 S. 2 $\frac{1}{2}$ 8. Hoe veel is de somme van d'Obligatie ?

$$\begin{array}{r} \frac{1}{3} \text{ --- } \frac{2}{3} \\ \frac{1}{3} \text{ --- } \frac{2}{3} \\ \hline \frac{1}{3} / \frac{2}{3} / \frac{1}{3} \end{array} \quad \begin{array}{r} 100-124-40 \quad 49\frac{1}{2} \\ 100-112-30 \quad 33\frac{1}{2} \\ 100-100-27 \quad 27 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 27-30-40 \\ 49\frac{1}{2} \\ 33\frac{1}{2} \\ 27 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 100-124-40 \quad 49\frac{1}{2} \\ 100-112-30 \quad 33\frac{1}{2} \\ 100-100-27 \quad 27 \\ \hline 1815-9-2\frac{1}{2} \end{array}$$

Facit 1598 L.

Interest.

5 3. A. is B. schuldig een zekere somme / te beta-
len in drie papementen / 't Eerste binnen een jaer /
het tweede binnen twee jaer / ende 't derde binnen
drie Jaer / Ende $\frac{1}{2}$ des eersten is 300 veel als $\frac{1}{3}$ des
tweeden / 's Gelyks $\frac{1}{3}$ des tweeden is 300 veel als
 $\frac{1}{4}$ des derden / Zoo spreekt B. tot A. Ist dat u be-
lieft / gy meugt my 't geld al tzeffens geven / ten
eynde des tweeden jaers / Nochtans zoud' ik ge-
interesseert wezen van 25 L . 9 S . 2 $\frac{1}{2}$ S . als men
rekent Interest tegen 10 ten hondert 's jaers ;
A. antwoort: Ist dat ghy my de geheele somme
laet tot den eynde des derden jaers / 300 zal ik u
in alles geven 1815 L . 9 S . 2 $\frac{1}{2}$ S . Hier mede is
B. te vreden. Vrage / Hoe veel is dan elke pape /
ende wat soude den tweeden Interest ten hon-
dert 's jaers wezen ?

$$\begin{array}{r} \frac{1}{2} \text{ --- } \frac{2}{3} \\ \frac{1}{3} \text{ --- } \frac{2}{4} \\ \hline \frac{1}{2} / \frac{1}{12} / \frac{1}{3} \\ \hline 27 - 30 - 40 \end{array} \quad \begin{array}{r} 100 - 110 - 40 \quad | \quad 44 \\ 100 - 100 - 30 \quad | \quad 30 \\ 110 - 100 - 27 \quad | \quad 24 \frac{1}{2} \\ \hline 97 \quad 89 \frac{1}{2} \\ \hline 97 \end{array}$$

$$1 \frac{1}{12} - 97 - 25 - 9 - 2 \frac{1}{12} \frac{1}{2} \quad | \quad \text{komt } 1598 \frac{1}{12} \text{ L.}$$

$$97 \text{ --- } 1598 \left\{ \begin{array}{l} 40 \\ 30 \\ 27 \end{array} \right.$$

	L .	S .	d .	
Facit {	658	19	4 $\frac{1}{2}$	d'eerste
	494	4	6 $\frac{1}{2}$	de tweede
	444	16	0 $\frac{1}{2}$	de derde

} pappe.

100 — 100 + 2 % — 658 $\frac{2}{3}$ | komt 658 $\frac{2}{3}$ + 13 $\frac{1}{3}$ %.

100 — 100 + 1 % — 494 $\frac{1}{2}$ | komt 494 $\frac{1}{2}$ + 4 $\frac{1}{2}$ %.

444 $\frac{1}{2}$

1815 $\frac{1}{3}$ £. gelpk
1598

1598 £ + 18 $\frac{1}{3}$ %

217 $\frac{1}{3}$ £. gelpk

18 $\frac{1}{3}$ %.

105468

8789

1 7 5 7
1 9 5 4 6 8 | 12
8 7 8 6 6
8 7 8

Facit 12 ten hondert % jaers is
den tweeden Interest.

54. Zou men koopt een Huys voor 300 £. te betalen 100 £. gereet/ende elk naestvolgende jaar 100 £. Wanneer zoude men daer tzeffens 300 £. af geven moeten/300 de koop-penningen tegen 10 ten hondert %jaers kontant gereduceert zoudhe/ wederom 300 deel weerd gerekent worden?

116 — 100 — 106 | 90 $\frac{1}{2}$
126 — 100 — 106 | 83 $\frac{1}{2}$
100

300
274 $\frac{1}{2}$

25 $\frac{1}{2}$

274 $\frac{1}{2}$

als 100

274 $\frac{1}{2}$

Facit 11. Maend.

10

Interest.

55. Zoo men kochte een Huys voor 300 £. te betalen 100 £. gereed / ende elk naestvolgende jaer 100 £. of 300 men 't zelve kochte voor 300 £. te betalen over 11, 12 Maenden tseffens / tegen wat Interest ten honderd 's jaers soude men moeten afstaen / op dattet eben veel in gereed geld beloopt soude ?

Per Cens.

Facit tegen 10 ten honderd.

Interest op Interest.

Zoo yemand van 't gewin ook winst wil hebben snel,

Als winste niet betaeld en word te rechter tyd,

Zoo moet hy leeren hier berekenen zeer wel,

Wat hem met recht toekomt; al ist een Joodsch profijt.

1. Eenem geeft op Interest 300 £. voor 2 jaer / tegen 10 ten honderd 's jaers / ende Interest op Interest / te weten / dat in 't tweede jaer de Interest van 't eerste jaer soo het winnen zal / als de Hoofst-somme: Hoe veel sal hy dan ontfangen voor Hoofst-somme ende Interest ?

Interest op Interest.

4. Zoo men met 9 wint alle jaer een / In hoe lange zullen 3936 guldens 12 stupbers worden 6000 guldens / als men alle jare rekent winst op winst ?

$ \begin{array}{r} 9 - 10 - 3936 - 12 \\ \hline 20 \\ \hline 78732 \\ \hline / 10 \\ 787320 \\ 9 / \hline 87480 \\ \hline / 10 \\ 874800 \\ 9 / \hline 97200 \\ \hline / 10 \\ 972000 \\ 9 / \hline 108000 \\ \hline / 10 \\ 1080000 \\ 9 / \hline 1200000 \\ \hline 6000 \text{ guldens.} \end{array} $	$ \begin{array}{r} 6000 \\ \hline 2 \quad 0 \\ \hline 120000 \end{array} $
--	--

Facit in 4 Jaer.

5. Zoo hondert guldens winnen 10 stupbers ter Maend / Wat zal men over twee Jaer ontfangen voor Hoofst-somme ende Interest / van 3125000000 guldens / als men rekent alle vier Maenden Interest op Interest.

100 ——— 102 ———	3125000000
100 ———	6250000000
100 ———	—————
100 ———	318750000000
100 ———	637500000000
100 ———	—————
100 ———	32512500000000
100 ———	65025000000000
100 ———	—————
100 ———	3316275000000000
100 ———	6632550000000000
100 ———	—————
100 ———	338260050000000000
100 ———	676520100000000000
100 ———	—————
100 ———	34502525100000000000
100 ———	69005050200000000000
100 ———	—————
100 ———	3519257560 200000000000
100 ———	20

stuyvers 4/0

Facit 3519257560 guld. 4 stuyb.

6. Hoe veel geeft men op Interest/om te hebben 3½ ten hondert in ½ jaer/en alle halve jaer interest op interest/als men over 3½ jaer voer Hoofst-somme ende Interest moet ontfangen 39312 guld. 14 stuyb. 6½ penn.

Facit 31250 guld.

7. Zoo men gewonnen heeft 25 ten hondert 8 jaers / 300 wel met winst als Capitaal / ende nae 8 jaren bevindt te hebben 390625 guld. Hoe veel heeft men ten eersten gehad?

Interest op Interest.

Fol. 125

8. Zoo men neemt op Interest 3 125 gul. tegen
 10 ten hondert 's jaers / ende alle jaer Interest
 op Interest. Da hoe veel Aaren zal men moeten
 betalen 7368 gul. 11 stuyph. 11, 1/2 penn.

Parit ober 9 Jaers.

9. Zes mael zes duysent pond op Int'rest doet men
 klaer,

Om winning' op gewin te krygen yeder jaer,
 Voor hondert pondē tien, word Interest beschreven.
 Wanneer moet daer voor dan zyn wederom ghe-
 geven,

Pond een-en-vyftig duyft vyf hondert ende-negen,
 Met schellingen veertien, raedt (kondy) dat te de-
 gen.

100	110	36000
10		36000
10		
		396000
1000		396000
		4356000
		4356000
		47916000

51509 1/2
 47916

3593 1/2

100 } 12 { 47916 komt 9 Maan-
 10 } den / add. daer
 3593 1/2 by 3 Jaers.

Parit ober 3 Jaers 9 Maenden.

Interest op Interest.

10. Eenem verkoopt zyn Huys voor 2400 gul.
 t'ontfangen 800 guld. gereet/ ende voort alle jare
 400 guld. tot de volle betalinge / den Kooper dan
 presenteert hem/ 'thuis terstont al te betalen/ zoo
 hy af-staen wil 8 ten hondert 'sjaers/ en alle jare
 Interest op Interest/ 't welk hy aen neemt/ Hoe
 veel moet hy dā gereet voort zyn huys ontfangē?

108	100	400
864		
11664		40000
93312		4000000
1259712		400000000
10077696		
136048896		40000000000

40000	108	370 ¹⁰ / ₂₇
4000000	11664	342 ⁸² / ₂₇
400000000	1259712	317 ¹⁰⁴⁰ / ₁₇₁
40000000000	136048896	294 ⁶¹⁴⁶ / ₁₇₁
		800

guld. 2124¹²¹¹⁶/₁₇₁

Facit 2124 gulden 17 stuyb. 0¹²¹¹⁶/₁₇₁ penn.

11. Eenem koopt een Huys voor 5324 gulden /
 te betalen op 8 eerstkomende Mejen/ t'elken een
 gerecht achtste deel der somme/ welker staēde dat
 eerste payement gereet is/ dat is/ als hē 't Huys
 gelevert word; Op dit huys staet noch een Rente
 van 11 gulden jaerlijc/ losbaer / tegen den pen-
 ning 16. Ist dat hy dan met den Verkooper ac-
 cordeert/

roijbeert / ende betaelt hem het gantsche huys
geret / afflaende 10 ten honderd a jaers / Inte-
rest op Interest / lossende dan ook de Rente / Op
hoe veel staet hem dat huys in gereeden gelde ?

8/ 5324

110	100	665 $\frac{1}{2}$	
1100			/100
		66550	
12100			/100
121000		6655000	
			/100
1331000		665500000	
13310000			/100
		66550000000	
146410000			/100
1464100000		6655000000000	
			/100
16105100000		665500000000000	
161051000000			/100
		66550000000000000	
1771561000000			
17715610000000		665 $\frac{1}{2}$	't gereede Gelt.
		605	
194871710000000		550	
		500	
		454 $\frac{1}{2}$	
		413 $\frac{1}{2}$	
		375 $\frac{1}{2}$	
		341 $\frac{1}{2}$	

de Rente 176

4081 $\frac{1}{2}$ guld.

Facit 4081 guld. 8 stuys. 10 $\frac{1}{2}$ penningen.

Interest op Interest.

12. Eenem groeft op Interest 300 guldens/ ende ontfangt over t'wee jaar met den Interest op Interest 363 guldens: Wat is den Interest ten hondert 'sjaers geweest? Multipliceert 300 met 363 ende dan trekt $\sqrt{2}$.

Facit 10 ten 100.

13. Nemant is schuldig 49766 L. 8 B. te betalen ten eynde van 5 jaren/ daer voor betaelt hy gereet 20000 L. tegen wat Interest ten hondert 'sjaers is dat afgetrokken/ als men rekent jaerlijx Interest op Interest? Multipliceert 20000 L. drie maal in hem zelven / ende datter upt komt met 49766 L. 8 B. ende trekt daer upt $\sqrt{B.}$

Facit 20.

14. Tegen hoe veel ten hondert 'sjaers / zoude men op Interest geven 65536 gul. om ten eynde van 8 jarē/ daer voor t'ontfangen met spnen jaerlijshen Interest op Interest 390625 guldens? Multipliceert 65536 guldens zes maal in hem zelven / ende dat daer upt komt met 390625 guldens/ ende trekt dan $\sqrt[3]{2}$.

Facit tegen 25.

15. Eenem Hupsman koopt een stuk Landts/ te betalen het; gereet/ ende de reste op 4 jarē t'elken een gerecht vierde deel der resterende somme/ ende waert dat hy 't al te zathen gereet betaelde / afslaende Interest op Interest tegen 8 ten hondert 'sjaers/300 zoude hy geven moeten 2124 guld. 17 stuyb. 0.1111 penn. Hoe veel heeft hy dan het zelve stuk Landts gekocht?

Facit 2400 guldens.

16. Et Supp word ghehoort door 5324 guldens / belast met een Rente van 11 guldens / lofbare tegen den penning 16 te betalen op 8 eerst-komende May-dag / t alken een gelijke somme / ende den Kooper betaelt het Supp al met gereeden gelde / ende lost ook de Rente / alsoo dat hy in alles geven moet 4081 guldens 8 stuy. 10 ⁱⁱⁱ penningen : Wat Interest op Interest ten honderd 's jaers heeft hy dan afgetrokken op de somme van het Supp ?

per Cofs.

Facit 10.

17. Eenem Edelman koopt zekere Heerlijkheyt door 4400 £. te betalen 800 £. gereed / ende sijn naerbolgende jaer 600 £. tot de volle betalinge toe / ende hy accordeert metten verkooper de zelve al gereet te betalen / afflaende alle jaer Interest op Interest : Maer tegen hoe veel ten honderd / als hem gereet te betalen komt 3413 ⁷⁷/₁₁₁ £ ?

per Cofs.

Facit tegen 10.

18. Eenē Koopman gevende op Interest 17476 £. 5 s. 8 d. om te hebben alle jaer Interest op Interest / 300 pnt fangt hy ten ende van 5 jaren wederomme d' uitgegeve somme met den Interest wesenbe t' samen 3664 £. 6 s. 1 ²⁷/₁₁ d. Vraag na den Interest ten honderden 's jaers ?

Facit 6 ¹/₂

Interest op Interest.

19. Een koopman koopmanschappende een geheel jaer met al syn gelt/wint alle maende met 100 gul. (300 wel winst als de Hoofst-somme) 300 heel gulden als hy honderde heeft in't begin/ als hy dan t'eynden jaer bevindt te hebben 3138 gul. 8 stup. 9 ²/₃ penningen: Hoe veel hadde hy dan in't begin?

Per Cofs.

Facit 1000 gulden.

Wissel.

Verwisselt niet u goede kloeke zinnen,
Want op een nieuw moet ghy altyd beginnen,
Wat anders dan voor-henen is geleert,
't Voorgaend' ook wel onthouden, om gewinnen,
Een goed verstand van all's, als die beminnen
De Konst oprecht, met lust daer toe gekeert.

1. Iemand verwisselt 3213 Konings-daelers/
tot 2 gul. 11 stup. 600 Italiaensche Pistoletten/
tot 10 fl. 6 g. Hoe veel zal hy der zelve moeten
ontfangen?

63 ——— 3213 ——— 51

Facit 2601 Pistoletten.

2. 600 2601 Pistoletten tot 10 ¹/₂ fl. heeft men
3213 Konings-dael. Hoe veel geld dan een Konings-dael?

3213 ——— 10 ¹/₂ ——— 2601

Facit 8 ¹/₂ fl.

3. Zoo pemandi schuldig waer 300 L. Engels /
ende betaelde met L. Vlaemsch : Hoe veel zouder
hy moeten geben / waert dat den Wissel gaet op
34 $\frac{1}{2}$ B. voer een L. Engels ?

$$1 \text{ ——— } 34\frac{1}{2} \text{ ——— } 300$$

Facit 515 L.

4. Zoo men voer 300 L. Engels ontfangt 515
 L. Vlaemsch : Op hoe veel gaet den Wissel voer
het L. Engelsch ?

$$300 \text{ ——— } 515 \text{ ——— } 1$$

Facit op 34 $\frac{1}{2}$ B.

5. Doen de Rijx-daelers golden 45 stuivers /
leende eenen koopman zynen goeden vziend 250
Rijx-daelers voer 8 maenden / tegen 9 ten 100
'sjaers / mits dat hy wederomme ontfangé zou-
de Rijx-daelers in spetie : Middelerwyl het gelt
opzende / zyn de Rijx-daelers gekomen op 46 stu.
Hoe veel beloopt dan zynen ontfang in Karolus
gulden / tot 20 stuver. 'tstuk gerekent?

$$100 \text{ ——— } 106 \text{ ——— } 250 \mid 265$$

46

1590

1060

12190

Facit guld. 609 — 10 stu.

Wissel.

6. Als de Rijk-baelders weert waren 45 stuyb.
 gaf men op Interest 250 Rijk-baelders voor 8
 maanden (om wederomme Rijk-baelders in spe-
 tie t'ontfangen) maer tegen hoe veel ten hondert
 'sjaers/300 de Rijk-baelders gerezen zyn tot 46
 stuybers/ende de ontfang beloopt 609½ Karolus
 guldens?

$$\begin{array}{r}
 609 \text{ ————— } 10 \\
 20 \text{ ————— } \\
 \hline
 12190
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 250 \\
 250 \\
 250 \\
 250 \\
 250 \\
 \hline
 1250
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 250 \text{ ————— } 265 \text{ ————— } 100 \text{ ————— } 106 \\
 100 \text{ ————— } \\
 \hline
 8 \text{ ————— } 6 \text{ ————— } 12
 \end{array}$$

Facit tegen 9. ten 100.

7. Zoo de Fransche Kroone gelt t'Antwerpen
 10 fl. 10 g. Vlaemsch: Hoe veel is de zelve te Lon-
 den weert/ als den Wissel gaet op 33 fl. 4 g.?

$$33 \text{ ————— } 4 \text{ ————— } 20 \text{ ————— } 10 \text{ ————— } 10$$

Facit 6 fl. 6 g. sterl.

8. Als de Fransche Kroone te Londen doet 6 fl.
 6 g. sterl. ende t'Antwerpen 10 fl. 10 g. Hoe hooge
 gaet den Wissel voor peder £. Sterlings?

$$6 \text{ ————— } 6 \text{ ————— } 10 \text{ ————— } 10 \text{ ————— } 20$$

Facit 33 fl. 4 g. Vlaems.

9. Den Hongerschen Ducat geldt t'Amsterdam 73½ stuyvers / ende te Wantzik 58 groffen / welk sal dan profitelijst wezen / 300 gelt in Spetie ober te zeynden / oft in Wissel / ende hoe veel ten hondert / als den Wissel gaet op 93½ groffen voor een L. Vlaems ?

73½ ————— 58 ————— 120 | komt 95½ gros.

93½ ————— 95½ ————— 100 | komt 101½

100

Facit 't gelt in spetien ober te zeyndt is 101½ ten hondert meest profyt.

10. Als den Wissel gaet van Amsterdam op Wantzik 93½ gros voor 6 gulden Hollands / en dat den Hongerschen Ducat t'Amsterdam gelt 73½ stuyvers / 300 doet men 101½ ten hondert meer profyt met 300 gelt in Spetien ober te zeynden / dan in Wissel : Hoe veel groffen gelt van den Ducat te Wantzik ?

100 ————— 101½ ————— 93½ | komt 95½

120 ————— 95½ ————— 73½

Facit 58 gros.

11. Als den Rijk-daelder gelt in Hollandt 45 stu. ende te Konings-berge 35 gros : Hoe veel Rooks-guldens van 30 groffen zal men te Konings-berghs dan ontfangen / voor 1598 Konings-daelders tot 50 stuyv. in Hollant upt te tellen / om te winnen 4 ten hondert ?

Wissel.

$100 \text{ — } 104 \text{ — } 79900$ | komt 83096 stupbr.
 $45 \text{ — } 35 \text{ — } 83096$ | komt 6463 of per 30
Facit 2154 Pools-guld. 10; gros.

12. Zoo men tellē moet te Konings-berge 2154
 Poolsche gulde 10; gros/tot 30 gros. den Pools-
 gulden / om in Hollant daer vooz te ontfangen
 1598 Konings-daelders tot 50 stupbers/300 ver-
 lieft men 4 ten hondert/op hoe veel komt dan een
 Rijx-daelder in Hollant te staen/die te Konings-
 berge gaet vooz 35 groffen e

$104 \text{ — } 100 \text{ — } 2154 \text{ — } 10; |$ komt 62144;
 1598
 50

$62144; \text{ — } 79900 \text{ — } 35$

Facit 45 stupbers.

13. Een en koopman te Middelburg trekt
 Wissel op Sevilla / ontfangende 1000 guld. op
 konditie / dat 3phen Factuer in Sevilla tellen
 zal 120 Marbadis vooz peder gulden/ om 't zel-
 ve te betalen / trekt den Factuer weder op 3phen
 Meester dezelve somme van Marbadis/en 4 ten
 hondert vooz 3phen Provizie en Wissels lagte/met
 voozwaerde dat den koopman betalen sel vooz
 125 Marbadis een gulden. Vraag 1 Wat soude
 den koopman in zulker noegen ten hondert
 's jaers winnen oft verliezen als 't guld en Wiss-
 sel is 3 maanden ginswaert / ende 300 heftwaert
 waert ?

125 ——— 104 ——— 120000

104

1000

125 ——— 1 ——— 124800

komt 998

1

998

100

1

12

Facit. 1/2 winst ten hondert 8 jaers / behalven
t bezigen van 't geld.

14. Een koopman te Middelburg trekt 1000
guldens op 3 pnen Factuer in Sevilla / die aldaer
betalen zal vooz peder gulden 120 Marbadis /
den Factuer trekt wederomme de zelve somme
van Marbadis met 4 ten hondert vooz 3 pnen 120
vizie ende Wissel lagie op 3 pnen Meester te
Middelburg / die betalen moet vooz 125 Marba-
dis een gulden / 300 bevinde den koopman / dat
hy in zulker voegen winnen zoude 1/2 ten hondert
in een jaet : Hoe lange is dan 't gelt in wissel ge-
weest / ginswaert ende herwaert ?

125 ——— 104 ——— 120000

104

1000

125 ——— 1 ——— 124800 | komt 998

1

100

998

12

komt 6 maenden.

Facit 3 maenden ginswaert / ende 300 veel
herwaert.

Wissel.

15. Een en koopman willende trecken na Portugal/ om aldaer te koopmanschappen/maekt zyn geld over in Wissel/ tellende hier 3 guld. 300 menig mael als hy daer eenen Ducat ontfangen zoude / ende zyn geld daer beleggende in koopmanschap / wint hy ten eersten mael 12 ten hondert / ten ander male verliest hy 5 in 't hondert / ende ten derde male verliest hy 4 ten hondert. Dies hy het koopmanschappen verlatende/ zyn geldt wederomme herwaert over maekt / om voorder Ducat hier te ontfangen 3 gulden ende 2 ten hondert. Zoo hy dan noch bebindt geprofiteert te hebben 43 L. 10 S. 9 $\frac{1}{2}$ d. Hoe veel gelt heeft hy eerst gehad ?

$$\begin{array}{rcl}
 3 & \text{-----} & 1 & \text{-----} & 300 & | & \text{komt } 100 \\
 100 & \text{-----} & 112 & \text{-----} & 100 & | & \text{komt } 112 \\
 100 & \text{-----} & 95 & \text{-----} & 112 & | & \text{komt } 106\frac{1}{2} \\
 104 & \text{-----} & 100 & \text{-----} & 106\frac{1}{2} & | & \text{komt } 102\frac{1}{2} \\
 1 & \text{-----} & 3 & \text{-----} & 102\frac{1}{2} & | & \text{komt } 306\frac{1}{2} \\
 100 & \text{---} & 102 & \text{---} & 306\frac{1}{2} & | & \text{komt } 313\frac{1}{2} \\
 & & & & 300 & & \\
 & & & & \text{-----} & & \\
 & & & & 13\frac{1}{2} & & \text{guld.}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl}
 13\frac{1}{2} & \text{guld.} & 18 \text{ L. } 2 \text{ --- } 3 \text{ --- } 6\frac{1}{2} \text{ d.} \\
 2 & \text{---} & 3 & \text{---} & 6\frac{1}{2} & \text{---} & 300 & \text{---} & 43 & \text{---} & 10 & \text{---} & 9\frac{1}{2} \\
 & & & & \text{Facit } 6000 & \text{gulden.}
 \end{array}$$

16. Na Portugael yemand zyn reyse spoende,
 Om Koopmanschap aldaer te doen eerbaer.
 Duyfent pond Vlaemsch was hy in Wissel doende,
 End' zoud' ontsaen eenen Ducaet aldaer :
 Zoo menig mael als hy hier uyt gaf klaer
 Drie guldens, dan met Koophandels regieren,
 Ten eersten mael, op 't hondert twaelf voorwaer
 Was zyn gewin : Fortunas quz manieren,
 Ten tweeden-mael hem met verlies bestieren
 In't hondert vyf, ten derden-mael daer aen
 Op't hondert vier : dus hy uyt die quartieren
 Vertrak, end' gaf zyn geld in Wissel zaen,
 Om wederom voor den Ducaet t'ontsaen,
 Drie guldens hier op't hondert, twee daer neven,
 Wat heeft dien Man voor winning opgedaen,
 In desen tyd, berekent my verheven ?

Facit 43 £ . 10 s . 9 $\frac{1}{2}$ s .

17. Een en Koopman hebbende eenen Rijx-dael-
 der van 46 stup. een Beal van 45 stupb. een Hol-
 lands daeld. van 37 stupb. eenen Leeuw daeld.
 van 33 stupb. ende eenen Hooyng gul. van 13 stup.
 Of daer voer hebben blanken/ stup. twee blank-
 penningen/ dobbel stupb. stooters/ halve schellin-
 gen/ ooyten/ ende s . ende dat van elc even veel/ hoe
 veel stukken moet hy van van elcs hebben ?

0 $\frac{1}{2}$ / Blank.

1 / Stupber.

1 $\frac{1}{2}$ / Twee-blank.

2 / Dobbel stupb.

2 $\frac{1}{2}$ / Stooter.

3 / Halve schellingen.

5 / Ooyt.

6 / s .

46 / Rijx-daelder.

45 / Stupb.

37 / Hollandsche daeld.

33 / Leeuw-daelder.

13 / Hooyng-gulden.

174 stupbers dooyt

21 $\frac{1}{2}$ stup. Fac. 8 stukken.

£ 3

18, Een en

Wissel.

18. Eenen Rijr-daelder / eenen Real van ach-
ten/eenen Hollandschen daelder/eenen Leentwen-
daelder / ende eenen Hooyng. gulden / 371 t'za-
men 300 veel meer / als 8 blanken / 8 stuppers/
8 tweeblanc + penningen / 8 dobbel - stuppers/
8 stooters / 8 halve schellingen / 8 soorten/ende 8 s.
Ook 45 Rijr-daelders 371 gelijk 46. Realen van
achten / ende 37 Realen van achten / als 45 Hol-
landsche daelders / ook 33 Hollandsche dield. als
37 Leentw.-daelbers / 's gelijks 13 Leentw-
daelbers/als 33 Hooyng. gulden: hoe veel is elk
byzonder meer 4

46	—	45
45	—	37
37	—	33
33	—	13

2527470, 2472525, 2032965, 1813185, 714285
2472525
2032965
1813185

714285	{ 2527470	{ R. dael. 46
	{ 2472525	{ Real. 45
9560430-174	{ 2032965	{ Hol. d. 37
	{ 1813185	{ L. dael. 33
	{ 714285	{ D. guld. 13

19. Centu. Koopman tot Hamburg/ordineert
371en Factuur tot Venegien/op hem te trekken/
ende op Londen te remitteren 10000 Ducaten.
Deze gelden dan / worden op Hamburg getrok-
ken / a. 93 1/2 s. Vlaems. 1000 den Ducat/op 150/
Ende op Londen geremitteert / a. s. 4-6 s. sterl.
op dobbel 108 1000 den Ducat. 371 van den
1000/3

voorz Koopman die gelden wederom op Lon-
den trekt / a. β 35 — 6 8 Vlaems voorsz een £ sterl.
Doe veel gewinnt hy van hier aen / inden peder
factuur bekend ; per cent / voorsz Wyestoon / Ma-
kelgels ende Salaris :

Duc. 10000

Duc. 50 voorsz des factuers ; per cent.

Duc. 10050. van Venegien op Hamburg ge-
trokken / a. $93\frac{1}{2}$ 8 Vlaems / komt Mark 29364 —
13 $\frac{1}{2}$ β Lubs / tot Hamburg te betalen.

Duc. 10000. van Venegien op London gere-
mitteert / a. β 4 — 6 8 sterl.

komt £ 2250 — 0 — sterl.
daer af voorsz des fact. ; per 100 £ 11 — 5 —

Rest van Hamb. te trekken £ 2238 — 15 — sterl.
Deze £ 2238 — 15 β sterl. a. β 35 — 6 8 Vlaems
voorsz £ sterl. beloopt a. $7\frac{1}{2}$ Mark Lubs voorsz
 £ Vlaems — — — — Mark 29803 — 55 8 Lubs.

Tot Hamb. wort ontfangt Mark 29803 — 5 $\frac{1}{2}$
ende daer wort betaelt — — — — Mark 29364 — 13 $\frac{1}{2}$

Rest verbleeft Mark 438 — 8 8.
zonder eenig gelt te verschieten.

20. Een Koopman van Hamburg / hebbende
in de Leppziger Wachtelgymis getrokken 4000
Rydaeld. om in de Frankforder Maften-mis
met 3 per cent te betalen / Zoo ordineert hy in't
begin van Februarij / synen Factuur tot Ro-
renburg / de zelve in hem (op Hamburg) te trek-
ken /

Wissel.

ken/ende op Frankfort te remitteren. Dit geschiedende / wordenze op Hamburg getrokken (met $\frac{1}{2}$ per cent/voor Briesloon/ Makelgelt ende Salaris) a. 66 X Rozenburgs voor 33 β Lubs/ op ufo/ende geremitteert op Frankfort/a. 119 β Rozenburgs/voor 100 β Frankforts. wat voor deel ofte schade doet hy dan op deze posten.

4000 β . d. tot Leppsig getrokken }
 120 β . d. voor 3 per cent lagie } 4120 β . d.
 20 β β . d. voor den Factuer tot Rozenburg.

4140 β . d. op Hamburg te trekken.

Den Rysdaeld. tot Rozenburg is 90 X Rozenburgs/ ende is getrokken / a. 66 X Rozenburg voor 33 β Lubs / die 48 in een Rysdaeld. 3pn / komt 388 $\frac{1}{2}$ Rysdaeld. te Hamburg te betalen.

4000 Rysdaeld. tot Leppsig getrokken.
 388 $\frac{1}{2}$ Rysdaeld. tot Hamburg te betalen.

118 $\frac{1}{2}$ Rysdaeld. min te betalen als getrokken.
 4120 Rysdaeld. op Frank-
 2060 | fort te remitteren.

β . Nemb. β . Frankf. ———

119 ——— 100 ——— 6180 | Komt 5193 $\frac{1}{2}$ β .
 Frankforts/ tot 60 Kreutzer Frankforts/ waer van 72 eenen Rysdaeld. doen.

Komt 4327 $\frac{2}{3}$ β . d. tot Frankfort te ontfangen.
 4120 β . daeld. aldaer te betalen.

207 $\frac{1}{2}$ β . daeld. overig tot Frankfort.

118 $\frac{1}{2}$ β . d. te Hamburg min betaelt.

Facit 325 $\frac{1}{2}$ Rysdaeld. voordeel / behen het gebuyken des Gules.

Verge-

Vergelykinge.

Gewichten, geld end' Maten onbezweken,
Die kunnen licht hier door zyn vergeleken.
End' hoe men dat zal doen in kortigheyd,
Door d'eerste twee Exempels werd gezeyd.

1. Zou 25 fl. t' Handwerpen / doen 27 fl. te Brugge: en 6 fl. te Brugge / 5 fl. t' Amsterdam / Hoe veel fl. Amsterdam zal men hebben voor 300 fl. Handwerps?

Steld als volgt:

Ende multiplicceert die getallen die bove mal-
kanderen staen door malanderen / 300 komt u
boortgetal te wezen 150. ende u middel-getal 135.
steld dan 300 achter aen / ende werkt na den sie-
gel van Dzien.

Hand.	25	—————	27	Brugg.
Brugg.	6	—————	5	Amsterd.
—————				
	150	—————	135	300
	—————		—————	—————
	1		2	2

Facit 270 fl. Amsterd.

2. 25 fl. t' Handwerpen / doen 27 fl. te Brugge /
ende 6 fl. te Brugge / doen 5 fl. t' Amsterdam /
Hoe veel fl. Handwerps doen dan 270 fl. Am-
sterdams?

Vergelykinge.

In deze en diergelyke moeten de getallen ver-
keert gestelt worden: Als volgt:

$$\begin{array}{r} 5 \text{ ————— } 6 \\ 27 \text{ ————— } 25 \end{array}$$

$$13 \text{ ————— } 150$$

$$120 \text{ ————— } 12$$

$$120 \text{ ————— } 12$$

$$120 \text{ ————— } 12$$

Facit 300 Ellen Handwerps.

3. Als 5 Gaerten Engelsch zyn 8 Ellen Hand-
werps/ende 11 Ell. Handwerps 6 ellen Parijs/
ende 1 Elle Parijs 2 Ellen Hollands: Hoe veel
Ellen Hollands zal men dan hebben voor 300
Gaerten Engelsch?

$$\begin{array}{r} 5 \text{ ————— } 8 \\ 11 \text{ ————— } 6 \\ 1 \text{ ————— } 2 \\ 55 \text{ ————— } 96 \text{ ————— } 300 \end{array}$$

Facit 523 1/2 ellen Hollands.

4. 5 Gaerten tot Londen zyn 8 Ellen t' Hand-
werps/ende 11 Ellen t' Handwerps zyn 6 El-
len te Parijs/ook 1 Elle Parijs is 2 Ellen Hol-
land: Hoe veel Londonsche Gaerten zal men dan
hebben voor 523 1/2 Ellen Hollands?

$$\begin{array}{r} 5 \text{ ————— } 8 \\ 11 \text{ ————— } 6 \\ 1 \text{ ————— } 2 \\ 55 \text{ ————— } 96 \text{ ————— } 300 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \text{ ————— } 8 \\ 11 \text{ ————— } 6 \\ 1 \text{ ————— } 2 \\ 55 \text{ ————— } 96 \text{ ————— } 300 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \text{ ————— } 8 \\ 11 \text{ ————— } 6 \\ 1 \text{ ————— } 2 \\ 55 \text{ ————— } 96 \text{ ————— } 300 \end{array}$$

5. Zou 4 fl. te Brussel 3 fl. te Keulen ende
5 fl. te Keulen 12 fl. te Weenen ook 6 fl. te Wee-
 nen 5 fl. te Prage : Hoe veel Praegsche ponden
zalmen dan hebbē voor 720 Brusselsche ponden ?

$$\begin{array}{r} 4 \text{ ————— } 3 \\ 5 \text{ ————— } 12 \\ 6 \text{ ————— } 5 \\ \hline 12\text{fl} \text{ ————— } 180 \text{ ————— } 720 \end{array}$$

Parit 1080 fl. Praegs.

6. Vier pond te Brussel is, te Keulen drie pond
zyn, ende te Weenen twee pond
End' vyf pond Keulens ook te Weenen twaelf pond
zyn. Ook zes pond Weenens, 3 fl. te Prage ook wylle.
Hoe menigh Brussels pond zal men dan mogē tellen?
Voor tien mael honderd pond, end' nich mael meer
daer by :

Van 't Praegsche gewicht, antwoord my hier op
vry.

$$\begin{array}{r} 5 \text{ ————— } 6 \\ 12 \text{ ————— } 5 \\ 3 \text{ ————— } 4 \\ \hline 18\text{fl} \text{ ————— } 12\text{fl} \text{ ————— } 1080 \end{array}$$

Parit 720 fl. Brussels.

7. Als men heeft voor 15 Hongersche Ducaten
29 fl. guld. ende voor 14 fl. guldens 27 fl. guld.
ende voor 9 fl. gul. 5 fl. gul. ende voor 3 fl. gul.
14 fl. Vlaenssch / ende voor 5 fl. Vlaenssch / 3 fl.
Engelsch : Hoe veel Engelsche fl. zal men hebben
voor 245 Hongersche Ducaten ?

Vergelykinge.

15	_____	29
14	_____	27
7	_____	5
3	_____	14
5	_____	3

22056 ——— 164436 ——— 245

9

1

Factt 1827 Engelsche £.

8. Als 15 Hongersche Ducaten gelde 29 Pools gulbens / ende 14 Pools - gulbens 27 Steyzers gulbens / ende 7 Steyzers gulbens 5 Goud-gulbens / ende 3 Goud-gulbens 14 £. blaemsch / ende 5 £. blaemsch 3 £. Engels. Hoe veel Hongersche Ducaten zal men dan hebben hoop 1827 Engelsche schellingen ?

3	_____	5
14	_____	3
5	_____	7
27	_____	14
29	_____	15
164436 ——— 22056 ——— 1827		

9

1

Factt 245 Hongersche Ducaten.

9. Zoo men hoop 2 stuyvers hoop 25 Appelen / ende 2 Appelen zijn 300 veel weerd als 3 Peiren / ook 4 Peiren 300 veel als 9 Dymmen / ende 3 Dymmen 300 veel als 10 Krieken. Hoe veel Krieken zal men dan hebben hoop 14 stuyvers ?

$$\begin{array}{r}
 2 \text{ ————— } 25 \\
 2 \text{ ————— } 3 \\
 4 \text{ ————— } 9 \\
 3 \text{ ————— } 10 \\
 \hline
 48 \text{ ————— } 6750 \text{ ————— } 24 \\
 \hline
 2 \qquad \qquad \qquad 1
 \end{array}$$

Facit 3375 Schrieken.

10. Voor 2 stupbers koopt men 25 Appelen/
 ende voor 2 Appels 3 Peiren/ook voor 4 Peiren
 9 Pympen/sgelyks voor 3 Pympen 10 Schrie-
 ken/ Dat zullen dan kosten 3375 Schrieken.

$$\begin{array}{r}
 10 \text{ ————— } 3 \\
 9 \text{ ————— } 4 \\
 3 \text{ ————— } 2 \\
 25 \text{ ————— } 2 \\
 \hline
 6750 \text{ ————— } 48 \text{ ————— } 3375 \\
 \text{Facit 24 stupbers.}
 \end{array}$$

Buyten-landtsche Rekeninge.

Zoogy Gewichten, geld,, and: maten vergelyken
 Zeer wel kond,,u dan seld,,om nu zonder bezwij-
 ken:.

Rekening' over Land,,te leeren kloek van zinnen
 Haer nuttigheyd playsant,, zult ghy wel haest ver-
 zinnen.

1. Zoo men betaelt voor 100 fl. Middelburgs gewicht/te voeren tot Haerlem 10 fl. 300 zoude men betalen voor 100 fl. Haerlems gewicht/te voeren den zelven weg 10 $\frac{1}{2}$ fl. stuyvers ; Hoe veel wegen dan 100 fl. Haerlemsch te Middelburg?

$$10 \text{ --- } 10 \frac{1}{2} \text{ --- } 100$$

Facit 105 fl.

2. Een Koopman gekocht hebbende te Middelburg 21 Centner Tin/ doet het zelve voert na Haerlem/ende betaeld voor peder Centner 10 fl. ter vracht: wat zoude hy dan hebben moeten betalen voor een Centner Haerlems gewicht/te / dat te Middelburg is 105 fl. Ende hoe veel weegt het zelve Tin te Haerlem?

$$105 \text{ --- } 10 \text{ --- } 105 \mid 10 \frac{1}{2} \text{ fl. stuyvers .}$$

$$105 \text{ --- } 100 \text{ --- } 2100 \mid 2000 \text{ fl. }$$

10 fl. stuyvers 8 penningen.

Facit

10 Centner weegt het Tin te Haerlem.

3. Een Schipper t' Amsterdam neemt aan te voert 100 schippont Hoppe in twee plaetzen/ te voeren 40 Schippont 50 mijlen weegs/ en de reste 80 mijlen/ 300 gebueret (dier accooz) dat hy ze voert op twee ander plaetzen / als 60 Schippont tot Middelburg/ wezende hier voor eentpel 30 mijlen / ende de reste tot Londen: Hoe veel mijlen rehend men Londen dan van Amsterdam?

40
50

60
80

60
30

2000

4800

1800

2000

6800

1800

5000

Facit 125 mijlen.

4. Eenen Schipper t'Amsterdam aengenomen hebbende te voeren hondert balen Weede/in twee plaetzen / als 40 Balen 50 mijlen weegs / ende de reste 80 mijlen / 300 voert hy de zelve (dooz veranderinge des acooyts) in twee ander plaetzen / te weten 40 Balen tot Londen / hier gerekend 125 mijlen / ende d'ander maer tot Middelburg : Hoe veel mijlen rekind men van Amsterdam tot Middelburg ?

125

40

5000

6800

5000

1800

Facit 30 mijlen.

5. Een koopman uit Haerlem heeft 20 stukken Lijnwaet / lang elk 50 Ellen / de zelve voert hy naer Dantzick / ende betaelt dooz vracht 60 groen Pools / 30 van 12 el. Hollants 3 pr 11 el blaemsch /

Buyten-landtsche

blaemsch/ en 20 Ellen blaemsch 24 Ellen Dant-
zik / ende den Wissel gaet tot 16 groffen Pools
voor den R. gulden / 300 staet hem peder Elle
Dantzik op 18 $\frac{1}{2}$ gros / Wat heeft hy dan voor
een Elle Haerlems moeten betalen ?

12 ————— 11

20 ————— 24

24s ————— 264 — 100s | komt 1100

1 — 18 $\frac{1}{2}$ ————— 1100 | komt 20060 gros.
 60

16 ————— 1 ————— 20000 | 1250 gul.

100s ————— 125s ————— 1

Facit 25 stupers.

6. Eenem koopman t'Haerlem koopt 20 stuk-
ken Lijnwaet / lang elk 50 Ellen / tot 25 stupb.
d' Elle / met de zelve komende te Dantzik / bebind
hy dat peder Elle Dantzik hē staet op 18 $\frac{1}{2}$ gros-
sen Pools / 300 dan 12 Ellen in Hollant 3pn 11
Ellen in Vlaenderen / ende 20 Ellen in Vlaende-
ren 24 Ellen in Dantzik / ende dat den Wissel
gaet op 96 groffen voor een L. blaems / Hoe veel
groffen heeft hy dan van vracht betaeld ?

Facit 60 groffen.

7. Eenem

7. Eenen Knapman koopt in Holland 10 stukken Lijnwaet: / lang elk 50 Ellen / met de zelve komende in Engeland / bevind hy dat peder Engelsche gaerte heert staet op 3 β . $7\frac{1}{4}$ $\text{\textcircled{d}}$. Engelsch / als hy mede rekent den onkost die 10 $\text{\textcircled{d}}$. sterling beloopt / 300 dan 12 Ellen in Holland zyn 11 Ellen in Vlaenderen / ende 8 Ellen in Vlaenderen 3 gaerten in Engeland / ende dat 3 guldens in Holland zyn 10 β . in Vlaenderen / ende 5 schelling. in Vlaenderen 3 β . in Engeland : Hoe veel heeft hy in Holland voor peder Elle betaelt ?

$$\begin{array}{r} 12 \text{ ————— } 11 \\ 8 \text{ ————— } 5 \\ \hline \end{array}$$

$$96 \text{ ————— } 55 \text{ ————— } 500 \mid 286\frac{1}{4} \text{ El. Eng.}$$

$$1 \text{ ————— } 3 \text{ ————— } 7\frac{1}{4} \text{ ————— } 286\frac{1}{4} \mid 52 \text{ ————— } 10 \text{ } \beta \text{ sterl.}$$

$$42 \text{ ————— } 10$$

$$\begin{array}{r} 3 \text{ ————— } 5 \\ 30 \text{ ————— } 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 30 \text{ ————— } 15 \text{ ————— } 42 \text{ ————— } 10 \\ \hline 20 \end{array}$$

2

1

850

2/

$$500 \text{ ————— } 425 \text{ ————— } 1$$

Facit 17 stuyvers.

Buyten-landtsche

8. Gelyk twaelf Ellen in Holland,
 Zoo zyn in Vlaenderland elf Ellen :
 End' voor acht Ellen Vlaemfch playzant
 Vijf Ellen Engels, mag men stellen :
 Drie gulden Hollands elk kan tellen
 Voor Schellingen in Vlaend'ren tien,
 Vyf Schellingen Vlaemfch zonder quellen,
 Zyn t'Engeland voor drie gefien.
 Dus eenig Koopman om verblien,
 Tien stukken Lijnwaed kochte zaen,
 Elk vyftig Ellen lang, midts dien
 Op ftuyvers zeventien zy ftaen
 Hem d'Elle Hollands, end' gegaen
 Is hy naer Londen ongefaeld,
 Met al dit Lijnwaed wel beraen :
 Den onkoft al, hier niet verhaeld,
 Tot tien pond Sterlings hy betaeld :
 Wat d'Engelfch Elle moet bedragen
 In Engelfch geld, my klaer uyt taeld,
 End' al de fomme dat's mijn vragen ?

12 ——— 11

8 ——— 5

96 ——— 55 ——— 500 | komt 286 $\frac{1}{4}$ Ell. Engels

1 ——— 17 ——— 500 | 425 guldens.

3 ——— 10

5 ——— 3

15 ——— 30 — 425 | komt 42 £. 10 s. Engels.
 10

286 $\frac{1}{4}$ — 52 — 10 — 1

famt { 52 £. 10 s. fterl. de gantsche fomme.
 - 3 s. 7 $\frac{1}{4}$ s. fterl. peder Elle.

9. Enen Lakenkooper t'Antwerpen koopt 6 Pakken Laken/ elken Pak 10 stukken/ het stuk 42 Ellen/ tot 4 guldens Brabands d'Elle/ die doet hy voeren naer Frankfort/ betalende voer Licent/ vracht ende ander onkosten/ op den Rijn 4 L . Vlaemisch voer peder Pak/ 't zelve verkoopt hy te Frankfort tot 168 Rijnsche guldens 't stuk/ 300 dan 10 guldens Rijns/ 3pn 11 guldens Brabands/ ende 9 guld. Brabands een L . Vlaemisch: Wat wint ofte verliest hy?

$$\begin{array}{r}
 60 \\
 42 \\
 \hline
 2520 \\
 4 \\
 \hline
 10080 \\
 216 \\
 \hline
 10296 \text{ guld. Brab.}
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 11-10-10296 \mid 9360 \text{ Rijns gul.} \\
 1-168-60 \mid 10080 \\
 9360 \\
 \hline
 720
 \end{array}$$

Facit wint $\left\{ \begin{array}{l} 720 \text{ Rijns guldens.} \\ 792 \text{ Brabandsche guldens.} \\ 88 \text{ L Vlaemisch.} \end{array} \right.$

10. Enen koopman in 's Hertogenbosch/ koopt 60 stukken Damast/ lang elk 42 Ellen/ tot 4 gul. Brabands d'Elle/ die laet hy pakken in 6 gelphe Pakken/ ende voeren naer Kuelen/ betalende voer Pak-geld/ vracht ende alle onkosten/ op den weg 24 gul. Hollands voer peder Pak: Hoe veel Rijns guldens zal hy tot Kuelen voer peder stuk ontfangen/ om te winnen 88 L . Vlaemisch/ als men rekend 2 guldens Hollands voer 3 guldens Brabands/ ende 11 guldens Brabands voer 10 Rijns-guldens?

Buyten-landtsche

60	
42	
2520	11 ——— 10 ——— 11088 10080
4	6s ——— 1008s ——— 1
10080	6/ ———
216	168
10296	
792	
11088	

Facit 168 Rijns guldens.

11. Eenem Passagier word uptgesonden van
 etlike Haerlemsche Kooptlieden / met stuk-goederen / als 75 Koleuren / lang elk 60 Ellen / tot 24
 stupbers d' Elle / 250 Mangetten Lijnwaed
 lang elk 20 Ellen / tot 42 stup. d' Elle / ende 400
 Smallen lang elk 20 Ellen / tot 12 stup. d' Elle :
 Hy trekt daer mede na Lisbon / ende betaelt voer
 vracht in alles 25 Portugaelsche Ducaten / tot
 10 Realen 't stuk / (8 Realen zyn 2½ guldens Hol-
 landsch /) den Tol betaelt hy tot 20 ten hondert /
 ende zyn goederen wordē getaxeert / de Koleuren
 tot 6 Realen de Ware / (61 Waren zyn hondert El-
 len) 't Lijnwaed op 16 Ducaten peder Manget /
 ende de Smallen op 50 Realen 't stuk. Daer naer
 verkoopt hy de Koleuren tot 8 Realen de Ware /
 't Lijnwaed tot 21 Ducaten 't Manget / ende de
 Smallen tot 60 Realen 't stuk. Zyn gelt ontfan-
 gen hebbende / koopt hy 318 oppen Wijn. Bek /
 tot 26 Ducaten peder Wijn / daer mede hy naer
 Lon-

Londen repst / betalende vooz vracht ende inko-
men 2 *£*. Sterling vooz peder Wijn : nae zom-
migen tyd den Wijn verkocht hebbende tot 11
£. Sterling peder Wijn / bevind hy dien gelaecht
te wezen 6 ten hondert / dan moet hy noch geven
aen den Kupper / vooz verbaten ende verbinden
64 *£*. Sterling / vooz 't gelt dat hem van den
Wijn dan noch overblijft / koopt hy witte Kasse-
konsehe Lakenen tot 5 *£*. Sterling de Gaerte/
met de zelve komende in Hollant / ende betaelt
hebbende vooz vracht ende alle onkosten 400 gul-
dens / verkoopt hy de zelve tot 2 guldens d' Elle/
ende men rekent 5 Gaerten Engelsch / 8 Ellen
Wlaemisch / en 11 Ellen Wlaemisch / 12 Ellen Hol-
landisch. Zoo nu den Passagier van den supbe-
ren blybenden gelde vooz hem hebben zal / van pe-
der hondert guld. 8 guldens : Hoe veel profijt oft
schade brengh hy 3yne Meesters t' hups / ende hoe
veel ten hondert / ook hoe veel komt hem ?

Inkoop van 't goed.

Woleuren.	Lijnwaed.	Smallen.
4300 Ell.	5000 Ell.	8000 Ell.
900	5000	4000
5400 guld.	500	800
	10500 guld.	4800 guld.
	5400	
	10500	
	4800	

Den inkoop beloopt 20700 guldens
al-t'zamen.

Buyten-landtsche

Taxatie om den Tol.

Kolueren.	Lijnwaed.	Smallen.
100—61—4500	250 Mang.	400 stuk.
<u>2745 Waren.</u>	<u>15000</u>	<u>—/50</u>
<u>—/6</u>	40000 Real.	20000 Real.
16470 Real.		40000
		<u>16470</u>
		<u>—/2</u>
		15294 fl. tol
		250 fl. b2.

De onkosten 15544 fl.

Verkoop.

Kolueren.	Lijnwaed.	Smallen.
2745 Waren.	250 Mang.	400 stukken.
<u>—/8</u>	<u>—/210</u>	<u>—/60</u>
21960 Real.	52500 Real.	24000 Realen.
		52500
		<u>21960</u>

Den verkoop beloopt 98460 Realen.

Tara boor den onkost 15544

Rest om in Wijn te beleggen 82916

$$\begin{array}{r} 318 \text{ ppen} \\ \hline 82680 \end{array} \quad \begin{array}{r} 82916 \\ 82680 \\ \hline \end{array}$$

236 Real. die hp niet en belegt.

$$8/ \quad \hline$$

$$29 \frac{1}{2}$$

$$2 \frac{1}{2}$$

$$58$$

$$7 \frac{1}{2}$$

$$1 \frac{1}{2}$$

3pn 661 guldens.

$$318$$

/2 £. Sterling macht.

$$636$$

64 £. Sterl. Kupploon.

$$700 \text{ £.}$$

$$106 \text{ — } 100 \text{ — } 318 \text{ | } \text{Hout } 300$$

$$300$$

Den Wijn verkoopt hp 3300 £. fl.

Tara voor onkost 700 £. fl.

Zoo belegt hp in Laken 2600 £. fl.

£. Gaet. £.

$$5 \text{ — } 1 \text{ — } 2600$$

$$\hline /20$$

$$52000$$

$$5/ \quad \hline$$

$$10400$$

Buyten-landtsche Rekeninge.

5 — 8
11 — 12

55 — 95 — 10400 komt 18152 ¹¹/₂ Ell.

36305 ¹¹/₂ guld.

Tara 400 gul. de vracht.

35905 ¹¹/₂

66 ¹¹/₂ Guld. niet in
Wijn beleyd.

100 — 8 — 35971 ¹¹/₂ Guld.

komt — 2877 ¹¹/₂ guld. passagiers winst

rest 33094 ¹¹/₂ voor de
Koopliede.

Op brengt 300 Meesters t'huys 33094 ¹¹/₂ guld.
Ende heeft geshontfangen voor 20700 guld.

20700 — 12394 ¹¹/₂ — 186

De winst ten 100. komt — 59 ¹¹/₂ gul.

Facit winst { voor de Meest. 12394 ¹¹/₂
ten hondert 59 ¹¹/₂
voor den Passag. 2877 ¹¹/₂ } gu.

Buyten-

Buyten-landtsche Rekeningemet tyd.

Ziet hier exempelstie, die al malkand'ren proeven,
Zoo ghy die allegaer kond maken zonder toeven,
Zoo kenden wel 't inhoud van dezen Regel klaer,
End' zult op die manier all' ander maken naer.

1. Eenē koopman t'Haerlem/koopt 360 Rop-
pen/lang elk 20 Ellen/tot 2 fl. Vlaemsch d'El-
le/die voert hy na Londen/betalende alle onko-
sten met 1½ fl. Sterling voor ieder stuk / ende al-
daer verkoopt hyze tot 2½ fl. sterling de Gaerte
(7 Gaerten zijn 8 Ellen) op 2 maenden dag/ende
verliest noch 4 maenden / die verkoopen eer 300
goed verhoort / ende na dat den dag verballen
is / ver hy 300 guldte hups heeft / 300 den Wissel
dan gaet op 138 fl. 48. Vlaemsch / voor een
Sterling / seggen hoe veel ten honderd jaars is
zuw gewin

360

— / 20

1 — 2 — 7200

— / 2

33½ — 20 — 14400

Inkoop 8640

Onkosten 540

9180 fl. Sterl.

1 — 1½ — 360

180

540

8 — 5

Buyten-landtsche

$$\begin{array}{r}
 8 \text{ — } 5 \text{ — } 7200 \\
 \text{—————} / 5 \\
 36000 \\
 8 / \text{—————} \\
 4500
 \end{array}$$

$$\text{—————} / 2\frac{1}{2}$$

10125 fl. verkoop.

9180 fl. inkoop ende onkost.

945 fl. winst.

$$\begin{array}{r}
 9180 \left. \vphantom{\begin{array}{l} 9180 \\ 6 \end{array}} \right\} 945 \left. \vphantom{\begin{array}{l} 945 \\ 12 \end{array}} \right\} 100 \\
 6 \qquad \qquad \qquad 12
 \end{array}$$

Facit tegen 20 $\frac{1}{2}$ ten 100. 's jaers.

2. Eenem koopman t'Amsterdam koopt 360
 Stoppen/lang elk 20 Ell. tot 2 fl. Vlaemsch d'El-
 le/ die boerd hy na Londen / ende betaelt alle on-
 kosten met 1 $\frac{1}{2}$ fl. Sterling booz peder stuk/ aldaer
 verkoopt hyze tot 2 $\frac{1}{2}$ fl. Sterling de Gaerte / (5
 Gaetten syn 8 Ellen) op 2 maenden dag/ en ber-
 lieft noch 4 maenden/ die verlopen eer hy 't goed
 verkoopt/ ende na dat de dag verbaelt/ eer hy syn
 geld wederom t'huys heeft : op hoc beel gaet dan
 den Wissel booz peder L. Sterling/ als hy in zul-
 ker boegen wint tegen 20 $\frac{1}{2}$ ten honderd 's jaers
 7200 Ellen.

$$\begin{array}{r}
 \text{—————} / 2 \quad 8 \text{ — } 5 \text{ — } 7200 \mid 4500 \\
 14400 \qquad \qquad \qquad \text{—————} / 2\frac{1}{2} \\
 12 \text{ — } 20\frac{1}{2} \text{ — } 6 \quad 110\frac{1}{2} \text{ — } 100 \text{ — } 10125
 \end{array}$$

komt 10 $\frac{1}{2}$

komt 9180

$$8640 \text{ — } 14400 \text{ — } 20$$

540

Facit 33 fl. 48

8640

3. Eenem

3. Eenem Koopman te Rotterdam koopt 360
 Poppen/lang elk 20 ellen tot 2 fl. Vlaemisch d' El-
 le/die voert hy na Londen/ ende aldaer verkoopt
 hyze tot 2½ fl. Sterlinx de Gaerte (5 Gaertē zyn
 8 Ellen) op 2 maenden dag / ende verliest noch
 4 maenden / die verloopen eer hy 't goet ver-
 koopt/ en na dat den dag verbalt/ eer hy zyn geld
 wederom t'huys heeft / zoo den Wissel dan gaet
 op 33 fl. 48. voor een l. Sterlinx / ende dat hy
 wint tegen 20½ ten honderd jaers: Hoe veel on-
 kost heeft hy voor peder stuk betaeld?

$$\begin{array}{r}
 1 \text{ — } 2 \text{ — } 7200 \\
 \hline
 \phantom{1 \text{ — } 2 \text{ — }} / 2 \\
 33\frac{1}{2} \text{ — } 20 \text{ — } 144\text{ss} \\
 \hline
 1\text{ss} \text{ — } 60 \quad 8640
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 8 \text{ — } 5 \text{ — } 7200 \\
 \hline
 1 \text{ — } 2\frac{1}{2} \text{ — } 4500 \\
 4500 \\
 \hline
 1125
 \end{array}$$

$$110\frac{1}{2} \text{ — } 100 \text{ — } 10125 \text{ / komt } 9180$$

8640

$$36\text{ss} \text{ — } 54\text{ss} \text{ — } 1$$

Facit 1½ fl. Sterlinx/ ofte 2½ fl. Vlaemisch.

4. Eenem Koopman te Middelburg koopt 360
 Poppen/ lang elk 20 Ellen / tot 2 fl. Vlaemisch
 d' Elle/ die voert hy nae Londen / betalende alle
 onkosten met 1½ fl. Sterlinx voor peder stuk/ ende
 aldaer

aldaer verkoopt hyze tot 2 $\frac{1}{2}$ fl. de Gaerte (5 Gaerten 3 pn 8 Ellen) op 2 maenden dag / ende verliest noch 4 maenden / die verlopen eer hy 3 pn goed verkoopt ende 3 pn geld t'hups heeft / als dan den Wissel gaet op 33 $\frac{1}{2}$ fl. voer een L. Sterlinx / met hoe veel zoude hy winnen 20 $\frac{1}{2}$ in een jaer ?

Facit met 100.

5. Een en koopman van Vlissingen koopt 360 Poppen/lang elk 20 Ell. tot 2 fl. Vlaemsch d' Elle / die voert hy na Londen / betalende alle onkosten met 1 $\frac{1}{2}$ fl. Sterlinx voer peder stuk / en aldaer verkoopt hyze tot 2 $\frac{1}{2}$ fl. de Gaerte (5 Gaerten 3 pn 8 Ellen) op 2 maenden dag / ende verliest noch 4 maenden / die verlopen eer hy 3 pn goed verkoopt en 3 pn geld wederomme t'hups heeft / als dan den Wissel gaet op 33 fl. 4 fl. voer een L. Sterlinx / in hoe lange wint hy 20 $\frac{1}{2}$ ten honderd ?

Facit in een jaer.

6. Een en koopman van Antwerpen koopt 360 Poppen/lang elk 20 Ell. tot 2 fl. Vlaemsch d' Elle / die voert hy na Londen / betalende alle onkosten met 1 $\frac{1}{2}$ fl. Sterlinx voer peder stuk / en aldaer verkoopt hyze tot 2 $\frac{1}{2}$ fl. de Gaerte (5 Gaerten 3 pn 8 Ellen) op 2 maenden dag / 300 dan den Wissel gaet op 33 fl. 4 fl. voer een L. Sterlinx / ende dat hy 3 pn winst bevinde te wezen tegen 20 $\frac{1}{2}$ ten honderd jaers / hoe veel tyd verliest hy noch / die verloopt eer hy 't goed verkoopt / ende na dat den dag verbalt / eer hy 3 pn geld t'hups heeft ?

Facit 4 maenden.

7. Een en koopman te Gent koopt 360 Poppen/lang elk 20 Ellen / tot 2 fl. Vlaemsch d' Elle / die voert

voert hy na Londen/ betalende alle onkosten met $1\frac{1}{2}$ \textsterling . Sterlinx vooz peder stuk / ende aldaer verkoopt hyze tot $2\frac{1}{2}$ \textsterling . de Gaerte. (5 Gaerten zpn 8 Ellen) ende gewint alzoo tegen $20\frac{1}{2}$ ten honderd 'sjaers/ zoo dan den Wissel gaet op 33 \textsterling . 4 \textsterling . vooz een \textsterling . Sterlinx / op hoe lange dag heeft hy zpn goed verkocht / als hy noch 4 maenden tyd verliest/ die verlopen eer hy zpn goed verkoopt ende zpn geld wederomme t'hups heeft ?

Facit op 2 maenden.

8. Eenē koopman te Rijssel koopt 360 Roppen/ lang elk 20 Ellen/ tot 2 \textsterling . Vlaemisch d' Elle / die voert hy na Londen / betalende alle onkosten met $1\frac{1}{2}$ \textsterling . Sterlinx vooz peder stuk / ende aldaer verkoopt hyze op 2 maenden dag/ en verliest noch 4 maenden tyd/ die verloopt eer hy zpn goed verkoopt ende zpn geld weder t'hups heeft/ zoo den Wissel dan gaet op 33 \textsterling . 4 \textsterling . Vlaemisch vooz een \textsterling . Sterlinx/ en dat 8 Ellen zpn 5 Gaerten Engels / wat verkoopt hy de Gaerte om te winnen tegen $20\frac{1}{2}$ ten honderd 's jaers ?

Facit $2\frac{1}{2}$ \textsterling Sterlinx.

9. Eenē koopman te Roztrijke koopt 360 Roppen/ lang elk 20 Ellen/ die voert hy na Londen / betalende alle onkosten met $1\frac{1}{2}$ \textsterling . Sterlinx vooz peder stuk / ende aldaer verkoopt hyze tot $2\frac{1}{2}$ \textsterling . de Gaerte (5 Gaerten zpn 8 Ellen) op 2 maenden dag / ende verliest noch 4 maenden tyd / die verlopen eer hy zpn goed verkoopt ende zpn geld wederomme t'hups heeft/ zoo dan den Wissel

Buyten-landsche Rekeninge met tyd.
fel gaet op 33 fl. 48. Vlaemsch/voor een £ Ster-
ling/en hy gewint tegē 20 $\frac{1}{2}$ ten hondert sjaers :
Hoe veel heeft hy voor yeder Elle betaelt ?

Facit 2 fl. Vlaemsch.

10. Te Brugge zyn gekocht eens Noppen twaelf
mael dertig,

Tot twee schellingen d'Ell', elk twintig ellen lang,
Daer med' den Koopman dan na Londen trak goed-
hertig,

End' voor den onkost al betalen moeste strang,
Zeven-en-twintig pond Engels geld met den gang,
Verkoopend' al zyn goed : Hy kreeg met blyde zin-
nen,

Twée end' een vierde deel schellingen ten ontfang,
Voor yeder Gaerte , dies kond hy ten hondert win-
nen

Tien zeventiende deel, end' ook noch twintig bin-
nen

Een jaer, want hy gaf dag twee maenden, en daer by
Verloos hy noch aen tyd , eer hy zyn geld kond in-
nen,

Vier maenden : zoo hy dan heeft konnen maken vry
Van yeder Engels pond vier hondert Grooten bly,
In Vlaemschen gelde: Raedt hoe dat te vergelyken
Dan Proportionael des Vlamings Elle zy,
Tegen d'Engelsche Gaert'en doet u konste blijken.

Facit supertripartiens quintas :

Dat is 8 tegen 5.

Man-

Mangelinge.

Dikwyls men menig ziet tot mangelinge spoeden,
 Die zoekend' is bedrog in't stellen van zyn goeden:
 Maer zo daer yemand heeft op ander zulk vermoeden,

End' dat hy dan voor schad' hem zelvē wil behoedē:
 Zoo hy ten rechtē weet ons Mangelings bevroeden,
 Zy werd hem nut tot zulks, als spijs om 'tlijf te vocden.

1. Twee mangelen/ den einen heeft een Smalleken/ lang 20 Ellen/ dat weerd is 10½ stu. d' Elle/ den anderen heeft Boter/ die 5 stupbers 't℔. geld:
 Hoe veel ℔. Boter moet hy dan booz 't zelve Smalleken geven?

1 ——— 10½ ——— 20 | Komt 210 stup.

5 ——— 1 ——— 210

Facit 42 ℔.

2. A. ende B. mangelen/ A. geeft 42 ℔. Boter tot 5 stuph. 't ℔. daer booz geeft B. een Smalleken/ lang 20 Ellen/ tot hoe veel word peder Elle gerekent?

42

5

2℔ ——— 21℔ ——— 1

Facit tot 10½ stupbers.

Mangelinge.

3. Twee mangelen / A. heeft Lamoenen die weerd 3pn 4 gul. / thonderd / die stelt hy in mangelinghe op 6 guldens / B. heeft Salnotē die weerd 3pn 5 stup. 't 8. Hoe hooge zal hy die stellen om de mangelinghe te vergelyken ?

$$4 \text{ — } 6 \text{ — } 5 \mid \text{Facit } 7\frac{1}{2} \text{ stupb.}$$

4. A. ende B. mangelen / A. heeft wollen Laken van 5 guldens d' elle / dat over stelt hy $2\frac{1}{2}$ guldens / B. heeft Grofgreyn van 4 β. d' Elle / hoe veel zal hy dat overstellē / op dat de mangelinghe gelijk 3p?

$$5 \text{ — } 2\frac{1}{2} \text{ — } 4 \mid \text{Facit } 2 \beta.$$

5. Twee willen mangelen / A. heeft Scharlaken dat hy 25 stupers d' Elle meer in mangelinghe stelt dā het weerd is / B. heeft Fluweel dat weerd is 6 guldens / d' welk hy op $7\frac{1}{2}$ guldens stelt / om de mangelinghe te vergelyken : hoe veel is dan het Scharlaken weerd / ende hoe hooge in mangelinghe gestelt ?

$$1\frac{1}{2} \text{ — } 6 \text{ — } 1\frac{1}{2} \mid \text{Komt } 5 \text{ gul. weerdpe des Scharlak.}$$

Facit op $6\frac{1}{2}$ guldens ist gestelt.

6. Twee kooplieden mangelen / A. heeft Lijnwaet / weerd 5 β. d' Elle / dat stelt hy op $6\frac{1}{2}$ β. daeren-tegen heeft B. Ammelakens / die hy / om de mangelinghe gelijk te maken over stelt $1\frac{1}{2}$ β. Hoe veel warenze dan weerd / ende hoe hooge gestelt ?

$$1\frac{1}{2} \text{ — } 5 \text{ — } 1\frac{1}{2} \mid \text{Komt } 6 \beta. \text{ de weerdpe.}$$

Ende op $7\frac{1}{2}$ β. stelt hyze.

7. Twee ander mangelen / A. heeft Salpeter / ende wil hebben 8 guldens voor 't gene dat 6 guldens weerd is / B. heeft Koper / ende dat 10 gul. weerd is / stelt hy op $13\frac{1}{2}$ guldens : Vrage / welken wint / ende hoe veel ten honderd ?

$$6 \text{ — } 8 \text{ — } 10 \mid \text{ komt } 13\frac{1}{2}$$

$$13\frac{1}{2} \text{ — } \frac{1}{2} \text{ — } 100$$

Facit B. wint $1\frac{1}{2}$ ten honderd.

8. Twee mangelen / A. heeft Zilverdzaed / dat weerd is 6 guldens 't Mark / ende stellet op 8 guldens / B. heeft sijn Goudzaet / weerd 10 fl. 't mark : Hoe veel zal hy dat overstellen / om te winnen $1\frac{1}{2}$ ten honderd ?

$$6 \text{ — } 8 \text{ — } 10 \mid \text{ komt } 13\frac{1}{2}$$

$$100 \text{ — } 101\frac{1}{2} \text{ — } 13\frac{1}{2} \mid \text{ komt } 13\frac{1}{2}. \text{ daer van } 10.$$

Facit 3 fl. 6 g.

9. Twee willen mangelen / A. heeft Supker / die hy stelt op 9 stupb. 't fl. B. heeft Stok-bisch die weerd is 12 fl. de Wadem / ende stelt dien op 14 fl. 17 fl. om te winnen 10 ten honderd. Wat is dan de Supker weerd ?

$$11\frac{1}{2} \text{ — } 10\frac{1}{2} \text{ — } 14\frac{1}{2} \mid \text{ komt } 13\frac{1}{2}$$

$$13\frac{1}{2} \text{ — } 12 \text{ — } 9$$

Facit 8 stupbers 't fl.

10. Twee mangelen / A. heeft zijden Smallen / weerd 8 stupb. d' Elle / die stelt hy op 9 stup. B. heeft sijn Garen / weerd 12 fl. 't fl. Hoe hooge zal hy dat stellet / als hy winnen wil 10 ten honderd ?

Mangelinge.

8 ————— 9 ————— 12 | komt 13½

10ø ————— 11ø ————— 13½

Facit op 14 ø. 10½ ø.

11. Twee ander mangelen / A. heeft gouden Smallen/ weerd 12 stupbers d' Elle/ die stelt hy op 14 stupbers 13½ penningen/ daerentegen heeft B. sijne Vermontsche Zijde/ weerd 8 gulden 10 ø. Hoe hooge stelt hy die / als hy verliest 10 ten honderd ?

12 ————— 14½ ————— 8 | komt 9½

11ø ————— 10ø ————— 9½

Facit op 9 gulden.

12. Eenen Knopemaker mangelt tegen eenen Hoedemaker / den Knopemaker heeft 8 douzjnen hapzen Knopen / weerd 3 Blanken de douzjne/ die steld hy op 3 stupbers/ ende noch ander Zijden Knopen / weerd 3 stupbers de dozpn/ die steld hy op 4 stupbers de douzjne/ Den Hoedemaker heeft eenen Hoed/ die weerd is 3 gulden 10 ø/ die hy steld op 3½ gulden/ ende wil hebben 15 stupbers aen geld / 300 komt de mangelinge gelijk : Hoe veel Zijden Knopen moet den Knopemaker dan noch geven (boven de hapzen Knopen/ ende 't geld) voor den voorsz Hoed ?

Facit 9 douzjnen.

13. Eenen Knopemaker vermangelt 8 douzjnen hapzen Knopen/weird 3 Blanken de douzjne / tot 3 stupbers de douzjne / ende 9 douzjnen Zijden Knopen / weird 3 stupbers de douzjne / tot 4 stupbers de douzjne / vooz eenen Hoed / ende moet 15 stupbers aen geld toe geven : Hoe veel is dan den Hoed weird / ende op hoe veel in mangelingestelt ?

$\begin{array}{r} 8 \\ \hline 18 \end{array}$	$\begin{array}{r} 9 \\ \hline 27 \\ 18 \\ \hline 45 \\ 15 \end{array}$	$\begin{array}{r} 8 \\ \hline 24 \end{array}$	$\begin{array}{r} 9 \\ \hline 36 \\ 24 \\ \hline 60 \\ 15 \end{array}$
---	--	---	--

Facit 60 stup.weird / ende 75 stupb. in mangelingesteld.

14. Twee mangelen / A. heeft Gebzande-wijn tot 8 β. den stoop / dien steld hy op 12 β. ende wil hebben het ; aen geld / B. heeft Spiegelen tot 5 guld. de douzjn : Hoe zal hy die in mangelingestellen / op dat d'een noch d'ander verkocht en 3p ?

$\begin{array}{r} 8 \\ 4 \\ \hline 4 \end{array}$	$\begin{array}{r} 12 \\ 4 \\ \hline 8 \end{array}$
---	--

4 ——— 8 ——— 5 | Facit op 10 guld.

15. Twee kooplieden mangelen / A. heeft Gebzandewijn tot 8 β. den stoop / B. heeft Spiegelen tot 5 guldens de douzjn / die hy in mangelingesteld op 10 guldens : Op hoe veel behoort A. 3pnen Gebzandewijn te stellen / als hy het ; aen geld wil hebben ?

Mangelinge.

$$\begin{array}{r}
 8 \\
 \frac{1}{3} \text{ 2e} \\
 \hline
 8 \div \frac{1}{3} \text{ 2e} = \frac{2}{3} \text{ 2e} = 5
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \frac{1}{3} \text{ 2e} \\
 \hline
 8 \div \frac{1}{3} \text{ 2e}
 \end{array}
 + 8 + 10 / \text{ofte } 80 \div \frac{1}{3} \text{ 2e} + 8 + \frac{1}{3} \text{ 2e}$$

$$\begin{array}{r}
 24\phi + 8 + 2\phi \text{ 2e} \\
 \hline
 12 + 8 + 1 \text{ 2e}
 \end{array}$$

Facit op 12 B.

16. Twee ander mangelen/ A. heeft Baepzaed-
olpe / weird 4 B . den Stoop/ die hy stelt op $5\frac{1}{2}$ B .
ende wil het; aen geld hebben/ B. heeft Olphen
weird 5 stupvers 't B . Hoe hooge zal hy die stel-
len op dat elk 't zyne hebbe?

$$\begin{array}{r} 4 \\ 1\frac{1}{16} \\ \hline 2\frac{1}{16} \end{array} \quad \begin{array}{r} 5\frac{1}{2} \\ 1\frac{1}{16} \\ \hline 4\frac{1}{16} \end{array} \quad 5$$

Fac. op 7 stupers $9\frac{1}{16}$ penningen.

17. Twee Kooplieden mangelen/ waer van A. heeft Amandelen / die hy stelt op $5\frac{1}{2}$ fl. 't lb. ende wil hebben het $\frac{1}{2}$ aen geld/ B. heeft Tin/ weerd 5 stupvers 't lb. dat stelt hy om de mangeling te vergelphen op 7 stupvers $9\frac{1}{2}$ penn. 't lb. Hoe veel zyn dan d'Amandelen peder lb. weerdig?

$$\begin{array}{r} 5\frac{1}{2} \\ 17\frac{1}{16} \\ \hline \end{array}$$
 $7\frac{1}{2} - 5 - 4\frac{1}{2} \mid$ komt $2\frac{1}{16}$ afdeert daer by het $\frac{1}{2}$
 van $5\frac{1}{2}$ ende word
 facit 4 stupbers 't 88.

18. Twee mangelen / A. heeft Lepdschen Baep /
weird 5 B. d' El. die hp in mangelinge stelt op
7½ B. B. heeft Damast-pypmen tot 4 stupbers
t B. Op hoe veel moet hp die stellen / om te heb-
ben het ½ aen geld.

$$\begin{array}{r}
 4 \qquad 1^{\text{re}} \\
 \frac{1}{2}^{\text{re}} \qquad \frac{1}{2}^{\text{re}} \\
 \hline
 4 \div \frac{1}{2}^{\text{re}} = \frac{1}{2}^{\text{re}} = 5 \quad | \quad \text{komt} \frac{4^{\text{re}}}{4 \div \frac{1}{2}^{\text{re}} \dots a \dots 7\frac{1}{2}} \\
 \hline
 30\frac{10}{25} \div 1\frac{15}{25}^{\text{re}} \dots a \dots 4^{\text{re}} \\
 \hline
 30\frac{10}{25} \dots a \dots 5\frac{15}{25}^{\text{re}} \\
 \hline
 \text{komt } 5\frac{1}{2} \dots a \dots 1^{\text{re}}
 \end{array}$$

Facit op 5½ B.

19. Twee mangelen / A. heeft Boekwepte /
weird 5 guldens 't Mudde / die stelt hp op 8 guld.
om te winnen 6½ ten hondert / B. heeft Witschunt /
weird 9 guldens de Tonne : Op hoe veel moet
hp dat stellen / als hp hebben wil het ½ aen geld.

$$\begin{array}{r}
 9 \qquad 1^{\text{re}} \\
 \frac{1}{2}^{\text{re}} \qquad \frac{1}{2}^{\text{re}} \\
 \hline
 9 \div \frac{1}{2}^{\text{re}} = \frac{1}{2}^{\text{re}} = 5\frac{1}{2} \quad | \quad \text{komt} \frac{4^{\text{re}}}{9 \div \frac{1}{2}^{\text{re}} \dots a \dots 8} \\
 \hline
 72 \div 2^{\text{re}} \dots a \dots 4^{\text{re}} \\
 \hline
 72 \dots a \dots 6^{\text{re}} \\
 \hline
 12 \dots a \dots 1^{\text{re}}
 \end{array}$$

Facit op 12 guld.

Mangelinge.

20. Twee mangelen/ A. heeft Boekwepte/ tot 5 guldens 't Mudde/ die stelt hy op 8 guldens/ B. heeft Bisschuyt tot 9 guldens de Tonne/ dat stelt hy op 12 guldens / ende wil het $\frac{1}{2}$ in geld ontfangen : Vrage wie wint / ende hoe veel ten honderd ?

$$\begin{array}{r}
 9 \qquad 12 \\
 3 \qquad 3 \\
 \hline
 6 \text{ ————— } 9 \text{ ————— } 5 \text{ | komt } 7\frac{1}{2} \\
 7\frac{1}{2} \text{ ————— } 8 \text{ ————— } 100 \text{ | komt } 106\frac{2}{3} \\
 \qquad \qquad \qquad 100
 \end{array}$$

Facit A. wint $6\frac{2}{3}$ ten honderd.

21. A. ende B. mangelen / A. heeft Tonne-meel/ weerd 9 guld. de Tonne/ dat stelt hy op 12 guld. ende wil het $\frac{1}{2}$ in geld ontfangen / B. heeft Garste/weerd 5 guldens 't Mudde: Op hoe veel zal hy die stellen / om te winnen $6\frac{2}{3}$ ten honderd ?

$$\begin{array}{r}
 9 \qquad 12 \\
 3 \qquad 3 \\
 \hline
 6 \text{ ————— } 9 \text{ ————— } 5 \text{ | komt } 7\frac{1}{2} \\
 100 \text{ ————— } 106\frac{2}{3} \text{ ————— } 7\frac{1}{2} \text{ | Fac. op 8 gu.}
 \end{array}$$

22. Twee mangelen/ A. heeft Garste/ die weerd is 5 guldens 't Mudde / die stelt hy op 8 guldens / B. heeft Tonne-meel / dat hy stelt op 12 guldens de Tonne / ende wil hebben het $\frac{1}{2}$ aen geld/ 300 hy dan verliest $6\frac{2}{3}$ ten honderd : Wat is yn Tonne-meel dan weerd ?

100 — 106 $\frac{2}{3}$ — 12 | komt 12 $\frac{1}{3}$
 $3\frac{1}{3}$

8 — 5 — 9 $\frac{1}{2}$ | 6 add. het $\frac{1}{2}$
 van 12

Facit 9 guld. de Ton.

23. Twee willen mangelen / A. heeft Pikel-
 Haring / weird 9 guldens 't Dat / dien stelt hy
 op 12 guldens / ende wil hebben het $\frac{1}{2}$ aen geld /
 B. heeft Haver / die hy daer-en-tegen stelt op 8
 gul. 't Mudde / oft te winnen 6 $\frac{2}{3}$ ten honderd :
 Wat is de zelve weird ?

100 — 106 $\frac{2}{3}$ — 9 | komt 9 $\frac{1}{2}$

9 $\frac{1}{2}$ — 6 — 8

Facit 5 guld. 't Mudde.

24. Een Zee-man ende Boer van mangelinge spraken,

Den Boer bracht Haver, weird vijf guldens 't Mudde net,

Die hy in mangel steld' acht guldens zonder laken,

Om zoo te winnen zes twee derde deelen bet

Ten honderd, Zee-man dan heeft Haring by gezet,

Die yeder Tonne weird was, negen guldens effen,

Hy stelde die op twaelf, end' wild' ook onbelet

Een deel in geld ontfæen, 't welk hier moet 't Facit treffen.

Mangelinge.

$$100 \text{ --- } 106\frac{1}{2} \text{ --- } 5 \text{ | komt } 5\frac{1}{2}$$

$$\begin{array}{r} 9 \\ 1 \text{ 2e} \end{array} \quad \begin{array}{r} 12 \\ 1 \text{ 2e} \end{array}$$

$$9 \div 1 \text{ 2e} - 12 \div 1 \text{ 2e} - 5\frac{1}{2} \text{ | komt } 64 \div 5\frac{1}{2} + a + 8 \text{ 2e}$$

$$\begin{array}{r} 9 \div 1 \text{ 2e} \\ 72 \div 8 \text{ 2e} + a + 64 \div 5\frac{1}{2} \text{ 2e} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \text{ | } 1 \\ 12 \text{ | } 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 64 \div 5\frac{1}{2} \text{ 2e} \\ 8 + a + 2\frac{1}{2} \text{ 2e} \end{array}$$

Facit het 1.

$$\begin{array}{r} 3 + a + 1 \text{ 2e} \end{array}$$

25. Eenem Boekverkooper ende eenen Drukker mangelen/ den Boekverkooper geeft 75 Riemen Dampier/ weerd 4 guldens den Riem/ tot 5 guldens den Riem/ ende honderd douznen Parkement/ weerd 16 β. de douzne/ tot 20 β. de douzne/ ende zal hebben het aen geld: den Drukker geeft hem dat/ ende boort Boeken die weerd 3pn 10 stuivers 't stuk: maer hoe veel/ ende tot hoe veel/ als hy winnen wil 25 ten honderden

$$\begin{array}{r} 300 \\ 480 \end{array} \quad \begin{array}{r} 375 \\ 600 \end{array} \quad 100 \text{ --- } 125 \text{ --- } 15 \text{ | komt } 12\frac{1}{2}$$

$$\begin{array}{r} 780 \\ 195 \end{array} \quad \begin{array}{r} 975 \\ 195 \end{array}$$

$$585 \text{ --- } 780 \text{ --- } 12\frac{1}{2} \text{ | komt } 16\frac{1}{2}$$

Facit 936 Boeken/ tot 16 stuivers 10 penningen.

Mangelinge met tyd.

Het mangelen met tyd, dat is wel licht om leeren,
Voor die 't voorgaende wel gemerkt heeft en ver-
staen,

En acht dit dan niet swaer, maer wilt u zinnen kee-
ren

Om met een kloek begryp, tot u voordeel in eeren,
T'aennemen 't gene datmen u toond onbelaen.

1. Twee mangelen / waer van A. heeft lang Garen / tot 24 stupbers den Bos / op 3 maenden / B. heeft Veneetsche Zijde / tot 32 B. 't B. gereed / Zoo men dan reket den Interest tegen 12 ten honderd 's jaers / op hoe veel zal A. 3pn Garen stellen om de mangelinge te vergelyken ?

103 ————— 100 ————— 24

Facit 23 stupbers $4\frac{24}{103}$ penningen.

2. Twee mangelen / A. heeft lang Garen / dat hy gereed stelt op 23 stupbers $4\frac{24}{103}$ penningen / om de mangelinge te vergelyken / B. heeft Veneetsche Zijde / die hy stelt alzoze hem gereed kost / om dat A. af trekt tegē 12 ten honderd 's jaers: Wat heeft A. dan 3pn Garen gekost op 3 maende dag ?

100 ————— 103 ————— 23 ————— $4\frac{24}{103}$

Facit 24 stupbers.

Mangelinge

3. A. ende B. mangelen/ A. heeft Dek dat hem kost 15 guldens de Ton / gereed / dat stelt hy op 20 guld. vooz 6 maenden / B. heeft Lepdsche Zaepen/ tot 4 L. 16 B. gereed/ op hoe veel moet hy die stellen vooz 8 maenden / als men rekent de winst ten honderd 's jaers gelijk ?

$$\begin{array}{r} 15 \} 5 \{ 96 \\ 6 \} 8 \} \text{ komt } 42 \text{ B. } 8 \text{ g.} \\ \hline 96 - 0 \\ \hline 138 - 8 \end{array}$$

Facit L. 6—18—8 g.

4. Twee Kooplieden mangelen/den eenen heeft Dek/ tot 15 guldens de Ton gereed/ dat stelt hy op 20 guldens vooz 6 maenden/den anderen heeft Lepdsche Zaepen/tot 4 L. 16 B. gereed/ die stelt hy op 6 L. 18 B. 8 g. Maer hoe lange dag om de mangeling te vergelijken ?

$$\begin{array}{r} 20 \\ 15 \\ \hline 5 \end{array} \quad \begin{array}{r} 15 \} 6 \{ 96 \\ 5 \} 42 \frac{1}{2} \end{array} \quad \begin{array}{r} 138 \frac{1}{2} \\ 96 \\ \hline 42 \frac{1}{2} \end{array}$$

Facit 8 maenden.

5. Twee ander mangelen / A. heeft lang Roosijn tot 14 $\frac{1}{2}$ guldens den Koof gereed / dat stelt hy in mangeling op 18 guldens vooz 7 maenden / dies wil hy hebben het $\frac{1}{2}$ aen geld / B. heeft Giroffe-nagelen/ tot 7 $\frac{1}{2}$ guldens de 10 B. die stelt hy op 10 guldens / maer hoe lange dag rekent hy om de mangeling te vergelijken ?

met tyd.

Fol. 150.

$$\begin{array}{r}
 14\frac{1}{2} \quad 18 \quad 10 \\
 4\frac{1}{2} \quad 4\frac{1}{2} \quad 3\frac{1}{2} \\
 \hline
 10 \quad 13\frac{1}{2} \quad 7
 \end{array}
 \left. \begin{array}{l} 10 \\ 3\frac{1}{2} \end{array} \right\} 7 \left\{ \begin{array}{l} 7\frac{1}{2} \\ 2\frac{1}{2} \end{array} \right.$$

Facit 6½ maenden.

6. Twee willen mangelen / A. heeft lang Ro-
 zijn tot 14½ guldens den Roef gereed / dat stelt
 hy op 18 guldens voor 7 maenden / dies wil hy
 hebben het ½ aen geld / B. heeft Giroffe-nagelen/
 tot 7½ guld. de 10 R. gereed : Hoe hooge behoort
 hy die dan te stellen op 6½ maenden ?

$$\begin{array}{r}
 14 \quad 18 \quad 10 \\
 4\frac{1}{2} \quad 4\frac{1}{2} \quad 7 \\
 \hline
 10 \quad 13\frac{1}{2} \quad 7
 \end{array}
 \left. \begin{array}{l} 10 \\ 7 \end{array} \right\} 3\frac{1}{2} \left\{ \begin{array}{l} 7\frac{1}{2} \\ 6\frac{1}{2} \end{array} \right\} \text{komt } 2\frac{1}{2} \frac{7\frac{1}{2}}{7\frac{1}{2}}$$

Facit op 10 gl.

7. A. ende B. mangelen / A. heeft Looberkens/
 tot 2 stupvers den Bzief gereed / of in mangelin-
 ge tot 5½ R. voor 4 maenden / B. heeft Schryfspe-
 nen tot 8 stupvers 12 penning. 'thonderd in man-
 gelinge voor 8 maenden / zoo is de mangeling
 gelijk : Wat kosten dan de Pennen gereed ?

$$\begin{array}{r}
 4 \text{ — } 1\frac{1}{2} \text{ — } 8 \mid \text{ komt } 3 \\
 \quad \quad \quad 4 \\
 \hline
 7 \text{ — } 4 \text{ — } 8\frac{1}{2} \quad 7 \\
 \text{Facit 5 stupb. 't honderd.}
 \end{array}$$

Mangelinge

8. Twee mangelen / A. heeft Looberkens / die hy overstelt $1\frac{1}{2}$ 8. den Bzief / vooz 4 maenden / B. heeft Schijfpennen tot 5 stupbers 'thonderd gereed / die stelt hy op $8\frac{1}{2}$ stupbers / vooz 8 maenden / om de mangelinge te vergelijken / op hoe veel komt dan eenen Bzief Looberkens te staen gereed / ende ook in mangelinge ?

$$4 \text{ — } 1\frac{1}{2} \text{ — } 8 \mid \text{ komt } 3$$

$$3\frac{1}{2} \text{ — } 5 \text{ — } 3 \mid \text{ komt } 4$$

$$1\frac{1}{2}$$

$$5\frac{1}{2}$$

Facit $\left\{ \begin{array}{l} 4 \text{ 8. gereed.} \\ 5\frac{1}{2} \text{ 8. in mangelinge.} \end{array} \right.$

9. Twee willen mangelē / A. heeft Turks Bzofgrepn tot 9 8. d' Elle gereed / dat stelt hy op 12 8. vooz 6 maenden / ende wil hebben het $\frac{1}{4}$ aen geld / B. heeft Herentalsche Lakenen tot 90 guldens stuk in mangelinge / 300 wint hy 12 tē honderd als hy 9 maenden dag geeft : Wat heeft dan een Laken gereed gekost ?

$$6 \text{ — } 3 \text{ — } 9 \mid \text{ komt } 4\frac{1}{2}$$

$$6$$

$$10\frac{1}{2}$$

$$10\frac{1}{2} \text{ — } 6 \text{ — } 90 \mid \text{ komt } 51\frac{1}{2}$$

$$112 \text{ — } 100 \text{ — } 51\frac{1}{2}$$

Facit 45 guldens 18 stupb. $5\frac{1}{2}$ pen.

met tyd.

Fol. 151

10. Twee Kooplieden mangelē / A. heeft Turks
Gzofgrepn tot 9 β. d' Elle gereed / dat steld hy op
12 β. ende wil hebben het ½ aen geld / dies verliest
hy 12 ten honderd / als hy 6 maenden dag geeft /
B. heeft Perentalsche Lakenē / die hem kosten 45
guldens 18 stupbers 5½ penningen / gereed : Hoe
hooge zal hy die stellen voor 9 maenden / om de
mangelinge te vergelijken ?

$$6 \text{ — } 3 \text{ — } 9 \mid \text{komt } 4\frac{1}{2}$$

$$6 \text{ — } 10\frac{1}{2} \text{ — } 45\frac{1}{2} \mid \text{komt } 80\frac{1}{2}$$

$$100 \text{ — } 112 \text{ — } 80\frac{1}{2}$$

Facit op 90 guldens.

11. Twee ander mangelen / A. heeft 100 pond
Neapolisch Zijden-lint / tot 29 β. 9½ 8. gereed / of
in mangeling tot 30 β. voor 3 Maendē / B. heeft
350 β. Amandelen / tot 8 β. t β. gereed / Op hoe
veel sal hy die stellen voor 6 Maenden / ende wel-
ken zal den anderen geld geven / ook hoe veel ?

$$1 - 30 - 100 \mid \text{komt } 150 \text{ L.}$$

$$\begin{array}{l} 29\frac{1}{2} \\ 3 \end{array} \} \frac{1}{2} \left\{ \begin{array}{l} 8 \\ 6 \end{array} \right. \mid \text{komt } 0\frac{1}{2}$$

$$1 \text{ — } 8\frac{1}{2} \text{ — } 350$$

Komt 142 L. 1 β. 9½ 8.

Dat trekt van 150 L.

Facit { B. steld 3pn Amandelen op 8 β. 1½ 8.
ende geeft aen geld 7 L. 18 β. 2½ 8.

Mangelinge

12. A. en B. Mangelen / A. heeft 100 fl. Rijffels
 Tijde Passement tot 29 fl. 9 $\frac{1}{2}$ s. gereed / of in man-
 gelinge tot 30 fl. voor 3 Maenden / B. heeft sijn
 Lijntwaet tot 8 fl. d' Elle gereed / dat stelt hy op
 8 fl. 1 $\frac{3}{4}$ s. d' Elle. Vrage / Hoe lange dag geeft hy /
 ende hoe veel Ellen Lijntwaet / als hy noch moet
 geven 7 l. 18 fl. 2 $\frac{3}{4}$ s. aen geld ?

$$1 - 30 - 100 \mid \text{komt } 150 \text{ l.}$$

$$\left. \begin{array}{r} 29\frac{1}{2} \\ 2 \end{array} \right\} 3 \left\{ \begin{array}{r} 8 \\ 8\frac{3}{4} \end{array} \right\} \mid \text{komt } 6 \text{ Maenden.}$$

$$\begin{array}{r} 150 \\ 7 - 18 - 2\frac{3}{4} \\ \hline 8 - 1\frac{3}{4} - 1 - 142 - 1 - 9\frac{1}{4} \\ \text{Facit } 350 \text{ Ell. op } 6 \text{ maenden dag.} \end{array}$$

13. Eenem Maeldemakere en Spellemaker man-
 gelen / den Maeldemaker stelt 3pn Maelden (die
 hem staen op 9 guldens 't duyzend gereed) op 12
 guldens voor 6 maenden / want hy wil winnē 10
 ten honderd 'sjaers meer dan B. ende hebben het
 3 aen gereed geld : op hoe veel zal den Spellema-
 ker dan moeten 3pn Spellen stellen voor 9 maen-
 den / die hem gereed staen op 4 stupb. den bries ?

$$\begin{array}{r} 9 \quad 12 \quad 6 \\ 3 \quad 3 \quad 6 \end{array} \left\} 3 \left\{ \begin{array}{r} 100 \\ 12 \end{array} \right\} \text{ komt } \begin{array}{r} 100 \\ 10 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \text{ van } 9 \\ \hline 12 - 90 - 9 \mid 67\frac{1}{2} \end{array}$$

$$100 - 167\frac{1}{2} - 4$$

Facit op 6 stupbers 11 $\frac{1}{2}$ penn.

14. Twee Kramers mangelen / A. heeft Spaensche Raelden / tot 9 guldens 't duysend gereed / die stelt hy op 12 guldens voer 6 maenden / ende wil hebben het $\frac{1}{2}$ aen geld / B. heeft Kleefsche Spellen tot 4 stup. den bzief gereed / die stelt hy op 6 stup. 11 $\frac{1}{2}$ penn. voer 9 maenden : Wie wint dan meest ten honderd 'sjaers / ende hoe veel ?

$$\begin{array}{r} 9 \\ 3 \\ \hline 6 \text{ van } 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} 6 \\ 6 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} 6 \\ 6 \end{array}} \right\} 3 \left\{ \begin{array}{l} 100 \\ 12 \end{array} \right\} \text{ komt } 100$$

$$\begin{array}{l} 4 \\ 9 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} 4 \\ 9 \end{array}} \right\} 2\frac{7}{8} \left\{ \begin{array}{l} 100 \\ 12 \end{array} \right\} \text{ komt } 90$$

Fac. A. wint 10 tē 100.

15. Twee mangelen / A. heeft Wtrechtsche Raelden / tot 9 gul. 't duysend gereed / of in mangelinghe / tot 12 guld. om te winnen 10 ten honderd 'sjaers meer dan B. ende noch te hebben het $\frac{1}{2}$ aen geld / B. heeft Dortsche Spellen / tot 4 stupers den bzief gereed / of in mangelinghe / tot 6 stu. 11 $\frac{1}{2}$ pen. doch hy rekent 3 maenden langer dag dan A. om de mangelinghe te vergelijken : Hoe veel maenden heeft dan elk gerekent ?

Facit A. 6 maend. B. 9 maenden.

16. Twee Lieden mangelen / A. heeft Haerlemsche Spellen / tot 4 stup. den bzief gereed / die stelt hy op 6 stup. 11 $\frac{1}{2}$ pen. voer 9 maenden / B. heeft Tuernoutsche Raelden / tot 9 guldens 't duysend gereed / die stelt hy op 12 gul. voer 6 maenden / om te winnē 10 ten honderd 'sjaers meer dan A. ende noch te hebben wat gereed geld / maer hoe veel ?

Facit het $\frac{1}{2}$.

Mangelinge

17. Twee lieden, A. end' B. doen mangelinge
 t'zamen,
 Zes stukken Lijnwaet fijn brengt A. by, die hem
 staen
 Twaelf ponden 't stuk gereed, in mangel nae 't be-
 tamen
 Hy, op vier maenden dagh eyscht seftien ponden
 zaen,
 End' wil het vierde deel gereed in geld ontfaen:
 Noch vier Fluweelen schoon heeft hy ook daer be-
 neven,
 Die elk tweendertig pond hem kosten onbelaen,
 In mangel wil hy die voor zes-en-dertig geven,
 Een half jaer dag, end' wil ontfangen zonder sneven
 Het zeste deel gereed, om dat gelds noodt hem
 quelt,
 B. daer-en-tegen brengt zyn specerye verheven,
 Die kost hem 't honderd pond, zeffien pond-groot
 getelt,
 Dus raedt hoe hoog' hy die dan op acht maenden
 stelt,
 End' hoe veel specerye hy geeft, midts ook wat
 geld.

$$\begin{array}{r}
 12 \quad 16 \\
 \hline
 72 \quad 96 \\
 24 \quad 24 \\
 \hline
 48 \quad 72 \\
 \quad 72 \\
 \quad 48 \\
 \hline
 \end{array}$$

4 — 24 — 8 | komt 48

$$\begin{array}{r}
 32 \quad 36 \\
 \hline
 128 \quad 144 \\
 24 \quad 24 \\
 \hline
 104 \quad 120 \\
 \quad 120 \\
 \quad 104 \\
 \hline
 \end{array}$$

6 — 16 — 8 | komt 21½

	48	
	48	
48	104	
104	21½	

152 ——— 221½ — 16½ komt £ 23 — 5 — 11½ 8

23 — 5 — 11½ — 100 ——— 221 — 6 — 8

Facit { Stelt zyn Spelerpe £ 23 — 5 — 11½ 8.
 Geeft aen geld £ 48.
 Ende aen Spelerpe 950 8.

18. Twee koop-lieben mangelen / A. heeft 6 stukken Lijnwaet tot 12 £. 't stuk gereed / die stelt hy in mangelinghe / op 16 £. vooz 4 Maenden / ende wil het ½ in geld ontfangen / Daer-en-boven heeft hy 4 stukken Pluweel / tot 32 £. 't stuk gereed / die stelt hy in mangelinghe op 36 £. vooz 6 Maenden / ende wil daer van hebben het ½ in geld / Daer-en-tegen heeft B. Spelerpe / die hem kost 16 £. 't honderd gereed / ende steltse op 23 £. 5 s. 11½ 8. Maer vooz hoe veel maenden / om de mangelinghe te vergelphen / ende hoe veel 8. geeft hy ?

Facit 950 8. vooz 8 maenden.

Rekeninge van Zilver.

Ghy alle, die in Zilver u geneird,
Muegt leeren nu hier in, zoo gy begeird,
Dat u zal zijn zeer noodig ende weird.

Zilver Gewichte.

Een mark heeft 8 Oncen/ of 16 Loot.
Een Once heeft 20 Engelschen.
Een Engels. heeft 32 Azen.

Als 't Gefineerd is.

Een mark heeft 12 penningen.
Eenen penning heeft 24 grepen.

1. Zoo een stuk rau Zilver/wegende 21 mark
5 Oncen 11 Engels. 16 Azen / houd peder mark
7 pennin. sijn Zilver: Hoe veel sijn Zilver houd
dan 'rgantsche stuk ?

1 — 7 — 21 — 5 — 11 — 16

Facit 12 mark 7 pen. 21 $\frac{1}{2}$ grepen.

2. Een stuk rauw Zilver/ inhoudende peder mark
7 pen. fijns/ heeft in 12 Markē 7 pen. 2 1/2 grep-
pen fijn Zilver: Wat weegt het gautsche stuk?

$$7 \text{ — } 1 \text{ — } 12 \text{ — } 7 \text{ — } 21 \frac{1}{2}$$

Facit 21 Mark 5 Onc. 11 Eng. 16 Azen.

3. Een stuk rauw Zilver/ wegende 21 Mark/
5 Oncen 11 Engels. 16 Azen/ houd in 12 Mark
7 pen. 2 1/2 greppen fijn Zilver / Hoe veel fijns
houdt dat peder Mark?

$$21 \text{ — } 5 \text{ — } 11 \text{ — } 16 \text{ — } 12 \text{ — } 7 \text{ — } 21 \frac{1}{2} \text{ — } 1$$

Of zet elk in zyn brueken alzo:

$$21 \frac{1}{2} \text{ — } 12 \frac{1}{2} \text{ — } 1$$

Facit 7 penning. fijn.

4. In een stuk rauw Zilver van 21 markē 5 oncé
11 eng. 16 az. houdende peder mark 7 pen. fijns/
is 12 markē 7 pen. 2 1/2 greppen fijn Zilver: Hoe
veel penningen houdt dan een mark fijns?

$$12 \frac{1}{2} \text{ — } 7 \text{ — } 21 \frac{1}{2}$$

Facit 12 penningen.

5. Een Zilverfmit koopt een stuk rauw Zil-
ber/ wegende 24 mark 6 Onc. 12 Eng. houdende
peder mark 9 pennin. fijns/ te betalen voor peder
mark fijn Zilver 19 guld. 5 stuyb. Hoe veel houdt
het zelve stuk aen fijn / ende hoe veel betaeld hy?

$$1 \text{ — } 9 \text{ — } 24 \text{ — } 6 \text{ — } 12$$

Facit houd 18 mark 7 pen. 10 1/2 grepn.

$$1 \text{ — } 19 \text{ — } 5 \text{ — } 18 \text{ — } 7 \text{ — } 10 \frac{1}{2}$$

Facit hy betaelt 358 guld 8 stu. 3 1/2 pen.

Regeninge van Zilver.

6. Zoo een stuk rau Zilver/houdende 9 penningh.
fijns 't Mark/gekocht werd vooz 358 gul. 8 stup.
3½ pen. dat is 19 guldens 5 stup. 't Mark fijns; hoe
veel heeft het zelve stuk gewogen?

19 — 5 — 1 — 358 — 8 — 3½

Komt 18 Mark 7 pen. 10½ grepen.

9 — 18 — 7 — 10½ — 12

Facit 24 Mark 6 Onc. 12 Eng.

7. Een stuk rau Zilver/wegende 24 Marken 6
Onc. 12 Eng. houd peder mark 9 pen. fijns/ende
werd gekocht vooz 358 guld. 8 stup. 3½ penn. Hoe
veel komt dan een Mark fijns te staen?

1 — 9 — 24 — 6 — 12 | Komt 18 Mark 7 pen.
| 10½ grepen.

18 — 7 — 10½ — 358 — 8 — 3½ — 1

Facit 19 guld. 5 stupb.

8. Bemand koopt een stuk rau Zilver wegende
24 Marken 6 Oncen 12 Engelschen/tot 19 guld.
5 stup. 't Mark fijns / zoo betaelt hy in alles 358
gul. 8 stupb. 3½ pennin. Hoe veel pen. fijns houd
dan peder Mark?

19 — 5 — 1 — 358 — 8 — 3½

Komt 18 Mark 7 penningen 10½ grepen.

24 — 6 — 12 — 18 — 7 — 10½ — 1

Facit 9 pen. fijns.

Rekeninge van Zilver, Fol. 155

9. Eenen Zilver-smit heeft 3 stukken rau Zilver. Al weegt 28 mark 5 oncen/houdende 't mark 8 penningen fijns/B. weegt 38 marken 7 oncen/houdende 't mark 5 penningen fijns/C. weegt 13 marken 3 oncen/houdende 't mark 11 penningen fijns/ Zoo hy dan dese drie stukken in een smelt/Hoe veel penningen fijns zal 't mark dan in houden?

I ——— 8 ——— 28 ——— 5 | komt 229

I ——— 5 ——— 38 ——— 7 | komt 194½

I ——— 11 ——— 13 ——— 3 | komt 147½

80 ——— 7 ——— 570½ - 1

Facit 7 penn. 1½ Grepnen.

10. Eenen Zilver-smit heeft van 3 stukken rau Zilver in een gesmolten/ gemaakt eenen klomp die 80 marken 7 oncen weegt/ ende inhoud peder mark/ 7 penningen 1½ grepnen/ 300 heeft van 'teerste van dese 3 stukken ingehouden 't mark/ 8 penningen fijns: het tweede/ wegende 38 Mark. 5 oncen/heeft ingehouden 't Mark/ 5 pennin- gen fijns/ende 't derde heeft ingehouden 't Mark 11 penningen fijns. Vrage/ na 't gewichte van't eerste ende 't derde elk byzonder.

Per Cofs.

Facit { 't Eerste 28 marken 5 oncen.
't Derde 13 marken 3 oncen.

Rekeninge van Zilver.

11. Eenen Zilbersmit he
ber/A. wegende 28 marken
1/2 mark 8 penningen fings/
ken 7 oncen/inhoudende 1/2
C. wegende 13 marken 3 o
ngen fings houd daer van p
alle drie in een gesmolten
ningen 1 1/2 Grepnen fings.

444

I — 2 — 11 — 80 — 71 komt 570½
 I — 8 — 28 — 5 komt 229
 I — 5 — 38 — 7 komt 194½ } 423½
 — 13 — 3 — 147½ — 1
 Facit i penningen följ.

1-7-122-67-48 Home 476-1-381
1-8-28-5 Home 229-423-9
1-5-38-7 Home 154-49

11 1847 52-1847
 7 1847 1847
 3 1847 1847
 Facit 1847 1847

Rekeninge van Zilver. Fol. 156

13. Rau zilver yemand koopt eens een en twintig ponden,

Waer van in yeder Mark sijn Zilver word bevonden
Tien penningen en half, het welk hy zoo betaeld,
Acht schellingen achtmael voor 't Mark sijns ongefaeld,

Daer boven koopt hy noch twaelf Marken Zilver waerlyk,

Die acht penningen sijns in hebben elk eenpaerlyk,
End voor 't Mark sijns betaeld hy twintig guldens, dā
Een Zilverfmit hy geeft al 't Zilver, om daer van
Te maken Kroesen, die acht loot elk moetē wegen,
Acht stuyvers van fatsoen voor 't loot, geeft hy ter degen, (sijn,

Zoo hy dan elken Kroes verkoopt twaelf guldens
Wat zal zyn winste dan op yeder honderd zijn?

$$1 \text{ --- } 10\frac{1}{2} \text{ --- } 42$$

$$12 \text{ --- } 384 \text{ stu. --- } 441 \text{ | komt } 705 \text{ --- } 12$$

$$1 \text{ --- } 8 \text{ --- } 12$$

$$12 \text{ --- } 20 \text{ gul. --- } 96 \text{ | komt } 160 \text{ --- } 0$$

$$54$$

$$\text{---} / 16$$

$$1 \text{ --- } 8 \text{ --- } 864 \text{ | komt } 345 \text{ --- } 12$$

$$864$$

$$8 / \text{---}$$

$$1 \text{ --- } 12 \text{ --- } 108 \text{ | komt } 1296$$

$$1211 \text{ --- } 4$$

$$1211 \text{ --- } 4 \text{ --- } 84 \text{ --- } 16 \text{ --- } 100$$

Facit 77½ is sijn winst ten 100.

Rekeninghe van Zilver.

14. Zoo men koopt 42 Marken van Zilver/
houdende 't Mark 10½ pen. fijs tot 3 fl. 4 b.
't Mark fijs/ende noch 12 Marken/ houdende
't Mark 8 pen. fijs/ tot 20 gul. 't Mark fijs/
ende men laet eenen Zilverfmit van beyde dese
stukken (in een gesmolten) Kroesen maken/ we-
gende elk 8 loot/ en men geeft van fatsoen 8 stup.
voor 't loot: Wat moet men dan peder Kroes ver-
koopen om te winnen 7,77 ten honderd?

Facit 12 guldens.

15. Een koopman koopt 42 Markē Zilver/
inhoudende 't Mark 10½ pen. fijs/tot 19 guld. 4
stupers 't Mark fijs/ en noch 12 marken/ in-
houdende 't Mark 8 penn. fijs / van dese twee
stukken in een gesmolten/maekt hy Schalen/die
elk 8 loot wegen / rekenende voor fatsoen 8 stup-
pers van 't loot/ de zelve verkoopt hy tot 12 gul-
dens 't stuk/ winnende alzo 7,77 tē honderd: Wat
heeft hy dan voor 't Mark fijs van het tweede
stuk betaelt?

Facit 20 guldens.

16. Een Silverfmit koopt 2 stukken van
Zilver/ 'eerste wegende 42 Marken/ inhouden-
de 't Mark 10½ pen. fijs/ tot 3 fl. 4 b. 't Mark
fijs/het tweede wegende 12 Marken/ tot 20 gul.
't Mark fijs / van deze twee stukken in een ge-
smolten/maekt hy Schalen die elk 8 loot wegen/
rekenende voor fatsoen 8 stupers van 't loot/
300 hy dan deze Schalen verkoopende tot 12 gul.
't stuk wint 7,77 ten honderd: Hoe veel penningen
fijs heeft dan peder Mark van 't tweede stuk
ingehouden?

Facit 8 penningen fijs.

17. Iemand koopt een stuk rau Zilver / waer
 van peder mark inhoud 10½ penn. fýns / tot 19
 guld. 4 stup. 't mark fýn / daer by doet hy 12
 marken Zilver / inhoudende peder mark 8 pen.
 fýns / dat hem gekost heeft 20 gul. 't mark fýn/
 ende maekt van dit al te zamen Kroesen / die elk 8
 loot wegen / rekenende 8 stup. van 't loot vooz fat-
 soen / Zoo hy syne Kroezen dan verkoopt tot 12
 gul. 't stuk / ende wint 7½ ten 100. Wat heeft dan
 't stuk Zilver (dat hy kochte) gewogen?

Facit 42 marken.

Rekening van Goud.

Tot het rau Goud, gewichte men useert,
 Gelijk men doet tot het rau Zilver plat:
 Maer als men 't Goud geheel heeft gefineert,
 Zoo houd elk Mark wel viermael ses Karat,
 End' elk Karat twaelf greymen, onthoud dat.

1. Iemand heeft eē stuk rau Goud / wegende 24
 Mark 5 Ouncen 12 Engelschen / waer van peder
 mark inhoud 15 Karat fýns / dat selve fineert hy
 tot dat peder mark inhoud 20 Karat / hoe veel sal
 dan het zelve stuk komen te wegen.

20 — 24 — 5 — 12 — 15

— — — — — / 3 — —

4 74 — 0 — 16 3

4 / — — — — —

Facit Mark 18 — 4 — 4 Engelsen.

Rekeninge van goud.

2. Zou een stuk Gouds gefineert zijnde op 20 Karat sijns 't Mark/ weegt 18 Mark 4 Onzen 4 Engelschen: Hoe veel hebet gewogen voer 't fineren / doen peder Mark maer in en hield 15 Karat sijns:

15 ——— 18 ——— 4 ——— 4 ——— 20
Facit 24 Marken 5 Onzen 12 Engelsch.

3. Een stuk Gouds/ wegende 24 Marken 5 Onzen 12 Engelschen/ houd in peder Mark 15 Karat sijns/ zoo dan 'tzelve gefineerd word/ tot dat het maer en weegt 18 Marken 4 Onzen 4 Engelschen: Hoe veel Karat sijns zal 't Mark dan inhouden?

18 ——— 4 ——— 4 ——— 15 ——— 24 ——— 5 ——— 12
Facit 20 Karat.

4. Zou een stuk Goud/ wegende 18 Marken 4 Onzen 4 Engelsch. inhoud 20 Karat sijns 't Mark: Hoe veel Karat sijns zoude 't Mark dan inhouden / waert dat het woegt 24 Marken 5 Onzen 12 Engelschen/ en niet meer sijn Silber in en hadde/ dan het nu en doet.

24 ——— 5 ——— 12 ——— 20 ——— 18 ——— 4 ——— 4
Facit 15 Karat.

5. Een stuk Gouds/ wegende 24 Mark 5 Onzen 12 Engelschen/ houd in peder Mark 15 Karat sijns : Hoe veel sijn Goud houd het gantsche stuk in.

1 ——— 15 ——— 24 ——— 5 ——— 12
Facit 13 Mark 10 Karat 6 Oeyn.

6. Een stuk Gouds/ wegende 24 Markē 5 On-
 cē 12 Engelsen/ inhoudende peder Mark/ 15 Kar-
 rat fīns/ heeft in 15 Marken 10 Karat 6 Grep-
 nen aen sijn Goud: Hoe veel Karat houd dan een
 Mark sijn/ ende hoe veel Grepnen een Karat.

1 — 15 — 24 — 5 — 12

Komt 370 $\frac{1}{2}$ Karat/ divideert dat dooz de
 15 Marken sijn/ komt 24 Karat/ hoor een
 Mark/ ende rest 10 $\frac{1}{2}$ Karat tegen 10 Karat
 6 Grepnen/ 'twelk toont klaerlyk/ dat een
 Karat heeft 12 grepen.

7. Een stuk Goud weegt 18 Marken 4 Oncen
 4 Engelsen/ ende peder Mark houd in 20 Karat
 fīns: Hoe veel Kopers zoude men daer moeten
 in mengen / op dat peder Mark zoude komen in
 te houden 15 Karat fīns?

15 — 5 — 18 — 4 — 4
 Facit 6 Marken 1 Once 8 Eng.

8. Een stuk Goud houd in peder Mark/ 20 Kar-
 rat fīns/ ende als men daer in mengt 6 Marken
 1 Once 8 Engelsen Kopers / zoo en houd peder
 Mark mīer 15 Karat fīns: wat weegt dan
 't selve stuk hoor ende na 't mengen?

5 — 6 — 1 — 8 — 15
 Facit hoor 't mengen 18 Marken 4 Oncen
 4 Engelsen.

5 — 6 — 1 — 8 — 20
 Facit na 't mengen 24 Marken 5 Oncen
 12 Engelsen.

Rekeninge van Goud.

9. Eenem Goudsmid koopt een stuk rau Goud/wegende 27 Markken 4 oncen / tot 20 guldens d'once / dat verkoopt hy tot 9 guldens 't Karat sijn/ende peder Mark houd in 18 Karat 6 Grepen sijn: Wat wint ofte verliest hy dan?

$ \begin{array}{r} 27 \text{ — } 4 \\ \underline{8} \\ 1 - 20 - 220 \\ \underline{20} \\ 4400 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 1 - 18 - 6 - 27 - 4 \\ \hline 1 - 9 - 508 - 9 \\ \underline{9} \\ 4572 \\ 6 - 15 \\ \hline 4578 - 15 \\ 4400 - 0 \\ \hline \hline \end{array} $
---	--

Facit wint guld. 178 — 15 st.

10. Zoo men koopt een stuk rau Goud/wegende 27 Markken 4 oncen / tot 20 guldens d'Once/ende peder Mark houd in 18 Karat 6 Grepen sijn: Wat sal men peder Karat sijn verkopen om te winnen 178 guldens 15 stupers?

$ \begin{array}{r} 1 \text{ — } 18 \text{ — } 6 \text{ — } 27 \text{ — } 4 \\ \hline 1 - 20 - 220 \text{ komt } - 4400 \\ \underline{178 - 15} \\ 508 - 9 - 4578 - 15 - 1 \end{array} $	$ \begin{array}{r} 27 - 4 \\ \underline{8} \\ 220 \end{array} $
---	---

Facit 9 guldens.

11. Als men koopt een stuk rau Goud/wegen-
de 27 Mark 4 Onzen / tot 20 guldens d' Once/
en dat men 't zelve verkoopt tot 9 guldens 't Ka-
rat fijn/om te winnen 178 guldens 15 stupers:
Hoe veel Karat spns houd dan yeder Mark?

$$1 \text{ — } 20 \text{ — } 220 \text{ komt } 4400 \text{ guld.}$$

$$178 \text{ — } 15$$

$$9 \text{ — } 1 \text{ — } 4578 \text{ — } 15$$

$$\text{Komt } 508\frac{1}{2} \text{ Karat/doo } 27\frac{1}{2}$$

$$\text{Facit } 18\frac{1}{2} \text{ Karat.}$$

12. Ist dat een stuk rau Goud voor d'Once men
betaeld,

Wel guldens tweemael tien, end' dat voor guldens
negen.

Een fijn Karat men geeft, zoo wint men ongefaeld
Net dertig ponden Vlaemsch, min vijftig groot ter
degen:

Raed dan, hoe veel dat heeft dit stuk rau Goud ge-
wegen,

Als yeder Mark heeft in, aen fijnen Goude klaer,
Achtien end' half Karat, de zaak en is niet zwaer.

$$\begin{array}{r} 8 \\ 20 \\ \hline 160 \end{array} \quad \begin{array}{r} 1 \text{ — } 9 \text{ — } 18 \text{ — } 6 \\ 9 \\ \hline 166 \text{ — } 10 \text{ stup. } 180 \\ 160 \text{ — } 0 \end{array} \quad \begin{array}{r} 30 \\ 6 \\ \hline 1 \text{ — } 5 \end{array}$$

$$6 \text{ — } 10 \text{ — } 1 \text{ — } 178 \text{ — } 15$$

$$\text{Facit } 27 \text{ Marken } 4 \text{ Onzen.}$$

Rekening van Goud ende Zilver.

Vaert vrylyk voort, al zonder worden moede,
Zoo meugdy eens ten eynde komen sijn,
End' van u konst antwoorden, als de vroede,
Al dunkt u nu het leeren somtyd pijn.

1. Eenem Goudtsmit heeft gekocht een stuk
Goud ende Zilver onder een gemengt/ wegende
66 Markten/ende betaelt voer eenen penning sijn
Zilver 33 stu. ende voer een Karat sijn Goud
8 gul. 10 stu. 300 word bevonden dat peder Mark
inhoud 7 pen. 12 grepen sijn Zilver/ende 6 Ka-
rat 3 grepen sijn Goud : Hoe veel heeft hy dan
in alles betaelt ?

$$\begin{array}{r}
 66 \\
 7 \text{ — } 12 \\
 \hline
 1 \text{ — } 33 \text{ — } 495 \text{ | komt } 816 \text{ gul. } 15 \text{ stup.}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 66 \\
 6 \text{ — } 3 \\
 \hline
 1 \text{ — } 84 \text{ — } 412\frac{1}{2} \text{ | komt } 3506 \text{ guld. } 5 \text{ stup.}
 \end{array}$$

Facit 4323 guldeng.

2. Zoo mē koopt een stuk van Zilver en Goud/
 onder een gemengt / wegende 66. Markē / ende
 men betaelt voor eenen penning sijn Zilver 33.
 stupers / ende voor een Karat sijn Goud 8 guld.
 10 stupb. als peder Mark van inhoud 7 penn. 12.
 Grepnen sijn Zilver: Hoe veel sijn Goud houdt
 noch daer-en-boven/als men in alles betaelt 4323
 guldens.

$$\begin{array}{r|l} 1 \text{ --- } 33 \text{ --- } 495 & 4323 \text{ --- } 0 \\ & 816 \text{ --- } 15 \\ \hline & \end{array}$$

$$8 \text{ --- } 10 \text{ --- } 1 \text{ --- } 3506 \text{ --- } 5$$

$$66 \text{ --- } 412\frac{1}{2} \text{ --- } 1$$

Facit 6 Karat 3 Grepnen.

3. Een Zilver-smit koopt een stuk van rau zil-
 ber ende Goud / onder een gemengt / inhoudende
 elk Mark $7\frac{1}{2}$ penningen sijn zilver / ende $6\frac{1}{2}$ Ka-
 rat sijn Goud / ende betaelt voor eenen penning
 sijn zilver 33 stupers / ende voor een Karat sijn
 Goud 8 guldens 10. stupb. zoo komt hem in al-
 les te geven 4323 guldens: Vrage na't gewichte
 van het gantsche stuk?

$$1 \text{ --- } 1 \text{ --- } 13 \text{ --- } 7\frac{1}{2} \mid 12 \text{ --- } 7\frac{1}{2}$$

$$1 \text{ --- } 8 \text{ --- } 10 \text{ --- } 6\frac{1}{2} \mid 53 \text{ --- } 2\frac{1}{2}$$

$$65 \text{ --- } 10 \text{ --- } 1 \text{ --- } 4323$$

Facit 66 Markē.

4. Ist dat men koopt voor 4323. guld. 66 Mar-
 ken Goud ende zilver / onder een gemengt / en dat
 peder Mark inhoudt $7\frac{1}{2}$ pennin. sijn zilver / ende
 $6\frac{1}{2}$ Karat sijn Goud / ende men betaelt voor pe-
 der penning sijn zilver 33 stupers; Hoe veel zal
 men voor een Karat sijn Goud betalen?

Rekening van

$$\begin{array}{r}
 66 \\
 7\frac{1}{2} \\
 \hline
 4323 \\
 1 - 33 - 495 \mid \text{komt } 816 - 15 \\
 \hline
 412\frac{1}{2} - 3506 - 5 - 1 \\
 \text{Facit } 8 \text{ guld. } 10 \text{ stuph.}
 \end{array}$$

5. Eenem Looft-gieter heeft 50 Centner Looft/ ende bebind dat dit Looft in heeft peder Centner 3. Marken 10 $\frac{1}{2}$ pen. sijn zilber/ welk zilber noch inhoud peder Mark 3 Karat sijn goud/ 300 ver- koopt hy een Centner Looft vooz 8. guldens/ eenen penning zilber vooz 35 stupbers / ende een Karat Goud vooz 8 guldens 8 stupbers : Wat ontfangt hy dan in alles ?

$$\begin{array}{r}
 1 - 3\frac{1}{2} - 50 \mid 193\frac{1}{2} \\
 1 - \frac{1}{2} - 193\frac{1}{2} \mid 24\frac{1}{2} \\
 \hline
 5000 \\
 96\frac{1}{2} \\
 \hline
 4903\frac{1}{2} \text{ B.Lo. } 169\frac{1}{2} \text{ Marken zilber.} \\
 \hline
 100 - 8 - 4903\frac{1}{2} \mid 392 - 5 - 0 \\
 1 - 21 - 169\frac{1}{2} \mid 3560 - 3 - 2 \\
 1 - 201\frac{1}{2} - 24\frac{1}{2} \mid 4882 - 10 - 0 \\
 \hline
 \text{Facit guld. } 8834 - 18 - 2p.
 \end{array}$$

6. Eenem

6. Eenem Loot-gieter heeft Loot / dat inhoudt
 peder Centner 3 Marken 10 penn. 12 grepenen
 sijn zilver / in welk zilver noch gebonden word in
 peder Mark 3 Karat sijn Goud : 300 verkoopt
 hy een Centner Loot 8 guldens / eenen penning
 zilver 35 stupers, ende een Karat Goud 8 guldens
 8 stupers / ende ontfangt in alles 8834 guldens
 18 stupers 2 penning. Hoe veel Centner hadde
 hy dan in alles ?

$$\begin{array}{r} 46\frac{1}{2} \\ 5\frac{1}{16} \\ \hline 40\frac{1}{16} \end{array}$$

3 Mark 10 pen. 12 gr. is $1\frac{1}{16}$ lb.

$$\begin{array}{r} 100 -- 8 -- 98\frac{1}{16} \\ 1 -- 1\frac{1}{2} -- 40\frac{1}{16} \\ 1 -- 8\frac{1}{2} -- 11\frac{1}{16} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 -- 16 -- 14\frac{1}{2} \\ 71 -- 4 -- 1 \\ 97 -- 13 -- 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 176 -- 13 -- 15\frac{1}{2} -- 1 -- 8834 -- 18 -- 2 \end{array}$$

Facit 50 Centners.

7. Eenem Loot-gieter heeft 50 Centner Loot/
 waer van (300 hy beuint) dat peder Centner in
 heeft $3\frac{1}{2}$ Mark zilver / ende dat zelve zilver noch
 zomtnig Goud / 300 verkoopt hy dan 3yn overge-
 bleven Loot tot 8 guldens 't Centner / 't zilver tot
 35 stupers peder penning / ende 't Goud 8 gul. 8
 stupers peder Karat : Hoe veel Karat aen Goud
 houdt dan peder Mark zilver / als hy in alles
 ontfangt 8834 gul. 18 stupers. 2 pen.

Rekeninge van

$$\begin{array}{r}
 5000 \\
 96\frac{1}{2} \\
 \hline
 100 - 8 - 4903\frac{1}{2} \text{ komt } 392 \text{ --- } 5 \text{ --- } 0
 \end{array}$$

$$8834 \text{ --- } 18 \text{ --- } 2$$

$$8442 \text{ --- } 13 \text{ --- } 2$$

Per Coecis.

$$\begin{array}{r}
 201\frac{1}{2} \text{ | } 180\frac{1}{2} \\
 193\frac{1}{2} - 21 \text{ | } \\
 21
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 8442\frac{1}{2} \\
 4068\frac{1}{2} \\
 \hline
 \end{array}$$

$$4068\frac{1}{2}$$

$$193\frac{1}{2} - 24\frac{1}{2} - 1 \text{ | } 4373\frac{1}{2} \text{ per } 180\frac{1}{2} \text{ komt } \frac{1}{2} \text{ Mark.}$$

Facit 3 Karat aen Goud.

8. Een Lootgieter heeft 50 Centner Loot/waer van peder Centner in heeft 3 $\frac{1}{2}$ Mark Zilver / in welk Zilver noch is in peder Mark 3 Karat aen Goud/ zoo verkoopt hy 7 Centner van't blybende Loot/ soo veel als 32 penningen Zilver/en 24 pen. Zilver/gelyk 5 Karat Goud/ende ontfangt in alles 8834 guld. 18 stuyb. 2 pen. Wat verkoopt hy dan een Centner Loot/een penning zilver/ ende een Karat goud elk byzonder ?

Cent.

$$7 \text{ --- } 1 \text{ }^{\text{e}} \text{ --- } 49\frac{1}{2} \text{ | } \text{ komt } - 7\frac{1}{2} \text{ }^{\text{e}}$$

Penn.

$$32 \text{ --- } 1 \text{ }^{\text{e}} \text{ --- } 2034\frac{1}{2} \text{ | } \text{ komt } - 63\frac{1}{2} \text{ }^{\text{e}}$$

Kar.

$$6\frac{1}{2} \text{ --- } 1 \text{ }^{\text{e}} \text{ --- } 581\frac{1}{2} \text{ | } \text{ komt } - 87\frac{1}{2} \text{ }^{\text{e}}$$

$$157\frac{1}{2} \text{ }^{\text{e}}$$

157 $\frac{1}{2}$ e. . . a. . . 883 $\frac{1}{2}$ guld.

komt 1 e. . . a. . . 56 guld.

7	—	56	—	1		komt 8
32	—	56	—	1		komt 1 $\frac{1}{2}$
6 $\frac{1}{2}$	—	56	—	1		komt 8 $\frac{1}{2}$

Facit { een Centener Laet 8
een penning Zilver 1 $\frac{1}{2}$
een Karat Goud. 8 $\frac{1}{2}$ } guld.

9. Drie Koppen yemand heeft, die wegen even
zwaer,

Elk t'zeftich Marken net, den eenen van Goud klaer
Den anderen van Goud en Zilver onder een,

Den derden flechtst van al, van Zilver is alleen,

End' zoo den eerfte dan, om leggē mē wou moeyen

In een vol Water-vat, zoo zoude daer uyt vloeyen

Tien Marken waters, maer waert dat den tweeden
daer

Waer ingeleyd, zoo zoud' aen water openbaer

Twaelf Marken loopen uyt, end' leyd' men in den
derden,

Twintig Mark water zoud' haest uytgelopen wer-
den :

Raed nu, wat heeft dan van den tweeden Kop ter
degen,

Al't Zilver ende Goud byzonder elk gewegen.

20	12
10	10

15 — 60 — 2 | komt 12 mark voer 't zilver.
ende 48 mark voer 't goud.

Rekeninge van

10. Vier Jonkers hebben een **Mijne** van **Zil-**
ber/waer van **A.** toekomt $\frac{1}{2}$ + $\frac{1}{4}$ van $\frac{1}{2}$ / **B.** $\frac{1}{4}$ + $\frac{1}{8}$
 van $\frac{1}{2}$ / **C.** $\frac{1}{8}$ + $\frac{1}{16}$ van $\frac{1}{2}$ / ende **D.** de reste/ 300 beta-
 len 3p op een Jaer van alle ongelden en arbeyds-
 loon 1800 gulden / ende ontfangen upt de zelve
Mijne 169 marken **Zilber** / inhoudende peder
Mark 7 penninge sijn **Zilber**/ende $3\frac{1}{2}$ Karat sijn
Goud/dat 3p verkoopen 't **Zilber** tot 33 stupers
 peder penning/ende 't **Goud** tot 8 gulden 4 stup-
 ers peder Karat: Zoo dan den Heere des Lands
 toekomt $\frac{1}{2}$ van 't gene dat de **Mijne** uptbzent/
 Hoe veel is haerlieden elk zyn aendeel der **Mijne**
 weerdig/ mits ook den Heere des Lands?

169	169
<u> </u> /7	<u> </u> /3 $\frac{1}{2}$
1 — 33 — 1183	1 — 8 — 4 — 549 $\frac{1}{2}$
591 — 10	<u> </u> /8
118 — 6	4394
59 — 3	109 — 17
<u> </u>	<u> </u>
1951 — 19	4503 — 17
't Zilber bzengt upt 1951 — 19	
't Goud bzengt upt 4503 — 17	
	<u> </u>
	6455 — 16
	10/ <u> </u>
komt voor den Landt-Heer 645 — 11 — 9 $\frac{1}{2}$	
	<u> </u>
	5810 — 4 — 6 $\frac{1}{2}$
d'ongelden 1800 — 0 — 0	
	<u> </u>
komt voor de vier Jonkeren 4010 — 4 — 6 $\frac{1}{2}$	

A. $\frac{3}{4}$ /525

B. $\frac{1}{12}$ /410

C. $\frac{1}{4}$ /264

D. $\frac{1}{16}$ /601

1800 -- 4010 -- 4 -- 67

{ 525
410
264
601

9000 -- 6416352

12/

750 -- 534696

6/

125 -- 89116

guld. stuver. pen.

A. 1169 -- 12 -- 15 $\frac{1}{2}$

B. 913 -- 8 -- 12 $\frac{1}{2}$

C. 588 -- 3 -- 4 $\frac{1}{2}$

D. 1338 -- 19 -- 5 $\frac{1}{2}$

Pacit

Allegatio, Menginge.

Als ghy u wilt tot Menginge bēgeven,
En zoekt daer in te zeer geen eygen baet,
Dat ghy daer door u niet en brengt in sneven,
Want elk altijd geloondt werd na zyn daed.

1. Eenem Brouwer heeft in zyn Kuppe hon-
dert Tonnen 5 guldens Bier: Hoe veel Waters
moet hy daer in mengen / om te maken 3 gul-
dens Bier?

$$\begin{array}{r} 3 \text{ ————— } 100 \text{ ————— } 5 \text{ | komt } 166\frac{2}{3} \text{ daer van } 100 \\ \text{Facit } 66\frac{2}{3} \text{ Tonnen Waters.} \end{array}$$

2. Zoo men in honderd Tonnen 5 guldens Bier
mengt 66 $\frac{2}{3}$ Tonnen Waters: Wat Bier wordet
dan?

$$\begin{array}{r} 166\frac{2}{3} \text{ ————— } 500 \text{ ————— } 1 \\ \text{Facit } 3 \text{ guldens Bier.} \end{array}$$

3. In hoe veel Tonnen 5 guldens Bier zal men
mengen 66 $\frac{2}{3}$ Tonnen Water / om te maken 3 gul-
dens Bier?

3

$$\begin{array}{r} 2 \text{ ————— } 3 \text{ ————— } 66\frac{2}{3} \\ \text{Facit in } 100 \text{ Tonnen.} \end{array}$$

4. Als men in 100 Tonnen Bier gemengt heeft 66½ Tonnen Water/300 ist 3 guldens bier: Wat Bier was het dan te koop?

$$\begin{array}{r} 100 \\ 66\frac{1}{2} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 100 \text{ ————— } 166\frac{1}{2} \text{ ————— } 3 \\ \text{Facit 5 guldens Bier.} \end{array}$$

5. Doen een Tarwen brood golt 8 stupbers/300 golt een Roggen Brood 4½ stupbers / ende eenen Bakker mengde dan 9 Zakken Tarwe/ende 13 Zakken Rogge onder malkanderen / om daer af te maken mastelupn / Hoe veel moet dan een mastelupnen Brood gelden / als elken Zak Tarwe upt geeft 26 Brooden / ende elken Zak Rogge 24 Brooden?

$$\begin{array}{r} 26 \\ \text{—} / 9 \\ 234 \\ \text{—} / 8 \\ 1872 \end{array} \quad \begin{array}{r} 24 \\ \text{—} / 13 \\ 312 \\ \text{—} / 4\frac{1}{2} \\ 1404 \end{array} \quad \begin{array}{r} 234 \\ 312 \\ \text{—} \\ 546 \end{array} \quad \begin{array}{r} 1872 \\ 1404 \\ \text{—} \\ 3276 \end{array} \quad \begin{array}{r} 1 \\ \text{—} \\ 1 \end{array}$$

Facit 6 stupbers.

6. Eenen Bakker hadde 22 Zakken mastelupn gemaekt om daer upt te bakken 546 Broodē/ die elk gelden zouden 6 stupbers / ende zoude upt elken Zak Tarwe gebakken hebben 26 Brooden/ die dan golden 8 stupbers / ende upt elken Zak Rog 24 Brooden / die dan golden 4½ stupbers/ Hoe veel Zakken Rogge ende Tarwe nam hy dan om dit mastelupn te maken?

Allegatio,

$$\begin{array}{r} 1\frac{1}{2} \quad 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1\frac{1}{2} \quad 8 \quad 4\frac{1}{2} \\ 2 \quad 6 \end{array}$$

$3\frac{1}{2} -- 546 -- 2 | 312$ per 24 komt 13

$3\frac{1}{2} -- 546 -- 1\frac{1}{2} | 234$ per 26 komt 9

Facit { 13 Zakken Rogge.
9 Zakken Tarwe.

7. Eenem Goudt-smit heeft een stuk gemengt Goud ende Zilver/wegende 8 Markten/houdende peder Mark 14 Karat sijn Goudt / ende 10 Karat sijn Zilver / Hoe veel louter Goud zal hy daer in mengen / op dat peder Mark inhoude 20 Karat sijn Goud ?

$$\begin{array}{r} 20 \quad 10 \quad 10 \\ 14 \quad 6 \quad 8 \\ \hline 6 \quad 4 \quad 80 \quad 1 | \text{ komt } 20 \\ 8 \\ \hline 12 \end{array}$$

Facit 12 Mark sijn Goud.

8. Men heeft een stuk Goud / houdende peder Mark 14 Karat sijn Goud / ende als men daer in mengt 12 Markten sijn Goud / zoo houd peder Mark 20 Karat sijns / Wat heeft het zelve stuk eerst gewogen ?

$$\begin{array}{r} 12 \\ 0 + 12 \\ \hline 12 + 12 \end{array}$$

14
1 28

24
12

14 28 g. int eerst 288
288

288 + 14 28

gelijk 20

12 + 1 28

240 + 20 28 gelijk 288 + 14 28
14 28 240

6 28 gelijk 48

1 28 gelijk 8 Marken dat het
stuk eerst gewogen heeft.

9. Zoo men heeft 25 Riemen Dampier tot 2
gulden/ 30 Riemen tot 3 gulden/ ende 45 Riemen
tot 4 gulden/ ende men dat onder malkan-
deren verdeelde: Op hoe veel zal van eenen Riemen
komen te staen?

25	—	2		50
30	—	3		90
45	—	4		180

108 — 328 — 1

Facit 3 guld. 4 stuyb.

10. Eenem Boek-verkooper koopt 100 Riemen
Dampiers van 3 soorten/d' eerste 25 Riemen tot
2 gulden/ d' ander 30. ende de derde 45 Riemen/
maar tot hoe veel peder Riemen / als het al doog
mal

Allegatio;

malkanderen komt te staen op 3 gul. 4 stup. den
 Riem/ en dat de somme bande derde soorte twee
 mael so veel beloopt als de somme bande tweede?

$\begin{array}{r} 100 \\ 3 \text{ ————— } 4 \\ \hline 320 \text{ gulb.} \\ 50 \\ \hline 270 \\ 0 \div 30^e \\ \hline 270 \div 30^e \text{ gelpk } 60^e \\ \hline 270 + \dots + 8 + \dots + 90^e \\ \hline 3 + \text{ gelpk } \dots + 1^e \end{array}$	$\begin{array}{r} 25 \\ 2 \\ \hline 50 \end{array}$	$\begin{array}{r} 30 \\ 3 \\ \hline 90 \end{array}$
		$\begin{array}{r} 270 \\ 90 \\ \hline 180 \\ 45/ \text{ ————— } 4 \end{array}$

Facit { $\begin{smallmatrix} 3 \\ 4 \end{smallmatrix}$ } gulb. den Riem { $\begin{smallmatrix} \text{de } 2 \\ \text{de } 3 \end{smallmatrix}$ } soorte.

II. Eenē Boek-drukker heeft 100 Riemē Pam-
 pier/ van 3 soorten/ als d'eerste 25 Riemē tot 2
 gulb. den Riem/ de tweede tot 3 gulb. den Riem/
 de derde tot 4 gulb. den Riem/ maer hoe veel Rie-
 men van elks / als den Riem door malkanderen
 komt te staen op 3 gulb. 4 stup?

$\begin{array}{r} 100 \\ \hline 320 \\ 50 \\ \hline 270 \end{array}$	$\begin{array}{r} 25 \\ 2 \\ \hline 50 \end{array}$	
--	---	--

$$\begin{array}{r} 3 \text{ --- } 4 \\ 3\frac{1}{2} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 100 \\ 25 \\ \hline 75 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} (45) \\ 270 \text{ --- } 3\frac{1}{2} \\ 78 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ 2 \\ 2 \\ \hline 6 \end{array}$$

1 — 75 $\left\{ \begin{smallmatrix} 3 \\ 4 \end{smallmatrix} \right\}$ Facit de $\left\{ \begin{smallmatrix} 30 \text{ tot } 3 \\ 40 \text{ tot } 4 \end{smallmatrix} \right\}$ guld.

12. Een Wijn-tapper heeft 180 stoo Wijn van verschepde prijzen/te weten/van 12 stu. van 15 stupbers/ende van 24 stupbers den stoo/ende dezen Wijn onder malhanderen gemengt hebende / naer zynen lust / beviint hy te hebben 120 stooen tot 16 stupbers den stoo / ende 60 stooen tot 20 stupbers den stoo : Hoe veel stooen heeft hy dan te boozen van peder prijs gehadt ?

$$\begin{array}{r} 120 \\ \hline 16 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 60 \\ \hline 20 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 136 \\ 3120 \text{ --- } 17\frac{1}{2} \\ 1880 \\ 1 \end{array}$$

$$3120$$

$$6\frac{1}{2}$$

$$12$$

$$6\frac{1}{2}$$

$$15$$

$$2\frac{1}{2}$$

$$5\frac{1}{2}$$

$$24$$

$$6\frac{1}{2}$$

$$6\frac{1}{2}$$

$$7\frac{1}{2}$$

$$21$$

$$180$$

$$\left\{ \begin{smallmatrix} 6\frac{1}{2} \\ 6\frac{1}{2} \\ 7\frac{1}{2} \end{smallmatrix} \right.$$

Facit $\left\{ \begin{smallmatrix} 57\frac{1}{2} \text{ tot } 12 \\ 57\frac{1}{2} \text{ tot } 15 \\ 65\frac{1}{2} \text{ tot } 24 \end{smallmatrix} \right\}$ stupbers.

Deur Coecis komt het facit wel goet op 33 manieren/en zonder byueken/bezet Coecis exempel 4.

Allegatio,

13. Eenen anderen Wijn-tapper heeft 5 manieren van Wijn / te weten / van 15. 19. 21. 22. 30 stupbers den stoop / daer upt wil hy mengen 160 stoopen / die hem staen zullen op 24 stupb. den stoop : Hoe veel stoopen moet hy dan van elke maniere daer toe nemen ?

door Cccis.

	30	15	
	22	7	160
	21	6	24
	19	4	<hr/>
160	15	1	3840
15			2490
<hr/>			<hr/>
2400			1440
			900 per 15 komt 60
			<hr/>
			540
160			280 per 7 komt 40
150			<hr/>
			260
			180 per 6 komt 30
			<hr/>
Fac.	{ 10 tot 15	} stupb.	80 per 4 komt 20
	{ 20 tot 19		
	{ 30 tot 21		
	{ 40 tot 22		
	{ 60 tot 30		
			<hr/>
			150

14. Een Bru-kuppe/houdende 200 Tonnen / is vol 6 guldens Bier / ende men schept daer upt 50 Tonnen Biets / ende vultze weder met water / dan scheptmen daer upt noch eens 50 Tonnen / ende vultze al wederom met water : Hoe veel is dan peder Tonne wech van dit laetst-gemengde Bier ?

200

150

200

150

—————

—————

400ss ——— 225ss ——— 6

Fact 3 guld. 7 stuyb. 8 penn.

15. Bemand heeft een Tonne Bier / daer upt
tapt hy 16 mengen / ende vultze weder met wa-
ter / dan tapt hy daer noch eens upt 16 mengen
ende vultze weder met water / ten derde male
tapt hy daer noch 16 mengen upt / ende vultze
al weder met water / ende bebindt dan dat inde
Tonne is de $\frac{125}{216}$ des biers / dat daer eerst in was /
Hoe veel mengen houdt dan zulke Tonne ?

125

216

216

————— / per 216

46654

————— / per 125

Hier upt $\sqrt{\text{oe}}$ 5832000

$\frac{5832}{1000}$

1 8 0

—————

4832

512

28

3

1

28

3

1

3

64

3

8

192

24

216

180

192

512

36

216

16

4832

Facit 96 mengen.

Allegatio.

16. Een Tonne Biers hout 96 mengelen / ende men tapt daer upt 16 Mengelen/ende voltze weder met water/dan taptmē daer weder 16 Mengelen upt / ende voltze ook weder met water/ten derde male taptmen daer noch 16 Mengelen upt/ en voltze al wederom met water/Hoe veel Mengelen Biers is dan noch in de zelve Tonne ?
Facit 55 Mengelen.

17. Een en Koopman heeft een Tonne Indigo/wegende 256 ℔. daer upt neemt hy sommige ℔. ende mengt in plaetse van dien / 300 veel zant daer onder / van dit gemengde neemt hy weder 300 veel ponden als te vooren / mengende wederom daer onder 300 veel zand / alzo doet hy ook ten derden ende vierden mael/ 300 dan inde Tonne noch is 150 $\frac{1}{16}$ ℔. Indigo/Hoe veel pondē heeft hy t'elken repze uptgenomen ?

Multipliceert 256 twee mael in hem zelven/ ende dan met 150 $\frac{1}{16}$ /daer upt trekt $\sqrt{28}$ komt 224 trekt dat van 256.
Facit 32 ℔.

38. Een en Koopman heeft een Tonne Indigo/wegende 256 ℔. daer upt neemt hy 32 ℔. ende mengt in plaetze van diē daer 300 veel zands onder / van dit gemengde neemt hy weder 32 ℔. mengende wederom daer onder 300 veel zands/ alzo doet hy ook ten derden ende vierden male/Hoe veel ℔. Indigo isser dan noch in de Tonne ?

$$\begin{array}{r}
 256 \\
 \underline{32} \\
 224
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{l}
 256 - 224 \left\{ \begin{array}{l} 224 \\ 196 \\ 171\frac{1}{2} \end{array} \right. \begin{array}{l} 196 \\ 171\frac{1}{2} \\ 150\frac{1}{8} \end{array}
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 256 \\
 \underline{32} \\
 224
 \end{array}$$

Facit 150 $\frac{1}{8}$ ℔.

19. Ist dat een stuk fijn Goud is zeffien Marken
zwaer,

End' dat mē daer af snijdt vier Marken, end' in stede
Vier Marken Koopers mengt daer onder, en daer
naer,

Van dit gemengt stuk Goud snijd wederomme daer
Vier Marken, Mengend' ook gelyken eerfmael
dede:

End' dat men alzoo doet ten derdenmale mede,
Ten vierden, vijfden ook, raed wat inhouden kan
Na elk affsnijdzal end' inmengzel na de zede
t' Mark aen fijn Goud, ook als al 't afgesneden daer
Gemengt is onder een, wat fijn houd elk Mark an?

16

4

16 ————— 12 ————— 1

Facit 18 Karat na 'teerste.

12

3

16 ————— 9 ————— 1

Facit 13 Karat 6 grepn. naer tweede.

9

2 $\frac{1}{2}$

16 ————— 6 $\frac{1}{2}$ ————— 1

Facit 10 Karat 1 $\frac{1}{2}$ grep. na 'derde

6 $\frac{1}{2}$

1 $\frac{11}{16}$

16 ————— 5 $\frac{1}{16}$ ————— 1

Facit 7 Karat 7 $\frac{1}{2}$ grep. na 'vierde.

5 $\frac{1}{2}$

1 $\frac{1}{12}$

16 ————— 5 $\frac{1}{12}$ ————— 1

Facit 5 Karat 8 $\frac{1}{12}$ grep. na 'vyfde.

3 $\frac{1}{4}$

20 ————— 12 $\frac{1}{4}$ ————— 1

Facit 14 Karat 7 $\frac{1}{2}$ greppen/al 't afge-
sneden onder een gemengt.

Munte-flag.

Zoo gy hier zoekt wat dat u kost het Goud,
 Of Silver sijn, hoe veel ook 't Mark inhoud,
 End' wat gy moet voor arbeyds loon betalen,
 Hoe veel int Mark, gy stukken wild doen slaen,
 Hoe hoog elk stuk word uytgegeven zaen,
 End' wat voor winst ten honderd gy kond halen:
 Merkt wel op all's om nergens in te falen.

1. Een en Munt-meester heeft geld daer van het
 Mark inhoud 11 pen. 18 grepnē sijn Silber/ende
 om dies wille dat hem dunkt het zelve geld te
 goed te wezen/ na sijn weerdijē / zoo bzeekt hy't
 ende maekt daer af ander geld/wegende ende gel-
 dende als 't boozgaende / maer zoo veel sterchter/
 dat een Mark maer in en houd 10 pen. 12 grepnē
 sijns : Wat is dan sijn winst ten honderden ?

$$10 - 12 - 11 - 18 - 100 \begin{array}{l} 111\frac{1}{2} \\ 100 \end{array}$$

Facit 11½

Van dese 11½ moet afgaen Octrop ende alle
 ongelden/ de rest blijft booz den Munt-meester ?

2. Men heeft eenig geld/daer van het Mark in-
 houd 11 pen. 18 grepnē sijns/ende om dat het zel-
 ve geld onder sijn weerdijē gaet/zoo bzeekt men/
 ende maekt daer ook af ander geld/wegende ende
 geldende als het eerste/ doch zoo veel sterchter/dat
 men

men heeft vooz verlaen/in-mengen ende Octrop
 11½ ten 100. Hoe veel sijns sal dan 't Mark hou-
 den van het laetste geld?

11½ -- 100 -- 11 -- 18

Facit 10 pennin. 12 Gypn.

3. Men laet stupbers muntē/15 in't Loot/eñ
 een Mark houd 12 loot sijns / ook geeft men den
 Munt-meester vooz arbeyt ende Octrop 24 stup-
 bers 't Mark / Hoe veel stupbers zal men dan heb-
 ben vooz een Mark sijns.

1 — 15 — 16 | 240
 24

12 — 216 — 16

Facit 288 stupbers.

4. Ist dat men stupbers laet muntē/15 in't loot/
 ende dat een Mark houd 12 loot sijns / Hoe veel
 heeft dē Munt-meester vooz arbeyd ende Octrop
 als men upt een Mark sijns heeft 288 stupbers?

1 — 15 — 16 | 240
 16 — 288 — 12 | 216

Facit 24 stupbers.

5. Eenē Muntmeester koopt een stuk sijn gaud/
 tot 10 gulb. 't Karat/daer van munt hy Ducaten
 van 36 in een Mark / rekenende 4 gul. vooz sp-
 nen arbeyd ende Octrop / Hoe veel geld van elken
 Dukaet / als hy wint 6½ ten honderd?

Munte+flag.

10 — 106 $\frac{1}{2}$ — 244 | 259 gul. 4 stu.

36-239-4-1-1

Facit 7 guld. 4 stüpb.

6. Een Muntmeester koopt een stuk sijn goud/ tot 10 guld. 't Marck/ daer van makt hy Quacken van 7 gul. 4 stup. 't stuk/ maer hoe veel is 't marck/ als hy rekent vooz arbeyd ende Octroy 4 guld. ende dat hy wint $6\frac{1}{4}$ ten honderden.

10-24-2404

100 --- 106 $\frac{1}{4}$ --- 244 259 ml. 4 stop.

7-4-1-259-4

Fazit 3 & Stellen in 't Jaar.

7. Zoo in eenen Munt-meesters Degel gesmolten staet 80. mark/vijftien loodig Zilver/hoe veel twaelf loodig moetmen daer onder myngen/ om tot veertien loodig te maken.

Om dit te maken / stelt een streepken / ende aen
de linkerhand des zeluen / het vyftien loodig (dat
gesmolten is) het twaelf loodig (dat gij daer in
mengen wilt) aen de rechterhand / ende onder het
streepken / het veertien loodig. (zulk als gij heb-
ben

Munte-flag.

$$\begin{array}{r} 3 \\ 9\frac{1}{2} \end{array} \quad \frac{\quad}{8} \quad \begin{array}{r} 1 \\ 5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ 1\frac{1}{2} \end{array} \quad \frac{\quad}{4\frac{1}{2}} \quad \frac{\quad}{45} \quad \left\{ \begin{array}{r} 3 \\ 1\frac{1}{2} \end{array} \right\} \text{ komt } \left\{ \begin{array}{r} 30 \\ 15 \end{array} \right.$$

$$30 \quad \frac{\quad}{123} \quad \frac{\quad}{15}$$

Facit 61½ mark.

9. Hoe veel tien de half loodig Zilver zalmen
mengen onder 61½ mark byfloedig / om dat tot
achtloodig te maken?

$$\begin{array}{r} 1\frac{1}{2} \\ 5 \end{array} \quad \frac{\quad}{8} \quad \begin{array}{r} 3 \\ 9\frac{1}{2} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1\frac{1}{2} \\ 3 \end{array} \quad \frac{\quad}{4\frac{1}{2}} \quad \frac{\quad}{90} \quad \left\{ \begin{array}{r} 1 \\ 3 \end{array} \right\} \text{ komt } \left\{ \begin{array}{r} 30 \\ 60 \end{array} \right.$$

$$30 \quad \frac{\quad}{61\frac{1}{2}} \quad \frac{\quad}{60}$$

Facit 123 Mark.

10. Een in eenen Oegel gesmolte staet 50. mark
7½ loodig Zilver / hoe veel veertien loodig moet-
men daer onder mengen / om het zelve tot acht-
loodig te maken?

$$\begin{array}{r} 6 \\ 7 \frac{173}{200} \end{array} \quad \frac{517}{200} \quad 14$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ 0 \frac{517}{200} \\ \hline 6 \frac{517}{200} \end{array} \quad 10 \quad \left\{ \begin{array}{r} 6 \\ 0 \frac{517}{200} \end{array} \right\} \text{ komt } \left\{ \begin{array}{r} 8 \frac{173}{200} \\ 1 \frac{231}{200} \end{array} \right.$$

$$8 \frac{173}{200} \quad 50 \quad 1 \frac{231}{200}$$

Facit 6 mark 8 loot 8 penn.

11. Als eenen Munt-meester heeft 80. mark byftienloodig Zilver / ende myngt daer onder 40 mark twaelfloodig. Hoe veel fynn / zal van peder mark inhouden?

$$\begin{array}{r} 80 \\ 400 \end{array} \quad \begin{array}{r} 40 \\ 80 \end{array} \quad \begin{array}{r} 80 \\ 40 \end{array} \quad \begin{array}{r} 1200 \\ 480 \end{array}$$

$$1200 \quad 480 \quad 120 \quad 1680 - 1 \text{ Pa. 14 loodig.}$$

N.B. Hier moetmen booz'eerft zoeken / hoe veel fynn in peder poft is / ende dan abderen de poften te zamen / dat geeft u booz getal / ende de fynn te zamen geabdeert geeft het middelgetal / booz u achter getal ftelt dan een mark / daer van komt u dan het rechte Facit.

Munteflag.

12. Zoo yemant heeft drierlep Zilver/te wetē:
 15. mark 13. loot/ zes loodig. 23. mark 12. loot/
 negen loodig / ende 10. mark 7. loot/bpf loodig/
 ende dat hy 't zelve onder een smilt. Hoe veel loo-
 dig zal 't dan wezen ?

mar. loodf. mark. loot. loot. pen.

$$\begin{array}{r} \text{I} - 6 \text{ — } 15 - 13 \\ \text{I} - 9 \text{ — } 23 - 12 \\ \text{I} - 5 \text{ — } 10 - 7 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} \text{I} - 6 \\ \text{I} - 9 \\ \text{I} - 5 \end{array}} \right\} \begin{array}{l} 94 - 14 \\ 213 - 12 \\ 52 - 3 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} 94 - 14 \\ 213 - 12 \\ 52 - 3 \end{array}} \right\} \text{fpng}$$

$$\underline{\quad\quad\quad} \quad \underline{\quad\quad\quad} \quad \underline{\quad\quad\quad}$$

$$50 - 0 \quad 360 - 13 - 1$$

Facit $7\frac{1}{2}$ loodig.

13. Als eenen Maunt-meester heeft vierderlep
 Zilver/als: 15. mark 13. loot zes loodig. 23. mark
 12. loot negen loodig. 10. mark 7. loot bpf loodig/
 ende 6. mark $8\frac{1}{2}$ loot veertien loodig/Hoe veel loo-
 dig zal dat dan wezen / als hy 't al onder een ge-
 smolten heeft ?

$$\begin{array}{r} \text{I} - 6 \text{ — } 15 - 13 \\ \text{I} - 9 \text{ — } 23 - 12 \\ \text{I} - 5 \text{ — } 10 - 7 \\ \text{I} - 14 \text{ — } 6 - 8\frac{1}{2} \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{r} \text{I} - 6 \\ \text{I} - 9 \\ \text{I} - 5 \\ \text{I} - 14 \end{array}} \right\} \begin{array}{l} 94 - 14 \\ 213 - 12 \\ 52 - 3 \\ 91 - 7 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} 94 - 14 \\ 213 - 12 \\ 52 - 3 \\ 91 - 7 \end{array}} \right\} \text{fpng.}$$

$$\underline{\quad\quad\quad} \quad \underline{\quad\quad\quad} \quad \underline{\quad\quad\quad}$$

$$56 - 8\frac{1}{2} \quad 452 - 4 - 1 \text{ mr.}$$

Facit 8 loodig.

14. So men heeft 100. mark elf loodig Zilver/
hoe veel koper moet men daer toe zetten / om tot
8. loodig te maken ?

Loot	Loot	Loot	
8	16	11	komt 22 loot / daer af
Mark			16 lo. rest 6 lo. toefets.
1	6	100 mark.	Facit 37½ mark.

15. Als men heeft 100. mark elf loodig Zilver/
ende men smelt daer onder 37½ mark-koper / hoe
veel spn zal dan peder mark inhouden ?

Mark.	Loodig.	
100	11	
37½	100	
137½	1100	Mark.
275	2200	
		Facit 8 loot.

16. Ist dat men heeft 75. mark zes loodig Zil-
ber / hoe veel spn moet men daer by doen / om tot
acht loodig te maken ?

8	Mark.	Lo. spn.	Mark.
6	1	4	75
12	000		
2	066		
4 loot			Facit 18½ Mark.

Munte-flag.

17. Indien men onder 75. mark zes loodig Zilber mngt 18½ mark fyn Zilber. Hoe veel fyn zal dan peder mark inhouden?

75	mark	6 loodig	—	450
18½	—	16 loodig	—	300
<hr/>				
93½	mark	—	—	750 loot — 1 mr.
<hr/>				4
375	<hr/>			3000
<hr/>				
Facit 8 loot.				

18. Soo men heeft 140. mark veertien loodig Zilber / Hoe veel koper moet men daer onder mngten / om tot twaelf loodig te maken?

12	—	16	—	14		komt 18½ / daer af 16 / blyft
						2½ toezets.
Mark		Loot		Mark.		
1	—	2½	—	140.		
<hr/>						Facit 23 mark 5½ loot.

19. Alsmen heeft 140. mark veertien loodig Zilber / en men mngt daer onder 23. mark 5½ Loot / Koper / Hoe veel fyn zal dan peder mark inhouden?

140		140
23½		560
<hr/>		<hr/>
163½	—	1960 — 1 mark.
<hr/>		<hr/>
490		580
<hr/>		Facit 12 loot.

20. Eenem Jonker doet Goud-stukken slaen van 48 in 't Mark / 'twelk inhoud 20 Karat sijn goud / ende de reste zilver van 10 penningen sijn 't Mark / Zoo van een Karat goud kost 9 guld. 10 stupb. Wat kost een Mark sijn Zilver/als hy van arbeid ende Octrop betaelt 7 guld. 7 stupb. 3½ pen. voor 't Mark/ende dat hy winnende 2 ten honderd sijn Goud-stukken upt geeft tot 4 gulden 5 stupbers 't stuk?

$$\begin{array}{r}
 1 - 4 - 5 - 48 \\
 \hline
 102 - 100 - 204 \mid \text{komt } 200 - 0 - 0 \\
 \hline
 1 - 9 - 10 - 20 \mid \text{komt } 190 - 0 - 0 \\
 \hline
 12 - 10 - 2 \mid 1\frac{1}{2} \quad 10 - 0 - 0 \\
 \hline
 1\frac{1}{2} - 2 - 12 - 12\frac{1}{2} - 12 \\
 \hline
 \text{Facit } 19 \text{ gulden.}
 \end{array}$$

21. Eenem Jonker doet slaen Goud-stukken van 48 in een Mark / 'twelk inhoud 20 Karat aen sijn Goud/tot 9 gulden 10 stup. 't Karat/ende de reste aen zilver / tot 19 guld. 't Mark sijn : Maer hoe veel pen. sijn houd peder mark van 't bygemengde zilver / als hy voor peder Mark van arbeids loon en Octrop betaelt 7 gul. 7 stup. 3½ penningen / ende uptgebende 3jn Goud-stukken tot 4 gul. 5 stupbers / wint 2 ten honderd?

Munte-slag.

$$\begin{array}{r} 1 - 4 - 5 - 48 \\ \hline 102 - 100 - 204 \end{array} \bigg| \text{komt } 200 - 0 - 0$$

$$1 - 9 - 19 - 20 \bigg| \text{komt } 190 - 0 - 0$$

$$\hline 10 - 0 - 0$$

$$7 - 7 - 36$$

$$19 - 12 - 2 - 12 - 12 \frac{1}{2} \bigg| 1 \frac{1}{2}$$

$$2 - 1 \frac{1}{2} - 12$$

Facit 10 penningen fýng.

22. Eenen koopman laet geld Muntten 18 stukken in't Mark/dat inhoudt 16 Karat Goud/van 18 Karat fýn in't Mark/ende de reste zilber van 6 pen.fýn 't Mark/ kost een Karat fýn Goud/en een Karat fýn zilber t'zamen 10 guldens 11 stup. 4 penn./moet ook van't Mark van arbeyd geben 3 guld. 15 stupbers/ende van Octrop 2 guldens : hy maekt dan zyn rekeninge/300 hy elk stuk geld upt geeft tot 7 guld. 7 stupbers/dat hy wint 5 ten honderd. Wat kost dan een Karat fýn goud/ende een Mark fýn zilber elk byzonder ?

Facit { 9 guld. 15 stup. een Karat fýn Goud.
19 gul. 10 stup. een Mark fýn Zilbers.

23. Yemand heeft Goud, dat houd achtiën Karat
aen sijn

Elk Mark, end' 't sijn Karat kost negen guldens met
Noch stuyvers drymael vijf, daer by doet hy van sijn
Rau Zilver, dat inhoud de helft sijn Zilver aet,
Dat van hem is betaelt elk sijn Mark onbelet,
Tot twintig guldens min tien stuyvers openbaer:
Daer doet hy geld of slaen, end' arbeyds loon gezet
Vier guldens min een oort, is voor elk Mark voor-
waer.

Hy geeft ook van Octroy voor 't Mark twee gul-
dens daer,

End' wint op 't honderd vyf, vyant achtiën stukken
geld

Tot zeven guldens 't stuk, end' zeven stuyvers baer,
Heeft hy uyt yeder Mark, Dus raed end' my vertelt
Wat Zilver ende Goud, elk Mark is toegeest.

Facit aen { Goud 16 } Karat.
 { Zilver 8 }

24. Eenē Muntmeester hebbende gemunt Oor-
ders / tot 17. gr. pools 't stuk / ende 30. stukken
in 't mark dat inhoud 13½ loot spns. Zoo komt
naer hem eenen anderen Muntmeester / die met
den E. Maet akordeert / de zelve Oorders weder-
om in te mogen wisselen / ende daer van weder
Oorders te munten / tot. 16. gr. pools 't stuk / en-
de 28½ stukken inde Mark / dat inhoud 11. loot
spns. Indien hy dan voer schats ofte Octroy
in 't Jaer betaelt 15000. guld. pools / ende hy re-
kent voer onkosten ende afgang 25. gr. pools voer
peder

Munte-slag.

peder mark sijn : Ende hy munt 3000 mark ter
 Weke. Hoe veel is dan syne supber verdienst in't
 Jaer ? Ende hoe veel is de weerdpe van deze
 nieuwe Pozders minder als van de oude ?

Loot. guld. Loot.

13½ — 17 — 16 | komt g. 20 - 4 - 8 pen. pools

Loot. stuk. Loot.

11 — 28½ — 16 | komt 41½ stuk / tot 16 gr.
 't stuk.

stuk. gr. stuk.

1 — 16 — 41½ | komt guld. 22 - 3 - 4½ pen.
 pools.

Daer af onkost en afgang / guld. 0 - 25 —

—————
 guld. 21 - 8 - 4½

daer af de weerd. van't 13½ lood. g. 20 — 4 — 8

komt verdienst per mark sijn g. 1 — 3 — 14½ p.

Loot mark loot

16 — 3000 — 11 | komt 1062½ mark sijn.

Weke mark weken.

1 — 2062½ — 52 | komt 107250 mark.

mar. gul. gr. pen. mar.

1 — 1 — 3 — 14½ — 107250 | komt g. 120936-3-6

Daer af den slaschats — g. 15000-0

Rest supber verdienst — g. 105936-3-6 p.

stuk. loot. stuk.

28½ — 11 — 30 | komt 11½ loot / van 13½ loot
 Rest 1½ loot.

Loot

Loot. guld. loot. |
 $11\frac{1}{2}$ — 16 — $1\frac{1}{2}$ | komt g. 2 — 19 — $11\frac{1}{2}$ pen.

Dozt. gul. gr. pen. dozt |
 30 — 2 — 19 — $1\frac{1}{2}$ — 1 | komt gr. 2 — $11\frac{1}{2}$ pen.

Facit { zupher verdienst gul. 105936 — 3 — 6 pen.
 pder Dozt misf weerd. gul. 0 — 2 — $11\frac{1}{2}$ p.

Coecis oft Virginum.

Ter linkerhand altijd 't getal der Menschen stelt,
 End' midden in, wat elk byzonder moet betalen,
 Ook aen de rechterhand stelt al 't verteirde gelt:
 Wilt in de midden dan van 't meeste 't minste halen,
 Wat over blijft, dat stelt daer neffens dan als palen,
 Daer naer Multipliceert met 't minste vooren dan,
 Wat 't komt, trekt achter af, 't verblijf deelt zonder
 falen,

Duer deelen, u bequaem, daer komt het facit van,

1. Honderd ende twintig Menschen/als Man
 ende Vrouwen / betalen vooz schip-vracht van
 Londen tot Wiffinge 120 guldens/ 300 geeft pe-
 der Man 4 s. ende peder Vrouwe 3 s. Hoe veel
 zynder dan kan elc geweest?

120

18

2160

240

120

249

40

80

Facit

40 Bands.

80 Dzauben.

2. Zoo men koopt 27 Ellen Flutweel ende Taf
 booz 20 L. ende datmen betaelt booz een Elle
 Flutweel 5 guld. ende booz een Elle Taf 4 guld.
 Hoe veel Ellen heeft men van elks?

27

4

110

27

4

108

108

12

03/05/2015

Facit

Fluteel 12

Taf

15

Ellen

3. 24 Beesten / als Ossen / Schapen / ende Wer-
kens verteiren in drie maenden 64 guldens / zoo
betaelt men voor een Osse 6 guldens / voor een
Werken 4 guldens / ende voor een Schaep 2 gul-
dens / Hoe veel hebbender dan van elks ge-
weest?

$$\begin{array}{r}
 6 \overline{) 4} \\
 4 \overline{) 2} \\
 24 \overline{) 2} \quad \underline{64} \\
 \quad 48 \\
 \quad \underline{16} \\
 \quad 2 \overline{) 8}
 \end{array}$$

Facit { 2 Ossen.
4 Werken.
18 Schapen.

4. 180 Menschen / als Mannen / Vrouwen ende
Kinderen / hebben verteirt 156 Guldens / Zoo
moet peder man betalen 24 stuivers / peder vrou-
we 15 stuivers / ende peder kind 12 stuiv. Hoe
veel hebbender dan van elks wel geweest?

Bezieet

Cecis
Bezielt Allegatio,
Exempel 12.

Facit { 79 Mans.
4 Vrouwen.
97 kinderen.

Facit { 78 Mans.
8 Vrouwen.
94 kinderen.

Facit { 77 Mans.
12 Vrouwen.
91 kinderen.

Facit { 76 Mans.
16 Vrouwen.
88 kinderen.

Facit { 75 Mans.
20 Vrouwen.
85 kinderen.

Facit { 74 Mans.
24 Vrouwen.
82 kinderen.

Facit { 73 Mans.
28 Vrouwen.
79 kinderen.

Facit { 72 Mans.
32 Vrouwen.
76 kinderen.

Facit { 71 Mans.
36 Vrouwen.
73 kinderen.

Facit { 70 Mans.
40 Vrouwen.
70 kinderen.

Facit { 69 Mans.
44 Vrouwen.
67 kinderen.

Facit { 68 Mans.
48 Vrouwen.
64 kinderen.

Facit { 67 Mans.
52 Vrouwen.
61 kinderen.

Facit { 66 Mans.
56 Vrouwen.
58 kinderen.

Facit { 65 Mans.
60 Vrouwen.
55 kinderen.

Facit { 64 Mans.
64 Vrouwen.
52 kinderen.

Facit

Facit { 63 Mans.
68 Vrouwen.
49 Kinderen.

Facit { 62 Mans.
72 Vrouwen.
46 Kinderen.

Facit { 61 Mans.
76 Vrouwen.
43 Kinderen.

Facit { 60 Mans.
80 Vrouwen.
40 Kinderen.

Facit { 59 Mans.
84 Vrouwen.
37 Kinderen.

Facit { 58 Mans.
88 Vrouwen.
34 Kinderen.

Facit { 57 Mans.
92 Vrouwen.
31 Kinderen.

Facit { 56 Mans.
96 Vrouwen.
28 Kinderen.

Facit { 55 Mans.
100 Vrouwen.
25 Kinderen.

Facit { 54 Mans.
104 Vrouwen.
22 Kinderen.

Facit { 53 Mans.
108 Vrouwen.
19 Kinderen.

Facit { 52 Mans.
112 Vrouwen.
16 Kinderen.

Facit { 51 Mans.
116 Vrouwen.
13 Kinderen.

Facit { 50 Mans.
120 Vrouwen.
10 Kinderen.

Facit { 49 Mans.
124 Vrouwen.
7 Kinderen.

Facit { 48 Mans.
128 Vrouwen.
4 Kinderen.

Facit { 47 Mans.
132 Vrouwen.
1 Kind.

5. Honderd end' vijf geeft drie getallen klaerlyk,
Zulk' als men neemt dertien mael t'eerste, daer
Het tweed' elfmaal, en derde tweemaal waerlyk,
Dat t'zamen al is zeven honderd gaet,
En driemaal acht, raedt my die openbaer.

Cecis.

Facit { 32 eerste.
18 tweede.
55 derde.

Facit { 23 eerste.
29 tweede.
53 derde.

Facit { 14 eerste.
40 tweede.
51 derde.

Facit { 5 eerste.
51 tweede.
49 derde.

Facit { 41 eerste.
7 tweede.
57 derde.

6. Eenem Hof-meester koopt voor 32 guld. 17 stuys. 22 fl . specerpe/ als Kaneel/ Geinber/ Peper ende Supher/ ende kost een fl . Kaneel 300 deel als 6 fl . Geinber/ ende 2 fl . Geinber 300 deel als 3 fl . Peper/ of 4 fl . Supher : Hoe deel fl . heeft hy dan van elc gehadt/ ende tot hoe deel 't fl .

1 — 6	108	99	32 — 17
2 — 3	18	9	20
3 — 4	12	3	—
—	22-9	—	657
6 — 36 — 54 — 72	9	—	198
—	—	—	—
1 — 6 — 9 — 12	198	—	419
—	—	—	—
108	—	—	—

108 — 18 — 12 — 9

Facit { 4 fl Kaneel tot 108
5 fl Geinb. tot 18
6 fl Peper tot 12
7 fl Suph. tot 9 } fl . 1 fl .

Hier op men zoud' ook noch meer facisen wel stel.
Maer die 't het lust dan my, mag daer zyn kooft
med' quellen.

REKE.

REKENINGE

VAN PLUS ENDE

MINUS.

+ Plus Soubstraheert.

÷ Minus Addeert.

1. Zoo 9 Epers + 2 blanken zoo heel weerd
zijn als 12 blanken ÷ 21 Epers. Hoe heel Epers
kooptmen dan om een blankie?

$$\begin{array}{r} 12 \div 21 = 9 + 2 = 11 \\ \hline 10 \end{array}$$

Facit 3 Epers.

2. Als 9 Epers + 2 blanken kosten 12 blanken
÷ 21 Epers/ Wat kosten dan 3 Epers?

$$9 + 2 = 11 \div 21 = 3$$

Facit 3 blank.

Rekeninge van

3. Zoo men heeft voor 63 $\text{L. } 19\frac{1}{2}$ $\text{fl. } 126$ Ducaten + $10\frac{1}{2}$ fl. Hoe veel L zal men dan hebben voor 7 Ducaten?

$$126 + 10\frac{1}{2} \text{ --- } 63 + 19\frac{1}{2} \text{ --- } 7\frac{1}{2}$$

Facit 3 $\text{L. } 10 \text{ fl. } 6 \text{ g.}$

4. Voor 63 $\text{L. } 19 \text{ fl. } 6 \text{ g.}$ heeft men 126 Ducaten + $10\frac{1}{2}$ fl. Hoe veel Ducaten zal men dan hebben voor 3 $\text{L. } 10 \text{ fl. } 6 \text{ g.}$

$$63 - 19 - 6 - 126 + 10\frac{1}{2} - 3 - 10 - 6$$

Facit 7 Ducaten.

5. Zoo men van een stuk Lijnwaet snijdt de $\frac{1}{2}$ + 10 Ellen / zoo blijft daer noch de helft $\frac{1}{2}$ 4 Ell. Hoe lang is dat stuk?

$$10 + 4 \text{ --- } 1 + 10 \text{ --- } 1$$

Facit 48 Ellen.

6. Een koopman koopt 5 kisten Supper / wegende elk 735 lb. voor 2850 guld. \div 725 lb. Wat kost hem elk lb. ?

$$\begin{array}{r} 735 \\ \text{---} / 5 \\ 3675 \end{array} \text{ --- } 2850 \div 725 \text{ --- } 1$$

Facit 19 stuyb. $5\frac{1}{2}$ penn.

7. Als 4 fl. Magelen gelden zoo veel meer als eenen gulden / als 17 fl. meer gelden dan 21 guld. Wat kost dan elk fl. ?

$$17 + 7\frac{1}{2} \text{ --- } 4 + 1 \text{ --- } 1$$

$$4 \text{ --- } 1 \text{ --- } 1$$

$$13 + 16\frac{1}{2} \text{ --- } 1$$

Facit 10 stuybers.

8. Ist datmen twee gelijke schulden betaelt/
ende voer d'ene geeft 23 Koninx-daelbers + 39
stupbers / 300 geeft men voer d'ander 24 Koninx-
daelbers / ende men ontfangt daer 15 stupbers
wederom / Hoe veel is elke schuld / ende tot hoe
veel den Koninx-daelber gerekent ?

$$24 \div 15 \text{ ——— } 23 + 39 \text{ ——— } 1$$

Facit { 54 stupb. is des Koninx-daelb.
elke schuld 64 guld. 1 stupb.

9. Eenē Melmoessenier moet de Armen (die hem
bevolen zijn) upt-deelen een Bozze vol stupbers/
ende behind / waert dat hy elk gabe 13 stupbers/
300 goudes hem 9 stupbers overschieten / ende ga-
be hy elk 14 stupbers / 300 zouden hem 11 stup-
bers ontbreken / Hoe veel Armen warden dan /
ende hoe veel stupbers in de Bozze ?

$$14 \div 11 \text{ ——— } 13 + 9 \text{ ——— } 1$$

Facit { 20 Armen.
269 stupb. in de Bozze.

10. Eenē Laken-kooper heeft een Karzep/en-
de ober-rekent hy sich zelven / 300 hy verkoch-
te peder Elle voer 20 stupb. / 300 zoude hy 14 β
verliezen / maer verkochte hy peder Elle voer 23
stupb. 300 zoude hy 7 β. winnen / Hoe lang was
dan dat stuk / ende wat kost hem peder Elle ?

$$23 \div 20 \text{ ——— } 20 + 84 \text{ ——— } 1$$

Facit 42 Ell. tot 22 stupb. d' Elle.

Rekeninge van

11. 22 Ellen Satijn kosten 92 guld. + 8 stupb.
ende ten zelven prijze kosten 13 Ellen Satijn 55
guld. + 8 stupb. Hoe veel stupbers zijnder in eenen
gulden/ ende wat kost een Elle.

$$\begin{array}{r} 22 - 92 + 8 \\ 22 / \hline 1 - 4\frac{1}{11} + \frac{1}{11} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 13 - 55 + 8 \\ 13 / \hline 1 - 4\frac{1}{11} + \frac{1}{11} \end{array}$$

$\frac{1}{11}$ guld. + $\frac{1}{11}$ stupb. gelijk $\frac{1}{11}$ guld. \div $\frac{1}{11}$ stupb.

Facit { 20 stupbers een gulden.
4 guld. 4 stupb. kost een Elle.

12. Als 12 fl. Saffraen kosten 15 Ducaten +
24 stupb. 300 kosten 21 fl. Saffraen 26 Ducaten
+ 60 stupb. Wat kost dan een fl. ende hoe veel
stupbers heeft den Ducat.

$$\begin{array}{r} 12 - 15 + 24 \\ 12 / \hline 1 - 1\frac{1}{4} + \frac{1}{4} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 21 - 26 + 60 \\ 21 / \hline 1 - 1\frac{1}{21} + \frac{1}{21} \end{array}$$

$\frac{1}{4}$ Ducat/ gelijk $\frac{1}{4}$ stupb.

Facit { 4 guld. 12 stu. kost een fl. .
72 stupb. is een Ducat.

13. Als 25 fl. Spek kosten soo veel als 30 fl.
Vleesch + 10 stup. 300 kosten 40 fl. Spek 300 veel
als 55 fl. Vleesch \div 5 stupb. Wat kost dan een
 fl. Spek/ ende een fl. Vleesch/ elk bijzonder.

$$\begin{array}{r} 25 - 30 + 10 \\ 25 / \hline x - x\frac{1}{2} + \frac{2}{3} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 40 - 55 - \frac{7}{5} \\ 40 / \hline x - x\frac{1}{2} \div \frac{1}{2} \\ \hline \end{array}$$

$\frac{2}{3}$ stup. gelijk $\frac{2}{3}$ Bleesch ,

Facit { $\text{Een } \text{Bleesch} \quad 3$
 $\text{Een } \text{Speck} \quad 4$ } stupbers.

14. Yemand koopt twintig mael acht stukken Lijn-
waed schoone,

Elk vijftig Ellen lang, den prijs verfwijg' ik, maer
Als hy die pakken doet, den Pakker krijgt ten loone
Vijf stuyvers end' een stuk; dan koopt hy noch voor-
waer

Tien stukkē vijftien mael, ten prijs' als d'eerste klaer
End' lang twee Ellen min, dez' hy ook pakken doet,
End' geeft dan ook een stuk, maer hy krijgt weder
daer

Twaelf stuyvers en een blank, op dat hy, zijt dit vroet
Van elk stuk even veel van pakken geeft, wat moet
Den Kooper geven dan van d'Elle? wilt dit wijzen,
my, (zen,, dy,

End' wat den Pakker heeft vant stuk? zoo zal ik prij-

$$160 - 50 + 5$$

$$150 - 48 \div 12\frac{1}{2}$$

$$16 - 2 + 17\frac{1}{2} - 16\frac{1}{2}$$

32 Ell. + 284 ft. gelijk 50 Ell. + 5 ft.

Facit { $\text{Een Elle kost} \quad 15\frac{1}{2}$
 $\text{De Pakker heeft van 't stuk} \quad 4\frac{1}{2}$ } stup.

Voyage.

Gy die u steld tot eenige Voyage,
Moet wel toefien, zoo lang de reyse duert,
Dat Roovers quaet u niet en doen outrage,
Of eenig Dier u op den weg V E R S C H A E R T.

1. Eenem Jager met zijnen Hond/jagen eenen
Wos/die voor hem is 40 sprongen/en den Hond
doet 300 menig-mael 6 sprongen als den Wos
5. Zoo hare sprongen dan eben groot zijn / Hoe
veel sprongen doet den Hond/om den Wos t'ach-
terhalen.

$$\begin{array}{r} 6 \\ 5 \\ \hline 1 \text{ ——— } 6 \text{ ——— } 40 \end{array}$$

Facit 240 sprongen.

2. Eenem Hond loopende nae een Hert / doet
5 sprongen tegen de Hert 3. Maer 2 Herts spron-
gen zijn gelijk 3 Honden sprongē/300 achterhaelt
den Hond van den Hert met 480 sprongen / Hoe
veel Herts sprongen was den Hert voorhen / als
den Hond begonste te loopen.

$$\begin{array}{r} 2 - 3 - 3 | 4\frac{1}{2} \\ \hline 480 \\ 50 - 4\frac{1}{2} = 480 | 432 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \text{ ——— } 2 \text{ ——— } 48 \\ \hline \text{Facit 32 Herts sprongen.} \end{array}$$

3. Eenem

3. Eenem Dief hebbende een Bozze gesneden/
wil daer mede weg loopē/ende moet door 3 poortē
tē/daer hy in d'eerste laet (om niet beklapt te wor-
den) de helft $\frac{1}{2}$ 6 guld. in de tweede / 't derde deel
van de rest + 8 guldens/ in de derde / de helft van
dat hem dan rest + 3 gul. 300 hy dan noch 15 gul.
behout: Hoe veel gelt was in de zelve Bozze?

$\begin{array}{r} 15 \\ 3 \\ \hline 18 \\ \hline 36 \\ 8 \\ \hline \end{array}$	$\begin{array}{r} 44 \\ 22 \\ \hline 66 \\ 6 \\ \hline 60 \\ \hline \end{array}$
/2	/2

$\begin{array}{r} 75 \\ 21 \\ \hline 96 \\ 2/ \\ \hline 48 \end{array}$	$\begin{array}{r} 48 \\ 27 \\ \hline 75 \\ 3/ \\ \hline \end{array}$
---	--

Facit 15 guldens:

4. Eenem anderen repst in 3 markten/ in d'eerste
werd zyn geld getripleert/ en vertiert 12 gul. in de
tweede wordt zyn geld gedubbelt/ende vertiert
15 gul. in de derde want hy niet 3 gul. 5. en vertiert
24 gul. Hoe veel gelt hadde hy/ toen hy verstaapt
teek/ hoe hy dan noch behoudt hebben 96 gulden?

Voyage.

96

24

120

8/-----

15

45

15

60

2/-----

30

12

42

3/-----

Facit — 14 gulden.

6. Eenen Schoolmeester gaende wandelen met alle zijn Scholieren / ontmoet een zinder goede vrienden / die hem toe spreekt / Godt groet u / met u 300 Scholieren / de Schoolmeester antwoordt / dat is te veel getelt / want warenden vijf mael sou veel / dan daer nu zijn / 300 soudender 300 veel over de 300 zijn / als nu daer onder / Hoe veel Scholieren warenden dan ?

5

2

1

1

4

3

300

1

2/-----

2

Facit 100 Scholieren.

7. Eenop-lieben wylende varen van Amsterdam naar Wapelingen / lueren eenen Schipper die daer daer brengen / gel 800 9 gulden / wyl op kook-

ditte /

bitte/ dat zoo daer eenige kotten om mede te ba-
ren/ eer sy afftehen/ dat de helft van dat diegeben/
haer te profijte kommen zal in de betalinge/ Zoo
gebueret datter noch 12 toe kommen / die te vze-
den zijn elk soo veel te geben / als elk van d'eerste
geben zal / hoe veel zal elk van geben / ende wat
ontfangt den Schipper.

$$\begin{array}{r} 12 \\ 2 \overline{) 24} \\ \underline{6} \\ 6 \end{array}$$

12 ——— 180 — 1/15 stuys. geeft elk.

1 — 15 — 18 | 13 1/2 gul. ontfangt den Schipper.

8. Eenem Kramer repst dooy d'
d'eerste wint hy 300 veel/als hy
verteird 12 guldens/in de tweedi
300 veel als hy daer byengt/ ende
in de derde wint hy 300 veel als
ende verteird 40 guld. Zoo hy d'
veel geld/ als in't eerste begin/

$$\begin{array}{r} 1 \text{ 2e} \\ 2 \text{ — } 12 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \text{ 2e} \div 12 \\ 1 \text{ 2e} \div 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \text{ 2e} \div 8 \\ 18 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \text{ 2e} \div 24 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \text{ 2e} \div 24 \\ 1 \text{ 2e} \div 16 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \text{ 1/2 2e} \div 40 \\ 40 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \text{ 1/2 2e} \div 80 \dots 1 \text{ 2e} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \text{ 2e} \dots 80 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1 \text{ 2e} \dots 120 \end{array}$$

Parit 120 guldens.

Voyage.

9. Eens eenen Ezel ging ter Markte waert wel ge-
laden,

Met Eyers die hy droeg, maer hoe veel, wilt dat ra-
den,

Als ghy dat weet, zoo zy by vieren zyn geteld,
Zoo overblijft daer drie, by vyven ongequeld,
Geteld, zoo blijft daer vier, end' overteld met negen,
Zoo blijvender noch acht, ook als zy zyn ter degen,
By elven overteld, 'tverblijf is tien daer van,
En teldmen by dertien, 'tverblijf is twaelf als dan;
Elk reken' nu 't getal van d'Eyers, zoo hy kan.

$$\begin{array}{r}
 4 \\
 \hline
 15 \\
 \\
 20 \\
 \hline
 9 \\
 \\
 4 \text{ --- } 3 \\
 5 \text{ --- } 4 \\
 9 \text{ --- } 8 \\
 11 \text{ --- } 10 \\
 13 \text{ --- } 12
 \end{array}
 \left. \vphantom{\begin{array}{r} 4 \\ 5 \\ 9 \\ 11 \\ 13 \end{array}} \right\} I
 \begin{array}{r}
 180 \\
 \hline
 1980 \\
 \hline
 25740 \\
 \hline
 I
 \end{array}
 \begin{array}{r}
 \\
 \\
 /11 \\
 \\
 /13
 \end{array}$$

Parit 25739 Eysers.

Voyage met tyd.

Is dat gy u geen moeyt en laet verdrieten
In u Voyag' om nemen waer den tyd:
Gy zult hier naer met vreugd de vrucht genieten.
Daer gy met hop' altijd nae spuerig zijt.

1. Van Schellinger-land tot Berckhep rekent men 18 Mijlen / ende twee gaen alle heppe van Schellinger-land nae Berckhep / den eenen gaet alle 4 uren 3 Mijlen / ende den anderen alle 3 uren 2 Mijlen / Hoe lange zal dien eerst upt gaen / op datzegelijk tot Berckhep komen?

2 ————— 3 ————— 18 ————— 27
3 ————— 4 ————— 18 ————— 24
Facit 3 uren.

2. Twee gaen t'zamen upt van eender plaetse / den eenen gaet alle dage 12 Mijlen / den anderen gaet den eersten dag een Mijle / den tweeden dag 2 Mijlen / den derden dag 3 Mijlen / ende alsoo hoort alle dag een Mijle meer als de voorgaende dag / Naer hoe veel dagen ende Mijlen komē zy weder t'zamen?

12 ————— 12 ————— 12 ————— 12
2 ————— 2 ————— 2 ————— 2
24 ————— 24 ————— 24 ————— 24

Facit naer 23 dagen

/ 12

Facit naer 276 mijlen

3. Twee Steden liggen van malkanderen 150 Mijlen / ende upt elke Stad gaet eenen Bode na d'ander Stadt / op den zelven dag ende ure / maer den eenē gaet een Mijle sbaegs min dan den anderen / en sy komen in 10 dagen by malkanderen / Hoe veel Mijlen heeft elk een alle dage gegaen?

21.101

Voyage met tyd.

150

15

107

27

119

7

119

7

119

7

Tara.

abb.

Facit / den eenen 7. den anderen 8 mplett.

4. Een en gaet van Haerlem naer Lepden / tot welken weg hem behoef 4 uren / ende als hy ge-
gaen heeft 2½ uren / ontmoet hy eenen anderen
van Lepden na Haerlem komende / die effen upt-
gegaen is als hy uytging / hoe veel uren behoef
dien anderen dan tot den zelven weg ?

1½

2½

4

Facit 6½ uren.

417. Zoo men rekent van Tessel tot Sint Lucas
380. Mijlen / ende dat een Schip uyt Tessel va-
rende 9 dagen lang alle dage 30 Mijlen voort-
baert / ende dan buer kontrarien wind 14 dagen
alle dage 5 Mijlen achterwaert / ende daer naer
weberom voort baert als te hooren / hoe lange
is dan 't selve Schip onderwegen ?

380

1 — 30 — 9

komt 270

110

1 — 5 — 14

komt 70

30

1

180

komt 6

14

9

Facit 29 dagen.

19

6 Twee.

6. Twee Miloniten hebben een het Schaep/het welk 300 't A. alleen hadde / dien zoudet op eten binnen 8 uren / ende 300 't B. alleen hadde / dien zoudet op eten binnen 12 uren / 300ze nu beyde gelijck daer aen beginnen te eten / hoe veel uren eten 3p te zamen daer aen.

$$8 - 1 - 12 \mid 1\frac{1}{2}$$

$$1$$

$$2\frac{1}{2} - 12 - 1$$

Facit 4½ uren.

7. Een Tonneschep 3 Straten/en kan door d'eerste ledig worden in 6 uren / door de tweede in 5 uren door de derde in 4 uren: als 3p nu alle drie t'zamen open staen / in hoe lang kan de tonne ledig worden.

$$5 - 1 - 6 \mid \text{komt } 1\frac{1}{2}$$

$$4 - 1 - 6 \mid \text{komt } 1\frac{1}{2}$$

$$\begin{array}{r} 1 \\ 1\frac{1}{2} \\ 1\frac{1}{2} \end{array}$$

$$3\frac{1}{2} - 6 - 1$$

Facit / in 1 ure 37½ minuten.

8. Een Bleeke (by ongeluk) gevallen wezende in eenen put die 200 voeten diep is / poogt haer om daer weder upt te kruppen / ende kruppt alle dage opwaerts 16 voeten/ende snachts haer welkende rusten / daeltze 4 voeten / Zoo 3p alzo alle dage voort gaet / In hoe lange komtze daer upt / welberstaende / datse den laetsten dag upt kruppt zonder af dalen.

den Berg/ ende komt alle dage vooz den middag
nederwaert 15 Roeden / ende nae den middag
klimt hy 3 roeden opwaerts / Hoe verre van be-
neden ende van boven komen 3p hy malkande-
ren / ende in hoe veel dagen ?

Is aen te merken dat A. alle dage opklimt
13. roeden / ende B. daelt alle dage 12. roeden/
maken te samen 25 roeden / die 3p alle dage naer-
deren / dat is in 8. dagen 200. roeden / 300 refteren
dan noch 8. roeden vooz den negenden dag / als :

A klimt alle dage voozmidd. 18 roed.
ende daelt na de middag 5 roed.

Zoo klimt hy dan alle dage 13 roed.

Dat is in 8 dagen — 104 roed.
Op 11de bandē 9 dag klimt hy tegē 18
roeden 's daegs / (want hy daelt niet) 41de roe.

Somma dat hy klimt 108de roe.

B. Daelt alle dage voozmidd. 15 roed.
ende klimt na de middag 3 roed.

Zoo daelt hy alle dage 12 roed.

Dat is in 8 dagen 96 roed.
Op 11de bandē 9 dag / daelt hy tegen 15.
roeden 's daegs / (want hy klimt niet) 31de roe.

Somma dat hy daelt 99de roe.

Facit van { boven 99de } Roeden / ende in
{ beneden 108de } 8de dagen.

II. Eenē Jonker willende rontom zyn Kasteel
een Gracht maken / huert daer toe zommige Ar-
bepders / die hy behoof (300 3p alle dage grave 10
Roeden)

Voyage met tyd.

Roeden) te geven elk twaelf stupbers/ ende gra-
benze dagelijc 13. Roeden/ soo zullenze elk hebben
18 stupbers/ Hoe veel behoort elk dan te hebben/
300ze alle dage graben 16. Roeden?

$$\begin{array}{r} 13 \text{ ——— } 18 \qquad 16 \\ 10 \text{ ——— } 12 \qquad 10 \\ \hline 3 \text{ ——— } 6 \text{ ——— } 6 \text{ | komt } 12 \\ \qquad \qquad \qquad 12 \end{array}$$

Facit 24 stup.

12. Eenem Deerman varende van Amsterdam
naer Harlingen/ heeft 3. Zeplen op zijn Schip/
ende kan (booz-wind hebbende) met het eene over
baren in 5. dagen/ met het ander in 4½ dagen/ ende
met het derde in 4. dagen / Zoo hy dan eens met
zulken wind vaert met het eerste eenen halben
dag alleene/ ende dan met het ander daer by/ noch
een halben dag / ende boortz met alle drie t'za-
men/ In hoe lange vaert hy dan over?

$$\begin{array}{r} 4\frac{1}{2} \text{ ——— } 1 \text{ ——— } 5 \text{ | komt } 1\frac{1}{2} \\ 4 \text{ ——— } 1 \text{ ——— } 5 \text{ | komt } 1\frac{1}{2} \\ \qquad \qquad \qquad 1 \end{array}$$

3½ mael.

$$\begin{array}{r} 5 \text{ ——— } 1 \text{ ——— } \frac{1}{2} \text{ | komt } \frac{1}{2} \\ 5 \text{ ——— } 1\frac{1}{2} \text{ ——— } \frac{1}{2} \text{ | komt } \frac{1}{2} \end{array}$$

Ende den eersten noch 1½

½ rest ½

$$\begin{array}{r} 3\frac{1}{2} \text{ ——— } 5 \text{ ——— } \frac{1}{2} \text{ | komt } 1\frac{1}{2} \\ \text{daer by noch } 1 \end{array}$$

Facit 2½ dagen.

13. Een Fonteyne heeft 4 Kranen/als A. B. C. D. daer onder staet eenen Bak/welken vol word/ dooꝝ A. in 6. uren/ dooꝝ B. in 8. uren / dooꝝ C. in 10. uren/ende dooꝝ D. in 12. uren/den zelven Bak heeft 4. gaten/als E. F. G. H. ende kan ledig wor den dooꝝ E. in 6 uren/dooꝝ F. in 5. uren/dooꝝ G. in 4. uren/ende dooꝝ H. in 3. uren/dat nu den sel ven bak vol water ware / ende men liete dooꝝ de Kranen daer in ende dooꝝ de gaten daer upt./ ge- lijckelijck loopen/ In hoe veel uren zoude den Bak dan ledig worden?

6	—	I	—	12		komt 2
8	—	I	—	12		komt $1\frac{1}{2}$
10	—	I	—	12		komt $1\frac{1}{3}$
12	—	I	—	12		komt 1

$5\frac{7}{12}$

6	—	I	—	6		komt	1
5	—	I	—	6		komt	$1\frac{1}{3}$
4	—	I	—	6		komt	$1\frac{1}{2}$
3	—	I	—	6		komt	2

$5\frac{7}{12}$

Hier is te merken / dat den Bak in 12 uren kan $5\frac{7}{12}$ mael vol worden/ende in 6 nren zoo veel mael ledig/alzoo dat hy tweemaal ledig zoude loopen/ tegen eenmael vol. Daerom stelt

$5\frac{7}{12}$ mael in 12. in hoe lang — 1?

Facit 2 uren 6 minuten/
18 $\frac{1}{2}$ secunden.

Voyage met tyd.

14. Een Bleekers Kuppe vol Melk/ heeft 3 Kra-
nen/ als A. B. C. en kan door A. B. t'zamen ledig
worden in $3\frac{1}{2}$ uren / ende door B. C. t'zamen in
 $4\frac{1}{2}$ uren/ ende door C. A. t'zamen in 4 uren/ Of sy
nu alle 3 t'samen open stonden/ In hoe lange zou-
denze konnen ledig worden? ende in hoe lange door
elke krane byzonder?

A. B.	A. C.	B. C.
$3\frac{1}{2}$	4	$4\frac{1}{2}$

in $4\frac{1}{2}$ ur. door $\left\{ \begin{array}{l} B. C. 1 \\ A. C. 1\frac{1}{2} \\ A. B. 1\frac{1}{2} \end{array} \right\}$ mael.

$$\begin{array}{r} 3\frac{1}{2} \\ 2/ \overline{) 1\frac{1}{2} - 4\frac{1}{2} - 1 \mid 2\frac{2}{3}} \end{array}$$

$3\frac{1}{2}$	4	$4\frac{1}{2}$	
$2\frac{2}{3}$	$2\frac{2}{3}$	$2\frac{2}{3}$	
<hr/>	<hr/>	<hr/>	
$1\frac{1}{3}$	$1\frac{1}{3}$	$2\frac{2}{3}$	

$1\frac{1}{3}$	$2\frac{2}{3}$	$3\frac{1}{2}$	$\mid 12$
$1\frac{1}{3}$	$2\frac{2}{3}$	4	$\mid 8$
$2\frac{2}{3}$	$2\frac{2}{3}$	$4\frac{1}{2}$	$\mid 6$

Facit door $\left\{ \begin{array}{l} \text{Alle drie in } 2\frac{2}{3} \\ A. \text{ in } 6 \\ B. \text{ in } 8 \\ C. \text{ in } 12 \end{array} \right\}$ uren.

15. Vier Smids A. B. C. D. die smedē eē werk vierig,
A. in drie weken tijds zoudt twee mael maken wel,
B. negen reizen in acht weken goedertierig :
In negen weken C. ook zeven reizen snel :
End' in twaelf weken D. elf mael, met slagen sel.
Zoo zy nu alle vier daer aen arbeyden t'zamen,
In hoe lang is haer werk voldacn naer het betamen?

3	—	2	—	12	komt 8
8	—	9	—	12	komt 13½
9	—	7	—	12	komt 9½
12	—	11	—	12	komt 11

41½

41½ — 12 — 1

Facit in 7½ van een Weke.

16. A. vraegt B. hoe laet het is / B. antwoort / den dag is nu 18 uren lang / derhalven abbeert ½ der voorgeleden uren tot ; der toekomende / soo komt ter ½ meer dan de helft der uren des nachts :

$ \begin{array}{r} 18 \div 1 \text{ 2e} \\ 5 / \text{—} \\ 3 \frac{1}{2} \div \frac{1}{2} \text{ 2e} \\ + \frac{1}{2} \text{ 2e} \\ \text{—} \\ 3 \frac{1}{2} \div \frac{1}{2} \text{ 2e, gelijk } 3 \frac{1}{2} \text{ uren.} \\ 3 \frac{1}{2} \end{array} $	$ \begin{array}{r} 6. \text{ uren des nachts.} \\ 2 / \text{—} \\ 3 \\ 0 \frac{1}{2} \end{array} $
---	---

½ gelijk ½ 2e. ende komt 1 2e. gelijk 3 uren dat het dag geweest heeft.

FALSY.

Hoe dat twee Leugens u uyt-brengen Waerheyd
recht,

De rekeninge van dees Falsy u wel zegt.

Neemt een getal, na uwen lust, end' werkt
Daer med', als of u recht getal dat waer,
End' ist dat u te veel uytkomt, zoo merkt
Dat met een $-$ End' zoo te weynig daer
Uytkomt met \div uyt-tekent dat zeer klaer,
Noch een getal neemt dan, end' daer med' doet
Als met 't voorgaend' : end' zoo dan openbaer
Zy beyde $-$ of \div uytbrengen vroed,
Het minste van het meeste trekt met spoed :
't Verblijf dat is u deel-getal, end' dan
Multipliceert u neem-getallen goed
Met $-$ of \div kruys-wys, en 't minste van
Het meest' ook trekt, 't verblyf deelt, dat het kan,
Door 't deel-getal het facit brengen voord,
Maer is 't een $-$ end' 't ander \div daer an,
Daer gy nu trekt, 't adderen dan behoort.

1. Zoo men pement vraaget hoe oud hy is / zoo
antwoort hy / waer myne Oude gedobbeleert / en
daer by geadddeert $\frac{1}{2}$; en $\frac{1}{2}$ van myn oude $-$ 6 jaer /
zoo ware het alt' samen 80: Wat is dan syn ouder?

$$\begin{array}{r|l} 36 + 37 & 61 \text{ 't deel-getal.} \\ 16 \div 24 & \end{array}$$

Facit 24 Jaer.

2. Zoekt

2. Zoekt een getal / zulk als men daer by addeert / de helft des zelven getals / ende by 't aggregat de $\frac{1}{2}$ des aggregats / en daer by de $\frac{1}{2}$ des tweeden aggregats / datter dan upt. komi 6090.

$$\begin{array}{r|l} 128 \div 5481 & 1827 \\ 512 \div 3654 & \end{array}$$

Facit 1280.

3. Iemand heeft 300 veel guldens in 3yn Boze / dat 300 men van 't getal der zelver aftrokke de $\frac{1}{2}$ ende van de reste haer $\frac{1}{3}$ / ende van de tweede reste quadzateerde / datter upt. komen soude de somme der guldens / Hoe veel is die dan ?

$$\begin{array}{r} 28 \\ 21 \text{ de } \frac{1}{2} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ 3 \text{ de } \frac{1}{3} \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ 4 \\ \hline \end{array}$$

4

16 — 28 — 28

Facit 49 guldens.

4. Zoekt een getal / dat gemultipliceert met 10. 300 veel is als oft men multipliceerde met 8 ende daer by addeerde 30.

$$\begin{array}{r} 12 \\ \hline \end{array} / 10$$

$$\begin{array}{r} 120 \\ 96 \\ \hline \end{array} \text{ gelyk}$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ \hline \end{array} / 8$$

$$96 + 30$$

24 — 30 — 12

Facit 15.

Falsoy.

5. Hoe veel guldens sal men hebben / als men die multiplicceert met de 4 van 25 \div 11 ende 't p20-duct met 4 divideert datter upt komt 54 $\frac{1}{2}$

$$\begin{array}{r} 54 \\ \hline 216 \end{array} / 4$$

de 4 van 25 is 20.
daer van 11 blyft 9.

9/—
Facit 24 guldens.

6. Eenem Timmerman huert eenen knecht dien hy geben sal / alle dage (als hy werkt) 8 stupbers en den kost / ende alle dage als hy niet en werkt / zal hy voor zynen kost betalen 6 stupbers / als nu 60 dagen verlopen zijn / 300 komt den knecht 32 stupbers. Hoe veel dagen heeft hy dan gewoicht ?

$$\begin{array}{r} 30 + + + 30 + 28 \\ 26 + + + 34 \div 28 \end{array} \left| \begin{array}{l} 56 \end{array} \right.$$

Facit 28 dagen.

7. Zoomen ontfangt twee Jaerlysche Renten die s'zamen geabbeert zijn 102 guldens / ende d'eene gemultipliceert met 15 is gelyk d'ander gemultipliceert met 21. Hoe veel is peder Rente byzonder ?

$$\begin{array}{r} 60 + + + 42 + 18 \\ 57 + + + 45 \div 90 \end{array} \left| \begin{array}{l} 108 \end{array} \right.$$

Facit { d'eene 59 $\frac{1}{2}$ } guldens.
 { d'ander 42 $\frac{1}{2}$ }

8. Zoekt upt 40 twee getallen / die alle beyde in haer zelven gemultipliceert / verscheelen 400.

$$\begin{array}{r|l} 30 + \dots + 10 + 40 & 5 \\ 26 + \dots + 14 + 8 & 1 \end{array} \quad \left| \begin{array}{l} 4 \\ 4 \end{array} \right.$$

Facit { 't meeste 25.
't minste 15.

9. A. spreekt tot B. geest my eenen guld en van u geld / 300 zal ik hebben met mijn geld 2. mael zo veel als op behoud / B. antwoordt / 'tis behoorliker dat gij my eenen gulden geeft / op dat wij dan eben veel geld hebben / Hoe veel geld hadde elk dan byzonder ?

$$\begin{array}{r|l} 4 + \dots + 13\frac{1}{2} + 1\frac{1}{2} & 2 \\ 8 + \dots + 5\frac{1}{2} + \frac{1}{2} & 1 \end{array}$$

Facit { A. 7 } guldens.
B. 5

10. Twee hebbende t'zamen gekocht eenen Osse voor 60. guldens / 300 spreekt A. tot B. hadde ik het ; van u geld by 't mijne / 300 zoud' ik genoeg hebben om den Osse te betalen / ende B. zegt tot A. hadde ik het ; van u geld / 300 zoud' ik (met mijn geld) genoeg hebben om den Osse te betalen / Hoe veel hadde elk dan ?

Falsy.

$$\begin{array}{r} 55 \dots 35 \div 6 \frac{1}{2} \\ 53 \frac{1}{2} \dots 45 + 2 \frac{1}{2} \end{array} \Bigg| 9 \frac{1}{2}$$

Facit $\left\{ \begin{array}{l} A. 54 \\ B. 42 \end{array} \right\}$ gulden.

11. Drie kooplieden leggen t'zamen in 100. gul-
dens/ B. legt 3. mael zoo veel in als A. + 4. gul-
dens/ ende C. zoo veel als die alle beyde - 6. gul-
dens: Wat is van elks inleg?

$$\begin{array}{r} 11 \dots 37 \dots 54 + 2 \\ 10 \dots 34 \dots 50 \div 6 \end{array} \Bigg| 8$$

Facit $\left\{ \begin{array}{l} A. 10 \frac{1}{2} \\ B. 36 \frac{1}{2} \\ C. 53 \end{array} \right\}$ guldens.

12. Zoekt drie zulke getallen/ dat het eerste met
het tweede 3p 35. meer dan het derde/ ook dat het
tweede ende derde 51. meer 3p dan het eerste/ des-
gelijc dat het derde ende eerste 83. meer 3p dan het
tweede.

$$\begin{array}{r} 52 \dots 43 \dots 60 \div 40 \\ 62 \dots 43 \dots 70 + 6 \end{array} \Bigg| 20$$

Facit 't eerste 59. tweede 43. 't derde 67.

13. Drie

13. Drie Schepen voeren 300 veel last / dat als men doet by A. ; van B. C. 300 ist 120. ende als men doet by B. ; van A. C. 300 ist ook 120. Ook als men doet by C. ; van A. B. 300 ist mede 120. Hoe veel last voert van elk Schip ?

$$\begin{array}{r} 40 \dots 66\frac{2}{3} \dots 93\frac{1}{3} \div 26\frac{2}{3} \\ 70 \dots 86\frac{2}{3} \dots 103 \div 13\frac{1}{3} \end{array} \Bigg| 40$$

Facit A. 60. B. 80. C. 100.

14. Zoekt drie getallen / zulke dat A. met $\frac{1}{2}$ van B. 3p 100. ende dat B. met $\frac{1}{3}$ van C. ook 3p 100. desgelijc dat C. met $\frac{1}{4}$ van A. mede 3p 100.

$$\begin{array}{r} 60 \dots 48 \dots 91 \div 45 \\ 40 \dots 72 \dots 49 \div 45 \end{array} \Bigg| 90$$

Facit A. 50. B. 60. C. 70.

15. Zoekt vier getallen A / B / C / D / alzo dat A. met $\frac{1}{2}$ van d'ander drie 3p 100 / ende dat B. met het $\frac{1}{3}$ van d'ander drie ook 3p 100. dat ook C. met het $\frac{1}{4}$ van d'ander drie 3p 100. desgelijc dat D. met $\frac{1}{5}$ van d'ander drie 3p ook 100.

$$\begin{array}{r} 16 \dots 58 \dots 72 \dots 79 \div 20\frac{1}{2} \\ 20 \dots 60 \dots 73\frac{1}{3} \dots 80 \div 26\frac{2}{3} \end{array} \Bigg| 6\frac{2}{3}$$

Facit A. $2\frac{1}{2}$ / B. $51\frac{1}{3}$ / C. $67\frac{1}{3}$ / D. $75\frac{1}{5}$.

16. Vind 4. getallen / waer van A. B. C. t'zamen doen 60 / A. B. D. t'zamen 72 / A. C. D. t'zamen 84 ende B. C. D. t'zamen 96.

Falshy.

$$\begin{array}{ccccccc} 4 & \cdot & \cdot & \cdot & 16 & \cdot & \cdot & \cdot & 28 & \cdot & \cdot & \cdot & 40 \div 12 & | & 24 \\ 12 & \cdot & \cdot & \cdot & 24 & \cdot & \cdot & \cdot & 36 & \cdot & \cdot & \cdot & 48 \div 12 & | & 24 \end{array}$$

Facit 2.8/28.20/€32/3.44.

17. Vier Renteniers oberrekenende hoe veel
Morgen Lands dat 3p hebben/ bevinden te heb-
ben al zonder den eersten 300. Morgen / al zon-
der den thoreden 270. Morgen/ al zonder den der-
den 240. Morgen / ende al zonder den vierden
210. Morgen / Hoe veel Morgen Lands heeft
dan elk byzonder ?

$$\begin{array}{r} 50 \div 10 = 5 \\ 80 \div 10 = 8 \\ 110 \div 10 = 11 \\ 140 \div 10 = 14 \\ 30 \div 10 = 3 \\ 30 \div 10 = 3 \\ 60 \div 10 = 6 \\ 90 \div 10 = 9 \\ 120 \div 10 = 12 \end{array} \quad \left| \begin{array}{l} 60 \\ 60 \end{array} \right.$$

Facte 2.40/28.70/£.100/28.130.

**18. Ist dat een zilv'ren Schael tien loot weegt, end
dat daer**

**Twee lepels mede gzen, verschillend' int gewichte.
In zulker voegen, als men neemt den grootſten klaer
Zoo weegt hy (met de Schael) wel zeven mael zoo
zwaer,**

Net als den kleinsten doet, maar als den kleinsten
lichte (zichte

Werd by de Schael geleyd, men ziet met klaer ge-
Dat hy driemael zoo veel weegt als den grootften
doet

Dus zegt my wat elk van dees lepels wegen moet.

Facit den { grootſten 4 } Loos.
{ kleinſten 2 }

19. Vindt 5 getallen / welker aggregat ende product gelijk 3p / dat is / als menze t' samen addeert / of al dooz malkander multiplicceert / dat ter eben deel upt kome.

Facit A.1; / B.1 / C.2 / D.3 / E.4.

20. Zoekt 8 getallen / die / als menze te samen dadeert / of al deur makander multiplicceert / dat ter eben deel upt kome.

Facit A.7 / B.6 / C.5 / D.4 / E.3 / F.2 / G.1 / H.1¹¹

Progressio.

Progressio laet u zyn aengenaeem,
Want zy om licht t' adderen is bequaem,
Getallen die malkand'ren overtreden,
Geometri, ook wel gebruyckt haer zeden.

Progressio en is anders niet dan eē eygen maniere van adderen der getallen / die malkanderen in gelyke menichte overtreden / als / 1. 2. 3. 4. 5. oft / 1. 3. 5. 7. etc. welk genoemt wort natuerlike overtredinge / oft Arithmetische Progressio.

Ook der getallen die malkanderen overtreden in proportionale gelykfozmigheyd / als / 1. 2. 4. 8. 16. oft / 3. 9. 27. oft / 4. 24. 144. etc. dat genoemt word onnatuerlike overtredinge of Geometrische Progressio.

Progressio.

In Natuerlikke overtredinge.

1	
2	1
3	7
4	—
5	8
6	$3\frac{1}{2}$
7	—
28	28

Abdeert 't eerste ende 't laetste
getal/wat daer van komt/mul-
tipliceert met half 300 veel als
daer getallen zyn/oste multipli-
ceert de menichte der getallen/
met de helft van het eerste ende
't laetste getal

1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19.	} 2 100 110 117 204	namen	{	100.
2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20.				110.
1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 22, 25.				117.
1, 8, 15, 22, 29, 36, 43, 50.				204.

Daer is een Progressio van 12. getallē/ begin-
nende aen 5. ende met 5. opklimmende/ Hoe veel
bryngt dan zulke Progressio upt ?

Facit 390.

Daer is een Progressio van 10 getallē/ begin-
nende aen 2. ende eyndigende aen 20. Met hoe veel
is die opklimmende ?

Facit met 2.

Trekt 't eerste getal van 't laetste/ de reste divi-
deert daer een min van daer getallen zyn ?

Daer is een Progressio/ beginnende aen 3. op-
klimmende met 3. ende eyndigende aen 45. Van
hoe veel getallen is zulke Progressio ?

Facit van 15.

Trekt

Trekt 't eerste van 't laetste / de reste divideert
dooz d'obertredinge / ende addeert 1 daer by.

Daer is een Progressio van 15 getallen / en-
digende aen 57. Wat is 't eerste getal / ende hoe
veel is d'obertredinge ?

Facit 1. 't eerste getal / ende 4 d'obertredinge /
Divideert 57 dooz 14 een min van daer getallen
zijn. 't quotient is d'obertredinge / ende de reste is
't eerste getal.

In Onnatuerlike Ober- tredinge.

1	81
3	— 3/
9	243
27	1
81	—
—	242
121	2/—
	121

Multiplieert het laet-
ste getal met d'obertre-
dinge / daer van trekt
't eerste getal / de reste
deelt dooz d'obertredin-
ge min een.

4. 16. 64. 256. 1024	$\left\{ \begin{array}{c} 2 \\ 3 \\ 4 \\ 5 \end{array} \right\}$	1364
5. 25. 125. 625. 3125		3905
3. 21. 147. 1029. 7203		8403
1. 9. 81. 729. 6561		7381

Progressio.

Twee Koozen-hoopers zittende eens t'zamen in den Wijn / belooft den eenen vooz een sommie gelds / den anderen te leveren (een Jaer lang) alle weke Koozen / in zulker manieren / d'eerste weke 2 Granen / de tweede 4 Granen / de derde 8 Granen / ende alzo tweebulbig ophclimnende / alle weke twee maal soo veel Granen als de voozgaende / tot den eynde des jaers / Hoe veel Koozen moet hy dan in alles leveren ?

Om dit te maken / stelt zommige getallen tweebulbig / ophclimnende aldus :

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2.	4.	8.	16.	32.	64.	128.	256.	512.	1024.	2048

12	13
4096.	8192.

Ende alzo 4 mael 13 is 52. Ende hier in deze Tafel onder 13 staet 8192. Zoo neemt dat / ende multipliceert in hem zelven / ende wat daer upt komt / wederom met 8192. ende datter dan upt komt / noch eens met 8192. Zos komt u vooz de laetste weke 4503599627370496 Koozen-granē / addeert dā na de Progressio / en komt dat hy leveren moet al t'zamen 9007199254740990. Granen Koozens. Ende waert dat men rekende 1400 Granen in een Once / ende 64 Oncen in een Maetjen / ende 32 Maetjens in een Zak / ende 38 Zakken in 't Last / 't zoude wesen 82670047. Lasten / 7 Zakken / 20 Maetjens / 42 Oncen / 590 Granen.

Proportio

Hebt gy Progressio geleert, end' wel verstaen,
 Zoo wilt nu ook met lust Proportio aengaen,
 End' ziet wat reden dat daer heeft het een getal,
 Om 't ander zyn gelyk, 't welk u getoond zyn zal.

Proportio { in gelyk/dat is/3 tegen 3.
 4 tegen 4/7 tegen 7/etc.
 in ongelyk/dat is 4 tegen 2.
 5 tegen 7/3 tegen 6/etc.

Proportio { **Groot on-**
 gelyk/ is { *Multiplex.*
Superparticularis.
Superpartiens.
Multiplex superparticularis.
Multiplex superpartiens.
kleen on-
 gelyk/ is { *Submultiplex.*
Subsuperparticularis.
Subsuperpartiens.
Submultiplex subsuperparticul.
Submultiplex subsuperpartiens.

Proportio Multiplex is als 't eerste getal 't ander
 etlyk - mael in sich be- **Ende als' teerste getal**
 grepen wordt / dat is/
 gript: **Proportio submultiplex.**

2	tege	1 Dupla.	1	tege	2 Subdupla.
6		2 Tripla.	2		6 Subtripla.
12		3 Quadrupla.	3		12 Subquadrupla.
20		4 Quincupla.	4		20 Subquincupla.
30		5 Sextupla.	5		30 Subsextupla.
42		6 Septupla.	6		42 Subseptupla.
56		7 Octupla.	7		56 Suboctupla.

Proportio.

Proportio Superparticularis, is als 't eerste getal 't ander een mael in hem begriipt/ ende noch een van zijn deelen.

3	} tegen	2	<i>Sesquialtera.</i>
4		3	<i>Sesquitercia.</i>
5		4	<i>Sesquiquarta.</i>
6		5	<i>Sesquiquinta.</i>
7		6	<i>Sesquisepta.</i>
8		7	<i>Sesquiseptima.</i>
9		8	<i>Sesquioctava.</i>

Ende als 't eerste met een van zijn deelen in 't ander begrepen word/ dat is/ **Proportio Subsuperparticularis**.

2	} tegen	3	s
3		4	s
4		5	s
5		6	s
6		7	s
7		8	s
8		9	s

Proportio Superpartiens, is als 't eerste getal 't ander een mael in sich begriipt/ ende noch sommige van zijn deelen.

5	} tegen	3	<i>Superbipartiens tertias.</i>
7		4	<i>Supertripartiens quartas.</i>
9		5	<i>Superquadrartiens quintas.</i>
11		6	<i>Superquintartiens sextimas.</i>
11		7	<i>Superquadrartiens septimas.</i>
15		8	<i>Superseptartiens octavas.</i>
16		9	<i>Superseptartiens nonas.</i>

Ende als 't eerste getal een mael met sommige van zijn deelen in 't ander begrepen word/ dat is/ **Proportio Subsuperpartiens**.

3	} tegen	5	Subsuperbipartiens tertias.
4		7	Subsupertripartiens quartas.
5		8	Subsupertripartiens quintas.
6		11	Subsuperquinpartiens sextimas.
7		12	Subsuperquinpartiens septimas.
8		11	Subsupertripartiens octavas.
9		14	Subsuperquinpartiens nonas.

Proportio Multiplex Superparticularis, is / als
't eerste getal 't ander etlik-mael in sich begreÿpt /
ende noch een van zijn deelen.

5	} tegen	2	D
10		3	D
21		4	Q
16		5	T
37		6	Se
50		7	Se
41		8	Q

Ende als 't eerste getal etlik-mael met een van
zijn deelen in 't ander begrepen word / dat is / Pro-
portio Submultiplex Superparticularis.

2	} tegen	7	Si
3		16	Si
4		17	S
5		26	S
6		43	S
7		36	S
8		33	S

Proportio Multiplex Superpartiens, is / als 't eer-
ste getal 't ander etlik-mael in sich begreÿpt / niet
noch zommige van zijn deelen.

Proportio.

8	} tegen	3	Dupla superbi-partiens tertias.
15		4	Tripla supertri-partiens quartas.
22		5	Quadrupla superbi-partiens quintas.
17		6	Dupla superquin-partiens sextimas.
24		7	Tripla supertri-partiens septimas.
45		8	Quintupla superquin-partiens octavas.
44		9	Quadrupla superocti-partiens nonas.

Ende als' teerste getal etlik-mael met zommige van zjn deelen in 't ander begrepen word/ dat is Proportio Submultiplex Subsuperpartiens.

3	} tegen	8	Si
4		15	Si
5		24	Si
6		35	Si
7		46	Si
8		59	Si
9		76	Si

Proportio, geheel tegen gebroken / of gebroken tegen geheel/of gebroken tegen gebroken kan door divisio bekent worden/als 2. tegen $\frac{1}{2}$ stellet $\frac{1}{2}$ tegen $\frac{1}{2}$ komt $\frac{1}{4}$ / Proportio tripla sesquitertia, Item $\frac{1}{2}$ tegen 2. steld $\frac{1}{2}$ tegen $\frac{1}{2}$ komt $\frac{1}{4}$ Proportio Subtripla subsesquitertia, Item $\frac{1}{2}$ tegen $\frac{1}{2}$ komt $\frac{1}{4}$ Proportio subsesquioctava, &c.

Medium Proportionale.

Dat is een middel getal tusschen twee andere/ alsoo dat het minste sich houd tegen dit / gelyk dit tegen 'tmeeste/ en is tweederley/als Medium Proportionale Arithmeticum,ende Medium Proportionale Geometrium.

Medium Proportionale Arithmeticum.

Om te vinden een middel-getal/tusschen 5 en 9 Zoo addeert 5 en 9 komt 14/dat medieert is 7 het middel-getal. Om te vinden 2 middel-getalle/tusschen

ſchen 6 ende 12. Zoo deelt hare differentie door 3. watter komt abdeert by 6. en trekt van 12/ komt 8 ende 10 door middel-getallen. Om te binden 3 middel-getallen/ tuffchen 11 ende 19. Zoekt eerst het rechte middel-getal/ 'twelk is 15/ en dan een middel-getal tuffche 11 en 15/ ook tuffchen 15 en 19/ komt 11. 13. 15. 17. 19. in Proportio continue.

Medium Proportionale Geometrium.

Om te binden een middel-getal/ tuffchen twee ander / zoo multiplicceert de getallen door mal-
kanderen/ ende trekt daer upt $\sqrt{2}$.

't Middel-
getal tuf-
ſchen { 3 ende 12 is 6 Proportio Subdupla.
64 ende 4 is 16 Proportio Quadrupla.
3 en 5 is 4 Proportio Subsesquitercia

Om te binden 2 middel-getallen doet alzo: multiplicceert het minste getal in hem ſelven/ ende dan met het meeste daer upt trekt $\sqrt{2}$ dat brenge upt het minste middel-getal / dan multiplicceert het minste middel-getal met het meeste getal/ en trekt daer upt $\sqrt{2}$ dat brenge upt het meeste middel-getal.

Als tuffchen 4 ende 108 komen de twee middel getallen 12 ende 36 ende is Proportio Subtripla.

Om tuffchen 2 ende 32 drie middel-getallen te binden/ zoekt eerst 'trecht middel-getal/ 'twelk is 8. ende dan het middel-getal tuffchen 2 ende 8 ook tuffchen 8 ende 32. zoo komt u 2. 4. 8. 16. 32. in Proportio Subdupla.

Maer dat tuffchen sommige getallen geen rechte middel-getal te binden en is/ dat doen d'irrationale getallen/ daer den wortel niet recht en kan uptgetrokken worden/ want door middel-getal tuffchen 2 ende 5 komt $\sqrt{10}$ in Proportio Subdupla. Subsesquialtera, ende tuffchen 4 ende 8 komt $\sqrt{2}$ en Proportio Subdupla. Om

Proportio.

Om verholgende Proportionale getallen te vinden/ en behoeft men anders niet dan eenen Regel van Dzien/ als :

$$3 - 4 - 5 \quad | \quad \text{komt } 5\frac{1}{2}$$

$$3 - 4 - 5\frac{1}{2} \quad | \quad \text{komt } 7\frac{1}{2}$$

$$3 - 4 - 7\frac{1}{2} \quad | \quad \text{komt } 9\frac{1}{2}$$

Ende komen alzoo :

$3/4/5\frac{1}{2}/7\frac{1}{2}/9\frac{1}{2}$ in Proportio Subsesquitertia.

Additio in Proportionale getallen :

Wilsy abbeeren d'eene Proportio met d'ander/ steltze alzoo/ $\frac{1}{2}$ tot $\frac{1}{2}$ / dat is Sesquialtera, tot Subsesquitertia, doet als in Multiplicatio int gezocht/ komt $\frac{1}{2}$ Sesquioctava.

Subtractio in Proportionale getallen :

Wilsy afstrekken d'eene Proportio van d'ander/ als $\frac{1}{2}$ van $\frac{1}{2}$ / dat is/ Sesquialtera van Sesquioctava, Zoo doet als in Divisio in't gezocht.

$\frac{1}{2}$ komt $\frac{1}{2}$ of $\frac{1}{2}$ Subsesquitertia.

Multiplicatio word in Additio begrepen / ende Divisio in Subtractio , verhalven is't onnoodig/ hier meer verklaringe daer van te maken :

Wint twee getallen in Proportio Subdupla, die dooz malkanderen gemultypliceert maken 6.

$$1^{\text{e}} \quad 6$$

$$4^{\text{e}} \quad 6$$

$$48 \cdot 8 \cdot 36$$

$$12 \cdot 8 \cdot 9$$

$$1^{\text{e}} \cdot 8 \cdot 3 \cdot \text{daer upt } \sqrt{}$$

$$\text{facit } \sqrt{} \cdot 3 \cdot \text{ende } \sqrt{} \cdot 12.$$

Wint

Wint 4 getallen in Proportio Quadrupla, die te samen geabbeert/uptzengen 170.

1
4
16
64

85 — 170 — 1 | komt 2.

Facit 2.8.32.128.

Wint 3 getallen in Proportio dupla seſquialtera, die door malkanderē gemultipliceert maken 125

1
2¹/₂

2¹/₂

6¹/₄

125
8

1000

1000 | 8. daer upt √ ce komt 2.

Facit 2.5.12¹/₂.

Wint 4 getallen in Proportio Subquadrupla, welker differentie 1. samen geabbeert uptzengt 126.

1 . . . 3
4 . . . 12
16 . . . 48
64

63 — 126 — 1 | komt 2.

Facit 2.8.32.128.

Proportio.

Wint 3. getallen in Proportio Subsesquialtera, die door malkanderen gemultipliceert maken 1728.

$\begin{array}{r} 5 \\ 6 \\ \hline 30 \\ 7\frac{1}{2} \\ \hline 216 \end{array}$	$\begin{array}{l} 1728 \mid 8. \text{ daer upt } \sqrt[3]{ce} \\ 216 \mid \text{ komt } 2. \\ \hline 5 \\ \hline 10 \end{array}$
--	--

Facit 10. 12. 14.

Wint 5. getallen in Proportio Subdupla Subsupertripartiens quartas, zulke als men beyde d'eerste t'zamen abdeert/ende taggregat trekt van het derde/ende dan met de reste vierde multipliceert ende dat product divideert door vijfde / dat het quotient van 3p 354ii.

1	$2\frac{1}{2}$	$7\frac{1}{2}$	$20\frac{1}{2}$	$57\frac{1}{2}$
1	$7\frac{1}{2}$	$20\frac{1}{2}$		
$2\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2}$		
$3\frac{1}{2}$	$3\frac{1}{2}$	$79\frac{1}{2}$		
$79\frac{1}{2}$	per. $57\frac{1}{2}$	komt $1\frac{1}{2}$		
$1\frac{1}{2}$	— 354ii —	1 komt 256.		
Facit 256. 704. 1936. 5324. 14641.				

Wt-trekkinge der Wortelen.

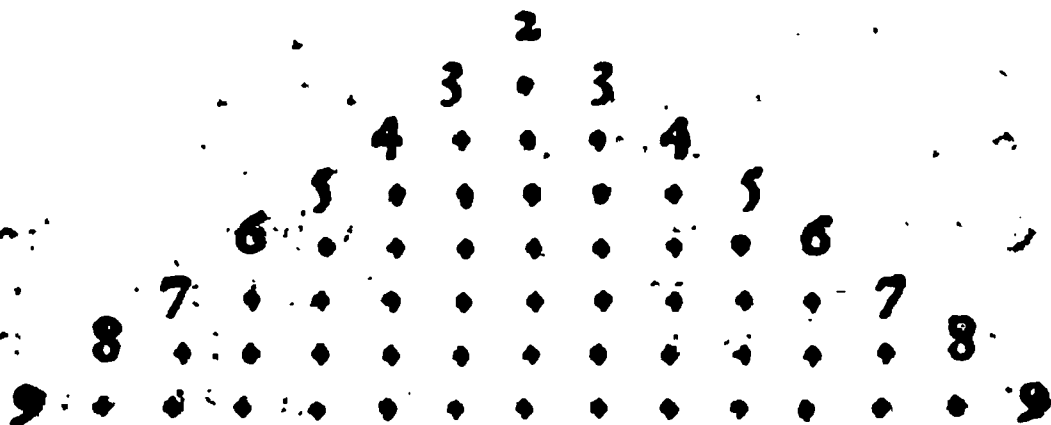
Den Wortel, ook genaemt Radix, Positi bloot,
Dat is een kleyn getal getrokken uyt een groot,
Welk kleyn vermenig-voudt zijnd' in hem zelve
klaer, (waer,

Brengt weder uyt het groot, dat Censur heet voor-
Of vierkant, of Quadrat, d'ander getallen al,
Men u vervolgens hier zeer klaerlik toonen zal.

 Om te vinden de Genituren, dienende tot
deze uyt-trekkinge.

Zoo schrijft 2. dan 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. op beyde zy-
den vande hoofs 2. die hoofs wijze/ met punten
daer tusschen.

Als volgt.

Abdeert dan 3 en 3 komt 6/ schrijft die tusschen
4 ende 4 op den middel-punct/ abdeert dan 6 ende 4
komt 10/ die schrijft twee mael tusschen 5 ende 5
latende een punt tusschen beyden/ abdeert dan 10
ende

z.	20	b8	7000000
			2100000
α.	300		350000
	30		35000
			2100
zz.	4000		70
	600		
	40		
		zzz.	80000000
			28000000
β.	50000		5600000
	10000		700000
	1000		56000
	50		2800
			80
zα.	600000		
	150000	αα.	900000000
	20000		360000000
	1500		84000000
	60		12600000
			1260000
			84000
			3600
			90

Hier volgt een Tafel der Rationale getallen/
(welker Radix is 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.) begin-
nende van z. ende eyndigende aen αα.

Wt-trekkinge

I	I	I	I	I	I	I	I
—	—	—	—	—	—	—	—
2	4	9	16	25	36	49	64
—	—	—	—	—	—	—	—
3	8	27	64	125	216	343	512
—	—	—	—	—	—	—	—
4	16	256	625	1296	2401	4096	6561
—	—	—	—	—	—	—	—
5	32	243	1024	3125	7776	16807	32768
—	—	—	—	—	—	—	—
6	64	729	4096	15625	46656	117649	262144
—	—	—	—	—	—	—	—
7	128	2187	16384	78125	279936	823543	2097152
—	—	—	—	—	—	—	—
8	256	6561	65536	390625	1679616	5764801	16777216
—	—	—	—	—	—	—	—
9	512	19683	262144	1953125	10077696	40353607	134217728
—	—	—	—	—	—	—	—
							387420489

Van Radix Quadrat.

Om van te trekken Radix Quadrat / oft den vierkantē Woztel upt 54756. stelt u getal (als hier

$$\begin{array}{r} \text{X} \\ \text{X} \mid 28 \mid \text{X} \\ 3 \mid 47 \mid 88 \\ \hline 2 \quad 3 \quad 4 \\ \hline \quad \quad \quad \# \quad \# \quad \# \end{array}$$

neffens) ende neemt dan den Woztel upt 5. aen de linker hand/wezende 2. die schrijft tusschen beyde linien onder 5. ende trekt dan sijne Qua- dzat van 5. zal resten 1. die schrijft boven 5. en dan du- pleert 2 komt 4. stelt die on-

der d'onderste linie onder de 4 die boven staet/en- de ziet dan hoe menig mael 4 gp hebt in 14. dat 3. mael/ die schrijft onder 7. ende trekt 3. mael 4 van 14 rest 2 ende dan den Quadrat van 3. trekt van 27. rest 18. dupeleert dan de gebonden 23. komt 46. stelt die onder 185. doch neffens d'an- derste 4. Ziet dan hoe menig mael 4. gp hebt in 18. dat 4 mael/trekt dan 4 mael 46 van 185. rest 1. ende dan den Quadrat van 4 trekt van 16 rest 0 zoo komt dan den rechten Woztel upt 54756. te wezen 234 'twelk men alzoo pzoeben kan/multi- plicerende 234 in sich zelven / dat zal wederom uptbrengen 54756. Ende dat men dese upt-trek- kinge dede vooz de vooz-geleerde Geniturē/ 't zou- de alzoo komen te staen.

$$\begin{array}{r} 2 \text{ --- } 20 \text{ --- } 3 \mid 120 \\ \quad \quad \quad 9 \mid 9 \\ \hline 23 \text{ --- } 20 \text{ --- } 4 \mid 129 \\ \quad \quad \quad 16 \mid 1840 \\ \quad \quad \quad \mid 16 \\ \hline \quad \quad \quad \mid 1856 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{X} \mid 18 \mid \\ 3 \mid 47 \mid 88 \\ \hline 2 \quad 3 \quad 4 \\ \hline 42888 \\ \text{X} \mid 18 \end{array}$$

Wt-trekkinge

Eenen Man sterbende/ laet achter 14406 gul.
daer toe zijn 300 veel Erfsnamen / als elk L .
Vlaems hebben zal/ Hoe veel Erfsnamen zijn-
der dan/ ende hoe veel guldens heeft elk?

Facit { 49 Erfsnamen.
294 guldens heeft elk.

Eenen Veldt-heer heeft 15625 Soldaten / die
wil hy stellen in een vierkante slag-orde / Hoe
veel kommender dan in elk gelit te staen?

Facit 125.

Eenen Koopman gaet ter Markt met 208
guldens 4 pen. daer voer koopt hy 300 veel Ellen
Lijnwaet/ als hy penningen geeft voer peder
Elle: Hoe veel Elle koopt hy dan/ en tot hoe veel?

Facit 258 Ellen tot 16 stu. 2 pen.

Eenen Kupper maakt twee Wijn-baten/ ende
de Dupgen die hy tot het ene Wat gebuykt/ zijn
effen 300 groot als de gene die hy tot het ander
Wat gebuykt/ ende 't minste Wat (houdende 98
Potten) is van 14 Dupgen/ Van hoe veel Dup-
gen zal dan 't meeste Wat wesen/ als het houd 200
Potten?

Facit van 20 Dupgen.

Om te vinden een Middel-Proporzionael ge-
tal/ tusschen twee quadrat getallen/ zoo multipli-
ceert beide haer wortels voer malkanderé/ komt
het middel getal als tusschen 9 ende 25. Multi-
pliceert 3. met 5. komt 15. voer u middel-getal/
ende is

Wt-trekkinge

Van Radix Cubus.

Om te trekken Radix Cubus upt 14886936.
 300 stelt u getal als hier onder/ en neemt dan den
 Radix upt 14. dat is 2. multiplicceert die 2 Cubic
 komt 8. die trekt van 14 blijft 6 / dan stelt 2 met
 300 Quadzat daer boven/en daer neffens de Ge-
 nituren / zoekt dan een nieuwe letter dooz u twee-
 de/ komt 4/ die stelt met 300 Quadzat en Cubus
 daer onder/achter neffens de Genituren/ multi-
 pliceert dan elk dooz malkanderen / ende addeert
 d'upthomende t'zamen/ komt 5824. dat trekt van
 6886. rest 1062. In zulker manieren zoekt ook u
 derde letter/ 300 komt u exempel aldus te staen :

$$\begin{array}{r}
 4 - 300 - 4 \quad | \quad 4800 \\
 2 - 30 - 16 \quad | \quad 960 \\
 \quad \quad 64 \quad | \quad 64 \\
 \hline
 5824
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 x \\
 2 \quad 4 \quad 6 \\
 \hline
 2 \quad 4 \quad 6
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 576 - 300 - 6 \quad | \quad 1036800 \\
 24 - 30 - 36 \quad | \quad 25920 \\
 \quad \quad 216 \quad | \quad 216 \\
 \hline
 1062936
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 1062936
 \end{array}$$

Ende betoont den $\sqrt[3]{}$ of van 14886936 te wezen
 246. twelk men proeben kan/ Multiplicerende
 246. in hem zelven/ ende dat daer upt komt/ noch
 eens met 246. 300 moet dan wederomme komen
 14886936.

Zoekt een getal dat in hem zelven gemulti-
 pliceert / ende 'tproduct wederomme dooz 'tzelve
 getal

getal/ batter dan upt kome door het tweede pro-
duct 454676247774178670323.

Facit 7689547.

Vind een getal/ 't welk Cubic gemultipliceert/
ende van 't product gesouftraheert 817. dat den
√ α van de reste 3p 16. Facit 17.

A. ende B. hebben t'zamen ontfangen 19 gul-
dens/ende als elk 'tzijne Cubic multipliceert/300
bevind A. 271 min dan B. Hoe veel heeft elk een
dan ontfangen ?

Facit $\left\{ \begin{array}{cc} A. & 9 \\ B. & 10 \end{array} \right\}$ guldens.

Om te vinden een middel-getal tusschen 2 Cu-
bic getallen / 300 multipliceert de getallen door
malkanderen / ende trekt daer upt √ 4 als tus-
schen 8 ende 64. komt door middel-getal √ 512.
ende alzo alle andere ?

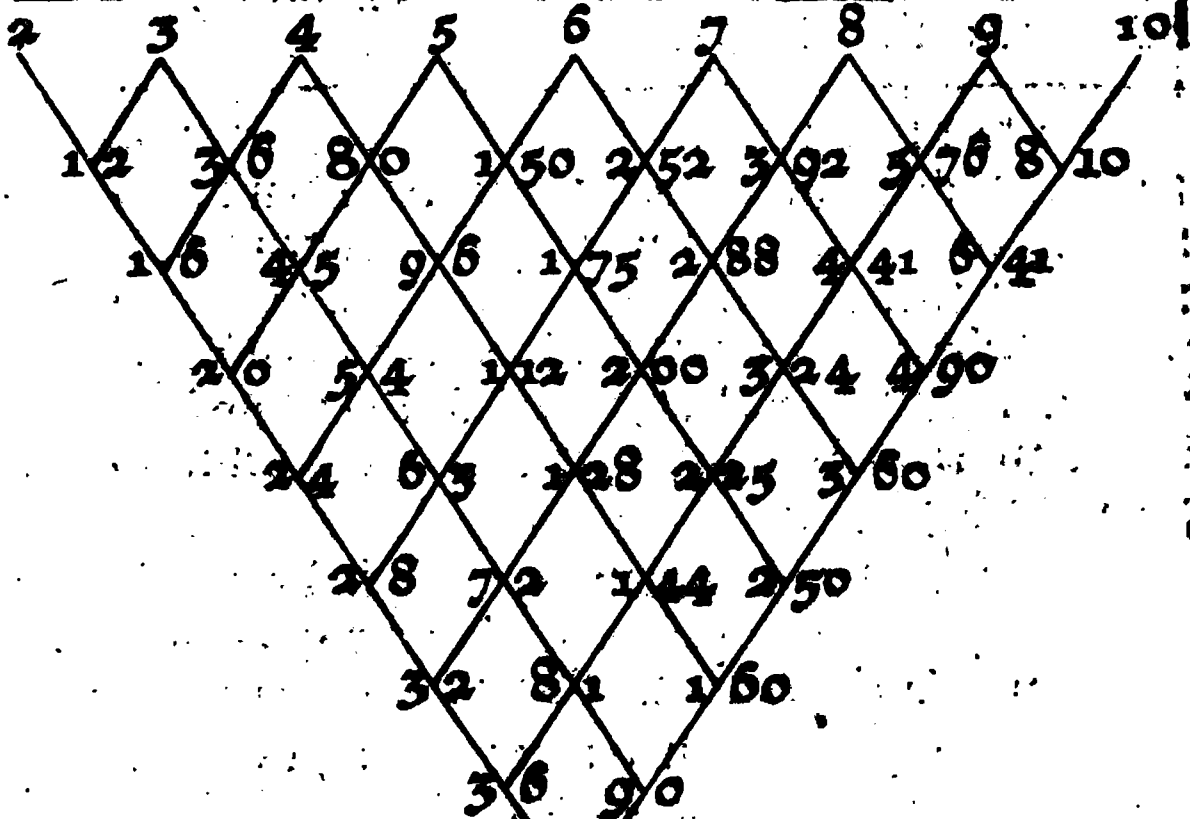
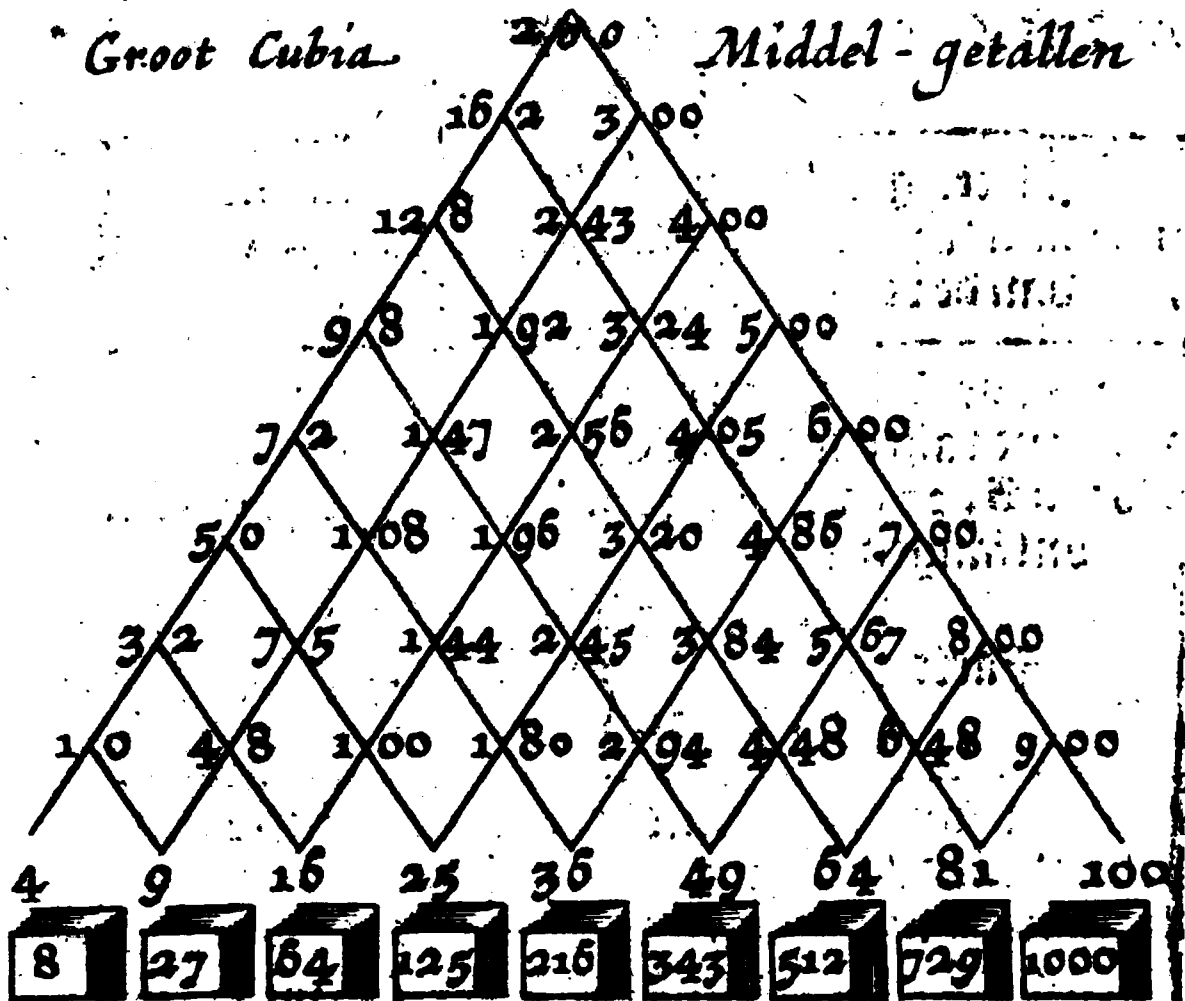
Om te vinden 2. middel-getallen tusschen 2.
Cubic getalle/ doet alsoo/ multipliceert den Wo-
zel van 't meeste getal/ met den Wozel gequadra-
teert van 't minste getal/ daer van komt het min-
ste middel-getal/ daer na multipliceert den Wo-
zel van 't minste getal/ met den Wozel gequadra-
teert van 't meeste getal/ daer van komt het mee-
ste middel-getal ?

Als tus- $\left\{ \begin{array}{l} 8 \text{ ende } 27. \text{ kornen } 12 \text{ en } 18 \text{ in Proportio} \\ \text{schen } \left\{ \begin{array}{l} \text{Subsesquialtera.} \quad (\text{Subsesquiquarta.}) \\ 64 \text{ en } 125 \text{ kornen } 80 \text{ en } 100 \text{ in Proportio} \end{array} \right. \end{array} \right.$
Ziet daer van (ende van meer andere) dese vol-
gende Tafel.

Wt-trekkinge

Groot Cubia

Middel - getallen

Kleene Cubia

Middel - getallen

Wooft aen werck nae-gelaten de middel-getal-
len tusſchen Rationale getallen te beſchryven/
want hier maer gezept en is / alleen d'uyt-bre-
kinge der Wortelen te leeren / ende ook de Tafel
der ſelver middel-getallen bereyſſen meer ver-
klaringe ende plaets dan dit tegenwoordige wel

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	1	4	9	16	25	36	49	64	81
	1	2	3	4	5	6	7	8	9

240116181441
73068188

343	4000	8	10976000
49	600	64	1881600
7	40	512	143360
		4096	4096

474552	4000	9	17083872000
6084	600	81	295681400
78	40	729	2274480
		6561	6561

17381835441
C r s n. v. z. a. t. g. t.

VVt-trekkinge

21. vraegt tegen 25. hoe veel gelt dat hy heeft/
 eft 25. antwoort/ik hebbe dize thael 300 veel gul-
 dens als gy doet / ende waert dat men de somme
 van onzer beyder gulden in hant gelven multipli-
 ceerde/ende dat product noch eens in hant gelven/
 300 zoude daer uyt komen 207360000. Hoe veel
 guldens heeft van elk van haer beyden gehad.

Fact { 21. 30 } guldens.
 { 25. 90 }

Van Radix Solidum.

Om te trecken / sqrt 950990049900000.300
 doet als hier onder / ende u sal komen hoog den
 wortel 990.

36 50	95099	00499
9	9	0
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> 5904999499 59049 </div>		

6561	50000	9	2952450000
729	10000	81	590490000
81	1000	729	59049000
9	50	6561	2952450
59049			59049

3605000499

Eenen geeft op Interest 10000. £. ende ont-
 fangt over 5. Jaren daer hoort dat zynen Jaer-
 lijschen Interest op Interest 16105 £. 2 s. Hoe
 veel is den Interest ten 100 jaers dan geweest
 Facit 10.

Van Radix Genficubus.

Om te trekken $\sqrt[4]{cc}$. upt 113379904. trekt
eerst \sqrt{cc} daer upt/ ende upt het upthomende $\sqrt[4]{c}$.
ende zal komen 22. Ofte/ trekt eerst $\sqrt[4]{c}$. daer
upt/ende upt 'upthomende \sqrt{cc} . ofte doetet door
de genituren alzo:

32	—	600000	—	2	38400000
16	—	150000	—	4	9600000
8	—	20000	—	8	1280000
4	—	1500	—	16	96000
2	—	60	—	32	3840
				64	64

49379904

Wintt een Cubic getal dat in hem zelften ge-
multiplceert upt-brengt 941480149401000000.

Facit 990.

Van Radix Bifurfolidum.

Om te trekken / B.B. uyt 454056225438947877.
Doet als volgt / ende u zal komen 333.

2 4 8	1 2 3 4 5 6	7 8 9 10 11 12
2 3 4 5	1 2 3 4 5 6	7 8 9 10 11 12
4 5 6 7	5 6 7 8 9 10	11 12 1 2 3 4 5
3	3	3
2 1 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
2 3 4 5 6 7 8 9 10	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
2 3 4 5	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Van Radix Cencensdecens.

Om te trekken $\sqrt[2]{222}$ upt 1475789056. trekt
 eerst $\sqrt[2]{2}$ ende dan 't quotient ook $\sqrt[2]{2}$. ende dan
 dan 't tweede quotient ook $\sqrt[2]{2}$. Zoo komt u 14
 75789056 $\sqrt[2]{222}$ 1475789056/ ende 300 gp't 1475789056
 genituren upt trekt/ 't zal ook alzoo uptkomen.

Doe ik eens een somme gelds ontfangen had-
 de/ ende daer van alle mijne schulden betaelt/ 300
 was mijn overschot ende betaelde schulden mal-
 kanderen gelijk in Proportio Quadrupla Super-
 oclipartiens nonas, ende als de somme der schul-
 den gemultipliceert word in hem zelven / 't pro-
 duct weder in hem zelven / ende het tweede pro-
 duct ook in hem zelven / 300 komt 1475789056 't derde
 product 43046721 \mathcal{L} . Doe veel is dan mijnen
 ontfang/ somme der schulden/ ende overschot /

Facit $\left\{ \begin{array}{l} \text{ontfang} \quad 53 \\ \text{schulden} \quad 9 \\ \text{overschot} \quad 44 \end{array} \right\} \mathcal{L}$

Van Radix Cubus de Cubo.

Om te trekken $\sqrt[3]{222}$ upt 38443359375 trekt
 eerst $\sqrt[3]{2}$ ende dan 't Quotient noch eens $\sqrt[3]{2}$ 300
 komt u 15.

Dooz de genituren komt het ober een upt.

Wint 2. getallen die t'zamen gemultipliceert/
 maken 96/ ende als als men 't minste getal Cu-
 bicq multipliceert / ende 't product wederomme
 Cubicq daer upt komt 134217728.

Facit $\left\{ \begin{array}{l} \text{'t minste} \quad 8 \\ \text{'t meeste} \quad 12 \end{array} \right\}$

Wt-trekkinge

Om Radix te trekken uyt gebro-
ken getallen.

Trekt eerst Radix uyt den Teller / 300 komt
den Teller / dan trekt Radix uyt den Noemer / 300
komt den Noemer.

$\sqrt{2}$. uyt $\frac{1}{2}$ komt $\frac{1}{2}$

$\sqrt{2}$. uyt $\frac{1}{3}$ komt $\frac{1}{3}$

$\sqrt{2}$. uyt $62\frac{1}{2}$ is $7\frac{1}{2}$

$\sqrt{2}$. uyt $\frac{1}{27}$ komt $\frac{1}{27}$

$\sqrt{2}$. uyt $112\frac{1}{2}$ is $4\frac{1}{2}$

$\sqrt{2}$. uyt $150\frac{1}{2}$ komt $5\frac{1}{2}$

Ende alzo alle andere.

Om Radix te trekken uyt Irratio-
nale getallen.

Om te trekken $\sqrt{2}$. uyt een Irrationael getal /
dat is een getal daer geen rechten wortel en kan
uytgetrokken worden zonder overblijf / maer
wel dat het wepnig scheelt / zoo doet alzo: Steld
2.4.6.8. ofte meer nullen achter aen / en trekt daer
uyt $\sqrt{2}$. als vooren geleert / ende van datter uyt
komt / snijdt half zoo veel letteren achter af / als gy
nullen daer aen gestelt hebt / ende de afgesneden
letteren zullen uwe breuken maken / als of men
trekken wilde $\sqrt{2}$. uyt 31. als men 8 nullen daer
achter aen stelt / en trekt $\sqrt{2}$. uyt 3100000000. 300
komt in 't quotient 55677. waer af gesneden 4. let-
teren / komt voor den gezochten Wortel $55677\frac{1}{2}$ 'twelk
gequadrateert / komt $3099999999\frac{1}{2}$ dat is $3100000000\frac{1}{2}$ min
dan 31. ende waert dat in 't Quotient quame
55678. 300 zoude den gezochten Wortel wezen
 $55678\frac{1}{2}$ 'twelk gequadrateert / komt $3100000000\frac{1}{2}$ / Dit
allebepde scheelt geheel wepnig / en dat men daer
noch meer nullen achter aen stelde / 't zoude noch
naerder komen / maer nemmermeer effen uyt.

Wildep

Wilt $\sqrt{}$ ce trecken upt een Irrationael getal/ doet in alder manieren met 300 menichmael 3. nullen/ als in $\sqrt{}$ 8 met 2 nullen/ ende om $\sqrt{}$ 8 neemt 300 menichmael 4 nullen/ ook om $\sqrt{}$ 8 neemt 300 menichmael 5 nullen/ en alzo ophalimmende elke extractie een nulle meer dan de voorgaende/ en 300 menichmael men dese nullen stelt/ 300 veel letteren kommender inde bycke/ ende dat voorsz' taf. insidzel blijft staende/ is het geheel getal.

Besluyt-Exempelen.

Drie kooplieden maken gezelschap/ A. legt in een sekere somme van £. B. het quadrat van sulke somme/ ende C. haer middel-proportioneel quadratgetal gedobbeleert/ daer mede winnen sy den $\sqrt{}$ 8 van al haren inleg/ alzo dat den gantschen inleg met de winst komt 930 £: Hoe veel is van elk inleg byzonder/ ende hoe veel in alles ook hoe veel is hare winste?

Facit den $\left. \begin{array}{l} \text{van A. } 25 \\ \text{van B. } 625 \\ \text{van C. } 250 \end{array} \right\} \text{£.}$
inleg $\left. \begin{array}{l} \text{in alles } 900 \end{array} \right\}$

Ende hare winste is 30 £.

Eenen koopman koopt 200 stucks Camerix doek/ lank elk 11; El. tot 5 £. d' Elle/ op 5 maanden dag/ doch hy rebateert 3 pne Obligatie tegen 12 ten hondert 'sjaers/ ende verkoopt van den zelven doek/ t'ontfangen 52. £. in 3. maanden/ 216 £. in 6 maanden/ 280 £. in 9 maanden/ ende de reste t'eynden jare: Wat verkoopt hy d' Elle/ om te winnen 16 ten hondert 'sjaers.

Facit 5 £ 2 $\frac{1}{2}$ s.

Besoyt-Exempelen.

In dese en bingrijcke formen moet i de telden
 sijn bysonder geret gesocht worden / en niet door
 malandren: Want in meest alle schen-konst-
 Beschuytens (doorbren) haer verahogert heb-
 ben / 'swe!h mi (met samenge andere punten)
 betoeyacht heeft / op meest alle exempelen 1.2.3.
 ofte meer poren te stellen (verhoperde 'swe!h den
 goetwilligen Leert verdrich sal misen. Want
 het geschicht is tot nu en doordert der anban-
 gens beses konst / al moet ik in desen geban heb-
 be: als ook 'tontscheppe tusschen de dobbelen en
 Geolijpberden regel / dat (mynd werten) tot
 noch tot van getu Naturen in de: geseuen is.

Conen ronden Toeren is met Leven gebicht /
 en voden ondersten rinkel liggē 120 Leven / in den
 bovenste rinkel 16 Leven / en der rinkel 3pn 150
 hoe veel Leven liggende dan op den gantschen
 Toeren / welverstaende dat ze rinkelwys liggen &
 sijn 40800 Leven.

Opnen goeden vijent J. W. L. heeft in 't jaer
 1610 een Durs gekocht / door 1400 guld: te beta-
 len op 10 achter een volgende gelijcke Meydagen
 (waer van Jap 1611 den eersten is hoe veel zou-
 de daer door te sijn 1610 in alles getred moeten
 betaeld werten / afflaende tegen den pynlich. 16 na
 recht getruoph van Lusting

1. Jakt guld. 1000 = 1

Alzoode afhojinge de
 wildt zeer gdmacten te o
 gebnen moet: Kon en heb i
 acht siet waerli dezer vggat
 van / volkomelich hier op
 klaerder met werch dan en
 wijze der afhojinge van Lusting byden door
 vegen stellen.

(712

8228151
87888888 109
88888888
888

746604

77842888(7
88888888 97
88888888
88888888

138028151

88888888(4
88888888 86
88888888
88888888
7160914545

7788888888(16
7788888888 76
7788888888
7788888888

1380281514
289

12422533626
11042252113
2760563028

398901357546

(4583

888888(69
88888888 103
88888888
88888888

24014459

88888888(7
88888888 91
88888888
88888888

151087467

88888888(8
88888888 81
88888888
88888888
15108746783

105761227481
15108746783

256848695311

240144597
4913

720433791
240144597
2161301373
960578388

1179830405061

7466

7466042
83521

1419857
555369

7466047
14932094
37330235
22398141
59728376

12778713
8519142
4259571
7099285
7099285
7099285

623571711487
24137569
71251

788544562233
410338673
3532

24137569
120687845
48275138
24137569
168962983

820677346
1231016019
2051693365
1231016019

1719825928819
6975757441
4

1449316193036
118587876497
13

27903029764
638500130438

355763629491
118587876497

8787478737734
78788838884454
20

5541642394461
27903029764
1449316193036
1719825928819
788544562233
623571711487

12770002608760
674039206066

1179830405061
398901357546
256848655311
716091454516

12770002608760
78788838884454

8702475732234

131	674032205066
124	4044135236396
116	<hr/>
109	10784627197056
103	
97	704657794811
91	<hr/>
86	10784627197056
81	2015993900449
76	
4 — 6 — 5	⁷⁰⁴⁶⁵⁷⁷⁹⁴⁸¹¹ 3215993900449

Pa. gl. 1018 — 6 — 5 ⁷⁰⁴⁶⁵⁷⁷⁹⁴⁸¹¹₃₂₁₅₉₉₃₉₀₀₄₄₉ **pen.**

Om de Proeve van deze te maken, zullen Wy
d'opgave alzoo stellen.

Daer wordt uptgegeven op **Interest guldens**
1018 — 6 — 5 ⁷⁰⁴⁶⁵⁷⁷⁹⁴⁸¹¹₃₂₁₅₉₉₃₉₀₀₄₄₉ **pen.** tegen den **pen. 16.** en
alle jare t'ontfangē in kortinge van **hoofstomme**
ende interest 140. guld. binnen hoe veel jaren zal
men dese **hoofstz** somme met haren **interest** geheel
waeder in handen hebben?

1018 — 6 — 5	⁷⁰⁴⁶⁵⁷⁷⁹⁴⁸¹¹ 3215993900449	140
20	325861	20
<hr/>	<hr/>	<hr/>
20366	2015993900449	2800
122201	120959634026941	16800
<hr/>	<hr/>	<hr/>
161279512035921		44800
325861	100799695022458	
	40319878008984	2015993900449
	60479817013479	44800
	7046577	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
	1612795120359200	
63693443052006400	8063975601796	
	8063975601796	
<hr/>	<hr/>	<hr/>
	90316526740115200	
	656	

6569344930520064	3778725363424256
-----/17	-----/17
111678863818841088	64238331178212352
16/-----16/	-----16/
6979928988677568	4014895698638172
903165267401152	903165267401152
-----	-----
6076763721276416	3111730431237120
-----/17	-----/17
103304983261699072	52899417331031040
16/-----16/	-----16/
6456561453856192	3306213583189440
903165267401152	903165267401152
-----	-----
5553396186455040	2403048315788288
-----/17	-----/17
94407735169735680	40851821368400896
16/-----16/	-----16/
5900483448108480	2553238835525056
903165267401152	903165267401152
-----	-----
4997318180707328	1650073568123904
-----/17	-----/17
84954409072024576	28051250658106368
16/-----16/	-----16/
5309650567001536	1753203166131648
903165267401152	903165267401152
-----	-----
4406485299600384	850037898730496
-----/17	-----/17
74910250093206528	14450644278418432
16/-----16/	-----16/
4681890630825408	903165267401152
903165267401152	903165267401152
-----	-----
3778725363424256	

Deze rekeninge der Rufting-byeiben/balt wel
moepelyk / dan wy hebben gereder middel tot
de zelve/ door de Tafelen van Interest/ hoewel
die rekeninge geen recht Facit en geeft / maer
wel zo nae/ dattet dikwyls niet 1 pen. en scheelt/
alzo hier gezien kan worden.

10000000 — 72736901 — 140

140
2909476040
72736901
10183166140

20
63322800
19936800
513164800989
1000000003125

Facit gulb. 1018 — 6 — 511 pen.

Hier zietmen dat deze Facit tegen de rechte
niet en verscheelt / dan alleen inde huyke der pen-
ningen: dan doch de gene/die de Interest Tafel-
len niet en hebben / moetmen op onze aenge-
zen wyze (of ander die niet veel korter en balt) de
afkortinge berekenen / zoo zy niet al te zeer en
willen dwalen/ ofte den eenen toerekenen/ tgene
dat den anderen toekomt.

Volgen noch eenige vervolgens opklimmende getalle in vier-
kante ordeninge gestelt, dewelke (welken regel dat men voor-
heemt t'adderen, tzy van onder opwaert. van achter voorwaert
of kruswijs) altyd evenveel uytbryngen.

4. 9. 2	1. 15. 14. 4	11. 24. 7. 20. 3
3. 5. 7	12. 6. 7. 9	4. 12. 25. 8. 16
8. 1. 6	8. 10. 11. 5	17. 5. 13. 21. 9
<u>15</u>	13. 3. 2. 16	10. 18. 1. 14. 22
	<u>34</u>	23. 6. 19. 2. 15
		<u>61</u>

1. 2. 33. 34. 35. 6.
30. 8. 28. 9. 11. 25.
24. 23. 15. 16. 14. 19.
18. 20. 21. 22. 17. 13.
7. 26. 10. 27. 29. 12.
31. 32. 4. 3. 5. 36.

111

22. 47. 16. 41. 10. 35. 4.
5. 23. 48. 17. 42. 11. 29.
30. 6. 24. 9. 18. 36. 12.
13. 31. 7. 25. 43. 19. 37.
38. 14. 32. 1. 26. 44. 20.
21. 39. 8. 33. 2. 27. 45.
46. 15. 40. 9. 34. 3. 28.

175

79. 164. 67. 152. 55. 140. 43. 128. 31. 116. 19. 104. 7
8. 80. 165. 68. 153. 56. 141. 44. 129. 32. 117. 20. 92
93. 9. 81. 66. 69. 154. 57. 142. 45. 130. 33. 105. 21
22. 94. 10. 82. 167. 70. 155. 58. 143. 46. 118. 34. 106
107. 23. 95. 11. 83. 168. 71. 156. 59. 131. 47. 119. 35
36. 108. 24. 96. 12. 84. 169. 72. 144. 60. 132. 48. 120
121. 37. 109. 25. 97. 13. 85. 157. 73. 145. 61. 133. 49
50. 122. 38. 110. 26. 98. 1. 86. 158. 74. 146. 62. 134
135. 51. 123. 39. 111. 14. 99. 2. 87. 159. 75. 147. 63
64. 156. 52. 124. 27. 112. 15. 100. 3. 88. 160. 76. 148
149. 65. 137. 40. 125. 28. 113. 16. 101. 4. 89. 161. 77
78. 150. 53. 138. 41. 126. 29. 114. 17. 102. 5. 90. 162
153. 66. 151. 54. 139. 42. 127. 30. 115. 18. 103. 6. 91

1105

D

R

Rabat der Kustingen.

Al hoewel ik eertyds van meeninge geweest ben/dat de rabatten der Hups-kustingen (in-
dien men de Interest-tafelen niet en gebuykt)
niet en konden korter berekent worden / als in
myn Reken-boek geleert is : Nochtans heeft een
myn gewezen Leerjongen (als 't zelve van een
Bootsman/die teerst bedacht hadde/geleert heb-
bende)my anders onderricht: Het welke ik gene-
gen ben anderē ook te openbaren: daer toe nemen-
de dize Exempelen in dit Reken-boek staende.

Onderricht.

Alsmen peder jaer (uptgenomen het laetste) by
'tmiddel-getal/het deel-getal altyd opteld/300 en
behoeft men niet peder jaer een deel-getal te ge-
buyken/van alleen op het alderlaetste: Ende het
beneemt ook de moeyte vande verhoeginge/ ende
byreentellinge der menigvuldige groote byreken.

10. Vraag-stuk in Interest op Interest.

108	100	
864	108	
11664	20800	
93312	11664	2400
		800
1259712	3246400	
10077696	1259712	1600
136048896	4506112	400
De 4. kustingen	1324	17-0 ¹¹ / ₁₆ pen.
Het gereset geld	800	0
Facit guld.	2124	17-0 ¹¹ / ₁₆ pen.

11. Vraag-

II. vraeg-stuk in Interest op Interest.

II	IO
II	II
121	210
121	121
1331	3310
1331	1331
14641	46410
14641	14641
161051	610510
161051	161051
1771561	7715610
1771561	1771561
19487171	94871710
	5324
	8/
	665 $\frac{1}{2}$
De 7 kustingē	3239 — 18 — 10 $\frac{1}{2}$
Het gereet gelt	665 — 10 — 0
De opstaende Rente	176 — 0 —
	Facit guld. 4081 — 8 — 10 $\frac{1}{2}$

Inde besluyt vraeg-stukken.

1400 guldens / te betalen in 10 achtereenbolgende jaren / peder jaer 140 guldens : Hoe veel salmen daer voer moeten gereet betalen / als men afstrekt / tegen den pennig 16 ende alle jare Rente van Rente : na behoer der kusting-bzieden.

17	16
119	17
289	33
2023	198
	289
4913	817
34391	4902
	4913
83521	17985
584647	107910
	83521
3419857	371281
9938999	2227686
	1419857
24137569	7360353
168962983	44162118
	24137569
410338673	141903217
2872370711	851419302
	410338673
6975757441	2680790145
48830302087	16084740870
	6975757441
118587876497	49868399761
830115135479	299210398566
	118587876497
2015993900449	916482271673
	5498893636038
	14663716362768 . . . 140

Facit guld. 1018 — 6 — pen.

L'instruction gentil,, et bon apprentissage
Le jeun' tiron subtil,, fait devenir bien sage.

Om W. L. myn goede Hezers ende
 blytge Reken-konst-Leer-jongeren / te doen
 gheopnien / dat gy nu ten eynde gekomen zyn-
 de / het eerste niet en moet in vergetenheyt ofte
 in kleyn-achtige stellen / Zoo hebbe ik W. L.
 tot lust / deze navolgende opgave (zoo Robbert
 Robbertsz. le Kanu , voer zesendertig Jaer upt-
 gegeven heeft / ende in goet Nederduytsch be-
 antwoort eschte) hier by laten voegen ; het wel-
 ke u klaerlyk toonen zal / den grond (ende watter
 moet waergenomen zyn) om alle getallen (sp zyn
 dan kleyn ofte groot) kort ende klaer upt te spre-
 ken. Waer upt gy ook meugt oorsake nemen / om
 alles wat de Reken-konst aenkleest wel te bemer-
 ken : Ende als gy dan daer van recht Doorziet
 den grond, zoo zult gy met grondig verstant / alle
 uwe Rekeningen kunnen verrichten / ende in
 dank aennemen / mynen arbeid hier in W. L. te
 ghevalle gedaen.

Vaert wel.

Getallen groot (als schynend' onbe-
 naemlyk)

Op Neder-duytsch uyt spreken leerd
 bequaemlyk

By dit getal, dat eertyds uytgegeven
 heeft *Le Kanu*, 'tjaer zeshien honderd
 zeven.

Den eersten Brief aen Robbert.

Robbertsz.

Geden vrient Robbert Robbertsz / u-
 lieden 3p zaligheyt. Gisteren middag
 is my behandigt / een uwer Gedrukte
 Briefkens / met de bovengestelde opga-
 ve / om in Nederduyts uytgesproken te hebben.
 En hoewel my 'tzelve noyt te voozen afge-epscht
 is geweest: Ik ook noyt zulks overdacht hebbe
 (niet tegenstaende ik een recht beminder der rech-
 te Nederduytsche spzake ben) zoo ben ik noch-
 tans gedoungen geweest / 't zelve in goed Nedet-
 duyts te beantwoorden als hier hoorzen. Ik zou-
 de dit wel / met duyzentmael duyzent maal duyz-
 zent / etc. uytgesproken hebben / maer dat zoude
 vooz altemael de Nederduytschen / een al te mal-
 le duyster duyzelinge geweest zyn / daer men wel
 duyzentmael over duyzelē zoude / eer in goed Ne-
 derduytsch trechte beduydt / verstandig zoude
 konnē verstaen worden. Is dit u-l. wel / dat wert
 my lief / (God hebet my alsoo ingegebe) soo niet /
 hy heeft my nochtans niet meer verstaen latē toe-
 kommē / en is my noch min schuldig. Dus zeyn-
 de ikt onder verbeteringe, op dat gy daer vā Door-
 ziet den grond, ende na beter onderricht gepaen te
 hebben / dit by u-lieden geacht 3p als een dinst ey-
 fer. Daert wel in Gods bewaringe. T. Haerlem
 in myn overduynkplaets / als Phoebus bysmael
 achter Thetis met synen Hond geschoten hebben
 de / wederomme de blode Aurora volgende / ons is
 gekomen 't lichtste Wereld-licht voortdragen /
 met een klaerlacchende aenschyn / in 't jaer 1607.

V-lieden dienstwillgen

Jakob van der Schuere.

Tafel

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Den tweeden Brief aen Robbert
Robbertsz.

Erzamen goeden vziend Robbert Robbertsz/
alle het goed / dat goede vzienden upt goeder
herten/elk anderen toewenschen/dat wensche ick
u-lieden ook upt goede toegenegenthepdt/vanden
hoben-al-goeden-Godt. **D**'oorzake dezes is/dat
alzo ik voorgangen jaer (nae dat my daegs te
vooren behandigd was / u-lieden opgave / om in
goed Nederduydsch uptgesproken te hebben / een
getal van 55 letteren groot) u-lieden toegezonden
hebbe / op den 23. Julij / een Nederduydsche be-
antwoordinge des zelven / zonder meer verkla-
ringe / my latende voostaen / dat het selve ge-
noeg voer u-lieden konde boldoen / dewyle den
verstandigen niet een half woord genoeg heeft.
Want ik doe niet en wiste (alzo ik naderhand
verstaen hebbe) dat gy / op u-lieden opgave eeni-
ge beantwoordingen/van verschepde Tal-konst-
vroede / verzamelt hebbende / de selve voer den
Dyck wout alle man gemeen maken. Daerom-
me / dewyle het nu alzo is / dat gy de selve ge-
zammelde beantwoordingen / den Dyckbarigen
Dycker behandigē wilt/op dat hyze onder 3 pri-
dycklike Dyckerse inden Dyck helpen zoude/
om peder een bekent te maken/op dat de kennisse
van dien / in de gedachten van peder voordachti-
gen Tal-konst-liebenden zoude mogen gebuykt
worden/ ende alzo alle uptheemsche onduydsche
woorden en namen (want wyze alle derben kon-
nen) hoe langer hoe meer upt onze Nederduyds-
sche tale verschoben mogen worden : om alzo te
beter ongeschuypt/ en ongelapt te kunnen spre-
ken. Zoo hebbe ik niet kunnen naer laten u-lie-

Den de volgende verklaringe ook over te zeynden/
op dat (die / neffens myn beantwoordinge Ge-
drukt wezende) gezien mag worden (niet alleen
hoe dat ik u lieden opgave beantwoordt/ofte uyt-
sproken hebbe / maer ook daer neffens) waer op
dattet zelve gegrondt is : ende waer op dat men
zonderlinge letté moet/ om zonder groote moep-
te/ groote getallen/ kozt ende klaer-verstandig te
kunnen uytsprecken.

Om dan te kommen ter verklaringe/ zoo moet ik voór eerst gedinken/ een woord in mynen voór gaenden Brie/ daer ik zegge God hevet my alzoó ingegeven, daer mede dat ik gantschelyk niet en meene (of pemand zulks dynkē mochte) dat God my een zonderlinge nieuwe wyze om getallen upt te spreken geopenbaerdht heeft / maer alleen meene ik/ dat God my inden zin heeft latē komen een verduydschinge der uptheemsche getalbeduydende namen/ alzoó dat ik voór

million	}	nien	eerste lidt duyzend
bimillion of billion			tweede lidt duyzend
trimillion of trillion			derde lidt duyzend
quadrillion of quad-			vierde lidt duyzend
drillion			
quintillion of quil-			vyfde lidt duyzent
lion			
seximillion of sexil-			}
lion	zevende lidt duyzend		
seprimillion of sepril-			
lion	achtefte lidt duyzend		
octomillion of octil-			
lion			negende lidt duyzend
nonemillion of nonil-			
lion			

Ende

Ende alzo opklimmende / zoo hooge als men
eenig getal stellen wil. Want

Alle getallen ende rekeningen bestaen upt de
stellinge ende verhoeginge van tien letteren/ wel-
ker maekzel ende weerdpe is alzo: 1 een, 2 twee,
3 drie, 4 vier, 5 vyf, 6 ses, 7 seven, 8 acht, 9 negen,
0 geen, dat is geen getal ofte niet van haer zel-
ven/ maer gestelt zynde achter een bande andere/
zoo doetze de zelve tienmael zoo veel gelden / dan
zyn te vozen dede. Doozds de getallen/ begintmen
te tellē aende rechterhand ter sliker hand-waert
gaende / maer upt te spreken aende slikerhand
ter rechterhand-waert gaende: Ende men moet
weten/ dat elke bande doozs tien letteren/ staen-
de aende eerste plaetse (aen de rechterhand begin-
nende) gelt effen hare weerdpe/ inde tweede plaets
geltze tienmael hare weerdpe / inde derde plaets
beteekentze honderdmael haer weerdpe / in de
vierde duyzentmael / inde vyfde tien duyzent-
mael/ inde zeste hondert duyzent mael / ende al-
zo altpd dooztaen in tienbuldige gelykfozmig-
hepd opklimmende / zoo groot als enig getal
strekkende is. Om dan geheel groote getallen
(gelyk hier van u-lieden Robbert Robbertsz een
doozgestelt is) hozt ende klaer verstandig upt
te spreken / is al over lange jaren / een zoo goede
ende my wel bevallende wyze gebonden geweest/
dat nu een beter te willen zoeken/ meer moepelyk
dan noodig zoude wezen: Van welke wyze al ee-
nige Rekenkonst-beschrybers goed onderschepd
gegeven hebben / onder welke zyn Jan Gentils,
wiens Boek in't jaer 1554. te Wapen gedrukt is/
ende zonderlinge Estienne de la Roche, die in't jaer
1538. zyn Boek te Lyons heeft laten drukken/
ende onder ander woorden alius zeydt:

1. Om lichteljk een groot getal upt te spreken/
 zoo magmen de letteren verdeelen by zes en zes/
 beginnende altyd gende rechterhand / ende op el-
 ke eerste letter van zeszen (uptgenomen d' eerste
 van allen) magmen een punt stellen: Doch moet-
 men weten / dat alle de letteren van het eerste punt
 tot het tweede / (zonder zoo veel 3pn) 3pn alle lidt
 duyzenden / en van het tweede tot het derde / 3pn't
 alle lidt duyzendmael lidt duyzenden / ook van't
 derde tot het vierde / 3pn't alle lidt duyzendmael
 lidt duyzendmael lidt duyzenden / ende alzo van
 alle punten / zoo menigmael lidt duyzend noe-
 mende / alzer punten 3pn / ofte men mag inde
 plaats van't eerste punt stelde 1. inde plaats van't
 tweede 2. inde plaats van't derde 3. inde plaats
 van't vierde 4 / dewelke zullen een zelve beteeke-
 nis hebben als de punten. Ofte / zoomen wil/
 den eersten punt mag beteekenen eerste lidt duy-
 zent, den tweeden tweede lidt duyzent, den der-
 den derde lidt duyzent, den vierden vierde lidt duy-
 zent, den vyfden vyfde lidt duyzent, den zessten
 zesste lidt duyzent, den zebende zevende lidt duy-
 zent, den achsten achtste lidt duyzent, den negen-
 den negende lidt duyzent, ende alzo alle andere/
 zoomender noch hogger stellen wilde. Doordis
 zamen weten dat een eerste lidt duyzent, is duy-
 zentmael duyzent eenigen, ende een tweede lidt
 duyzent, is duyzentmael duyzent eerste lidt duy-
 zenden, en een derde lidt duyzent, is duyzentmael
 duyzent tweedelid duyzenden, ook een viendelid duy-
 zent, is duyzentmael duyzend derde lidt duy-
 zenden, ende alzo alle andere. Ende hier af is
 een gegeven getal / ende bepunt als voorsz is / in
 volgender wyze 745324804300700023654321 /

welk

Welk getal bedraegt / zeven hondert vyf en veertig
 duyzent / Drie hondert vierentwintig derdelic duy-
 zent, acht hondert en vier duyzent / Drie hondert
 tweedelic duyzent, zeven hondert duyzent en drie-
 entwintig eerstelic duyzent ; zes hondert vier en
 vyftig duyzent / Drie hondert eenentwintig eeni-
 gen, dus verre de reden vā. Etienne de la Roche.

Dier upt kan nu lichtelyk verstaen worden /
 dat als men een groot getal tellen wil / vande
 rechterhand na de linkerhandt / als : een, tien,
 hondert, duyzent, tien duyzent, hondert duyzent,
 dat men aen de zevende letter / in de plaats van
 duyzent mael duyzent, zeggen zal eerste lit duyzent
 ende voort gaende tot aen de tertiende letter / dat
 men daer inde plaats van duyzent mael, duyzent
 mael, duyzent mael duyzent zeggen zal tweede lit
 duyzent, &c. 't welke veel korter en ook klattert
 standiger komt / en zonderlingemoch int uptspre-
 ke der getallen / dan alzoo vieduyzent mael duyz-
 endē / zoo veel mael over hoop te doen duyzelen.

En anderen ook / gelijken men ziet in alle ge-
 wassen der Aerden / het x^e krupden ofte Boon-
 men / dat den wortel het alderseest is dat sich upt-
 heydt / daer naer volgt het opspruytsel / dat sich
 seest upt der Aerden vertoont / het welk als met
 een lit vanden wortel afgedeelt wort / alsoo dat het
 (niet wortel / maer) Stam des wasdoms gehee-
 ten wort ; daer na kommen de takken / wederom
 als met een lidt van den Stam afgedeelt / na de
 Takken / d'uptschietende Takken ofte Ran-
 kens / en zoo verbolgens / Botten / Knoppē / Bla-
 deren / Bloemen / Wychten / Zaet / etc. diemen
 alle ook fraeykens zit- wgs van elkananderen ver-
 deelt ziet / daer door dat men onderschepdeliken /
 het een upt het ander kennen kan.

In gelyker voegen ziet men ook de verbeelinge der menschelike geslachten geschieden/ van't eene Liddt in 't ander: Daer den Vader (wezende doch den oorsprong van 't gantsche geslacht) onder de Leden niet getelt en wort / maer is ende. blift altyd eenig / begin / ende Vader des geslachts; daer na de Kinderen / als door een Liddt handen Vader onderschepden wezende / worden met recht (als Broeders ende Sisters) door het eerste Liddt gehouden / ook de kind's Kinderen / wederom door een Liddt hande Kinderen onderschepden / worden (als Neven ende Nichten) door het tweede Liddt gerekent / insgelijks de Kinderen der kind's Kinderen (als ober-Neven ende Nichten) door het derde Liddt / ende alzo voort door het vierde / vyfde / ende hooger Litten / tot in't onpeidelike.

Alzo is ook met de getallen / want d'eerste zes letteren / als : een , tien , hondert , duyzent , tien duyzent , hondert duyzent , sijn als den wortel ende gront-seft van alle meerder getallen / ende worden eenigen genoemd / als wezende het eenige / daer alle getallen (hoe groot de zelve ook sijn) haren oorsprong uyt hebben / ende hare uitspraak door laten hooren / met veranderengeslechts / van eerste liddduyzent , tweede liddduyzent , ende zoo voort : De tweede zes letteren / sijn 't eerste uitspruytsel ofte vergrooing / sijn als met een Liddt hande eerste zes verdeelt / ende daerom genoemd eerste liddduyzenden , de derde zes letteren / wederom als met een Liddt hande tweede zes verdeelt / sijn het tweede uitspruytsel ofte vergrooing / diemen noemt tweede liddduyzenden , ende in gelyker voegen kommen alle ander vergrooingen van zes tot zes letteren /

letteren/als: derde, vierde, vyfde, zeste, zevende, achtste, negende litduyzenden, ende alzo alle andere/ zonder eynde.

Maer by dan noch aen te merken is / dat een eerste litduyzent met een eerste litduyzent vermenigt / een tweedelit duyzent maakt/ ende dat zelve tweedelit duyzent, wederom met een eerste lit duyzent, vermenigt/maakt een derdelit duyzent &c, Evenghelk als een zetting in sich zelve vermenigt / een vierkant getal maakt / ende dat vierkant wederom met zetting vermenigt / een teerling, ende dien teerling met de zetting vermenigt/maakt een vierkantig vierkant.

Als men dan een eerste lit duyzent neemt boog de zetting, een tweedelit duyzent, zal 3pn vierkant wezen/ende een derdelit duyzent 3pn teerling, ook een vierdelit duyzent 3pn vierkantig vierkant, ende alzo tot in het oneyndelike opklimmende/ghelk deze nabolgende uytbeeldinge klaerlyk be-
toont.

2e. 1000000;

Ag+1000000 + 4.1 2 4 6 8 10 12 14 16 18 20 22 24 26 28 30 32 34 36 38 40 42 44 46 48 50 52 54 56 58 60 62 64 66 68 70 72 74 76 78 80 82 84 86 88 90 92 94 96 98 100 102 104 106 108 110 112 114 116 118 120 122 124 126 128 130 132 134 136 138 140 142 144 146 148 150 152 154 156 158 160 162 164 166 168 170 172 174 176 178 180 182 184 186 188 190 192 194 196 198 200 202 204 206 208 210 212 214 216 218 220 222 224 226 228 230 232 234 236 238 240 242 244 246 248 250 252 254 256 258 260 262 264 266 268 270 272 274 276 278 280 282 284 286 288 290 292 294 296 298 300 302 304 306 308 310 312 314 316 318 320 322 324 326 328 330 332 334 336 338 340 342 344 346 348 350 352 354 356 358 360 362 364 366 368 370 372 374 376 378 380 382 384 386 388 390 392 394 396 398 400 402 404 406 408 410 412 414 416 418 420 422 424 426 428 430 432 434 436 438 440 442 444 446 448 450 452 454 456 458 460 462 464 466 468 470 472 474 476 478 480 482 484 486 488 490 492 494 496 498 500 502 504 506 508 510 512 514 516 518 520 522 524 526 528 530 532 534 536 538 540 542 544 546 548 550 552 554 556 558 560 562 564 566 568 570 572 574 576 578 580 582 584 586 588 590 592 594 596 598 600 602 604 606 608 610 612 614 616 618 620 622 624 626 628 630 632 634 636 638 640 642 644 646 648 650 652 654 656 658 660 662 664 666 668 670 672 674 676 678 680 682 684 686 688 690 692 694 696 698 700 702 704 706 708 710 712 714 716 718 720 722 724 726 728 730 732 734 736 738 740 742 744 746 748 750 752 754 756 758 760 762 764 766 768 770 772 774 776 778 780 782 784 786 788 790 792 794 796 798 800 802 804 806 808 810 812 814 816 818 820 822 824 826 828 830 832 834 836 838 840 842 844 846 848 850 852 854 856 858 860 862 864 866 868 870 872 874 876 878 880 882 884 886 888 890 892 894 896 898 900 902 904 906 908 910 912 914 916 918 920 922 924 926 928 930 932 934 936 938 940 942 944 946 948 950 952 954 956 958 960 962 964 966 968 970 972 974 976 978 980 982 984 986 988 990 992 994 996 998 1000 1002 1004 1006 1008 1010 1012 1014 1016 1018 1020 1022 1024 1026 1028 1030 1032 1034 1036 1038 1040 1042 1044 1046 1048 1050 1052 1054 1056 1058 1060 1062 1064 1066 1068 1070 1072 1074 1076 1078 1080 1082 1084 1086 1088 1090 1092 1094 1096 1098 1100 1102 1104 1106 1108 1110 1112 1114 1116 1118 1120 1122 1124 1126 1128 1130 1132 1134 1136 1138 1140 1142 1144 1146 1148 1150 1152 1154 1156 1158 1160 1162 1164 1166 1168 1170 1172 1174 1176 1178 1180 1182 1184 1186 1188 1190 1192 1194 1196 1198 1200 1202 1204 1206 1208 1210 1212 1214 1216 1218 1220 1222 1224 1226 1228 1230 1232 1234 1236 1238 1240 1242 1244 1246 1248 1250 1252 1254 1256 1258 1260 1262 1264 1266 1268 1270 1272 1274 1276 1278 1280 1282 1284 1286 1288 1290 1292 1294 1296 1298 1300 1302 1304 1306 1308 1310 1312 1314 1316 1318 1320 1322 1324 1326 1328 1330 1332 1334 1336 1338 1340 1342 1344 1346 1348 1350 1352 1354 1356 1358 1360 1362 1364 1366 1368 1370 1372 1374 1376 1378 1380 1382 1384 1386 1388 1390 1392 1394 1396 1398 1400 1402 1404 1406 1408 1410 1412 1414 1416 1418 1420 1422 1424 1426 1428 1430 1432 1434 1436 1438 1440 1442 1444 1446 1448 1450 1452 1454 1456 1458 1460 1462 1464 1466 1468 1470 1472 1474 1476 1478 1480 1482 1484 1486 1488 1490 1492 1494 1496 1498 1500 1502 1504 1506 1508 1510 1512 1514 1516 1518 1520 1522 1524 1526 1528 1530 1532 1534 1536 1538 1540 1542 1544 1546 1548 1550 1552 1554 1556 1558 1560 1562 1564 1566 1568 1570 1572 1574 1576 1578 1580 1582 1584 1586 1588 1590 1592 1594 1596 1598 1600 1602 1604 1606 1608 1610 1612 1614 1616 1618 1620 1622 1624 1626 1628 1630 1632 1634 1636 1638 1640 1642 1644 1646 1648 1650 1652 1654 1656 1658 1660 1662 1664 1666 1668 1670 1672 1674 1676 1678 1680 1682 1684 1686 1688 1690 1692 1694 1696 1698 1700 1702 1704 1706 1708 1710 1712 1714 1716 1718 1720 1722 1724 1726 1728 1730 1732 1734 1736 1738 1740 1742 1744 1746 1748 1750 1752 1754 1756 1758 1760 1762 1764 1766 1768 1770 1772 1774 1776 1778 1780 1782 1784 1786 1788 1790 1792 1794 1796 1798 1800 1802 1804 1806 1808 1810 1812 1814 1816 1818 1820 1822 1824 1826 1828 1830 1832 1834 1836 1838 1840 1842 1844 1846 1848 1850 1852

000000

Exhibit B - Summary

000001

Detachable Dripzorb

Bierde Ltd.-Bürgern

1000001

biebte id - buysen

Letter to the Editors

***** 367E Wb-Burgessville
10000000

1000000

367c Mid-Budgetary

ferred to as "baptism"

Archives 110-Dejeu

cribbled-bugs.com

Ende of al schoon / hier noch wel eenige be-
wijzen tot meerder vastmakinge vant booz-
verhaelde by te byngen ware / zoo wil ik de zelfde
(op datze niet eer te lang als mit ballen) booz be-
zen

zen mael achter wege laten/achtende 'tboozsz ge-
noeg te zullen wezen / om daer upt te leeren mer-
ken op wat gront men bouwen moet / om gron-
dig alle groote getallen / gemakkelek ende klaer
verftandig upt te fpzeken. Ende hier mede eyn-
digende/ wil ik dit peder een in 't oozdeel (om te
pypzen/laken/ofte nutten) bevelen/ ende u-lieden
inde genadige bewaringe des Aldergenadigften.
T'Haerlem, op den 21. in Wintermaent/in 't jaer
onzer verloffinge 1608

U-lieden goet-gunftigen vriend.

JAKOB VANDER SCHUER,.

NB. Op de zelve tpt/dat ik de boozgedachte
opgave beantwoorde/ is een myner goede byen-
den L. J. die de zelve opgave ook beantwoorde/
zonder dat doe het gefchiede wy pets van elk an-
ders antwoozdingen wiften / ende zyn nochtans
zoo na in alles gelyk ober een gekommen/ dat
daer ik den naem van lidt-duyzent gebzupkte/hp
den name van groot duyzent gebzupkt heeft : let-
tende daer op / dat gelyk Vaders vader den name
van Groot-Vader gegeven wozen/ datmen alzo
duyzent mael duyzent geboegelyk groot-duyzent
noemen mag / 'twelke boozwaer ook niet berif-
pelyken is / ende wel daer upt gemerkt kan wo-
zen / dat hp zoo wel als ik / in zyn beantwooz-
dingen op den rechten grond zyn oogmerk geno-
men heeft. Alzo ook dan gy aenbangers ende
leer-jongers der Reken-konft/ziet toe dat gy van
alles recht doorziet den grond, op dat gy alzo
kommen muegt tot een gewenft

EY N D E.

ERRATA.

Fol.	reg.	voor	leeft
6..	2. 28	0	3.
8..	1. 29	39346	39364.
9..	2. 20	2	$\frac{1}{10}$
35..	1. 10	380	300.
43..	1. 17	19168 $\frac{1}{2}$	19186 $\frac{1}{2}$
102..	2. 14	16	12.
		$64 \div 5\frac{1}{2}$	$64 \div 5\frac{1}{2}$
148..	2. 6	$9 + 1^{2e}$	$9 + 1^{2e}$
168..	1. 26	$5\frac{1}{12}$	$3\frac{1}{12}$
207.	2. 33.	65693443052006400.	656934493052006400

Leert onder-richt
over het
I T A L I A E N S
Boek-houden;
In 't licht gebracht
DOOR
JAKOB vander SCHUERE.

Gedrukt tot Haarlem, by Hans Passchiers van Westbush,

Wooz Denijs van der Schuere, Boek-verkooper
tot AMSTERDAM, op den Nieuwen Dijk/
in de Bieftkens Wyel / A N N O 1643.

1900

1900

1900

1900

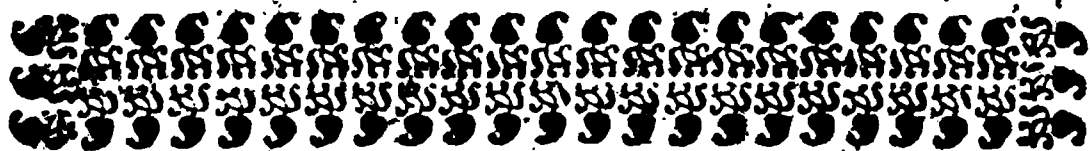
1900

1900

1900

1900

1900

Onder-richtinge

oer het

ITALIAENS

Boek-houden.

ET houden van rekeninge/ dat nu by de Koopluyden / gemeen in gebruik is / wordt genaemt / het Italiaens Boek-houden, om datmen de vindinge van dien / d'Italianen toe eyghent / ende naer sommiger geboelen / oer ongeveer derdehalf hondert Jaer eerst zoude gebonden geweest zyn. Daer nochtans / den welgeleerden Symon Stevyn voorstelt / ende schrynt zekerlyk te bewyzen / dat zoodanig Boek-houden / al ten tyde July Cæsaris in gebruik geweest is : Ja zelve noch wel daer te vooren / ende al wel by de oude Grieken / die zeer neerstige naerspeurders van alle goede Konst-oeffeningen waren. Ook toont den gemelden Stevyn, dat den styl dezes Boek-houdens / niet alleenlyk de Koopluyden dienstigh is / tot nut in hunne Handelinghen : Maer ook wel voorde Financiers / Rente-meesters / ende andere in Voorstelpke domeynen. Ende zoude daer in / van in dien tyd al gebruikt zyn geweest.

Kort onder-richt

Woch alsoo ik in myn Reken-boek meest ge-
tracht hebbe / om de Leerlingen / in koopmans-
rekeningen te onderrichten / soo wil ik het gene
dat ik hier van 't Boek-houden schryben zal /
ook op der kooplyden doen / meest laten ge-
grondt zyn.

Om dan perfectelyk ende oprecht dit Italiaens
Boek-houden te gebuyken / soo behoeft men drie
hoofnamelyke Hoofst-boeken / te weten : Memo-
riael oft Klad-boek / Journael ; ofte Dagelyks-
boek / ende Groot-boek, ofte Schuld-boek.

Ten is ook niet onvoegelyk / datmen hebbe
een Onkost-boecken / om alle ongelden / als :
Kruyen / Woeren / Sleen / Dagen / Arbeids-
loon / Waeg-gelt / Pak-gelt / Wyefloon / ende an-
der dergelyke kleenigheeden in te schryben / effe
hoor zyn rekeninge / op een zonderlinge bladt :
Als mede de onkosten hoor zyn eyghen koop-
manschap ofte huyshoudinghe. Om de selve
(alst gelegen komt) t'seffens in de ander Boeken
te buyngen / ende niet elke repze / met zulke kleene-
dingen / de groote Boeken te belemmeren.

Ook en ist niet onnytzelyk een Kassa-boek-
ken te gebuyken / in 't welke datmen wedermael /
alsmen gelbt ontfangt ofte uptgeeft / het selve
aentekenen kan / met de spetien daer by : Om
altyd te konnen weten / wat hoor gelbt / ende
hoe veel / datmen ontfanghen ende uptgegeven
heeft.

Het is mede wel nodig / te hebben een Koppe-
boek / daer men alle buyben / (daer aen gelegen is)
in kopieert / om tot allen tyden te konnen weten /
ende alst van noode is / tē doen blyken / wat men
geschreeven heeft / aen de Lyden daer men mede
handelt.

Van gelyken is het ook goed / datmen hebbe een Facture-boek, daer men de Facture / van alle goederen / die men vooz andere / ofte vooz sich zelven verhandelt / in 't lange in schryft / zoo wel in 't inhoopen ende ontfangen / als in het weeten omme verkoopen ende upleveren.

Alzo ook mede / ist zeer nut / datmen hebbe eenen Boek / om daer in te kopieren alle rekeningen / die men overlevert / aen zyne Meesters / Compagnons / of ander mede-handelaers.

Ook is het wel van noode te hebben / een Bank-boekken / om daer in aen te teykenen / alle partpen / die vooz ander perfoonen / ons in Bank betaelt worden : Ende ook alle partpen / die wy aen andere in Bank betalen / Zoo kan men daer mede tot allen tyden de rekeninge tegen de Bank laten naerzien / ende ook weten / gheiden een mede over een komt.

Ben Maent-boekken te hebben / is ook wel dienstelyk / om daer in aen te teykenen alle Wissel-gelden / ende Rentegelden / die wy aen andere / ofte andere aen ons betalen moeten : Ende die moetmen aenteykenen op den wechten vervaldag. Te weten : die andere aen ons betalen moeten / in Debet ; ende die wy aen andere betalen moeten / in Credit.

In dit Maent-boekken / teykent men ook aen / de betalingen van koopmanschappen / ende dat gelycelyc een Maent naer den rechten vervaldag / om dan ook pypst / als Wissel-gelt betaelt ofte gemaent te worden : Want de betalinghe van koopmanschap / een Maent naer den vervaldag geschiedende / mag vooz goede betalinghe besien / ende gelykent worden.

Wan den Memoriael.

O f wel eenige geen Memoriael en gebruiken / die mogen de lieden / waerom zy dien naer laten / zelfs verbedigen. Wat my aengaet / ik acht hem zeer noodig: Want daer in mag weder een / (het zy Meester / Zantwe ofte Knechten) schryben en aentepkenen (in afwezen des Boekhouders) watter in de Handelinghe passeert: Maer den Journael ende Groot-boek, moeten elk al van eender hand geschreven worden / om na de Wet der Italianen te mogen bestaan. Ofte ten ware dat den Boek-houder krank ofte afspvig wierde / of door eenige ander gelegentheid quam de Boeken te verlaten: Alsdan zoude eenen nieuwen ofte anderen Boek-houder mogen in schryben: Ende zoude dan wel voegen / dat/eer dat hy eenige partpen in den Journael schryft/ dat hy voer aen dardelphe oorzaak stelde / Waerom den voorgaenden Boek-houder daer af geschepden/ ende hy daer aen gekomen is.

Den Memoriael wort gelintert/voor aen met eene/ ende achter aen met drie Alphen: Wapten op den Boek stelt men het woord Memoriael met de letter / Mark ende Jaer-tal. Het eerste bladt wordt in't gemeen ledig gelaten / ende in't tweede begint men te schryben: Eerst den staet zynder goederen (datmen Inventaris noemt) ende daer naer voort verholgens alle handelinghe / die men dagelyks is doende. Maer het is onnoodig/ datmen hier verklaringhe doet van Debet ofte Credit, Want het is genoeg/ datmen de partpen aentepkent zoo als die geschiedt zyn / met goede ende

ende bescheydelyke ommeftandigheden / name-
lyk: Wat Goed ofte Waren / met langte / Byys /
Stukken / Pakken / Balen / Maet / Gewicht /
Pomper ende Mark: Als mede: / met wien /
om wien / door wien / hoe / waer / wanneer ende
waerom: Zonder yet dat tot verklaringe noo-
dig is / upt te laten: Ende daer in moet dan in
achttinge genomen worden / datmen vooz eerst
stelle / dag / maent ende Jaer: Daer op volgen-
de / den naem ende toemaem vanden mede-hande-
laer: Ende vande metigte ende hoedunigheyt
der Waren / met gewichte / mate ende weerdye
der zelve: Ende volgens de konditie ofte vooz-
werke van den inkoop ofte verkoop der goeder-
ren / het zy dan kontant / op tyd ofte anders:
gelyk in deze naerbyghende partye klaerlyk te
zien is.

Ady primo September 1647

Verkocht aen Jan Pietsen
van Hoorn, eenen pak En-
gelsche Laken / met vooz-
laende Mark ende Pomper
ber / daer in zynde 12 stuk-
ken / als namelick 4 stuk-
ken dobbel Stael-3wart /
lang 45 / 49 / 46 / 48 Ellen.
4. Stukken Ratmosyn
grau / lang 50 / 49 / 47½ / 48
Ellen / ende 4 stukken an-
derhalf Staelblau / lang

Span den Journal

Den Journal moet gelyniert ende geteekent/
als den Admonitac
Handelingte worden di
schreven/ ende moeten
gesteld worden / met
hend/ alsoo van den M
wat korter ist ingelpl
tete/voor den wel Det
len die't wezen moet /
daer den volgetide :
den de parrpe / rustel
moet worden). ende in
menigte der lasten / 1
Waren / met de hoeda
weidpe der zelve/ end
verklart op wat day
behoort/ontfangen of
om recht Debet ende
dien's behoort te weze
lijken/ende in achttinge nemen/deze navolgende
lijste regeltens/ als :

Dat men heeft.
 Die ontfangt.
 Dat men ontfangt.
 Dat men bekومت.
 Dat men denkeret.
 Dat men ontfangt.
 Die men wat leert.
 Die men bekومت.
 Die bealen woen.
 Die waert men goudt.
 Die den men hant.
 Die ende beken.

Ende CreditHox is ook

Maer't het koninck
 Mit myt geeft.
 Dat mynuyt geeft.
 Dat koninck men't bekont.
 Dat die bier blypant.

Kort onder-richt

Het rechte aenmerk ende kennisse van deze regelkens/ is wel het voornaemste stuk des Boekhoudens/ als toonende wie men recht Debituer ende Credituer maken moet: Om waer van noch volkommaender ende klaerder onderrichting te geven/ zoo wil ik hier by stellen/ dit nabloogende/ als :

1. Alle wat men heeft by Inventaris. Het 3p Geld/goet/Erfgonden/ofte uptstaende schulden/ die 3pn alle Debituer, ende Kapitaal is Credituer.
2. Alle wat men by Inventaris schuldig is/ daer van is Kapitaal Debituer, ende de schult-epschers Credituer.
3. Alsmen gelt ontfangt/ De Kassa wort Debituer, ende dien/daer men van/ofte vooz ontfangt/ Credituer.
4. Alsmen eenig goed ontfangt/ dat wort Debituer, ende dien daer men't van ontfangt Credituer.
5. Alsmen goed gekocht heeft/ dat wort Debituer, ende dien daer't van gekocht is Credituer, alsmen't op tydt koopt; Maer indien men't kontant betaelt/ zoo wort de Kassa Credituer.
6. Alsmen goed koopt/ ende een deel kontant betaelt/ de reste op tyd/ zoo moet het goed Debituer 3pn aen den Verkooper/ vooz de volle somma des goeds; Ende van den verkooper aen Kassa/ vooz zoo deel alsmen hem betaelt.
7. Alle wat men koopt/ ontfangt/ ofte wie ontfangt/ is Debituer: Daerentegen alle wat men verkoopt/ uptgeeft/ofte wie uptgeeft/ is Credituer.

8. Alsmen

8. Alsmen goed vermangelt / zonder gelt toe-
hebben / ofte toegeven (dat is dat het eene goed
300 veel beloopt als het ander) 300 wort het
goed datmen ontfangt Debituer, ende 't goed
datmen uptelevert Credituer.
9. Alsmen goed vermangelt / ende gelt toe ont-
fangt / 300 maekt men eerst den Medemange-
laer Debituer, ende het goed datmen hem le-
vert Credituer: Daer naer 't goed datmen ont-
fangt Debituer, ende den Medemangelaer
Credituer: Eyndelck / Kassa Debituer, ende
den Medemangelaer Credituer, voor het gelt
datmen tot effeninge ontfangt.
10. Alsmen goed vermangelt / ende gelt toe-
geeft / 300 stelt men even als het voorgaende /
wegen het upteleveren ende ontfanghen des
goeds: Maer voor 't gelt datmen toegeeft /
moet den Medemangelaer Debituer 300 / ende
Kassa Credituer.
11. Alsmen Goed te verkoopen zeyndt / 300
wort de plaets daer men 't heen zeyndt Debi-
tuer, ende 't goed Credituer,
12. Als den Factoor het goed ontfangen heeft /
300 stelt men zulk goed onder den Factoor De-
bituer, ende de plaets daer men 't heen gesonden
heeft Credituer.
13. Als den Factoor schryft het Goed ver-
kocht te hebben / 300 stelt men den Factoor
(myn loopende rekeninge) indien 't voor kon-
stant verkocht is / ofte / hem / myn tyd-reke-
ninge / 300 het op tyd verkocht is Debituer,
ende 't goed onder den Factoor Credituer, voor
300 veel als de somma des goeds beloopt.
14. Als den Factoor dan gelt ontfangen heeft
van 't goed dat op tyd verkocht was / 300 stelt
men

Kort onder-richt

men hem (men loopende rekeninge Debituer, ende hem/men toe-rekeninge Credituer) hoort den ontfang des gels.

15. Als men gelt in penant trekt / ende dat hoort ontfangt / 300 moet de Kassa Debituer, ende dien daer men in trekt / ofte dien die't betalen moet Credituer.

Ofte /

Daer men van trekt wort Debituer, ende Wissel-rekening Credituer. Als men van't gelt ontfangt / wort de Kassa Debituer, ende dien daer men van trekt Credituer. Als dan den Wissel betaelt is / 300 stelt men de Wissel-rekening Debituer, ende dien daer in ghebrocken heeft Credituer.

16. Als men penant gelt remitteert / 300 wort dien daer men't aen remitteert / ofte dien die't ontfangen moet Debituer, ende Kassa Credituer. Indien men't kontant betaelt.

Ofte /

Wissel-rekeninge wort Debituer, ende dien die men't op Wissel doet Credituer. Als men't van betaelt / wort dien die men't op Wissel gedaen heeft Debituer, ende Kassa Credituer.

Als dan den Wissel betaelt is / 300 moet dien daer men't aen gemitteert heeft Debituer, ende de Wissel-rekeninge wort Credituer.

NB. Eenige dunkt best, zoo een Wissel-rekeninge te gebruyken, ende hoewel ik van ander gevoelen ben, zoo en wil ik nochtans hun luyden dinken niet betadelen.

Wat men hoort van anderen hoort / ver-
koopt ontfangt / uptievert / verseggelt / of aen-
mitteert

van't Italiaens Boek-houden. Fol. 7
mitteekt ende trekt / dat en heeft met dit booz-
gaende / geen groote verschillinge.

Waer beneffens M. L. ten dienste / hier ook
Journaels wyze gestelt wordt / de zelve partye /
die hier booz in den Memoriael gestelt is gewor-
den.

Ady primo September,
ANNO 1641.

Jan Pieteriz van Hoorn aan
Engelsche Laeckenen guld.
3398-16- Woor eenen pak
Lakenen hem verhocht/in-
houdende 12 stukken / lang
in alles (als in den Memo-
riael blykt) 586 Ellen / tot
guld. 5-16 stuyt. d' Elle/
daer op sy bedongen heeft/
my in betalinge te geven/
een Hand-schryft/eenen ge-
accepteerden Wissel-brief/
ende de reste aan haer gelt/
belooperde te zamen / de
somma van ——— f. 3398 16 —

Anthoine Valet aan Jan
Pieterfzen van Hoorn guld.
1500-0- Woor een Hand-
schryft van hem in betalin-
ge ontfangen / sprekende op
ditto Valet, en vervallende
den 20 October, groot — f. 1500 —

Kost onder-richt

Andries Schrooder aē Dit-
to guld. 1000 — 0 — Voor
enen Wisselbrieff/per ditto
Schrooder geaccepteert/ en-
de gedosseert aen my te be-
talen / verballende binnen
14 dagen / groot 400 Rij-
daeld. dat is — — — f.

1000 — —

Denys Jakobszoon aen Dit-
to guld. 898 — 16 — Om
dat ik Denys aenwysse over
8 dagen van hem te ontfan-
gen — — — — — f.

898 16 —

Wanneer wy pemandt zyne handelinghe in
Factoype bedienen / ende hy wederomme onze
handelinghe ook bedient in Factoype / soo is aen
te merken : Datmen de Loopende ende tyd-reke-
ninge van 't gene datmen voor hem doet / noemt
Zyn loopende rekeninge ende Zyn tyd-rekeninge :
ende van 't gene hy voor ons doet / Myn loopende
rekeninge ende myn Tyd-rekeninge , soo komt
van de handelinghe van zyn goed / ende van ons
goed / op onderschepdelpke loopende ende tyd-re-
keninghe te staen.

In de handelinghe van Compagnie / is dit
aen te merken / dat / soo de Compagnie in zulker
voegen aengelept wierde / datter een vaste veree-
ninge worde gemaakt / om voor een bestemden
tyd / ofte een stabige Compagnie-handelinghe te
doen / Daer elken Compagnon van zyn Hoofst-
fomme toe inlegt / het zy van dat een der Com-
pagnons

paghons het bewindt vanden **Kompagnie-handel** heeft ende dypt/ ofte datze gelykelyk de **Handelinge** doen/ zoo voeghet wel/ dat voer zoodanige **handelinge** zonderlinge boeken gehouden wort : Ende daer in mag men dan de **Kompagnons** **Debituer** ende **Credituer** maken/ elk voer zyn ingeslepde ende uptgenomen penningen/ gelyk als ander **Debitueren** ende **Creditueren** , Alzo dat de **boekhoudinge** van dezen/ zoude by na kunnen gelyk vallen / als ander **gemeene Boek-houdinge** / daer geë **Kompagnie-handelinge** mede gempngt en is : uptgezonderd datmen in 't slupten van de **rekeningen** / peder **Kompagnon** zyn aendeel van **Winst** ofte **verlies** / zoude moeten op zyn **rekening** stellen. Indien ook twee **Kompagnons** te **zamen handelende** / in **verscheyden Steden** woenen / zoo moet peder een **Boek-houden** van de **handelinge** die hy doet : En dan konnenze wanner datze willen/ elk anderen **betwys** doen / van 't gene dat onder peder een **gepasseert** is. Maer ist ook / datter maer eene **partye** ofte **meer** in **Kompagnie** **verhandelt** wort/ zoo moet den **handelaer** des **zelven** dat in zyne boeken **schryben** / om daer van altyd **rekeninge** te kunnen doen : Ende de ander **Kompagnons** / hebben alleenlyk maer in te **schryben** / wat zy onder zulken **Handelaer** / ofte aen zoodanig **goed** hebben/ende **verwachten** dan/ wat **voordeel** ofte **schade** / dat zylupden daer in te **genieten** / of te **lyden** zullen hebben.

Datmen tegen zynen **Kompagnon** / **Meester** / ofte **Factoor** / hout een **Loopende rekening** ende een **tyd-rekening** , dat is / om te **onderscheydelijk** her te kunnen **toonen** / wat datmen tegen de **zelve** aen **gereet geld** / ofte **uptstaende schulden** te **berekenen** heeft.

Kort onder-richt

Wt hoeg verhaelde dat al wel verstaen heb-
bende / zoo is men de meeste swaerigheyt vanden
Journael doorgetommen / ende is daer-en-boven
noch alleen aen te merken. Wat /

Indien men in eenige partje den Debituer en-
de Credituer verkeert gestelt hadde / zoo moet dat
verbetert worden / met een ander partje te ma-
ken : Stellende Debituer die men Credituer ge-
maekt hadde / ende Credituer , die Debituer ge-
stelt was / door twee maal zoo veel als de somma /
die qualjk gestelt is geweest. Mer verklaringe /
dat zulks is / eenmaal door zoo veel als men ge-
mist heeft / ende noch eenmaal / door zoo veel als
het behoorde recht gestelt geweest te syn. Ofte /
men schryft het alomt met eenen regel af / ende
men stellet dan met eenen anderen regel te recht.

Daert datmen ook een onrechte naem Credi-
tuer gestelt hadde / zoo moesten dat verbeteren /
met die name (die men qualjk Credituer gestelt
heeft / Debituer te maken aen den rechten Credi-
tuer , met verklaringe vanden misflag. Wesge-
lyks verstaet sich ook / Indien men een verkeer-
de naem Debituer gemaakt hadde.

Ende of eenige partje overgeslagen wate / ofte
bergeten in den Journael te te schryben / zoo zal
men de zelve inschryben op gualken dag / als men
dat bevindt / ende daer by aennemen / op wat
tyd / dat die partje bergeten was : Doch 't beste
is / datmen soezie / niet te wiffen / noch te ver-
geten.

Ofte ook gebuerde / datmen een woord / twee
ofte drie / qualjk hadde geschreven / zoo en mag
men dat zelve niet doorhalen noch hebben / want
zulks in der Reoopluyden Boeken niet wel staen
en zoude : Veel min / datmen 't met eenen Meffe-
punt

van't Italiaens Boek-houden. Fol. 9
punt upt-kraabbe / om anders in de plaetse te
schryven. Maer men zal 't alzoo verbeteren:
E gemiste met een () Parenthesis aftephenen/
ende schryven dan / ik zegge ofte ik meene, ende
daer aen volgende / zoo alst wezen moet. Dit
verstaet sich alzoo wel van den Groot-boek als
van den Journael.

Way den Groot-boek.

DEN Groot-boek wort buyten op geteykent/
op zulke wyze / als den Memoriael ende Jour-
nael: Ende moet gelykelyc syn / dooz aen met
twee / ende achter aen met vier spalten. Tusschen
de twee voorlynden / stelt men den Datum, ende
tusschen de achterlynden / stelt men (behalven de
somma) eerst de Folio / daer men der zelver te-
gen-partye inden Groot-boek vinden zal: Want
peder partye wort op syn behoorlyke rekeninge
in Debet, ende oock syn tegen-partye in Credit
obergedragen: Doch hoort ende beschepdelyk/
ende niet met zoo veel ommeftandts als in den
Memoriael en Journael, zoo komt peder rekeninge
op een bladt te staen Balance-wys, den Debi-
tuer aen de synkerhand / ende den Credituer aen
de rechterhand.

Doch al wort hier gezeydt / dat peder rekeninge
op een bladt staet / zoo geschiedet nochtans
wel / datter twee ofte meer rekeningen op een
bladt gestelt worden / na datmen vermoedt / dat
in zoodanighe rekeningen veel ofte weynig te
schryven zal vallen / ende daer naer kan men sich
reguleren.

Kort onder-richt

Elck persoon ende iegelyk goed / heeft ook al
elk zyn sonderlinge rekeninge : Op de rekeninge
der personen / stelt men alle nootwendige ver-
klaringe / ende op de rekeninge der goederen / stelt
men tot verklaringe / alleenlyk het ghetal der
stukken / maten / ghevochten ofte bergelyke :
Maer in de Rekening van de Kassa (die men
houdt voer het gelt / datmen heeft / ontfangt of-
te uytgeeft) als mede in de rekening van Kapi-
tail (die betoont de Hoofst-somme des gantschen
rykdoms) en behoeft men niet veel meer verkla-
ringe te doen / dan de naem van de tegen-partye :
Dergelyk is ook te verstaen van de rekening
van Winst ende Verlies , die gebuykt wort / ont-
daer in alle voerdeel ende schade aen te teykenen.

Tot dezen Boek behoort ook te wezen een Re-
gister / ofte Alphabetum , daer men alle rekenin-
gen / op den A. B. C. elk op zyn Letter aentep-
kent / met daer by de Folio / daermenze in den
Groot-boek zal kunnen vinden.

Als men ook uyt den Journael in den Groot-
boek overdraghen wil / zoo maekt men in den
Journael neffens de partye voer de voorszynie een
dweers-streepken / daer men boven het streepken
aentepkent de folio des Debituers van den Groot-
boek , ende onder 't streepken de Folio des Cre-
dituers.

Ende oft gebuerde / datmen in den Groot-boek
een partye in Debet stelde / die in Credit staen
moete / ofte in Credit de welke in Debet staen
moet / zoo zal men daer een tegenpartye maken /
met verklaringe van het misval : Ende stellen
dan de partye recht / alzo die wezen moet.

Of men ook etwas op een verkeerde rekenin-
ge overgedragen hadde (het welke wel gants-
niet

niet en behoort) zoo zal men dat met een nieuwe partje afschryven : Makende de rekeninge Debituer (ofte Credituer naer dattet komt) aan de rekeninge daer het onrecht opgedragen is. Ofte/ dat noch beter is / schryven't af / op de rekeninge daer't onrecht staet / ende stellen't dan op de rechte rekeninge / al zoo't behoort.

Of het dan ook gebuerde (gelyk het wel geschiedt) dat een rekeninge in den Groot-boek te vol wierde / al zoo datmen in Debet ofte in Credit niet wel meer onder aen schryven en konde / zoo moetmen de rekeninge aen wederzyden opstellen / ende wat in het ene ofte ander ontbreekt / stellender zoo veel by / om de rekeninge richtig te maken / ende het bygestelde dan bynngen op een nieuwe rekeninge / in zyn tegendeel. In voegen : Gelyk of den Credit, guld. 234 — 8 stupb. minder waer / als den Debet, zoo stelt men zoodanige somma onder aen den Credit, tot gelykmakinge der zekver : Ende men maekt dan de nieuwe rekeninghe Debet aen de oude / vooz gelyke somma / zoo kome't al recht ende wel. Want den Debet van de oude rekeninghe is zoo veel grooter geweest als den Credit.

Van de Balance.

Alsmen Balance maken wil (dat is om de Boeken te slupten) dat by zommige koop-lyden eenmael des Jaers geschiedt / doch geschieden kan wanneer datmen wil : zoo moetmen beginnen van vooz aen / ende alle rekeningen optellen. Ende zoo veel gelt als men bevindt by

Kort onder-richt

sich te hebben / daer van stelt men de Balance Debet aen Kassa: Want de Kassa woijt daer vooz Credit gestelt/om vergeleken/of richtig ge-
maekt te worden.

Ende wat Waren datmen by sich heeft / die stelt men in den Debet van de Balance / tot zul-
ken pyp als zy gekost hebben/ ofte als zy weir-
digh gheacht worden: Welke somma (als de
weirdpe der goederen) in den Credit der zelver
ook moet gestelt worden: Dan addeert men zoo
danige rekeninge aen wederziden / ende zoo veel
als den Credit meer komt dan den Debet, dat
moetmen in den Debet stellen/ om die rekeninge
te slupten; ende dat in de rekeninge van Winst
ende Verlies te mogen in Credit gestelt worden/
als voordeel op de zelve Ware: Maer waer't
dat den Debet der zelver Ware / noch meerder
quaem als den Credit, dat zoude verlies betoo-
nen / ende men zoude dat moeten stellen in den
Credit van de Waren / om die rekeninge effen
te maken / ende in den Debet van Winst ende
Verlies.

Voorder:

Alle wat men een ander schuldig is / dat moet
gestelt worden in den Credit van de Balance:
ende wat schulden datmen van andere te eyschen
heeft/in den Debet der zelver / om alzo de reke-
ningen te vergelyken.

Daer naer addeert men ook de rekeninge van
Winst ende Verlies aen Wederziden / Ende zoo
veel als den Credit meerder komt als den Debet,
dat byngt men in de rekeninge van Kapitaal in
Credit

van't Italiaens Boek-houden. Fol. 11
Credit als overwinst. Maer indien den Debet
meer komt dan den Credit (het welke verlies be-
teykent) dat moet dan in den Debet van het Ka-
pitail gestelt worden.

Opndelpken addeert men ook de rekeninghe van
Kapitail aen wederzyden / ende zoo veel als den
Credit daer van meer beloopt dan den Debet;
dat moet in den Credit van de Balance gebracht
worden.

Indien dan beyde zyden der Balance even
grooten Somma upthynghen / zoo is alle dyn-
gen rech-
ter eeni-
de faute
alzo g
van den
van par
Creditu
Journael
Klausel
henen n
pattren
Ende al
om die
ken.

Ende ten laetsten (de Balance recht gebonden
zynde) zoo zal men die ook in den Groot-boek,
achter de ander rekeninghen / op een sonderlinge
bladt inschryven.

Way de Nieuwe Boeken.

Als men dan Nieuwe Boeken aenbangt/ende men wil de Balance van de voorgaende Boeken daer mede in hebben / zoo moeten die vooreerst in den nieuwen Groot-boek, in-schryben/ eer men eenige rekeningen daer in stelt: Waer zy moet recht anders gestelt worden / danze in den voorgaenden Groot-boek gestaen heeft. Te weten: De partpen die in den voorigen Boek in Debet der Balance staen/ moeten in den Nieuwen Boek in Credit gestelt worden: Ende alle die in den Ouden Boek in Credit staen/ moeten in den Nieuwen Boek in Debet gestelt worden.

Daer naer wort pegelpken persoon / ende ook peder Ware/ elk op zyne byzonder rekeninge gestelt/ wyzende op zyne tegenpartye inde Balance. Ofte / Indien men (alzo zommige beter behaegt) de Balance van den voorgaenden Boek/ in den nieuwen Boek niet en bypngt / zoo moet gelykewel elken persoon / ende pegelpke Ware/ zyn bysonder rekeninge in den nieuwen Groot-boek gegeven worden: Ende dan moeten in achttinge nemen / dat alle de gene die in de Balance in Debet staen / dat die op hare rekeninge ook in Debet gestelt worden/ Alzo ook van gelyken / alle die in de Balance in Credit staen / moeten op hare rekeninge ook in Credit kommen.

Ende 't en is niet van noode/ dat men daer van pets in den Memoriael ofte Journael schrybe: Want daer in moeten wederom de Nieuwe handelinghe aenbangen in te schryben / ende eer niet anders.

Maer

Maer als het ghebuert / dat de Boeken 300 groot sijn / datmen meer dan een Jaer daer in schryft / ende men nochtans op 't eynde van't Jaer Balance maekt / 300 laet men in den Memo-riael ende Journael, tusschen het schepden der Ja-
ren / een bladt ofte twee ledig / ende men schryft dan wederom voort / den voortgang des nieuwen Handels / met de vernieuwinge des Jaers.

Ende in den Groot-boek achter de Balance, la-
tende ook een bladt ofte twee ledig (om de ver-
anderinge des Jaers) stelt men dan wederom de
regen-Balance , (ofte 300 men die upt laet / eben-
wel) stelt men daer aen volgende de rekeningen
elk op sijn behoorlyke plaetse : Ende alsoo
voort de nieuwe Handelinghe upt den Jour-
nael , ghelyk voort-jenen gheleert is.

Zeggende altyd van alles / ende in
alle dingen / den almogenden /
lof / prijs / eere ende dank /
tot des Levens

Eynde.

Kort onder - richt

Verscheyden

V R A G H E N .

Met haer behoorlyke

B E A N T W O O R D I N G E N ,

Dienende

Tot naerder verklaringe , van het onder-
derricht , des *Italiaenschen Boek-houdens* ,
Om te weten , Hoe men elk in be-
hoorlyken *Debet* ende *Credit*
stellen zal.

Ende eerstelyk han den

Inventaris .

1. **G**elt in't begin ?
Kassa aen Kapitaal.
2. Gelt in Banco in 't begin ?
Banco aen Kapitaal.
3. Erfgoed in't begin ?
Erfgoed / namelyk : Hups ofte Landt aen Ka-
pitaal / Woorde weerdye des zelve.
Den Hupzder ofte Wachter aen Ditto , Woorde een
Jaer huere.
4. Koopmanschap in't begin ?
Koopmanschap aen Kapitaal.
5. Schuldnaers in't begin ?
Schuldnaers aen Kapitaal.

6. Schult-

6. **Schult-eysschers in't begin?**
Kapitaill aen de Schult-eysschers.

7. **Rente die men op pemand's grond houdt in't begin?**

Die de Rente betalen moet aen Kapitaill / Zoo wel vooz een Jaer verloop / als vooz de Hoofstomme.

8. **Rente die een ander op onzen grond heeft in't begin?**

't Huys ofte Land / daer de Rente op staet / aen den Houder van de Rente / vooz de Hoofstomme.

Kapitaill aen Ditto, Vooz een Jaer verloop,

NB. Dat eenige den Houder vande Rente, ofte die de Rente betalen moet, geen rekeninge en geven: Maer in plaetse van dien, dat stellen, op een rekeninge die zy noemen Hoofst-penningen van Rente, kan ik niet verstaen beter te zyn, als myn stellinge.

9. **Schips part in't begin.**

Schips part onder zulken Schipper aen Kapitaill.

10. **Goed onder den Factoor in't begin?**

Goederen onder den Factoor aen Kapitaill.

11. **Gelt onder den Factoor in't begin?**

Den Factoor myn loopende rekeninghe aen Kapitaill.

12. **Afstaende schulden onder den Factoor in't begin?**

Den Factoor myn Tpd-rekeninghe aen Kapitaill.

13. **Goed in Kommission in't begin?**

't goed vooz den Meester aen Kapitaill / vooz de ongelden die daer op verleydt zyn.

Kort onder-richt

Ofte/

Men teykent de goederen in't Factooz-boek/met
specificatie van de ongelden / die daer op ver-
lept zyn.

14. Geld in Commission in't begin ?
Kapitaal aen des Meesters loopende rekeninge.

15. Goed onder den Kompagnon in't be-
gin ?

Den Kompagnon myn tyd-rekeninge in Kom-
pagnie/aen Kapitaal/voorz myn deel.

16. Geld onder den Kompagnon in't be-
gin ?

Den Kompagnon myn loopende rekeninge aen
Kapitaal.

17. Kompagnie-goed hebben in't begin ?

Goed voorz Kompagnie aen Kapitaal.

Kapitaal aen den Kompagnon zyn tyd-rekenin-
ge/voorz zyn deel.

18. Kompagnie-geld hebben in't begin ?

Kapitaal aen den Kompagnon zyn loopende re-
kening/voorz zyn deel.

Van Verstervinge ofte Erffnisse.

19. Geld erven ?

Kassa aen Kapitaal.

20. Goed erven ?

Goed aen Kapitaal.

21. Erfgrond erven ?

Erfgrond aen Kapitaal.

Den Huerder ofte Pachter aen ditto / voorz de
huere.

22. Hantschzift erven ?

Die de Hantschzift betalen moet aen Kapitaal.

23. Rusting-

23. Kusting-brief erben?

Die de Kustingen schuldig is aen Kapitaal.

24. Rente-brief erben?

Daer de Rente op spreekt aen Kapitaal.

25. Geld erben / datmen een ander laet ontfangen ende houden op Interest?

Die 't ontfangt ende op Interest houdt aen Kapitaal / zoo wel voor den Interest / als voor de Hoofsomme.

26. Opfschulden erben?

Kapitaal aende schult-epffchens.

27. Infschulden erben?

De schuldenaers aen Kapitaal.

28. Goed erben / dat onder den Factoor staet?

Goederen onder den Factoor aen Kapitaal.

29. Geld erben / dat onder den Factoor staet?

Den Factoor myn loopende rekeninge aen Kapitaal.

30. Opstaende schulden / onder den Factoor / erben?

Den Factoor myn tyd-rekeninge aen Kapitaal.

NB. Wanneer der eenige verstervinge ofte Erfnisse voor valt, zoo kan men ook wel Erfnisse van zulken persoon *Debet* stellen aen Kapitaal, ende dan elke partye, zonderlinge verdeelende *Debet* aen zoodanige erfnisse.

Van Houwelyks goed.

31. Geld te Houtwelyk krygen?

Kassa aen Kapitaal,

32. Goed

Kort onder-richt

32. Goed te Houwelyk krygen ?
Goed aen Kapitaal.

33. Erfgrond te Houwelyk krygen ?
Erfgrondt aen Kapitaal. Ende indien 't ber-
huert is / Den Huurder aen Kapitaal / booz
de Huere.

34. Pantfchzift te Houwelyk krygen ?
Die de Pantfchzift betalen moet aen Kapitaal.

35. Kusting-brief te Houwelyk krygen ?
Die de Kustingen fchuldig is aen Kapitaal.

36. Rentebrief te Houwelyk krygen ?
Daer de Rente op fpreekt aen Kapitaal.

37. Goed onder den Factoor te Houwe-
lyk krygen ?

Goederen onder den Factoor aen Kapitaal.

38. Gelt onder den Factoor te Houwelyk
krygen ?

Den Factoor myn loopende rekeninge aen Ka-
pitaal.

39. Opftaende fchulden onder den Factoor
te Houwelyk krygen ?

Den Factoor myn tyd-rekeninge aen Kapi-
taal.

40. In fchulden te Houwelyk krygen ?
De fchuldenaers aen Kapitaal.

41. Opfchulden te Houwelyk krygen ?
Kapitaal aen de fchult-eyffchers.

42. Gelt of Goed te Houwelyk beloben ?
Kapitaal aen dien diemert belooft.

43. Gelt te Houwelyk geven ?
Kapitaal aen Kassa.

44. Goed te Houwelyk geven ?
Kapitaal aen 't Goed.

45. Erfgoed te Houwelyk geven ?
Kapitaal aen Erfgrond.

46. Pant-

van't Italiaens Boek-houden. Fol. 15

46. Pantſchzift te Houwelyk geben?

Kapitaal aen dien / daer de Pantſchzift op ſpreekt.

47. Kuſting-brief te Houwelyk geben?

Kapitaal aen dien / die de Kuſtinghen betalen moet.

48. Rentebrief te Houwelyk geben?

Kapitaal aen dien / daer den Rente-brief op ſpreekt.

49. Goed onder den Factoor te Houwelyk geben?

Kapitaal aen Goederen onder den Factoor.

50. Geldt onder den Factoor / te Houwelyk geben?

Kapitaal aen den Factoor myn loopende rekeninge.

51. Opſtaende ſchulden onder den Factoor / te Houwelyk geben?

Kapitaal aen den Factoor myn Opd-rekeninge.

Van Schynkagien.

52. Geldt weg ſchynken?

Kapitaal aen Kaſſa.

53. Goed weg ſchynken?

Kapitaal aen't Goed.

54. Een Pantſchzift weg ſchynken?

Kapitaal aen dien / die de Pantſchzift betalen moet.

55. Als ons Geld geſchonken wort?

Kaſſa aen Kapitaal.

56. Als ons Goed geſchonken wort?

Goed aen Kapitaal.

NB. Hier

Kort onder-richt

NB. Hier konde men in alle deze partyen, van versterkinge, Houwelyks goed ende schynkagien, in plaets van *Kapitaal*, wel stellen *Winst ende Verlies*, ende dat zoude in't fluyten van de Boeken over een uytkommen: Want alle voordeel ofte schade van *Winst ende Verlies*, moet doch op *Kapitaal* gebracht worden.

Goed Koopen voor zijn eygen.

57. Goed koopen voer gereet gelt?

* **T** Goed aen Kassa.

58. Goed koopen op Tpd / ofte verschepden tpden?

* **T** Goed aen den Verkooper.

59. Goed koopen/ een deel met gereet gelt/ ende de reste op tpd te betalen?

* **T** Goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa / voer zynen ontfang.

60. Goed koopen/ ende met Assignatie betalen?

* **T** Goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen dien daer men hem op Assigneert.

61. Goed koopen / ende dat betalen / aen eenen die den Verkooper op ons Assigneert?

* **T** Goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa/ voer datmen zynen't wege betaelt.

62. Goed koopen/ ende betalen met Assignatie/ ende gelt daer by?

* **T** Goed aen den Verkooper.

Den

**Den Verkooper aen dien daer men hem op As-
signeert.**

Witto aen Kassa/voor 't gelt datmen telt.

63. **Goed koopen / ende dat betalen met een
Hantschzift / die op een ander houdt ?**

'T Goed aen den Verkooper.

**Den Verkooper aen dien / die de Hantschzift be-
talen moet.**

64. **Goedt koopen / ende betalen met een
Hand-schzift die op een ander luydt /
ende Gelt ?**

'T Goed aen den Verkooper.

**Den Verkooper aen die de Hand-schzift beta-
len moet.**

Witto aen Kassa/voor 't gelt datmen telt.

65. **Goedt koopen / ende betalen met een
Hand-schzift die op een ander luydt /
ende de reste in Banco ende per Kassa ?**

'T goed aen den Verkooper.

**Den Verkooper aen dien / die de Handschzift be-
talen moet.**

**Witto aen Banco/voor datmen daer in schyphen
laet.**

Witto aen Kassa/ voor 't gelt datmen telt.

66. **Goed koopen / ende betalen / met een
Hand-schzift / die op een ander houdt :
Ware ende gelt ?**

'T goed aen den Verkooper.

**Den Verkooper aen dien / die de Hant-schzift
betalen moet.**

**Witto aen de Ware / die hy in betalinge ont-
fangt.**

Witto aen Kassa/ voor 't gelt datmen hem telt.

67. **Goed koopen / ende 't gelt op Interest
houden ?**

'T goed

Kort onder-richt

***T goed aen den Verkooper. Vooz de somma des goeds.**

Winst ende Verlies aen Ditto / vooz den Interest.

68. Goed koopen / een deel met gereet gelt betalen / ende de reste op Interest houden ?

***T goed aen den Verkooper.**

Den Verkooper aen Kassa / vooz 't gereede gelt.

Winst ende Verlies aen den Verkooper / vooz den Interest.

69. Goed koopen op Dag / ende dat konstant betalen / mits rebarterende ?

***T goed aen den Verkooper / vooz de somma des goeds.**

Den Verkooper aen Kassa / vooz zynen ontfang.

Ditto aen Winst ende Verlies / vooz 't Rabat.

Ofte/

Men trekt het Rabat van de somma des goets / ende stelt dan het goed Debet aen Kassa / vooz zoo veel als mender vooz betaelt.

70. Goed koopen met gereet gelt / ende dat een ander in betalinge laten ontfangen / mits daer aen winnende ?

Diemen 't in betalinge laet ontfangen aen den Verkooper.

Ditto aen Winst ende Verlies / vooz 't gewin.

Den Verkooper aen Kassa / vooz de betalinge.

71. Goed koopen op dag / ende dat een ander in betalinge overlaten / met Winst ?

Diemen 't goed overlaet aen den Verkooper.

Ditto aen Winst ende verlies / vooz de verdienst.

72. Goed koopen op dag / ende dat een ander in betalinge doen / met verlies ?

Diemen 't

Diemen 't in betalinge doet aen den Verkooper.
Winst ende Verlies aen Witto/voor 't verlies.

73. Goed koopen op Leberantie?
Leberantie-rekeninge aen den Verkooper.

74. Goed koopen op Leberantie / ende een
deel gelt voor uptgeven?

Leberantie-rekeninge aen den Verkooper.
Den verkooper aen Kassa/voor datmen hem telt.

NB. Eenige stellen in de plaats van Leberantie-
rekeninge, . . . Rekeninge van voorkoop.

75. Goed koopen / te betalen als yemant
eenige Repze gedaen heeft?

'T goed aen den Verkooper.

76. Goed koopen / een deel gereet te beta-
len/ ende de rest/naer een gedaen repze?

'T goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa/ voor 't gereede gelt.

77. Goed koopen op Bodemerpe?

'T goed aen den Verkooper.

78. Goed koopen / een deel gereet te beta-
len/ ende de reste op Bodemerpe?

'T goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa / voor 't gereede gelt.

79. Goed koopen / ende in 't betalen / een
verballen schuldt afkorten?

'T goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa/voor zoo veel als men
hem telt.

80. Goed koopen / op kondition ofte wed-
dinge?

'T goed aen den Verkooper.

81. Goed koopen / een deel gereet te beta-
len/ ende de rest op kondition ofte wed-
dinge?

Kort onder-richt

'T goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa/ vooz 't gereede gelt.

82. Hantschzift/ Rente-brief/ ofte Kusting-
brief koopen/ een deel gereet te betalen/
ende de rest op Kondition ofte Wed-
dinge?

Daer de Hantschzift/ Rente-brief/ ofte Kusting-
brief op spreekt/ aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa/ vooz 't gereede gelt.

83. Een Hantschzift koopen/ met Winst?
Die de Hantschzift betalen moet aen den Ver-
kooper.

Den Verkooper aen Kassa/ vooz de betalinge.

Ditto aen Winst ende Verlies/ vooz datmen
afkoozt.

84. Een Hantschzift koopen/ ende met
goed betalen/ mits daer aen winnende?
Die de Hantschzift betalen moet aen den Ver-
kooper.

Den Verkooper aen 't goed/ vooz zoo veel men
betaelt.

Ditto aen winst ende verlies/ vooz de berdiens.

85. Eegen Hantschzift afkopen ofte in-
lossen?

Den holder van de Hantschzift aen Kassa/ vooz
datmen betaelt.

Ditto aen Winst ende verlies/ vooz datmen af-
koozt of rebateert.

86. Goed koopen/ ende per Wissel betalen?

'T goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen dien/ die den Wissel beta-
len zal.

Ofte/

'T goed aen dien/ daer den Wissel op getrocken
wozt.

87. Goed

87. Goed koopen / ende een deel niet gereet
gelt betalen / daerste per Wissel ?

¶ Goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen kassa / vooz't gereede gelt.

Ditto aen dien / daer den Wissel op getrocken
moet.

88. Goed koopen vooz eenen geaccepteerden
Wisselbzieff ?

¶ Goed aen dien / die den Wissel betalen moet.

¶ Ofte :

¶ Goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen dien / die den Wissel betalen
moet.

89. Goed koopen vooz eenen geaccepteerden
Wisselbzief ende gelt ?

¶ Goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen dien die den Wissel betalen
moet.

Ditto aen kassa / vooz't gelt datmen telt.

90. Goed koopen vooz eenen Rente-bzief ?

¶ Goed aen dien / daer den Rente-bzief op houdt.

¶ Ofte :

¶ Goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen dien daer den Rente-bzief
op houdt.

91. Goed koopen vooz eenen Rente-bzief /
ende gelt daer by ?

¶ Goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen dien / daer den Rente-bzief
op houdt.

Ditto aen kassa / vooz't gelt datmen telt.

92. Koopen / 't gene pement op een vzeem-
de Waert geabontuert heeft / vooz kon-
tant ?

Wopage aen kassa.

Kort onder-richt

93. Koopen/ tgene een ander op een bzeemde
Daert geabontuert heeft / een deel kon-
tant/ ende de rest op tyden te betalen ?

Wopage aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa/booz 't gereede gelt.

94. Koopen / dat penant op een bzeemde
Daert geabontuert heeft / ende winst
genieten ?

Wopage aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa/booz synen ontfang.

Ditto aen Winst ende verlies/ booz het geniet.

95. Koopen / 't gene dat penant op een
bzeemde Daert heeft/en Winst geven ?

Wopage aen den Verkooper.

Winst ende verlies aen ditto/ booz syn Winst.

Den Verkooper aen Kassa/booz 't gelt datmē telt.

96. Een Hups koopen/ booz gereet gelt ?

'T Hups aen Kassa.

Ofte :

'T Hups aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa/ booz debetalinge.

97. Een Hups koopen / een deel met gereet
gelt / de reste op verscheyden tyden te
betalen ?

'T Hups aen den Verkooper/booz de somme des
Hups.

Den Verkooper aen Kassa/ booz 't gereede gelt.

98. Een Hups koopen booz gereet gelt / op
het welke noch een rente staet ?

'T Hups aen Kassa/ booz 't gereet gelt.

Ditto aen den genen/die de Rente daer op houdt.

Ofte :

'T Hups aen den Verkooper/ booz soo veel men
betalen moet.

Ditto aenden genen/die de Rente daer op houdt.
Den

Den Verkoopert aen Kassa/ vooz de betalinge.

99. **Een Hups koopen/ een deel niet gereet gelt/ ende de reste op Rente ?**

't Hups aen den Verkoopert/ vooz de somma des Hups.

Den Verkoopert aen Kassa/ vooz 't gereede gelt.

Winst ende Verlies aen den Verkoopert/ Vooz een Jaer verloop.

100. **Een Hups koopen/ een deel niet gereet gelt/ een deel op termynen/ ende dat op 't selve noch een Rente staet ?**

't Hups aen den Verkoopert/ vooz zoo veel men betalen moet.

Ditto aen den houder van de Rente/ vooz de Hooftrente/ niet een Jaer verloop der selber.

Den Verkoopert aen Kassa/ vooz 't gereede gelt.

101. **Eenen Kusting-brief aflossen ?**

Die de Kustingen ontfangen moet aen Kassa/ vooz zoo veel men hem betaelt.

Ditto aen Winst ende verlies/ vooz 't rabat.

102. **Eenen Rente-brief koopen ?**

Die de Rente betalen moet aen den Verkoopert.

Ditto aen Winst ende verlies/ vooz 't gené men afdoingt/ ende een Jaer verloop.

Den verkoopert aen Kassa/ vooz de betalinge.

103. **Rente-brief aflossen/ die een ander op onzen grond heeft ?**

Den Houder van de Rente aen Kassa/ vooz de betalinge.

Ditto aen Winst ende verlies/ vooz afschryff van het verloop.

104. **Land koopen vooz gereet gelt ?**

Het Land-goed aen Kassa.

Ofte :

Het Land-goed aen den Verkoopert.

Kort onder-richt

Den Verkooper aen Kassa / voorsz de betalinge.

105. Land koopen/een deel met gereet gelt/
een deel op dagen/ de reste op Rente :

'T land goed aen den Verkooper/ voorsz de gantsche somma / ende een Jaer verloop van de Rente.

Den Verkooper aen Kassa/ voorsz 't gereede gelt.

106. Een schips-part koopen/ ten deel gereet/ ende de rest op dagen te betalen ?

Schips-part aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa/ voorsz 't gereede gelt.

107. Een schips part koopen/ende betalen met een Wantschzift/ Goed ende gelt.

Schips-part aen den Verkooper.

Den Verkooper aen dien die de Wantschzift betalen moet.

Witto aen 't Goed/ voorsz de somma des zelven.

Witto aen Kassa/ voorsz 't gereede gelt.

Koopen in Kommissie.

108. Goedt koopen in Kommissie kontant ?

'T goed voorsz den Meester aen Kassa.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tpd-rekeninge.

109. Goed koopen in Kommissie/op tpd ?

'T goed voorsz den Meester aen den Verkooper.

110. Goed koopen in Kommissie/ een deel kontant/ ende de reste op Dag ?

'T goed voorsz den Meester aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa/ voorsz 't gereede gelt.

Den Meester zyn loopende rekeninge / aen zyn tpd-rekeninge/ voorsz zoo veel men betaelt.

111. Goed

111. Goed koopen in kommission/ ende betalen met assignatie ende gelt ?

't goed vooz den Meester aen den Verkooper.
Den Verkooper aen dien / daer men hem op assigneert.

Ditto aen Massa/ vooz 't gelt datmen telt.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tpd-rekeninge/ vooz de somma des goeds.

112. Goed koopen in kommission/ op dag/ende kontant betalen/ mits rabat ?

't goed vooz den Meester aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Massa/ vooz 't gerede gelt.

Ditto aen 't goed vooz den Meester/ vooz 't rabat.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tpd-rekeninge/ vooz zoo veel als men betaelt.

Ofte :

't goed vooz den Meester aendē verkooper/ vooz zoo veel als beloopt/ alst rabat afschrooken is.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tpd-rekeninge.

113. Goed koopen vooz sich zelsch/ datmen in kommission te verkoopen heeft ?

't goed vooz sich zelsch aen 't goed vooz den Meester.

Den Meester zyn tpd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

114. Goed koopen vooz den eenen Meester/ datmen vooz den anderen Meester te verkoopen heeft ?

't goed vooz den Meester daer men vooz koopt/ aen 't goed vooz den Meester / daer men vooz verkoopt.

Den Meester zyn loopende rekeninge/ daer men vooz koopt / aen den Meester zyn loopende rekeninge/ daer men vooz verkoopt.

Kort onder-richt

115. Als den Factoor Goed koopt?

'T goed onder den Factoor / aen den Factoor
zyn loopende rekeninge.

116. Goed koopen / dat aen den Factoor
gelevert zal worden?

Leverantie-rekeninge aen den Verkooper.

117. Goed in kommission koopen / dat den
Meester zelve betaelt?

'T goed booz den Meester aen den Meester zyn
tpd-rekeninge.

Ofte:

'T goed booz den Meester aen den Verkooper.
Den Verkooper aen den Meester zyn tpd-reke-
ninge.

Koopen in Kompagnie.

118. Goed koopen in Kompagnie kontant?

'T goed booz Kompagnie aen Kassa.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen
zyn tpd-rekeninge / booz zyn deel.

119. Goed koopen in Kompagnie op dag?

'T goed booz Kompagnie aen den Verkooper.

120. Goed koopen in Kompagnie / een deel
kontant / ende de reste op dag?

'T goed booz kompagnie aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa / booz 't gereede
Gelt.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen
zyn tpd-rekeninge / booz zyn deel aen 't gereede
gelt.

121. Goed koopen in Kompagnie op dag /
ende met gereet Gelt betalen / midts
rabat?

'T goed booz kompagnie aen den Verkooper.

Den

**Den Verkooper aen 't goed vooz kompagne/
vooz't rabat.**

Ditto aen Kassa/ vooz't gereede gelt.

**Den Kompagnon zyn loopende rekeninge/ aen
zyn tpd-rekeninge/ vooz zyn deel.**

**122. Goed koopen vooz sich zelven / dat
men in kompagne ontfangen heeft ?**

**'t goed vooz sich zelven aen't goed vooz kom-
pagne.**

**Den Kompagnon zyn tpd-rekeninge aen zyn
loopende rekeninge/ vooz zyn deel.**

**123. Kompagnons deel uytkoopen / van
goed upt de Indische Wopage ontfan-
gen / datmen onder sich heeft ?**

**'t goed vooz sich zelven aen't goed vooz kom-
pagne.**

**Den Kompagnon zyn tpd-rekeninge aen zyn
loopende rekeninge / vooz zyn deel datmen
hem afkoopt.**

**Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen
Kassa/vooz de betalinge.**

**124. Kompagnons deel afkooopen / van
Goed upt de Indische Wopage ont-
fangen/dat een van de Mede-kompag-
nons onder sich heeft ?**

**Den Kompagnon zyn tpd-rekeninge daer't on-
der staet/ aen den Verkooper.**

Den Verkooper aen Kassa/vooz de betalinge.

**125. Goed koopen / ende't zelve van den
Verkooper in kompagne houden ?**

**'t goed vooz kompagne aen den Verkooper
zyn tpd-rekeninge.**

**126. Goed koopen/ waer van men een deel
betaelt / ende de reste in kompagne
houdt ?**

Kort onder-richt

¶ Goed voer Kompagnie aen den Verkooper zyn tyd-rekeninghe / voer de volle somme.

Den Verkooper zyn tyd-rekeninghe aen zyn loopende rekeninghe voer zyn deel / dat hy in de Kompagnie houdt.

Den Verkooper zyn loopende rekeninghe aen Kassa / voer de betalinghe.

127. Goed koopen in Kompagnie met gereet gelt / ende dat alleen betalen / mits Interest hebbende / voer des Kompagnons deel ?

¶ Goed voer Kompagnie aen Kassa / voer de volle somma des goeds.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninghe aen zyn tyd-rekeninghe / voer zyn deel.

Witto aen Winst ende Verlies / voer den Interest.

128. Goed koopen in Kompagnie / daer weder een zyn aenpart aen betaelt ?

¶ Goed voer Kompagnie aen den Verkooper ?

Den Kompagnon zyn loopende rekeninghe aen zyn tyd-rekeninghe / voer zyn deel.

Den Verkooper aen Kassa / voer 't gene dat men voer sich zelven betaelt.

Witto aen den Kompagnon zyn loopende rekeninghe / voer 't gene dat den Kompagnon betaelt.

129. Een Hantschzift koopen in Kompagnie ?

Die de Hantschzift betalen moet aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Winst ende Verlies / voer 't rabat.

Witto

Witto aen Kassa/ booz de betalinge.

Winst ende verlies aen den kompagnon zyn tyd-rekeninge/ booz zyn deel aen't rabat.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge booz zyn deel aen de betalinge.

130. Een Hantschzift koopen in Kompagnie/ daer elk zyn aendeel betaelt?

Die de Hantschzift betalen moet aen den Verkoopet.

Den Verkooper aen Winst ende Verlies/ booz't rabat.

Witto aen Kassa/ booz datmen zelve betaelt.

Witto aen den Kompagnon zyn loopende rekeninge/ booz't gene dat hy betaelt.

Winst ende Verlies aen den Kompagnon zyn tyd-rekeninge/ booz zyn deel aen't Rabat.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge / booz zyn betalinge aen de Hantschzift.

131. Als den Kompagnon Goed koopt?

Den Kompagnon myn tyd-rekeninge aen hem myn loopende rekeninge / booz myn deel daer aen.

Verkoopen voor zyn eygen.

132. Goed verkoopen booz gereet gelt?
Kassa aen't Goed.

133. Goed verkoopen op tyd?
Den Kooper aen't Goed.

134. Goed verkoopen / een deel met gereet gelt/ ende de reste op Dag?

Den Kooper aen't Goed.

Kassa aen den Kooper/ booz den ontfang.

135. Goed

Kort onder-richt

135. Goed verkoopen / ende met assignatie
betaelt worden ?

Den Kooper aen't Goed.

Daer men op geassigneert wort aen den Kooper.

Ofte/

Die d'assignatie betalen moet aen't goet.

136. Goed verkoopen / ende betaelt worden
met assignatie ende gelt ?

Den Kooper aen't Goed.

Daer men op geassigneert wort aen den Kooper.

Kassa aen Ditto / vooz 't gelt datmen ontfangt.

137. Goed verkoopen ende betaelt worden
in Banco ende met gelt ?

Den Kooper aen't Goed.

Banco aen den Kooper / vooz dat hy schypen
laet.

Kassa aen ditto / vooz 't gelt datmen ontfangt.

138. Goed verkoopen / ende betaelt worden/
met een Hantschzift die op een ander
lypdt ?

Den Kooper aen't Goed.

Die de Hantschzift betalen moet aen den Kooper.

Ofte :

Die de Hantschzift betalen moet aen't Goed.

139. Goed verkoopen / ende betaelt worden/
met een Hantschzift die op een ander
lypdt / ende gelt ?

Den Kooper aen't Goed.

Die de Hantschzift betalen moet aen den Kooper.

Kassa aen Ditto / vooz 't gelt datmen ontfangt.

140. Goed verkoopen vooz ghereet gelt/
ende 't gelt op Interest laten ?

Den

Den Kooper aen 't Goed / voor de somma des goeds.

Ditto aen Winst ende Verlies / voor den Interest.

141. Goed verkoopen / een deel voor gereet gelt / ende de rest op Interest betalen ?

Den Kooper aen 't Goed / voor somma des zelve.

Ditto aen Winst ende Verlies / voor den Interest.

Kassa aen den Kooper / voor 't gereede gelt.

142. Goed verkoopen op dag / ende konstant betaelt worden / met rabat ?

Den Kooper aen 't Goed.

Kassa aen den Kooper / voor 't gereede gelt.

Winst ende Verlies aen Ditto / voor 't rabat.

Ofte :

Den Kooper aen 't goed / voor zoo veel als 't goed beloopt / na dat 't rabat afgetrokken is.

143. Goed verkoopen voor Kontant / ende 't gelt een ander in betaling laten ontfangen ?

Den Kooper aen 't Goed.

Die men 't gelt laet ontfangen aen den Kooper.

Ofte :

Die men 't gelt laet ontfangen aen 't goed.

144. Goed verkoopen op Dag / ende de Hantschift laten maken op een ander / die men schuldig is ?

Den Kooper aen 't Goed.

Daer de Hantschift op gemaakt wort aen den kooper.

Ofte :

Daer de Hantschift op gemaakt wort aen 't Goed.

145. Goed

Kort onder richt

145. Goed verkoopen kontant/ende 't gelt
een ander laten ontfangen op Interest ?

Den Kooper aen 't Goed.

Die 't gelt ontfangt aen den Kooper.

Ditto aen Winst ende verlies/voor den Interest.

146. Goed verkoopen kontant/een deel zel-
ve ontfangende/ende de rest een ander las-
ten ontfangen op Interest ?

Den Kooper aen 't Goed.

Kassa aen den Kooper / voor 't gelt datmen ont-
fangt.

Die de rest ontfangt aen Ditto/voor synen ont-
fang.

Ditto aen Winst en verlies/voor den Interest.

147. Goed verkoopen voor eenen Rente-
brief ?

Den Kooper aen 't Goed.

Daer den Rente-brief op lydte aen den Kooper.

Ofte :

Daer den Rente-brief op lydte aen 't Goed.

148. Goed verkoopen / voor eenen Rente-
brief/ ende gelt daer by ?

Den kooper aen 't goed.

Daer den Rente-brief op lydte aen den kooper.

Kassa aen Ditto/voor 't gelt datmen ontfangt.

149. Goed verkoopen op Leberantie ?

Den kooper aen Leberantie-rekeningne.

150. Goed verkoopen op Leberantie/ende
een deel gelt voor upt ontfangen ?

Den kooper aen Leberantie-rekeningne.

Kassa aen den kooper / voor 't gelt datmen ont-
fangt.

151. Goed koopen op Leberantie/ende een
Wantschzift die een ander betalen moet/
op de Want ontfangen ?

Den

Den kooper aen Leberantie-rekeninghe.

Die de Handschzift betalen moet aen den kooper.

152. Goed verkoopen op weddinge / konditie / ofte Hazard ?

Den kooper aen't Goed.

153. Goed verkoopen / eendeel kontant te ontfangen / ende de rest op konditie ?

Den kooper aen't Goed.

Kassa aen den kooper / vooz't gereede gelt.

154. Een Hant schzift verkoopen / op konditie / weddinge ofte abontuer ?

Den kooper aen die de Hant schzift betalen moet.

155. Goed verkoopen / om naer eenige gedaen repze betaelt te worden ?

Den kooper aen't goed.

156. Goed verkoopen op Bodermerpe ?

Den kooper aen't goed.

157. Goed verkoopen / een deel gereet te ontfangen / ende de rest op Bodermerpe ?

Den kooper aen't goed.

Kassa aen den kooper / vooz't gereede gelt.

158. Een hant schzift verkoopen / ende daer aen verliezen ?

Den kooper aen dien / die de Hant schzift betalen moet.

Kassa aen den kooper / vooz't gelt dat men ontfangt.

Winst ende Verlies aen Ditto / vooz't verlies ofte rabat.

159. Goed verkoopen aen pmanant / daer een ander bozge voozt blijft ?

Den genen die bozge wozt aen't Goed.

Ofte :

Den kooper aen't goed / met verklaringe in de reden / wie daer bozge voozt wozt.

160. Goed

Kort onder-richt

160. Goed verkoopen op Dag / ende den
Kooper noch gelt leenen ?

Den kooper aen 't goed / booz de somma des
goeds.

Witto aen Kassa / booz zoo veel men hem leent.

161. Rente-brief verkoopen ?

Den kooper aen dien / die de Rente betalen
moet.

Winst ende Verlies aen Witto / booz afschypf
van't verloop.

Kassa aen den kooper / booz 't gelt datmen ont-
fangt.

162. Rente-brief verkoopen / booz Ware
ende gelt ?

Den kooper aen dien / die de rente betalen moet.

Winst ende Verlies aen Witto / booz afschypf
van't verloop.

't goed aen den kooper beide rente / booz de som-
ma des zelven.

Kassa aen Witto / booz 't gelt datmen ontfangt.

163. Een Hantschzift verkoopen / booz
kontant ?

Den kooper aen dien die de Hantschzift betalen
moet.

Kassa aen den kooper / booz 't gelt datmen ont-
fangt.

Winst ende Verlies aen Witto / booz 't rabat.

164. Een Hantschzift verkoopen / een deel
booz kontant / de rest op wedding ofte
Hazard ?

Den kooper aen dien / die de Hantschzift betalen
moet.

Kassa aen den kooper / booz 't gelt datmen ontfangt.

165. Goed verkoopen / ende per Wissel be-
taelt worden ?

Den

Den Kooper aen't Goed.

Die den Wissel betalen moet aen den Kooper.

Ofte:

Die den Wissel betalen moet aen't Goed.

166. Goed verkoopen / een deel voor kon-
stant / ende de rest per Wissel betaelt
worden.

Den Kooper aen't goed / voor de somma des zel-
ven.

Kassa aen den Kooper / voor't gereede gelt.

Die den Wissel betalen moet aen Ditto.

167. Eenem Kusting-brief verkoopen?

Den Kooper aen dien / die de Kustingen betalen
moet.

Kassa aen den Kooper / voor't gelt datmen ont-
fangt.

Winst ende Verlies aen Ditto / voor't rabat.

168. Eenem Kusting-brief verkoopen /
voor Ware ende gelt?

Den Kooper aen dien / die de Kustingen betalen
moet.

T goed datmen ontfangt aen den Kooper.

Kassa aen Ditto / voor't Gelt datmen ont-
fangt.

Winst ende Verlies aen Ditto / voor't rabat.

169. Eenem Kusting-brief laten aflossen?

Kassa aen den aflosser / voor't gelt datmen ont-
fangt.

Winst ende Verlies aen Ditto / voor't rabat.

170. Goed verkoopen voor eenen geaccep-
teerden Wissel-brief?

Die den Wissel-brief geaccepteert heeft aen't
goed.

Ofte:

Den Kooper aen't Goed.

Die

Die

Kort onder-richt

Wie den Wissel-brief geaccepteert heeft aen den kooper.

171. Goed verkoopen/ ende betaelt worden met eenen geaccepteerden Wissel-brief ende gelt?

Den kooper aen't Goed.

Wie den Wissel-brief geaccepteert heeft aen den kooper.

Kassa aen Ditto / booz 't Gelt datmen ontfanght.

172. Goed verkoopen/ een deel kontant/ een deel op tyd / ende booz de rest eenen geaccepteerden Wissel-brief?

Den kooper aen 't Goed / booz de somma des zelven.

Kassa aen den kooper/booz 't gereede gelt.

De partye op tyd blyft open staen.

Wie den Wissel-brief geaccepteert heeft aen den kooper.

173. Goed verkoopen/ ende betaelt worden booz een aengebezen schult ende gelt?

Den kooper aen't Goed.

Wie de schult betalen moet aen den kooper.

Kassa aen ditto/booz 't gelt datmen ontfanght.

174. Landt-goed verkoopen booz ghereet gelt?

Kassa aen't Landt-goed.

Ofte:

Den kooper aen't Lantgoed.

Kassa aen den kooper/booz den ontfang.

175. Lantgoed verkoopen / een deel kontant/ende de rest op termijnen?

Den kooper aen't Lantgoed.

Kassa aen den kooper./ booz 't gene datmen ontfanght.

176. Lant-

175. Lantgoed verkoopen vooz gereet gelt/
op't welcke noch een Rente staet.

Den kooper aen't Lantgoed.

Den houder van de Rente aen ditto / vooz de
Hooft-rente ende het verloop.

Kassa aen den kooper / vooz't gereede gelt.

177. Een Hups verkoopen vooz kontant /
Kassa aen het Hups.

178. Een Hups verkoopen vooz gereet gelt/
Den kooper aen't Hups.

Kassa aen den kooper / vooz den ontfang.

178. Een Hups verkoopen vooz ghereet
gelt / op het welcke noch een Rente
staet.

Den kooper aen't Hups / vooz de koop-pennin-
gen.

Den houder van de Rente aen ditto / vooz de
Hooft-rente ende het verloop.

Kassa aen den kooper / vooz't gelt dat men ont-
fangt.

179. Een Hups verkoopen / een deel vooz
gereet gelt / ende de reste op termijn.

Den kooper aen't Hups / vooz de gantsche som-
men.

Kassa aen den kooper / vooz't gereede gelt.

180. Een Hups verkoopen / een deel vooz
gereet gelt / ende de reste op Rente.

Den kooper aen't Hups / vooz de gantsche koop-
penningen.

Ditto aen Winst ende Verlies / vooz aen Jaer
verloop der Rente.

Kassa aen den kooper / vooz't gereede gelt.

181. Een Hups verkoopen / een deel vooz
gereet gelt / een deel op verscheyden ter-
minnen / ende de reste op Rente.

Kort onder-eicht 1117

Den koopt aen't ~~gantsche~~ gantsche koop-
penningst / ende den ~~gantsche~~ gantsche van de
rente.

Kassa aen den

182. Een

getelt

den

staet

Den koopt aen

len moet.

Den houder van de rente aen dit kooppenningst
ende verloop.

Kassa aen den verlooppenningst / ende den

183. Een Schips-part / kooppen / koop

getelt den

Kassa aen't Schips-part

Den koopt aen Schips-part

Kassa aen den koopt / koop den / ende den

Gelt.

184. Een Schips-part / kooppen / een deel

koop getelt / ende den / ende den

Den koopt aen't Schips-part / koop de gant-

sche somme.

Kassa aen den koopt / koop't gantsche

185. Een Schips-part / kooppen / een deel

koop getelt / ende den / ende den

Den koopt aen't Schips-part / koop de gant-

sche somme.

Kassa aen den koopt / koop't gantsche

186. Een Schips-part / kooppen / een deel

koop getelt / ende den / ende den

Den koopt aen't Schips-part / koop de gant-

sche somme.

Kassa aen den koopt / koop't gantsche

187. Een Schips-part / kooppen / een deel

koop getelt / ende den / ende den

Den koopt aen't Schips-part / koop de gant-

sche somme.

Verke-

Verkoopen in Kommissien.

186. Kommissien-goed verkoopen booz gereet gelt.

Kassa aen't Goed booz den Meester.
Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn lopende rekeninge.

187. Kommissien-goed verkoopen op dag.
Den kooper aen't Goed booz den Meester.

188. Kommissien-goed verkoopen/een deel booz gereet gelt/ende de reste op dag.

Den kooper aen't Goed booz den Meester.
Kassa aen't koper/booz't gereede gelt.
Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn lopende rekeninge/booz't gereede gelt.

189. Goed in kommissien verkoopen/en be-
gint boozden niet assignatie ende gelt.

Den kooper aen't Goed booz den Meester.
Die de Assignatie beghint moet aen den kooper.

Kassa aen'tte/booz't gereede gelt.
Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn lopende rekeninge.

190. Goed in kommissien verkoopen op
dag/ende niet gereet gelt betaelt booz-
den/niets rabat.

Den kooper aen't Goed booz den Meester.
Het goed betaelt den Meester aen den kooper/booz't
rabat.

Kassa aen'tte/boozden ontfang van't gelt.
Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn lopende rekeninge.

Ofte:
Kassa aen't goed booz den Meester/booz de somme
niet des selven/als't rabat afgetrokken is.

Den Meester zyn tyd-rekeningē aen zyn loopende rekeningē.

191. Goed in Kommission verkoopen op Dag / ende zelve datrebatteende / den Meester in rekeningē gediene

Den kooper aen 't Goed voer den Meester
 't goed voer den Meester aen Kassa / voer de onkosten.

Witto aen Winst ende Verlies / voer het Salarium / als ook mede voer 't Rabat.

Witto aen den Meester zyn loopende rekeningē / voer het zuiver Gelt.

192. De zuiver afkomst van 's Meesters goed / op zyn rekeningē stellen

Den Meester zyn loopende rekeningē aen 't goed voer den Meester / voer d' onkosten / daer men 't goed voer gedebiteert heeft.

Witto aen Winst ende Verlies / voer het Salarium.

Ofte men stelt ook wel

Den Meester zyn tyd-rekeningē aen Winst ende Verlies / zoo wel voer het Salarium / als voer de onkosten.

Ende dan debiteert men

Den Meester zyn loopende rekeningē aen 't goed voer den Meester / voer onkosten ende Salarium.

't goed voer den Meester aen den Meester zyn tyd-rekeningē / voer zoo veel alst goed meer verkocht is / als Salarium ende onkosten bedraegt.

193. Advys krygen / dat den Partooy Goed verkocht heeft voer gereet gelt

Den Partooy zyn loopende rekeningē aen 't goed onder den Partooy

194. **Wd bys krygen/ dat den Factoor goed
verkocht heeft op dag ?**

**Den Factoor myn tydreckeninge aen 't goed on-
der den Factoor.**

Verkoopen in Kompagnie.

195. **Kompagnie - goed verkoopen / voer
kontant ?**

Kassa aen't Goed voer Kompagnie.

**Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn
lopende rekeninge/ voer zyn deel.**

196. **Kompagnie-goed verkoopen op dag ?**

Den Kooper aen't Goed voer Kompagnie.

197. **Kompagnie-goed verkoopen / een deel
met gereet gelt/ ende de reste op dag ?**

Den Kooper aen 't goed voer Kompagnie.

Kassa aen den Kooper/ voer 't gereet gelt.

**Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn
lopende rekeninge / voer zyn deel.**

198. **Kompagnie-goed verkoopen op dag/
ende met gereet gelt betaelt worden/
mits rabat ?**

Den Kooper aen't Goed voer Kompagnie.

**'t goed voer Kompagnie aen den Kooper/ voer
't rabat.**

Kassa aen Ditto/ voer den ontfang.

**Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn
lopende rekeninge/ voer zyn deel.**

199. **Zyn eygen Goed verkoopen aen de
Kompagnie ?**

't goed voer Kompagnie aen zyn eygen goed.

**Den Kompagnon zyn lopende rekeninge aen
zyn tyd-rekeninge/ voer zyn deel.**

Kort onder-richt

200. Zyn aenpart van Kompagnie-goed
verkoopen / dat den Kompagnon onder
sich heeft ?

Den Kooper aen't Goed door Kompagnie on-
der den Kompagnon / door het deel dat men ver-
koopt.

Kassa aen den Kooper / door den ontfang.

201. Alders kerpghen / dat den Factoor
Kompagnie-goed verkocht heeft ?

Den Factoor myn loopende rekeninge / aen't
Goed door Kompagnie onder den Factoor.

Ende indien men't op Kompagnons reke-
ninge stelt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn
loopende rekeninge / door zyn deel.

202. Zyn aenpart verkoopen / dat men in
een Kompagnie heeft / met Winst ?

Den Kooper een goedarige Kompagnie.

Ditto aen Winst ende Verlies / door de abante.

Kassa aen den Kooper / door den ontfang.

203. Een Actie in de Indische Kompag-
nie verkoopen / met verlies ?

Den Kooper aen de Indische Kompagnie / door
de koop-penningen.

Winst ende Verlies aen ditte / door de schade.

Kassa aen den Kooper / door den ontfang.

204. Kompagnie-goed verkoopen door ge-
reel Geld / waer ieder Kompagnon zyn
deel van de betalinge ontfangt ?

Den Kooper aen't Goed door Kompagnie.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn
loopende rekeninge / door zyn deel.

Kassa aen den Kooper / door myn deel aen't gelt.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen
ditte / door zyn deel aen't Geld.

205. Een

205. Een Hantschzift verkoopen in Kompagnie.

Den kooper aen dien / daer de Hantschzift op lupdt.

Winst ende verlies aen den kooper / booz't rabat.

Den Kompagnon zyn tpd-rekeninge aen Winst ende Verlies / booz' zyn deel aen't rabat.

Kassa aen den kooper / booz't Geld dat men ontfangt.

Den Kompagnon zyn tpd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge / booz' zyn deel.

206. Goed verkoopen / ende den kooper dat laten in Kompagnie houden ?

Den kooper / ofte den Kompagnon myn tpd-rekeninge aen't Goed.

207. Goed verkoopen aen den Kompagnon / daer van hy een deel betaelt / ende de reste in Kompagnie houdt ?

Den Kompagnon myn tpd-rekeninge aen't goed.

Den Kompagnon myn loopende rekeninge / aen hem myn tpd-rekeninge / booz' zyn deel aen't Goed.

Kassa aen den Kompagnon myn loopende rekeninge / booz' den ontfang van't Geld.

208. Als den Kompagnon goed herkoopt ?

Den Kompagnon myn loopende rekeninge / aen hem myn tpd-rekeninge / booz' myn deel.

209. Als den Kompagnon Goed herkoopt / dat hy upt d' Indische Kompagnie ontfangen heeft ?

Den Kompagnon myn loopende rekeninge / aen goederen booz' Kompagnie onder hem / booz' myn deel.

Kort onder-richt

Betalen.

210. Betalen met Geld ?

Die men betaelt aen Kassa.

211. Betalen in Banco ?

Die men betaelt aen Banco.

212. Betalen met Goed ?

Die men betaelt aen't Goed.

213. Betalen met Goed ende Geld ?

Die men betaelt aen't Goed / voór de Wart.

Witro aen Kassa/voór 't gelt.

214. Betalen met Goed / ende zoo veel als
't Goed meer weerd is / aen Geld ont-
fangen ?

Die men betaelt aen't Goed.

Kassa aen dien / die men betaelt heeft / voór den
ontfang.

215. Betalen met een Hantschgift / die op
een ander luydt ?

Die men betaelt aen dien / daer de Hantschgift
op luydt.

216. Een assignatie betalen met gelt ?

Die op ons geassigneert heeft aen Kassa.

217. Een assignatie betalen in Banco ?

Die op ons geassigneert heeft aen Banco.

218. Een Assignatie in betalinge geven ?

Die men d'Assignatie geeft aen dien / dieze be-
talen moet.

219. Betalen met Assignatie ende Geld ?

Die men d'Assignatie geeft / aen dien daerze op
luydt.

Witro aen Kassa/voór 't Geld.

220. Alsinen peimant betaelt heeft / ende
dat vergeten in te schryven ?

Die

Wie men betaelt heeft aen Kassa. Ende daer het vergeten is / stelt men in de verklaringe.

221. Kontribution betalen ?

Winst ende verlies aen Kassa.

222. Pupschuer betalen ?

Den Pupschuer aen Kassa.

223. O'ongelden van een Pups betalen ?

Winst ende Verlies aen Kassa.

224. Eenem geaccepteerden Wisselbrief in betalinge geven ?

Wie men betaelt aen den accepteerder des Wisselbriefts.

225. Eenem Rente-brief in betalinge geven ?

Wie men betaelt aen dien / die de Rente betalen moet.

226. Betalen met Goed / ende Wissel die men op yemant trekt ?

Den Schult-epfischer aen 't Goed.

Witto aen dien / daer men op trekt.

227. Yemant voor den dag betalen / met rabat ?

Wie men betaelt aen Kassa / voor de betalinge.

Witto aen Winst ende Verlies / voor 't Rabat ?

228. Yemant nae den Dag betalen / met Rente ?

Winst ende verlies aen dien diemen betaelt / voor de Rente.

Wie men betaelt aen Kassa / voor Hoofsomme ende Rente.

229. Goed betalen / dat op leverance gesocht is ?

Wie men betaelt aen Kassa.

230. Yemant betalen met zijn eigen handschrift / ende gelt daer by ?

Wie

Kort onder-richt

Die men betaelt aen Kassa / booz 't geld dat men hem telt / neffens de Wanschijft.

231. Goed betalen / dat op handijf ge-
kocht is.

Die men betaelt aen Kassa.

232. Den Meester gelt tellen.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa.

233. Den Meester in Banco laten schij-
den.

De Meester zyn loopende rekeninge aen Banco.

234. Wiften pement op den Meester assig-
neert.

Die men assigneert aenden Meester zyn loopen-
de rekeninge.

235. Den Meesters Assignatie betalen.

Den Meester zyn loopende Rekeninghe aen
Kassa.

236. Abbps handten Meester bekomen/
om pement te betalen.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen dien
die men betalen moet.

237. Den Meester betalen met Assignatie.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen dien
daer men hem op assigneert.

238. Den Meester eenen gheaccepteerden
Wisselbziej in betalinge gebon.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen dien
die den Wisselbziej geaccepteert heeft.

239. Den Meester met gereet gelt betalen/
van zyn Goed / dat op dag verhocht is /
met rabat.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa /
booz de betalinge.

Witto aen Wensf ende verlies / booz 't rabat.

240. Den Factoor gelt tellen.

Den

Den Factoor m'n loopende rekeninghe aen
Massa

241. Als den Factoor penant gelt telt?

Wilt ontfangt aen den Factoor m'n loopende rekeninghe.

242. Als den eenen Factoor den anderen
Wilt telt.

Den ontfangenden Factoor m'n loopende rekeninghe/aen den upstellenden Factoor m'n loopende rekeninghe.

243. Menwys van den Factoor becommen
den penant gelt te tellen?

Den Factoor m'n loopende rekeninghe aen dien die men betalen moet.

244. **Den kompagnon gelt tellen?**

Den kompagnon m'n loopende rekeninghe aen
Massa

245. Als men penant op den kompagnon
assigneert?

Den genen die men assigneert/aen den kompagnon m'n loopende rekeninghe.

246. Als men den eenen kompagnon op den
anderen assigneert.

Den kompagnon die men assigneert m'n loopende rekeninghe/aen de loopende rekeninghe van dien die betalen moet.

247. **Den kompagnon betalen met Assignatie.**

Den kompagnon m'n loopende rekeninghe aen dien dat men hem op assigneert.

248. **Den kompagnon betalen/met Assignatie ende Wilt?**

Den kompagnon m'n loopende rekeninghe aen dien daer men hem op assigneert / door 't overwys.

Ditto

Kort onder-richt

Ditto aen Kassa/ booz 't gelt datmen telt.

249. Den kompagnon betalen met **Goed**
ende **Gelt**?

Den kompagnon zyn loopende rekeninge aen 't
Goed.

Ditto aen Kassa/ booz 't Gelt.

250. Den kompagnon betalen / met eenen
geaccepteerden **Wisselbzyf** ende gelt?

Den kompagnon zyn loopende rekeninge aen
dien die den **Wisselbzyf** geaccepteert heeft.

Ditto aen Kassa/ booz 't gelt datmen telt.

251. Een **Kompagnie** met **Gelt** betalen/
van haer **Goed**/ op dag verkocht / met
Rabat?

Zulke **Kompagnie** haer loopende rekeninge aen
Kassa/ booz de betalinge.

Ditto aen Winst ende **Verlies/ booz 't rabat.**

Betaelt worden.

252. **Betaelt worden met gelt**?

Kassa aen den Betaelder.

253. **Betaelt worden in Banco**?

Banco aen den betaelder.

254. **Betaelt worden met Goed**?

Het goed aen den betaelder.

255. **Betaelt worden van Lant-pacht met**
Goed?

Het goed aen den Pachter.

256. **Betaelt worden met goed ende gelt**?

't goed aen den schuldenaar ofte betaelder.

Kassa aen Ditto/ booz het gelt.

257. **Betaelt worden met goed / ende zoo**
veel als de schult minder is/ dan 't Goed
belooft/ aen gelt upkeeren?

't goed

• Goed aen den schuldenaer / vooz de somma des
zelven.

Den schuldenaer aen Kassa/vooz synen ontfang.

258. Betaelt worden met een Pantſchzift?

Wie de Pantſchzift betalen moet aen dien / dieze
in betalinge geeft.

259. Betaelt worden met eenen geaccep-
teerden Wiſſelbzief?

Wie den Wiſſelbzief geaccepteert heeft aen dien
die hem ons in betalinge geeft.

260. Betaelt worden met Geld / ende eenen
Wiſſel-bzieff die men permandt over-
zepndt?

Kassa aen den schuldenaer/vooz 't gelt.

Daer men den Wiſſelbzief aen zepndt aen ditto.

261. Eenem Rentebzief in betalinge ont-
fangen?

Daer den Rentebzief op luydt aen den schulde-
naer.

262. Eenem Wiſſelbzief / Rentebzief ofte
Pantſchzift in betalinge ontfangen/en-
de het overige aen gelt upt-keeren.

Wie den Wiſſel/ Rente/ ofte Pantſchzift betalen
moet/ aen den schuldenaer.

Den schuldenaer aen Kassa / vooz daſmen hem
telt.

263. Betaelt worden met Aſſignatie ende
gelt?

Daer de Aſſignatie op ſpreekt aen den betaelder.
Kassa aen Ditto/vooz 't gelt.

264. Betaelt worden van een Wups-kuf-
tinge?

Kassa aen den kooper van 't Wups.

265. Betaelt worden met een Pantſchzift/
Ware ende Geld?

Daer

Kort onder-richt

Daer de Hantschzift op sprekkt aen den betael-
der.

Het goet aen Witto/ vooz de Ware.

Kassa aen Witto/ vooz 't gelt.

266. Betaelt worden vooz den Dag / ende
rabat laten vallen.

Kassa aen den betaelder / vooz den ontfang.

Winst ende verlies aen Witto/ vooz 't rabat.

267. Betaelt worden naer den dag / ende
Gente genieten vooz 't wachten.

Kassa aen den betaelder / vooz 300 veel men ont-
fangt.

Den betaelder aen Winst ende verlies / vooz de
Gente.

268. Betaelt worden van Goed / dat op
Konditie / ofte webbinge verkocht is.

Kassa aen den schuldenaer ofte betaelder.

269. Betaelt worden van goed / dat op avon-
tuer verkocht is / daer men (vooz ac-
tuyt) een deel niet laten vallen.

Kassa aen den betaelder / vooz den ontfang.

Winst ende verlies aen Witto/ vooz dat men val-
len laet.

270. Betaelt worden van een Hantschzift /
die men in Kompagnie gekocht heeft.

Kassa aen dien / daer de Hantschzift op luydt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninghe aen zyn
loopende rekeninghe / vooz zyn deel daer aen.

Ontfangen.

271. Een deel van een schult ontfangen /
ende de rest quitschelden / an dat den
schuldenaer gescheert is.

Kassa aen den schuldenaer / vooz den ontfang.

Winst

Winst ende verlies aen Witto/voorz't quptschelt.

272. Een Wantschzift in betalinge ontfangen / van eenen die gefactjeert is / ende de rest hem quptschelden ?

Daer de Wantschzift op luydt aen den schuldenaar.

Winst ende verlies aen Witto/voorz de quptschelt.

273. Van den Factoor een rest ontfangen / boven zyn ongelden ende provision ?

Winst ende verlies aen den factoor myn loopende rekeninge / voorsz syn ongelden ende provision.

Kassa aen Witto/voorz zoo veel als men ontfangt.

274. Kompagnie-gelt vanden Factoor ontfangen / boven zyn ongelden ende provision ?

Goederen voorsz Kompagnie onder den Factoor / aenden Factoor myn loopende rekeninge/voorz zyn ongelden ende provision.

Kassa aen Witto / voorsz dat men ontfangt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voorsz zyn deel.

275. Een Assignatie ontfangen / van den eenen factoor op den anderen ?

Den Factoor myn loopende rekeninge daer men op geassigneert wort / aen den Factoor myn loopende rekeninge/ die de Assignatie geeft.

276. Van den Meester gelt ontfangen ?

Kassa aen den Meester zyn loopende rekeninge.

277. Een Assignatie ontfangen / van den eenen Meester op den anderen ?

Den Meester zyn loopende rekeninge/ daer men op geassigneert wort/ aenden Meester zyn loopende rekeninge / daer men de assignatie van ontfangt.

Kort onder-richt

278. Van den Kompagnon Gelt ontfan-
gen ?

Kassa aen den Kompagnon zyn loopende reke-
ninge.

279. Van den Kompagnon een rest ontfan-
gen / boven zyn ongelden ende provi-
sion ?

Winst ende verlies aen den Kompagnon myn
loopende rekeninge / vooz de ongelden ende pro-
vison.

Kassa aen Ditto / vooz datmen ontfangt.

280. Gelt ontfangen vanden Kompagnon /
dat my aengaet ?

Kassa aen den Kompagnon myn loopende reke-
ninge.

281. Gelt ontfangen op Kondition ofte
weddinge ?

Kassa aen dien / daer men tegen wedt.

282. Gelt ontfangē upt d'Indiſſche Kom-
pagnie ?

Kassa aen Ditto Kompagnie.

283. Gelt ontfangē upt d'Indiſſche Kom-
pagnie / datmen vooz Winst reket ?

Kassa aen de Indiſſche Kompagnie.

Indiſſche Kompagnie aen Winst ende Verlies /
vooz het blyvende Kapitaal.

284. Gelt ontfangen / om vooz ander in de
Indiſſche Kompagnie aen te leggen ?

Kassa aen den upttelder zyn loopende rekeninge.

285. Goed ontfangē upt d'Indiſſche Kom-
pagnie ?

't goed aen de Kompagnie van Indien.

286. Goed ontfangē upt d'Indiſſche Kom-
pagnie / daer een ander mede part in
heeft ?

't goed

van't Italiaens Boek-houden. Fol. 34.

'T goed vooz Kompagnie / aen de Indiffche
Kompagnie/ vooz myn deel.

Witto aen den Kompagnon zyn tyd-rekeninge/
vooz zyn deel.

287. Goed ontfangé upt d' Indiffche Kom-
pagnie/ dat den Kompagnon die't ont-
fangt/ onder sich houdt?

'T goed vooz Kompagnie ofder den Kompag-
non/ aen de Indiffche Kompagnie/ vooz myn
deel.

288. Goed ontfangen / datmen op Leve-
rantie gekocht heeft?

'T goed aen Leberantie-rekeninge.

289. Goed ontfangen om in Kommissie
te verkoopen?

'T goed vooz den Meester aen Kassa / vooz de
ongelden die men daer op verschiet.

290. Gelt ontfangé van kommissie-goet/
datmen op dag verkocht heeft?

Kassa aen den betaelder.

De Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende
rekeninge.

291. Gelt ontfangé/ van Kompagnie-goed/
datmen op dag verkocht heeft?

Kassa aen den betaelder.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn
loopende rekeninge/ vooz zyn deel.

292. Met peimant afrekenen / ende den rest
van hem ontfangen?

Kassa aen den genen daer men mede afgerekent
heeft.

293. Gelt in Retour ontfangen?

Kassa aen den Factoor myn loopende reke-
ninge.

294. Goed in Retour ontfangen?

Kort onder-richt

'T goed datmen ontfangt aen Goederen onder den factooz.

295. Kommissie-goed / booz 's Meesters ordze van een ander ontfangen ?

'T goed booz den Meester aen Kassa/booz de ongelden die daer op betaelt zyn.

296. Als den Meester goed ontfangt/ datmen hem gezonden heeft ?

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen Wopage.

297. Goed ontfangen in Kommissie/ ende boozt zeynden ?

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa/ booz de ongelden/ die men daer op betaelt.

Ditto aen Winst ende Verlies/ booz de provi-
sion.

298. Goed in Kommissie te verkoopen/ ontfangen booz een Kompagnie ?

'T goed booz zoodanige Kompagnie aen Kassa/ booz de ongelden/ die men daer op doet.

299. Menhops banden Meester bekommen/ om booz hem gelt te ontfangen ?

Daer men op aengewezen wort/aenden Meester zyn loopende rekeninge.

300. Als den Factooz Goed ontfangen heeft ?

'T goed onder den factooz aen Wopage.

301. Als den Factooz goet ontfangen heeft/ datmen op leberantie gekocht hadde ?

'T goed onder den Factooz aen Leberantie-rekeninge.

302. Als den Factooz Kompagnie-goed (datmen hem ghezonden heeft) ontfangt ?

'T goed booz Kompagnie onder den Factooz aen Wopage.

303. **A**bbys krygen / dat den Factoor goed
ontfangen heeft / dat ter Zee berooft
was / ende daer op Haberpe moeten be-
talen ?

In goed onder den Factoor aen Winst ende Ver-
lies / voor den ontfang van't goed.

Winst ende Verlies aen den Factoor myn loo-
pende rekeninge / voor 't betalen van de Ha-
berpe.

304. **G**elt ontfangen op een Assignatie van
den kompagnon ?

Kassa aen den kompagnon zyn loopende reke-
ninge.

305. **D**en kompagnon een assignatie doen /
om Gelt te ontfangen ?

Den kompagnon zyn loopende rekeninge aen
dien daer men hem op assigneert.

306. **A**ls pement ons een verballen schult
in kompagnie laet houden ?

Den kompagnon zyn byzonder ~~rekening~~-rekening-
ge aen zyn loopende rekeninge.

307. **V**an pement goed in kompagnie ont-
fangen ?

In goed voor kompagnie aen den kompagnon
zjne tyd-rekeninge.

Den kompagnon zjne tyd-rekeninge aen zyn
lopende rekeninge / voor myn deel.

308. **A**ls den kompagnon Goet ontfangt /
dat men hem gezonden heeft ?

In goed voor kompagnie onder den kompag-
non aen Wopage.

309. **A**ls den kompagnon Goet ontfangt /
ende dat wederomme voort zeyndt ?

Wopage derwaert hy't zeyndt aen Wopage daer
hy woont.

Kort onder-richt

310. Als den Kompagnon goed ontfangt/
dat ik op Leberantie gekocht hebbe.

• Goed vooz Kompagnie onder den Kompagnon aen Leberantie rekeninge.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ vooz zyn deel.

311. Kompagnie-goed van den factooz in Retour ontfangen ?

• Goed vooz Kompagnie aen Kompagnie-goed onder den factooz.

312. Kompagnie-gelt van den Factooz / in Retour ontfanghen / nae dat hy zyn ongelden ende proviston afgehouden heeft ?

• Goed vooz Kompagnie onder den Factooz / aen den Factooz inzyn loopende rekeninghe/ vooz zyn ongelden ende proviston.

Kassa aen Witto/vooz 't gelt datmen ontfangt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ vooz zyn deel.

Leveren of verzeynden.

313. Goed leveren / dat op leberantie verkocht is ?

Leberantie-rekeninge aen't Goed ?

314. Gelt uptgeven op konditie of weddinge ?

Daer men tegen webt/aen Kassa.

315. Goed verzeynden aen den factooz ?
Wopage aen't Goed datmen verzeyndt.

316. Goed verzeynden aen den Meester ?
Wopage aen't Goed vooz den Meester.

317. Kompagnie-goed verzeynden ?
Wopage aen't Goed vooz Kompagnie.

318. Goed

318. Goed verzeijden aen verſcheydē Fac-
toors in een ſtadt ?

Wopage aen't Goed / vooz peder partye byzon-
der.

319. Den factooz Belt zeijden ?

Wopage / ofte : Den factooz myn loopende re-
keninghe aen Kaſſa.

320. Den Meester Belt zeijden ?

Den Meester zyn loopende rekeninghe aen
Kaſſa.

321. Den Kompagnon Belt zeijden ?

Den Kompagnon zyn loopende rekeninghe aen
Kaſſa.

322. Als den Factooz het gezonden Goed
ontfangen heeft ?

Goederen onder den factooz aen Wopage.

323. Als den Meester het gezonden Goed
ontfangen heeft ?

Den Meester zyn tyd-rekeninghe aen Wopage.

324. Als den Kompagnon het ghezonden
Goed ontfangen heeft ?

't goed vooz Kompagnie onder den Kompag-
non / ofte : Den Kompagnon zyn tyd-reke-
ninghe aen Wopage.

325. Den Meester eenen Wiſſelbrief in be-
talinghe zeijden ?

Den Meester zyn loopende rekeninghe aen dien /
die den Wiſſel betalen moet.

326. Den Meester Goed leveren in beta-
linge ?

Den Meester zyn loopende rekeninghe aen't goed.

327. Den Meester Goed ende gelt leveren/
afhoudende provision ende onkoſten ?

't Goed vooz den Meester aen Kaſſa / vooz de
ongelden.

Kort onder-richt

Witto aen Winst ende Verlies / vooz de prohibi-
sion.

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen 't Goed
vooz den Meester / vooz de weerdye van 't
Goed / als mede vooz de onkosten ende pro-
visiō.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa /
vooz 't gelt / datmen hem toestelt.

Ofte :

Den Meester zyn tyd-rekeninghe aen 't Goed
vooz den Meester / vooz de weerdye des goeds.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa /
vooz 't Gelt datmen telt / als mede vooz de on-
kosten.

Witto aen winst ende verlies / vooz de prohibi-
tion.

328. **Kommission-goed / vooz 's Meesters**
oydye / aen eenen anderen leveren ?

Den Meester zyn tyd-rekeninghe aen 't Goed
vooz den Meester.

329. **Als den eenen factooz / myn Goed aen**
den anderen overlevert ?

't goed onder den Factooz die 't ontfangt / aen
het Goed onder den Factooz / die 't overlevert.

330. **Als den eenen Factooz aen den ande-**
ren Gelt telt ?

Den ontfangenden factooz myn loopende reke-
ninge / aen den uptellenden myn loopende re-
keninghe.

331. **Als men periant een verballen schult**
in Kompagnie laet houden ?

Den Kompagnon myn loopende rekeninge aen
zyn byzonder rekeninge.

Man-

Mangelen.

332. Mangelen Goed om Goed ?
't Goed datmen ontfangt aen 't Goed datmen
uptgeeft.

Ofte :

Den Mede-mangelaer aen 't Goed datmen upt-
geeft.

't Goed datmen ontfangt aen den Mede-man-
gelaer.

333. Mangelen ende Gelt toegeven ?
't Goed datmen ontfangt aen den Mede-man-
gelaer.

Den Mede-mangelaer aen 't Goed datmen upt-
geeft.

Ditto aen Kassa/voor 't Gelt datmen toegeeft.

334. Mangelen ende Gelt toegeven / een
deel gereet/ende de reste op dag ?

't Goed datmen ontfangt / aen den Mede-man-
gelaer.

Den Mede-mangelaer aen 't Goed datmen upt-
geeft.

Ditto aen Kassa/voor 't gereede Gelt.

335. Mangelen/ende gelt toe ontfangen ?
Den Mede-mangelaer / aen 't goed datmen upt-
geeft.

't Goed datmen ontfangt aen den Mede-man-
gelaer.

Kassa aen Ditto / voor 't Gelt datmen toe ont-
fangt.

336. Mangelen / ende Gelt toe ontfangen /
een deel gereet/ende de reste op dag ?

Den Mede-mangelaer aen 't Goed datmen upt-
geeft.

Kort onder-richt

't Goed datmen ontfangt aen den Meede-man-
gelaer.

Kassa aen Ditto/voor 't gereede Geld.

337. Kommission-goed vermangelen/goed
om goed.

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen 't Goed
voor den Meester datmen uptgeeft.

't Goed voor den Meester datmen ontfangt/aen
den Meester zyn tyd-rekeninge.

338. Kommission-goed vermangelen/ende
Geld toegeven?

't Goed voor den Meester datmen ontfangt/aen
den Meester zyn tyd-rekeninge.

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen 't Goed
voor den Meester datmen ontfangt.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa
voor 't Geld datmen toegeeft.

339. Kommission-goed vermangelen/ende
Geld toe ontfangen?

Den Meester zyn tyd-rekeninge / aen 't Goed
voor den Meester/datmen uptgeeft.

't Goed voor den Meester datmen ontfangt/aen
den Meester zyn tyd-rekeninge.

Kassa aen den Meester zyn loopende rekeninge/
voor 't Geld datmen toe ontfangt.

340. Kommission-goed vermangelen/ende
een Hantschzift met Geld toe ontfan-
gen?

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen 't Goed
voor den Meester datmen uptgeeft.

't Goed voor den Meester datmen ontfangt/aen
den Meester zyn tyd-rekeninge.

Die de Hantschzift betalen moet/aen den Me-
ster zyn loopende rekeninge.

Kassa aen ditto/voor 't Geld datmen ontfangt.

341. Als

341. Als den Factoor Goed vermangelt/
Goed om goed ?

Den mede-mangelaer aen 't goed onder den fac-
toor dat hy uptgeeft.

't goed onder den factoor dat hy ontfangt aen
den mede-mangelaer.

342. Als den factoor goed vermangelt ende
gelt toegeeft ?

't goed onder den factoor dat hy ontfangt aen
den mede-mangelaer.

Den mede-mangelaer aen 't goed onder den fac-
toor dat hy uptgeeft.

Ditto aen den factoor myn loopende rekeninge/
voor 't gelt.

343. Als den Factoor Goed vermangelt/
ende Gelt toe ontfangt ?

Den Mede-mangelaer aen 't Goed onder den
factoor dat hy uptgeeft.

't goed onder den factoor dat hy ontfangt / aen
den Mede-mangelaer.

Den factoor myn loopende rekeninge aen ditto/
voor 't Gelt dat hy ontfangt.

344. Als den Factoor Kompagnie - goed
vermangelt / goed om goed ?

De mede-mangelaer / aen 't goed voor Kompag-
nie onder den den factoor / dat hy uptgeeft.

't goed voor Kompagnie onder den factoor
dat hy ontfangt / aen den mede-mangelaer.

NB. In deze voorgaende vier partyen, konde
men gevoegelyk, in plaets vanden Mede-man-
gelaer, stellen, Den Factoor myn tyd-reke-
ninge.

345. Kompagnie-goed vermangelen / Goed
om goed ?

Den

Kort onder-riche

Den mede-mangelaer aen 't goed booz Kom-
pagnie/ datmen uptgeeft.

't goed booz Kompagnie datmen ontfanght /
aen den mede-mangelaer.

346. Kompagnie-goed vermangelen / ende
gelt toe ontfangen ?

Den mede-mangelaer aen 't Goed booz Kom-
pagnie datmen uptgeeft.

't goed booz Kompagnie datmen ontfanght /
aen den mede-mangelaer.

Kassa aen ditto/ booz 't gelt datmen ontfanght.

Den Kompagnon zyn tpd-rekeninge aen zyn
lopende rekeninge/ booz zyn deel aen 't gelt.

347. Kompagnie-goed vermangelen / ende
gelt toegeven ?

't Goed booz Kompagnie datmen ontfanght/
aen den mede-mangelaer.

Den mede-mangelaer aen 't goed booz Kompag-
nie datmen uptgeeft.

Ditto aen Kassa/ booz 't gelt datmen toegeeft.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen
zyn tpd-rekeninge/ booz zyn deel aen 't gelt.

348. Kompagnie-goed vermangelen/ booz
ander goed dat den Kompagnon ont-
fanght ?

Den mede-mangelaer aen 't Goed booz Kom-
pagnie datmen uptgeeft.

Den Kompagnon zyn tpd-rekeninge aen zyn
lopende rekeninge/ booz zyn deel.

't goed booz Kompagnie onder den Kompag-
non/ dat hy ontfanght aenden mede-mangelaer.

Den Kompagnon myn loopende rekeninge/ aen
hem myn tpd-rekeninge/ booz myn deel.

349. Als den Kompagnon goed verman-
gelt ?

't goed

E goed booz Kompagnie onder den Kompagnon / aen den Kompagnon zyn tyd-rekeninghe / booz myn deel aen 't Goed dat hy ontfangt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninghe / aen 't goed booz Kompagnie onder den Kompagnon / booz myn deel aen 't goed dat hy uytgeeft.

Bodemerye.

350. **G**elt op Bodemerpe ontfangen ?
Kassa aen dien / daer men 't van ontfangt.

Winst ende **W**erlies aen **D**itto / booz het opgelt.

351. **A**ls onzen **S**chipper gelt neemt op Bodemerpe ?

Onzen **S**chipper aen dien / die 't hem Bodemerpe doet / zoo wel booz 't opgelt als booz den ontfang.

352. **G**elt op Bodemerpe geven ?

Die men 't op Bodemerpe geeft aen **K**assa.

Ditto aen **W**inst ende **W**erlies / booz 't opgelt.

353. **A**ls onzen **F**actooz Bodemerpe betaelt ?

Wien daer men 't op Bodemerpe van ontfangen heeft / aen den factooz myn loopende rekeninghe.

354. **A**ls onzen **S**chipper toont zyn Bodemerpe betaelt te hebben ?

Die 't op Bodemerpe ghedaen heeft aen den **S**chipper.

355. **A**ls onzen factooz Bodemerpe ontfangen heeft ?

Den factooz myn loopende rekeninghe aen dien / daer de Bodemerpe mede gemaakt is.

356. **G**oed

Kort onder-richt

356. Goed koopen op Bodemerpe ?
't goed aen den verkooper.

357. Goed verkoopen op Bodemerpe ?
Den kooper aen het Goed.

358. Goed koopen op Bodemerpe/om niet
opgelt te betalen ?
't goed aen den Verkooper.
Winst ende Verlies aen Ditto / booz 't op-
gelt.

359. Goed verkoopen op Bodemerpe/ om
niet opgelt te betalen ?
Den kooper aen het goed.
Ditto aen Winst ende Verlies / booz 't op-
gelt.

360. Als het schip ter Zee blyft / daer on-
zen Schipper Bodemerpe op ontfan-
gen heeft ?
Dien die 't hem op Bodemerpe gedaen heeft/
aen onzen Schipper.

361. Als het schip ter Zee blyft / daer wy
Bodemerpe op ontfangen hebben ?
Die 't op Bodemerpe gedaen heeft aen Winst
ende Verlies.

362. Als het schip ter Zee blyft / daer wy
Bodemerpe op gegeven hebben ?
Winst ende Verlies aen dien daer wy de Bode-
merpe mede gesloten hebben.

Assurantie.

363. Een ander Goed verassureren ?
Kassa aen dien die men't verassureert / booz 300
veel als men aen premie ofte Assurantie-gelt
ontfangt.

NB. Fenige maken hier een rekeninge van Assurantie, dat goed is voor de gene die veel verzekeren. Doch yeder een heeft zyn believen te doen.

364. Goed laten verassureren?

Die 't ons verassureert aen Kassa/ booz 300 veel als men hem tot premie telt.

365. Als 't goed wel overgekomen is/dat men verassureert heeft?

Den genen die men 't verassureert heeft / aen winst en verlies/ booz afschypf van de premie.

366. Als 't goed wel overgekomen is/dat men heeft laten verassureren.

Winst ende verlies aen dien die 't ons verassureert heeft/ booz afschypf van de premie.

367. Als 't goed ter Zee gebleven is / dat men verassureert heeft?

Winst ende verlies aen dien / die men 't verassureert heeft / booz 300 veel als men meer goed doen moet / als men booz premie heeft ontfangen.

Die men 't verassureert heeft aen Kassa/ booz de betalinge.

368. Als 't Goed ter Zee gebleven is / dat een ander ons verassureert heeft?

Den Assuraduer aen Wopage / booz 300 veel als hy ons verzekert heeft.

Winst ende verlies aen den Assuraduer/ booz afschypf van de premie.

Kassa aen Witte/ booz dat men ontfangt.

Ofte :

Den Assuraduer aen Wopage / booz 300 veel als hy meer betalen moet/ als hy tot premie heeft ontfangen.

Kassa

Kort onder-ricke

**Kassa aen den den Assuraduer / vooz dat hy be-
taelt.**

**369. Kompagnie - goed laten verassure-
ren ?**

**Die 't ons verassureert aen Kassa / vooz zoo veel
als men hem tot premie telt.**

**Den Kompagnon zyn loopende rekeninghe aen
zyn tpd-rekeninghe / vooz zyn deel.**

**370. Goed verassureren in Kompagnie ?
Kassa aen dien die men 't verassureert / vooz zoo
veel als men tot premie ontfangt.**

**Den Kompagnon zyn tpd-rekeninghe aen zyn
loopende rekeninghe / vooz zyn deel.**

**371. Als 't goed wel overgekomen is / dat
men heeft laten verassureren in Kom-
pagnie ?**

**Winst ende verlies aen den Assuraduer / vooz af-
schypf van de premie.**

**Den Kompagnon zyn tpd-rekeninghe aen Winst
ende verlies / vooz zyn deel.**

**372. Als 't Goed wel overgekomen is /
dat men in Kompagnie verassureert
heeft ?**

**Den genen die men 't verassureert heeft aen Winst
ende verlies / vooz afschypf van de premie.**

**Winst ende Verlies aen den Kompagnon zyn
tpd-rekeninghe / vooz zyn deel.**

**373. Goed krygen / dat ter Zee gebleven
was / daer men d'assurance van betaelt
heeft ?**

**'T goed dat men bekort / aen Winst ende Ver-
lies / vooz de weerdpe van het zelve.**

**374. Als het Kompagnie-goed ter Zee ge-
bleven is / dat men heeft laten verassu-
reran ?**

Den

Den Assuraduer aen Wopage / vooz 300 veel als hy meer betalen moet / als hy tot premie ontfangen heeft.

Kassa aen den Assuraduer / vooz 300 veel als hy ons betaelt.

Den Kompagnon zyn tpd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge / vooz zyn deel.

375. **Als 't goed ter Zee gebleven is / dat men in Kompagnie verzekert heeft ?**

Winst ende Verlies aen die men 't verassureert heeft / vooz 300 veel men meer moet goet doen / als de premie.

Die men verassureert heeft aen Kassa / vooz 300 veel als men hem betaelt.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tpd-rekeninge / vooz zyn deel.

376. **Als men Kommissie-goed laet verzekeren ?**

Den Assuraduer aen Kassa / vooz de premie.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tpd-rekeninge.

377. **Als men goed verassureert in Kommissie ?**

Kassa aen die men 't verassureert / vooz de premie.

Den Meester zyn tpd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

378. **Als onzen factoor ons goed heeft laten verassureren ?**

Den Assuraduer aen den factoor myn loopende rekeninge.

379. **Als 't goed wel overgekomen is / dat men in Kommissie heeft verzekert ?**

Die men 't verassureert heeft aen den Meester zyn tpd-rekeninge / vooz afschryf van de premie.

Kort onder-richt

380. Als 't Kommissie-goed/datmen heeft laten verzekeren/wel overgekomen is ? Den Meester zyn tpd-rekeninge aen den Assuraduer/voor afschypf van de premie.

381. Als 't Goed wel overgekomen is/ dat den factuer voor ons heeft laten verzekeren ?

Winst ende Verlies aen den Assuraduer/voor afschypf van de premie.

382. Als 't Kommissie-goed ter Zee gebleven is/ datmen heeft laten verzekeren ? Den Assuraduer aen den Meester zyn tpd-rekeninge / voor zoo veel als hy boven de premie moet goet doen.

Kassa aen den Assuraduer / voor datmen ontfangt.

Den Meester zyn tpd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

383. Als 't goed ter Zee gebleven is / datmen in Kommissie verzekert heeft ? Den Meester zyn tpd-rekeninge aen dien die men 't verzekert heeft / voor zoo veel als men boven de premie moet goet doen.

Die men 't verzekert heeft aen Kassa / voor de betalinge.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tpd-rekeninge.

384. Als men betaelt wort van Assurance/ met Hantschift/ Ware/ ende Geld ? Daer de Hantschift op spreekt aen den Assuraduer.

't Goed aen Ditto / voor de weerdpe des zelve.

Kassa aen Ditto / voor zoo veel als men ontfangt.

385. Als-

385. Als men den Assuraduer een deel gult
schelt/ ende de rest aen gelt ontfangt?

Winst ende Verlies aen den Assuraduer / voort
gultschelt.

Kassa aen Witto/ voort 3pn betalinge.

386. Als men betaelt voort van Assurance/
den deel met Goed / ende voort de rest
tpd gunt?

Te goed aen den Assuraduer / voort weerdye des
zelven.

Den Assuraduer aen Winst ende Verlies / voort
den Interest van den vergunden tpd.

Van Wissel.

387. Wissel trekken / ofte gelt op Wissel
ontfangen?

Kassa aen den genen daer men op trekt.

Ofte:

Kassa aen dien daer den Wissel mede gesloten
wort.

Ende als men adbps van 't betalen heeft.

Daer den Wissel mede gesloten is aen dien/ daer
men op getrokken heeft.

388. Gelt op Wissel geven/ of remitteren?

Die men't remitteert aen Kassa.

Ofte:

Daer men den Wissel mede sluyt aen Kassa.

Ende als men adbps van 't betalen heeft.

Die men't geremitteert heeft aen den genen/
daer den Wissel mede gesloten is.

389. Wissel trekken/daer men terstont geen
gelt van en ontfangt?

Daer men den Wissel mede sluyt aen den genen
daer men op trekt.

Kort onder-richt

390. Wissel remitteren/ daer men terstont
geen gelt en telt ?

Die men 't remitteert aenden genen daer men den
Wissel mede slupt.

391. Wissel trekken / ende 't gelt een ander
in betalinge laten ontfangen ?

Die men 't in betalinge ontfangen laet / aen den
genen daer men op trekt.

392. Gelt remitteren/ ende den trekker/ op
een ander assigneren ?

Den genen die men 't remitteert aen den genen
daer men op assigneert.

393. Gelt remitteren/ende betalen met As-
signatie ende gelt ?

Den genen die men 't remitteert / aen dien daer
men den Wissel mede slupt.

Daer men den Wissel mede gesloten heeft / aen
dien daer men hem op assigneert.

Witto aen Kassa/ vooz datmen betaelt.

394. Wisselbzief ontfangen / ende laten ac-
cepteren ?

Den Accepteerder aen dien die 't ons geremit-
teert heeft.

395. Wisselbzief accepteren ?

Den genen die op ons trekt aen dien die men be-
talen moet.

396. Wissel-gelt ontfangen ?

Kassa aen dien die 't ons betaelt.

397. Wissel-gelt betalen ?

Den genen die men betaelt aen Kassa.

398. Getrokken Wissel opsicht betalen ?

Den genen die op ons getrokken heeft aen Kassa.

399. Wissel-bzief ontfangen / ende opsicht
daer van betaelt worden ?

Kassa aen dien die 't ons geremitteert heeft.

400. Wis-

400. Wissel trekken op Frankfort/Lepp-
sig/ ofte ander Witten / daer men lagie
geven moet ?

Kassa/ ofte/ daer men den Wissel mede sluyt aen
zoedanige Wisse/ vooz de somma des Wissels.
Winst ende verlies aen Witto / vooz de lagie des
zelven ?

401. Gelt remitteren op Frankfort/Lepp-
sig/ ofte ander Witten/ daer men lagie
geniet ?

Zoodanige Wisse aen Kassa (ofte dien daer men
Wissel mede sluyt) vooz de somma des Wis-
sels.

Witto aen Winst ende verlies / vooz de lagie des
zelven ?

402. Witten tegen de Wisse / zoodanige
Wissel-brieven afgest ?

Witto Wisse aen onzen factoor/ ofte den genen
daer men op getrokken heeft.

403. Witten tegen de Wisse/ zulke Wissel-
brieven ontfangt ?

Onzen factoor/ ofte die men ordineert de Wisse-
len te ontfangen aen Witto Wisse.

404. Witten Wissel trekt op den factoor ?
Kassa (ofte daer men den Wissel mede sluyt)
aen den factoor myn loopende rekeninge.

405. Witten den factoor gelt remitteert ?
Den factoor myn loopende rekeninge aen Kassa/
ofte dien/ daer men den Wissel mede sluyt.

406. Als den factoor in my trekt ?
Den factoor myn loopende rekeninge aen dien/
die wy betalen moeten.

407. Als den factoor my gelt remitteert ?
Den accepteerder aen den factoor myn loopende
rekeninge.

Kort onder-richt

408. Als den factoor op my trekt / dat een ander mede aengaet ?

Den factoor myn loopende rekeninge / aen dien / die men den Wissel betalen moet.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tpd-rekeninge / voer zyn deel.

409. Als den factoor Kompagnie - gelt aen my remitteert ?

Den Accepteerder aen den Factoor myn loopende rekeninge.

Den Kompagnon zyn tpd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge / voer zyn deel.

410. Als den eenen factoor / voer my op den anderen trekt ?

Den trekker myn loopende rekeninge / aen den upteller myn loopende rekeninge.

411. Als den eenen factoor / myn Belt aen den anderen remitteert ?

Den ontfanger myn loopende rekeninge / aen den remitteerder myn loopende rekeninge.

412. Als men Wissel trekt op den Meester ? Kassa (ofte daer men den Wissel mede sluyt) aen den Meester zyn loopende rekeninge.

413. Als men den Meester gelt remitteert ? Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa / ofte aen dien / daer men den Wissel mede sluyt.

414. Als den Meester Wissel op my trekt ? Den Meester zyn loopende rekeninge aen dien die wy betalen moeten.

415. Als den Meester ons gelt remitteert ? Den accepteerder van den Wissel biez aen den Meester zyn loopende rekeninge.

416. Als men Wissel trekt op den Kompagnon ?

Kassa

Kassa (ofte diē daer men den Wiffel mede sluyt)
aen den Kompagnon zyn loopende rekeninge.

417. Als men den Kompagnon gelt remitteert ?

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen
Kassa / ofte aen dien daer men den Wiffel mede sluyt.

418. Als den Kompagnon Wiffel op my trekt ?

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge / aen dien die my betalen moeten.

419. Als den Kompagnon my gelt remitteert ?

Den accepteerder van den Wiffel-brief aen den Kompagnon zyn loopende rekeninge.

420. Den Kompagnon eenen Wiffel-brief in betalinge geven / die men op permaent trekt ?

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge / aen dien daer den Wiffel op getrokken is.

421. Als onzen getrokken Wiffel met Protest wederkeert ?

Daer men op getrokken heeft aen dien / daer men den Wiffel mede gesloten hadde / voorszomme des Wiffels.

Winst ende Verlies aen Witto / voorsz de onkosten van het Protest / ende Wiffel-schade.

Daer men den Wiffel mede gesloten hadde aen Kassa / voorsz de betalinge.

422. Als onzen geremitteerden Wiffel met Protest weder komt ?

Daer men den Wiffel mede gesloten hadde / aen dien die men 't gelt remitteerde / voorsz de somma van den Wiffel / met de onkosten van 't Protest / ende de Wiffel-schade.

Kort onder-richt

Kassa aen dien/daer men den Wissel mede gestelt hadde/ vooz de betalinge.

423. Als den genen daer den Wissel met Protest op weder komt gefaljeert is/ ende datmen deshalven een deel laten vallen moet?

Den gefaljeerden / aen dien die den Wisselbzief weder zepndt / vooz de somma des Wissels/ met de onkosten van 't Protest ende Wisselschade.

Winst ende Verlies aen den gefaljeerden/ vooz zoos veel als wy laten vallen moeten.

Egene datmen in betalinge bekomt aen Ditto.

424. Als men eenen Wissel-bzief / die ons geremitteert is/ met Protest weder zepndt?

Dien die 't ons geremitteert heeft aen Kassa/ vooz de onkosten van 't Protest.

425. Als den Meester in ons trekt/ende dat den genen die den Wissel ontfangen zal/ ons ordineert Goed te koopē?

Den Meester zyn loopende rekeninge die op ons trekt/ aen de loopende rekeninge van den Meester die 't ontfangen zal.

Van Interesten.

426. Geld ontfangen op Interest?

Kassa aen dien/ die 't ons op Interest doet.

Winst ende Verlies / aen ditto / vooz den Interest.

427. Geld op Interest upt doen?

Dien die men 't op Interest doet aen Kassa.

Ditto aen winst ende verlies / vooz den Interest.

428. Als

van't Italiaens Boek-houden. Fol. 45

428. Alsmen pemant een verballen schult
op Interest laet houden?

Die men de schult op Interest laet houden aen
winst ende verlies/ vooz den Interest.

429. Alsmen een verballen schult van pe-
mant op Interest houdt?

Winst ende Verlies aen dien die men schuldig
is/ vooz den Interest.

430. Alsmen pemant gelt aenwopst te ont-
fangen / ende 't zelve hem op Interest
laet?

Die 't Gelt ontfangt aen dien daer men hem op
aenwopst.

Ditto aen Winst ende Verlies / vooz den Inte-
rest.

431. Gelt op Interest nemen / ende dat een
ander in betalinge laten ontfangen?

Den genen die men 't ontfangen laet / aen dien
daer men 't van op Interest neemt.

Winst ende Verlies aen Ditto / vooz den In-
terest.

432. Als den Factooz vooz myn Gelt op
Interest neemt?

Den Factooz myn loopende rekeninge/aen dien
die 't hem doet.

Winst ende Verlies aen Ditto / vooz den In-
terest.

433. Als den Factooz vooz myn Gelt op
Interest gegeven heeft?

Dien hy 't op Interest gedaen heeft / aen den
Factooz myn loopende rekeninge.

Ditto aen Winst ende Verlies/ vooz den In-
terest.

434. Gelt op Interest nemen / vooz den
Meester?

Kort onder-richt

Kassa aen den Meester zyn loopende rekeninge.
Den Meester zyn tyd-rekeninge / aen dien daer
men 't van opneemt / vooz Hoofstomme ende
Interest.

435. Geldt op Interest geven / vooz den
Meester ?

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa.
Die men 't op Interest doet / aen den Meester
zyn tyd-rekeninge / vooz Hoofstomme ende
Interest.

436. Geldt op Interest nemen / vooz den
Kompagnon ?

Kassa aen den Kompagnon zyn loopende reke-
ninge.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge / aen dien
daer men 't van opneemt / vooz Hoofstomme
ende Interest.

437. Als den Kompagnon / vooz my Geldt
op Interest neemt ?

Den Kompagnon myn loopende rekeninge / aen
den genen / die 't hem doet.

Winst ende Verlies aen Witto / vooz den In-
terest.

438. Den Kompagnon Geldt op Interest
doen / ende dat in Kompagnie houden ?

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn
loopende rekeninge / vooz de Hoofstomme.

Witto aen Winst ende Verlies / vooz den In-
terest.

439. Als den Kompagnon my gelt op In-
terest doet / ende dat in Kompagnie
houdt ?

Den Kompagnon myn loopende rekeninge / aen
hem myn tyd-rekeninge / vooz de Hoofst-
omme.

Winst

Winst ende Verlies aen Ditto / vooz den Interest.

440. Geldt op Interest nemen vooz de Kompagnie?

Kassa aen den upttelder/vooz datmen ontfangt.

Winst ende Verlies aen Ditto / vooz den Interest.

Den Kompagnon zpn tpd-rekeninge aen zpn loopende rekeninge/ vooz zpn deel aen den ontfang.

Ditto aen Winst ende Verlies / Vooz zpn deel aen den Interest.

441. Geldt op Interest geven vooz de Kompagnie?

Die men't op Interest doet aen Kassa/ vooz de uptgabe.

Ditto aen winst ende verlies vooz den Interest.

Den Kompagnon zpn loopende rekeninge aen zpn tpd-rekeninge/ vooz zpn deel aen de uptgabe.

Winst ende verlies aen Ditto/ vooz zpn deel aen den Interest.

442. Verloopen Interest betalen?

Die men den Interest betaelt aen Kassa.

Winst ende Verlies aen dien/ die men den Interest betaelt heeft / vooz den toekomenden Interest.

443. Verschenen Interest betalen/vooz den Meester?

Den genen die men betaelt aen Kassa.

Den Meester zpn loopende rekeninge aen zpn tpd-rekeninge.

Den Meester zpn tpd-rekeninge aen dien die men betaelt heeft/ vooz den toekomenden Interest.

444. Ver-

Kort onder-richt

444. Verballen Interest betalen/ vooz den
kompagnon.

Die men den Interest betaelt aen Kassa.

Den kompagnon zyn loopende rekeninge aen
zyn tpd-rekeninge/ vooz de betalinge.

Den kompagnon zyn tpd-rekeninge/ aen dien
die men betaelt / vooz den toekomenden In-
terest.

445. Verloopen Interest betalen / vooz de
Kompagnie?

Die men den Interest betaelt aen Kassa.

Den kompagnon zyn loopende rekeninge aen
zyn tpd-rekeninge/ vooz zyn deel.

Winst ende Verlies aen dien die men betaelt
heeft/ vooz den toekomenden Interest.

Den kompagnon zyn tpd-rekeninge aen Winst
ende Verlies/ vooz zyn deel aen den toekomenden
Interest.

446. Als den Factoor vooz my verschenen
Interest betaelt heeft?

Die 't op Interest gedaen heeft aen den Factoor
my loopende rekeninge/ vooz het betalen.

Winst ende verlies/ aen dien / die 't op Interest
gedaen heeft/ vooz den toekomenden Interest.

447. Als den Factoor vooz my/ verballen
Interest ontfangen heeft?

Den Factoor my loopende rekeninge aen dien/
die 't op Interest heeft/ vooz den ontfang.

Die 't op Interest heeft aen Winst ende verlies/
vooz den toekomenden Interest.

448. Verloopen Interest ontfangen/ vooz
my?

Kassa aen dien/ die den Interest betaelt.

Die den Interest betaelt aen Winst ende ver-
lies/ vooz den toekomenden Interest.

449. Verschienen Interest ontfangen/voor
den Meester?

Kassa aen dien/ die den Interest betaelt.

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor den ontfang.

Die't op Interest heeft / aen den Meester zyn tyd-rekeninge / voor den toekomenden Interest.

450. Verballen Interest ontfangen / voor
den kompagnon?

Kassa aen dien/ die den Interest betaelt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/voor den ontfang.

Die't op Interest heeft / aen den kompagnon zyn tyd-rekeninge/voor den toekomenden Interest.

451. Verloopen Interest ontfangen / voor
de kompagnie?

Kassa aen dien/ die den Interest betaelt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel.

Die den Interest betaelt heeft aen Winst ende Verlies voor den toekomenden Interest.

Winst ende Verlies aen den Kompagnon zyn tyd-rekeninge / voor zyn deel aen den toekomenden Interest.

452. Geld ontfangen / dat op Interest geweest is?

Kassa aen dien / die't op Interest heeft gehad.

453. Geld ontfangen / dat voor den Meester op Interest geweest is?

Kassa aen dien/ die't op Interest gehad heeft.

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

454. Geld

Kort onder-richt

454. Geld ontfangen / dat vooz den Kom-
pagnon op Interest geweest is ?
Kassa aen dien/ die 't op Interest heeft gehad.
Den Kompagnon zyn tpd-rekeninge aen zyn
looppende rekeninge.

455. Geld ontfangen / dat vooz de Kom-
pagnie op Interest geweest is ?
Kassa aen dien/ die 't op Interest gehad heeft.
Den Kompagnon zyn tpd-rekeninge aen zyn
looppende rekeninge/ vooz zyn deel.

456. Als den factooz Geld ontfangt/ dat hy
vooz my op Interest gedaen hadde ?
Den Factooz myn looppende rekeninge aen dien/
die 't op Interest gehad heeft.

457. Geld afleggen / datmen op Interest
gehad heeft ?
Den genen daer men 't aen betaelt / ofte aflegt
aen Kassa.

458. Interest gelt afleggen vooz den Mee-
ster ?
Dien daer men 't aen aflegt aen Kassa.
Den Meester zyn looppende rekeninge aen zyn
tpd-rekeninge.

459. Interest-gelt afleggen vooz den kom-
pagnon ?
Den genen daer men 't aen aflegt aen Kassa.
Den Kompagnon zyn looppende rekeninge aen
zyn tpd-rekeninge.

460. Interest-gelt afleggen vooz de Kom-
pagnie ?
Dien daer men 't aen aflegt aen Kassa.
Den Kompagnon zyn looppende rekeninge aen
zyn tpd-rekeninge/ vooz zyn deel.

461. Als den factooz vooz my Interest-
gelt aflegt ?

Den

van 't Italiaens Boek-houden. Fol. 48
Den genen daer hy 't aen aflegt aen den Fac-
tooz myn loopende rekeninge.

Van Rente-gelden.

462. Gelt op Rente geven?

Den Ontfangher aen Kassa / vooz de Hoofst-
somme.

Ditto aen Winst ende Verlies / vooz 't verloop.

NB. War daer onder verpandt wort, melt men
in de verklaringe van de partye.

Ende dat eenige houden een rekeninge, die zy
noemen *Hoofst-penningen van Renten*, daer van laet
ik hun den waerom verdedigen.

463. Gelt op rente ontfangen?

Kassa aen den upttelder / vooz de Hoofstsomme.

Winst ende Verlies aen Ditto / vooz 't verloop.

464. Verloopen rente betalen?

Den houder van de rente aen Kassa / vooz dat
men betaelt.

Winst ende Verlies aen den houder van de Ren-
te / vooz het toekomende verloop.

465. Verloopen rente ontfangen?

Kassa aen den schuldenaer / vooz den ontfang.

Den schuldenaer aen Winst ende Verlies / vooz
het toekomende verloop.

466. Rente-gelt aflossen?

Den ontfanger aen Kassa / vooz zoo veel men
hem telt.

Ditto aen Winst ende Verlies / indien men yet
wat min van verloop betaelt / dan men aen-
geschreven heeft.

467. Rente-gelt laten aflossen?

Kassa aen den betaelder / vooz den ontfang.

Winst

Kort onder richt

Winst ende Verlies aen Ditto / zoo men van Verloop wat minder ontfangt / dan men aengeschreven heeft.

468. Rente-brief koopen / met winst ?

Die de Rente goet doen moet aen den Verkoop-
per.

Ditto aen Winst ende Verlies / vooz een Jaer
verloop.

Den verkooper aen Kassa / vooz zoo veel als men
hem telt.

Ditto aen Winst ende Verlies / vooz het geniet
daer aen.

469. Rente-brief verkoopen / met schade ?

Den Kooper aen dien / die de Rente betalen moet /
vooz Hoofstomme ende verloop.

Kassa aen den Kooper / vooz zoo veel als men
ontfangt.

Winst ende Verlies aen Ditto / vooz de schade.

Ongelden ende Provision.

470. Ongelden vooz eyghen Koopmaats-
schap ?

Winst ende Verlies (ofte de Ware) aen Kassa.

471. Ongelden vooz 't Hupshouden ?

Winst ende Verlies (ofte Hupshouding-reke-
ning) aen Kassa.

472. Onkosten op 's Meesters goed ?

't Goed vooz den Meester aen Kassa.

473. Onkosten by den Factoor inghe-
bacht ?

Winst ende Verlies (ofte goederen onder den
Factoor) aen den Factoor myn loopende reke-
ninge.

474. Ongelden vooz Compagnie gedaen ?

't Goed

• **T** goed vooz Kompagnie aen kassa / vooz de volle ongelden.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge / vooz zyn deel.

475. **O**ngelden / by den Kompagnon gedaen ?

Winst ende Verlies aen den Kompagnon myn loopende rekeninge / vooz myn deel.

476. **F**actooz ongelden op Kompagnie-goed ?

• **T** goed vooz Kompagnie onder den factooz / aen den factooz myn loopende rekeninge.

Ofte :

Winst ende Verlies aen den factooz myn loopende rekeninge / vooz de gantsche ongelden.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen **W**inst ende Verlies / vooz zyn deel.

477. **P**rovision op des Meesters goed ?

• **T** goed vooz den Meester aen **W**inst ende Verlies.

478. **F**actooz provision op myn goed ?

Winst ende verlies (ofte goederen onder den factooz) aen den factooz myn loopende rekeninge.

479. **F**actooz provision / op Kompagnie-goed ?

• **T** goed vooz Kompagnie onder den factooz / aen den factooz myn loopende rekeninge.

Ofte :

Winst ende Verlies / aen den factooz myn loopende rekeninge / vooz de gantsche ongelden.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen **W**inst ende Verlies / vooz zyn deel.

480. **M**yn provision op Kompagnie-goed ?

• **T** goed vooz Kompagnie aen **W**inst ende Verlies / vooz de gantsche provision.

Kort onder-richt

**Den. Kompagnon zyn loopende rekeninge aen
zyn tpd-rekeninge/voor zyn deel.**

481. **Kompagnons provision?**

**Winst ende Verlies aen den Kompagnon myn
loopende rekeninge/ voor myn deel.**

Winst ende Verlies.

482. **Winst op myn eygen Goed?**

't goed aen Winst ende Verlies.

483. **Verlies op myn eygen goed?**

Winst ende Verlies aen 't Goed.

484. **Winst op des Meesters Goed?**

**'t goed voor den Meester/aen den Meester zyne
tpd-rekeninge.**

485. **Verlies op des Meesters goed?**

**Den Meester zyn tpd-rekeninge aen het Goed
voor den Meester.**

486. **Winst by den factoor/ op myn Goed?**

't goed onder den factoor aen winst ende verlies.

487. **Verlies by den factoor/ op myn goed?**

Winst ende verlies aen 't goed onder den factoor.

488. **Winst by den factoor/ op Kompagnie-
goed?**

**'t goed voor Kompagnie onder den factoor aen
winst ende verlies / voor myn deel.**

**Ditto aen den Kompagnon zyn tpd-rekeninge/
voor zyn deel.**

489. **Verlies by den factoor / op Kompag-
nie-goed?**

**Winst ende Verlies aen 't goed voor Kompag-
nie onder den factoor/ voor myn deel.**

**Den Kompagnon zyn tpd-rekeninge aen Dit-
to/ voor zyn deel.**

490. **Winst die den Kompagnon betoont?**

Wen

van't Italiaens Boek-houden. Fol. 50

Den Kompagnon myn tyd-rekeninghe aen Winst ende verlies/ vooz myn deel.

491. Verlies/dat den kompagnon betoont ?
Winst ende Verlies aen den Kompagnon myn tyd-rekeninghe/ vooz myn deel.

492. Winst die ik betoone op Kompagnie-goed ?

T goed vooz Kompagnie aen Winst ende Verlies/ vooz myn deel.

Ditto aen den Kompagnon 3pn tyd-rekeninghe/ vooz 3pn deel.

493. Verlies dat ik betoone op Kompagnie-goed ?

Winst ende verlies aen het Goed vooz Kompagnie / vooz myn deel.

Den Kompagnon 3pn tyd-rekeninghe aen ditto/ vooz 3pn deel.

494. Tydinge krygen / dat ons Goed ter Zee gebleven/ofte berooft is ?

Winst ende Verlies aen Wopage.

495. Advys krygen/dat het goed/het welke ter Zee gebleven/ ofte berooft was/weder gekregen / ende by den factooz ontfangen is ?

T goed onder den factooz aen Winst ende Verlies/ vooz het ontfangen van 't goed.

Winst ende verlies aen den factooz myn loopende rekeninghe / vooz de ongelden ende haberpe/ die hy betaelt.

496. Verliezen vooz Bankeroute ?

Winst ende Verlies aen den Bankeroutier.

497. Verliezen vooz Bankeroute/ in Kompagnie ?

Winst ende Verlies aen den Bankeroutier / vooz zoo veel als het verlies is.

Kort onder-richt

Den Compagnon zyn tyd-rekeninge aen winst ende verlies / vooz zyn deel.

498. **Alsmen een Hantschzift bekomt / vooz een quade schult / die als verlozen afgeschreven is ?**

Die de Hantschzift betalen moet aen winst ende verlies.

499. **Alsmen Goed ende gelt bekomt / vooz een schult / die als Bankeroute afgeschreven is ?**

**T goed aen winst ende Verlies / vooz het be-
loop des zelven.**

Kassa aen Ditto/vooz zoo veel alsmen ontfangt.

500. **Alsmen een Hantschzift/ Ware / ende
Gelt bekomt / vooz een quade schult/
die noch niet afgeschreven en is ?**

**Die de Hantschzift betalen moet aen den Schul-
denaer.**

T goed aen Ditto/vooz de weerdpe des zelven.

Kassa aen ditto/vooz zoo veel alsmen ontfangt.

**Winst ende Verlies aen Ditto / vooz zoo veel
alsmen by den quaden schuldenaer te kozt
komt.**

501. **Als den factooz een Bankeroute in-
bryngt ?**

**Winst ende Verlies aen den factooz myn loo-
pende rekeninge.**

502. **Als den factooz Goed in betalinge
krygt / vooz 't gene dat Bankeroute
gesteld is ?**

**T goed onder den factooz aen winst ende verlies /
vooz de weerdpe des zelven.**

503. **Als den Factooz Geldt in betalinge
krygt / van 't gene dat Bankeroute ge-
stelt is ?**

Den

**Den factooz myn loopende rekeninge aen Winst
ende Verlies/ vooz 300 veel als hy ontfangt.**

504. **Winst die van eenige Wopage komt &
Ditto Wopage aen winst ende verlies.**

505. **Verlies aen zoodanige Wopage &
Winst ende Verlies aen Ditto Wopage.**

Eenige ander Vragen, die onder de voorgaende niet en staen.

506. **Nemant gelt leenen &
Den genen die men 't leent aen Kassa.**

507. **Nemant gelt afleenen &
Kassa aen dien/ daer men 't af leent.**

508. **Nemants verteerde kosten te boek stel-
len &**

Dien Man aen winst ende verlies.

509. **Borge worden vooz een ander &
Den genen daer men Borge vooz wort/ aen dien
daer men sich aen verplicht.**

510. **Ontslagen worden van Borge / vooz
dien dat de schult betaelt wort &
Den ontfanger des gelts aen den betaelder.**

511. **Een last van Borge tocht pement af-
koopen &**

**Den genen daer men Borge vooz wort/ aen dien
daer men aen verplicht wort.**

Kassa aen winst ende verlies/ vooz het geniet.

512. **Alsmen een deel betalen moet/ van het
gene daer men borge vooz geworden is &**

**Daer men aen verplicht is / aen dien daer men
borge vooz is/ vooz 300 veel als hy betaelt.**

Ditto aen Kassa/ vooz 300 veel als men betaelt.

Kort onder-richt

Winst ende verlies aen den genen daer men Boz-
ge voor is / voor de schade die men lijdt.

513. Linwaet doen blephen ?

Den Blepker aen 't Linwaet / voor de weerdpe-
des zelven.

514. Linwaet upt den Blep ontfangen ?

Linwaet aen den Blepker / voor 't weder ont-
fangen.

Witto (ofte winst ende verlies) aen Witto/voor 't
blep-loon.

NB. Op alzulke wyze kan men ook stellen, als-
men uyt doet, Laken om te verwen, Zyde om
te bereyden, ende alle ander dyngen: zoo in
het uytdoen, als wederom ontfangen.

515. Makelardpe-gelt voor zyn eegen ?

Winst ende verlies (ofte 't Goed) aen den Ma-
kelaer.

516. Makelardpe-gelt voor den Meester ?

't Goed voor den Meester aen den Makelaer.

517. Makelardpe-gelt voor Kompagnie ?

't Goed voor Kompagnie aen den Makelaer.

518. Een Hups hueren ?

Winst ende verlies aen den Hups-heer.

519. Een Hups verhueren ?

Den Huerder van 't hups aen winst ende verlies.

520. Landt verhueren ?

Den Huerder van 't land aen winst ende verlies.

521. Landt verhueren/ ende een deel aen ge-
reet gelt ontfangen ?

Den Huerder van 't Landt aen winst ende ver-
lies.

Kassa aen den Huerder van 't Landt / voor zoo
veel als men gereet ontfangt.

522. Inleggen in een Loterpe ?

Loterpe

van't Italiaens Boek-houden. Fol. 52

Loterpe aen Kassa/ booz 300 veel alstmen inlegt.

523. **Afschypben /** om datmen geenen pyp
upt de Loterpe en bekamt ?

Winst ende Verlies aen de Loterpe.

524. **Pyp krygen upt de Loterpe/** met gelt
daer by ?

Den Pyp aen de Loterpe/ booz de weerdpe des
zelven.

Kassa aen Ditto/ booz 't gelt datmen ontfangt.

Loterpe aen Kassa/ booz de gedaen ongelden.

Ditto aen winst ende verlies/ booz de verdienst.

525. **Booz myn zelven/ende booz ander in de**
Indische Kompagnie inleggen ?

Ditto Kompagnie aen Kassa / booz den gant-
schen inleg.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen
zyn tyd-rekeninge/ booz zyn deel.

526. **Als den Kompagnon booz myn inlegt**
in de Indische Kompagnie ?

Ditto Kompagnie aen den Kompagnon myn
loopende rekeninge.

Slyt - Gede.

T Ot hier toe is u ten dienste (gy leerlieve aenvan-
gers in dezen) zoo veel onderscheydelyke ver-
klaringe gedaen, met vrag-stukken ende andersins,
dat voorder niet veel meer nootwendigs daer in by
te bryngen en is. Ten ware men ook cenige on-
derrichtinge doen wilde van de Boekhoudinge voor
Kompagnien, als van Oost-Indien, West-Indien,
ofte ander dergelyke, dat wy niet geheel noodig en
achten: Want die hier in wel geoefent is, zal het
gene

Slyt - Reden.

gene dat daer toe meer behoeft, lichtelyk können begrypen. Het welke men ook zeggen konde, wegen het Boekhouden vande Vorstelyke Domeynen. Ende overzulks kan dan yeder een die sich hier in oeffenen wil, ende daer by doorziet de onderrichtinge ende beantwoorde vraegstukken, by anderen over het Italiaens Boekhouden ook uytghegaen, overleggen waer in den eenen wat duysterder ende den anderen wat klaerder onderwys doet, tot een goet verstandt van den grondt des Boekhoudens geraken: Ende voort zal de ervarentheit leeren moeten, om de volkommen wetenschap te kunnen bereyken, Ende alles wat men aenvangt, te bryngen, tot een goet gewenscht

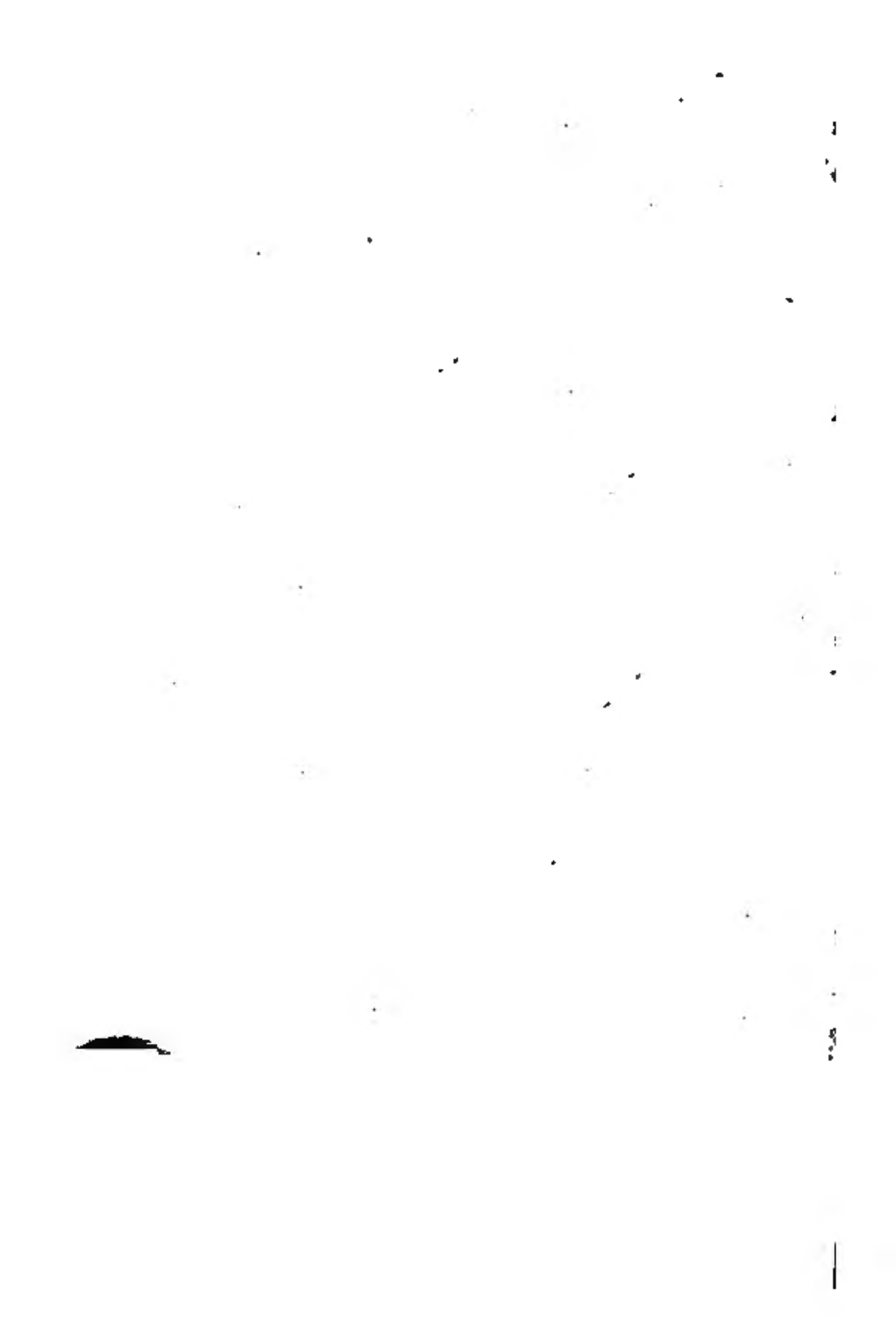
Eynde.

A F S C H E Y D.

*Met moeyte veel, hebb' ik dit Werk vergaert:
Maer g'lyk een Vrouw' wanneer 't Kind is gebaert,
Terstond vergeet al baren angst end' smerte.
Den aerbeyde ook, die langen tyd bezwaert
Myn zinnen heeft, om maken recht naer aert,
Alst was voldaan, ging str'ek, my nyt het Herte.*

Doorziet den grond.

ch-
cro
act
ende
cet
gro
cro

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 06531 2376

RL

A 5436